

Caja

c

118

~~1
9-213~~

Caja
C-118

Biblioteca II	
Sala	A
Estante	20
Tabla	
Número	213

26a 17 24

17
24

Auctores octo opusculorum cum cō
mentarijs diligentissime
emendati: videlicet.

Lathonis.

Theodoli.

Ifaceti.

Cartule: alias de contemptu mundi.

Thobiadis

Parabolarum alani

Ifabularum esopi

Ifloreti.

LIBRARY

18. 55 V

forpex. is. las tiseras de es pare
 forpex. is. y por la tiseras de orz ta
 forpex. y mara tenaza de fueyo

et sicut aqua abluisset exteriores. ita sapientia interior

Omni deus largitor: premiū via constans fons re-
frigerij terre vices obtemperans: a quo stillatiorius grē ple-
nitudo: sitienti mihi doctrine pocula salutaris donum cōse-
rat grē: vt stilus meus ebetatus corpore: desidia demigratus:
ociosūq; rubigine excellētissim⁹ efficacissimūq; doctrine do-
tibus acuat: ⁊ vt sensus me⁹ interior excecatur⁹ erroris nebulo
⁊ cecitat⁹ p̄fossus cuspidē elimatē lugubri⁹ p̄ncipe tenebrarū
luminoso fulgure diuini pneumat⁹ misericorditer illustret
Ob hoc frēs charissimī, deprecemur oēs vnanimēs summum
fontē miē vt insultis cordiū n̄roz fondat⁹ rozē sui charismatis
vt spūs vel inclusus ossib⁹ carnis opp̄ssis p̄dere: ad sumozū
bonozū elenē notitiā: ⁊ cor n̄m velatū fantasmatib⁹: postbeo
carnis exutus summū bonū intelligat: intelligēdo: p̄fideat
⁊ sic mūdificet a vitijs sc̄rificet a d̄noz: ⁊ op̄ationes corporis

meritorias adipiscatur eternitatis gloriā: situatus irreuocabiliter inter conciuēs v̄nicos ecclie
triumphantis vbi sedet v̄nica trinitas maiestatis in folio: suauiter disponens diuina celestia siue ter-
restria: videns eternitatis in speculo cuncta preterita presentia vel futura. q̄ nobis tribuat plasmas
toz omnium: cuius regnum est permanens sine fine. Amen.

Egim⁹ in cātico puerbioꝝ salo. Fili bibe aquā de cisterna tua ⁊ fluēt⁹ putei: vt fōtes tui
deriuent foras: ⁊ in plateis aq̄s sp̄gēt. Fili⁹ d̄r q̄nq; rōne ḡfiatōis Fil⁹ aū diē p̄is incur-
rit⁹ in annos. q̄nq; rōne fructificatōis ⁊ informatiōis. v̄n in psal. d̄r. venite filii audite me
⁊c. Et ita accipit bic. Itē bibere est v̄bū neutrale. Bibere em̄ ponit p̄ intelligere. v̄n in
Aler. Atq; bec dicētē vigili bibit aure mgr̄m. bibit. i. intelligit. Itē h̄ nomen aq̄ lz beat
multas significationes: t̄n put bic accipit idē est q̄ sapia. V̄n in li. sapie d̄r. Et aqua sapie salutar⁹ po-
tauit eos. Et in elay. d̄r. Des sitictēs venite ad aq̄s. i. ad sapiāz vel ad doctrinā suscipiēdā. Itē notā. ē
q̄ aq̄ abluīt immūdiā: sedat sitim refrigerat calozē: secūdat abūdātiā: ⁊ cōis. a fili doctrina sapi-
entis abluīt p̄uos mozes. v̄n sal. in. puer. Argue sapiētē ⁊ diliget te. doce iustū ⁊ festinabit. accipe. i.
doctrinā ⁊ coreptōes. Et sicut aq̄ abluīt fordes exteriores ita sapia interiores. Sedat sitim. i. cupi-
ditatē ⁊ auariciā. v̄n in enā. q̄ bibet ex bac aq̄ nō sitiet in eternū ⁊c. Refrigerat mor⁹ illicitos ⁊ lasciu-
niā carnis ⁊ rōes boīs impetū faciētēs: secūdat aīm auditorū. v̄n in Aler. Imbutū irriguā secūdat
imbrib⁹ aurē. i. doctrinā aīm secūdatē. Itē d̄z eē cōis: q̄ p̄ro q̄s alios instruit: ito sibi magis sciam
multiplicat ⁊ acq̄rit iur̄ illd̄. Qui alienū docet sc̄ip̄s instruit. scia em̄ sic describet. scia ē t̄bēfaur⁹ incō-
pabilis: nobilis aī possessio: q̄ distributa p̄ pres suscipit incremētū ⁊ auarozedignat possessōē nisi di-
tribuat cito elabit. De p̄mēdatōe pb̄ie. ita di. mgr̄ xp̄ian⁹. Sic auz t̄bēfaur⁹ acq̄re sc̄ie. D̄z em̄ neq̄t
demi venē malicie. fraudes suz dētes murū nō t̄et scia. cōfert mozes ⁊ honozes: ⁊ irrita vicia. bac
acq̄re op⁹ iure. i. sp̄az petētib⁹. Hac dicit⁹ honozat moīs ex oib⁹. Itē scia ē q̄dā t̄bēfaur⁹ q̄ nec igne cō-
burit: nec tinea cop̄odit: quā latro nō expoliāt: nec finit boiez i ar̄tiate mori. Itē d̄ p̄mēdatōe pb̄ie
d. tull⁹. O dur vite mirabil⁹ vtutū oznatrit: vicioꝝ expurgatrit: curaz remorio ad et̄ne b̄titudis me-
ritū te optēd̄. itē sal. diē de scia. O filioli mei doctrinā mag⁹ q̄ t̄bēfaur⁹ dilige. v̄n q̄dā. Pl⁹ p̄bo t̄bē-
faur⁹ docti q̄ d̄tis auz. Itē cisterna ē cōcaua aq̄ receptiua resonās. p̄ cisternā mēs boīs in h̄ loco de
signat. Mēs ei boīs d̄z eē p̄ humilitatē ⁊ caua: ⁊ sic aq̄ doctrine receptiua. v̄n i cātice Purpura reg⁹
tenalib⁹ iūgit. i. recordatio passiois xp̄i q̄ ē mētis boīs filis: q̄ d̄z eē cōcaua p̄ hūilitatē resonās p̄ i-
structionē. ⁊ informatōes. Et q̄ p̄dicta auctoritas breuif colligat bibere aquā de cisterna mētī boīs
audire ⁊ intelligere ⁊ mēozie p̄mēdare sciaz ⁊ doctrinā. fluēt⁹ putei deriuari fōtes foras ⁊ in plateis
aq̄s sp̄gere. nihil aliud eē existimo: nisi sapiāz libētī aīo vn̄uersos ⁊ singulos virtutib⁹ ⁊ sc̄iēt̄ijs infor-
mare. Lū igit de cisterna p̄ntis opusculi possit baurire q̄lz potū sc̄ie salutar⁹ q̄d apparet p̄ primū mā
datū hui⁹ libelluli: cū sit de t̄ioze d̄si quē sapie ton⁹ eē p̄sar exozdū. q̄d etiā sat⁹ innuit auct. iste nos
inuitās ad sapiāz: vbi dicit. Et sapiēs vinas audi q̄ discere possis. subūgēs. q̄ adest ⁊ q̄ sit sapia discē
legēdo. Qd̄ siq̄dē satis elicit ex interpretatōe vocabuli. Latbo em̄ grecoꝝ ydiomate lazein. i. feruere
d̄r. Idcirco p̄ntia carmina sapiētissimis coberēt dogmatib⁹: q̄z nihil est. vt dicit. Boeti⁹ cui⁹ ortū cā
legitima nō p̄cedat. Qui⁹ ortus sine p̄ncipio cām quatruplicē. q̄ occurrit ad p̄stutōem rei cuiuslib⁹ inq̄-
ram⁹ materialē. i. finalē efficiētē ⁊ formalē. Lā materialis igit siue materia b⁹ libri q̄d idē est sūt q̄-
tuoz vtutes cardinales. s. p̄ndētia: iusticia. fortitudo: ⁊ tēpantia. q̄ dicit⁹ cardiales methaphorice. q̄z
sicut hostiū v̄sā in cardine: ita oēs alie vtutes ad istas q̄tuoz vt spēs ad sua ḡna p̄ncipalr̄ reducunt
P̄rima introducitur. s. p̄ndētia: p̄ndētiā introducūt in scientijs ⁊ vtutib⁹ d̄o p̄ndēs. q̄ sic describit

prudētia ē h̄r̄ p̄ quā hō q̄ cogitat. v̄l q̄ agit ad lumina dirigit rōis: v̄l sic describit̄ s̄z tullii prudētia
 est bonaz malarūq; rez cognitio: siue descriptio cū lectiōe vni? ⁊ detestatōe alteri? Nāc omēdat vbi
 dicit Cōsultus esto. Et̄ aut̄ sūt tres spēs. s̄ intellectus siue itelligētia: qd̄ idē ē rō siue prudētia: ⁊ ē me
 moria. Pr̄ia sic describit̄. Itelligētia est p̄ quā anim? ad audiēdū licita trabit̄. Et̄ banc tangit vbi dī
 cit. Pr̄cepta mea ita legito vt̄ itelligas. Et̄ alibi. An̄q; vocer̄ r̄o. Sc̄da sic describit̄. Ratio siue
 prudentia est fr̄iorum vicioz cautela. Et̄ banc tangit vbi dicit. Foro te para. Tertia h̄o sic describit̄.
 Memoria est h̄tus ad dimittendū vicia h̄tutes recolēs. Vnd̄ seneca. Int̄ oīa nature cōmoda nichil
 dign? memoria reperit̄. Et̄ h̄ tāgit̄ ibi. Nō leger̄ memēto. Sc̄da h̄o principalis dirigit. s̄ iustitia:
 qz per iusticiā ad regna celestia dirigit homo iust? q̄ sic describit̄. Iusticia est virtus cōfernatr̄i bu
 mane societati q̄ iure cōitat̄ confert vnicuiq; qd̄ suū est. Et̄ est duplex iusticia. s̄ naturalis ⁊ positua.
 Naturalis est vis creata q̄ in suis cōsistit. Positua q̄ vnicuiq; quod suū est attribuit. s̄ deicitā cultū ⁊
 obediētiā h̄manitati iura. Et̄ h̄ mltipliciter. s̄ maior̄ reuerētiā: cōpari cōcordiā: minor̄ disciplinā: sibi
 ip̄i cōputationē ⁊ p̄niam p̄pctis. Et̄ h̄ tāgit̄ ibi. Stude agē qd̄ iustū est. Eius d̄ncq; sūt spēs. s̄ pie
 tas. religio. gratia. obseruantia. veritas. Pr̄ia sic describit̄. Pietas est h̄r̄ per quā hō p̄rio i creatu
 re se benignum ostendit. ⁊ h̄ tāgit̄ vbi dicit. Parētes ama. Sc̄da describit̄ sic. Religio ē h̄r̄ p̄ quā
 hō reddit qd̄ suū est. s̄ obediētiā ⁊ honozē. de qua dicit̄ ibi. Deo supplica. Tertia sic describit̄. Gratia
 est h̄r̄ q̄ deo ⁊ hoib? suū reddit amabilem possessozē: de qua dicit̄ ibi. Saluta libenter. Quarta sic.
 Obseruantia est obseruatio dignitat̄ in aliquo vel virt? q̄ dispōit hoies vt̄ ipēdat cui libet reuerētiā
 qualē debet. vnd̄ illd̄. Maiori cede. Vnozē te ne p̄pser̄. Quinta sic. Veritas est virt? q̄ viciū du
 plicis subducēdo abborret. s̄ falsitatē: qz falsitas est duplicis viciū seducēdo: vñ illud. Nil mentire.
 Tertia h̄o principalis vincit. s̄ fortitudo. Fortis em̄ q̄libet in hac lacrymaz valle sp̄ual̄ hostias mū
 dū videlicet carnē ⁊ deimōs virilē et pugnare: qz mūd? caro deimōia diuersa mouent pl̄ia. Nec autēz
 describit̄ i h̄ic modū. Fortitudo est h̄r̄ p̄ quā anim? aduersis nō fragit̄: nec p̄p̄is eleuat̄. vel sic. For
 titudo est periculoz sine rationis turbatiōe susceptiōe qz laborz diuturna p̄p̄sio vt̄ ibi. Pugna p̄
 patria. Et̄ fortitudo est vis aggrediēdi ardua: tolerādi aduersa: qz nihil insupabile forti. Et̄ alibi in
 via virtutis nulla est via. H̄ aut̄ bz tres filias. s̄ magnificētiā: paciētiā: ⁊ p̄ferentiam. Pr̄ia sic de
 scribit̄. Magnificētia est h̄r̄ q̄ res difficiles p̄ posse aggredi nō abhorret: vt̄ h̄. Pugna p̄ patria.
 Sc̄da sic. Paciētia est h̄r̄ p̄ quē hō fortie minas eq̄ aio sustinet: vnde illd̄ patere legem quam ip̄e
 tuleris. Tertia sic. P̄ferentia est virtus q̄ facit hominē cū spe de bono in melius p̄uer. vnde illd̄
 Virtute vtere. Quarta vero principalis tēpat. s̄ tēpātia. ⁊ describit̄ sic. Tēpātia ē pie ⁊ sobrie viuē
 i h̄ mūdo: ⁊ abstinere a carnalib? desiderijs q̄ dicūt aduersus aīas militare. vñ prudēt?. Fernēt bel
 la horrida. fernēt offib? iclusa ⁊c. Qz caro p̄cupiscit aduersus sp̄m ⁊c. q̄ sic describit̄ alif. Tēpātia ē
 h̄tus cobibēs mor? illicitos suauis p̄spertat̄ in nos ip̄etū faciētes. vel sic. Tēpātia est h̄r̄ cogita
 tiones ip̄etuosas cobibēs: illicitasq; refrenans vel sic. Temperantia est virtus i rationis libidinē ⁊ i
 alios mor? illicitos firma d̄natio. que tangit̄ ibi. Vno te tēpera. cōiūna raro q̄ triplicē parit̄ p̄ge
 niē. s̄. p̄tincēciā clementiā ⁊ modestiā. Pr̄ia sic describit̄. Lōtinētia ē h̄r̄ cobibēs mor? carnis illicit
 tos. vñ illd̄. Frasci ab re noli. Sc̄da sic. Clemētia ē h̄r̄ p̄ quā erga oēs ita nos hēm? q̄ de nobis p̄gri
 nemo pōt. vñ illd̄. blād? esto. Tertia sic modestia ē h̄r̄ vestiū ⁊ ciboz q̄res vtilitatē: ⁊ nō sup̄fluitatē
 vñ illd̄. Verecūdiā sua. Et̄ sic ps̄ q̄ fit cā materialis siue materia hui? libri. Intētio h̄s̄at̄ circa mate
 riā. s̄. circa p̄oictas h̄tutes ⁊ eaz spēs rōnū. Intentio em̄ auctozis ē nō tm̄ carnalē s̄lū: s̄ vniuersos
 hoies q̄s moze boni vicarij sp̄alit̄ appellat̄ filios: qz via vicioz erronea p̄ p̄cepta sua salutifera itēdit
 ad viam virtutis reducere. Eā h̄o finalis est vtilitas q̄ est p̄uata q̄tū ad p̄p̄ius s̄lū: ⁊ cōis q̄tū ad
 nos. s̄ vt̄ plecto libro: extirpat̄ vichs: moze prudētis agricolē h̄tutū scia n̄ris cordibus inseram? ⁊ sic
 vtriusq; vite calamitatē ⁊ miseriā p̄ dei adiutorij euitem?. Eā efficiēs ē ignora. i. ignote auctoritat̄
 qz auctor p̄bit̄ opis ignorat̄. Nic ē q̄ ille libell? d̄r apocrip̄. ab apos qd̄ ē valde ⁊ criphos qd̄ est ob
 scurū v̄l dubiū. Galde em̄ dubiū ē ⁊ obscurū q̄s cōposuerit p̄is op?. i publicis ei catholicoz sentētis
 duos tm̄ cathones legit̄ fuisse qz vñ dicebat̄ cēsozin? a cēso ses: qz in vrbe romana de morib? hoiz
 cēsoz erat. que p̄stat̄ aī t̄ps̄ iulij cesaris expirasse. Alter h̄o dicebat̄ vticensis ab vtica ciuitate: in qua
 seip̄s venenū bauriens interfecit. Maluit em̄ vitā finire corpeā: q̄ sub impio cesaris admittere lib
 bertatē. Sz p̄stat̄ q̄ neuf̄ itoz h̄ op? p̄posuit. Alf em̄ vt̄ dicit̄ ē aī t̄ps̄ iulij cesaris expirauit. Alf in
 t̄pe iulij cesaris vt̄ p̄stat̄ est veneno se inf̄fecit. Sz p̄stat̄ liq̄de lucanū fuisse post̄ iulij q̄ facta ei? de
 scripsit̄: de q̄ in hoc ope nos hēm?. s̄ si romana cupis ⁊ punica noscere bella. Lucanū q̄ras ⁊c. Patz q̄
 auctozē huius libri post̄ lucanū fuisse: ⁊ nulla auctozitas testat̄ fuisse tertij cathonē. nisi illū de q̄ dī
 cit̄ derisozie. Iuue. s̄ tert? ex celo cecidit catho ⁊c. h̄ ei dicebat̄ de qd̄a h̄ religiosū se fingebat. Alij
 aut̄ dicit̄ q̄ seneca h̄ op? p̄posuit. Alij dicit̄ q̄ iohēs chriso. ita dictus a chriso qd̄ est aurū ⁊ thomos

qd ē os: quasi hīs os aureū h ē faciētia desiderabilē sup auz: r lapidē p̄ciōsū. Nō pōt dici. Indis-
 cussa manet r ad huc sub iudicēdis est. Dicūt tñ qdē q̄ sic intitulat. Incipit ethica carbonis. i. mo-
 ralis sciētia nom: qz catbo p̄posuerit: sed qz ille q̄ cōposuit ip̄m carbonis noie: vt esset auctorizabi-
 lior appellauit. Et sic pz cui p̄t p̄bie supponat. s. ethice. Ethis em̄ grece mox latine. ycos scia. qua
 si moralis sciētia. Tractat em̄ de morib: r virtutibus. Sunt em̄ tres p̄tes p̄bie. s. naturalis de qua
 tractat p̄bilosop̄i. rationalis de qua tractant logici moralis de qua tractat auctores qui loquūt
 de moribus. Sciētia em̄ moralis est de expulsiōe vitij r adeptiōe virtutis. Virtus em̄ sic describi
 tur. Virtus ē animi habitus: nature veneratio: mox pietas: cultus diuinitatis v̄ bonestatis: bonoz
 bois: btitudinis meritū sempiternē. Alii titulus assignat sic. Incipit distigū carbonis. r dicit a dya
 qd ē duo r stigos qd est stus: qz sp̄ in duob: versib: vna auctozis snia ptinet. Alii dicit qd titulus
 talis est. Incipit tullii de p̄ceptis carbonis: qz ip̄e fm̄ quosdā hoc op̄ p̄posuit cū aggressus esset
 r̄betoricā describēdā. Sed libz suū sub noie p̄sone magis auctorizabilis. s. carbonis: vt legere f̄
 libet: nūcupauit. Et nō formalis ē mod: agēdi: q̄ duplex. s. p̄sate. s. vt b̄f i plogoz metric: vt
 b̄f i ereticuo. Isti ei stilo erametro: opus suū p̄ distictōes quattuor distigūdo. Notādū ē qd qz
 auctoz op̄i suo p̄mittit plogū: cui p̄ia p̄te p̄siderās auctoz boies vltra modū secularib: deside-
 rijs inbiātes r̄ia vitatis remotos se datuz aurillū pollicet cū dicit. Lū ai aduerterē. In scōa p̄te
 alloq̄tur filiū suū r oēs alios i p̄sone filiū sui eisdē bene viuēdi insinuās rōnē: cū dicit. Nūc te fili
 ebarissime r̄. In tertia agit de cultu dino: cū dicit. Itaqz deo supplica. In quarta agit de pietā
 te erga parētes r cognatos: vt ibi. Parētes ama. Cognatos cole. In quinta r vltima de virtutib: r
 sciētis agit r cautela vicioz: in b̄ terminat. plog: iste. Dicit ergo sic. Lū ai aduerterē r̄. Notādū
 dū ē qd hec p̄ricula cū multas hz significatōes. q̄nqz tenet copulatiue: vt bic ego cū petro currim:
 i. ego r petr. Nūqz associatiue: vt cū dicit. Scitē dionysi cū sochs tuis ora p̄ nobis. Quādoqz infor-
 matiuē: vt bic nomē significat sbam cū qlitate. Nūqz tps: vt bic. Lū lo: affuerit te p̄cor eē virtū. r
 i b̄ loco. Lū ai aduerterē r̄. Nūqz notat cām: vt b̄ cū tu sis me: amice debeo te diligere. Nūqz no
 tat istim: vt b̄. Percutio te cū baclo. Nūqz nōt bitū: vt b̄. Lū gladijs r fustib: exercitū obuiā dno.
 Nūqz nōt dñū: vt bic. iste vadit cū rege: r rex cū eo. Nūqz vtilitatē notat: vt cū dicit. pacē feci cū ad-
 uersario meo. Nūqz nōt cobitationē: vt iste morat cū mgro i domo. Nūqz p̄trarietate: vt b̄. Fctm̄
 est silētū i celo dū coluber. i. draco pugnaret cū micbaele. i. cōtra micbaelē. Nūqz nōt cōcomitā-
 tiā i loco. vñ i euāg. Et tu cū illo eras: dixerūt iudei ad petrū: q̄ calefaciebat se ad pyras cū cepe
 rūt iesū. vñ n̄. Copulat: associat: dat formā: t̄p̄cām. Instrumēta nōt bitū: sil r dñat. Prodest aut
 dicit: dat cōtra: cōcomitat. In b̄ aut loco notat tps bec dictio nōt: p̄cedit v̄bū qz hz vi relationis

in se inclusa. idē ē cū ai aduerterē. i. illo tpe quo ai aduertit. Vel potest teneri cau-
 satiuē: quia tangit causam suscepti operis: sicut patet. Dis visis: littera videatur.
Aim animaduertentem q̄ plurimos homines errare grauter in via
 morum. Succurrendum r consulendum opinioni eorum fore et isti
 mau: maxime vt gloriose viuerent r bonozem contingerent.

Ad est cū aīo meo p̄cipere. i. sepe p̄siderare vel cogitare. Et nota qd ai aduerto r̄. duas hz signifi-
 catōes: qz ai aduerto r̄. put ē deponēs idē ē qd pumo nis. vnd aplus. Ai aduertēdi sūt facinoro-
 si. būanū ei peccare ē: s̄z diabolicū p̄senerare. Et ibi lex ai aduertit. i. punit. Et ai aduerto r̄. neutrū
 idē ē qd cogitare. p̄plimos. i. valde p̄plimos: qz mlti sūt vocati pauci nō electi. Et notādū qd h̄ di-
 ctio q̄ mltiplicis sumit. q̄nqz associatiue: q̄nqz augmētatiue: q̄nqz p̄p̄atiue: q̄nqz negatiue. vñ vsus
 Associatiue q̄ ponit: vt pbat ille: Verbulā q̄ tulit h̄ currit tā vir q̄ mulier. Denotat augmētū q̄
 testat c̄bato dices. In moxoz gram̄ nūc vir p̄plim⁹ erat. Cogat iterdū velut bic exēpla. p̄babūt.
 Forz alexāder clar⁹ q̄ fortior erat. Abnegat iterdū: sicut dō pbat esse. Res bona sp̄are dno stat
 p̄cipi⁹ q̄. Nūqz augmētatiue: vt p̄plures. i. valde plures. Et cū dico p̄plimos: ibi capis q̄ t̄m̄
 modo ad ornatiū: qz vltra suplatiū q̄dū nō ē augmētatio. Noies dico: qz debēt eē rōales: s̄z p̄ pra
 uā vitā facti sūt brutales. Errare. i. errorib: vacare r̄ vichs: r̄ avia vitat: r̄ stus: r̄ rōis. Quis. i. ad
 quāme aīe sue. r̄ p̄ inuit illos nō t̄m̄ venialis: s̄z etiā mortalif delinquētēs. In via morū. i. cū de
 berēt esse i via bonoz mox: in rōer: in sciētia: in notitia vitat. Et notādū ē qd aliud ē errare i
 via morū r̄ fidei: r̄ aliud ē vitā mox r̄ fidei. In via morū errāt illi q̄ q̄nqz vichs inberēt. extra viā
 morū errāt illi q̄ sp̄ vichs inberēt. Pōt ergo dici qd pagani errāt et fidē catholicā. xp̄iani nō pec-
 cātes in fide catholica. Lū ergo ita eos p̄cipere a virtutib: r̄ errorib: deuātes. et istim mau. i. in
 corde meo bonū eē. p̄posui r̄ valde vtilē cogitāū r̄. fore. i. in me futurū esse. vnde illuc. Dic de
 v̄tutis fore: de p̄ntib: esse. Et Quid ius. Ecce qz in satis reminiscitura fore tēpus. i. futurum esse

[Succurrēdū] .i. subueniēdū p aliquē tractatūz auriliādū quātū ad tēpus [r cōsilēdū .i. cōsiliū]
 p bēdū quātū ad aiām r quātū ad corp⁹: qz vtrūqz idiget cōsilio [Opinioni] .i. prane existimationi
 [eoz] itali delinquētūz: qz credebāt se bene viuerē: nō bene viuebāt: r sic fallēbāt: qz fallit insi-
 piēs cū se putat esse scientē. Similit̄ putabāt bona esse mala. ⁊. Stultus stulticia sp̄ putat esse
 sobriā. q̄a opinio est rēnt̄ incertarū sub nulla forma rōne existimatio. vnde opinioni. i. fame eoz
 vt recuperare p mea documēta sine dogmata bonā famā [marine] .i. p̄cipue [vt glōsio viuerēt]
 .i. vt viuerēt h̄tose r honeste in b̄ s̄clo. qz dicit p̄bus: ille q̄ viuit in boneste nō viuit. An̄ infra. Nā si
 ne doctrina vita est q̄si mort̄ ymagō gloriose .i. glōrificādo i deo. qz d̄: q̄ gloriat̄ in d̄no glōriet̄
 [r bonoz p̄tigerēt] .i. secularē dignitatē consequerentur: p bonos mores: r bonozem vite eter-
 ne: per bonam famam vel vitam.

Nunc te fili charissime docebo quo pacto mores tui animi cōponas. Iḡit mea
 precepta legito vt intelligas. Legere enim r non intelligere negligere est

[Dic incipit sc̄da ps b̄ui] .p̄bem̄: in qua filiū suū alloq̄r: r sub p̄sona filij auditorē quēlibet eidē
 b̄ ne viuēdi insinuas rōez. vel sic. Auctor iste more alioz poetaz bene scrutātū tria facit p̄ponit
 vbi d̄i. [Cū aiaduertere] Inuocat vbi d̄i. [Nūc te fili charissime] Narrat vbi d̄i. [Si de⁹ ē aim⁹]
 Finita q̄ p̄positio accedit ad inuocationē inuocās filiū suū: r sub p̄sona filij oēs alios: alioq̄ns i hūc
 modū [O charissime fili] p̄ b̄ q̄ dicit charissime captat beniuolētā. p̄ b̄ q̄ d̄i. fili oñdit se h̄re cum
 eis amicitia apliozē. Qd̄ p̄z: qz fili⁹ alicui⁹ ē aliq̄n char⁹ vicinis: charior: cognat⁹: charissim⁹ ⁊o p̄ri
 r matri: r sic loquit̄ exp̄ssiuē [docebo te] .i. tibi p̄sūla [q̄ pacto] .i. q̄ ordine vel rōe. v̄l q̄ pacto. i. q̄
 pacti acti: qz pact⁹ ē nō plū iū: s̄z dnoz idē p̄sensu r p̄uētio: v̄l pactū ē inf̄ diffidētes affectu gr̄e r
 ditio diffinita [cōponas] .i. o. dies: adaptes r ifozmes [mores tui ar̄] .i. cogitatōes tui ai v̄l motiū
 .i. aim tui ad h̄t filis morizinat⁹ r h̄t uol⁹. v̄l sic [docebo te] .i. instrūā [q̄ pacto] .i. q̄ ordine r quo mō
 [cōponas] .i. sil ponas [mores ai tui] .i. oēs h̄tutes cardinales p̄ q̄s mores r alias virtutes acqui-
 rim⁹. p̄ quas etiā debēt tā cogitatōes ai q̄ opatiōes r locutiōes corp̄s disp̄sari. Et bene dicit.
 [cōponas] .i. sil ponas: qz q̄t uoz h̄tutes cardinales. i. iusticia: prudētia: fortitudo: tēperātia sūt so-
 rozēs talis nature q̄ nūq̄ se deserūt. r q̄ bz vnā bz reliq̄s: r qui caret vna: alijs oib⁹ spoliat̄ [iḡit]
 q̄n̄ qdē ita ē q̄ sil⁹ me⁹ es: r volo te docere: qz p̄cepta patris bona sunt ad filiū [legito] .i. colligi
 to. [Vel legito. i. p̄ lectiōes discito] mea precepta [.i. mea documēta] ita [.i. i tali modo r tali aspe-
 ctu] [Et intelligas] .i. intus legas r retineas: r ad memoriā reducās: r noli obliuioni tradere [Le-
 gito] dicit q̄tū ad l̄fam: vt intelligas q̄tū ad sensū: qz l̄fa occidit: sp̄s aut̄ viuificat. v̄n̄ t̄bobi. Pe-
 rimit p̄uersa legentē l̄fa viuificat sp̄ialis bonoz [Legere] .i. lectiōes audire: r l̄fam exteri⁹ r cor-
 ticē [Em̄] .i. certe [r nō intelligere] .i. nō capere legere sensū [q̄ later in l̄fa nec memorie p̄medare
 imo obliuioni tradere sicut pueri] negligere ē [.i. audita v̄l p̄dētere] dicit p̄bs qz lectio lecta nō
 i intellecta res neglecta. v̄n̄ paul⁹. Lectiōem doctrine noli negligere: s̄z gr̄am q̄ vite ē. Quasi d̄i. ille
 est p̄ceptor lectōis: q̄ aim suū ad instructōis documētū nō applicat. Et q̄ doctrinā p̄tēnt̄ seip̄sū de-
 cipit r seducit. Dicit yfido. qz ad h̄tutes difficile p̄surgim⁹. aduicia nō sine labore oslabimur. Ita
 qz deo supplica [Terminata sc̄da p̄ctia in q̄ filiū suū r quēlibz sub p̄sona filij ad eligēdū r ad intel-
 ligēdū sua documēta elicit. In b̄ loco tertiā aggredit̄ p̄ctia b̄ui] .p̄bem̄ i q̄ agit de cultu d̄imno
 r dat p̄ncipale mādātū de dei obf̄uātia dicēs ita [Itaqz] .i. iō [deo supplica] .i. supplicabilis deus
 precare: r aim tui da deo oipotēt̄: vt pote creatori sūmor: q̄ te ad ymaginē suā r similitudinē creauit
 r q̄ te pascit: r q̄ te viuere facit: r q̄ p te sanguinē suū fudit: r q̄ ad efnā p̄mia te expectat: r b̄ ē sū-
 mū p̄ceptū: r p̄cordat sacris scriptur̄ r theologic̄. Qz dei dilectio p̄cipuū p̄ceptū ē i le. ge. v̄n̄
 dilige d̄m̄ deū tuū ex toto corde tuoz: ex tota aia tua: r alibi. Primū q̄rite regnū dei: r b̄ oia adij-
 ciēt̄ vobis. Et p̄s. d̄i. r optie. Intitū sapie tior d̄m̄. Time q̄ deū: r mādata ei⁹ obf̄ua: r b̄n̄ tibi erit.
 v̄n̄ timēt̄ b̄ deū nihil deest: r deū nosse ē viuere: r ipsi f̄uire regnare ē. Supplica ergo deo r non
 d̄ns. An̄ de⁹ p̄ os psalmiste sic d̄i. Videte qz ego sū sol⁹. r nō ē ali⁹ de⁹ p̄ref me: subūgens. Ego oc-
 cidā r ego viuere faciā. Parz ḡ ex predictis q̄ sit colēd⁹: qz i manib⁹ ei⁹ mozs r vita. De deo d̄i in
 Lucidario. De⁹ ē tā admirabilis suauitat⁹: tā iestimabilis pulchritudis: vt āgeli q̄ septuplo solē sua
 pulchritudine vincūt̄: ei⁹ iugit̄ desiderāt̄ aspicere. Nec ē mirū si ei⁹ pulchritudie v̄l visione mel-
 listua glōriet̄: Nā de⁹ ē sūmū bonū q̄ nihil mel⁹ nec fuit: nec erit. Nemo mortalū deū vidit v̄n̄q̄
 qz bō nō posset frui tā subtilissima r clarissima visione: donec clarificet̄ post mortē i carne r sp̄i.
 De⁹ fm̄ theologos ē vita iustoz: r gaudiū bonoz: spes eue b̄titudis. fm̄ p̄bos vero. De⁹ ē cui⁹ cē-
 trū est vbiqz circūferētia nō nisi q̄. Et d̄i: de⁹ q̄n̄ dās vitā efnā suis [Parētes ama] P̄remonito si-
 lio suo ad amorē sūmi patris: q̄ totius pat̄ est creature. In b̄ loco monet ipsū ad amorē p̄ris carna-
 lis. Primū enī p̄ceptū ē deū diligere. Sūt nō decē p̄cepta legis q̄ p̄tinent̄ in libro decalogi q̄

tradita fuerunt moysi in veteri lege. Dicit autem decalogus a decas quod est decem et logos quod est sermo. In de de decalogus. i. liber continens decem precepta divina. Sunt ergo ista que continentur in his versibus. Unum crede deum: ne vana iures per ipsum. Sabbata sanctifica: et venerare parentes. Non sis occisor: fur mebus testis iniquus. Non desiderabis res proximi: neque occupabis vicinam eius. Dicit ergo. Parentes ama. Et nota quod parentes sunt superiores et inferiores: a latere descendentes: omnes teneris amare: sed distat a ratione. Superioriores sunt pater et mater quos amare teneris cum maximo affectu et maxima reverentia. Inter omnes patrem: te gerant: quod tibi necessaria ministravit. quod te docuit et doceri fecit. Matrem quod te peperit et laetavit: et dolores protulit et miseras proptulit. Preterea quod mandatum est in lege. honora patrem et matrem. Et in thobias de. Et patris et matris potiaris honore etc. Preterea alibi dicit. Si quis pariteri matri maledixerit morte morietur. Inferiores sunt filii et filie qui debent amari cum magno appetitu et magna reverentia et a patre et matre fideliter erudiri. Et fratres et sorores sunt a latere descendentes: isti debent amari. scilicet pari affectu et pari reverentia: et mediocriter affectari. Sed nota quod pater et mater parentes proprie nuncupantur. Pater quod causa est plus et efficiens. Mater quod parit et est causa recipiens: et ideo sic glossandum est. Parentes ama. i. patrem et matrem cum omni appetitu et reverentia. Unum sanctus basilianus. Parentes vestros ut propria viscera diligam. Et alibi. Honora patrem et matrem ut veniat tibi beatitudo a domino etc. vii. Cognatos cole. Modo docet nos auctor cognatos et proximorum venerari. Et nota quod non solum de cognatis carnalibus et consanguineis intenditur: sed etiam de quibusvis christianis et primis qui cognati et fratres nostri sunt: qui ad deum et deo iuxta illud. Qui facit opera patris mei ipse est michi pater et soror et frater. Et dicit cognatus a con quod est filius et natus quasi filius natus consanguinitate. Dicit ei biero. Dicitur boezem tuum esse iudica. Memeto quoniam artifex condidit nos et omnes sumus ab eodem patre nati. scilicet ab adam: ab eadem matre. scilicet eua: ab eadem materia. scilicet limo: ab eodem creatore creati sumus: unde omnes ab invicem sumus cognati. dicit ergo. Cognatos cole. i. primos tuos dilige et venerare: si sunt sapientes. vel cole. i. orna vestibus et cibariis si sunt pauperes et nudus. unde quidam. Si nudis amicis sanctis poteris amicis. Illud verbum colo est equivoquum. vii. Lolo deum. i. honoro. Lolo amicum. i. diligo. viii. Agros rus formam superos colit atque parentes. Nos arat bene bitat ornat honorat amat. Datum serva. Dicit incipit quinta pars et ultima huius libri per quem i. qui agit de virtutibus et moribus et cautela multiplici viciorum ita dicitur. Datum serva. i. rem tibi dispositam et commissam scias bene fideliter custodire. vel. Datum sua. i. rem tibi datam ab aliquo antiqua persona divi in memoriam datur habere: ut libenter tibi det aliud. vel. Datum serva. i. substantiam tibi datam. pedigaliter non expendas. Quidam enim expendunt largi res sibi datas: non labore proprio adquisitas. vel. Datum serva. i. illud quod tibi dederit munera in memoriam habere: ut eisdem tempore retribuas oportuno: quod munera supra ligant. vel. Serva. i. cave. Datum. i. rem quam vult aliquis dare tibi: quod dicitur in thobias de. Non inquit fuge quod dabit susceptio domini. Arbitrii dedit liberio opes. Preterea dicit. Si plurimum datum non respice etc. vel. Datum sua. i. quodvis dare serva: et considera antequam des: quod dicitur infra. Qui des videto. Datum enim dicitur atque detur: donum vero cum datur. vel. Datum. i. quicquid sensus corporales quod deus tibi protulit: et sciam quam tibi dominus erogavit: ut eam multiplices et reliquis distribuas diligenter: ut cum in die iudicii oportebit vilicatiois tue reddere rationem possis dicere. Domine quicquid talia tradidisti etc. dicat tibi. Euge serve bone etc. Foro te para. Nota quod duplex est forus. scilicet causale ubi tractatur causa. Et venale ubi venduntur merces. unde sensus est. Para te foro. i. negotijs forensibus ut sis facundus et sapiens: quod quatuor sunt necessaria in foro causarum. scilicet accusare: respondere: iudicare: et testificare. Sic igitur in forma te in actibus et moribus: ut in foro causarum non accuseris ab aliquo in boneste: ut scias si accusatus fueris propter delictum aliquid respondere: ut si in iudicio electus fueris pro rationis calculi arbitris non ita vel odio peccabis ut in numeribus vacuas: ut non sit apud te exceptio personarum: quod dicitur. Iudicis est recti nec munere nec prece flecti. Iudicij recte tu libere dirige: nec te. Iudex electe peccio nec pro prece flecte. vel. Para te foro. i. rex venalium. i. sic vendas et emas: ut neminem decipias: nec propter invidiam tuam infertur detrimentum incurras: vel. Foro. i. dei iudicio. Unum estote parati: quod nescit hora neque dies. Loto bonis ambula. i. cum bonis hominibus a sapientibus observationem habere: ut quorum in iunctis fueris consolatio: eorum proficias et exeplo. Unum salomon in proverbio. Qui cum sapiente graditur: sapiens efficit. Similiter qui cum pravus et stultus pravus et stultus efficit. unde david. Cum sancto factus eris etc. Et alibi. Superverberis si perverberis societis. Si sanctum sequeris tu quoque sanctus eris. ergo. Cum bonis ambula. i. vade etc.

Antequam voceris ad consilium ne accesseris.

Id est ad consulentes et loquentes tacite et secreta noli accedere: nisi prius ab aliquo appelleris: ne tibi repudari possit arrogante et ascribi: vel tue ignorantie: quod ex quo alius accedit ad consilium non vocat: videat quod illud sine sua non possit propter: etiam ne tibi dicat: amice retrocede a nobis nam colloquimur res arduas: et sic cum pudore deceat te reverti. vel ne dicat. Lupus est in fabula. Vel ne

Prohemium.

turbes cōitate qđ ē malū: vel ne reus alicui' criminis videaris. vñ infra dicit. Ne cures siq̄s tacto sermone loquat. **Q**uid' esto .i. honestus vita ⁊ scia: honestate triplici. s. cordis: oris: ⁊ puer fatōis: vt sic placeas deo ⁊ hoib': qz legit beati mūdo corde: qm̄ ipsi deū videbūt. vel **M**undus .i. mūdo cōtrari' mundanā despiciēs vanitatē: qz mūd' nō mandat ꝛc. **M**undus em̄ est suo noi' cōtrari' toti' fraudis ac nequitiē replet' miserōs: ⁊ pauperes vlipēdēns: maiorib' irreuerentiā i' ferens de peiore in per' quotidie labēs vel **M**und' .i. mūdo filio: vt p̄ficiaris quattuor virtutibus cardinalib': sicut mūd' ex q̄tuor' p̄ficiet elemētis. **S**aluta libēter .i. affectuose nō adulationis cā: sed cū bono desiderio volūtat'. s. q̄ alteri' salutē vt tuā p̄p̄riā p̄sideres ⁊ affectes. vel **S**aluta libent' .i. a quo saluaberis: lz dicat. neminē in via saluaueritis sic intelligit neminē saluum diceris in hoc mūdo. **M**aiori cede .i. locū da ⁊ obedi' i' h̄bis ⁊ alijs. **M**aiori supple in scia: sicut mḡto mo: vel maiori etate sicut sent: vel potētis: sicut dño seculari: vel religione ⁊ s̄citate sicut cordelarijs monachis ⁊ alijs religiosis: vel dignitate sicuti parētib' ⁊ etiā ep̄is: ⁊ magnatib'. **S**ep̄ em̄ debet inferior maiori assurgere: ⁊ eidē seruire. **U**n̄ in euāgē. q̄ se humiliat exaltabit ⁊ q̄ se exaltat humiliabit. **M**agistrū metue .i. tē timore venerare ⁊ diligere: qz nō est dilectō sine timore iūta illud. **E**st amor vt sp̄s: timor vt gen': ergo timore destructo sequit' q̄ nos careamus amore. **E**st amor: ergo timor sed nō cōuertit: ergo cōcludi poterit. est amor. ergo timor. vel sic. **N**ic amat ergo timet. **P**reterea dicit salomon. tres sunt clauēs sapie. **P**rima amor ⁊ timor: dei ⁊ dilectio p̄ rimi. vñ psalmista. **I**ntitiū sapie timor dñi. **S**ecda studiū discipline ⁊ sapiētie. **S**ub hac autē p̄tinēt due. s. assiduitas legēdi ⁊ frequēs ⁊ discreta interrogatio. **E**t de his dicit oratius. **I**nter cuncta leges ⁊ p̄scrutabere doctos. ⁊ alia quedā filiter p̄tinētur q̄ est memoria retinēdi. vñ. **S**ene. **I**nt bu mane nature p̄moda: nihil dign' memoria reperit. **T**ertia tāgit h̄ cū dicit **M**agistrū metue. qz q̄ magistrū nō diligit nec timet ip̄ius dogmata vllipendit. qui doctrinā p̄mit seipm̄ seducit. **S**e cundā alios q̄nq̄ sunt clauēs q̄ in istis h̄sb' cōtinent. vñ. clauis prima dat si lectio cōtinuat. **M**ē te tua sūdas quicqđ legis: ecce secda. **T**ertia q̄ sequit' stimulādo frequēter addit: v' agat. **Q**uarta dabit mores: sic rapit sp̄ bonozes. **Q**uinta caducay despectio diuitiaz. **V**erecundiā serua .i. sis pudibund' ⁊ verecund' ⁊ caue ne sis vetosus v' effrons q̄m̄ sine frōte. i. sine pudore. **I**n frōte. em̄ cognoscit pudor. vel **V**erecundiā serua .i. caue ne facias aliqđ pudibunduz: vt furti: adulteriaz: v' homiciduz p̄pter qđ incurras verecundiā ⁊ pudorē: qz vt dicit. **S**alo. **M**eli' est nomē bonum q̄ diuitiē multe. ⁊ alibi. **F**ama repleta malis ꝛc. **R**ē tuā custodi .i. possessionē tuā ne i' prauis v' v' dissipēs ⁊ expēdas: qz d̄ infra. **Q**ui sua consumūt ꝛc. vel **R**ē tuā custodi si tpe fertilitatis: vt possis expēdere i' tpe caritatie: qz d̄. **N**ō minor ē v' q̄ q̄rere parta tueri. **P**reterea d̄ infra. **L**abif' ex igno qđ p̄m̄ ē tpe longo. vnde qđā. **S**i p̄ subtile sensus sis cognitor nil es. **S**icut aristoteles sine diuitijs q̄m̄ nil es. **R**ē tē tuā .i. facultates in p̄fēcti seculo paupib' erogaz: sic custodes rē tuā .i. celestē patriā. **E**rogare em̄ ē in fideli custodia cōseruare: qz qui h̄ facit in celis thesaurizat. **D**iligētā adhibe .i. curā ⁊ sedulitatē appone tuis negotijs p̄pter adit: ne ab idoneis actib' ⁊ honest' p̄ pigritiā retrabar'. **U**n̄ ita d̄. **S**eguitē fugito ꝛc. vel **A**dbibe .i. ofidel' diligētā .i. amorē amic' ⁊ etiā inimicis. **U**nde in euan. d̄. **D**iligite inimicos vestros ꝛc. **F**amiliā cura .i. pasce ad sufficiētā: nō ad sup̄fluitatē. nā per sup̄fluitatē esset p̄diga ⁊ luxuriosa. nec ad sufficiētā: quia s̄m̄ p̄bm̄. **I**mpossibile ē indigentē bene operari: sed sufficiētā: qz sufficiētia est v' mediā: ⁊ est in oi' mēdio: scilicet inter pay ⁊ minus. **U**nde mediū tenuere beati. vnde. **S**icut in oē qđ est mensurā ponere p̄dest sic sine mēsurā deperit oē qđ est. vel familiā cura .i. p̄cura tāq̄ paterfamilias: bonos p̄mouendo malos corrigendo: incorrigibiles includendo. **C**ōiugē ama .i. nō qz pulchrā: v' nobilē vel diuitē: sed qz castā ⁊ honestā ⁊ sapiētē: qz dicit salomō. **S**apies mulier edificat sibi domū. p̄terea. **C**ōiugē ama .i. non cā libidinis: sed cā p̄lis habēde ⁊ peccata fugiēdi. vnde in thobiade. **N**on incēntia veneris ꝛc. **C**ōiugē inq̄ tuā ⁊ nō aliā: qz qui ingredit' ad vrozē p̄rimit: nō ē mundus. **S**criptū est. n. nō cōcupisces vrozē p̄rimit tui. i. nō adulterabis: qz fornicatores ⁊ adulteros indicabit deus. p̄terea quod deus cōiungit bō nō separet. vnde thobias. **S**ponsā nō cupiam ꝛc. **L**iberos erudi .i. extra eruditatē pone filios plusq̄ seruos: qz meliores sunt cōditionis. vel **L**iberos erudi .i. illos q̄ sunt de legitimo matrimonio p̄creati: qz liberi sunt. v' **L**iberos erudi .i. erudiēdo disciplinatos reddet: qz q̄ diligit instanter erudit. vnde salomon. **Q**ui parcit virge odit pueruz: q̄ autē diligit instanter erudit eum. vnde qđā. **N**atus virga docet: ⁊ morib' instruit ergo. **Q**ui p̄cit tergo nō amat immo nocet. **L**iberoz caret singulari. vel erudi liberos. i. artib' liberalibus vel mechanicis: vt possint p̄ artes suas corporis inopie: si necesse fuerit subuenire. vnde i' s̄ra. **S**i tibi sint nati nec opes: tunc artib' illos. **I**nstrue: quo possint inopē defendere vitā. **B**land' esto .i. mitis ⁊ affabilis nō cā adulationis: sed cā curialitatis ⁊ benignitatis. **E**sto inq̄ blandus

spūi. Nā credere quicq̄ regit actū casū sine prepositione: vt demones credunt deū. i. q̄ est: tūc no
 tar informata qualitate. vñ Jac. in cpla. Ecce demōes credūt & tremisūt. quicq̄ dñm. vt credo tibi
 i. scio q̄ tu es verar. quicq̄ actū cū p̄positione vt credo in deū: ita tibi notat inherētā dei vel certi
 tudine rei. vnde ap̄s. Scio cui credidi. i. certū sū. Quicq̄ notat respōsionē certi noti in futuro: & b̄
 mō rīdet patrīn? p̄ puero dicēdo credo. Quicq̄ notat fidē optā p̄ dilectionē. vñ in euang. Qui cre
 diderit & baptizat' fuerit saluus erit. vnde. Credo deo vel credo deū plus credere dico. Si credis
 in eūz quē vel ei vel eū. Tute psule. Dec vor tute pōt esse aduerbiū. vñ sensus est. i. tūc psiliū da
 qd̄ sit secur' & honestū. vel sunt due dictiones. tu te psule. i. psule primo psciam tuā si vis aliqd̄ face
 re: tuā rōnē discernēdo & deliberādo qd̄ vtile sit & honestū. vel tute psule. i. ptātē tuā nō aliqd̄ in
 cipiēs qd̄ non possis pficere vel finire. vñ infra. Quod potes id tempta &c. Meretricē fuge. i. ac
 cessū meretric' & locū in quo bitat: q̄ fornicatores & adulteros iudicabit de'. i. i iudicio p̄denabit.
 vñ salo. Longe fac vias tuas a meretricē: q̄ dicit bie. Meretric' est pfunda canea: pute' agrīalie
 noz' infidiatric' inuiaz: q̄ si leo qui cū viderit tauros eos interficit. Et alibi dicit biero. Securū est
 mulierē nō audire: securū nō videre: securissimū nō tāgere. Quia inflāmat dū audit: & inueniat
 dū videt: polluit dū tāgīt. Dicit ergo. lōge fac vias tuas a meretricē. Primo ppter eius immūdi
 tā: q̄ lues est corporis & aie detrimētū. vñ illud. Balnea cornici qd̄ psunt: qd̄ meretrici. nec me
 retrix munda: nec cornix albasit vnda. Itē longe fac vias tuas a meretricē ppter ei' cupiditatez:
 q̄ ppter res tuas tibi feruit nō amozē tui. iuxta illud. Tbaida q̄sq̄ amat: sua nō se credit amari.
 vel lōge &c. i. pp̄ ei' infidelitate: iuxta illud. Nō est in speculo res q̄ speculat i illo. Sic patet & nō
 est in muliere fides. Et alibi. Nōne vides q̄ pua fides ē in muliere. Lude michi si credis ei tū de
 cipiēris. Et alibi. Feia fraus satbanem: mala sero nō bona mane. Vnde salo. sau' distillās labia me
 retric' & nitidi' oleo gutt' ei'. nouissima autē ei' q̄si absintbiū sunt amara. Itē lōge fac &c. pp̄ cās
 q̄ plurimas. vñ s̄. In coitu fer dāna luoz: q̄ denariū do. Dumozēq̄ bonū p̄p̄io de corpore fundo
 Apocopo vitā: studiū cū noie p̄do. Offendoḡ deū triplici sic forde redundo. Dicit autē meretricē
 de mereo es qd̄ est. fleo es: q̄ dicit oui. vt flet' oculos erudiere suos. vñ d̄ a mezz qd̄ ē ymū & trico
 as. vel d̄ a mereoz reris: q̄ p̄cū libidinis meret'. vñ meretrix q̄si merēs stricte era. vel q̄ sim opti
 nōnē suā meret' quicqd̄ pōt tibi rapere. Libros lege. i. exerce studiū. Dicit nō libros lege et nō
 libzū: q̄ vnus liber nō sufficit ad instruedū aliquē virtutib'. Liber em̄ d̄ interior ps corticis. In
 cortice solebāt antiq̄t' scribere ante vsū pgamēti. & inde d̄ liber i quo legit' & adific'. vñ s̄sus. Li
 ber id est bacchus v' vir sine cōpede nat'. Atq̄ liber codex vel raptus ab arboze cortex. Prima
 veri faciunt grō: b̄iq̄s scda. vnde yfodozus. Qui vult cū deo semp esse illū decet frequenter ozare
 & legere. Nā cū ozam' cuz deo loqmur: cuz legim' de' vero loquit' nobiscū. Dec p̄moda cōfert sctā
 lectio scripturaz: seu q̄ mētis intellectus erudit: seu q̄ a mūdi vanitatib' astutum boiem ad amo
 rē dei redūcit. Litteras discē. i. elemēta. v' cōmunit' lege libros vt sapiēs efficiaris. Vñ salomō
 Fili doctrinā magis q̄ aurū dilige. Vñ. Plus p̄bo thesaurū docti q̄ diuitis aurū. q̄ melior est sa
 piētia cunctis opib' p̄ciosissimis. Vñ bozaci. Vilius argētum est aurū virtutib' aurū. Itē salomō
 dicit. Meli' ē senē adiscere q̄ ignorare. Et alibi. Turpe est nil velle doceri. vel Litteras discē id
 ē act' bonoz p̄ exempla litteraz. vñ infra d̄. Discere ne cesses &c: sed discere est onerosū: scire nō
 gloriosuz. Itē yfodozus dicit. Primo esto auditor: q̄ doctor: & p̄ disciplinā accipe nomē mḡi. vñ i
 faceto. Nec nomē sine re velis habere magistr'. Quod legeris memēto. Et qd̄ pficit nobis audi
 re: nisi audita memorie cōmendem': vere nihil. Ideo subiungit. Quod legeris memento. i. me
 moriā babeas: q̄ legere & nō intelligere &c. Nil mentire. i. noli mendaciuz pferre: q̄ scriptū est.
 Ozis mendaciuz occidit aiām. Qui vero dicit falsum credens vey dicere nō mentit'. vel Nil men
 tire. i. quia mentiri est cōtra mentes tre: mentiri est falsum sponte pferre. Salomō. Qui mentitur
 cuiuslibet potestatis veritate detestaf' & irā dei sup se vocat: q̄ deridens deridebit. Vnde isra Al
 terius dictū v' factū ne carpseris vnq̄ &c. Bonis benefacito. i. Respōdet ad illud qd̄ supradice
 rat. Qui des videro. i. homini. Vñ dauid. B̄nifac dñe bonis & rectis corde. Et seneca. Benefici
 um est beniuola actio tribuens gaudiū: cupiensq̄ pferre: tribuendo in illud qd̄ facit. vel bonis
 i. de bonis tuis pauperib' eroga. Ergare em̄ est animi habit': nature decus: vite ratio mox pie
 tas: cultus diuinitatis: bonoz bois: eterne beatitudinis meritū. Dicit ergo. Bonis benefacito
 vnde augustin'. Operem' bonū ad oēs: maxime ad domesticos fidei. Maledictus ne esto. i. de
 aliquo ne maledixeris. Vnde dauid. Diuerte linguā tuā a malo: & labia tua ne loquātur dolū. vel
 Maledictus &c. i. nō facias aliquid ppter qd̄ sis maledictus. q̄ scriptū est. Maledicti nō pos
 sident regnū dei: ideo potius sis benedictus q̄ maledictus: quia benedictis dicit' in die iudicij
 Venite benedicti filij mei. & ad dexterā meā accipite regnū qd̄ vobis paratū est a principio mūdi

maledictis vero dicitur. Ite maledicti in igne eternū. vnde. Aspera vor iter sed vor est blandave
 nire. Dicitur reprobis ite: venite probia. Sponsus ego vite vos. introduco venite. Omēs oblite
 vacue venistis abite. Ad p̄torium stato hoc concordat huic qđ superius dixerat. In iudicium ad
 esto. Et sic duo notes. scilicet cum citatus fueris venias: etiā qđ astare debeas ppter reuerentiā ebi
 bendam. Vnoꝝ vero est astare: maior vero concedere. Dicit ergo. Ad p̄torium stato. i. apud
 iudices: vt possis causas adiscere. P̄torium est sedes iudicantis. Ad p̄torium stato. i. nō ad
 prostibulum: sed potius ad oratoriu: nō ad leccatorum cōtuberniū: sed potius ad sobrioz cōfortiū
 nō ad stultozum colloquiū: sed ad cōmunionē sapientiū. Equum iudica. i. ad equitatē iustū iudici
 um ab iniusto discernendo. vñ scriptum est. Iuste iudicate filij boim. et alibi. Erudimini qui iudi
 catis terrā. iuste em iudicare gloriosum est apud deū et apud iudicē meritoriu. vñ. Salomō Sta
 tera dolosa abboiatio est apud deū. Debet em quisq; iudex bis quattuor carere. scilicet amore: odio: ira:
 premio. ne ira vel odio destruat iustā causam. amore vel premio foneat iniustā cām. vñ. Iudicē
 est recti nec munere nec prece flecti. Et iustimatiōē retine. i. si videris aliquē bonum facientes
 non statim existimes et iudices esse bona: et e converso anteq; perfecte pbaueris: quia pudibundū
 ē aliquē bodie laudare: et eundē cras vituperare. vel. Existimatiōē retine. i. bonā famā. q. d. ita
 te babeas vt aliq; possint existimare te esse bonū: et dicat bona opinio de te. vel sic existimatiōē re
 tine. i. si boies bene existimā de te: illam existimatiōē retine bonis operib; insistenti: vt semp
 bonū de te possint boies existimare. vel si malā existimatiōē de te audias: illā retine: ne vlti
 p̄tēdat illa mala existimatiō: et credo qđ b sit melior. vñ aliter cū incertus fueris de aliqua re illā
 retine: ne divulges añq; rei discussis veritatē. Consultus esto. i. sapiens et plenus consilio: vt
 scias alijs cōsulerē: vt te consulāt cōsultores. Consultus est a quo petit cōsiliū: cōsultor vero qui
 petit. vñ. Consultor rogat: cōsultus cōsiliū dat. Iracundiā tempa. i. irā longas. vñ. Paulus
 Sol. i. tps non occidat. i. nō auferat a vobis super iracundiā vestrā. i. ppter iracundiā vestrā. Et
 dauid. Irascimini et nolite peccare. i. in ira perseverare: quod est mortale peccatū. vñ ira est oim
 vicioꝝ ianua. iracundiā vero est libido vlciscens in eū qui te videatur lesisse iniuria. Et infra dicit
 Litis preterite. qz iracundiā est ira inueterata que nō pōt apud auctozē suū veniā recipere. vñ.
 Dozati. Qui nō moderabit ire insectū volet eē dolor qđ suaserit et mēs. Et alibi. Ira furor breuis
 est aim regei: nisi paret. Imperat. i. impetuozas voluptatē reprime. Dec in bozatio. Virtute
 vtē. i. viriliter agas rē. vñ salo. Qui dissolute agit rem suā: opus suū dissipat. vel. Virtute vtē
 re. i. teipm bonis operib; et vtute instrue vel vtē et exercere. Sunt em quidā in aliquo virtuosū
 qui se tñ nō ercent. et tales non vtunt vtute: qz nō vtimur re dū est in actu. vñ virt' est habitus
 mētis bñ cōstitute. vñ tbo. Insere virtutes. qz dicit vtē et nō abutere: qz qui se simulat esse vir
 tuosū et nō est: vel fingit se vtē. ppter laudē virtute abutitur. virtute vero vtif qđ appetit virtutē
 ppter seipm: qz ppter seipm appetenda est. Est em precū suūp̄sius. Virtus em bonis operib;
 est p̄ciū eterne beatitudinis. Troco lude. i. ioco simplici qui nullam gerit infamiā sine dānū. Et
 est trocus lignū volubile et rotundū: qđ pueri percutiētes scuticis et gyru buc et illuc voluit. et dī:
 a trocos qđ est volubile. et per hoc genus ludi et simplicita et venialia eē sequēda. viciosa vero et dāno
 sa qz eē fugienda. vñ subiūgit. Aleas fuge. i. ludū aleaz. et p hoc gen' ludi inuitat qđlibet dānosa
 et criminalia esse fugienda. Exercitiū em aleaz decioꝝ cōsiliū diffamant boiem: pecuniā spoliat
 burfam euacuat: ritas et pugnās excitat: homicidia pperat. Dicit ergo. Aleas fuge. i. oē ludū dā
 nosum vbi pecunia pditur. vsus calligat: cupiditas excitatur: de' ignozat: negociū et vtilitas post
 ponit: iracundiā puocat: homicidiū pparat: diabolus inuocatur. Igit filii mi pp ista oia fuge aleas
 qz decretū dicit. Clericus aleator aut cesset aut deponat vñ degrades. Et sic pz quasi p spalia dat i
 telligere generalia: qz p trocū dat intelligere oēm ludū simplicē. generalit' p aleas oēm ludū dā
 nosum intelligit p qđ p̄t factura rita et iniuicitias: et mala alia procreari. Et dī: alea ab aleo milite
 greco qui bmoī ludū inuenit in obsidione troiana. vnde dī: ab aleos qđ est alienū: qz ludentes a re
 bus suis alienat. Vnoꝝ ne contēpseris. i. si sis maior illo etate vñ coipe: qz cōsilio pollet em vñ
 natura negavit: qz q̄to maior es tanto bumilia te in oibus: qz qđ se bumiliat exaltabit: et e cōuerso
 vel minozē ne. et. i. dignitate vel ordine: p̄tate: nobilitate: diuitijs: vel parentela: qz tñ pōt ascen
 dere q̄tū ascendisti. vnde. Cū fortuna voler fiet de rebtoze. p̄sul. Preterea tu nō es securus quin i
 ferius illo possis descendere: qz dicit galterus in alexand: eide. Tollunt in altū. et. et alibi. Percu
 te mortales aios extollere fastu. collectis opib; et. Miseri noli irridere. Auctoz specificat qđ
 d iterat dices qđ homo miser vel in miseriā redactus nimis est contēmdus qđ ali' qz dī. Est mise
 ro peius derisio qđ dolor eius. Dicit g. Miseri noli irridere: quia creat ura dei est quicūq; sit: de
 us scit quid de te et illo sit facturus. Debes em cogitare qđ tibi sista p̄t accidere vel etiā grauiora

vnde. *Vultus fortune variat imagine lune. Crescit decrescit in eodē sistere nescit*. Nil arbitrio virū feceris. i. in fortitudine tua nimium nō confidas. vnde scriptū ē. *Maledictus qui cōfidit in multitudine virū suarū. Et sene. Multi ignorauerunt vires suas q̄ credunt tam magnos se eē q̄ au- dent attentare sup̄sua bella. Et discrimen veniēda vel v̄tura imo arbitrio rōnis. q. d. Vires tuas nō cōstituas iudices op̄e tuorū. q̄ dicit dauid. Non saluabit rex per multā fortitudinē. neq̄ si gas saluabitur in multitudine virtutis sue*. Patere legē quā cupisē tuleris. i. legem quā imposueris & scieris. vnde in sequētibus. *Turpe est doctōri &c. Item dogma tuū sordeat. si te tua causa re mordet. vel patere legē. i. tu legē imponas alijs quā velles vt tibi imponeret. vnde legem quā tu leris de iure tenere teneris. Quā si respueris. iure puerilis eris. q̄ mors est pianda*. Alienū noli cupiscere. i. rem alienā. q̄ cōmitteres in legē. vnde quidā sapiens. *Frustra legis auriliū iuocat qui cōmittit in l̄gē. vñ in lege scriptū est. Alienā messem ne transferas de agro in agrū. quia raris est oīum malorū cupiditas quā quidē appetētes errauerūt a fide. Et cōcupiscentia em̄ aliene rei multotiens puenit furtum. vnde alibi. Noli fili concupiscere diuitias que cū labore acquirūt cū timore possident. cū dolore amittuntur. vnde quidā. Diues diuitias nō a gregat absq̄ labore Nec tenet absq̄ metu. nec desinit absq̄ dolore*. Pauca in cōuiuio loquere. q̄ in multiloquio non deest pctm̄. vnde infra. *Inter cōuiuas &c. vel sic. Querere pauca in cōuiuio. i. in puo cōuiuio. nec quere sup̄sua fercula. sic fume grate qd̄ dabit tibi. vñ infra. Ergiū munus cū det tibi paup̄ amic⁹ &c. Et sic est sensus. quere pauca in cōuiuio. i. si sis inuitat⁹ ad parū prandī modico sis pct⁹ q̄ vt dicit salo. Melius est vocari ad olera cū gaudio. q̄ ad vitulū saginatū cum odio. & alibi dicit salomō. Melior est bucella feca cū gaudio sumpta q̄ domus plena victimis cū iurgio &c.* Parētes patienter vince. i. patrē et matrē si sint irati cōtra te. q̄ eis sustinendū est. Nam vidua est virtus quā nō patientia firmat. & alibi. *Virtutes animi patientia dirigit oēs. vnde infra. Verbera cū tuleris &c. vnde alibi. Nobile vincēdi genus est paciētia &c. vñ parētes. i. obediētes tibi. q. d. sic benignior erga humiles q̄ erga rebelles. vñ in alexandrio. Nō minus est postq̄ cepit miserabili esse. Parcere cū frāco q̄ frāgere posse rebelle*. Beneficij accepti memor esto. Inedicaris igitatus. *Gratitudinē em̄ decet obseruare & habere in memoria qd̄ datū est tibi. & retribuendū in tpe oportuno. q̄ de igrato dicit illud. puerbiū. Littus aro. lateremq̄ lauo. multū seruiū prauo. vñ sene. Beneficij accepti ne obliuiscaris. q̄ munera sumpta ligat*. Minime iudica. i. raro. vel minime p̄ non. i. noli iudicare. i. quasi inuit⁹ iudica. Et itaq̄ si acciderit q̄ iudices iudica equū. ne iudicet a deo. *Q̄ scriptū est quo iudicio iudicaueritis. iudicabimini. vñ Minime iudica. i. nō aliquē condēna. Iudicare em̄ ponit. p̄ condēnare. vñ. Nolite iudicare. & nō iudicabimini. Qui em̄ iudicat dñs ē*. Illud stude agere qd̄ iustum est. i. nō aliud. vt in ieiunijs & bonis opib⁹. Et nota q̄ sine elemosynis nunq̄ perfectū est ieiuniū. Sed cū sit cū elemosynis & orōnib⁹ tunc trāsit ad celū & ad curiā dei peruenit. Item ieiunia sunt fortia tela aduersus luxuriā carnis. Caro em̄ p̄ abstinentiā vincit vñ illud. *Luxuriat raro nō bene pasta caro. vel stude &c. i. qd̄ iuri cōsonū est & honestū. s. dilectōez dei & proximū obseruare. & sic stude & fige cor tuū. & voluntatē tuā firma. sic opus tuū expēdet. q̄ in his duob⁹ vt testat vitas euāgelica tota lex pendet. ita docet fugere oēm iniuriā. & veritati & iusticie adherere. Illud idē p̄ mandatū subsequēs p̄firmat. qd̄ est tale*. Libenter amorē ferto. Irga deū & primū. amicū & etiā inimicū. vnde in euāg. dz. *Diligite inimicos vestros. vnde paulus. Vita est amor. q̄ mors est odiū. vñ. Libenter amorē ferto. i. libentiaio. ex affectu cordis in cbaritate non ficta ama illū a quo amaris. Q̄ dicit beatus augustinus. Qui amat rem non amatā seipsum & amorē suū perdit. vñ sic ferto. i. patere libenter. i. libētiaio amorē. i. si in amore sis alicui⁹ qui placz tibi patere. Juxta illd̄. Si q̄s amat qd̄ amare iuuat felicis ardet. Gaudeat & v̄to nauiget ille suo.*

Sic est animus nobis vt carmina dicunt
 Dic tibi precipue sit pura mente colendus.

S finita parte. p̄bem̄ in qua auctor tetigit cām incepti opis. hui⁹ libri materiaz sub breuiloquio. plaice cōpilauit. hic aggredit̄ auctor. p̄tē erecitiuā vñ tractatū. qd̄ idē est. In quo eandē materiā quā p̄m̄it. plaice etequit stilo metrico. p̄p̄ter vitū tatem. delectationē. & ornatū vt comēdet memorie firmior. Possumus ergo subtiliter intueri q̄ auctor ille poetaz bene scribentiū sequens vestigia trāla facit. Proponit vbi dicit. *Lū adaduertere Inuocat vbi dicit. Nunc te fili cbarissime. Narrat vbi dicit. Si deus est animus. Sed ad maiorē rei eidentia p̄ponendū est q̄ p̄bia diuiditur in tres partes. s. in pb̄ficā. logicā. & et̄bicā. In pb̄fica disputatur de rerū natura. nā pb̄ffis grece natura latine. idē quasi scientia naturalis. In logicā de sermocināli scientia. quia logica scientia sermocinālis dz. In et̄bica vero tractatur de virtutibus & morib⁹ animi que aiam deo copulant. & tēporalē vitā cuiuslibet hoīs ordinant & adoznant*

Istam autem mortalitatem sequitur auctor in hoc tractatur: qui diuiditur in quattuor distinctiones
 que vbi incipiant satis patet. et quilibet distinctio p distigia distinguitur: qz in duobus versibus sem
 per vna sententia vel vnu mandatu ethicam copulatur. Distigium em dicitur a dia qd est duo et stigos qd
 est versus: quasi p duos versus distinctum: quia quod in primo versu ponitur: in secundo certificat: et
 explanat. Sic ergo incipit prima distinctio: in cuius prima distinctione tractat auct. de cultu diuino
 inuitans filium suum et oes alios ad diuinum cultum. nec immerito: quia deus fons est sine principiu
 oim bonorum: in quo et a quo et per que oia bona: et sine quo nullum bonum. Ideo hanc primam ethicam
 ad honorem summi principis et ad instructionem oim ponit: concordans cu theologicis scripturis q
 ad salutem pertinent et de moribus instruunt. scilicet cum moysen in decalogo: vbi dat primum mandatum
 de cultu diuino dicens. Diliges deum tuum ex toto corde tuo: et tota aia tua. et. Concordans inq cu
 dauid psalmista qui dicit. Inittum sapientie timor dñi. Cum beato bernardo vbi dicit. Unum crede
 Magistru habemus in celis: quem semel vidisse totum est dedisse. Et cum salomone concordat
 etiam in proverbijs qui dicit circa principiu. Timor dñi est principiu sapientie et. Sicut em salomō
 fuit sapiēs: ita carbo sapiens fuisse legitur. Carbo em grece sapiens latine dicitur calidus: quia carbo
 ille fuit sapiens et ingeniosus. Dicit ergo sic. Deus est animus et. Sic incipit primus liber carbonis
 bene. dicit primus: qz sequitur scds. Sūt em quattuor libelli. Et nota qz bec dictio animi plura signi
 ficat: vñ in equocis vsus. Est animi ratio: sapiētia. vita voluntas. Sit virtus aia spes dispositio cir
 ca. Impetus ingeniu pponit et sult audet. Cogitat: excusat: precōcipit esse futura. redde singula sin
 gulis. Dicit ergo. Si deus est animus. Isti versus multis modis possunt legi. et primo sic scilicet in antiq̃a
 qui vnu deum ignorant: sapientem hominem vidētes in maximā reuerentiā animū suū in scia et vir
 tutibus ornatum: pro deo habebāt et colebant. Vel lege sic si animus tuus est deus vt p sicut: sicut
 carmina .i. scripta poetica dicunt .i. tradunt. Iuuenalis supple et lucani et alior. Unde iuue. Nul
 lum numen abest si sit prudentia tecū. Lucanus. Nullū numē adest si sit prudētia löge. bic ergo .i. i.
 animus tuus sit colendus .i. orandus virtutibus et scientijs tibi .i. a te pura mēte .i. tota intētiōe
 precipue .i. p̃e omnib⁹ alijs vt habeat a te p̃ deo: et vt ab alijs honoretur. Scdo ethice sic: et forte me
 lius: et legitur si pro qz: et ponit causatiue et nō dubitatiue sic. Si p qz: qz animi .i. sapia p̃ris est deus
 .i. filius dei: vt carmina sanctorū dicunt nobis. Et nota qz sicut dicit theologi pater dicit potentia fi
 lii: filius sapientia p̃ris sp̃s sanctus vero bonitas et sapiētia vel potētia et gra vtriusqz. vnde bic ani
 mus .i. bec sapiētia. .i. fili⁹ dei sit colendus .i. amādus et venerand⁹ tibi .i. a te pura mēte .i. pu
 ra mētis intētiōe et deuotione precipue .i. p̃ alijs oibus rebus. Sz bec lectura est pot⁹ ethica q̃
 grāmatica vel moralis. Ideo lege sic: et forte melius: si p qz deus. .i. pater et filius et sp̃s sanctus in qbus
 est vna diuinitas eq̃lis gl̃a et. est colendus pura mente. vt carmina dicunt: bic aduerbialsr ponit. .i.
 in deo colēdo sit animi .i. tota intētiōe tua precipue. .i. p̃ntis in deo colēdo q̃ in aliq̃ re. Quarto sic et for
 te meli⁹: si de⁹ est. vel si p qz: deus est cuius esse est eternū immutabile et pmanens. vñ dauid. Ipsi
 p̃bit tu autē dñe pmanes: et oēs sicut vestimētū veterascēt. Et sequit in alto vsu. Tu autē idē ipse es et
 anni tui nō deficiēt. .i. eternitas tua est indeficiēs et in pmutabilis vt pro sicut animus. .i. ratio ai et in
 tellectus sentit et facit scire nobis non brutis: sz nobis in qb⁹ ratio viget vt p sicut sicut carmina p̃bi
 losophorū et sacre scripture: et oēs alijs libri in qbus sit mentio de deo: dicunt. .i. asserunt et declarāt no
 bis: bic scilicet: bic deus qui et vbiqz intellectualiter demonstrat p oēm diuinitatis simam et potentiam: et
 hoc p̃nomen bic est deriuatū ad intellectū: sit colendus. .i. amādus et venerand⁹ tibi. .i. a te pura mēte
 .i. pura et recta intētiōe et sine simulatione: qd nō faciūt hypocrite: de quib⁹ dicit. Amen dico vobis re
 ceperūt mercedē suā. Itēz pura mente. .i. mente non maculata et cōscientia nō mordente de pctō: qz
 dicit Quid. Nō bene celest es impia dextera colit. Et alibi dicit. Secundat ab aris et dedit extrema gau
 dia nocte venus precipue q̃ alia creatura aim⁹ et car. di. qz p̃bi de natura ois rez terrestriū nature p
 cepta p suos industria aio rerū animi rationē supra lunarē globus supius erigebāt. vt naturam rez
 supercelestiu inuestigarēt: quaz rez natura subtili inquisitione cōprehensa. vnā cām causalissimam
 a qua omnes creature sunt create: et habent suum esse: suum sentire: suum vegetari et suum rōinari
 de necessitate probant. .i. deum illū quē inuocabāt suū creatorē: siue cām causalissimā oim rerū Et idē
 dicit animus et carmina. Item nota qz esse p̃prie cōuenit deo: et deesse peccatori. vñ esse dicitur que
 sine intētiōe crescit: nec retractione minuitur: nec varietate p̃mutatur. sed seipsa custodit.
 Et idē bene dicit de⁹ est et. Et describit vt dicit beatus Bernardus sic. de⁹ est spera in circūscriptib⁹
 lis cuius centz est vbiqz: circumferentiā vero nulq̃. Et dicit p ethimologiā deus quasi dās eternā vitā
 solue: vel suis et credo qz bec lectura vltima sit optima et oibus alijs preferenda. Quinto sic si animi
 noster: vel si p qz: de⁹ est diuinus. .i. a deo bz originem vt carmina dicunt. Dicit em philosophi qz
 corpus ex quattuor elementis cōtrahitur: anima vero a deo. bic. .i. animi sit tibi colendus. .i. a te pura

mente. i. cū mundicia cordis ⁊ operis ꝑcipue q̄ corpus: quia dignior est. Unde illud ad precii pars
 hec corpore maius habet. i. animi. vnde illud. Mentē ad diuina celestē trahim⁹ in formare: ⁊ quasi
 quibusdā flouib⁹ exornare. vnde illud. Insere virtutes decisis sentibus orto. Purgato poterūt fru
 ctificare rose ⁊ hec est bona. Sexto sic pagani dubitāt de deo: ⁊ forte aliquis laicus simplex ⁊ fatu⁹
 posset dubitare. ꝑpterea dicit auctor. superius. Itaq; deo supplica ⁊ nō dīs: posset filius suus que
 rere. vñ aliq; obicere. est ne vn⁹ deus colēdus tm̄ vel plures. Ad hoc rīdet au. ⁊ dicit q̄ tu es cert⁹
 tā rōe aī q̄ cognitione scripturaz ⁊ vnus solus deus est oēs benignus misericors ⁊ principiū sine
 priori ⁊ incōmutabilis: ⁊ si p̄ q; q; hoc est siquidē vnus solus deus sicut ipse ait de ipso. Videte q̄ ego sū
 deus. ⁊ nō est deus ꝑter me ⁊ hic. s. vnus deus tantus ⁊ talis sit colendus. i. venerādus cū gl̄a ꝑdi
 cationis tibi. i. nō bzutis pura mente. i. pura intētionē discreta humilitate cōscia te ꝑctō non non
 renozderēte ꝑcipue q̄ plures dī illū q̄ est oēs vt animi. i. vt ratio ⁊ carmina. i. scripta dicunt no
 bis. i. affirmant et testant. Hec lectura silt est bona: sed credo q̄ quarta ꝑualet oibus alijs ⁊c. Unde
 vsus. Lingua paterna sonat. q̄ i sapientia donat. Exaudi fili mētēs q; repone cubili. Principio cul
 tum dñi tu dilige multus. Qui bene cultura fiet mens crimine pura.

Plus vigila semper ne somno deditus esto

Nam diuturna quies vitis alimenta ministrat

Vigilare est equiuocū ad plura. ꝑꝑrie idē est q̄ nō dormire. Itē vigilare dī curā adhibere. Unde
 ait dñs. Vigilabo sup pplm̄ meū ⁊c. Et hic plus vigila. Silt itē vigilare est sibi cauere. Unde i euā
 gelio. Vigilate et caute. q; nescitis qua hora fur veniet dicit dñs. Itē vigilare idē est quod labora
 re. Sñ dī de ꝑctōze. Ipse ad sepulchra duces in cōgerie mortuoz; ⁊ vigilabit. i. laborabit dico ergo
 plus vigila q̄ dormias vel plus. i. multū bonis operib⁹ ne esto deditus somno. i. pigriciet vel segni
 ciet: q; homo se debet exercere ⁊ laborare. Homo enī natus est ad laborandū sicut auis ad volandū.
 Unde illud. Qui nō laborat nō māducat. Se enī ocioso. Unde dauid. Labores manū tuaz: q; man
 ducabis: beatus es ⁊ bene tibi erit. Et tobias. Pane tuo vesceris liber eris. vnde quidā. Pane tuo
 cereris vescere liber eris. Per somnū intellige pigriciā ⁊ torpore vicioz; quibus quadā somnolen
 tia siue viciōtia vincim⁹ ⁊ torpem⁹. Per vigiliā vō bona opera intelligim⁹. vñ. Btūs seruus ille quē
 cum venerit dñs inuenerit vigilantem in bonis operibus. Amen dico vobis super omnia bona sua
 constituet eū vigilā inq̄ plus q̄ dormias nam diuturna. i. longa diu durans ministrat alimentavi
 tīs. i. fomēta. longa enī quies facit bolem segnem et pigriū: ⁊ ad ea que agēda sunt deficientem ⁊ im
 potentē. Dicit autē diuturna a diu aduerbiū temporis. Sed diurn⁹ na. num. nomen mobile dī a die
 vnde dī. Parca manus labor assiduus designat hēre. Larga manus labor insolitus: desistit bꝑe. ne
 somno deditus esto. Sñ supra. Quod satis est dormi. Et dicitur deditus a deo dedit qd̄ est verbo
 exponis. ⁊ est verbū actiū vitis apponit fomēta. nā sicut terra que non colitur. ꝑfert herbas vi
 tiosas: ita corpus ociosum vitia generat q̄ virtutibus nō exercetur et faciliter a vitis. expugnatur
 vnde dicit. Die. Ociose mente maligni spūs ꝑauas cogitationes inferunt. ⁊ si quiescat ab opere: nō
 quiescit a malozū dilectione: vel plus vigila. s. in bonis operibus: ne te diabolus inueniat ociosum.
 vnde vs⁹. Ne timeas vane de somno furgere mane. Longa quies somni vitio fit fomēs in omni.

Chritutem primam esse puto compescete linguam

Proximus ille deo qui scit ratione tacere

Hic docet auctor excellentiam et summā virtutē eē retrahere a garrulitate. Modice enim loqui
 est summa prudentia: que est prima inter quattuor virtutes principales. Et describitur sic virt⁹. Vir
 ē animi habitus: nature veneratio: morum pietas: cultus diuinitatis: bonoz; hominis: eterne beati
 tudinis meritum. Aliter virtus describitur a ꝑbis. Virtus est bene constitute mentis habitus. Vel
 virtus est viuere. ꝑ natura ⁊ dicitur primam virtutē. i. optinā. Primus enim qñq; dicitur ratione
 ordinis. vt ille sedet primus ab abbate vel rege. Primus etiam dicitur quandoq; ratione eternitas
 tis: vt ego sum primus et nouissimus. Et quandoq; dicitur peroptim⁹ vt hic. Virtutem primam. i. ꝑ
 optimam secundū veram expositionē. Lingua sic describitur. Lingua est proprie membrum in ore
 carneum: formans verbum: discernensq; sermones: vel lingua doctum est quod falsa doctrina. vñ ait
 dñs ad iob de dyabolo. Fune. i. fide ligabis linguā eius. i. falsam doctrinā eius. vel lingua idē ē qd̄
 siltitudo: vñ spūscitūs apparuit in diuersis linguis. i. in diuersozū diomatū siltitudinib⁹. vñ. loq̄ban
 tur varijs linguis. Vel lingua idē ē qd̄ pena inflata. ꝑ ꝑctō ligue: vñ aīa diuitis loquebat ad lazarus
 vt refrigeret linguā ei⁹. i. penā. O fili. Virtutē primā esse puto cōꝑescere linguā. i. ꝑoptimam excel
 lētē bonā ꝑcipuā ⁊ ꝑcipalē ꝑꝑescere. i. refrenare ⁊ sedare mltiloquiū q; i mltiloqo nō deest ꝑctm̄
 vñ dauid. Vir linguosus non dirigitur in terra. Et idē. Prohibe linguā tuā a malo ⁊ labia tua ne lo

quantur dolū. vñ qđā. Qui scit frenare linguam sensumq; domare. Fortior est illo qui frangit virtus
 bus vrbes: vel compescere linguam: quia nimum loqui nocet: vnde. Ossa terit lingua carcat s; ossi-
 bus illa. Litis lingua parens os terit osse carens. Et ideo vide quando loqueris quod illud sit bonū
 & honestum quod dices ne inde possit dānū euenire: vnd bozatius. Quid & quoc; & cui dicas ipse vi-
 deto. cūcatoriem fugito nam garrulus idem. Nec retinent te patule commissa fideliter aures Et se-
 mel emissus nō ē reuocabile vñ. vñ illd. Dis bō quacūq; domo qua sede morat; Provideat qñ tacet
 vt qñ loq̄t. Proxim; ille deo ē. i. vicin; a deo ē. q̄ scit rōe tacere. i. s̄m rōez. q. d. q̄ qñq; scit ta-
 cere & qñq; loq̄. Per hoc vidēs q̄ tacē ē malū si necesse sit dōre veritatē ne quis infametur. vñ dd.
 Pōe dñe ori meo custodia; & Sal. Tps ē loq̄ndi & tps tacēdi: q; sicut hostiū qñq; apif & aliqñ clau-
 dit: ita hoīs dz claudī tpe & ad tps apiri. & vñ. Tpe p̄gruo loq̄re & tpe p̄gruo tacē: q; breuē s̄mōez fac-
 scia: multū loq̄ est stulticia. vnd Hier. Silētiū est signū sapie loquacitas signū stulticie. Et iaco. Iste
 p̄fect; est q̄ regit linguā. Vñ qđā. Tpe multiloquā loq̄ est cōpescere linguā Si potes extingue vicio-
 se crimina lingue. Alibi. Si cupias pacē linguā cōpescē loq̄ntez. Lū rōne sile dñm si cupis adire
Sperne repugnando: tibi tu contrarius esse

Conueniet nulli qui secum desidet ipse.

In hoc loco catbo instruit filiū suū ne sit inconstans vel duplex: q; dicit Jacob. Qui duplex ē aīo
 incōstās est in oibus vjs suis. Homo inconstās ē q̄ nō vult vnū mō aliū sicut faciūt pueri: s; i pueris
 nō est viciū. vñ incōstās dz q̄ nō petit vnū cibū & mō aliū sicut gulosi faciūt: vñ inconstās dz ille qui
 bz vnū in corde & aliud in ore: sicut falsi ypocrite. Vñ quidā Quilibet ypocrita facie ten; est beremī
 ta. Mēte tamē tacita later āgias habēs acognita. vñ incōstās dz q̄ mō dicit vnū mō aliū: sic garrulo-
 sit; oīs talis icōstātia est vitāda Vñ Lōstruc siel sperne .i. noli esse contrarius tibi. i. p̄tra teipm
 repugnando vel alr. sp̄ne repugnando. i. intendendo & dīcēdo icōstātie mēt; tue esse sū; tibi. i. ne
 cōtradicias s̄mē. plate: ita q̄ mō vis aliū. & postea nolīs ecōuerso & supradictis modis: q; conueniet
 nulli q̄ desidet. i. discordat secū: q̄ em̄ discordat secū nō pōt cōuēire alhs: q; q̄ sibi nequā est cū bonis
 est. q. d. nulli. vñ. Qui sibi nō p̄cit tibi vñ mibi quō p̄cet: & alibi. Qui sua diuulgat mea vel tua quō ce-
 lat: & alibi. In tota vita discors tibi viuere vita Nil seūgit sua q̄ discordia puugit. Sperne. &c.

Si vitam inspicias hominum: si deniq; mores

Cum culpes alios: nemo sine crimine viuūt

Isud p̄ceptū p̄cipue p̄inet ad platos q̄ alioz extirpant vicia s; sint penitus viciosi & alios dē
 nāt i ventalib; vicijs. lz ipsi sint i mortalib; intricati & etiā inuoluti. vñ Salo. Valedict; q̄ videt festu-
 rā in oculo alteri; vel in oculo fr̄is suū aut trabē nō vidz. vñ in auroa. Tolle festucam vñ vis de
 fratris ocello. Que prius exturbat lumia tolle trabē: & alibi. Qui vult alteri; oculo tergere labē. De
 p̄p̄ijs citi; eruat an; trabē. Vñ dic si inspicias. i. diligēt. Et dicit notabilis inspicias. deniq;. i. it; i aīo
 tuo. vitā hoīm. i. vitā hūanā. & si inspicias deniq;. i. ad vltimū. mores hoīm. i. hūanas actiōes & q̄lita-
 tes cū culpas alios. i. reprehēdas d̄ p̄ctis nemo sine crimine viuūt saltē sine crimine venialī. q. d. b̄ scias
 q̄ nō viuūt sine crimine nec ēt i fās vni; diei cui; vita ē sup fr̄: bz em̄ origiale p̄ctm q̄ cito nascitur.
 vñ dd. Ecce es in iniquitatib; p̄cept; suz: & i p̄ctis p̄cepit me mat; mea: q; em̄ multiplēt ē laque; dyaboli: tō
 miser hō cadit multipl; in p̄ctm. Laque; dyaboli est p̄p̄ie laque; q̄ aliq; ligat delectatione carnis
 vñ dd. Laque; p̄trit; ē: nos liberati sum;. Et laqueus est doctrina hereticoz. vñ dd. Pluet sup p̄ctō
 r; s laqueos &c. Et laque; idē ē qđ fraus. vñ dd. Narrauerūt vt abscondērēt laq̄os. i. fraudes Et laque;
 i dē est qđ affectus terrenez. vñ s̄lfr dd. In laqueo isto quē abscondērēt cōp̄bēsus est pes &c. Et iō cū
 tot sint laquei bene pōt dicere. Nemo sine crimine: viuūt: q; q; ingredit sine macula & operatur iusti-
 ciā: certe nullus. vñ ver. Quāuis cuncta notes que lustrāt regna boetes. Sic reperire potes &c.

Que nocitura tenes quīs sint cara relinque

Utilitas opibus preponi tempore debet

Sicut seruiētē nequā q̄ nō recipit coreptōez vel filiū p̄digū & luxuriosuz indisciplinabilē relinq̄
 p̄fortiū prauū hoīs: s; sit amīc; tu; vel de parētela: & sup oīa diuitias hui; mūdi que nocēt aie: q; dz in
 euāgēlio. Sic impossibile ē intrare camelū p̄ foramē acus. ita impossibile ē diuitē intrare in regnū ce-
 loz. vñ qđā. Posse foramē ac; citi; trāsire camelū. Credo: q̄ valeat hō diues scādere celū. Vel post-
 pone delicias carnis: q; s; lz bēas p̄ char; tñ nocēt aie. vñ. abstinete vos a carnalib; de. &c. & i euā. St
 ocul; tu; scādalizet te p̄ice eū & erue a te. q. d. relinq̄ diuitias q̄ nō p̄sunt i die vltiōis. & b̄ loco ocul;
 p̄ q; lz re chara accipit q̄ nocere p̄t. & bñ dicit relinq̄ nocitura quīs &c. Et notādū q; duplex ē utilitas
 itz aie & corpis. vñ utilitas aie sup. p̄poni dz opib;. i. utilitati corpis: q; caro cōcupiscit aduersus sp̄m
 i. corp; aduersus aiām: & ecōuerso. vñ mathe. Nemo pōt duob; dñis s̄uire. duob;. i. deo. & mānōne. et

alibi. **Ut placet ambobus q̄ vult seruire duob⁹. vnde salo. Melius est paz̄ cū c̄baritate: q̄ multos fruct⁹ vti iniquitate. vnde quidā. Dic bene se ditat q̄ semp̄ noxia vitat. Sic bene te dices vt semp̄ noxia vitas. Nec sit ad optimū qd̄ noueris esse nociuū. De licet c̄bat tibi qd̄ fore d̄z amaz. Eice nec res tunc sit tibi cā ruine ꝛc. vt litas opib⁹ ꝛc. Op̄is op̄e ab ope denotat auxiliū in singulari. in plurali vō diuitias. vnde. Querit panḡ op̄e querit auarus opes. Tūaliter apud bozatiū. Implozauit opes bozatiū. i. auxilia. Op̄is op̄is est mater are fm̄ auctores op̄ op̄ōtis ē quoddā castrū. Quid. Patroclus op̄ōra reliquit. Op̄us indeclinabile idē est qd̄ necesse. vnde opus est vt mōis oib⁹ facias illud. v̄l q̄n̄ q̄ opus declinat: tūc notat opationē fm̄ qd̄ d̄z actualiter iste facit op̄ bonū. q̄n̄q̄ illud qd̄ venit ex operatione. vnde iob. Opi manū tuarū porrige dexterā. i. boi qui puenit ex operatione dei. ꝛ alibi. ꝛ opera manū tuarū sunt celi. ꝛ idem quod genus operis. vnde in genesi dicitur de domino. Et requieuit ab oī opere quod patrarat ꝛc. i. ab omni genere operis.**

Constans et lenis vt res ex postulat esto

Temporibus mozes sapiens sine crimine viuit

In hoc distigio iurat nos auc. ad fortitudinē q̄ ē i. p̄speritate ꝛ in aduersitate nō eūdē vultū b̄re. s. i. p̄speritate nō elatū: aduersitate nō deplūm. i. in p̄speritate nō nimis eleuari ꝛ in aduersitate nō nimis deprimi. Dicit q̄ sic. esto cōstās i. aduersitate ne nimis desparis: q̄ cōstātia ē stabilitas ai fm̄ ma: ꝛ i. p̄posito p̄seuerās: lenis in p̄speritate: ne nimis sis supbus ꝛ arrogās: vel cōstās i. iudicio: vel iudicādo: lenis i. patiēdo iudicio: vel inimicis parcēdo: vel reis ꝛ malis cōpatiēdo. ꝛ b̄ satis designat i. sacra pagina p̄ leones ꝛ boues q̄ depicti erāt sup̄ i. tēplo salomōis: ꝛ m̄q̄ erat ibi leo sine boue: nec bos sine leone: qd̄ significat q̄ b̄ d̄z eē lenis sicut bos: ꝛ seuerus sicut leo. q̄ p̄ leonē designat seueritas: p̄ bouē lenitas ꝛ māfuetudo. Et b̄ p̄cipue interest ad platos: q̄ debēt eē māfueti ꝛ lenes erga pacificos sibi subditos ꝛ bene disciplinabiles. ꝛ debēt eē seueri erga icōzrigibiles: vt apparet i. baculo pastorali q̄ est acutus a pte inferiori i. signū correptionis erga rebelles qui debēt suppeditari: et curu⁹ desup̄ in signū b̄nilitatis erga obediētes: ꝛ benignos. vt res ex postulat.] posset aliq̄s dicere: tu dicis. sis cōstās aliq̄n̄: aliq̄n̄ lenis: ꝛ b̄ ē vitii mobilitas. ai. Ad b̄r̄ fidet: vt res. i. rei v̄l t̄pis exigentia ex postulat: vel res. i. vtilitas. ꝛ q̄ b̄ possis facere sine vitio ostēdit dicēs. sapiēs mutat scz mozes ꝛc. vnde s̄. Quamlibet etatē vti decet ad probitatē. Prospero duro pat̄i p̄p̄tē. p̄p̄tū probitati. ꝛ alibi. Lenis ꝛ asper erit sapiēs vt res sua querit. Et mozes vertet sit q̄ nil crimine perdet

Nil temere vxori de seruis crede querenti

Sepe etenim mulier quem coniunx diligit odit

Dic docet cat̄o filiū suū ꝛ quēlibet ne credat sp̄ vxori sue familiā accusanti: q̄ mulier odit seruos mariti sui ꝛ accusat sine cā p̄pter duo. Primo si seruus sit fidelis: ꝛ ip̄a sit dissipatrix. Secdo si ip̄a sit adultera ꝛ ipse sit castus ꝛ fidelis dño suo in oibus: ꝛ quicqd̄ ip̄a facit timet ne ip̄e dicat dño suo: tūc imponit seruo falsa crimina ꝛ facit i. domo sicut voluit vxor: p̄barom̄is q̄ ioseph imerite accusauit. ut cit em̄ scriptura. Si sit seruus fidelis: sit q̄n̄ aiā tua. Unde dicit quidā sapiēs in de mō mulierū. Dec aut̄ possum⁹ scire q̄ de supbia mulierꝛ ꝛ auida laudis elatione sentim⁹. Mulier quāto est infirmitate exterius: ꝛ nature fragilitate interius sp̄ aspirat malignis artib⁹. Mulier ne inuentat̄ q̄lis si totas fores effundit: ꝛ aliena vita ꝛ iudiciū detractoria loquacitate digressura. vnde. Sic volo: sic ius beo: sit. p̄ ratione voluntas: s̄ba sunt mulieris accusantis seruos mariti sui. Scia vult supare seruos dicitq̄ iubeto. Ne tibi femino q̄lq̄s est apra iugo. vnde. Nil temere vxori.] temere.] i. p̄sup̄tiose factue v̄l stulte sine cā. vnde temeritas. i. fatuitas. ꝛ temerari⁹ r̄ia. r̄iū. i. fatuus. Itē a temer⁹ d̄z b̄ temerū. i. forte vinū. q̄ sepe facit boiem temere agere. v̄l d̄z temerū q̄n̄ tenēs mentē. vnde qdā. Diligim⁹ temerū: q̄ reddidit cor requierū. Atq̄ facit letū ꝛc.] Sepe etēi ꝛc.] Mulier ei sic describit a secundo p̄bo. Mulier est boīs s̄fusio: insatiabilis bestia: cōtinua sollicitudo: indeficibilis pugna: quotidianum dānū: dom⁹ tēpestatis: ipe dimentū yiri: ꝛ cōtinētī naufragiū: vas aduleri: p̄piculosū p̄diū: aial pessimū: quissimū p̄odus: asp̄is insanabilis: būanū mācipiū in pugna. D̄ em̄ mulier quasi mulcēs berum fm̄ b̄ corripit hāc sillabā. c. in obliq̄s: sicut corripit i. hoc noie ber⁹. Unde qdā. Basiat armigēz femia p̄p̄ berū. Alij s̄. Nil temere credas vxori sepe q̄relas. Nāq̄ dolos nouit: ꝛ quē tu diligit odit

Quinqz mones aliquē nec se velit ipse moneri

Si tibi sit carus noli desistere ceptis

Aliud ē p̄ceptū. s. vt cū videam⁹. aliquē amicū nostrū a via d̄tati deuari ꝛ castigare cepim⁹: ꝛ castigare se noluerit: non ideo min⁹ debem⁹ castigare ip̄m: immo semp̄ in castigationibus p̄seuerare et insistere: q̄ assidua correptione castigabitur ꝛ sapiēs efficietur. vnde. Lutta cauat lapidem nō v̄t: sed sepe cadēdo. Et alibi. Cōsumit anulus vsū. vnde. Illos quos amo castigo ꝛ arguo dicit dñs. v̄t salo.

Meliora sūt amici vbera diligētis: q̄ fraudulēta oscula blādiētis. itē. Corrige stultū bēbis ip̄m in
 inimicū. itē. Si moneas char̄ quis sibi fiat amax. Nō tñ obfistes qñ verba monēdo minūtes. vl. Lū
 q̄ mones. i. cor̄rigis r̄ castigas aliquem peccantem vel delinquentem: nec se velit ipse moneri. i. ca
 stigari. Noli desistere cepris r̄c.

Contra verbosos noli contendere verbis:

Sermo datur cunctis animi sapientia paucis.

Contra verbosos r̄c. noli stultū r̄ garrulis r̄ridere: ne eis similis efficiaris: s̄ postq̄ stulticia r̄ garru
 litas extierit respōde eis: vt eisdē sua insipiētia r̄ stultiloquiū patefiāt. vñ salo. Donoz est boīs sapiē
 tis qui sepat se a cōtentionib⁹ garruloz. idē. Noli r̄ridere stulto iuxta iusticiā suā: s̄d ostēde ei vt se
 stulte locutū fuisse agnoscat. Sermo dat cūctis: vñ sapia paucis: q̄ nō oēs loquētes sūt sapiētes. vñ
 illd. Lando q̄ vites fili charissie lites. Multi s̄mone r̄ctinēt: s̄ pauci ai r̄dez. i. bñfac alijs ne sis aīe tue inimic⁹. vñ socra. Sic
 alienū age negociū ne tuū obliuiscas: r̄ sic bñfac q̄busdā r̄ nō oib⁹: ne dānū vl' paup̄tas te sequatur.

Dilige sic alios vt sis tibi charus amicus:

Sic bonus esto bonis ne te mala damna sequantur

Aliud est p̄ceptū. i. ne aliq̄ amemus vt p̄ ip̄o piculū aīe vl' corporis icurrām⁹. Et i mādato hoc i
 nuif q̄ debem⁹ diligere. primū: q̄ in dilectione dei r̄ primi tota lex pendet r̄ p̄p̄bet. q̄ dicit ysido
 Et toto corde nō diligit deū q̄ boiem odit. Præterea vñ mādātū est in lege. Dilige primū tuū sicut
 teip̄m. Sed q̄ quidā sunt q̄ nesciētes modū reb⁹ ip̄onere. ex alioz dilectōe dāna r̄ piculū aīe conse
 quūt: vt p̄f r̄ fili⁹ iō ponit moderatiā cū dicit. Sic bon⁹ r̄c. q. d. nō vltra motū dilige. Diligere vero
 est morū charitatis i aliq̄z dirigere. vñ dilige dñz deū tuū r̄c. Diligere ē bonū optare. Unde. dilige
 ge. primū tuū r̄c. sicut teip̄s. i. ad b̄ q̄tū teip̄m. i. ad vitā eternā. Si em̄ maius bonūz velles. primo
 tuo q̄ tibi esset magna stulticia: si min⁹ inuidia. S̄z p̄mo diligēdus est de⁹. Secdo p̄p̄ia aīa. Tertio
 aīa. primi tui. Quarto p̄p̄riūz corp⁹: r̄ est charitas ordinata. Et ita diligim⁹ vere si vnicuiq̄ qd̄ suū ē
 ip̄endim⁹. P̄io debem⁹ deo religionē. scdo parentibus r̄ cognat⁹ charitatē. tertio maiorib⁹ reuerē
 tiā. quarto parib⁹ auxiliū: quinto minorib⁹ doctrinā. sexto cuiq̄ cōcordiā. septio extraneis amicitiaz.
 octauo egris p̄p̄atiētā. vnde ysido. Amico tuo ita sis bonus vt nō noceas tibi. Itē bñfac alijs ne sis
 tibi inimic⁹. vl' sic. bon⁹ esto bonis ne te mala dāna r̄c. q. d. noli ita p̄dige amicos distribuere: vt post
 ea oib⁹ elapsis p̄pellaris mēdicare: q̄ dicit salo. Veli⁹ est vt te respiciat filij tui: q̄ te respiciat i ma
 nib⁹ filioz. vnde socra. Alienū sic age negociū vt te nō obliuiscas. Lū sapias r̄c. Esto boīs charis
 sic ne tua dāna sequaris. Lū sapias iuste tu nullum dilige plus te. alibi qui melior videt r̄ deteriora
 sibi det. vitio dignadet lumina tollat ei. r̄ alibi. profice sic alijs: vt sis tibi charus et ip̄is.

Rumores fuge ne incipias nouus auctor: haberi

Nam nulli tacuisse nocet esse locutum

Rumores fuge r̄c. i. rumor inuestigatiōes: vel nouas inuētiōes r̄ fictas. q̄ rumor est sermo ambi
 guus ab incerto auctore. p̄reatus: cui malignitas fecit inuitū: si des antez adhibuit icremētū. vl' i Ru
 mor est sermo boīs i honore duplicat⁹. vñ ysido. Sermo van⁹ mētis vane: iudet q̄ vane cōsciētie est
 q̄ qualis sermo ostēdit: talis r̄ anim⁹ approbat r̄c. nec incipias nou⁹ actor hēri. i. mēdatio nou⁹ inuē
 tor. Et d̄ actor ab ago agis. r̄ scribit p. c. vñ boza. Quid de quoq̄ viro r̄ cui dicas ip̄e videto. Tu cun
 ctatozē iugito. nā garrulus idē r̄c. vl' nou⁹ actor. i. rumor inuētor: q̄ actores vocam⁹ artū inuētores. r̄
 dicit i Rumores fuge r̄ nō imerito. Nā p̄ q̄ nocet. nulli. i. nō nocet alicui tacuisse vsq̄ ad tps ap
 tū r̄ nocet eē locutū. i. q. d. p̄les sunt q̄b⁹ nocet suū loq̄ vl' sua garrulitas. nulli nō nocet sua taciturni
 tas. vñ salo. Sciēs. i. sapiēs tacebit vsq̄ ad tps. Lasciu⁹ nō r̄ ip̄udēs nō ob̄nuat tps. Et nō odibilis est
 deo q̄ p̄p̄r ead alloquēdū: q̄ vir liguosus nō dirigit i terra dicit dd. Et viz inuitū mala capiet i ite
 ritu. Præterea nocet corp⁹: q̄ ossa terit ligua r̄c. vñ sup̄ i h̄tutē p̄mā i alibi. V̄ra magnatuz nescit ba
 bere statuz. alij h̄sus. Effuge rumores fil' r̄ nouitat⁹ amozes. Nā stolid⁹ meret qd̄ nō tacuisse noceret

Rem tibi promissam certam promittere noli

Rara fides ideo: quia multi multa loquuntur

Primo p̄strue sic noli p̄mittere alijs [rē certā]. i. certe donec iuenias vl' babeas eā. Rē dico ti
 bi p̄missas ab aliq̄. Ille ei q̄ tibi p̄misit pōt decipere: r̄ ita pōt falli ille cui p̄misisti: r̄ poteris mēdar r̄
 garrulus reputari: q̄ dicit qdā. Letificat multū grādus p̄missio stultū. vl' [rē]. i. sp̄e. r̄ d̄ sic legi. No
 li p̄mittere rē certā sp̄e. i. rē de q̄ credis b̄re certā sp̄e vl' certā rē speratā: r̄ loq̄t emp̄arice [p̄mis
 sā tibi] ab aliq̄ [vel sp̄e p̄missā]. i. sp̄e rei p̄misit certā noli expectare qñ certā r̄ qñ certe babendā

quia] rara fides .i. parua credulitas est .i. pmissione. i. paucis creditur q̄re] qz multi multa loquunt̄
 i. pmittunt multa de quib? nulla aut pua p̄soluūt v̄l p̄soluere nō p̄t̄: vel etiā si possent nolunt: quia
 fallacias faciunt ne alijs credat. v̄l quidā. Mendaces faciunt vt vera dicētib? nō credat. v̄l iacob?
 Fides sine operibus mortua est: sicut corpus sine spū mortuū est. v̄l. ̄. Rem tibi promissam nulli
 promiseris ipsam. Perdit namq; fidem sic multa locutio p̄idem.

Cum te aliquis laudat iudex tuus esse memento

Plus alijs de te q̄ tu tibi credere noli

¶ In hoc loco docet nos auctor ne supbiam? ppter mūdāā gl̄as cū sit vana ymbriatica ⁊ trāsitoria
 d. Eū te alijs laudat .i. gl̄ificat ⁊ exaltat p̄ laudē i p̄udētia tua] Memēto esse tuus iudex .i. redi
 ad cōficiā tuā: ⁊ ad teipm̄ iuestiga i corde tuo: ⁊ p̄sidera si sis dign? illa laude: v̄l talis q̄lis ab aliq̄ cō-
 probare: si es dign? humilia te: si nō corri ge te ⁊ emenda: qz laudare ē pprie aliq̄ p̄ magno facto
 p̄medare: v̄l laudare idē ē qd̄ gl̄ificare. v̄l i psal. Laudate pueri dñi. i. gl̄ificate vel boni laudāt nō se
 ip̄os s; alios virtute benefactis. mali laudant se ⁊ nō alios vicio ibonēstatis. mali s̄lfr q̄siqz laudant
 boies vicio duplicitat̄is. i. spe lucri tp̄alis ⁊ adulationis: vt ioculatores ⁊ garruli ⁊ a talib? cauendū
 est: qz fistula dulce ⁊c. v̄l quidā cū laudaretur a quodā adulateore ait. Noli vtrinq; partem fallē. i. te
 qui falso me laudas: ⁊ me cui adularis. v̄l subiungit. noli credere plus alijs de te. i. de statu tuo q̄ tu
 ip̄e q̄ p̄scius es tibi. ⁊ q̄ laus adulatoria sit sp̄nēda. ostēdit biero. d. Qui dedit hoc bodie cras si vo-
 let auferet illud. i. laudem falsam. v̄nde sene. Bonū est nō laudare sed esse laudabilem. Si quis te
 laudat nunq; te gloria fallat. Plus laudatori q̄ tu tibi credere noli.

Officium alterius multis narrare memento

Atq; alijs cum tu benefeceris ipse fileto

¶ In h̄ loco repetit̄ anc. qd̄ sup̄ dixerat. Mutuū da. v̄l dicit̄ memēto narrare mult? .i. alijs debes
 manifestare] officii alterius .i. beneficiū donū v̄l seruiciū tibi ab aliq̄ ip̄ensu nec accepti beneficiū
 obliuiscaris v̄l sis inemore vt illi ip̄etres beneficiū ⁊ fauorē. q. d. beneficiū accepti memor esto. atq;
 alijs ⁊c. qz ois laus i ore. pprio fordescit. v̄l dictū est. Si detur elemosyna manu dextra ignozet sinis-
 tra. ⁊ yfido. De bonis factis nō extollaris: ⁊ de bono ope nō glorieis. v̄l salo. Nō laudet te os tuū
 s; alienū: ⁊ cū facies elemosynā noli publicare. itē d̄. Qui se collaudat stercore coronabit ⁊c. v̄l ̄.
 Alterius factū sit verbis amplius actum. Sed referas nulli cum benefeceris vlli.

Multorum cum facta senex et dicta recensens

Fac tibi succurrant iuuenis que feceris ipse

¶ Con. sic] cū tu senex .i. existens i senili etate. Senex. n. d̄ p̄ etymologia: q̄ si se nesciēs ⁊ turbat?
 ē v̄l d̄: a senos qd̄ est sensus. Senex d̄ ille q̄ vixit p̄ multos annos: v̄l senex idē ē qd̄ fatū? v̄l maledi-
 ctus senex elemētari? Et senex idē est qd̄ sapiēs. v̄l dauid. Iuuenes ⁊ ygiues senex cū iuniorib? lau-
 det nomē dñi] recēses .i. iudicas cōmemoras ⁊ narras. Solent. n. senes facta fortia viroz: ⁊ ea q̄ in
 iuncture sua gesserūt narrare] fac. .i. labora ⁊c. q. d. labora in iuuentute tuavt babeas egregiā famā
 i senectute: qd̄ alij referāt: vel tuip̄e tuas res feras. p̄bitates: vel sic] Eū senex recēses .i. iudicas
 culpas ⁊ vitupas aliq̄ iuuenē ppter turpia facta vel dicta q̄ facit in iuuentute] Fac vt succurrant
 i. subueniāt ⁊ ad memoriā deducas q̄ tu fecisti existēs iuuenis: dicēs cōtra te feci tale vitū ⁊ tale dū
 erā iuuenis. ⁊ ideo debeo illū ita acriter p̄denare. v̄l alij] Eū tu senex recēseris fac] ⁊ dic multis q̄ ex-
 tollāt ⁊ dicit̄ p̄ p̄bitatem] fac. .i. labora ea] succurrāt .i. ip̄i ferant] q̄ ip̄e iuuenis feceris] Et ē me-
 taphora tracta a formica: q̄ laborat i estate vt possit cessare i hyeme. Per etatē itelligit̄ fruoz iuue-
 tutis. p̄ hyemē nō frigiditas senectutis. ̄. Exēplū nobis p̄bet formica labore. Granifex solitū con-
 gerit ore cibum. Eū multos actus referat faciūda senect?. Serij fac iuuenis qui narret vita senilis

Ne cures si quis tacito sermone loquatur

Conclusus ipse sibi de putat omnia dici.

¶ Dic docet anc. nō esse curādū si aliq̄ loquūt̄ latēter adinnicē: qz si viderēt vultū tuū moueri ⁊ eru-
 descere de aliquo habebūt te suspectū p̄p̄ r̄bozē: iurta illd̄ ouidij. Q̄ q̄ difficile est crimē nō p̄de-
 re vultu. ⁊ alibi. Vultu talis eris qualis mente vocas. Ita docet nos ne ad p̄siliū accedam? nisi voca-
 ti sim? iurta illd̄. Anq̄ voceris ad p̄siliū ⁊c. v̄l dicit̄ Ne cures] Curare q̄nq; d̄ curā ⁊ sollicitudinez
 habere. v̄l noli curare de crastina die. q̄nq; p̄ sanare. v̄l de medic? curat egrū. i. sanat. vel curare idē
 est qd̄ purgare. v̄l curare idē ē qd̄ familiā pacere. Unde babuim? supra. Familiā cura. i. pacē. v̄nde
] ne cures .i. ne sis curiosus v̄l sollicit? vel ne oporteat te curare] si q̄s loquatur tacito sermone. qz
 sic dares suspitionē te esse male cōsciētē. v̄l illd̄. Qui loquēs auscultat de se aliq̄d suspicā v̄nde seq̄

[Cōsciū ipse sibi &c.] i. q̄ ē cōsciū alicui? criminis: & q̄ bz malā cōscientiā: q̄ cōsciū i mali significatiōe accipit. Seneca. Numq̄ securus est animus reus. Alij dicit q̄ iste ntūs cōsciū non regitur sed ponitur absolute: vt locum habeat frequens relatio. Unde dicit. Ne cures,

Cum fueris felix que sunt aduersa cauetō:

Non eodem cursu respondēt vltima p̄m̄is

¶ Dic docet nos aut. vt cū felices fuerim? ne p̄ fortunū & culpā nostrā paupertatē & miserā icurram? & dicit sicut cis. qd̄ ē herba q̄ multas bz radices. a sili felix bz multos amicos. vñ ouid. Cū fueris felix multos nūerabis amicos. Tpa si fuerit nubila sol? eris. vñ. Cū fueris felix .i. iuuenis san? circūspice? & potēs. vñ. Felix quē faciūt aliena picula cautū | cauetō ea q̄ sunt aduersa | cū fueris felix. i. iuuenis diues: ne tñ expēdas i iuuetute q̄ oporteat te medicare i senectute | vñ cauetō | dū es san? ne tale qd̄ facias q̄ i moribū icurras. vñ. cauetō | ne vires tui corpis ita i nōvtilib? p̄sumas q̄ deficias aū tps. vñ qd̄ā. Venēto paupertatis i tpe abūdiācie: & necessitas i tpe diuitiarū: q̄ vltima .i. vltimi eūctus | nō respōdēt p̄mis | eūctib? | eodē cursu .i. p̄simili cursu fortūe: q̄ oia sunt boiz tenui pēdētia fī lo. Et subito casu q̄ valere ruit. vnde s̄. fortunales tales sūt. Alioz elatus descēdo mōuificat? In firm? are teroz: rursus ad astra feroz. vñ aliter. Scādo labor ego cū teroz alta rego. vñ ascēdi nimis nīmū ruit act? i imis. Et lo? ē gūis: ē illa ruina lenis. vnde. Qui stat videat ne cadat. Greg. Lū ois fortia timēda sūt: magis ē timēda p̄sp̄era q̄ aduersa. nā h̄ crudit. aduersa: p̄sp̄era blādiēdo trāsit. s̄. Quisq̄s caut? erit felix aduersa cauebit. Si fortuna cadit: vix vltra p̄sp̄era vadit | nō eodē &c. | b̄ dictio eodē breuis ē cā metri. & ē ibi fīstole. i. fillabe correpto. nā eodē ē abtci casus qui in simplici s̄ per productū o similit̄ in composito.

Cum dubia et fragilis sit nobis vita tributa

In mortem alterius spem tu tibi ponere noli

¶ Dic docet nos aut. ne p̄fidam? i bui? mūdi vita: cū sit icerta & iustabilis: q̄ de die i diem ad mortē venim? & vnde. Vltim? ad mortē p̄ oia facta recursum. alibi dicit. Vita qd̄ ē boīs nisi res vallata ruinis. Est caro nra cinis: nō p̄ncipiū nō fīnis. alibi Est nre fort? trāsire p̄ bostia mort?. Est gūe trāsire: q̄ trāsire? absq̄ redire. Et bene dicit dubia: q̄ n̄bil cert? morte: & n̄bil icert? boza mort?. Et bene dicit fragilis: q̄ bōi i tētu mortif. vñ iob. Dies mei veloci? trāsierunt: q̄ a terente tela succidit. & idē. Breues dies boīs &c. Et thob. Est bicypita breuis &c. In mortē alteri? &c. | q̄ spes est p̄p̄ia expectatio alicui? boni cui? aduēt? ignozat: vñ b̄ quod sperat: vt ego habui spē meā. i. rē quā sperabā & spes idē est quod certitudo. vnde dd. Caro mea quiescet in spe. i. in certitudine. & spes idē est qd̄ dec?. vnde Spes mea ab vberib? matris mee. vñ. In mortē alteri? spē. i. expectationē & fiduciā: q̄ dicit. Grāde trahit boiū mortē q̄rēs alioz. Et tñ fil? āte diē p̄imos icurrit i annos. Breuis bul? vite felicitas: vt dicit aug. Quid ē vita vt dicit scd̄s p̄bs. Vita est bonoz leticia: miseroz mestigia: expectatio mortis. vñ. Cū subeat iuuei funera more lenis. Alij vsus. Cū tibi secura mēs sit de morte futura. Alteri? mortē: nolitibi ponere mortē. Et alibi. Lōgū trahit funē: q̄ mortē alteri? q̄rit. vñ s̄. Est cōe mortuoz multū p̄cet bonoiz. Dia mors tollit: oia morte cadūt. Mors sic. diffinit a scd̄o p̄bo. Mors est etern? sōn? dissolutio corpoz: pauoz diuitiū: pauperiū desiderii: icerta pegrinatio: boīs latro: somni pat: fuga vite: resolutio oim. Unde mors p̄ etymologiā dicit quasi met a oim rerū: vel a mordendo dicit.

Eriguū munus cum det tibi pauper amicus

Accipito placide plene et laudare memento

¶ Dic docet nos aut. ne puū dānū refutem? ab amico paup̄e. imo debem? illd̄ laudādo beigne accipere: nō p̄siderare q̄ritatē doni. imo amozē & officii dāt? & bonā volūtātē. vñ i thob. Affect? p̄u es ferit? aspice q̄ritā. S̄z suat quāti sedulitate datū. Alibi. Quid. h̄ facit vt venias q̄? quoq̄ paup̄ ad a ras. Et placeat ceso nō min? agna bone. vñ. Eriguū &c. | Mun? dicit p̄pe qd̄qd̄ grat? largit. Mun? ei i diuitie graz largit. laudē ipetrat. odii fīnit. domiciliū ocellat. vñ alexad. Mun? ei mozes p̄fert & i. recipiētū nō iudiciū puertit. vñ. Salo. Extrema dona excecāt oculos &c. vñ di. | Eriguū mun? &c. vñ di aic? q̄n ai custos. vñ a cathēa charitatis: eo q̄ amozis cathēa ligat amici. vñ. Illa ē nā amicitia q̄ n̄bil q̄rit de reb? aicimisi de beniuolētia &c. | Accipito placide &c. | q̄z bōa volūtās d̄z reputari p̄ factō. vñ. Greg. Nō ē vacua man? a mūere si arca cozd̄is plena ē bona volūtate. vnde. Quid. Sup oia vult? &c. vñ s̄. Mūera dādo: vices sūt filia mat̄ aice & dō. Mūera sūpta ligat. alij s̄. Si q̄s forte velit q̄ aic? paup̄ bebūt. Sūat? corde bonoz: & buic lans addita dono. & alibi. ē labor auctoz i dono cāvalor?

Infantem nudum cum te natura creauit

Paupertatis onus pacienter ferre memento

¶ Aliud documentum est ne desperemus i paupertate sed etiā benigno aīo recipiam? vñ patiamur.

Unde sciendum est q̄ paupertas est proprie rerum temporalium. vt bic | Paupertatis omnis | Unde in esopo dicitur. Pauperes cuius lecta venit tutissima res est. ⁊ alibi. Paupertas libera res. ⁊ ideo paupertas est cum magna patientia sustinenda. vnde dauid. Patientia pauperum non peribit in finem. vnde iob. Nudus egressus sum ex vtero matris mee ⁊c. vnde aug. Plus prodest pauperi celus stella tū q̄ diuitib⁹ celū inauratū. Et dicit paup̄ q̄si parū bñs vel q̄si parū parās. Quid est paupertas. sic em̄ de scribit a se dō pbo. Paupertas est donū dei bonū odibile: postitio sine colūna. mater fauitat⁹: curaruz remotio vel abiectio: sapie impatrit: negociū sine dāno. dñiuz sine cura ⁊c. vñ vsus. Cū sit inops natus q̄sq̄ nudusq̄ creat⁹. Paupertatē grādē vincat patiētia tandē. vñ. Est vsus vidua quā nō patientia firmat. patiētia sic describit. Patiētia ē ai rigor: aduersitas fortunē: vborū aspitās eq̄nimitē portās. Ne timeas illam que vite est vltima finis.

Qui mortem metuit: quod viuūt perdit idipsum.

Aliud p̄ceptū est. s. timeam⁹ mortē. viuere em̄ est s̄p timere q̄si mors est. S; b̄ p̄ceptū nobis nō est tutū: q̄ semp timere mortē ⁊ habere ante oculos debem⁹: vt cit⁹ mala relinquam⁹ iuxta. Salo. dicē rem. Filij in oib⁹ opationib⁹ tuis memorare nouissima vite tuē: ⁊ in eternum nō peccabis. vñ vsus. Viue sine vicio tanq̄ sis cras moritur⁹. Disce vacans studio quasi nūq̄ sis moritur⁹. Alij vsus. Non agit illicite qui cogitat vltima vite. Nescit nemo morā mortis. nec funer⁹ horā p̄opter predicta bonū est timere mortē in retractionē vicioz ⁊ pctoz. Sed aliter sumit. s. fm̄ gentiles mūdi famā ⁊ gloria appetētes. q̄ aliter intelligūt. fm̄ illos sic dicit | Ne timeas illā |. i. mortē: q̄ est vltima finis vite: q̄ ois caro humana ad nihil rediget. q̄ q̄ metuit mortē. i. timet ⁊ dolet: iō q̄ mori se oporteat. | Perdit ipsum qd̄ viuūt |. i. gaudia vite humane talē dolorē añ oculos bñde. i. meditādo de morte. vñ. Dic bō qd̄ eris: qd̄ ages. q̄si morieris. p̄meditare bñ nihilū fiet tibi leue. Nil nisi terra sum⁹: ⁊ terra qd̄ est nisi fum⁹? Et nihil ē fum⁹? nos q̄ nihil sum⁹? Sed; catholicos sic legit | Ne timeas illā |. i. mortē. i. finis talis ita fructificās. ita iust⁹: ita fidelis: ita p̄fect⁹ ne oporteat te timere mortē. i. corpis ⁊ aie dissolutione vt puta p̄fidēs de bñficijs p̄cedētib⁹. Tōscū. n. reat⁹ mag⁹ timēt q̄ mortificati q̄ est vltia finis vite iux̄ illd̄. Mors vltia linea rez. ⁊ alibi. Vltim⁹ ad mortē ⁊c. vs. Quotidie dies vltim⁹ appropinqt ⁊ vitā n̄faz q̄tidie dies aufert: ⁊ merito: q̄ q̄ mortē metuit. i. q̄ talis ē facit pctā. q̄ p̄p̄ q̄ debeat timere mortē eternā qua iustus non moritur | perdit ipsum quod viuūt |. i. bonitate: q̄ de⁹ causa est ⁊c. vel p̄pter quod viuūt. scz christū: bic em̄ est vita credētū: sicut ipse dicit. Ego sum via vite ⁊ veritas. ⁊ alibi. Ois q̄ viuūt ⁊ credit in me ⁊c. Quid tibi vere: si vis de morte timere perdere tu queris in te qd̄ b̄re videris. Et nota q̄ finis idē est qd̄ termin⁹ p̄sumatio: mors: patria: vñ vsus. Est finis patria: mors cōsumatio meta. Sed in grecis. ponūtur alij vsus. s. finis cōsumens: ⁊ cōsumatio finis. Est p̄p̄iū finis q̄sq̄ est actio finis. fm̄ ysid. finis d̄: a fune. q̄ funes agroꝝ funiculis mensurant. ⁊ est dubij generis dicit em̄ b̄ vel bec finis. Vñ. Margo dies cortex filer p̄tberaq̄ dāma. finis clunis ⁊c.

Si tibi pro meritis nemo respondet amicus

Inculcare deum noli sed teipse coberce

Hic docet nos aucto: ne desperem⁹: accusando deū si alicui seruiem⁹: ⁊ merit⁹ n̄fis cōdignā remūe rationē nō reddiderit. nec ab ei⁹ officio nos retrahere debem⁹. vñ dicit | Si n̄o aic⁹ |. i. null⁹ amicorū tuorū respōdet p̄ merit⁹. s. remūerādo ea q̄ digna sunt merit⁹ tuis | noli inculare deū |. i. culpare. i. noli litigiū p̄rūpe p̄dicēdo. ille cui fuim⁹ fecisset bona mihi. sed de⁹ nō p̄misit ego suz infelix oēs ingratos inuenio ⁊ de⁹ odit me ⁊ me p̄seq̄: ⁊ b̄ faciūt qd̄ā stulti | sed teipse coerce |. i. ad b̄ retrabe. vel coerce. i. castiga te: ne deū culpes vel incules Et nota q̄ aliud est inculare: aliud accusare: ⁊ est accusare alij cui crimē imponere in p̄fortior dīcēdo q̄ nō d̄z testificare: nec accusare: nec r̄ndere nec iudicare q̄ in famis p̄sona est. Inculare nō idē est q̄ culpare: vt bic | Inculare deū noli ⁊c. | Inculare est maiorū ac culare minorū. vñ. Incuso dños: acuso sepe minores. vñ dicit | Si tibi p̄ merit⁹ nemo r̄ndet amic⁹ | Quid est amic⁹. vt dicit p̄bs. Amic⁹ est desiderabile nomē: nō inuidēda possessio. refugū infelicitat⁹: miserie releuatio: indeficiēs q̄ est indeficiēs felicitas ⁊c. Si manet oblitus merit⁹ nec seruit amicis. Dic non culpāns deus est: sed tu reprobandus. Nec reprobes p̄fm̄: sed tu serui magis ipsum ⁊c.

Ne tibi quid desit quesitis vtere parce:

Utq; quod ⁊ serues semper tibi deesse putato

Hic docet nos auct. viuere p̄ce ⁊ nō p̄dgaliter: ⁊ obseruare tēperatiā in cibo ⁊ potu vñ illd̄. Sume cibū modice modico natura sonet. dicens | vtere | ⁊ nō abutere | q̄sitia |. i. rebus acq̄sitis p̄ labore tūū vel parētū tuorū: quoz es beres | p̄ce |. i. modice | ne qd̄ |. i. ne aliqd̄ | desit tibi |. i. deficiat: si p̄dgalit̄ expēdas. vñ quidā. Magna pen⁹ puo spacio cōsumpta peribit. Et illud. Labit eriguo qd̄ p̄tū est tpe lōgo. Quidā em̄ insipientes ita p̄dgalit̄ res suas expēdūt: q̄ nō curāt de futuro: vlad quē finē deue:

niat vita eoz. Contra quos dicit. Boetii? Neq; em̄ qđ ante oculos situm est sufficit intueri. rerū ex-
tus prudētia metit. vñ Seneca. Liber & gulosus esse nō potes. Et boiati? Seruata eternū q̄ paruo
nesciet vti. vñ versiculos. Vinet seruus vti qui paruo nesciet vti. Seneca. Fortuna vitrea est nūc cū
splēdet. vnde. Non minor est virtus: q̄ querere parua tueri. Casus inest illis: vnic erit artis op? No-
ratiū. Plus est seruare partum: q̄ quesisse nouum. Parcius vteris quesitis quando fueris. Et rem
seruabis: quā semp̄ abesse putabis &c. [Et que quod esse serues] sensus talis est vt parce viuas: non
sis prodigus: sed obscure dicit. Sic ergo construe. Dico qđ parce viuas: qđ p̄ et: & ad hoc: vt serues ti-
bi. i. opus tuū. s. quod illud est. s. quod possides. q. d. sis parcus. Parcius em̄ sibi seruat res suas: auar?
vero nequa: qđ: sed ad opus aliozū seruat: putato: ergo id: deesse tibi semper. i. deficere. quod est dice-
re non sis prodigus. Prodigus em̄ putat res suas non posse deficere.

**Qđ prestare potes ne bis promiseris vlli
Ne sis ventosus dum vis vrbanus haberi**

Quid docet nos auctor evitare dilationē in dono: ne illud qđ amicis nostris dare possumus i p̄stit
promittamus nos daturos in futuro: dicentes sic. Multi dicunt: vade cras & post cras reuerteris et
babebis petitū. vnde dicit tullius. Lex dñi siue beneficij talis debet esse: qđ dato statū debeat obli-
uisci: & capiēs debet esse memoz acceptū: qđ vir iustus data nūq; cogitat: sed accipiēs debet esse me-
mor illius qui dedit vt in aliquo tpe reddere possit. vnde quidā. Qui cito dat bis dat. Qui tardat mu-
nera nil dat. vñ alij versus. Sis dare da subito dādi mod? iste petito. Par erit mutuo: qui dabit abs-
q; cito &c. & qđ dare non possumus nisi de liberalitate videndū est quid sit liberalitas. Liberalitas ē
virt? bñficiōz erogatozū quā tu affectu benignitatis & bñficij docuim? permanere: tota bec virt?
consistit in tribuēdo. Sed multis modis dicitur stare liberalitas. Primo caue qñ dabis ne sis dur?
ne frontē obducas: ne vultū auertas: ne occupationes singas. Secūdo caue dilationē: qđ dandū est
cito. Tñ ingratū est donū seu beneficiū: quod diu inter manus dantis best. Vnde illud. Proxim?
est negāti quātā de dat. Tertio caue ne des ingratū: immo gratis: & nō multis precibus expectatis
vnde. Nō gratis tulit que nō cū rogare accepit. vnde. Tobias. da cito da gratis &c. Quarto caue
ne donū oblit accipiens: sicut dabat anatrupalus. vnde Dozatiū. Anatrupalus cuiusq; nocere vo-
lebat. Vestimēta dabat &c. Quinto caue ne beneficiū sit maius sua facultate. In tali libertate consi-
stet cupiditas recipiēdi: et talis liberalitas nō est bona. Salomō. Melius est nō vouere qđ post vo-
tum promissa non reddere. vñ versus. Dandi tolle mozas dando cito munus honozas. Munus de-
decoras inueniēdo mozas &c. Alij versus. Gratia debet pro munere si cito detur. Et si tardetur inq;
tum munus habetur. itē. Bis nō spondebis: quod mox prestare valebis. Ne similis vento sis: sed
bonus esse memento. Et alibi. Plus valet hoc tribuo qđ tribuēda duo &c.

Qui simulat verbis nec corde est fidus amicus

Tu quoq; fac simile: sic ars deluditur arte

Qui simulat vbis &c. i. qui fingit vel simulat vbis adulatoris se esse amicū tibi fidū nec] sipe] si
dus amicus corde. sed solūmō verbōz tales sunt infideles & fraudulentī illuzores si inq; ita simulat
aliqs se esse amicū tibi. Tu quoq; fac simile. i. finge te esse amicū sibi: nō sis. vñ. Quid. Fallitō
fallētes &c. Et sic] ars] illius. i. fraus arte maligna progrediēs] deludit] .i. decipit & repellit] arte]
i. fraude tua vñ arte sibi. Nec. n. ē s̄ma secularis teste salomone qđ ait. Simulatoz ore decipit amicū su-
um: & desit eū in spē bonā. vñ. Qui mel in ore gerit & me retro pūgere querit. Et? amicitia nolo mi-
ebi sociā. Vel pōt ēē p̄ceptū catholicū: tūc sic lege] Qui simulat verbis] .i. qđ simulatoz vbis rep̄
bēdit amicū fingēdo se ēē s̄micū erga ip̄z: et dicit se ēē iratū. p̄p̄ vitū ei? nec corde ē. s. irat? ille
ei qđ talis ē fidus amic? ē: qđ meliora sūt amici vulnera sēuētis &c. Si inq; ita facit aliqs] Tu quoq;
fac sile] .i. sibi castiga amicū tuū & rep̄bēde vbis amaris & nō corde] sic ars] .i. mala operatio vñ vitū
deludit] .i. repellit] arte tua] .i. artificiosa coreptiōe: qđ clau? clauo retundit. i. amatoz seculi amore
dei repellit. Sicut ty: anū interficit: p̄miū accipiet. Quid ē amic? desiderabile nomē: nō inuidenda
possessio: refugū infelicitat? miserie reuelatio: indeficiēs quies: indeficiēs felicitas. verba sēdi p̄bi
sunt & dī amicus quasi animi custos. vel a carbena castitatis: eo qđ amoris carbena ligant amici. vñ d
versus. Laudat adulator: sed nō est verus amator. Tu quoq; cōmendes & ei sua dona repēdes.

Noli homines blandos nimium sermone p̄obare

Fistula dulce canit volucrem dum decipit auceps.

Quid noli boies &c. [sensus ē] noli p̄bare] .i. laudare nimium boies i vita sua] blādo sermone] .i. adulator
rie: qđ blādus sermo decipit boies qñq; & ne sis sicut fistula: qđ aures eoz qđ eā audiūt delectat: & sibi
ip̄i nō. p̄dest. vñ fistula dīa p̄bonos qđ ē sonus: & stolos qđ ē missio: qñ son? miss? canit dulce] .i. dul-

citer ⁊ suauiter resonat | dū auceps | .i. aues capiēs decipit volucrē. Dī aut volucris a volando: quia volat p̄ aera. v̄l aliter | noli pbare nimirū boēs | quos iuenies blādilo quos | blādo sermone | .i. p̄p̄ sermone blādū eoz: qz ip̄i nimirū p̄ blādos sermōes decipiūt credulos: sicut fistula decipit volucres ⁊ si tales vis vitare: discē virtutē qz dī cautio p̄ quā vitia vitam: spēs virtutū p̄stātia. v̄nd̄ yfido. Quedā vitia virtutū spēm p̄ferūt. v̄n̄. Perniciosi suos scrutatores decipiūt: q̄ se s̄b virtutē spēs regūt. v̄n̄. Luce. Vile sunt occultatores infidie: latet i similitudine officij. v̄n̄. Qui mel in ore gerit ⁊c. ⁊ alibi. Sub facie tincta macie ⁊c. ouid. Impia sub dulci melle venena latet. Gene. Nō sui venenū blāda orō. v̄nd̄ Bernar. P̄ nocet lingua detractoris: q̄ gladi⁹ p̄secutoris. ⁊ Salo. Meliora sūt amici v̄ba q̄ iūmi ei blādīmēta. v̄n̄. Nō bene credūt nimirū q̄ blāda loquūt. Decipiūtur aues p̄ cātus sepe suauēs.

Cum tibi sint nati nec opes tunc artibus illos

Instrue quo possint inopem defendere vitam

¶ Dic docet aucto: qd dī facere hō onerat? familia cū paup̄ sit. ¶ Cōstrue ḡ sic | Cū nati | .i. filij sint tibi nec | p̄ nōl ⁊ opes | nō sūt: ita q̄ sis paup̄: nec habeas v̄n̄ pascas illos | instrue illos artib⁹ | mecha nicis v̄l liberalib⁹: qz artes sunt ver ⁊ diuitie ⁊ etne: q̄ nō possunt amitti nisi i morte: qz ars remanet p̄ vitā ⁊c. nisi p̄ mortē. v̄n̄. Ars ē collectio multoz p̄ceptoz ad v̄nū finē tendētū. vel ars est nomē illud qd p̄ op⁹ ⁊ p̄ mūz ⁊ p̄ instrū cōpetētis artificis deducit ad effectū. Et dī ars ab artādo: qz artat nos regulis ⁊ p̄ceptis | instrue | in q̄ | quo | p̄ vt | possint defendere itopē vitā | .i. inopiā vite. Artes ei. liberales repte sunt ad ignozitiā a p̄te aie relegādā. Dechanice vero p̄pter inopiā corpis subleuādā. v̄nd̄ salomon. Stultitia collegata est in corde puerorum: ⁊ virga discipline effugabit eā ⁊c. Instrue pupillos pauper si diligis illos. Ne paupertati possint succumbere nati.

Quod vile est carum. quod carum vile putato

Sic tibi nec cupidus nec auarus nosceris vlli

¶ Ex primo lege sic. si aliquis dederit tibi aliqd: lz ille v̄l ali⁹ reputāt illd eē vile | putato | .i. puta illd esse carū app̄ciādo ⁊ reseruādo illd | ⁊ qd carū ē vile putato | .q. d. Si aliquis amic⁹ petat a te qd carū est | putato | .i. reputa illud esse vile: ⁊ da ei libētē: ac si esset vile: ⁊ sic nō noceris tibi app̄ciādo ⁊ retinēdo qd vile est: ne noceris auar⁹ vlli. i. illi vel alicui dādo qd carū est. Vel aliter talis est sens⁹. Si aliquis in tpe fertilitatis ⁊ sup̄fluitatis aliqd bonū tibi dederit abūdanter: illud debes reseruare et amare. In tpe vero egestatis cū ali⁹ tenēt ⁊ reponūt abūdanter largiari: sicut fecit ioseph qm̄ erat leuiscalus p̄ baronem: sic ita amorē mereberis ⁊ hēbis. ¶ Lon. ḡ | putato | .i. crede. illud qd vile ē alijs ab alijs tibi abundāter datū quasi vile | esse carū tibi | .i. serua illud quasi esset carū. i. care app̄ciādū: sic | nō noceris cupidus tibi | .i. iudicio tui. Itē | putato | qd est carū alijs sup̄. in tpe egestatis | esse vile tibi | .i. dato alijs quasi vile | ⁊ sic nō noceris auarus vlli | .i. nullus te dicet eē auarū: cū cara i carōtē porē largiāris. Vel ē sic: qz p̄uidentiā mater sapie est. Qz dicit Betius. Quod ante oculos sitū est i tueri nō sufficit. rerū erit? ip̄udentia metit. Ideo | Quod vile est | modo putat illud futurū esse carū ⁊ retine ⁊ cōserua: ac si esset carū: v̄t subueniat tibi si necesse fuerit ⁊ alijs. v̄n̄ salo. Demēto paupertatis tpe abundātie ⁊ necessitatis tpe diuitiaz | Et qd carū est | modo putato illud futurū esse vile: sic large expēde: ac si esset vile ⁊ distribuas pauperib⁹ ⁊ amicis: tū cū circūsp̄ctione. Est autē circūsp̄ctio s̄m̄ Augustinū cōtrarioz vitioz cautela. Effectus aut̄ huius virtutis est facultatē sic seruare: qz auaricie fuga dissipationē nō incurrat: sic nō noceris ca. tibi. i. de cupiditate tua sciētia nō: remoz debet. Cū ea q̄ vilia sunt cara fore reputes in futuro | nec auarus vlli | .i. ali⁹ nō habebūt te. p̄ auaro. Cū cara largiāris vel aliter. putato illud quod modo. s. in hoc seculo est vile. pauperē esse carū apud deū. v̄n̄ i euāg. Beati pauperes sp̄i: qm̄ ip̄oz est regnū celoz ⁊c. Et putato qd nō ē carū. s. diuitie esse vile eē apud deū. v̄n̄ qdā. vt iob testat vit̄ diues sanctificatur. Diuitis est raro sanctificata caro. ⁊ alibi. O diues diues ⁊c. fac bene dū viuīs: post mortē viuere s̄vis. Et ideo si tu sis diues: fac bene pauperibus. v̄n̄. Larū vile putes: rursus cōtraria mutes. Sic nec auar⁹ eris: cupidus nec nate videris.

Que culpate soles ea tu ne feceris ipse

Turpe est doctoz cum culpa redarguit ipsum

¶ Dic docet nos anc. ne arguam? aliq̄ de aliquo vitio cū possim? s̄m̄ maculari vel s̄m̄ vicio resp̄bē di qz prius est mūdare se: deinde alios: iuxta illud aurore. Tollere festucā s̄vis de fratris oculo. Que prius exturbāt lumina tolle trabē: qz talis doctrīna cedit nobis in dedecus: qd ostēdit per exēpluz di. Turpe est doctoz i nō facere qd docet. s. docere bonū ⁊ facere malū. qz p̄uerbiallyter dī. nō mere tur discipulus erroris argui si magister ei⁹ dilabit in errorē. v̄n̄ paulus. Cur p̄dicas cū ip̄e furaris. ⁊ Gregorius. Cui⁹ vita inbonesta: necesse est vt ei⁹ p̄dicatio cōtēnat. Idē. Dōstruosa res est man⁹ re

missa & lingua maliloqua. vñ yfido. Qui bene docet & male vivit: videt bonū & malū cōtingere: lucē tenebris pmiscere: veritatē mēdatio copulare. Itē qđ ore pđicas ope adimpleas. Et qđ p vba doces exēplo ostēdas: qđ nō facit qđ pđicatur: ieiunū serit qđ alius māducat. vñ paul⁹. In oib⁹ tēp⁹ pbe bonoz exēplū operū. vñ qđā. Castigās alios te castiga prius ipm. Et castigatus sis castigare parare: & alibi. Si culpāre velis culpabilis eē cauebis. Dogma tuū sorder: dū te tua culpa remouidet.

Quod iustum est petito vel quod videatur honestum

Nam stultum est petere quod possit iure negari

¶ Dic docet carbo filiū suū qđ ipē debeat petere dicēs. Quod iustum est petito: qđ cuiuslibet petitiō debet eē iusta: & bñe modicū s̄m possibilitatē eē? a quo petis: qđ sicut curialitas est: dono: ita curialitas in petitione dōz eē. Curialitas est mod⁹ loquēdi siue petendi qđ nō deuīas ab honesto. Unde sciē dū ē qđ i petitione q̄tuor sunt cōsideranda. s̄. honestas: iusticia: possibilitas: & necessitas. Honestas dōz eē petitiō vt aliqđ nō petat qđ nō dōz: vt filiā vl' vxorē prīmū vel alteri? in cōcubinā. Iusta quod sufficit nō vl'tra mēsurā: vt si aliqđ peteret ab alio medietatē dom⁹ sue. possibilitas: vt alter habeat possibilitatē dādi qđ petis: & qđ nō grauef. Necessaria: vt qđ necesse ē q̄rat. Vltimo de modo petendi: vident dū est qđ sit honestū. Honestū ē qđ sua vi nos attrahit: & sua dignitate nos allicit. vñ subiungit. Naz stultū est petere. i. stulta petitiō. qđ possit iure negari. i. qđ nō est iusta & honesta. vnde salo. Non eris gas oculos tuos ad opes: quas bñe nō potes. vñ illd. Plura petēs meritis fraudes iure petitis. Aliq̄ versus. Exige rem iustā si nō cupis inde repulsam. Nō est donandū quicqđ sit iure negandum.

Ignotum tibi tu noli preponere notis

Cognita iudicio constant incognita casu.

¶ Dic docet nos anc. ne iudicem: de ignotis: qđ meli⁹ possum⁹ iudicare de notis q̄ de ignotis: vñ dicit Cognita iudicio cōstāt incognita casu. i. enētur: qđ de illo quē ignoras nō potes certe iudicare an sit bon⁹ an nō. vñ. Cognita iā cōstāt tecū icognita p̄stāt. vl' vt qđā volūt. Ignotū ē: & noli plus amare alienū q̄ prīmū. vñ. Nūq̄ priuatis alienos ante feratis. Nā priuata sedēt: extranea casib⁹ berent.

Cum dubia incertis versetur vita periculis

Pro lucro tibi pone diem quicumqz laboras

¶ Eū dubia icertis &c. i. cū vita boīs sit dubia. i. caduca & i miserijs inuoluta. In dubio ei spacio viuim⁹. vñ. Berni. Nascimur i merore viuim⁹ i labore: moximur i dolore. vñ. Nil neca certi ē: nil ē icertius boza mort⁹. &c. vñ. i. murat: qđ multociēs mutat: stat⁹ boīs de gaudio i tristitiā: de p̄speritate i aduet sitatē: de sanitate i egritudine: de q̄ete i labore. Incertis piclis. i. i dubijs piclis. Erueb⁹ ei dubijs agit vita hūana. vñ iob. Dō nat⁹ de muliere &c. Ludit i hūanis diuina potētia reb⁹. & qñqđē vita hūmana piculosa ē caduca & etiā icerta. D hō q̄cūqz laboras. i. labore viuīs: qđ bō nat⁹ ē ad laborā dū: sicent ams ad volādū. Iuxta illd genesis. In sudore vult⁹ tui vesceris pane tuo &c. pone diē tibi p lucro. i. s̄. vt q̄scas ne n̄m̄io labore deficiās: i potētia mēbroz icurras. qđ q̄ caret altera req̄e: durabile nō ē. vl' sic. Eū dubia. i. icerta: qđ futuz tps nō ē nobis certū. verset i periculis i q̄b⁹ bō nō canens sibi cito cadit i paupertatē. D hō quicumqz laboras. i. q̄ es i laborioso negotio. pone. i. cōstrue. tibi diē p lucro. i. vt aliqđ lucreris: ne succūbas paupertati: & ne sis sicut vagi qđ currūt tota die buc & illuc nullū inde lucrū reportātes. vl' aliter. pone diē p lucro. i. vitā huius diei p lucro babeas & reperet & cū deo grates reddas. vel pone tibi lucro. i. viue i bonis operib⁹: & sic lucrabere diē eternū qui ē deus gloriofus & sublimis. vñ. ¶ An supbit hō cuius cōceptio culpa. Nasci pena: vita labor: necesse mori. vnde seneca. Precedēs dies ē magister sequētis. vnde illud. Dia sunt boīm tenui pendētia si lo. Alij. ¶ Eū subito sine spes tibi sit certa ruine. Pro magno lucro mortalem viuere dico.

Uincere cum possis interdum cede sodali

Obsequio quoniam dulces retinentur amici

¶ Vincere cū possis &c. i. locū da. Sodales dicuntur a so qđ ē simul. & edo es: qđ si simul edētes in mēsa. vñ. ¶ Differētie. L'fortes cōiungit amor: socios labor vn⁹. L'ois comites reddit via: mēsa sodales. cede. inq̄ aliqñ nō sp̄ cū. i. q̄uis possis. vincere. i. supare tps in q̄libet rei serie. Obsequio qm̄ dulces retinētur amici. vñ bozati⁹. Flectit obseq̄o curuat⁹ ab arbore ram⁹. Frāgēs si &c. qđ dulces amici in amicitia & veneratione & assensu obsequij retinētur. Obsequiū est alicui⁹ voluntatē seq̄ vñ Licero dicit. Amicitia esse. i. idē velle: idē nolle. An btus P̄hillip⁹ amic⁹ ē desiderabile nomē homo vir apparēs inueniēda possessio: & frigeriū infelicitat⁹: nisi te t̄patoz. idētiēs. q̄es. i. idētiēs felicitas. vñ in puerbjs salo. dī. Verbū dulce multiplicat amicos: & mitigat inimicos. Et idē. Amic⁹ fidelis p̄tectio fortis: qđ aut iuenit ipm iuenit t̄banz. Amico fideli nulla ē p̄patoz. vñ. Debem⁹ eū

parcere subiectis: & debellare rebelles. Vicere sepe docet: vicere sepe nocet. parcēdū ē aīo misēabile vuln' bñti. Nobile vincēdi gen' ē patiētia v'p'. vii. Sepe pati pstat cui q' supabile errat. Nulla valet tñ v'p' patiētia q'tū. alij. s. Ledas sepe pati quis possis supari. Doc id dico: q' sic eris apt' amico.

Ne dubites cum magna petas impendere parua

His etenim rebus coniungit gratia caros

¶ Hic intēdit carbo instruere filiū suū ne sit auarus: nec cupid' s'z poti' liberalis in donādo curialis in petendo. vnde p'struel. Ne dubites jmo scias q' est vez' & q' est malū tunc impēdere. per hoc enim es auarus cū tu petas magna & uō vis dare parua. vñ cupiditas puenit. Sed ad euitādū cupiditatem doceo te: vt des libentius q' petas. bis etenim reb' pūgīt gratia' caros. vñ tu teneris apud oēs: nul lus apud te. Alteri' sumis pocula nemo tua. Vel tu redde vices: vel desine velle vocare. Deduc' est sp' sumere: nilq' dare. Nō capit optatū qui nō largit' amatū. vii. Seneca. Iniusse petit q' dare nescit. Et vulgariter d'. Munera dādo vite sunt filia mī' amice. Et alibi. Duo multiplicati plures gñantur amici. Debes magna dare cupies cū magnat' rogare: & alibi. sepe solet dici: fuit p' manus amici.

Item inferre caue cum quo tibi gratia iuncta est

Ira odium generat concordia nutrit amorem

¶ Hic docet nos carbo vitare odiū & seruare p'cordiā: & agit de cautela & aicitia mētī. de cautela cū d'. Litē inferre caue. De amicitia cū dicit. cū q' tibi grā iuncta est. vel enucleat qd' p'cedit ex ira nisi tēperet. cū dicit. cōcordia nutrit amorē. Ira idē est qd' odiū. sed fin qd' differūt. vñ illud. Ira recens furor est odiū manet in vetusta. vñ Ira est repētina & inordinata aī cōmotio v' mutatio: ex q' puenit odiū. Odiū nō inueterata doloris putredo: ex corde trabēs originē. Vel odiū est vetusta ira sp' de vltione cogitās. Et ira ē cōmotio sanguis circa cor. vñ Qui. Ecce pcul lites & amare plia ligue. Ducib' ex v'bis dulcis alend' amor. vñ Salo. Vir iracūdos puocat ritas: q' patiēs ē mitigat suscitatas. Con cordia est mor' p'tines cōpatriotas & amicos in idēptitate institutionū iuris & bitatōis spōtanee viciēs. i. ligās: & dicit Sene. Nil turpi' est q' cū eo bellū gerere cū q' familiaritate viferis. Nil filit' est actib' dēonū q' litigare. vñ s. sp' denites cū caro pōere lites. Lis odiū gignit caros p'cordia strigit Seruozum: ob culpam cum te dolo: v'get in iram.

Ipsē tibi moderare tuīs vt parcere possis

¶ Hic inuitat nos carbo ad modestiam. vñ dicit. Seruoz ob culpā &c. Seruus d' multis modis: q' seruus est qui emittit de aliquo: tūc d' de seruo vas. vñ infra. Cum seruos fueris pprios mercat' in vsus &c. Itē seruus idē est quod famulus. vñ in euāg. Euge serue bone & fidelis &c. Itē seruus est ille q' de irerit' pctō. vñ ap'ls. Qui facit pctm' seru' est pcti. Itē puer idē est qd' seru' q'diu est. i. sub custo dia. vñ ap'ls. Puer q'diu est sub custodia nihil differt a seruo. vñ cū dolo: v'get in irā culpa seruoz. i. ppter culpā seruoz. i. ipse moderare. i. i. impone modū ire tuē vt possis p'cere tuīs. i. famulis. vñ scriptū est enim. humanum est peccare & irasci: sed irā p'ficere diabolicū est. vñ boza. Qui non mode ratur ire affectum: volest esse dolor quod suaseris & mens. Item ira furor breuis est vis iracundia trā sit. Sen. homo qui est de homine est misericors meminit sui. vñ versus. Cum tibi seruozum mouet iram culpa tuozum. Pectore sub mēto tibi tu moderabilis esto.

Quem superare potes interdum vince ferendo

Maxima etenim morum est semper patientia virtus

¶ Hic inuitat nos auctor ad patiētiā. q' bon' est q' malos pōt tolerare cū patiētia. q' maxima est v'tus. Dēs em' alie virtutes a patiētia tempant. Nā v'tus est vidua quā nō patiētia firmat. Et alibi d'. No bile vincēdi gen' patiētia vincit. Qui patit' vincit. si vis vincere discē pati. Virg. Virtutes aī patiē tia dirigit oēs. Patiētia sic diffinitur. Patientia est vis aī cōtumeliāz & oīs aduersitas impetus cuz tranquillitate sustinens: & in futuro vindictam non querens: sed corde ignoscens.

Conserua potius que sunt iam parta labore

Cum labor in damno est crescit mortalis egestas

¶ Hic docet nos auctor q' cū maiori cura res labore acq'sitas q' alias custodiā. ita q' alias res non destruiam'. Cū labor in dāno &c. i. cū amittim' & male dispēsam' ea q' labore acq'siuim'. crescit morta lis egestas. i. multiplicat egestat' mis'ia ducēs ad mortē. i. ad mis'ia fere equalētē morti. vñ eccl'ias tic' Labor stultoz. i. amatoz mūdi affligit. aug. Sine dolore nō peūt q' cū labore acq'rūt. vel mortal' i. hūana: q' d'. Cū pateris tuaz rez detrimētū q's cū labore acq'siuis: crescit mortalis egestas. i. ama rior ē. vñ Plorat lacrimis amissa pecunia veris. & hū dico. cōserua. q' nō mior est v'p' q' q'rere p'ta tueri. alij v'sus. Plus seruabis q'cūq' labore parabis. Cum labor: ipē perit paupertas ledere querit.

**Dapifilis interdum notis et charus amicus
Cum fueris felix semper tibi proximus esto**

Ecce. vltimū pceptū huius libri in q̄ docet nos p̄cipue vt auaritiā fugiam? vñ dicit esto dapifilis in terdū | s. qñ erit tps. qm̄ duo sunt ḡna largoz: quoz alij sunt dissipatores. alij sunt liberales. Dissipatores sūt illi q̄ cōmessationib? ebrietatib? munerib? meretrici: bistriōnū: et leonū pecuniā suā erpē dūt liberales sunt illi q̄ suis facultatib? captiuos redimūt: aut amicos in suis necessitatib? subueniūt In primis est vitū pdigalitatib: in alijs vñ. s. liberalitas bñfactorū | erogatrij vñ esto dapifilis interdū | qñ loe? fuerit largiēdo in bonitate | notis et caris amicis | .i. illis q̄s noner? amicos tuos amādo eos: vt eis iuues cōsilio: foueas bñficio: p̄soler? solatio | cū fueris felix et. | .i. p̄cipue fac tibi bonum. multi em̄ diuites sunt ita auari q̄ seip̄os egere patiunt di. bierē. Auaro deest: tā id qd̄ bz: q̄ id q̄ nō bz. Ecclesiastic? Auaro nil celestē: et nil nequū q̄ amare pecuniā: qd̄ p̄bīb? Noli tāq̄ reliq̄as pecuniā obseruare. vñ | Lū fueris felix | .i. sapiēs: diues et abudās in bonis t̄p̄alib? | sp̄ tibi prim? esto | .i. p̄io p̄sule tibi q̄ alijs. vñ Gene. P̄stabis amicis bona tua: et fide oib?. vell sp̄ tibi prim? esto | .i. p̄cipue bene fac tibi de bonis tuis: de tuo labore. p̄prio acq̄sitis. Faciasq; sicut dicit yfido. Et mihi res non me rebus subuenire conoz. qz dicit. Sidonius: q̄ si res tuas mediocriter colas possides. si nimium possideris: qz imperat aut feruit funesta pecuniā cuiq̄. Semp auar? eget et. vñ Dapifilis et. Interdum ignotis tribnas: et suffice notis. Nec tibi charus eris semper dum diues haberis.

**Illuris si forte velis cognoscere cultus
Virgilium legito qd si mage nosce laboras
Berbarum vires macer tibi carmine dicet**

Auctor iste per diuersas partes opus suum distingit ne lectorib? fastidiū generet post distinctionē primi libri. Sic incipit secunda distinctio huius operis. in cui? p̄uicio nos docet quē doctozē quē p̄ceptorē in bonis terrenis acquirēdis debeam? imitari: et imitat filii sui? et oēs alios i p̄sona filij sui ad diuersas scias. h̄ aut duab? de causis: vt sit sapiēs et circospect? circa bona t̄p̄alia. P̄terea vt anbelet possidem? ad diuina. Est em̄ duplex scia. p̄fecta et imperfecta Imperfecta scientia est de terrenis: qz sapiētia huius mundi: stulticia est apud deū. Perfecta vero scia est diuinis. scilicet multa bona agere: et laudem mundi non querere studendo contra hoc quo p̄cepit deus: sic quicquid boni homo fecit: et seruum inutilem se existimet ante oculū diuine maiestatis. Imperfecta ergo scia vñ circa terrena. et d̄ mult? modis. et h̄ fm̄ diuersas diuersoz scias. Dicebat em̄ quidā q̄ diuitie erant summum bonū in vita que marime. p̄cedūt et agricultura terre. Vñ ad habēdam illā sciam inuitat filii suam ad audiendū georgicā virgilij: iurta illoz op̄inione q̄ dicebat diuitias esse summū bonū in vita. alij dicebant sanitatē esse summū bonū in vita. ad quā habēdas inuitat nos ad legendū libru. Macri illius poete: q̄ optimus fuit inter p̄bilosophos. alij h̄o dicebat famā sine gloriā singularem esse summum bonū in vita: et p̄ ceteris appetendam ad quā habēdā inuitat nos ad legendum lucanū qui tractat de bellis: p̄ que gl̄ia acquirif secularis. Quorundāz em̄ opinio erat q̄ voluptas corp̄is erat summum bonum et p̄ ceteris alijs appetēda: ad quā habēdā inuitat nos ad legēdū Quiddiū de arte: qz ibi tractat Quiddi? de amore: p̄ que voluptas boīs acquiritur? S̄z q̄ aliqd̄ de supradict? boīs nō fit summū bonū manifestū est. qm̄ oia supradicta transitoria sunt et caduca. Summum aut bonū est de? qui incommutabilis est: nulla corruptio in eo pōt esse. Creatura h̄o sua bonū est: sed nō summū est. commutabilis et corruptibil? est. vñ d̄. Ipi p̄būt tu aut dñe p̄manes et oēs sicut vestimentuz veterascent. Dicit ergo carbo. q̄ h̄mōi p̄ceptis que sunt de agricultura terre. vel huius non veltin? indulgere: sed sapientie. In hoc p̄ceptorem se tribuit: et hoc est. | Telluris si forte et. | et bene dicit | forte | quia hic sunt dona fortune vel forte respicit ad diuersitatē animoz: et boninum. quod enim quidam volunt non volunt alij. vnde est. Multe hominis species et verū disco loz vsus. Velle suum cuiq; est: nec voto viuunt vno et. alij versus. Terre culturas si tu cognoscere curas. Ecce tibi describitur nomine claro. Si mag? berbarum naturam discere carum. berbaruz vires fit macer et inde requires. Et est differentia inter tellus et terrā. vñ versus Dumoz bumuz reddit et. Si romana cupis et punica noscere bella
Lucanum queras qui martis p̄rela dicet
Si romana cupis: et punica. i. affricana. affricani sunt ppli quoz rex fuit h̄m̄ibal: qui multoties roma nos infestauit de quoz bello et romanoz lucan? tractauit et d̄ lucan? qñ lucc carēs p̄ antifrasi: quia multū lucid? fuit. Vel d̄ lucan? qñ canēs lucē p̄ antifrasi: eo q̄ obscure tractauit | q̄ mart? p̄rela dicit Lucan? em̄ de bellis tractauit qd̄ p̄est mars: vt pote de? bellis. et d̄ mars qñ mozs: vel qñ mares vorās: et mares facit mozi. vel mart? p̄lia. i. romana: qz romani p̄cesserūt a marte p̄ reūm et romuluz

q̄ fuerūt filij mart̄ & ylie. Lucan⁹ dō descripsit bella q̄ fuerūt inter iulij cesarē & magnū pōpeyū: qui duo fuerunt romani: iō dicit. Si romana cupis & punica noscere bella &c. vii. 8⁹. Aut si sudores belli cupis atq; labores. Lucanus dicit q̄ mart̄ p̄elia dicit: p̄lia dicit q̄ ipse Lucanus de pluribus bellis tractare p̄posuit qui p̄uentus morte non potuit. Et nota q̄ puni & peni idem populi sunt &c.

Si quid amare libet vel discere amare legendo

Nasonem petito sin autem cura tibi bec est

Ut sapiens viuas audi que discere possis

Perq; semotum vitijs deductur eum

Ergo adest et que sit sapientia discere legendo

In hoc loco docet nos au. & dicit q̄ si aliq; putet voluptatē eē sumū bonū: ovidiū de arte amatoria legat ubi tractat de amore. Sñ dicitū est ibi. & lecto carmine docet⁹ amet &c. Sin autē. Dic docet q̄ de predictis nō curet. & si velim⁹ sapie adberere ipsi⁹ documēta audiam⁹. sapia p̄fecta est. s. deū colere & fm mādata diligere veritatē. Vere em̄ bt̄us est q̄ recte credēdo bñ viuūt & bñ viuēdo fidē custodit rectā. p̄ q̄ semoti. q. d. audi p̄ quecūq; etates deducūt. & a vitijs separātur di. s. l. sin autē | p̄ sit. p̄ sed. & p̄ nō. S; si bec cura non est tibi. s. de supradictis. i. esse agricola: vel pbificus: vel miles: vel amator | audi que discere &c. & audi similiter ea per que eum est semotum a vitijs. Est autem eius discursus rēpor. Sed ponit p̄o etate & tempore vel sic | Sin autē | p̄ sed pro & p̄ sed: si bec cura est tibi | ut viuas sapiens: audi que discere possis | Alij versus. Si veneris mores inquiris & eius amores. O diū moris qui carmen dicitur amoris. Sed nunc quisquis erit sapiens qui viuere querit. Adsit & adiscat vitijs ne vita fatiscat &c. Ergo ades | Inceptium est. & est nature erborat̄is vel est illatium ex premissis | ades | id ē adesto. tempus pro tempore. & est ibi apocopata dectio dictionis. i. sine remouetur & o. & ita remanet ades. i. discere legendo que | i. qualis | sapientia sit | i. quod pertinet ad sapientiam audi vel intellige vel ad hoc q̄ sis sapiens vel ad hoc q̄ aliquis sit sapiens per doctrinam tuam. Sapientia dicitur quandoq; a sapore & tunc multis modis tenetur. Sapientia est iocunda dei cognitio: & sic sapientia dicitur quasi sapida scientia: quia valde est sapidum cognoscere deum v̄ sic. Sapientia est cognitio rerum naturalium & secularium. & sic dicitur a sapere quod est scire vel sic. Sapia est diuinoz eternoz siue humanoz quasi certa cognita & integra cōprehēso. & fm b̄ sapia ita large sumit. q̄ quelibet scia sapia dicat. Vñ in lib. sapien. Dis sapia a deo est. Itē sapia dicit cōprehēso v̄ itatis rez que sunt: vnde Boe. Sapia est cōprehēso v̄ itatis rez que sunt & que immutabilitatē insequeūt substantiā vt decē predicamenta. Itē sapia sic describit. Sapia est p̄ cam altissimaz v̄ s̄sima largissimā ceteraq; cognitio. Sapia idē est qd̄ dei fili⁹. vii in li. sapie. Sapia edificauit sibi domū. s. domū spiritus sancti. Sñ in eia. Et requiescet super eum spūs sapie &c. Sapia idē est qd̄ calliditas vnde aplus. Sapiam huius mundi stulticia est apud deum. i. calliditas. sapia idē est q̄ scia. Sñ apls Sapiam loquimur inter p̄fectos. i. scientiam. Itē sapia idē est q̄ angelica natura. Unde salo. P̄mo enim creata est sapientia. i. angelica natura. Unde quidam effectus sapientie est deum timere. & mandata eius seruare | legendo |. Unde yfidorus. Lectio docet q̄ caueas. multu n̄ proficies cum leges: si facis que legis. Unde versus. Ergo veni proprie sensum si queris habere.

Si potes ignotis etiam prodesse memento

Vtilius regno meritis acquirere amicos.

Ecce de illis que p̄tinēt ad sapiam. s. vt si possis bñfacere bñfacias not⁹ & ignot⁹. & t̄git rōez dicēs | Vtilius regno | i. p̄tate: q̄ meli⁹ potes acq̄rere amicos meritis tuis q̄ p̄tate: q̄ si creas a p̄tate cōtēnēt te amici p̄tate acq̄siti. amici v̄o acq̄siti meritis tuis nūq̄ deficiēt: vel | regno | i. diuitijs terrenis q̄ labū & deficiūt: aici v̄o nūq̄. vel | regno | q̄ regnare: vel q̄ terrenū regnū acq̄rere q̄ sine amicis labitur regnum terrenum. Unde salo. Fidelis amicus p̄cepto fortis. qui aut inuenit eum inuenit thesaurum. Item. Melior est amici thesaurus in corde: q̄ congregatio auri in archa. vnde yfus Prosis ignotis & non tantum modo notis. Quare. Rex est mendicis cui non est vllus amicus

Witte archana dei celum inquirere quid sit

Cum sis mortalis que sunt mortalia cura

In hac admonet nos aucto: ne sua secreta celestia solliciti sim⁹ inq̄rere vel inuestigare: & est p̄ceptus ad sapientē p̄tinēs. v̄l intēdit filij sui remonē a curiositate. Cū igit curiositas sit vitij nō mane vtilitatis nullus dz ei operē nimā adhibere. Et fit curiositas duob⁹ mōis. P̄io qñ aliq; relicta vtili facultate transfert ad se inutilē: & ingenio suo altiorē. vñ seneca Deli⁹ est scire pauca sapie p̄cepta si illa p̄rompta & in vsu tibi sunt: q̄ adiscere multa & illa nō beas ad manū Scōa curiositas est qñ aliq; de

secretis diuisis q̄rit. de q̄b' nō est q̄rēdū. vñ sal. Altiora te nō q̄seris Itē di. q̄dā q̄ mīsteriū fīdet d̄z cre
di s̄z nō inuestigari. q̄ scriptū est. Qui scrutator est diuine maiestatis opp̄met a gl̄ia. vñ sapiēs. Non vo
luit natura hōies tot tātag scire. Quid possent celi numina nescit hō r̄c. [Mitte .i. dimitte r̄ē q̄dā
figura. s̄. auferēs. i. ablatio in principio dictōis: inq̄re. i. inuestigare: archana. i. secreta dei r̄ q̄d sit ce
lū. i. celestia. s̄z cū sis mortal' .i. terren' de tenis: sis curiosus: r̄ nō de sup̄ celestib' inq̄rēdis vsus. Tu
secreta poli discors inq̄rere noli. vel sic Ad secreta poli curas extendere noli Sed de terrena morta
lis quere camena r̄c. Celum est s̄pera volubilis culmen immensum. i. sine mēsurā. q̄ mēsurari nō pōt
Zinque metum leti: nam stultum est tempore in omni

Cum mortem metuis amittis gaudia vite

¶ Hoc preceptū sonat p̄cepto sup̄ius dato. s̄. ne timeas illā r̄c. di. g. [Zinq' metū leti .i. noli facere ea
que ducunt te ad mortē. s̄. p̄ctm̄ mortale q̄d peccat mortaliter amittit gaudia vite eterne. r̄ est p̄ctm̄
metus instantis periculū: trepidatio mentis: timore future rei suspectio. Et pertinet metus ad sei
sum: timor vero ad corpus. Et dicitur letum a leto: letaris. per cōtrariū: vel a leo les. quod est deleo
deles. quia omnia delet scz vitam r̄ memoriā. [Nam stultum est em̄ omni tpe scz semper amittere
gaudia vite .i. perdere: quia qui semper timet mortē nō pōt aio gaudere: noli ergo mortē timere vel
legatur t̄bologice sic. [Zinque metum leti r̄c. .i. dimitte facere peccata per que dimissa non time
as mortē. immo illam accipe benigne quādo voluntas d̄i affuerit. [Nā stultū est tpe in oī amittere
gaudia vite .i. vitā eternā] dū mortē metuis ex timore em̄ sequitur amissio gaudij: r̄ q̄ semper timet
nūq̄ gaudet. vnde Noza. Qui cupiat aut metuit liber tibi nō erit vñq̄ q̄ vita est p̄raria morti. suffi
ciētia egestati gaudiū dolor: felix habitatio: pacis erilio. S̄z equitas d̄z p̄poni oib' q̄: q̄ inustus est
bec oīa nō timet. vnde p̄bs. Vita est brōz leticia: miserorū mēstita: expectatio mortis. r̄ econuersio.
Mors est eternus somnus dissolutio corporū. diuituz pauor: pauperum desideriu: inenitabilis res
versus. Mortis linque metus si tu vis viuere letus. Stultitiam seruas si vite gaudia perdas

Iratus de re incerta contendere noli

Impedit ira animum ne possit cernere verum

¶ Sic docet nos auctor ne de facili r̄ sine cā irascamur de incertis: q̄z ira impedit animū irascētis ne
possit discernere v̄itate. Et sciendū q̄ irasci d̄z multis modis De' d̄: irasci homini q̄n peccat r̄ homo
irascitur deo q̄n blasphemat nomen dei r̄ culpā pp̄riā refundit in ip̄m q̄n euenit sibi aliqd malū: s̄
est p̄ctm̄ r̄ irascit hō p̄ctō. r̄ bec est iusticia. Irascit hō homini duob' modis Primo si peccat r̄ ita iuste
Secdo sine cā r̄ hoc est p̄ctm̄. Unde quocūq̄ mō irascit peccat: nisi zelo iusticie irascatur. Vñ ap̄lus
Irascimini r̄ nolite peccare. vnde dicit [tu iratus .i. ad iram commotus] de re incerta. i. dubia] no
li contendere .i. litigare] quia ira impedit animum .i. discretionem anīm ebeat ne possit cernere
verum. i. veritatem. vel sic] iratus de re .i. noli turbare de aduersitate: sed tuispe famam retine] si ḡ
res .i. misteria diuina fuerint alicui incerta nō d̄z irasci. i. ad iracundiā nō d̄z pmoueri. Alij versus.
Irat' rex nescit discernere v̄z In dubia cā certare nec ḡ sit cā. In nullis rex videt iracūdia v̄z r̄c.

Fac sumptum prope cum res desiderat ipsa:

Dandum etenim est aliquid cum tempus postulat aut res

¶ Sic agit auctor de officio dispensatoris. Est igitur dispensator: qui p̄est domū sue in negocijs fa
ciendis quia dispensator debet esse largus cum paritate: parcus cum largitate: ne per nimiam lar
gitem vitium incurrat prodigalitatē: r̄ per nimiam paritatem vitium incurrat auaricie. Unde
dictum est in diuina pagina. Datozem bylarem d̄ iligit deus: quia dator debet esse bylaris cum solli
citudine: sollicitus cum bilaritate ne per nimiam bilaritatem familia sua dissolutionem incurrat: r̄
ne per nimiam sollicitudinē r̄ per nimiam tristitiam acciperet r̄ fugam arripere. et. Item d̄z dator
esse bylaris in necessaria ministrando: curialis in loquendo precepta tradendo. Sumptus est quod
expēdit familia. Diariū est qd̄ expēdit s̄u' in die. stipēdiū qd̄ dat' multi pro aliquo facto. Tulli'. Qui
abutendo res suas dilapidat: aliena petendo medicat] fac sumptū p̄pere .i. expēdas tuas velociter
r̄ leto aio. vñ illud. O si quis leto vultu da vel retineto. r̄ non retrahēdo manū tuam. iurta illud. Da
cito da gratis gratū: ne gr̄a fiat. Venalis: grato munere gratus eris] cum res .i. exigētia] expōstu
lat .i. exigit] dādū aliqd est .i. expēdendū est. iurta honestatē loquitur] cū tps .i. oportunitas tps
[aut res .i. euentus amicorū expōstulat aut req̄rit. Unde in diuina pagina vt supra. Datozem r̄c. vñ
versus. Nō facias vt ebes q̄n dispendere debes. Sed cū debebis expendere rem retinebis.

Quo d̄ nimum est fugito: paruo gaudere memento

Lutq̄ magis puppis modico que flumine fertur

Hic inuitat anc. filiū suū ad tēperātiā. Eū igit tēperātiā sit dñiū i libidine: r̄ alios mor? importu nos: bec v̄tus appetēda est: q̄ toti? vite ornat? est. ista em̄ sedatrix pturbationū v̄tus cōsistit i impetuose voluptatis refrenatione: in loquēdi curialitate: in operis cōsiderēda vtilitate: in pecunie r̄ denarioꝝ ad vsū necessarioꝝ acq̄sitione: in cult? honestate: in plationē r̄ dignitatē abiecta ambitioe. De primo dicit Noza. Ira furor breuis est aim rege r̄. Itē qd̄ nō moderabit ire. In factū volet eē deo qd̄ senerit eē mēs. De scdo i b̄ libro legis. Inter cōiunas fac sis r̄. Itē qd̄ pudeat socios r̄. ecce curalitas. De tertio legis i hoc libro qd̄ pōt id tēta. Ecce tēperātiā op̄is ne pōdere p̄ss? Duc cūbat labor r̄. Ecce moderatio vtilitatis. De quarto dicit boza Est modus i rebus: sūnt recti deniq̄ fines. Quos vltra citrag neq̄t cōsistere rectū. De quinto legis hic. Inuidiā nimio cultu vitare me mēto. Gene. de eodē. Malus em̄ exterior ornat? male p̄posite mētis nūcius ē. Itē tull? adhibēda est mūdicia nō odiosa: neq̄ nimis acq̄sita tm̄: q̄ fugiat humanā r̄ aggrēstā negligētiā. De sexto d̄ sup̄. Lēticia raro. v̄n. Sume cibū modice: modico natura fouet. Sic corpus refice ne mēs seiuua ḡ uet. De septimo di. q̄ plato tēperēdus ē appetitus: q̄ p̄to grad? alcioꝝ: t̄to casus grauior: q̄ qd̄a sunt q̄ appetūt dignitates r̄ q̄nc̄ ruit in ima p̄p̄is p̄ctis. v̄n Luca. In se magna ruit letis huic mū nera rebus. res certi posuere modū. Itē. Nā nō ad culmina rez Inuitos cernis si queat tollūt in altū. Et lapsu grauiore ruāt r̄. Alij cadūt inuidiā boim. v̄n Boetius Sepius ingens agitat. Itē sunt quidam quos precipitat subiecta potētia magne inuidie. Lege sic Quod nimiiū ē fugito. i. i. oē illud qd̄ nimiiū est. v̄n illud. Dē qd̄ est nimiiū vertit in vitiū fugito. i. dicit si sit nimia cupiditas: nimis us corpis ornatus nimiiū epulis vacare: nimia prelacionū ābitio memēto gau. puo. i. i. pua substantia sit sufficiens in mediocritate: q̄ maiores q̄ maiora possidēt nō its sunt tuti sicut minores q̄ in minorā possidēt. r̄ hoc offit p̄ metaboꝝā di. Tuta mage est puppis q̄ modico flumine fertur: q̄ illa q̄ fertur magno flumine. i. ventre magni fluminis. i. pfunditate. Puppis ē posterior ps nauis: sed ponitur p̄ tota naue p̄ sinodochē. Itē puppis hic metaboꝝice sumitur p̄ via boīs. r̄ hoc valde bene q̄ in naue sunt duo. i. ps prior q̄ d̄ proza q̄ precedit. posterior q̄ d̄ puppis. p̄ proza animā intellige q̄ prior: r̄ dignior est corpe. p̄ puppis corpus qd̄ sequi d̄ aie voluntatē. Itē in nauī sunt malus: veluz remi: fimes: r̄ anchora. p̄ anchorā intellige primo que tenet nauē fidē q̄ firmat boiem r̄ radicat. per malum longā p̄seuerantiā. p̄ velū intelligit angelus. r̄ d̄ velū quasi volēs: q̄ facit nauē volare. r̄ p̄ hoc intelligit prudentia q̄ cōsistit in trib? .i. in cōtrictioe. cōfessioe: r̄ p̄nia: q̄ ducūt boies ad portū salutis cū alijs v̄tutib?. Per foꝝamā intelligit mēoria siue q̄nc̄ sensus boīs v̄ corpis: p̄ q̄s roabiliter r̄ discrete debem? vitia sentire r̄ euitare. p̄ fimes dilectio dei r̄ p̄tini intelligit. p̄ nauiaz intelligit x̄ps: q̄ d̄ns r̄ mag? ē sup̄ oēs deos. v̄n Hos vocat? me mag? r̄. Itē nauis d̄ a nays qd̄ ē humor: q̄ bō nō pōt ducere vitā suā nisi p̄ bōioz ḡie dei. vel a nays qd̄ ē aq̄: q̄ inter aq̄s r̄ tribulatōes b̄n? muni di opz nos viuere: r̄ p̄ multas tribulatōes opz nos introire regnum celoz. v̄n dicit. Qd̄ nimiiū est r̄. v̄n v̄tus. Nil modicū pellas nimiiū fugiēdo repellas. Fac secura magis in puo v̄lumine nauis. Et tū d̄. Nō credas v̄ndā placidā: nō esse pfundaz r̄. Puppis dicit a post: q̄ postertor pars nauis est. proza vero est prima ps. v̄n Brevisimus facit diam inter proza: puppin: r̄ ratam: carinā. et classē. di. ita. Proza puo: pars nauis: ps v̄tia puppis. Dic latus esse ratam. ventrē dic esse carinam. Naues collectas poterit comprehendere classis r̄. Classis dicitur a similitudine soni quem facit aqua r̄ dicitur proza a protbos quod est p̄tinum: quasi prima pars nauis. vel dicitur a prozompo pis. quia per partē prozompo impetuose viam. Ratis dicitur quasi rata. i. firma in latere ad fluctus repellendos. Larina d̄ quasi carnis ruina. r̄ dicitur de curro curris r̄.

Quod pudeat socios prudens celare memento

Ne plures culpent id quod tibi displicet vni

Hic docet nos auctor: ne alioꝝum vitia vel turpia publicemus: r̄ maxime nostroz socioꝝum. Sunt aliqui qui culpam reprebēndunt castigando: vt vitia manifestnt. Nam argue: palam lauda: r̄ nulla tenus reuelare. Vñ lege sic Prudēs celare memēto illud qd̄ pudeat socios. i. de quo babeāt vere cōdiciam: quod semel est emissum nō est reuocabile verbum. v̄n salo. Melior est qui celat insipientiam suam: q̄ ille qui abscondit sapientiā suā. Et q̄ hoc debeat celari: ostēdit. Ne plures culpēt id qd̄ tibi displicet vni. q̄ signum prodicionis est socios diffamare r̄. Alij versus Prudens celabis quod amicis turpe putabis. Ne culpent plures quod solus pandere cures.

Nolo putes prauos homines peccata lucrari

Temporibus peccata latent r̄ tempore patent

Hic offendit auctor: nullū malū impunitū. Cōstrue sic Nolo putes boies prauos. i. i. peccatoꝝes prauitati deditos lucrari peccata. i. de suis peccatis impunitos remanere. v̄n scdm̄ opinionē vulga

rem dicit ille lucrari peccata qui peccat: & si in excessum debitum non punitur. Sed docet auctor: nec hoc putes: quia tandem manus domini apprehendit eos. hoc est quod dicit | nolo putes prauos homines peccata lucrari | .i. euadere penam de peccatis: quia dicit apostolus. Nullum malum impunitus & nullum bonum irremuneratum. vnde noli dicere apud te: talis perpetravit tale factum: & inde habuit talem penam: & ita lucratus est peccatum sine pena: & ita tu facies similiter. Ad hoc dicit | peccata latent | temporibus statutis a deo: quia expectat hominem ad penitentiam. Non enim vult de mortem peccatoris: sed ut magis conuertatur & viuat: & agat penitentiam. vnde illud. Pena venit sero: veniens a iudice vero. Penam fero rei iudicat ira dei | & tpe parent | .i. apparent vel in hoc seculo & post obitum suum in alio. Preterea oia peccata nisi a deo fuerint remissa in die iudicii apparebunt. An quidam scitis dicit. quod districtum iudicium in quo non solum de factis: sed de ois rebus ocioso quod locuti fuerint boies red dicitur sunt rōnem: in quo vsq; ad nouissimum quadratē erigif debiti cū vsuris. Quant' pudor: quanta cōfusio erit in peccatoribus: cū eorū nequissima crimina cunctis erūt liq̄de manifesta. Beati quorū remisse sunt &c. Petrus q̄ dicit latere cū bō non punit de peccato: si punit dicit patere. vñ vsus. Tantū portatur ad aquā vas q̄ laniat. Frangit ad latices vas iterādo vices. Absit opinari prauos peccata lucrari. Primum se celant peccata: sed inde reuelant. vel sic. Quāuis celantur primorū: inde tamen sciuntur. Quid est peccatum. Est sp̄to bono incommutabili commutabilibus & transitorijs adberere.

Corporis erigui vires contemnere noli

Consilio pollet cui vim natura negauit

¶ Aliud p̄ceptū est & cōsonat p̄cepto dato in p̄logo. s. Vinorē ne contēpseris. dicit ergo | noli contēnere | .i. in contēptu d̄sel vires erigui corpis | .i. p̄ue statue: quia dicit bozari. Quāto in eriguo regnabit corpe virtus. Regnat in eriguis p̄clara potētia rebus: quia nemo in oī tpe b̄tus | corpis &c. | Corp' dicit illud quod corūpi pot. Itē corp' idē est quod tps. vñ in euang. Ubicūq; fuerit corpus. i. tps ibi cōgregabunt agle. i. apli. Quāq; dicit ecclia Aplus. Nos sumus vñ corpus in xpo. Quāq; dicit bonū opus vnde in euāg. Si oculus tuus. i. intētio tua simplex fuerit & totū corpus tuū. i. opus tuū lucidū erit &c. Itē dicit cōp̄ebētio multorū voluminū: vt cū dicit totum corp' iuris eccliaſtici. Itē dicit vniuersitas p̄cti. vnde apls. Destruit totū corp' p̄cti. Quāq; significat cōiugū. vñ apls. Qui fornicat in corp' suū peccat. i. in cōiugē. | Consilio pollet | .i. splendor: quia multoties viget sapiētia in boie paruo: cui natura. i. naturalis dispositio negauit vim. s. fortitudinē. vñ. Ingenio redimi corpa p̄na solent. & hoc apparet in b̄ntis. vñ. Mel tibi p̄ paruo corpore p̄stat apis. Quod nō facit camelus q̄ est magnū aial. Itē dicit ovid' A cane non magno sepe tenet aper. vñ versus. Neue putes viles in paruo corpore vires. Ingenio plenus q̄ viribus extat egenus. & e conuerso. Sic erit immensus in magno corpore sensus.

Quem scieris non esse parem tibi tempore cede

Victorem a victo superari sepe videmus.

¶ Hic docet nos auctor cedere illi q̄ nō erit par nobis tpe vel etate. Tēpus b̄z multas significatōes vnde vsus. Signat oportunitū. vocales p̄trabit beret. Verbis pars boīs: venalia tpa signat Dumus designat: aera dicitq; vices. vñ quidā. Quē tibi nescieris similē de iure teneris. Cedere nā nato p̄cipit ista catbo. Et alibi. Nobile vindicte gen' est ignoscere victo. Si ventā tribnas nō sat' tutus eris. vñ Virū terre pelagiq; potentē &c. Imbellis femina fregit. Dicit ergo | cede | .i. locū dal tpe | .i. fin erigētā tps illi. s. | quē scieris | .i. intellexeris | nō esse parē tibi | .i. equalē | videm' sepe victorē | .i. maiore & fortiore superari. i. vincti a minore. Vel sic: cede tpe illi. i. victi cū patiētia: quē scieris nō esse parem tibi. i. quē cognoueris esse minore te &c. vt supra. Nil arbitrio virū feceris: quē videm' sepe victo frē. i. illū quē putam' vincere superari | a victo | .i. ab illo quē putabam' victi. Alij vs'. Sp̄nere tu noli q̄n cedas sepe minori. Cōtra victorē tenuit tā vict' bonorē. Et alibi dicit. Quē tibi nescieris &c. vt sup'.

Aduersus notum noli contendere verbis

Lis minimis verbis inter dum maxima crescit.

¶ Hoc p̄ceptū respicit ad istud sup' datū. s. litē inferre caue. Dicit q̄ | noli contendere | .i. litigare | vbi aspiol aduersus notū | .i. s. amicū tuū bene notū. q̄ cū extraneis & ignotis litigare & contēdere vñ cū est: ergo multo magis cū notis tuis: quia ex v̄bis venit lis: & ex lite bellū: & ex bello mors. vñ sequit' | Lis minimis v̄bis inter dū maxima crescit | .i. solet crescere | interdū | .i. aliquā | minimis v̄bis | .i. p̄ m̄nia v̄ba vñ vs'. Verbera parāt litē: lis plia plia mortē. mors lachrymas lachryme numina: mumen opē. Pirithōns bacchū: bacchus dedit ebrietatē. Ebrietas venerē ven' iras. ira. ruina. Et bozari Ludus em' genuit strepitū: certamē & irā. Ira truces: amicitias & funebz bellū &c. Di. ergo. Aduersus motū &c. Lis &c. Lis dicit limitib' cāporū: & b̄ tractū est ab antiq; q̄ litigabāt p̄ illis limitib' offcer nēdis. Alij versus. Non tibi det notos verbi p̄tentio motos. Pro verbis quis crescit lis vsq; supbis

**Quid deus intendat noli perquirere forte
Quod statuit de te sine te deliberat ipse**

¶ **Sors** est proprie diuinitio de rebus futuris: et ita accipitur bic: quia quidam fatui pforteoz preno-
stica nituntur scire futura. vnde supra dicitur. Mitte archana dei etc. Et subiungit. Luz sis mortalis
etc. dicit ergo. noli perquirere. i. inuestigare: forte. i. per sortem vel sortilegiat: quid deus intendat. i.
voluntatem quam deus habet. i. quid velit facere: quia deus deliberat. s. diffinit. prenoſticator: vel pre-
destinat: quid faciat sine te. i. sine auxilio tuo quid statuit. i. quid velit facere de te et quia per ipsum oia
facta sunt: sine ipso factum est nihil. vnde quidam sanctus. Quis nouit sensus eius aut quis consi-
liarius eius fuit. Et sapiens dicit. Nemo certus an amore vel odio dignius sit: quia omnia in futuro
abscondita referuantur. vnde tbo. Sint tua iudicia iustissime rector abyssus. Multa nec humane
cognitionis egent vel conditionis etc. Sors aut est equiuocum ad plura. est enim diuinitio de rebus
futuris vt dictum est. Multi enim dicunt sortem non esse malum: quia sortibus vsi sunt apostoli. Quis
q; significat capitale. vnde. Quicquid capitur ultra sortem vsura est. Quandoq; dicitur sors coiectu-
ra vetularum: vt dicitur ista vetula scit multum de sorte. i. de coniectura. Quandoq; responsum ydo-
li. Vnde dicitur q; appollo rsidebat p forte et tbemis. Quisq; idē est qd casus. vnde prim' amor pbebi-
da. ne. pe. quā nō sors ignara dedit etc. Quisq; possessio. vñ legit q; beniamin fuit de forte. i. de possessi-
ōne. quisq; sortuna. vñ lucan'. O misere sort. Quisq; dicit series. vñ Noce sors reduxit etc. Quid de-
ipse velit tua sors inq̄rere querit. Te sine disponit quicquid reddere nouit. vel aliter. Qui tibi dat si-
ne te deliberat ipse perire etc. Et est de' vt dicit pbs mēs immortalis. incōtemplabilis celsitudo: for-
ma multiformis: multiplex spūs: incogitabilis inquisitio: insopitus oculi oia p̄nēs: lux perbennis
sumum bonum: creator creaturarū. Et dicitur a theozon quod est videre: quia omnia videt.

Inuidiam nimio cultu vitare memeto

Que si non ledit tamen banc sufferre molestum est

¶ **Sciendū** q; duplex est mot' animi. s. cogitatio rōis et appetit' volūtatis: scdm q; est libez arbitriū
humanū. s. ad bonū et ad malū. Per cogitationē rōis mouet homo ad bonū loquendū et operandū
Per appetitū volūtatis mouet anim' hoīs quisq; ad irā quisq; ad inuidiā: ad odiū et ad detractionē. Sz
oportet q; in boie rōnali appetit' volūtatis subiiciat cogitationi rōnis: et ab ira tēperet. vñ bozati'.
Ira breuis furor est: aim rege. q. d. si aim' mouet p appetitū volūtatis ad irā: rege. i. corripit illū p
cogitationē et luia rōis. Sicr bic. Si aim' mouet p appetitū volūtatis ad inuidiā: memeto vitare ipaz
nimio cultu. Et q; inuidia pcedit ex motu cordis et appetitu volūtatis. vidēdū est qd sit inuidia. In-
uidia est dolor mēt' ex roddēs aim' et aliena felicitate. pueniēs: nocēs naturalit' inuidētī. et bñ dicit ex
aliena felicitate. vñ bozati'. Inuid' alteri' reb' marcescit opimis. Nocēt naturalit' inuidētī. vñ illd
Iusti' inuidia nihil est q; p̄tinus ipsuz actorē ledit. ex cruciatq; suū. vel sic. Inuidia est passio ai cū do-
lein' alios meliores esse vel equales nobis. vel sic. Inuidia est labor nascēs ex alteri' felicitate aim
toz. quēs. vel aliter. Inuidia est mēt' egritudo ex felicitate alteri' pueniēs: naturalit' nocēs inuidētī.
vñ **Memeto vitare** .i. ne sis inuid' nimio cultu .i. nimia cultura et intētiō: et diligēter caueas ne
alys inuideas: q. s. inuidia si nō ledet illos qb' inuides: q; inuidi nō p̄fit sp̄ alīs nocēt: tñ molestū. i.
pōderosuz et malū et ḡue ē tibi vel illis sufferre bāciq; nocet inuido vt dictū est. vel sic | memeto vīta-
re inuidiā | cōflata in te ab alīs | nimio cultu .i. pp̄ nimū cultū et appatū copoz | tui: q; min' cult' in-
citat alios et incitat ad inuidiā. vñ tull'. In cultu cauēdū ē: q; a forma remoueat anim' etc. | que si nō
ledit | si p̄ quis: quis nō ledit | tñ molestū est sufferre bāc | q; qui patit inuidiā semp est in timore et
suspectiōe. vñ. Iustus etc. Et alibi Inuidiā p̄fidi nō inuenere tyranni. Dat' tormētū etc. Et ovid'.
Nilus abest nisi quē veri etc. Et dī inuidia ab inuido. i. cōtra vidēdo: q; illū cui inuidem' habem' odio
nec rectis oculis intuemur: s; illū quē amam' rect' respiciam': q; vbi amor ibi oculus: vbi dolor ibi di-
gū': vbi tbeaur' ibi mēs. vñ s'. Proxima lāgozi man' est: et ocell' amor. Vñ cor agnoscit: oculus dī
scernere nescit etc. vñ dīc' Inuidiā nimio cultu vitare memeto | et amonet nos auctor: ne vermen inui-
die in latibulo mēt' nutriam'. iux dictū Senece q; dicit. Videm' inuidiā q; nos inq̄tat. dicit g'. In-
uidiā nimio etc. vñ s'. Inuidie cultū fugias ebarissime multū | Ledit nāq; paz | sufferre videt amax etc.

Esto animo forti cum sis damnatus inique

Nemo diu gaudet qui iudice vincit iniquo

¶ **Die** tāgit auctor: patiētīā dicēs: vt patiētī mente fortiter et stuoſe sustineam' si iniuste indicemur
vel p̄dēnemur. vnde | esto forti aio | .i. patiētī cū | p̄ quis: quis sis | dānat' im q; | .i. s; iusticiā esto for-
tis ne p̄pas i irā: ne dicas iudici p̄tummellas: s; sapiētē abnega iusticiā tuā. Multiplex est iudiciū
equeatis. vnde. Vtrūq; eq; iudicat iniquitates. vnde p̄ dedit fillo omne iudiciū discuffiōis. vñ nō intres

in iudiciū cū seruo tuo impationis: vt cū fecit iudiciū ⁊ iusticiā iudiciū manifestationis. Vñ pf nō in dicat quēq̄ q̄ male iudicat iudicabit a deo ⁊ in extremo sui gladij luctus occupabit. Tūc vincit iudex quādo est cōpos sui voti ⁊ p sua iudicat volūtatē. Sz qdā dicit. Nō bz enētus sordida preda bonos ⁊ h est qui vincit aliū iniquo iudicio diu gaudere nō pōt. qz qui gaudet alterius ruina impunitus nō erit. vnde. vsus. Si fortis factus sub iniqua lege creat⁹. Nō gaudet multū quē lex mala seruat inultus. **Litis preterite noli maledicta referre**

Post inimicitias iram meminisse malorum est

¶ Dic docet nos auctor ne cōtentiones sedatas ad memoriā reducam⁹. iurta illud. Non memineris ire vel odij. vñ noli referre. i. ad memoriā reducere. maledicta. i. p̄tēōes de qb⁹ facta est par iter te ⁊ aliū. qz maloz est. i. p̄tinet ad malos. meminisse irā. i. reduxisse ad memoriā. p⁹ inimicitias. p̄a cificatas sup. vel inimicitias meminisse p⁹ irā sedatā: h aut p̄tinet ad malos. vñ dñs. Non grās vltio nē nec memoreris maledicti. Qz alibi dī. Qui in h mūdo vlticēf a deo. Alexā. Nec meminisse veli s odij p⁹ vba ꝛc. Alij vsus. Quisq̄ sit oblitus litis tā fact⁹ amic⁹. Nā memor iraz mal⁹ est bō p̄teritaz. **Nec te collaudes nec te culpaueris ipse**

Hoc faciunt stulti quos gloria vefat inanis.

¶ Dic admonet auctor ne nosmetipos collaudem⁹ vel vituperemus di. D filij tu. nec te collaudes. qdā sic respondit cutdā grēti si sapiēs erat. me stultū nō estimo sapiētē me esse nō p̄fiteor. Aliter qdā cū eligeret in ep̄s dicit vtrū sum dign⁹ nescio. me aut dignū nō esse neutrū p̄fiteor. vñ. Nec te collaudes: ⁊ si quis laudet te taceas. Scriptū est enī. Laudet te labia. victi tui ⁊ nō tna labia: qz laus p̄fo in ore sordescit. vnde. Sū similis stulto si laudē forte mibi do. nec te culpaueris ipse. q. d. non facias aliqd malū p qd videaris culpari. vñ sic. nō credas te culpabilē: qz nimia bñlitas est supbia. h faciūt stulti quos gloria vefat inanis. i. q seipos laudāt ⁊ magnificāt. vel seipos culpāt ⁊ callide ad modū palpātis alios laudant. vt per cautelam ab alijs laudent vsus. Nemo sibi culpā vel laudē p̄ferat vnq̄. Cōuenit hoc vanis quos gloria vefat inanis. Itē. Si laudator det tibi laudē gloria sordet.

Utere questitis modice dum sumptus babundat

Labitur eriguo quod partum est tempore longo.

¶ Dic docet nos auctor modeste viuere duplici de cā. vñ pp sanitatez corpis. vñ illd. Sume cibū modice. modico natura fouet. Sic corpus refice. ne mens teiuna grauef. Vel pp inopiā ⁊ paupertatē euitādā: iō dicit. Uttere questitis. i. acq̄sitis. vñ Doza. Est modus in rebus sunt certi deniqz fines. Labit eriguo. vñ illd. Res q̄sita moza pua p̄sumit boza. Seruiet eternū q̄ puo nesciet vti. vñ qdā. viuet seruus vtiq̄ puo nesciet vti. Alij vs⁹. Parce dispēta cū possit cresce mēsa. Durat nāqz paz ois vñ ditiaz.

Incipiens esto cum tempus postulat aut res

Stultitiam simulare loco summa prudentia est.

¶ Quando quidā sunt qui pp sapiam suā detrimentū incurrūt. iō nos admonet auc. vt loco tpe stultitiā simulem⁹ dicēs. esto sapiēs. i. esse videaris. vt tibi fertilioz seges est alienis semp in egris est i. videf esse. s̄lr esto. i. videaris esse. cū tēpus. i. tps opportunitas. aut res. i. rei erigētia vñ vtilitas expostulaz. i. requirit. qz dicit salo. Melior est ad tps stultitia q̄ inepta sapia. vnde quidā. Malo ad tps esse stult⁹ q̄ inepte sapiēs. vnde legif de bruto qui se stultū simulauit vt neq̄tia supbi dant euita retrō de quo fastis. Brutus erat stulti sapiēs simulatoz. vt esset. Tutus ab insidjs dane superbe tuis. Summa prudētia est h facere. scz fingere se stultum esse loco ⁊ tpe. ⁊ nō semp ⁊ vbicqz vnde. Incipiens esto. i. inter socios ⁊ amicos honeste maneat. ludendo cū ludentibus flendo cum flentibus. iurta illd apli. Flere cū flentibus. gaudere cum gaudentibus. Dicit ergo. incipiens esto ꝛc. vnde versus. Te stolidum finge quando res amonet esse. Esse loco stultum fit sepius vtile multum.

Luxuriam fugito simul ⁊ vitare memento

Erimen auaritiē nam sunt contraria fame

¶ Dic docet nos auc. agi de trib⁹ hmū est de fuga luxurie. scōz docet nos vitare auaritiā. tertiu est ⁊ patris duobus. s. conseruatio fame ⁊ honestatis. Vnde videndum est quid sit luxuria ⁊ vnde dicatur qualiter sit fugienda. Luxuria est ardor animi mouens bonitatem ad carnis illicitū faciendū q̄ vel alif Luxuria est inordinata carnis peculāria: dulce venenū: importuna lues: pernicioza potatio q̄ corpus humanū debilitat: ⁊ virilis ai robur enernat. Et dī. luxuria a luo luis qd significat plura q̄ bñt p bos versus. Ere luo pign⁹: cruce penas: luce tenebras. Dicit ⁊ luere qñ salitur omis: ⁊ drab ista vltima s̄ gnificatione luxuria. vel a lura. i. a luxuria. i. ordo motū: ad turpe officii faciendū. Itē sciendū ē q̄ luxuria bois p̄sistit i renb⁹. Luxuria nō mulieris in vmbilico. Et p̄stat in trib⁹: in esu coitur vestitu.

Et ideo fugienda est tribus modis: p ciboy abstinentia et illoz q ad corp' id faciunt. Unde dicit pbiscus dicit q oua vel megaris et alia cibaria calidissima sunt nocua castitati: qz sunt luxurie. vñ ovidius in reme. Dam' a libicis missis tibi bulb' ab horis. Adueniat megaris nosi' ois erit. Vñ et bernardus ait. veter cibo meroqz estuas de facili spumat in libidine. Sz everso dicit. Luxuriat raro non bene pasta caro. Itē ad pseruadu castitate vitadus est nini' apparatus corporis. vñ illd. Beat' emi q curu nicis nouis sumet noua cossilia: et pes dormiat i luce: et scortoz pponet honestu pssiliu. Itē cauendu est colloquio meretricis. vñ. Si dñm qris fuge colloquiū meretricis. Nō bene castus eris si cū meretrice moreris. vnde salo. Dauuslabia distillas meretriciū et. et alibi. Qui meretrici adbere: efficit vnum corpus cū ea. Itē cauēdu est ab hñdi officio: qz inde frequēter mors corpis sequit. vñ i apbostimis dicit. De aial qd multū coterit: cito moriet. Itē fugienda est luxuria: qz dānosa est multis modis: qz fama multiplici denigrat: corpus debilitat: bursas euacuat: pdigalitate āpliat: corp' et aiam cōquinat et in infernū detrudita deo sepat: voce acerbat: visum minuit et obfuscat: et multa alia facit mala. luxuria fugito qz propf pdictas cās. Scdm de quo agit hic auctor: est fuga auaricie. Vñ videndū ē qd sit auaricia fm tulliu. Auaricia est iniuriosa alienoz cupiditas. Itē auaricia est imoderata hñdi cupiditas: qz quāto plus hz plus hñe nititur. Et est duplex auaricia. Vñalis. i. qñ aliqs quicqd et quod acquirere pōt acquiri et retinet. Spālis est amor pecunie i cupiditate retinēdi. Auaricia emi est vitāda i tribus. pmo seruādo res. put sunt vt palia babeat et expeditant: ita qz subiectas boi: et nō hō reb'. vñ boza. Et michi res nō me rebus subijcere conoz. Scdo in pari rōe amicis suis qñ necesse est eis: put hō pōt. vñ. thobias. Da qd amas si qs deposcit amicus. Tertio cōstituēdo penes se certū votū: quod si pōt bebere: necessaria cōtēnt' erit. Vñ in enāg. Vñtes victū et quid induamini hñs cōtēnti fitis. vñ bozarius. Semp auarus eget et. Tertiu de quo agit hic est cōseruatio fame honestatis. et consistit i fuga illoz duoz. i. luxurie et auaricie: qz ex luxuria pcedit pdigalitas: et auaricia nimia pccitas dicit qz Luxuria fugito. i. pdigalitate. luxuria idē est qd pdigalitas vel supfluitas: sit et vitare me mēto: crimē auaricie. i. auaricia criminolam. Et subdit cām qre nā sunt contraria fame. i. bone si fueris pdigus diffamaberis. si vero fueris auarus infamis eris. bec emi vita. i. pdigalitas et auaricia sunt cōtraria et opposita: qz pdigalitas oia expēdit: auaricia oia vero retinet. Darū qz in medio invidiam: nē nostra nimis pdige expendam: neqz nimis auare teneam: qz mediū tenuere beati. medio intiffimus ibis. Dicit dedalus ad icaz: qz pdigus tā distat a largo qz pccus vñ Luxuria fugito. i. carnis petulantia et libidine. Dicit qz Luxuria fugito et. vñ vsus. In coitu sex dāna luo: qz denariū do. Offendoqz deū: dū turpi sorde redundo. Dumozē bonū pprio de corpore fundo. Appocopo vitā studiū cū noie pdo et. Aug. vero de auaricia dicit. Eū oia vicia in sensibus senescant auaricia inuenescit. vñ s'. Tu nec auar' eris nec luru nate fueris. Nō insanus eris: quisqs sit viuere queris et

Noli tu quidam referenti credere semper

Erigna est tribuenda fides quia multi multa loquuntur.

Quic monet nos anc. ne garrulis et vanis locutionib' credam: qz dicit apls Nolite credere oī spūit: videte vtrū spūs sit de deo an nō | noli credere sp | i. assidue | referēt | i. boi dicētī quedā noua et in tilia vel sic | noli credere | de facili | referenti quedā sp | vt inde beāt aliquēz viciū: sicut ioculatozes et hñdi q sp rumozes referunt. vel | noli credere qdā | si sint magna | referenti | rumozes bonos vel malos. vñ. Nō oī spūit credendū est: qz stutes se eē vicia mētiūt. i. Rauiū emi est multiloquiū sine peccato et sine mēdatio. vñ quidā. Lerni cauda bzenis male celat posteriora. Stulti lingua leuis pei' te tigit interiora | qz multi multa loquūt. i. falsa: quib' nō est fides adhibenda: et iō | Erigna ē fides tribuenda | i. paucis credendū est qz multa noua incredibilia loquūt de boib': qz raro aut nūq' multiloquiū est sine pctō: qz dicit salomō. In multiloquio nō est pctm. Quid est fides. Fides est sanctis sine religionis fundamentū: charitatis vinculū: amoris subsidiū: sanctitate firmat: dignitate exornat: castitate corroboret: i iuuenibus apparet: in pauperib' ē grata: in medi ocrib' leta: et in locuple tibus est honesta. Vel scdm pñm. Fides est ignore rei certitudo. Alij versus. Raro credatur bonis ni si multa loquatur. vnde versus. i. Relatozi tu semper credere noli.

Quod potu peccas ignoscere tu tibi noli

Nam nullum crimen vini est sed culpa bibentis.

Quod potu et. i. noli excusare te si peccas potādo: dicēdo vinū h secti: et ita sine culpa | noli ignoscere | imo te corrigas: qz vltra nō potes ad ebrietate. vñ apls ad thymo. Fili vtare modico vino. ppter stomachū et alias infirmitates. vñ Erimē nō oz reputari vino: sed bibentis. vinū ei bonū ē si su matur modice. vñ. Hoc. Vinū modice sumptū acuitingentiū. et alibi. Elige qui valeant subtili vīna colere. Nare. pbat odor: vīnu color: et sapor ore. vñ dicit Aug. qz ebrietates est calamitas oīz calamitas

tū: culpaz miter: radit criminū: origo vitioz: turbatio capiti: subuerfio: fenfus: tēpeftas lingue: pcel
 la: corpis: naufragiū: caftitat: dedecus vite: honefti infamia: aie corruptela &c. Vinū ad bylaritatez
 cor: dis nō ad ebrietatē natū. s. Potu cōmiffū nō dz esse remiffū. Nā q̄ peccasti pl' equo turpe paffi
 Itē. Si post vīna labes nō vīni fed tua labes. & dz vīni quafi vite natū. vel dz a vena: q̄ currit p ves
 nas &c. Alij vsus. Si cū vicino moueas certamina vno. Non decet ascribi quod bibis: in mo tibi.

Confilium archanum tacito committe sodali

Corporis auxilium medico committe fideli

¶ Dic monet nos auc. vt secretū n̄ in nō alicui nisi fideli & tacito socio cōmittam' ad celādū di. Lū
 filiū tuū archanū .i. secretū tuū cōmitte sodali tuo tacito .i. fideli: q̄ p̄filiū tacēdo saluū pōt facere
 vñ Salo. A sapiēte cōfiliū tuū req̄re. i. a fideli | corpis &c. | fimi liter | cōmitte auxiliū tui corpis me
 dico fideli .i. q̄ cām morbi tui cognoscat bene. vel | fideli | quē fidelē esse noscas. Quid ē dulcius q̄
 hēre amicū: cū quo audeas oīa loq̄ sicut tecū. vel dic innuit carbo filio suo ne secretū suū reuelet stul
 to: sed sapiēti & fideli. vñ boza. Quid de quozq̄ viro. & cui dicas ipse videto &c. vñ. Sicut medico fide
 li cōmittēda est cura corporis: ita sodali est secretū suū reuelandū. Dicit ergo cōfiliū &c. vnde
 versus. Res occultande tacitis sunt participande. Si nō vis ledi medico te crede fideli.

Successus dignos noli tu ferre moleste

Indulget fortuna malis vt ledere possit

¶ Lege sic. Noli tu ferre moleste trasēdo cōtra deū | successus .i. ea que veniūt tibi: & succedūt et ali
 is dignos: q̄ de' ita p̄mittit. Itē em̄ scit qd de te sit factur' vel de alijs. indulget fortuna ad tps
 lis tibi forte vel alijs: vt ledere possit grauius i futuro. vñ sic. Noli ferre moleste. i. grauiū cū dolorē
 inuidia | successus .i. p̄spōs euēt' alios dignos: q̄ de' p̄mittit. vñ indignos. Alia littera sicut tu cre
 des: q̄ fortuna. i. de' qui fortunā & alia bz in manu | indulget .i. intēdit p̄motioni maloz ad tps: vt
 possit ledere. s. eos q̄ magis se exultauerūt deprimēdo. Dicit q̄to grad' altior tāto casus grauior. vnde
 illud. Tollūf in altū vt lapsu grauiore ruāt &c. Et alibi. Lū fortuna volet fies de rebetore cōsul Lūvo
 let bec eodē fies de cōsule rebetoz. Fortuna dz nō hēre pedes: q̄ dubia & instabilis est. bz alas: q̄ tā
 ad bonos q̄ ad malos sine vllō examine cito accedit & recedit. & sibi bz duas man'. s. p̄p̄ritatē & ad
 nerfitatē. Successus dz: a succedēdo: & est metaboza tracta a nauigātib': quib' dz vētus succedere
 quē est p̄sper & p̄picus. vel successus in mala significatōe. i. malos euētus dignos. q̄s digne pater'
 p̄ excēssib' tuis & pctis. vñ ouid'. Leuiter ex merito qd qd patiare ferendū ē. & sequit' Que venit in
 digna pena dolēda venit. vsus de rotba fortune. Blioz elat' &c. Alij vsus. Scandit b̄ ille sedet: ruit
 b̄ pessundat ille. Fortune mores tales sunt: sic dat honores. subleuat exaltat &c. & dz fortia quasi for
 te vna: q̄ vit aut nunq̄ p̄maneat eadē. vñ depingit eius ymago quasi voluēs rotā. p̄p̄ sui volubilit
 tatē. vsus. Pranos successus noli tu ferre molestus. Sepe mali florēt: vt postea gaudia plorent &c.

Prospice qui veniunt bos casus esse ferendos

Nam leuius ledit quicquid preuidimus ante

¶ Prospice q̄ veniūt &c. i. a longe. p̄spice in tpe felicitat' aggregādo qd possis etpēdere tpe carissime
 vell' p̄spice in sanitate ne incurras in fuso infirmitatē. vell' p̄spice in felicitate. vt patiet' sustineas
 infirmitatē vel paupertatē. vñ iob. Si bona suscepim' de manu dñi: mala aut quare nō suscipiam'. vñ
 thobias Si bona cepisti dño p̄stāte: maloz articulo noli dissimulare fidē | bos casus .i. multiplices
 miseras q̄ accidūt hōi. s. paupertatē: senectutē: & bimōi. De miserijs que accidūt in senectute. Voza. in
 poetria. Multa senē cir cūueniūt incōmoda. vel quidā. Querit ad inuētis miser abstinet & timet vñ
 Vel q̄ res oēs: timide gelideq̄ ministrat. Dilator spe lōgus iners: audisq̄ futuri. Difficilis q̄rulis
 laudator tps acti | bos casus .i. fortuna & miseria: q̄ mors est p̄ponēda. vñ. Quocūq̄ ingredier' se
 quit' mors corpis vmbra. & alibi. Ecce secur' ad radicē arbor' posita ē. bos dicit demonstratiue: quia
 p̄ns vita infinitis inuoluta ē miserijs | ferēdos | cū patiētia. Casus ē iopināte rei euēt'. Et ē casus for
 tune. vñ. Qui cecidit: stabili nō erat ille gradu. Et ē casus nature. s. de vita i mortē. vñ i li. regū. Quō
 ceciderūt bello &c. & est casus gr̄c. vñ ap̄s. Qui stat videat ne cadat i cas' glie. i. gr̄c. Alibi. Quomō
 credidisti bēne: & est casus gr̄c. vñ dd. Et cadet cū dñatus fuerit pauper'. Casus ē accidēs nois vel di
 ctōis cū dz: cui' casus nri: & est casus argumenti. Vñ loc' a casib'. vñ sene. Samicus prudens est tria
 tpa p̄ficiat p̄terita ordinet: futura p̄uideat: p̄terita recordef. Nā qui de preterito nō cogitat p̄dit vñ
 tā. qui nil de futuro p̄meditatur. in oīa incidit incautus. p̄pone ergo in aīo tuo bona & mala futu
 ra: vt illa sustinere possis & moderari. Vnde boetius. Multi em̄ sunt q̄ solūmodo de presentibus cu
 rāt dicētes. Pereat qui crastina curat. sed hoc maluz ē. vñ. Se minus afflictuz sentit q̄ p̄uidet ictuz.
 Tela nocent leuius visa volare prius. hoc est tractum a cor: nice qui erigat se tēpeftate veniēte. Alij

versus. Si tibi sint cure res geste resq; future. Gaudia magna feret et erunt tibi precipue res.

Rebus in aduersis animimum submittere noli

Spem retine spes vna hominem non in morte relinquit

Hic admonet nos auctor iste ne in tpe necessitat' ai p'stata sup'primam? iuxta illd. Seneca. Com-
pone mores tuos: attolle anim tuu: aduersus formidata consiste. **H**ic strue noli desperare de sa lute i
aduersitate: respicere an hoc p'stā: r lenis. vñ noli submittere anim tuuz | si tu es in aduersitate no
li attendere aiz tuū p timorē. vñ noli submittere | .i. humilitate r deprimere anim vñ ai tuuz | in ad
uersis rebus | .i. aduersitatib' | .q. d. noli despare: iuxta illd. Grata supueniet q̄ nō spabit' hora | Spē
retine | .i. spā i dño: qz | vna spes | .i. sola nō relinquit' boies i morte: qz bō i vltimo termino vite posi
tus spat' ad huc viuere. vñ iob. Si me de' occiderit: tñ in eū spabo. in aduersitate r egritudine fides
hōis pbat. Spes est expectatio siue fiducia alicui' boni ex gratia dei. vñ spes est expectatio futuroz
rū bonoz. Unde dō. Spera i deo r ipse te enutriet. Despatio vero est dissidētia ex dei misericordia
r bonitate. **H**ic vñ. Nemo malis credat: ne despatio ledat. **D**ia spes vicat: vt nos in morte relinquat

Rem tibi quam noscis aptam dimittere noli

Fronte capillata post bec occasio calua est

Hoc pcepto superi' dato psonat | **L**ū fuer' felix r. | .i. cauere de aduersis. frons ponit' p pncipio
capilli pabūdātia: caluities paduersitate. vñ lege sic | noli dimittere | .i. remouere | tibi | .i. a te |
rē quā noscis aptā | .i. fore vtilē r tibi necessariā: qz | occasio | .i. fortuna | fronte capillata | .i. frontis
capillare etnē: ita q' isti genitui frōtis capillate regā ab bac dictione occasio ex vi demōstratiōis
essentie. Et ponit' tibi casus p casuz: vt in doctrinali. **M**ulier egregia fo: ma. i. egregie fo: me id ē for
tuna ppera q̄ cōpat' fronti capillate: qz bonis nō ē nuda: quē admodū frons capillata nō caret capil
lis | post bec | .i. psequēter est | calua | bonis. i. nuda r aduersa. r ita p capillaturā intellige pspēritatē
p caluitate aduersitatē. vñ aliter vt dependet cōstructō a pcedēti versuz: noli dimittere rē aptā tibi frō
te capillata. i. dñz tu es in pspēritate: qz post bec. i. post hāc pspēritatē occasio. i. fortuna q̄ est capil
lata in sua fronte. i. in pncipio: est calua. i. deceptionib' plena: post hoc. i. post q̄ dederit tibi multa
bona: decipiet te oia pauperē faciendo. vnde **D**ora. Luctū summisq; negat stare diu. **D**ec enī est fir
mitas fortunē: vt nullū faciat securuz: bec securitas vt nulluz faciat certuz: hoc est certitudo vt faciat
dubius. vnde **A**lex. Solaz nobilitas stabile r. vñ aliter exponer' idē itellige vt hētuz ad picturā
fortune occasio. i. fortuna. Et nota q' fortuna colebatur rome p dea: cui' ymago in frōte erat pilosa
calua vero a posteriori parte: p qd' daf' intelligi pspēritas r aduersitate fortune: siue intelligitur for
tune fallacia. vel aliter fronte capillata quibz bō fronte capillata. i. frontis capillare. i. ab amicis di
ligit' vñ puerbū q̄ dñz capillatus eris. i. abundās diuitijs: tādū hēbis amicos: post hoc. i. cū pspēri
tas defuerit: occasio calua: qz amici tui in tpe necessitatis recedēt a te. vñ dñd' **L**ū fuer' felix mul
tos numerabis amicos. **T**pa si fuerint nubila: solus eris. Et alibi. **S**orte pñ misera q̄ sit dilectio vera
vel sic. **F**rōte capillata fortuna dī esse ceca: r bñe frontē capillatā: qz bō qui est in pspēritate cecus ē
qn̄ nō puidet futura. dī bñe accidū. i. pte cauē r videntē: qz dū est in pspēritate videt q̄ sunt bona
r mala. pōt ergo legi. occasio calua. i. fortuna: ita q' bec dictio capillata sit noiatiui casus: calua i pri
ma r posteriori pte. vñ alit'. vt sit sensus. Si aliquid bonuz offerat' tibi licet sit puū nō debes refuta
re dñz hēs oportunitatē accipiēdit: si forsitā nō hoc accipias nō hēbis aliud r hoc ē noli dimittere
si offerat' tibi rē quā noscis futurā aptā: lz pay valeat. r hoc est fronte capillata. i. dū in pncipio o
portunitatē r copiā retinēdit p frontē accipim' pncipiū: qz frons ē alcioz et prima pars capitis. per
occasionē caluā intelligimus finē. r hoc est si resitaueris r alijs insites nō hēbis: qz occasio post b
erit tibi calua: r sic legit' de oportunitate aliquid faciendū. vñ. **N**ostri fortunā pedib' dicere carentes
Pennarasq; manus dixerūt banc r bñe. alij vñ. **F**rōte capillata facies ē lumine ceca. **P**ost debellata
ps ē sine lumie mecha. **F**rōte capillata bona res uō sit reprobata. **U**ñ monēt illi q's dimiscē capilli

Quod sequitur specta quodq; eminet ante videto

Illum imitare deum qui partem spectat vtramq;

Hic admonet nos auc. r filiū suuz: vt ea q̄ futura sunt nec nō instātia p̄cogitem' vt meli' de eis dis
ponam'. iuxta illud i poetria minor. Si quis bz fundare domū: nō curet ad altuz. **I**mpetiosa man'
itrinseca littera cordis p̄meditet op' r. **L**ō. sic. | specta | .i. p̄sidera | h̄ qd' sequit' | .i. futuruz | qd' | iminet
i. qd' instat. i. qd' p̄ns est | ante videto | .i. puideto. r pōt esse vna dictione vñ duos dictiones. vnde videto
ante. i. p' p̄ns q' futuruz: qz primo debemus p̄siderare iminentē rē r instantē q' futurā. bene sub
iungit'. | Illuz imitare deū | .i. ianū qui est deus anni. Et ideo dicit' bifrons: qz recipit annū seqntē r
p̄cedētē: vñ orientē r occidentē p̄p' cursum solis. **U**nde illud. **J**ane diceps anni tacite labētis origo

vel imitare illū deum omnipotentem qui sperat vtrāq; ptē. s. corpus & aiā: vel presentia & futura. vñ
versus. Rē pcedentē videas: & cerne sequentem. Bifrontē ianum fieri predico vanum.

Fortius vt valeas interdum parcius esto

Pauca voluptati debentur: plura saluti

¶ Dic imitat nos auctor ad sobrietatē ne per ingluviē corpis & aiē dtrimētū incurram. dicit ergo
sic esto parcius. i. i. moderatior victu & vilitu & in verbis vt valeas fortius. i. esse fortior & sanior i
corpore & aiā. In corpore: qz multi sunt qui per ventris ingluviē infirmant. In aiā: qz nimia voluptas
corpis perimit aiā. Unde multi ieiunant ppter sanitatem corpis. vnde Parcito sepe cibus: nā tu
sic sanior: tibi. Alij ieiunant vt videat feti. s. ypocrite. vnde pbarisens. Ieiuno bis in sabbato. Alij p
pter auariciā vnde versus. Tangere parta timet vt nō minuat aceruus. Alij vero ppter salutē aiē
vñ Ieiunate oēs & c. Sñ maceratio carnis est ieiunū vigile implectio decalogi & multa alia q̄ qlibet
pōt habere vel videre. vnde versus. Ieiunat sanctus: medicus simulato: auar. Spūi carni vitio cā re
tinēdi pauca voluptati. j. q. d. debes facere pauca ppter voluptatē: plura vero ppter sanitatē. et sa
lute corpis & aiē p̄cipue: qz legitur. Ad precū ps bec corpore maius hz. vsus. Quere quid argētū: qd
formā: qd ozdo clienti. Quid celebres fundi: breue festum gaudia mūdi. Nulla fides eius: bodie ma
le cras quoq; peius. Lōdecet is vti sed nō preferre saluti. vñ quidā. Gloria nulla tui: sed tpe dū pōt
vti. Dia virtuti p̄pone tueq; saluti. Res salus multas: paucas vult ipsa voluptas.

Judicium populi nunq̄ contempseris vnus

Ne nulli placeas dum vis contemnere multos.

¶ Judiciū ppli. i. arbitriū publica auctoritate iudiciū. vñ salo. Fili mi ne imitaris prudētie tue Imi
tat q̄ opinionē arbitri sui opinionē multoz anteponit. vñ. Sis talis q̄ placeas nulli. i. q̄ nō place
as alicui: sed displiceas oibus. vñ sic ne. j. p. vt: vt placeas nōnulli. i. alicui. s. inimico tuo q̄ vallet p̄p
malum tuū q̄ contēneres multos: vt inde malū tibi eueniret. seneca. Qui se hz male: qd est optimū
p̄dit. ¶ Lon tu vnus. i. solus. nūq̄ cōtempseris iudiciū plurimoz: ne oibus displiceas. dū vis cō
tēnere multos. i. dum culpas qd factū ēa multz. i. sententia vel iudiciū multoz. vñ vsus. Sp̄nere
mundum: sp̄nere nullz: sp̄nere sese. Sp̄nere se sp̄ni quattuor ista beant. vsus. Nō tibi nate
neges populo sub iudice leges. Nā nulli plebis multos sp̄nendo placebis.

Sit tibi p̄cipue quod primum est cura salutis

Tempora ne culpes cum sis tibi causa doloris

¶ Sit tibi p̄cipue qd primum est cura salutis. i. sanitas corpis. sit tibi p̄cipue in aio tuo q̄ de alijs q̄ sūt
corpi necessaria. qd. j. i. q̄ hoc est p̄mū. i. p̄cipuū. q. d. ante oia sanitas corpis ē petēda: & hoc sū gē
riles q̄ plus curabāt de salute corpis q̄ aiē. Nos aut dicim' sic cura salutis. i. aiē sit tibi p̄cipue q̄
de alijs rebus. qz aiā dignior est q̄ corpus tpa ne culpes cū sis tibi cā doloris. j. q. d. cū egritudo ti
bi euenit vñ inabit: nō iponas culpā t̄pibus: cū tu sis culpabilis: & sis tibi cā infirmitas. Solēt ei
quidā dicere tps est malū et p̄niciosus cū nullū tps sit in se malū: sed malicia boim illud facit. salutis
i. sanitas. Et est sanitas integritas corpis: & tēperātia nature et calido & humido: quod est sanguis
& c. Pr̄ma sit in cunctis sp̄ tibi cura salutis. Tempore nō flebis si corpus forte dolebis & c.

Somnia ne cures: nam mens humana quod optat.

Dum vigilat sperat per somnuz cernit id ipsum

¶ Sōma ne cures & c. q. d. noli b̄re curā de somnis: qz di. salo. Multos fecerūt errare somnia & et cū
derūt sperātes in eis. Et sciēdū ē q̄ somniū & somn' differūt: qz somniū est ymago q̄ videt de nocte
in somnis eē s̄lis vitati. Sōnus vero est sopor mēt: ipsa q̄s boīs q̄ alijs dormit. Et describit som
nus sic a sedo p̄ho. Sōnus ē mortis ymago: laboz req̄es: medicoz experimētū: infirmatū vorū: mī
feroz desiderū: vniuersi sp̄is req̄es. Et sciēdū est q̄ somn' d̄ multis modis. Sōn' p̄pe sū q̄ dictū
est: est req̄es corpis viuēs cū desiderio & obliuione delectabili. vñ ovid. de arte. Stulte qd est sōnus
gelide nisi mortis ymago & c. Nūq; d̄: mortis xpi. Ego dormini & somnū cepi. Sōn' idē ē q̄ amor terre
noz. vñ. Si dederō somnū & c. alibi. Dormierūt somnū suū & c. Sōn' idē ē q̄ torpor iamē vñ accidie
ad faciēdū bonus. vñ ap̄ls. Nox ē nos de sōno surgere. Nūq; idē est qd extasis mēt: i. q̄ aliqd rene
laf boi p̄ angelū dei. vñ i euāg. Angelus appuit ioseph i somnis. vnd' s̄. Angelus ad ioseph i sōnis
talia fat. Et puer hinc fugiat. ne cū puer' moriat. Nūq; d̄: torpor. vnde i gene. Jacob audies q̄ s̄
li' suus veiret q̄s de s̄ni sōno euigilās ait & c. Itē greg. p̄mēorat q̄ttuor gna sōnū. d. q̄ qdā veni
unt p̄p̄ nimia voluntatē eoz q̄ somniā: sine p̄pter vanitatē vini & tibi crapulā q̄ sunt sp̄nēda: quia
vbi plura sōnia: ibi plures vanitates. Aliuēniūt ex fantasia. i. ex suggestiōe diabolica q̄ oia sū vitā

da. Alia et cogitatioe q̄ nemo lz sc̄tus p̄t euitare. Alia ex reuelatioe diua: sicut legif de ioseph r bec nullaten? sunt sp̄neda. vñ Sōnia ne cures: qz fallūt sōnia plures. Scriptū est em̄ q̄ multos fecerūt sōnia errare r multas curas iniesserūt [nā] p̄ qz: qz mēs būana .i. mēs multez stultoꝝ sp̄at se biturā qd̄ optat dū vigilat .i. qd̄ cogitat vigilādo sōniat dormiēdo. vñ claudian? Dia q̄sensu voluūt vota diurno. Expe sopitoy reddit amico q̄es. Dormiēdo inq̄ bac sola cā: qz cernit .i. videt sibi cernere p̄ sōniū illd̄ qd̄ videt vigilādo: ita fallūt: qz p̄ sōniū nō p̄t b̄ri. vel alit̄ nā mēs būana qd̄ optat dū vigilat .i. vigilādo sp̄at sibi b̄re. idip̄m p̄ somniū. i. cernere putat in visione sōni r. Alj? Sollicitis

ourat: frustra q̄ somnia curat Nā qd̄ hō sp̄at somn? sepe sibi reuelat.

Hec quicumqz velis carmen cognoscere lector
Hec precepta feres que sunt gratissima vite

Hic incipit trita distinctio b̄ op̄is in cui? principio p̄mittit au. quādā exhortatioez q̄ diuidit in q̄ncz pres. P̄rio em̄ inuitat lectozē ad legēdū carnē suū q̄n dicit | h̄ q̄ncz velis Est aut̄ carnē op? qd̄ pedib? stat. r ip̄is arte dispōis. p̄nūciat. dictū sic. q̄ carpitiz p̄ferat. distin ctū p̄ pedes. Et deriuat a carnio as. vñ a carnēti oea q̄ p̄mo inuenit carnē vñ a carmin? ni. qd̄ ē arbor sub q̄ solet studere poete. vñ a cano nis. qz carnē ē qdā mod? cār? Sedo exhortat lectozē qz multa p̄cepta audierit in p̄missis distinctib? q̄ nō esset. p̄p̄ h̄ itez audire: r aim suū et stutib? r sciētis i. formare: r h̄ est qd̄ dicit | h̄ p̄cepta feres. Dicit em̄ salo. Meli? est senē adiscere q̄ ignorare. Idē audi ens sapiēs sapiētior erit: r intelligēs gubernacula possidebit. Itē audiat sapiam auris. tua. itē legif q̄ plato in octogesimo r vno āno scribēs mortu? ē. Silt̄ socra. nonagitat. it. ānos b̄is i scribēdi r do cēdi labore vitā cōpleuit. itē catbo lz eēt sener nūq̄ cessauit discere. vñ qdā. Vine carēs. vitio: tanq̄ sit cras mortu?. Intēdēs studio: q̄si vitā nō caritur?. Tertio subdit cām q̄re nō debem? cessare a do ctрина. imo sp̄ audire r audita memorie cōmēdare. qz hō sine doctrina r scia q̄si mortu? est. vñ d̄ ifra Nā sine doctrina r. Viuere em̄ vno. mō est in deū credere r opa iusticie facere r cor doctrinis r sciē tijs applicare. vñ in enāg. Qui credit in me etiā si mortu? fuerit uiuet. Eredo dico p̄ bonā fidē op̄an tē r dilectioez: si mortu? fuerit. i. vitā culpe r ignorātie: uiuet i p̄iti p̄ ḡaz r p̄ gliaz in futuro. Pz q̄ q̄ sine doctrina r dilectioe dei hō mortu? est. Quarto inuitat lectozē ad multiplex cōmodū qd̄ puenit ex doctrina. vñ cōmoda multa feres r. Quito r vltimo q̄si cōminādo r increpādo: r culpā imponen do si doctrinā nolit recipere inonet lectozē. vt si p̄pter multiplicē vtilitatē doctrine ad audiēdū nō moueat saltē nimis r increpatōib? ducat excusans seip̄m r oēs doctozes: q̄ si parati finautem sp̄re ueris illud r. Dicit q̄ | Hoc h̄cūqz velis | Eū in p̄missis distinctib? multa p̄cepta dedit: q̄ data r non intellecta nihil p̄ficerēt: r̄io nos admonet vt nos tā in p̄missis q̄ in sequētib? intelligēdis curā adbi beam? r intētiōē purā r beniuolā p̄beam?. Et inuitat lectozē vt legat r relegat: qz nemo repēte fit r. Et alibi. Seruus venit vsus ab armis. **C**ōstrue sic | o lector: h̄cūqz velis cognoscere .i. intelligere r scire hoc carnē meū | bec p̄cepta feras .i. sequaris. vel | bec p̄cepta .i. talia | q̄ sunt gratissima vite .i. efficacissima ad vitā tuā vel n̄ram morib? informandā r etiā instruendā. **U**ñ **M**us. Quisqz adesse velis: r carmen discere queris | Cum monitus multis dicam p̄cepta salutis.

Instrue preceptis animum ne discere cesses

Nam sine doctrina vita est quasi mortis imago

Uñ hieronim? . Felix ē anim? illoz q̄ se stutib? instruerūt. qz meli? ē senē adiscere q̄ ignorare nec discere cesses. vñ ysid. Discere qd̄ nescis. Esto pus auditor: q̄ doctoz: r sume p̄ disciplinā nomen magf vñ? . Discere puer dū t̄ps bēs euo puerili. Et te nō didicisse fleas etate senili r. nā sine doctrina vi ta est q̄si mort? imago: qz sicut sp̄s in speculo p̄ se p̄siderata nihil valet. r sicut tabula rasa. in q̄ nihil scriptū est paz valet: ita hoīs vita sine doctrina nō est vā vita. sed imaginaria. vñ Alia etiā est q̄si ta bula rasa: in q̄ nihil depingit: lz pigibilis est stutib? r sciētis | mort? | q̄si mortu? r q̄si aial b̄ntū est ille q̄ adiscit. dū sit iuuenis. vñ qdā. Dū iuuenes est: r t̄ps b̄re potestis. Quare nō discit? nōne tanq̄ bestia stis r. | imago | Dilarius de trinitate di. Imago est rei ad rē coequanda imaginata r discre ta similitudo. r d̄: imago q̄si imitago de imitor ris. qz ad illū ad cui? similitudinē fit imitat. i. imitari d̄. Disciplina est oim bonoz motus ordinatus dispositio: decens in oī habitu | instrue | inq̄ tali mō | ne cesses discere | doctoz q̄ discas | nā vitā | humana | sine doctrina | existens. i. sine disciplina illa vitā est q̄si mort? imago. Dicit. n. q̄ nihil discit vñ q̄ nihil scit est q̄si mortu?: lz nō corpalit: r̄i aio r. Doctoz exponit sup̄ vbi d̄. In morte alteri? r. alj? . Instrue tu mētē fili rōnis egētē **D**ens sine doctrina manet in certa ruina. quid est vitā. Vita est b̄roz leticia: miseroz meliticia: r̄pectatio mortis.

Commoda multa feres sinautem spreueris illud

Non me scriptorem: sed te neglexeris ipse

Quomoda multa ferēs: dico quod tu ferēs hec p̄cepta quae sunt gratissima vite. Si autē h̄ facias ferēs multa quomoda ita dico si iformas aīz tuū meis p̄ceptis | sinaut | p̄ h̄ r̄ p̄ si | Sz sp̄ruer̄ illd̄ | .i. desperer̄ r̄ quipēder̄ p̄cepta mea | nō me scriptorē r̄ | q. d. dāno meo: s̄z tuo p̄tēnēs doctrinā meā. q. d. nō ad icōmodū meū erit: s̄z ad tuū. Duplex ē scriptor: mechanic⁹ r̄ artifer. Mechanic⁹ scribit solum: artifer quae scribit r̄ agit | sinaut | p̄p̄t̄ eē vna dictio vel due. si sint due. sin. p̄ h̄ r̄ si. aut. p̄ certe. si vna dictio p̄ h̄ r̄ p̄ si. vñ vsus. Carmē si super⁹ tibi maria cōmoda p̄dis. Nec carmē missuz s̄z te neglexeris ip̄z
Cur recte viuas ne cures verba malorum

Arbitrij nostri non est quod quisque loquatur.

Quid ammonet nos auctor: ne sub vite puritate r̄ ignorantie iniquoz mēdacia tīmean⁹. dicit ḡ sene. Malis displicere laudare est. dicit ḡ cū viuas. i. cū viuere debeas vel velis | recte | .i. innocētē r̄ iustē | ne cures verba maloz | .i. ne sint tibi cure | mala verba | .i. ne cures si mala dicūt. i. iniuste. Quātū. n. i. nobis est debem⁹ mala p̄uidere corā oībus boīb⁹ sic dicit ap̄s. Si autē ip̄rob⁹ mala de nobis dixerit nō est curandū: s̄z hoc est curandū vt placeam⁹ soli deo. vñ. Beati eritis cū vos oderit mūdus r̄c. | Nō nostri arbitrij | .i. nostri iudicij. i. si iudicam⁹ imo reprobam⁹ | quod quisque loquat⁹ | .i. r̄ndeat sin gulis verbis garruloz. vñ salo. Noli r̄ndere stulto iuxta stulticiā suā r̄c. vel sic | Arbitrij nri nō ē quod quisque loquitur. q. d. nō ē nre p̄tātis ora loquētū claudere r̄ cōpescere. vel nō ē nri arbitrij | .i. iudicij. q. d. noli cēdere de quib⁹ vbo quod boies p̄ferūt. s̄z si est bon⁹ noli curare quod maledicāt de p̄sona tua. Malī em̄ bñ loq̄ nesciūt. vel nō est arbitrij nri | .i. nre volūtatis | quod quisque loquat⁹ | .i. loq̄: p̄is iunctiū. p̄ p̄ senti iudicij dic. ḡ | cū recte viuas ne cures vba maloz | vñ Ber. aut. Circa vbo cuiuslibet est sollicitū sūma stulticia ē r̄c. alij vsus. Tu diues mox ne cures vba maloz. Nulli scire def̄ sp̄ quod quisque loquat⁹.

Productus testis saluo tamen ante pudore

Quantumcumque potes celato crimen amici

Quid docet auctor quod si testimonij adducamur verū p̄fiteamur testimonij | r̄ pudore saluo nro | amici corū crimē inq̄tuz poterim⁹ | celem⁹. vñ dicit | p̄duct⁹ testis | .i. si adduct⁹ in alicui⁹ rei testimonij fue ris corā iudice vel arbitrio | celato crimen amici quātūcumque potes | .i. p̄posse tuo celare studeas: quod dicit sa. Qui fidelis ē celat amicū suū. Si autē alij senserūt illd̄ caue ne videaris mētiri vñ p̄iurare. r̄ h̄ ē saluo tū an pudore | .i. reuerētia tua vñ h̄cūdia exite salua ita quod nōte manifeste mētiri alij sentiāt: sed dic v̄itate. vñ vñ. Ille erit p̄dēnat⁹ ap̄d deū quae aduersus inocētē falsus testimonij dic. Testimonij ei est p̄ signa alicui⁹ rei p̄cedētis significatio. Dicit em̄ salo. in p̄uerbjs. Amicus fidelis p̄ctio fortis quae at iuenit eū iuenit thesaur⁹. vñ vñ. Eū fueris testis nō sit pudor tibi testis. Nō d̄z dicit p̄ te crimē amici
Sermones blandos blesofos cauere memento

Simplicitas veri fama est fraus ficta loquendi

Preceptū ē suauitate a dulcī i nobis vñ i alio deuitem⁹. dicit ḡ | memēto cauere | .i. vitare i te vel i alio | blādos sermones r̄ blesofos | .i. suaves r̄ teneros. i. balbutiētes adulatores vel melitos. iuxta illud p̄p̄bete. Noliti sūt sermones ei⁹ sup̄ oleū r̄ ipsi sunt iacula | caue blādos sermones | in te: quod vir sapiēs d̄z nimij blāde loq̄. vñ illud. Verba sapiētis sunt quae sicut stimuli quae clauis i altū defici. Clavis r̄ sicut multīs verba sapiētū cōparant: quod culpas delinquentū nesciūt palpare s̄z pungere | Simplicitas r̄ vere cauedi sūt blesofos r̄ blāde loquentes: s̄z māsueti videant⁹ r̄ simplices: quod simplicitas ē palliū falsitatis r̄ fraudulētie sicut veritas inoscētie. Est em̄ quāda bona simplicitas quāda nō. vñ | Simplicitas v̄i | .i. v̄itatis idē nō simplicitas | est fama | .i. famosa r̄ laudabilis. i. bō quae est simplex r̄ bñlis in multiloq̄o rē multū famosus r̄ valde laudabilis: s̄z ficta simplicitas loquēdi ē fraus: ita quod sit nri cāus singularis numeri se. ge. vel accusatiui cāus plis numeri ge. neu. r̄ tūc dicas sic | Simplicitas loquēdi ficta | .i. fictas ad iuētōes r̄ adularōes | simplices | inq̄ talis ē fraus. i. fraudulētia. q. d. illi quod fingūt se eē simplices loquēdo sunt fraudulēti. vñ. Memēto vitare blādos r̄c. r̄ illa lectura ē bona r̄ sana. vñ ari | fama veri | .i. v̄itatis. i. v̄ez ē quod fama multoz ē: quod simplicitas loquēdi ē fraus: vñ alij icipe a superiori vsu b̄ mōl memēto cauere | .i. sis caue r̄ circūsp̄ct⁹ quod simplicitas loquēdi sermōes blādos ē fraus. vñ caueas ad b̄mōi simplicitas: r̄ h̄ ē fama veri. i. multi sapiētēs ita sentiūt. In v̄itate blesif dicunt quod blādie do fite loquūt. vñ. Qui mel in ore r̄c. alij vñ. Sūt tibi vitāde s̄mōnes v̄ndiqz blāde. Sub spe v̄i nos fallūt sepe seueri. Sub spe tincta mactē sub simplici veste. Sūt bodie fraus inuide mētēs idoneste.

Segnitiam fugito que vite ignauia fertur

Nam cum animus languet consumit inertia corpus

Segnis d̄: multis mōis. Segnis primo mō. idē ē quod sine igne vel seorsus ab igne. i. a vigore alij vñ i genij. vñ. Segnitates fugiēda ē p̄rio vitādo octa corpis imoderata nō vacādo in potatiōib⁹: in dis lu
 c iij

curie: somnis imoderatis: q; q; sequit ista debilis efficit r ad luxuria pteru? est. vii. ovidi? Laguor r imodici sub nullo vice somni. Eripiunt oēs ai sine vulnere vires. idē. Affluit icautis desidiosus amor r. Secōdo insisteōo alicui opi. Tertio fugiēda ē segnicies. i. q; nemo illud qd pot facere incōtinēti nō differat vsq; cras: sicut faciūt sp segnes. Cōtra q; dicit boza. Incipe viuere directē q; progat bozaz Rustic? expectat dū deflatur annis r. Luca. Tolle moras: sp nocuit differre paratis. vii. apłs. Nō se gnes efficiamini: vey imitatores eoz q; fide r patria hereditabit pmissiōē. Et est pigritia tarditas corpis pueniēs ex metu laboris cōsequētis. Ignau? d; q; si igni ai vacu? r mētē. inde ignauia. Qui. Fernis vt ignauū corrupā ocia corp? Et capiāt vitiū nisi moueant aq. Dicit ergo fugito segnitie. i. ocioz desidias sine pigritia. Se ilepabilis ppositio est idē valz q; q; q; r m fine: vt sedul? q; si fine di lia r dolo. Serui? q; si fine cura: q; fert. i. d; esse ignauia vite. i. corruptio r accidia: r d; accidia a cū gre ce qd est triste latine. Dico q; enites ocia. nā cū anim? languet. i. lāgid? est. i. nullo studio est exerci tar? inertia. i. pigritia: cōsumit. i. debilitat r enervat corp? q; q; vides aliq; pigru? coepe potes illū intelligere segnē aio r infirmuz. Iners d; q; si fine arte: inde inertia d; vnde. Segnitie linguas: te nō ignauia vincat. Lum mens languescit caro defectua pigrescit.

Interpone tuis interdum gaudia curis

Ut possis animo quibus sufferre laborem

¶ Dic p̄cipit auc. ne aliq; semp labori insitat s; aliq; idulgeat: labori vel opi: q; dicit sup? Discere ne cesses: nō vacādo deti: s; insistendo alicui opi. Possit querere fili? si sp insisteret labori. Ad b r̄ndet ponēdo moderatā i eo qd dixerat sup dices: q; nō sp laborandū ē. s; ocio vacādū. An̄ di. Interpone interdū gaudia tuis curis: q; bō curiosus nūq; redescit. vii. cura d; q; si cor v̄ēs. om̄d. Deia corp? alūt animus q; pacif illis. Immodie? r̄. Idē. Qd caret alterna rege durabile nō ē. Idē. Ferre? affi duo p̄sumit anul? vsu. Et p̄pter b nō est bonū esse sp in labore. Legit em̄ q; diuina sapiētia vel p̄u dētia disposuit q; nox succedit quiet: q; si sp nox eēt bō deficeret. Asp dies mmis labore d̄ficeret. An̄ nōr data fuit ad q; nocendū. vii. quidā. Stare diu nescit q; nō aliq; quiescit. Et illud. Jctis? assiduis fiet ebes q; q; securus. di. ergo. Interpone r̄. vt possis sufferre. i. sustinere aio quēnis laborē. idē quēlibet laborē: ita quēnis sit vna dictio vel due. vnde vsus. Gaudia sepe tuis debes adiungere cu ris. Sic superare dat: si cui fortuna mutat. vel sic. Vinas maturis admisceris gaudia curis.

Alterius dictum vel factum ne carpsieris vnq;

Exemplo simul ne te derideat alter

¶ Dic p̄cipit auc. ne facta vel dicta alicui? cōdēnem? vel resp̄ndam? r hoc respicit ad illud qd dixit rat sup̄ius. i. neminē irriseris. q. d. Noli aliq; irridere ne deridearis ab aliquo: q; deridebis. vnde d; in auiano. Si qdā v̄tute nites: ne despice quēq;. Et alia qdā foras r ipse nitet. Larpo pis. mlta si guificat. vii. Larpo dū lanas trabo r. di. q; sic. Ne carpsieris. i. redargueris vel desperis [vnq;]. i. a liquo tpe: vel i vita tua aliq; [Exemplo sili ne te derideat alter]. q. d. noli aliq; deridere ne tu deri dearis ab ip̄o. vii. versus. Nullū dicētez resp̄ndas vel facientē. Ne files risus alijs sis reddere visus. Quod tibi foras dederit tabulis suprema notato.

Augendo serua ne sis quem fama loquatur.

¶ Qd tibi foras dederit r̄. q. d. nō sis sollicit? de pecunia cōgregāda vel de possessiōib? āplandis vt ea relinuas heredib?: qd quidā q; q; mō r turpiter acq; rūt vt diuites sint. i. fine em̄ faciūt testm̄ magnū vt diuites appareāt. vii. qd tibi foras dederit: tabulis suprema notato. i. scribe i tabulis illd testm̄ qd habebis ex dono fortune. serua. caue. augēdo. patrimoniu. ne sis quē fama loquat. i. ne turpi acquisitione sis infamis: videlz p̄pter rapinā vel vsurā. Vel alif. notato. i. scribe tabulis cor dis tui. i. memorie cōmēda illud lucrū vel illud bonū qd sup̄ma foras. i. vltia āputatio capitulis au gēdo illud iusto mō. ne sis quē fama loquat. i. q; incaute v̄dis r em̄s r nihil lucrar. vel alif. Nota to tabul? cordis tui. v̄l scribe r fac singulare illd p̄moniu vel illā possessiōē qd sup̄ma foras. i. mo: s p̄ris tui: vel extrema voluntas p̄ris tui vel alicui? amici tui cui? vita est in soze. i. in dubio. s. q; ē in senectute v̄l ifirmitate. Quat? dederit tibi. i. legauerit i memoriā bēas legatū qd p̄r tu? vel aliq; ami cus tu? i morte sua legauerit: vt nō expēdas p̄dgalif: r p̄ mortē b̄ifacias p̄sia ei? r postea sua. i. cō serua res tuas vel patrimoniu vel elemofynā p̄ris vel amici tui: hoc poti? augēdo q; p̄dgalif ex p̄dēdo. vel serua. i. ea q; bēs. nā seruare quodā mō est augere. ne sis quē fama loq̄tur. i. ne infamia sonet de te: r dicat q; sis. p̄digus disp̄ator: r dilapidator sube: q; lapidatores p̄digi vituperant. Et d; p̄digus: q; si p̄cul gerēs vel disp̄gēs. vel ne dicat q; sis ignauus p̄moniu tui dimittendo v̄l q; nihil erigas. p̄aia patris tui vel amici tui q; dimisit tibi bona q; possides r expendis. vel sic: r incipe ab inferiori versu. serua. i. cōserua rē tuā iusto mō nec illā p̄dgaliter expēdo: ne sis quē fama lo

quatur: i. postq̄ venies ad senectutē notato in tabulis. i. fac in bona memoria testm̄ tuū notato dico illud quod sup̄ma for̄s. i. extremitas vite tue. i. mors vltima linea rerū: dederit tibi. i. relinquerit ad hoc vt facias testm̄: ne liberti tui post mortem bēant occasione litigandi inter se. quia sunt nonnulli q̄ ita exinaniscūt bona sua & consumūt: q̄ nō habēt in morte de quo faciāt legatū suū. Sunt alij qui h̄ plura babeāt nesciūt domui sue disponere: & postea h̄ereses litigant inter se: & sese mutuo interficiūt vñ. Et maneat grat' celestib' & sine labe. Nō p̄bet tps hoc patienter babe. Alij versus. **Dozte for te datum tabulis sit quasi notatū. Et serues actū: ne cantet fama retractum.**

Eum tibi diuitie superant in fine senecte

Munificus facito viuas non parcus amicis

¶ Sic docet carbo boies eē parcōs in iuuetute: q̄ multū p̄nt viuere & esse largos in senectute. i. in fine vite. vñ. **Eū tibi diuitie** q̄ d̄: tunc debes eē copiosus & largiri: cū parū vite tibi supeſt: q̄ di. **senect.** **Doſtro filis** ē auaricia semis. di. **ḡ** **Eū diuitie superāt tibi** .i. abundāt in fine senecte .i. senectutis tue. **Senect'** em̄ & senecta idē sunt: sicut iuuent' iuuetā. **Quid ē senect'** **Senect'** ē optatū maluz veneris exp̄s: mors cōis: iuuenis tedū: p̄citas rectitudinis] **facito** [vt viuas] tūc munific' .i. larg' [nō p̄cus] .i. auar' amicis tuis: q̄ mirū est cur senes fiūt auari: cū p̄z tps bēant viuere. **Quid sunt diuitie.** **Auripūdus:** curarū m̄nister: delectatio iocūda: infatiabilis inuidia: res desiderata: desiderū inexplēbile: os excelsum: inuidia: cupiscētia. vñ versus. **In senio diues cū parua tpe viues.** **Dulc' multa dabis:** nec amic' plura negabis. **Quia amicus est desiderabile uomen.**

Utile consiliū dominus ne despice serui.

Nullius sensum si prodest carperis vnq̄

¶ Sic agit auc. q̄liter d̄s d̄ se habere erga serū suū & seru' erga d̄m: q̄ d̄s d̄ credere cōsilio serui si sit vtile: & q̄ nemo debet cōtēnere nec vilipendere sensum alterius si p̄ficiat ei ostendit dicēs. **[Utile consiliū d̄s ne ꝛc.]** **¶** Unde notandū est q̄ bonū est p̄esse domui sue. sicut patet per verba salomonis in prouerbijs. **filio & fratri & mulieri & amico non des p̄tatem super te in vita tua.** **Quoniā ergo bonum est p̄esse domui sue:** sicut patet per verba salomonis. **vnde videndū est qualiter d̄s debeat se habere supra familiā suā & omnes alios: de officio serui & iterum quid sit vtile: & in quas ptes d̄ diuidi.** **D̄s d̄ se habere ad familiā liberaliter: caute: sollicitē: moderate: prudenter: vt p̄cipiat p̄cipiēda: vetet fugiēda: p̄mittet faciēda: d̄s aut maior.** **Seruus d̄ se b̄re ad oēs eodē modo quo dicit. tull'.** **Negociorū quoz diuersa sunt officia: q̄ officū ē p̄lati siue d̄ni siue maioris estimare: grem̄ p̄tatem euitare: retinere documenta: seruare leges & causas fidei sibi cōmissas.** **Itē peregrini officū est nibil p̄ter negocium suū gerere: & nibil de alio querere.** **P̄uati vero seu serui est officiz pari iure viuere ciuiz: nō minus submissum. ne min' offerentē se vellet in re p̄dica vel in bonesta.** **Itē officium sui est res sibi cōmissas fideliter custodire: & d̄no suo. put melius poterit sane cōsulere & q̄cquid a eo erigit: p̄plere cauere: & garrulitatē. Nāq̄ lingua mali ps est ps pessima serui.** **Serui ḡ ē penuriā sine murmuratōe sustinere: tñ si nō sit verecūdia. s. d̄no suo. vñ Lucan'.** **Non sibi sed domi no grauis est cū seruit egestas. vnde d̄z talē d̄m eligere: cui seruire nō sit iudeoz.** **Nā dignitate do minātis honestan' obsequia serui.** **Uiso qualiter d̄s se debet habere ad serū & ecouerso videndū est qd sit vtile & dispēsatio ei'.** **Utile est qd. p̄pter fructū expēndendū est.** **Diuidit' aut vtile i bona ai & corpis. & in bona fortune.** **Bona ai sunt virtutes & sciētie: & b̄mōi bona corporis sunt rectitudo: nobilitas: velocitas: robur: magnitudo. q̄ sepe plus incōmoda q̄ fruct' afferūt.** **Bona fortune sūt opulentia: p̄latio: gl̄ia: gratia: fama.** **Ad opulentia referunt: p̄dia: clientele: peculū: thesaurus: & b̄mōi.** **Sub p̄d̄s edificia agri & b̄mōi. vñ dicit. Tu existens] domin' nō despice cōsiliū sui] si sit vtile: q̄ cōsiliū est de bonis aia. & ita cōtinēt honestatē vel virtutē & sciētia. multoties sciūt paruulū qd igno rant magni. vñ i euāg. **Lōfiteor tibi rex. celi & terre: q̄ abscondisti hoc sapiētib' & reuelasti ea paruulis] null' sensum.] .i. cōsiliū null' despicias cuiuscūq̄ sit ille. p̄fessiois: s̄ vils sit p̄sona vel su' vel liber. si tñ vtile sit cōsiliū: q̄ d̄. **Sir qui p̄silio nō credit iure negat.** **Et q̄ cōsilio quedā facit ille. p̄bat. vñ salo. **Dia fac cū cōsilio & postea nō penitebis: q̄ consiliū defendet ter: & prudētia suabit te. q̄ agūt cū p̄silio: regunt cū sapia. vñ s̄. **Nō sit neglecta sui snia recta. Nō p̄tēnat tibi q̄ bene p̄siliaf.**********

Rebus et in senisu si non est quod fuit ante

Fac viuas cotentus eo quod tempora prebent

¶ Aliō p̄ceptū est ne moueamur vel despa' si sim' paupes cū ante fuerim' diuites: q̄ diuitie trāſ eunt cū tpe. q. d. si diues fueris & nō sis paup̄: p̄pter hoc nō despa] **fac viuas p̄tent'** eo qd tpa p̄bēt q. d. sufficiat tibi qd bēs in p̄senti tpe: q̄ nō opum affluētia. s̄ mētis iusticia efficit diuitem hominē vnde. **Nō defectus opū: sed desperatio cōfert. Pauperiē: mētis: deficiēte statu. & alibi. Diuitie d̄ne**

q̄ tenenti. Et alibi d̄r. Si quis delinquit: vt paulus ap̄tus inquit. Qui cōsentit ei fit reus ipse rei. alij
 vsus. Si mihi tu credis numq̄ mala facta silebis. Nam quisquis celat se consentire reuelat

Judicis auxilium sub iniqua lege rogato

Ipse etiam leges cupiunt vt iure regantur.

Judicis auxilium ꝛc. q. d. Si ip̄a lex aliqui vel in aliquo tpe te dānauerit fuge ad iudicē: ꝛc. et ora enim
 vt erga te ius legis tēperet. Lex em̄ nō est i se iniq̄: sed videt dānare q̄uis in se nō damnet. s̄z iudex
 iniquus iniuste legē p̄t exercere. Lex aut̄ pp̄rie est ius scriptū assistens honestū. p̄bibēs ꝓtrarius
 Sub iniqua lege nō dicit legē iniquā q̄tum ad legem: sed q̄tum ad iudicem: quia constitutus est
 q̄ si aliquis percutiat aliquē extra ciuitatē magnā d̄z penā pati: si iuxta maior est: si in claustrō mar̄i
 mā. vnde monet cartho filium suū q̄ in tali casu erozet iudicem. Quandoq̄ lex significat vnum solū
 p̄ceptum. vñ Lauerunt de lege lepre ꝛzelotipie. Nūq̄ d̄r p̄ctm̄ siue concupiscentia contra sp̄m v̄l
 rōnem. Nūq̄ d̄r rō. vñ ap̄s. Video legē aliā in mēbris meis. i. fomitē pcti vel carnis cōcupiscentiā
 repugnantem legi mentis mee. i. rōni. Nūq̄ notat iniquū iudiciū. vnde lege sic | Rogato auxilium iu
 dicis sub iniqua lege. |. i. si iudex est contra te iniuste dic ei ꝛ roga eum vt temperet iudiciū suū ꝛ
 recurrat ad iusticiā ꝛc. | Ipse etiā leges cupiunt vt iure regantur | quia facte sunt in se: vt rei per ini
 quos iudices conuertantur: vel aliter ꝛ melius | rogato auxilium iudicis. |. i. det: si tu es | sub iniqua
 lege |. i. si carnis concupiscentiam verat te vt leniat per gratiam suam | ꝛ ipse leges |. i. concupiscentia
 ꝛ ratio | cupiunt: vt iure regantur | q̄tum in aia. vñ | iure |. i. rigore. rigor: iuris nō parcit vlli. vnde
 vsus. Iudice sis tutus sub iniqua lege statutus. Nam sub iure regi placet omni tempore legi ꝛc.

Quod merito pateris patienter ferre memento

Quinq̄ reus tibi sis ipsum te iudice damna

Documentū est vt fm̄ actū nobis penā inflictā aio nō dēdignāti: sed patiēti ꝛ benigno sustineam̄.
 dicit ḡ | memento ferre |. i. sustinere | patiēter |. i. cū patiētia |. Qd̄ pateris merito |. i. penā quā merui
 sti digne sustine. vñ. Qui. in epistolā. Leniter ex merito q̄cqd̄ patiari ferēdū est. Contra. Que venit
 indignē pena dolēda venit. vñ qd̄ā. Nō aio tristi fer penā quā meruisti. Quā pateris digne penā pa
 tiare benignē. Et alibi. Aut si fortiter velis mores inq̄rere nemo est. Qui se qd̄ patit̄ meruisse neget
 | Lūq̄ re^o tibi sis |. i. cū scias te esse reū in aliq̄ dilecto | dāna |. i. dānabile redde teip̄m hoc est | te iu
 dice |. i. per tuū iudiciū quasi dicat tibi ip̄si esto iudex: q̄ qui se iudicat in presentī nō iudicabitur in
 futuro. vnde apostolus. Si iudicaremus nosmetip̄os non vtiq̄ iudicemur. Unde versus. Omne
 tuum meritum semper fer compatienter. Lūq̄ reus constes: non te sine crimine monstres ꝛc.

Multa legas facito perfectis per lege multa

Nam miranda canunt: sed non credenda poete.

Hic auctor ad studiū ꝛ sapie p̄scrutationē nos inuitat. dicit ḡ. facito vt legas multa. i. multas sentē
 tias in libris cōtētas | plectis |. i. mult is sententijs vel sciētijs in libris acq̄sitis | p lege multa | vt ita
 possis v̄tate dignoscere. vt discere. vñ salo. In luto q̄rere argētū. in libris v̄o sapias. Et i q̄busdāz li
 bris hēf | plectis negligē m̄ta |. i. sp̄ne m̄ta de bis q̄ legunt | Boc. Sententias serua sicut ḡna: ple
 ctas p̄ice sicut paleas. Nō em̄ q̄ i bis libris ꝓtinēf oia sūt credēda. vñ subiūgit. | Nā miracula canūt
 s̄z nō credēda poete |. i. res admirādas q̄ nō sūt credēde vñ boza. Aut. p̄desse volūt aut delectare po
 ete | s̄z nō credēda | q̄: m̄stice intelligēda canūt. Lano nis. plures h̄z sensus. Poeta d̄r a poyo is qd̄ ē
 fingo is. vñ poete. i. beretici q̄ nō inueniūt ꝛ figūt noua facta fallūt alios p̄ p̄auā doctrinā: ꝛ talib̄ nō
 ē credēdū. aliq̄. v̄. fac vt multa legas: ꝛ ibidē sedule degas. S̄z nec v̄a petas sari. s̄z mirare poetas.

Inter conuiuas fac sis sermone modestus:

Ne dicare loquat dum vis vrbanus haberi.

Hic docet nos auctor evitare garrulitatē in cōuiuio. Lōntua est ille q̄ facit cōuiuū: ꝛ q̄ est inuita
 t̄ ad cōuiuū. Et declinat h̄z h̄ cōuiuia vñ | Inter cōuiuas fac sis sermone modest̄ |. i. ip̄onēdo ori tuo
 custodiā. vñ d̄r. Pone ori meo d̄ne custodiā ꝛc. ꝛ salo. Di custodia custodi cor tuū ꝛ remoue os p̄auū
 ꝛ detrahētia labia sūt. p̄cul a te. v̄l aliter. fac. i. caueas tibi a nimia garrulitate ꝛ potatōe. vñ Hora.
 qd̄ nō ebrietas denitat apta recludit. Itē fecūdi calices quē nō fecē disertū modest̄? q̄ in multiloq̄o
 nō decit p̄ctm̄. vñ attēdit sapiēs qd̄: quō q̄n loq̄t. p̄fert ispiēs subito qd̄cqd̄ meditat. P̄ceptū ē vt
 inter cōuiuātes modestiā hēam̄ ꝛ teneam̄. vñ sup̄. a. Pauca i cōuiuio loq̄re. dicit ḡ. | fac vt sis mo
 destus. i. q̄et̄ ꝛ t̄p̄at̄ | inter cōuiuas |. i. discubētes | ne dicare loquat |. i. litigtiosus: garrul̄. Loq̄r. p̄
 prie d̄r garrulus: eloquēs v̄o d̄r faciendus ꝛ disc̄ et̄ siue perit̄. vñ d̄r. Nō vadit peritū qui vult audī
 re peritū. i. doctū ꝛ discretū | dū vis hēri |. i. dici | vrb̄an̄ |. i. sapiēs vel facit̄ vrb̄an̄ d̄r: ab vrb̄e: q̄ q̄ i

urbe conuerfantur faceti sunt. Ne dicare loquat. vnde. Inspice principium medium quod conspice finem. scz
verbi: vt possis melius premeditata loqui. talibi dicit. Qui bene vult fari bene debet premeditari. vñ
versus. Dñi conuuaris videas ne multum loquaris. Distat ab urbanis vir garrulitatis inanis.

Comugis irate noli tu verba timere

Nam lacrymis struit incidias dum femina plozat

¶ Dic docet nos auctor: ne linguas sine litibus mulierum moueamur. i. s. suos: qz dicit supra. Sepe etiam
mulier que pñt diligit odit. Noli qz timere vt id eicias suu de domo tua: vel noli timere vba pingi
irate qz te: s. sp facias volutate tua: sicut dñs pñs domui tue: r dispōas. r nō des ei ptatē sup te i vita
tua: nā dñs esse sub ptatē tua. Mulier si primariū beat erit fr̄ia viro suo. De modo r manere mulieris
ita dicit qdā sapiēs. Mulier cultu psumptuosa est. in domesticis gūter impetuosa. foras spectari in
tus teneri: vulgi fauore: dānosa libertate mercat. mulier absente viro qrit iubeat: qrit qd liceat in ex
plendis voluptatibus tota dispumat. Cū igit talis sit mulier: marit⁹ si sit sapiēs ponat ori suo frenū: vt
nō eā oporteat timere qn de ea faciat volutate suā si male se beat qz dicit salo. Nō est caput sup caput
serpētis: nec malicia sup maliciā mulieris. Alibi dicit: Mulier ois aut est stulta: aut insensitata: aut ma
gniloq: aut supba. vñ qdā. Dēs mulieres immūde sūt reoz. vñ s. m. p. h. m. Mulier ē insatiabilis bestia
r detestabilis viri pñsio: dānū amabile: amor odibilis: origo lit⁹: romes mādacij: pñna sollicitudo
dom⁹ tepēstat: castitas impedimētū: viri naufragiū: bofs insatiabilis būanū mācipiū: i. deficiēs pugna
lacris struit r. omi. Actu nec voces crede. Quid ei fallaci⁹ illi. Itē. Et si erēt oculos erudiere suos
[nā struit iudias]. i. parat [lacrimis]. i. p. lacrimas [insidias]. i. deceptōes [dū plozat]. vñ s. Feia
fallere: falsaqz dicere qñ cauebit. Secana piscib⁹: r mare fluctib⁹ añ carebit Itē veto qd leui⁹ puluis
qd puluere fama. qd fama mulier. qd muliere: nihil. Mulier sic describit ab yfi. Mulier est amicitie
inimica: dulcis calamitas: domesticū piculū: malū necessariū: detestabile documētū: bono colore depi
cta oē facin⁹ cōmouēs. s. Nil tibi curet si pingis ira mouet. Feia dū plozat. tūc fallere quēqz laborat
Eltere questitis sed ne videaris abuti

Qui sua consumunt cum deest aliena sequuntur

¶ Ad expēzā modestiā iuitatē nos auct. d. nō expēdas res tuas in p̄uos vsus qz subiūgit [vtere q̄ntis]
i. reb⁹ qb⁹ acq̄siuisti vtiliter potiar [s. ne videaris abuti]. i. male vti: vel s. vsum vti. r b est iurari r
pdige expēdere q: illi qz psumūt [res suas]. i. dissipāt supflue r pdigaliter deuozāt: cū ita p̄sperit
res suas aliena sequūt. i. reb⁹ alioz vtūt cū deficiūt ea qz babuerut de p̄imonio. vel qz expēderūt de p
p̄o r b ē malū s. Si tibi sit vsus rez: ne fiat abusus. Qui sua demergūt post hoc extranea pergunt.

Fac tibi preponas mortem non esse timendam.

Que bona si non est finis tamen illa malorum est.

¶ Dic docet nos auct. vt mort⁹ aduētū sine timore expectem⁹. Dicit em̄ qz sp bonū est meditari: vt aio
leto possis relinquere vitā. Sñ viuere nō valeat qz mori nō vult: vita em̄ cū expectatōe mort⁹ data ē
Dicit gl̄ fac vt p̄ponas mortē nō esse timēdā [quocūqz malo accidat vel egritudine: vt alio casu emi
nente. Mors est finis oim rez r cōis q̄litas vel qñ naturalis [qz bōa]. i. qz mors [qz] p̄ quis quis nō
est bona r suauis. i. quis nō p̄tef esse bona ab boib⁹: qz minime placet eis [tñ est finis maloz]. mi
seriaz r laborz terminatio. Vita em̄ terminata omnia finūt: r maloz boim malitia sup. qz ipa impo
nit finē malicie iniqz: in b̄ solū bona aie [fac] inqz p̄ponas mortē nō eē timēdā]. i. sis in tali statu qz
aduētū mort⁹ nō timeas. s. sis par⁹ iudiciū dñi suscipe: qz qz bñ viuūt male n̄ morit⁹. vñ apls. Lupio dis
solui r eē ipō r. vñ. Stultū est timere qd impossibile est euitare. r iō fac tibi muniēdo te h̄tute qz d: se
curitas. qz describit sic. Securitas est h̄tus p̄ quē bō picula incuitabilia nō veret: cui⁹ p̄siliū est p̄tra
aspa fortune dare solatiū. vñ seneca Ver h̄c h̄tute effugit timor: mortis vñ qz mozieris b̄ est natura
bois: nō pena. vñ hac pdictōe intrauit vt erit. Bētū lex est p̄pe qd accepis redde. pegrinatio est vt
ta. Cū multū ambulaueris redeundū est. vñ stultū est r. i. finis tñ illa maloz]. i. miseria vel [maloz
scz boim qz mors imponit finē malicie boim. mali aut moriunt in corpora r aia. boni viuūt in eternū
r dicit finis est: qz opinio quonidā erat qz aia cū corpe moreret. d: em̄ mors vltima linea rez. vñ. s.
Nate timere mori pene fortitudine noli. Que bona si non sit: tamen bec mala nostra resoluit.

Exoris linguam si frugi est ferre memento.

Namqz malum est nil velle pati nec posse tacere

¶ Dic p̄cipit auctor: vt si aliqui garrulitate mulierum patiamur: tñ si aliquā vtilitatē videam⁹ euenire r
hic docet vroz credere si aliqd dicat qd sit vtile. qz nō est bonū sp eā desp̄icere. dicit gl̄ memēto fer
re]. i. pati [linguā vxoris tue]. i. garrulitatē [sicut frugi]. i. vtilis r est frugi nomē indeclinabile ois

generis ⁊ significat idē qđ vtilis. dicit ḡ qđ feras illā nāq; malū est nil velle pati .i. nō bře voluntatē patiēdi aliqd | nec posse tacere .i. si te arguat ppter vtilitatē tuā. Dic em̄ notat duplex cautela scz qđ dēs pati linguā vrozis tue si est vtilis ⁊ si nō est vtilis nō debes pati ⁊ hoc est malū: dicit ḡ nāq; malū est nec velle pati linguā vrozis si est vtilis. ⁊ maluz est illā pati ratione si non est vtilis. vnde de vrozis linguam si prodest cur ergo linguam. Namq; pati nescit vir stultus nec reticescit.

Dilige non egra caros pietate parentes

Nec matrem offendas dum vis bonus esse parenti

¶ Hoc pceptū sonat pcepto dato in plogo. s. parētes ama iuncta illud. Honora p̄res ⁊ m̄sem vt sis lon geuus sup̄ terrā. qz qđ maledixerit p̄ri vel m̄ri morte moriet̄. ¶ Cō. sic | Dilige nō egra .i. non ficta: s; stabili ⁊ firma | pietate .i. toto ai affectu | parentes tuos charos .i. dilectos. i. p̄sem ⁊ m̄sem qđ p̄prie d̄sr parētes: qz vterq; est cā partus: ne offendas m̄sem tuā carnalē. i. in nullo ledas ⁊ scādālizēs duz vis bon⁹ esse parēti .i. p̄ri tuo. i. dū vis placere ⁊ esse amabilis p̄ri ⁊ m̄ri tue. Aliter vō pōt legi ⁊ intelligi de p̄re altissimo ⁊ immortalī. i. x̄po ⁊ de matre. i. de sc̄ta ecclia. ⁊ cōpetēter ⁊ sic lege | Dilige parentes tuos. i. x̄ps ⁊ ecclias quib⁹ debet amor: timor: ⁊ reuerētia nō egra pietate immo ex toto corde

tuo. ⁊ ex tota aia tua plusq; teipm̄ nec offendas matrē .i. sc̄tāz eccliam p̄ delictū tuū dum vis bonus esse parenti | i. x̄po debes cōplacere. vnde vsus. Esto pius vere sup̄ bis qui te genuere Ne spernas matrem: nisi vis offendere patre. n.

Ecuram quicumq; cupis deducere vitam

Nec vicijis berere animum que moribus obsunt

¶ Dic incipit q̄rta vltima distinctio hui⁹ libri: in cui⁹ p̄ncipio monet auc. lectorē. vt si velit securaz vitā ducere ⁊ bonestā: audiat p̄cepta sua ⁊ legat ⁊ relegat: qz quib; clipeo virtut⁹ munit⁹ cui⁹ aduersitati secur⁹ poterit obuiare ad moduz boni viri. Scz qz nullus in aduersitatib⁹ ⁊ p̄cellosis animi tē pestatib⁹ sine fortitudine pōt obuiare: querēda ⁊ appetēda est fortitudo p̄ quā prudētia q̄si forti clipeo p̄munita possit resistere aduersitati: ⁊ ipaz eq̄ aīo tolerare. Vnde cuz ista virt⁹ ita sit qđ p̄cāla cōtēni faciat: difficilia aggredi ⁊ cōsummari cōsultat: fortia roborat: roborata cōfirmet: ⁊ cōfirmata p̄petuet: in bonestuz erit si tāta. ⁊ tā nobilis v̄tus palatuz humani cordis insociata incedat. Ducat ḡ fortitudo tres puellas secū. q̄b⁹ auxiliātib⁹ ⁊ mādātū faciētib⁹ officii sui possit ducere ad effectū. Pr̄ia ḡ puella vocat̄ fiducia: qđ assistit in p̄rio. Sc̄da cōstātia qđ coopat̄ cū ea in medio. Tertia magnificētia qđ coopta cuz ea roborat ⁊ cōfirmat. Quicumq; ḡ in p̄ncipio boni opis fortitudinē beāt hāc puellam affociet: videlz fiduciā. qz fiducia ē v̄t⁹ difficiluz sp̄otanea: rōnaluz aggressiua: ⁊ sic incipiat. Qui vō p̄ mediū poni opis bonuz voluerit p̄ficere aplectat̄ sc̄daz puellā. s. cōstātia. Et est cōstātia virt⁹ operi inceptio instās proposituz nō relinq̄s: ⁊ sic bō in medio opat̄. Si vō bō inchoata ⁊ tā p̄fecta voluerit cōsummāre aplectat̄ tertiā puellā. s. magnificētia: qz magnificētia est difficiluz ⁊ platoz cōsummatio. Quicumq; ḡ cupit ducere vitā securā sic incipiat: ⁊ inceptuz op⁹ p̄ueniēdo p̄ducit ad effectuz Dicit ḡ. | Securā quicumq; cupis rā. .i. desideras | ducere .i. sursum ducere. vel cōtinuo ducere vel p̄fecte ducere | securā vitā .i. seorsuz a cura ⁊ sine sollicitudine. i. quietā ⁊ trāsq̄illā. v̄l | securā .i. sine timore ⁊ p̄aluz. vel | securā .i. sine macula viciōz. i. vitā mundā ⁊ bonestā. Nō pōt em̄ secure vinē qui vitio est inuolut⁹ | nec | p̄r | vicijis aīm nō berere .i. cōiungi ⁊ copulari vitijis. s. nullaten⁹ desiderās aīm totuz vitijis adberere | que moribus obsunt | q̄. s. vitia | obsunt .i. officiant vel nocēt: morib⁹ bonis. i. v̄tutib⁹. vel obsunt. i. v̄ria sunt morib⁹: q̄. s. mores multoties p̄pter vitia corrumpunt. vnde vsus. Vitā securā qui vis ducere purā. Et qui si scieris te moribus addere queris.

Hec p̄cepta tibi semper relegenda memento

Inuenies aliquid quod te vitare magistro

¶ Qz mēoria hoīs fragilē rez turbine nō audita semel sufficit̄ retiere. vñ Lectio lecta semel decies repetita placebit ⁊c. ¶ Cōstrue | memento h̄ p̄cepta itez esse legēda tibi .i. a te | sp̄. i. assiducita qđ le gas illa | inuenies aliqd .i. in p̄cept⁹ meis | qđ .i. quā rē | magro .i. doceo ⁊ moneo te vitare. Et declinat̄ magro as. vel inuenies aliqd qđ docet supple | vitare .i. cōtēnere ⁊ vilipēdere | magro .i. erūte magro. ⁊ h̄ tuo magro erūte iudice. v̄l inuenies aliqd qđ te vitare magro .i. doceo qđ vitas: me magro erūte qđ bonū est vitare. v̄l te vitaz: p̄ te potes cognoscere mlta h̄ illud nō exp̄esserim: tē er̄ dicit̄ meis plura potes euitare v̄. Loide sub attēto mea ponere v̄ba memento. In q̄b⁹ agnoscas: qđ crimina

Despice diuitias si vis animo esse beatus.

linquere possas.

Quas qui suscipiunt mendicant semper auari

¶ Dic ponit au. p̄mū p̄ceptuz p̄ qđ ad rez t̄paluz despectuz nos inuitat. dicit ḡ Q tu lector: | despice |

1. vllipede diuitias: vt potius tibi subiūgent q̄ tu illis. iuxta illd boza. Et mihi res nō me reb⁹ subijce
 re conor. despice [inq̄] | visis aio esse btūs | .i. si placidū & tranqlū desideras b̄re aim tuū: & sine curis
 diuitie em̄ nō inferūt b̄ritudinē: s̄z pot⁹ infert curas ac sollicitudinē [qs] | diuitias illi q̄ suscipiunt
 i. sup se sursum aspiciūt. i. venerāt & amāt. Suscipe pōit p̄ venerari: sicut despiciere p̄ p̄tēnere. q̄ inq̄
 tales sunt | medicāt sp̄ | .i. egestate afficiūt | auari | .i. cupidi. vñ illd. Crescit amor nūmi q̄tū pecunia
 crescit. Et ovi. Creuerūt & opes & opū furiosa libido. Et cū possideāt p̄fuma: pla petūt | vel suscipiūt |
 i. coadunāt: & q̄ potā tutā curā sub eis imponendā. Dicit boe. Si diuitie aliqd̄ bōi p̄pe in se b̄rent
 naturāl̄ sese nūmq̄ p̄tingerēt vel euenirēt. Dicit ergo sic | Despice diuitias si vis eē secur⁹ | i aio tuo
 & trāqlāvitā ducere. Qui em̄ diuites volūt fieri in b̄ sefo incidunt in sollicitudinē & i laqueū dyabo
 li. vñ ang. Qui terrena v̄l sicut v̄l cu pit diuitias: eternis abrenūciat. vñ h̄. Diues diuitias nō cōigre
 gat absq̄ labore. Nec t̄z absq̄ metu: nō designit absq̄ dolore. alibi d̄i. Diuitie sunt rez grata cōgrega
 tio: curaz m̄lster: sine fortuna imoderata: aurī pōd⁹. sollicitudo āria: delectatio locūda: & icōmoda: i
 satiabilis inuidia: inuisa p̄cupiscētia: res imoderate desiderata: iexplicabile desiderū | qs q̄ suscipiūt
 medicāt sp̄ auar. | Auar⁹ nō i plebif pecunia: q̄ auari nibil volūt expēdere: sed ab alijs erigūt | auar
 ri | d̄ico: q̄ d̄is aliq̄b⁹ dedit diuitias & alijs nō: vt sic p̄bet paritētia paup̄z & dispensationē diuitum
 &c. vñ h̄. Despice ditari si vis in mente beari. Diues marcescit q̄to plus copia crescit.

Commoda nature nullo tibi tempore deerunt

Si contentus eo fueris quod postulat vsus

¶ Dicatēter inuitat nos auc. ad sobrietatē & modestiā. dicit q̄ | cōmoda nature | .i. vtilitas. s. ea q̄ ne
 cessaria sunt b̄iane nutriture sufficiūt | deerunt tibi nullo tpe si p̄tēpt⁹ fuer⁹ eo qd̄ vsus postulat | .i.
 erposcit. sene. Probabile ē qd̄ nasa desiderat & erposcit ad naturā qd̄ sat⁹ est. Nāq̄ s̄ situm quēlz po
 tū s̄ fame q̄libz tibi cibū. s̄ frig⁹ q̄libz postulat vestimētū. vñ Tbo. Nō rez cumul⁹: s̄z sufficiētia d̄i
 rat. Si tibi sufficiēt paucula diues er⁹. vñ sene. Lex aut̄ illa m̄lstrat: nō esurie: aut̄ algere. vñ cōmoda
 nature | .i. n̄tutes q̄ naturāl̄ insunt aie nō deerāt. vñ sene. Nulli p̄clusa ē virt⁹. oib⁹ p̄z. nō q̄rit dor
 mī nec censur: nudo boi appet. vñ h̄. Qui nō curaret plusq̄ natura rogaret. Diues sic cecit: res nul
 la sibi deesset. vñ alibi. Paup̄ em̄ nō est rez cui sufficit vsus. Cui satis ē qd̄ bz: sat⁹ illū cōstat habere.

Quum sis incautus nec rem ratione gubernes

Noli fortunam que non est dicere cecam

¶ Preceptū est ne fortune imputem⁹: qd̄ fatuitati n̄re iputandū ē negligētie & ip̄: ovidētē n̄re d̄cē q̄
 | cui sis incaut⁹ | .i. ip̄onissus sine prudētia multa p̄uidēdo inuitit & indiscrete: & hoc ē qd̄ subiungit
 ne gubernes rē. i. possessionē | tua rōne | .i. p̄ rōnē: imo irrationabilr̄ expēdēdo insidijs in aduersi
 tatē: cū ita sit | noli dicere fortunā cecā | .i. fortune crimē iponere: q̄ nō ē ceca: q̄nis depingit ceca. s.
 dādo bonis mala: malis aut̄ bona. vell̄ cū sis incaut⁹ | .i. tibi nō p̄caues qd̄ supponit | nec gubernes | .i.
 nō disponas | rē | .i. statū rerū tuaz | rōne | .i. put rō erigit: imo per insipiētā tuā res tuas amittis |
 noli fortunā q̄ nō ē dicere cecā | .i. p̄traria & p̄uersa: q̄ nō est: q̄ nibil est qd̄ de fortuna estimat & asse
 rit. Dicit em̄: absit a mētib⁹ fidelīū & fortuna aliqd̄ eē credat. Ikueera nō ē ceca fortuna: q̄nis ceca de
 pingit. vñ. Mor⁹ fortune variat imagine lime. Crescit & decrescit i eodē s̄tēre nescit d̄i. q̄ | cū sis in
 caut⁹ &c. vñ h̄. Si male res seruās: si p̄dis rursus aceruās. Fortune veras neq̄as asferre q̄relas.

Dilige denarium sed parce dilige formam

Quam nemo sanctus nec bōestus captat habere

¶ Dic inuitat nos auc. vt ad vsū vite nō auaricie pabulū t̄palia acq̄ram⁹: iūf̄ illud. Ad vsū auaris
 tie pabula cōfert opes. di. ergo | dilige denariū | .i. vsū denarij vt ea q̄ tibi necessaria fuerit ide emas
 iūf̄ illud boza. i. sermo. Nescis qd̄ valeat nūmus qd̄ p̄beat vsū. Panis emat p̄l⁹ &c. In b̄ possū⁹ a
 uarōs dignoscē: q̄z p̄l⁹ expēdūt nūmos p̄ranos & circūatos q̄ magnos & bonos | s̄z dilige p̄ce. i. | parū
 | formā. i. p̄positōez vt expōitōez d̄narij inspicēdo & venerādō eā: & quē denariū v̄l quā formā. i. f̄osā
 monetā | n̄o sc̄tūs | .i. null⁹ sc̄tūs. i. p̄fect⁹ | nec bōest⁹ | .i. prudēs | captat b̄re | ad b̄ vt f̄uet illi: s̄z ad b̄
 vt expēdat. Sc̄t em̄ & boni viri & reliḡ ioh̄ volūt denariū nō ad cūmulū faciendū: s̄z ad vsū vite & ad
 erogādū paup̄ib⁹. Formā denarij diligit ille q̄ nūmos cōgregatos custodit: illos nō audētēs v̄l q̄z ex
 pēdere: qd̄ ē auaz. vñ bozari⁹. Modis ḡestis v̄ndiq̄z facc̄: aut tanq̄ pictis gaudere tabellis. dicit q̄
 | dilige denariū | .i. vsū denarij: vt inde emas necessaria | s̄z p̄ce dilige formā | .i. p̄positōez denarij
 & pulchritudinē monete nō diligas inspicēdo & venerādō: & nō expēdēdo Multi em̄ p̄positōez de
 narioz aspiciēdo: & nō expēdēdo denarios cōgregāt & cōgregatos custodiūt: & q̄si sacrosanctū venerā
 tur. vñ d̄ bis cōgregatoib⁹ pecūie scriptū ē Argētū & auz nō valebit liberare eos i die iudicij. vñ Lū
 fo: ma boim fragilis ē q̄tū succedit ad nos fit minor: &c. Si ergo forma b̄iana nō d̄z app̄ciari: mlto

min⁹ forma denarij. v⁹ formā. i. rotūditatē denarij q̄ signat vt sis pfect⁹ i moib⁹ qz rotūditas signat pfectōez. Denari⁹ ē ppe scrupul⁹ pōderis: s3 mō in vsu accipit p cōi moneta currēte de vno ad aliuz vnde. Pro specie nullum: sed pre dilige nummum. Quē nec adamauit sanctus nec bonef⁹ amauit. **Cum fueris locuplex corpus curare memento**

Eger diues habet nummos sed non habent ipm

Hic docet nos auc. p⁹ auariciā curā corpis dimittam⁹. dicit ergo | **Cū fueris locuplex. i. diues ple** nos hñs loculos denarij: sicut hñt dñites. Loculi em̄ dicunt⁹ sacculi in qb⁹ denarij reponunt⁹. **Uñ** locuplex qñi loculis plen⁹. v⁹ locuplex. i. hñs loca plena sine boze: agros ⁊ bñōi. **Uñ** cū ita sis memē ro curare corp⁹. ne sis sicut diues eger q̄ nihil vult expēdere. vñ cito morit⁹: qz | eger diues h3 nūmos in archa sua | s3 nō h3 ipm | .i. sanitatē corpis. Et nota qz hñe vel haberi dī mult⁹ mōis. Quidā hñt all qd in se: s3 nō ad se: nec de se: vt doliū qd h3 vinū in se ⁊ ad se: sed nō de se: vt iste h3 culpā in se ⁊ ad se: qz h3 applicatōem: s3 nō de se: qz nō h3 pres ei⁹. Itē qdā hñt in se: ad se: de se: vt rps habuit corp⁹ ⁊ aīaz i se: qz i eo fuerūt ad se p applicationē de se: qz fuerūt pres ei⁹. Itē qdā hñt aliqd nō i se: nec ad se: nec de se: s3 iusta se: sic eger diues nō in se: s3 iusta se in archa. nec ad se. i. ad vtilitatē sui. s3 ad dānū nec de se: qz nō pres ei⁹ sunt. Itē qdā nō hñt se: s3 aliqd q̄ se: vt eger diues nō h3 se: qz nō h3 sanitatē: s3 h3 nūmos q̄ sūt q̄ se. i. dānū corpis ⁊ aīe sue. **Hñe** em̄ notat possessionē ⁊ applicationē: vt iste h3 ba itā in manu. **Inberētiā: vt bñc.** Nabe cbaritatē ⁊ fac qd vis. **Amone: vt rps** habuit aīam. **Existētiā** vt bñc nihil h3 patrē qd ipse nō sit. **Usum** vel cobabitatiōē: vt ipse h3 vro: ē. i. ea vtit⁹. **Dicit ḡ.** | **Cum fueris locuplex. i. diues | memēto curare corp⁹: tuū | .i. pcurare corp⁹: tuū. i. ad seruandū sanitatē vel salutē. ⁊ b meli⁹ vt sis sanus ⁊ languorē possis euadere: qz eger: si diues fuerit hēt nūmos: s3 nō h3 ip sum. i. suū p⁹ sanitatē. vel sic diues eger. i. curis aggrauatus in rebus acquirendis h3 nūmos s3 non habet ipsum: quia seipm cruciat cogitando de pecunia habēda. vel nō h3 seipm. i. potestātē sui: qz nō est cōpos suū psum immo pecunie sue deditus est. **Dicitur em̄** maledictus sit homo qui non possidet se: vel qui non habet seipsum. i. semet non vebementibus periculis ⁊c. vnde versus. **Cū locuplex fue ris corpus curare doceris. Se male custodit diues quem copia ledit ⁊c.****

Gerbera cum tuleris discens aliquando magistri

Ser patris imperium cum verbis exit iram

Hic docet nos auc. obedire pcept⁹ magistri nostri ⁊ pcept⁹ pñs dicēs | cū tu discēs aliquñ tuler⁹ | .i. passus fueris: vbera mgri | fert pñs ⁊c. q. d. cū obedias magro q̄ qñ alien⁹ est: multo mag⁹ debes obe dire pñtuo | cū vñs exit in irā | .i. cū irat⁹ te increpat. vel pñs. i. mgri: qz sicut p⁹ carnalis gñat cor pus. ita mag⁹ regenerat corp⁹ reformādo doctrinā. vñ qdā. **Si tu doctor: mādata feras gñoz.** Sic debes imperiū tā bñ facere pñū. **Ser patris:** dicit: cōfert: potat: cupit: aufert. **Lōtinēt** hic agit bec tū bī ferre notat. di. ḡ. | **Gerbera cū tuleris | p locū a maior: i. ofidit: qz pñs** debem⁹ tolerare castigatiōē vñ. | **Cū discēs. i. cū disciplina capiēs | tuleris | .i. passus fueris | aliquñ vbera magri | .q. d. cū ita sit qz tu obedias magistro multo mag⁹ debes obedire patri tuo. vnde dicit. | ser | .i. sustine imperiū patris tui qz multo melius debes obedire patri tuo. vel imperium patris. i. pceptum. **Triplet est pater.** scilz **Pater spūalis** informatiuus. ⁊ generatiuus. vnde vsus. **Si fers doctorem discēdi propter amorem Ser non dehyre patrem dum subiacet ire. Vel sic. Tu repzebendentem debes tolerare parentem****

Res age que prosunt rursus vitare memento

In quibus error inest nec spes est certa laboris

Hic pceptū est in reb⁹ vtilibus laborē nostrū imponam⁹ vt res inutiles euitem⁹. **Res ibi large ac** cipit⁹: qz q̄quid est: dī res. vñ aug. **Resū** alie sunt quib⁹ fruendū est. **Alie** quib⁹ vtendū est. **Quāz** res significat rem incorporeā. **Quāz** idē est qz veritas. vnde nō est ita in re. i. in veritate **Quāz** significat coitū. vt iste habuit rem cū illa. **Quāz** idem est qz ppositum: vt hoc facit ad rez. i. ad ppositum. **Quāz** idem est qz possessio: vt iste abtulit tibi res meas. i. possessiones meas quāz idem est qz psona vt in decreto. res q̄ culpate. i. psona ⁊c. **Res** idē est qz vtilitas. vñ in bo: a. **Baudeat** aut debeat cupiat me tuatqz qd ad rē. i. ad vtilitatē. Itē significat effectū. vñ oui. ex re nomē h3. i. ex effectū ⁊ idē est qz fig mētū. vñ **Ubinera** est res. i. signētum. Et idē est qz cā vt hic. **Traciabs** re noli. i. sine cā: q. d. **Dilige** primū tuū. ⁊ herit ad pfectū ne videas ea in quib⁹ ⁊c. | .i. ex quib⁹ laborib⁹ nō potes fructū hñe: s3 dānū vt fructū ⁊ bñōi: gñale: pceptū est. di. ḡ. | **age res | .i. agere intēde res | q̄ psūt | .i. q̄ pfecture sūt | rursus dico tibi vitare memento res i qb⁹ error | .i. poti⁹ dānū. qz vtilitas | nec spes est certa labor | .i. a qb⁹ fructū laboris nō spās hñe vt in alet. **Cū labor ⁊ merces** eq̄li lace coherēt. **Tūc** labor est dul cis ⁊c. vñ h. **Res** aditricēs age virtutisqz datricēs. **Sed** dubitatus fugito nūmūqz nocius ⁊c. **Quod donare potes gratis concede roganti****

Nam recte fecisse bonis in parte lucrosus est

¶ Et largiēdi benivolentiā ⁊ bylaritatē hēam' nos iuitat anc. iuxta senecā q̄ ait 'Iocūda sunt bñficia q̄ manu leui placidaq; frōre tribuūt ⁊c. di. g. Qd donare potes ⁊c. In his hñs' pñt notari septē. Pri- mo psona illi' q̄ dat. scdo res q̄ dat. tertio de q̄ dat. q̄rto possibilitas dātis quinto qualiter fit dandū seruo cui sit dandū. septimo q̄re sit dandū. Primo aut vidēdū est qd fit donū vel datū. Sciēdū q̄ do- nū vel datū idē sunt largo sup̄to vocabulo: ⁊ oē illd qd pōt dari. Itē donū v' datū qñq; diuersa signi- ficāt. Datū eī restrigif ad naturalia. i. ad memoriā ⁊ ad intellectū: ⁊ ad rōez. donū v' ad ḡuita vñ la- cob'. De datū optimū. i. oē bonū naturale: ⁊ oē donū pfectū. i. oē bonū ḡuitū. s. virtutes ad sensum ⁊c. Itē dñt q; donū significat ipaz rē: datū v' v'uz rei. vñ d; q; spūs fuit donū sc̄tis ab' efno. i. dona- bile ⁊ tūc notat aptōez Datū v' in tpe. ⁊ tūc significat v'uz rei. vñ viso qd fit donū ⁊ datū rediēdū est ad supradicta septē q̄ pñt notari in pcedētib' Prio notat psona dāt' vbi d; ꝓcede rogāti. i. da. Scdo quid pōt dari notat vbi d; di. Qd donare. Tertio de q̄ dare debem'. vbi dicit. Iusticia. Hoc solum pos- sumus dare: qd de iure possidem'. Quartū possibilitas dātis qd notat in h' v'bo potes. q; ille qui dat d; sibi canere q̄ donū nō fit min' sua facultate. Quistū ē q̄ in dono d; eē mod' dādū: qd notat vbi d; gratis: q; grat' dādū ē: ⁊ sine dilatōe. vñ sene. In gratū ē donū sine bñficiū: q; iter man' dāt' diu be- fit ⁊c. Sextū est q̄ debem' videre cui donem' ⁊ nō ingrato: sicut iaculatori ⁊ meretrici. vñ sup̄ d; Lūi des videtur: qd notat vbi dicit' rogāti sup̄. ḡto ⁊ necessarie bñti ⁊ nō cupido nec abītiōso. Septimū est q̄re dare debem'. s. p̄p quā cāz. nā ex p̄cepto tenemur. vñ illd. Di petēti te tribue. vel q; amicos inde lucremur: qd notat vbi dicit. Nā recte fecisse bonis in pte lucrosus est. vñ Denigrat meritū dā- tis moza: s; data statim. Munera pl' laudis: plusq; fauoris bñt. alibi. Dādū tolle mozas: dādū cito mi- nus honozas ⁊c. vel' rogāti. i. supplicanti in h' q; sumas ei rōez: qd potes donare: q; debes: nā recte fecisse bonis dicit. ḡ ꝓcede alicui donāti grat' .i. spōtanea volūtate: vel remuneratōez nō vide ad p̄ciū qd donū sequif. vñ h'. De re q̄ venit grā nulla venit: ⁊ illd. Hra nulla dat si munere mun' emaf. [nā recte fecisse bonis] bñfacere nō oib' ē lucrosus i tpe. .i. q. d. recte bonis: lucrosus inde sibi acq̄rit vel sic' nā fecisse bo. i. pdesse bñs tñ i pte. ē lucrosus. .i. q. d. nō oē lucz ē qd fit pte. vñ i euāg. Grat' accepist' ḡtis dare: ⁊c. vñ h'. Qd vis donare ḡtis: nolo negare. nā bñfacta dari bon' iputat eē lucrari

Quod tibi suspectum est confestim discute quid sit

Namq; solent primo que sunt neglecta nocere

¶ P̄ceptū est vt dubia ⁊ suspecta nobis inuestigat: ne nobis inferāt nocumētum. di. ḡ qd tibi su- spectū est. .i. dubiū ⁊ incertū discute. .i. inquire ⁊ inuestiga cōfestim. .i. statim [quid sit]. .i. quid se- qui pōt inde [namq; solent nocere]. .i. nocumētū inferre [que primo sunt neglecta] ⁊ minime p̄uē- ditur: q; si p̄uiderentur non nocerent alicui. Omne ḡ ignotū debemus inuestigare ne noceat no- bis. vnde iob Rem quam nesciebam libenter inuestigabam. vel' discute. q. d. totū libera inquirendo cuius vtilitatis sit opus qd vis aggredi. Nā si fueris in electione duoz: quoz vnū est meli' altero et eligas tibi p̄p. postea dimisso meliori nocebit tibi nāq; ea que sunt neglecta primo solēt nocere. Unde ex nimia sciētilla magn' nascit' ignis. ⁊ omi. P̄cipijs obsta ⁊c. h'. Inuestiget res que suspecta videntur. Nā solet hē res indiscussa nocere. Et alibi d; Et neglecta solē incēdia sumere vires ⁊c.

Lum te detineat veneris damnosa voluptas

Indulgere gule noli que ventris amica est.

¶ Sic docet nos anc. remediū s̄ carnis petulantiā. De luxuria satis dictū est sup̄ius: vbi d; Luxurias fugito [vñ ad p̄ns p̄termitto] de illa. Sz q; auctor lectorē iuitat in loco isto ad abstinentiā gule. vidē dū est quid sit abstinentia. Abstinentia em̄ ē v̄tus statutū p̄adēdi terminū nō p̄ueniēdi. Ita h' impē- dif p̄mo hora p̄adēdi debita p̄ueniēdo. Scdo ipedit q̄rēdo cibos nimis delicatos. vñ hora. Nōcē- da est mēsurā sui spectādaq; reb'. Tertio ipedit nimio apparatu ciboz: qñ bis nimia opa dat. vñ ho. Nā p̄diga res est. Luxurie nūq; puo p̄enta patu. ⁊ q̄stoz terra pelagosq; ciboz. ambitiosa fames ei ⁊ late ḡtia mēte. Discite q̄ puo liceat ducere vitā: ⁊ q̄ natura petat ⁊c. Quarto ipedit nimio appetitu in edēdo ⁊ mēsurā sufficiēt' refectōis trāscēdēdo. ⁊ ebrietati vacādo: qd ē maximū pctm̄: q; qñ v̄ter immoderate reficit: genitalia in libinē puocat: ⁊ i p̄tumelias excitāt. q; v̄ter ⁊ genitalia sūt vicini ⁊ iō dicit' voluptas. Est em̄ voluptas qdā lubrica suauitate ⁊ illicita fide mēt' incliatio [dānosa]. .i. dānū tibi inferēs: q; aiaz denigrat: bursas euacuat. boiez diffamat. corp' debilitat ⁊ enernat [indul- gere gule noli. i. s̄entire vel insistere ⁊c. vñ gre. Noli eē filis qz de' v̄ter est. vñ. V̄ter obest burse vacuū dū nō patif se. v' afr' cū voluptas vener'. .i. libidīs] dānosa. .i. dānū tibi inferēs. q; aiaz v' bo minē dū noli indulgere. .i. s̄entire [gule]. .i. craple. q; sine cerere ⁊ baccho frigescit ven' vñ h'. Luxu- riat raro ⁊c. t̄bob. Ḡrt' sobrietas dat grata remediā lux'. q; .i. libido v' gula ē amica v̄tris [genita- lia ei ⁊ v̄ter sūt vicini. vñ illd. V̄ter sagiat' de facili spūat i luxuria v' libidinē. vñ t̄bob. V̄ter sa-

ginato vener? suspirat ad vsus. Vener? amica caro carnea mēbra petēs. Libido sic describit. Libido est būllū vl' viliū r turpiū mēbroz et in debito ordine pueniēs appetit. Amor p luxu describit sic. Amor ē qdā mēt' ifamia q vagū aim fert p iania. sitit delicias r bibit tristitias crebris dolorib' pmi scēs gaudia. vii. 8. Quē nūmū tāgit ven? r quē fortit angit. Nec credas vētri qd vult gula cūcta vo lēti. Et ven? d' a veneroz ris. qz solet venerari in plurib' locis. vel d' a vena: qz venit p venas.

Cum tibi preponas animalia cuncta timere

Quum precipio hominem plus esse timendum

¶ Hic docet nos auctor qd p cunctis aiantib' vsut' būanā vsutiā mag' eē timēdā. Dicit g' cū tu ppo nas .i. s'ituas tibi .i. penes te cūcta aialia .i. fortia aialia. s. leones r boues: r mōitāialia p ma tori parte timēda ne noceāt tibi p'cipuo tibi sup. i. doceo vnū boiez .i. solū boiez pl' eē timēdū qz d' sup oia r inter ceta aialia debes boiez timere: qz ingeniosior ē ad nocēdū q' aialia: r p'p' reue rētiā cōsiliū nature. vl' qz sancti' ē ceteris aialib'. Et ē aia p'pe substātia sensibilis aiata. Aialii aliū rōale: aliū irrōale. rōnale. vt hō. vñ oui. Sācti' bis aial mēt' capaci' alte. deerat adhuc rē. Irrōnale vt asin' bos r c. vñ oui. P'onaqz cū spectāt aialia ceta frā. Os hoi subline dedit celūqz videre iussit rē. Itē aial qz idē est qd imago. Sū in apocalipsi. q' r tū aial erat simile aqle volāti. Itē aial idē est qd hō simplex. vñ in ps. aialia pusilla cū magnis. i. maiores r minores q' sunt de fide eccl'ie. vñ cū tu bi pre. rē. timoze hoz: rozis q' aliqz timet sibi penā. vñ p'cipio boiez pl' eē timēdū. Sū timoze hoz: rozis: qz ingeniosior est ad nocēdū q' ceta aialia. vel timoze reuerētie. qz hō est dignissima creaturā vel p'p' p'formitatem cōsimilis creature. Vel qz similis est creatori. i. deo. vñ hō bz esse cū lapidibus vegetare cū arboribus. sentire cum brutis animalibus: ratione vti cum angelis.

Cum tibi preualide fuerint in corpore vires

Fac sapias sic tu poteris vir fortis haberi

¶ Sapiētia fortitudini ondit eē miscēdā. Dicit g' sic cū p'ualide vires .i. valide r robuste fuerit ti bi in corpe .i. cū sis fortissim' i corpe. fac sapias .i. vt sis sapiēs. i. sapias cū fortitudine dēas sic .i. si qdē tu poter' vir fort' b'ri: qz sapiēs cū fortitudine vga optia est. vñ di. salo. Melior est sapiēs vi ro fortis. Et q' onāf aio suo melior ē q' p'p' expugnator. vñ claudian'. Tūc oia iura tenebis. cū possis rex esse tui. vel alr'. Cū tibi p'ualide fuerit in corpe vires exercēdo vires tuas fac sapias vt scias di scernere qd bonū r qd malū. vñ d' conuenit ingenio robur prudētia fortis. Virib' intēt' nō est tibi for tis habēd'. S'z q'icūqz pures sapienter ducere vires. Si sapias g' tace bona res est viuere pace

Auxilium a notis petito si forte laboras

Nec quisq' melior: medicus q' fidus amicus

¶ Hic docet nos catbo amicos n'fos inq'rere quādo op' ē: qz nobis tenēt vt possint subuenire dicēs. petito a notis. i. ab amicis. vñ auxilii a notis petito r nō ab ignot': qz cognita in iudicio rē. si for te laboras .i. aliq' laborioso negotio vel aliq' infirmitate nec q'q' melior medic' .i. q. d. sicut medic' vtilis est ad expellēdos morbos. sic amic' ad adiuuādū r p'sulēdū amico si labor incubat ei. vñ supra. corporis auxilii. vñ 8. Plus valet in vico bñ fidus amicus amico. q' nummis plena de quolibet ere crumena. Alij vsus. Natos implores fili si forte labores. Hoc iō dico: medico quis maior amico.

Cum sis ipse nocens mortuū cur victima pro te

Stultitia est in mortem alterius sperare salutem

¶ Hic docet auc. sacrificiū nocēt' nō eē deo acceptabile vl' q'ntū: qz hō se d' p'mittit emēdare anteq' deo offerat sacrificiū: qz d' nō bene celestes ipia dextera colit. dicit ergo cū sis ipse nocēs .i. criminosus cur morif vitia p te. i. q. d. nihil p'fert tibi mors pecudis ad salutē aie: nec victia cū tu sis p'uius: qz stulticia ē .i. nimis stultū spare salutē .i. ipē b're de salute efna i morte alterius .i. pecudis. Nō ei pecudes: s'z nosmetipos deo debem' imolare. Qz sacrificiū deo placēs ē sps p'ribulat' r cor p'ri tū. Per mortificatōez g' p'pe carnis debem' facē salutē: r nō occidē de byrcie: qz victima d' fieri p cō pūctōez r p'riktionē cordis. Est em cōpūctio cordis būlitas cū lachrymis r recordatōe pctōz. Vi ctima d' a victoria siue ab hostib' deuict': qz post victoriā fiebat: sicut d' ab eis q'vadūt i hostes. vl' vi ctima d' a vincēdo vela ligando: qz q'busdā vitib' r fasciolis: caput victie. f. artet' vl' alteri' aial' liga bat. vñ. Quē mēs dānabit hūc victima nulla piabit. Qualiter ergo malis succurret mors aialis. rē.

Cum tibi vel focium vel fidū queris amicum

Non tibi fortuna est hominis sed vita petenda

¶ L' ostrue cū q'ris tibi sociū .i. ad vtilitatē tui: fidū sociuz vel fidū amicū. i. firmū r stabile. fortuna boie .i. diuitie q' bñt fm fortunā nō ē petēda tibi: s'z vita. i. honestas vite. q. d. nō debes q'rere ditaf s'z bonos mores: qz si honesto associaris: bonet' efficiet. vñ dō. Cū scō scūis eris: r cū viro inocēte

inocēs eris. Et cū electo elect' er': et cū puerſo puer' er'. vñ ſ? Tu puerter' ſi puerſo ſocier' (ſi ſcī ſe q̄ris tu q̄s ſctūs eris. No. q̄ fid' d̄ respectu ſocietatis ſicut b | cū tibi vel ſociū v' amicu q̄ris fiduz | ſ. veracē iſbis v' pmiſſis. De p̄io d̄ i ps. Fidel' dñs i oib' opib' ſuis. De ſcdo ait apls. Fidel' dñs q̄ nō pmiſſit nos tētari. Itē q̄q̄s d̄ fidelis i pmiſſis. vñ i euāg. Euge ſue bone et fidelis. Itē fidel' d̄ a fide ſicut xpiani. vñ ſ?. Si q̄s amicari vult vlli vel aſſociari. Nō fortunatus q̄rat: ſed more pbatū Eltere queſitis opibus fuge nomen auari.

Quid tibi diuitie profunt ſi pauper abundas

Ad vſum rez acq̄ſitaz b nos iuitat auc. di. | vt ere opib' acq̄ſit' | pſilio rōis. q. d. Opea tibi a dō col latas ad vſum puerſe cas. put rō ipedit v' pſulit expēdēdo | fuge nomen auari | .q. d. tali modo tuis rebus vt ere: vt fugias nomē auari. i. ne dicaris auar' p̄p' tenacitatē et abſtinētiā bonoz tuoz: Auarus ab aueo es. d̄: q̄ inde ē cupio is. et idē auēs. i. cupidus v' auar': q̄ ſi bñs varias man'. i. curuas ad retinēdū: q̄ oē curuū meli' tenet q̄ directū: qd p̄z in bamo. vñ qdā. Currit fruſtra muſi v' murileg'. t̄z bamos. ſ?. Effuge lucrari p̄cedo nomē auari. Cur tibi fit car' cēſus que ſaluat auar'. Quid tibi diuitie p̄ſunt | ita dico ſi tu abūdas | paup' | .i. ſi tu diuitijs abūdas cū viuas p̄ce i expēdēdo miſere ege ſtatē patiēdo. q. d. nō p̄ſunt diuitie tibi. vñ boza. Quid fortuna tibi ſi nō p̄cedit vti. v' | paup' | .i. cupidus et auarus: q̄ſi diceret. Quid p̄deſt tibi b̄re mltas facultates ſi nō ſufficiāt tibi q̄ poſſides ſi pauper abūdas ne fruaris acq̄ſitis: v' ſe b̄re opib' et ſp' paup' exiſtens bone operationis. vnde ſ?. Ergo facit virtus nō rerum copia plenum. Ad vitium mentis vitioſum reddit egenum.

Si famam ſeruare cupis dum viuus boneſtam

Fac fugias animo que ſunt mala gaudia vite

Hic p̄cipit auctor: ne de actib' criminofis gaudeam' in poſſidēdo diuitias: nec inde nos iactitem' q̄z nihil a deo offendit deū ſicut ceruix erepta poſt p̄ctm̄. dicit ergo | Si vis ſuare famā boneſtā dū | i. q̄ diu | viuus | .i. ſi vis laudare in vita tua | fac ne gaudeas de aduerſitate alter'. nec velis de malis opib' gaudere: vel cū male feceris noli letari: q̄z nil et. Et i reb' peſſimis noli cōgaudere: vt de luru riarapinaringluine: et b̄mōi: ne dicat de te qd di. ſalo. Letat' cū male fecerit: et extat' i reb' peſſimis qd nō eſt faciendū. Idē. Riſus in dolore miſcebit': et extrema gaudij lucr' occupat. v' | fugias gaudia vite | p̄ntis | q̄ ſunt mala | et nocua eterne: qd di. boza. Gloria p̄cti multa petēda tui ē. vell' fac fugias aio q̄ ſunt mala | .i. q̄ reddūt malū et infamiā: vt ſunt aplex' mulier: gulofitas: et b̄mōi: q̄ boiem diſſamant. vnde ſ?. Et tibi laus deſ que nūq̄ vituperet. Quod male letat' nunq̄ tua vita fruatur.

Cum ſapias animo noli irridere ſenectā

Nam quocūq̄ ſene ſenſus puerilis in illo eſt

Preceptū ē ne ſene irrideam' | cū ſapias | .i. cū ſapias bēs itegrā i aio tuo | noli irridere ſenectā | i. ſene aliq̄ noli deſpicere: et ponit p̄petatē p ſubiecto dicēs | nā quocūq̄ ſene | .i. ſenecēte: ſicut re ge latino p̄ regēte latio | puerilis ſenſus | .i. acut' ſenſus. et fertis ſenſus eſt i alio ſene: vt i pueris. Licet eñ ſenes ſint debiles et titubātes: cū validi ſūt cōſilio et prudētia: et ſm b̄ ſenex d̄ a ſenos qd ē ſen' v' alif' | Noli irridere ſenectā. Nā quocūq̄ ſene ſen' puerilis i illo ē | .i. ſene. i. nimio p̄fect' ſenio Delirat ſenex et in pueritia rediget. vñ modū pueri et fatuitatē ſenib' p̄ſequit'. Eū igiſ p̄uez turpe ē irridere: ita turpe ē ſene irridere cū beat modū pueri ſicut nec de factis pueroz nō ē curādū: ſic nec de fact' ſenū ē curādū. Senecta delirat etatē: q̄ cōtinuo obſcurat aīz et memoria. vñ ſenex d̄ q̄ſi ſe neſciēs. v' alif'. noli irridere ſenectā. i. etatē illē. ſ. ſenectutē: q̄ p̄ferit ſapias: vt p̄z i plurib'. nā q̄cūq̄ ſene ablti abſoluti vt p̄us: ſenſus puerilis. i. diſcret' ē i illo: ſicut i puer': ita fiet p̄ct' ſenſus pueril' eſt in illo. i. ex vitio ſenis et nō etatis. ſ. luxuriā et potuz euacuāt aſſidue: et in iuuentute ſua ſicut pueri lis ſenſus ſit i ſene: nō ex ſenectute: ſz ſuetudine. Lōſuetū eſt em ſenes eē inſenſatos et fatuos. vñ verſus. Senſu deſectā noli deridere ſenectam. Omnibus eſt vilis ſenibus mens et puerilis et.

Diſce aliquid nam ſubito fortuna recedit

Ar̄s remanet vitamq̄ bonū non deſerit vnq̄.

Ad doctrinā hic inuitat nos auc. qdā eñ p̄pter rez ſuaz aſſuētā: quidā p̄pter ſanguinis clarita tem: quidā p̄pter elegantia corpis ſui ſtudere dedignant: qd p̄libet auctor et ſuadet di. diſce aliqd. i. alicu' ſcīe doctrine intēdit. nā cū fortuna. i. rez. p̄ſperitas recedit ſubito. i. repēte. ars. i. ſcīa p̄ artes bita remanet tecū: que nō deſerit vnq̄ vitā hois. In boiem dū viuūt q̄ vſq̄ ad mortē cōcomitat' ip̄z: q̄ ſcīa ē t̄baur' que fures nūq̄ effodiūt: nec mures corrodūt. et. vñ qdā ſapiēs. Sapia neſcit ſuum derelq̄re poſſeſſorē: ſz mag' ip̄m facit viuere p̄ famā. Itē ſapia eſt ai nobilis poſſeſſio q̄ diſtributa q̄ p̄tes ſuſcipit incrementū et anaz deſignat poſſeſſorē: q̄ niſi publice cito elabit'. Itēz diſce aliquid vt poſſis docere. vñ ſalo. Doctrinā mag' q̄ auz elige. Delictū eñ eſt ſapia cūctis opib' p̄cioſiſſima.

vñ Plus pbo thesaurū docti q̄ diuitis aurū. di. ḡ. Disce aliqd: nā cū subito fortuna recedit &c. [Fo-
 tuna qñq; dicitur dea. vñ in alexā. Sedebat buni fortuna &c. Prosperitas vt b̄] nā cū subito fortuna re-
 cedit] stat⁹ bonis in bono vel in malo remanet. Duidi. Et cū fortuna statq; caditq; fides. vñ vñ Res
 valet ars p̄stat: si res perit ars tibi restat. Itē artē scruteris. q̄uis opulentus haberis. Ars reman-
 ner ars durat fortuna recedere curat. Lōdita decrescit vulgata scientia crescit.

Prospecto cuncta tacitus quod quisq; loquatur

Sermo hominum mores celat et indicat idem

¶ Precipit hic auctor: vt verba cuiuslibet in mente nra cū diligētia q̄ intentiōe p̄ferūt hōis p̄sidere.
 mus] Prospecto cūcta. i. p̄ morāz sic ista dictio cūcta est ablati cāus si bz vltimam longā. nā si esset
 alteri cāus vñ. nō valeret. Et dicitur cūcta a cuncto ris qd̄ ē moroz ris. tu dico tacit⁹ & nō loquēs: qd̄ q̄s
 q; loquat: sermo hōim celat. i. tegit qñq;] mores. i. consuetudines suas: qz aliud hñt hoies in corz
 de aliud in ore: vñ a talib⁹ caueas tibi. vñ. Qui mel in ore gerit: & me retro pungere querit. Eius a-
 micitiā nolo tibi sociā. & idem. Sermo indicat mores hōim. i. suas cōsuetudines qz qñq; hō bz il-
 lud in corde qd̄ habet in sermone & opere. vñ talem diligas. vñ versus. Alterius serua tacito mode-
 ramine verba. Verba quidē celant mores. eādēq; reuelant. vñ de] prospecto &c.

Exerce studium quis perceperis artem

Et cura ingenium: sic & manus adiuvat vsum

¶ Ad cōtinuū exercitiū studiū hic nos inuitat auctor: qz studēdo sapia augmētat. dicit ḡ] Exerce stu-
 diū. i. exercitiū adhibe studio. vel adhibe studiū artibus vt possis discere cū seneca. [Nullus dies
 erit &c. [Quis perceperis artem] i. intellexeris. i. artis intelligentiā habueris: qz vsus reddit magi
 strū. vñ dicit. Natura reddit hōiem idoneū ad aliquid. cuz summa aut diligētia pagendū vsus p̄p̄in-
 reddit artificē. Nota qz studiū sine ingenio est q̄si faber sine instrumento. vñ vñ. Ingeniū nisi fir-
 diū flos est sine fructu. Nec duo p̄iuncta fructificare solent. Studiū est vebemēs at applicatio ad a-
 liqd̄ agendū cuz summa velocitate] vt cura ingenii] i. man⁹ artificis] adiuvat vsum] rei: ita cura. i.
 ai exercitiū] adiuvat ingenio. i. scientiā siue sapiam mediante ingenio] sic man⁹] i. manualis ope-
 ratio adiuvat vsum] i. vsus manūū. vñ versus. Sic studeas per te q̄uis sis doctus in arte. Senius cu-
 rando crescit: vsus operando. vel sic. Ars est discēdo: post exercenda studendo.

Multum venturi ne cures tempoꝝ fati

Non timet mortem qui scit contemnere vitam

¶ Dic a metu mortis dissuadet auc. nō em̄ bene viuētib⁹ honestū est timere mortē. dicit Se. Mors
 adeo est malū vt sit extra oēm maloz metū. Memoria mortis adeo ē bñda: vt male viuēdi piculū re-
 linqm⁹ dicit ḡ] Ne cures tpa fati] i. mortis v̄ture. i. ne sis curiosus & sollicit⁹ de morte v̄tura. multū
 v̄turi &c. i. diligas tpa v̄turi fati. i. vite v̄ture mortis: dico ne cures multū: vt amittas gaudiū
 te p̄ntis & qz doleas tm̄ qz opteat te mortē: iā dēspere de salute aie: & illā postponas tāq; dēspans
 Silt ne cures paz v̄tura tpa fati v̄turi: ita qz nūq; bēas memoriā mortis: & nunq; dimittas pec-
 care: & p̄sinādo speres te b̄re salute aie. Vñ nō cures parū vel multū: s; mediocrit̄ amorē salutis & t̄io
 rē penē: tanq; int̄ onas molas p̄stric⁹ cures de morte bñda sic qz de ea memoriā bēas: ita qz nō pec-
 ces. vñ salo. Memorare nouissima tua & in eternū nō peccabis. di. ḡ. [Multū venturi ne cures tpa
 fati] i. mortis. Fatū idē est qd̄ mors sicut b̄. Itē fatū est diuina dispositio i reb⁹ humanis p̄ quē dei
 puidētia singula nectit suis ordinib⁹ & dirigūt i mortū. Vñ sciendū qz illa dispositio i diuina mēte ad-
 iuuata prudentia appellat: digesta hō & explicata t̄pib⁹ fatū nō metuit mortē corpis q̄ scit p̄tenere
 vitā. i. p̄item qz p̄fens vita bz ē p̄tempta. Vñ vita breuis velut aura leuisiq; finē tenet &c. & bo.
 Tenebrosa sop̄bilita &c. nō metuit mortē corpis q̄ nescit contēnere vitā &c. p̄item. vñ vñ Nō tibi sic
 cure mortis formido future. Mors hō curat: sed viuere despiciatur.

Disce sed a doctis indoctos ipse doceto

Propaganda etenim rerum doctrina bonarum

¶ Dic docz nos auctor vt nos adiscamus a sapientibus: non a stultis: non vilia sed vtilia. Qz dicit sa-
 lo. A sapiente tm̄ pquire p̄siliū: & illd̄ instrue desolatū. & b̄ ē indoctos ipse doceto] & post b̄ seq̄l] do-
 ctrina bonaz] i. scia] ē ppagāda] i. dilatatā alijs: qz vt p̄dictū ē scia ē nobilis ai possessio &c. & alibi
 Scire tm̄ nihil ē] nisi te scire b̄ fiat alter. vel alit̄] disce] i. dicitur auctor: sup̄] disce aliqd̄. Dic
 aut docet nos a qd̄] debent discere. s. a doct⁹ hō & t̄ēploz: qz p̄] valet doctrina t̄ēploz. vñ] Disce
 s; adocet] id ē p̄siliū q̄rea discretis: & a sapientib⁹: qz sepe rogare &c.] ppagāda] i. dilatatā & publicā
 da. vñ. Lōdita tabescit vulgata scia crescit. Et cō doctrina maloz rerū ē t̄ēp̄p̄ada sicut berens. vñ.
 Scire iudes querūt: qd̄ docti nos docuerūt. Et successoz fiat doctrina bonoz &c.

Hoc bibe quod possis si tu vis viuere sanus

Morbi causa mali est hominum quandoque voluptas

Preceptum est vt in potu mensura temperantiam teneamur: et sic de crapula dissuadet: vt dicit multi p
crapula perierunt: quod dixerat superius | vino te tempera | modo repetit ilud quod dixerat dicens | hoc bibe
quod | i. quantum | possis | i. sustinere. q. d. non ad superfluitatem: sed ad nature exigentiam et temperantiam et non
ultra. vel sic | bibe hoc quod possis | i. potes sis. i. quod potentiam habeas ad regendum te vt potentiam teneas
quod quoniam aliqd est ebrius non est potes sicut: quod superfluitas vini aufert homini potentiam et valorem. vni quid. Certa tibi
biba nobis dabit mensura bibendi. Officium prestat mensura pedesque suum | si tu vis viuere sanus | i. si vis duce
re vitam salutare et incolumem tam in corpore quam in anima. vni salo. Vinum et mulieres apostatate faciunt sapien
tes quocumque voluptas. i. superfluitas bibendi vel comedendi est causa mali morbi. i. corporis et anime. vni Romani vile
res pulchre ebrietas. Multi ei pro potu superfluitatem incurrit egreditur quod eos ad mortem ducit. quocumque volu
ptas. i. quocumque superfluitas est causa. i. materia mali morbi. i. infirmitatis. vni Galienus dicit ruidisse curam que
tibi de morbo sic. Abstinencia est summum bonum: summa medicina: vel | si vis viuere sanus | i. sapiens et
honestus: quod quocumque voluptas. i. ois superfluitas comedendi vel bibendi est causa mali morbi: luxuria que pro
curis est danosa. An in esu et potu regnum dei non possides. Bibere equocumque est ad plura. Bibere est prope
vini vel aqua propter transgluturum. Itē bibere idē est quod intelligere. alexa. Atque hic dicent vigili bibitis
aurē magnum. Itē bibere iustice accipitis: vt in euāgelio nisi manducaueritis carnem filij hominis et biberitis
ei sanguinem: non habebitis vitam in vobis. Istud exponit primo ad hanc: sensus potest esse talis. nisi manduca
ueritis carnem filij hominis et biberitis. non eritis de ecclesie unitate. Itē bibere idē est quod incorpari. vni in euāg
Non bibam amodo de huius generis vitis: donec bibam illud nouum vobiscum in regno patris mei. i. non incorpa
bo mihi vitam donec bibam etc. Itē bibere est suscipere passionem: vni in euāg. Potestis bibere calicem quem
ego bibiturus sum. i. suscipite passionem. Itē bibere idē est quod instrui. vni in euāg. Si quis sitit veniat ad
me et bibat. i. quod desiderat doctrinam veniat et instruat. dicit g. bibe quod possis etc. Alii vsus. Sanior
esse potes si cum moderamine potes. Dat penas multas nimis accumulata voluptas.

Laudaris quodcumque palam quodcumque propter

Hoc vide ne rursus leuitatis crimine damnes.

Preceptum est ne quod propter laudauerim: vituperem: quod crimine inconstantie videremur reprehendi. De
bem igitur considerare ne indignum laude comedemur. inquit illud. Quasi comedas et qualiter vituperas aspi
ce. Senec. Ne extollas aliquem: ne vities. di. g. quodcumque laudaris | i. laudaueris | palam | i. coram multis
| quodcumque propter | i. probaueris quo ad facta. vel | propter | i. reprobaaueris vel culpaaueris | vide | i. ca
ne ne danes propter laudatum | culpaudo crimine leuitatis. i. inconstantie. vel sic | laudaris vobis que sunt benedicta
propter factis: quod sunt bifacta. q. d. turpe est illud que laudaueris semel iteque reprehendere: quod inconstan
tie et leuitatis vitio potes redargui. vni h. Tu non esto leuis laudanda doces bona quis etc. Alii vsus. Si
quis damnant quod propter ipse probauit. Talis laudator: leuitatis habet amator etc. Vide est vbi antiquum.
Et declinat vido is. quod aliter est vltima loga: de vido i. in patiuo. vel est licentia poetica. i. fistole figura

Tranquillis rebus que sunt aduersa caueto

Rebus in aduersis melius sperare memento

Hic precipit auct. vt de prosperitate et aduersitate nobis caueamur. dicit enim Seneca. Noli tranquillitate com
fidere: memeto quod mare conuertit eodem die: vbi inserunt nauigia ibi absorbet. Dicit g. caueto aduer
sa | i. ne tadas in aduersitate | in tranquillis rebus | i. in prosperitate. vni in alectadre. Sub cardine car
do: sic nihil est firmiter: non metus est ruine. Possit adhuc etc. Itē est | in tranquillis rebus | i. in existens in
prosperitate caue tibi de aduersis: quod di. salo. In die bonorum non sis inmemor: malorum. Itē primum tu
existens in aduersis rebus | rursus in aduersis | rebus existens supple | memento sperare melius in
in prosperitate | i. noli desperare cum habeas adhuc prosperitate. bonorum. Gratia superueniet que non spera
bis bona. et ouidius. Sepe creat mores aspera spina rosas. vel | tranquillis res | i. in pre que sunt aduer
sa. i. guerras | rursus in prosperitate guerre memeto sperare quod habes salutem. vni versus. Rebus tranquillis me
tuas aduersus sub illis. Rebus in aduersis melius sperare superis.

Discere ne cesses cura sapientia crescit

Rara datur longo prudentia temporis vsu

Hic iterum ad doctrinam nos inuitat auctor. dicit ergo | ne cesses discere | i. sine intermissione doctrinam
ne et studio indulgere: quod sapientia crescit cura | i. studio curioso et intento: studij assiduitas et doctrine
augmentum suggerit sapientie. Dicit enim Seneca. Nihil est quod non expugnet continua expugnatio vel opera
tio et intentio et diligens cura | rara prudentia datur | i. acquiritur | longo vsu temporis | g. multis minor breui vsu
temporis: sic. probabile est quod fit ceterum. vel | rara | i. preciosa: quod quanto rarius tanto preciosius pro doctrina: di

tinā ad scientie puenit pmanentiā. vñ ver. Omē qđ est rarū cōstat mē iudice cay. Hoc ptradicit gal lo rufin? inuidus. Contradicit regine: vel legis gallo rufine. Quāuis te rarū credo valere parū. Alij ver. Ar valeas multūq; queas fili bone scire. Vltā legas factio: cū sit modus ipse perito. Itē siue quasi cras moriturus: disce qđ si semp viuatur? vñ ver. Siue carēs vitio tanq; ipse cras moritur? Intēdens studio qđ vita nō caritur? ver. Disceat qui nescit cura sapia crescit. Crescit & augetur si tē poris vsus habet. vel sic. Nā datur immensus in longo tpe sensus.

Parce laudato namq; tu sepe probaris.:

Una dies qualis fuerit monstrabit amicus.

Preceptū est vt in laudib; alteri? modestias teneamus. dicit em̄ sene. Parce lauda: vitupera pct?. Sistr̄ rep̄bensibilis est nimia laudatio: & imoderata vitupatio. dicit g[il] [parce laudato] [Parcere proprie est iniurias illatas remittere. vñ d[icit] quotidie. Parce mibi dñe &c. remitte pctm̄ meū. Item p̄cere est suggestionē maloz boim̄ vel demonū s̄ boiem̄ refrenare. vñ d[icit]. Ab occultis meis mūda me: & ab alienis p̄ce suo tuo. Itē p̄cere est nō corrigere: vt iste parit virge. Itē p̄cere idē ē qđ nō epen dere: vt iste parit burse. & inde deriuatur parcus ca. cū a quo parce aduerbiū: de quo habet d[icit] [parce laudato] &c. Beat? petrus dicit. Nemo p̄beta est in vita terrena. vnde? Laudādi parcus culpā di parcior esto. Peccat̄ si nō assit vterq; modus. Et equit̄ [Una dies qualis &c.]. i. in tpe necessitat̄ is apparēbit amici tui fidelitas vel infidelitas: q; aurū in fornace: fides ianctitate p̄probabit. tbo. Aurū in fornace: fides in antietate nitet. In tpe felici nō cognoscūt amici. Sorte p̄z misera q̄ sit d[icit] lectio vera [parce laudato] .i. mediocriter ponēdo tēperamētū. Quidā sunt q̄ vltra modū laudant: q; eū vitiosū [vna dies] .i. vni? diei momentū forte [monstrabit] .i. ostēdet [qualis fuerit] [siue bonus siue mal? amic? tu?] [quē p̄baris] .i. pbaueris sepe: q; in vni? diei momēto poteris pbare forte amozē ipsius quē sepe laudauistis: nō faciūt anni qđ facit̄ vna dies. vnde ver. Tu caueas dici nimū laudator amici. Tempore mōstrabit q̄tum te semper amauit.

Ne pudeat que nescieris te velle doceri

Scire aliquid laus est turpe nil discere velle

Quid docet auct. ne p̄pter pudorē desistam? adiscere q̄ nescim? Quidā em̄ sunt q̄ malū nescire q̄ inu ḡre & adiscere. Dicit g[il] [ne pudeat te doceri] q̄ nescieris: laus est .i. laudabile & vtile est scire aliqd̄ .i. aliquātulū b̄re scie. vñ ver. Discere querē sepe: renoluere tibi sit cura. Dec tria sunt via q̄ sapia fit valitur: dicit g[il] [ne pudeat] .i. ne ascribat̄ tue stulticie. vñ salo. Sapientia atq; doctrinā stulti despi ciunt. & ne ascribat̄ arrogantie & supbie. tñ idem arrogantia & supbia & p̄anā vitā & os bilingue dete stat̄ sapia [scire aliqd̄ laus est] q; idē laudat̄ sciens [turpe est nil discere velle] .i. pctm̄: q; nolens adiscere bz in ignozantia vincibilē: qđ est maximū pctm̄. vñ sciēdū est qđ duplex est ignozantia. Quedā est necessaria q̄ vitare nō pot̄: & b̄ d[icit] iuicibilis: q; nō pot̄ vinci studio vel alio mō talis nō ē pctm̄. alia volūtaria siue vincibilis: q; doctrina vel alio mō vinci pot̄: & talis ē pctm̄. Tres infelices i mūdo dicitur eē. Infelicit̄ q̄ multa sapit: nescitq; docere. Infelicit̄ q̄ pauca sapit spernitq; doceri. Infelicit̄ cui? p̄dest sapia nulli. Alij n̄. Ne pudeat q̄rit̄: q̄ nescit arte doceri. Qui scit laudat̄: q̄ nescit vitupat̄. Itēz pl? est d[icit] sapienti plurima scire. i. oēs diuitie succūbūt p̄be. Plusq; diuitias scire valere scias.

Eum venere et baccho lis est sed iuncta voluptas

Quod lautum est animo complectere sed fuge lites.

Cū venere & baccho lis ē .i. cū luxurioso: q; si bō sit luxuriosus & zelotipus & bilinguis. & sistr̄ liguo sus erit. Itē [lis est cū baccho] .i. cū ebriū. q; si aliq; ebri? est & iracūdu: insan? & iurgiosus erit. vñ d[icit] Jurgia p̄cipue vino simulare cauetō [sed iuncta voluptas] .i. vni sequit̄ et altero: q; ebriosi sunt luxuriosi. vñ illd. Vēter mero ciboq; est nās d̄ facili spumat in libidine. vñ alif [cū venere & baccho lis est] q; vltra modū pot? op? veneris nō pot̄ pficere s̄ sobri? maiorē bz voluptatē? effectū q̄ ebrius vñ Qui. Aut nulla ebrietas aut tāta sit vt tibi curas. Eripar &c. [Sed iuncta voluptas] q; si vni sumat i magna q̄titate nō vltra mē iurā: sic op? veneris pot̄ pfici. vel [voluptas] .i. vtilitas vel dilectio: q; i vtroq; ē vtilitas i venere q̄tū ad plē si nō egerceat supflue. In baccho ē vtilitas. q; pot? modera tus necessari? ē boi: s̄ idē nō potū abutēdū. cōplectere i aio tuo qđ lautū ē. i. mūdū & d[icit] a lauo lauas i. dilige castitatē & sobrietatē nō imū dicitā. salo. Qui igredif ad vxorē. primi sui nō erit mūd? cū cō t̄gerit vel tetigerit eā [lautū] .i. laudatū p̄ sincopā. i. laudabile. amabile. s̄ sobrietatē vener? & bacchi [s̄ fuge lites]. Si em̄ hec duo vltra modū sumāt: lites sūt. i. vni? luxuria. vñ salo. Sumopere caue via. nam contra pacē cōteuere ineptū. cū supis: & furiosum: cū inferiorē sordidū &c.

Demissos animo tacitosq; vitare memento

Quo flumen est placidum forsan latet altius vnda

¶ Ut nimis simplices et assidue fileres emitem? docet nos anc. Sūt enim qdā q vulpina sub specie pol-
 let collubina. dicit g. memēto vitare de. et ta. q. nō credas eis nec societis[a]o. i. i. intētiōe altqđ de
 missionis et tacitis. i. nimis humiles et vltra modū siētes: sicut sūt hypocrite. vii. Quilibet hypocrita
 specieten? est beremita. Dēte tū tacita later anguis bñs aconita. q. d. noli credere illis q celāt q in
 corde cogitat. vii. Nō te decipiāt ai sub vulpe latētes. Impia sub dulci mellevenena latēt. vii. Aten
 dite a fallis pphētis q veniūt ad vos in vestimētis oviū. intus aut sunt qñ lupi rapaces. Et q vitan
 di sunt bñi boies ostēdit p methaphorā sumptā a flumine corrente leniter dicēs. quo. i. in q loco
 flumen est placidū vnda later forsan altius. i. pfundius q in illo loco quo impetus currit. vel sic flu-
 mē qđ est placidū vnda. i. p vnda qđ nō est rapidum. later forsan altius. i. pfundius q crederes. vii
 Fac tibi diuites sub falso noie mīres. Nec credas. vndam placidam non esse profundam

¶ Cum tibi displiceat rerum fortuna tuarum

¶ Alterius specta: quo sis discrimine peior

¶ Preceptū est vt cū paupertatis vrgētia nos aggrauat: alioz infortunū nro cōfortem? cōferendo vt
 paupertate nostrā leui? pariamur: qđ: leui? coia tangūt. Dicit g. Cū fortuna. i. cū status tuaz rez ma-
 se sebz. vel cū fortuna tuaz rez displiceat tibi vni. i. si mala fortuna sit in diuitijs et in alijs reb? [spe-
 cta] i. cōsidera diligēter. quo. i. in q re. vel quō. tu sis peior. i. infelicioz. discrimine. i. dāno v? p
 cula alteri? q. d. pñdera alioz discrimina et inuenies multos meliores et nobiliores et sunt infelicio-
 res q tu: et ita poter? leui? dolere et nō displicebit tibi fortunē tuā. vii. felix quē faciūt aliena picula cau-
 tū. et cōuerso vel specta. i. pñdera. q discrimine alteri? i. q dña alteri? sis peior et inuenies aliquoz
 sñtis pditionis. vel si nō est peior vel infelicioz oib?. nō dūt tibi desplicere res tue vel fortuna tuarū
 rez. v? sic. q dīscire. i. q pctō tuo tu sis peior statu alteri?. v? q dīscire alteri?. i. q pctō alterius tu sis
 peior: q pctā alteri? impediūt sepe boies. vii. Qui. alioz respice casus. Lōcius ipē ferēs leui? coia tā
 gunt. vnde. Si contristaris: et rerum damna sequaris. bi te solentur qui peius habere vidētur

¶ Quod potes id tenta nam littus carpere remis

¶ Tutius est multo q velum tendere in altum

¶ Dic precepti auctor ne op? aggrediamur virib? incōueniēs ad finē ducere habendo fiduciā. Quid
 est fiducia. Fiducia est certa spes ai. pducēdi ad finē rē incobatā siue rē inceptā: qz officū fiducia est
 ad psummatōe rei festinare. vii. luca. Nil credēs actū cū qđ supeslet agēdū et alibi. Incepturus op?
 summam: spectare memēto. Incipe sed leta pficiēda manu. An tut? est aggredi pua q magna. quia
 magnū magna decet et oppositū: parū pua decet. dicit g. tēta id qđ potes psummare. i. aggre-
 dere illā rē quā tu potes ducere ad effectū: qz tut? est hīc ostendit p methaphorā dicēs. Nā tutius
 est carpere littus maris. i. securius est multo nauigare circa littus maris. q velum tēdere in altus.
 id est mare. pfundū. i. q nauigare in medio maris vbi est magnum periculū aliquotiens. vnde ver-
 sus. Istud tentabis fieri quod posse putabis. Tutius est prozam semper maris ire per bozam.

¶ Contra hominem iustum noli contendere prae

¶ Semper enim deus iniustus vlciscitur iras

¶ Preceptū ē ne iuste et inocēter viuētib? molestā iteram? qz boni a malis decipiūt. vii. Sap. Am-
 bulās recto itinere et tihēs deū: despiciť ab eo q infamit qđif. vii. catbo a vicio isto volēs remouere
 filiū suū pbibet ei ne pcedat p ingū ne eū despiciat. qz de? accipit vltionē de illis q p iustos pcedunt
 Et da mibi vindictā et ego retribuā dicit de? Itē pficiūt oculis sup imortalia iustis Nota q hō po-
 nit qñq in plenitudine sue significacionis in q cōpbedit totā vñā spēm. vt ois hō est aial. Qñq po-
 nit p digniore pte boies: vt in alexā. Interior tibi sumat hō et. i. aia. Qñq ponit in designatione et
 terioris pte. vii. aphus. Qui distinguit inter boiem et exterioz et interiorē: qz interior est aia exteri-
 or hō corpus. Itē hō cōstat ex qtuor elemētis sicut alia corpa. terra est cōuersa in carnē. humor in
 sanguinē aer in spm ignis in colorē. Itē pstat ex mortali et immortalē: et diffinit sic. Nō est aial rōnā
 le mortale sensibile disciplināq capax: q ingenio valet artib? et cognitōe rez qđd agere debet elū-
 git: vt liquid inutile pcedat p boiem iustū. i. sanctū et religiosū. quia de? iniustus vlciscit iras. i. vltio-
 nē de ira iniuste illa nūq. vii. habem? de sancto batio qui sanctū martinū deridebat: qui euz flagel-
 labatur ait. Hoc merito patior: qz peccani in scēm dei. vii. vsus. Aspiciunt oculis superi mortalia ius-
 tis. Alij vsus. Dulcū deltras si iustis porrigis iras. Iras iniustas dñs non inquit iniustas.

¶ Creptis opibus noli merere dolendo

¶ Sed gaude potius si tibi contingat habere

¶ Dic docet nos auctor potius gaudere de habitis vel inuētis q dolere de amicis. et b est p auaros

qz d: graui? torquent auari. Amisisti memores q̄ delectat̄ hñdo. r alibi. Plorat lacrimis amissa pe-
cunia veris. An bō dz esse cōstans r fortis aio sicut iob q̄ mutabilitatē rerū t̄paliū p̄pendit dices
amissis reb? suis. Dñs dedit dñs abstulit: sit nomē dñi bñdictū. vñ quidā consolans quādam de mor-
te filij dicit. Noli flere qz talē filium amisisti: sed gaude potius qz talē genuisti r habuisti dicit ergo
[noli merere dolēdo]. i. flere [sed gaude poti?]. q̄ doleas. q. d. potius gaudendū est de bitis: q̄ de a-
missis doleas. Unde quidā sapiens qui lugebat mortem filij ait sibi ip̄si. vnde. Luctum deponere pro
rerum perditione. Sed cum gaudebis potius super hoc quod habebis.

Est iactura grauis que sunt amittere damnis

Sunt quedam que ferre decet patienter amicū

Iactura est pprie illud qd̄ naute picilitates iactat̄ i mare: s; hic ponit̄ p̄ incōmodo. Itē iacturave-
nit graui? in dānū qd̄ venit ex iprouiso. Grauis h; multas significatiōes. Qñq; notat pōderositatē
vt on? ē graue. i. pōderosus. Qñq; notat p̄ciositatē. vñ alex. Num? ē p̄ciosus r absq; pōdere smō
grauis quōq; idē est qd̄ p̄suis: vt dū nocte graue semno r. Qñq; idē est qd̄ iracundus: vt iste ē grauis.
familie sue. quōq; notat difficultatē: vt lectio ē grauis. i. difficilis. Qñq; dz p̄gnās: vt ista mulier est
grauis. i. p̄gnās quōq; idē est qd̄ dānosus: vt iactura ē grauis. i. dānosa. Itē quōq; idē ē qd̄ odiosus. vt
cū dz iust? ē grauis ad vidēdū mala. quōq; dz grauis rōne pcti. vt pp̄lo graui iniquitate. quōq; dz grauis
rōne virtutis. vñ i psal. In pp̄lo graui laudabo te. vñ lege sic [grauis iactura ē amittere ea q̄ sunt]. i.
ea q̄ aliq; bz si sunt magna r p̄ciosā: r sūt aliq̄ nō ita magna q̄ si amittant̄ dz amic? sup. sui [ferre]. i. i.
sustinere patienter [qz bō amic? sui est q̄ nō irascit sine cā. vñ irasci abs re noli]. vñ talis [quis iactur-
ra est]. i. magnū incōmodū ē: r etiā dānosus est [amittere]. i. p̄dere [dānis]. i. ad dānū boīs. vel dās-
nis. i. p̄uis vsib?]. vel [dānis]. i. ad dānū suū bñ: q̄ vere sunt. i. eterna gaudia. Sūt qdā alia t̄palia q̄
si amittant̄ [decet] [boiem] [amicū sui ferre]. i. sustinere patient̄ sic iob. q̄ ait i reb? amissis. dñs de-
dit dñs abstulit: sit nomē dñi bñdictū. vel alif [grauis iactura]. i. marimū dānū ē [amittere]. i. reci-
pere ad vsurā [dānis]. i. ad dānū suū. ea q̄ sunt boi necessaria. quōq; sunt qdā sicut paupras r bñdō
q̄ decet boiez [amicū] [sui] ferre. i. sustinere patient̄: vt q̄ bz nō vedat: si aliā pecuniā nō recipiat ad
vsurā. vñ supra. Infantē nudū r. vel alif [iactura grauis est]. i. magnū dānū [dānis]. i. inf dāna q̄
sunt [amittere]. i. p̄dere amicū. vñ salo. Di tpe diligēdus ē amic? r sūt qdā. i. alie res q̄ si amittantur
decet [ferre]. i. sustinere patient̄. vel sunt qdā que ferre decet. i. amicū si aliqñ est irat? vñ h. Nō est
cā leuis dānose p̄dere que vis. Quedā porabit patienter quisquis amabit

Tempora longa tibi noli promittere vite

Quocūq; ingrederis sequitur mors corporis vmbra

Hic docet nos auctor ne p̄fidam? in vita bñana. qz dicit br̄s greg. Breuis ē hui? vite felicitas r
glia secularis. vñ salo. Ne gliseris i crastinū ignozās qd̄ sup̄uetura dies pict. vñ. Noli. pmittere tibi
t̄pa vite. cū uibil sit cert? morte: r nihil incert? hora mortis. p̄terea impossibile est senē diu viuere
lz possibile est iuuenē cito mori: quocūq; supple [loco ingrederis] mors. i. necessitas moriendū [seq-
tur] vmbra corpis. i. corp? qd̄ ē velut vmbra: qz cito trāsit. vñ qdā. Nos leuis vmbra sum? nos apti
turbine sum?. Et nihil ē sum? nos q̄ nihil sum? vel sic. Nihil nisi terra sum?: r terra qd̄ ē nisi sum?.
Et nihil est sum?. vt supra. Mors i b̄ loco ponit̄ p̄ necessitate moriendū: qz vbiq; ingredit̄ bō in
actu nō morit̄: s; semp comitat̄ boiem necessitas moriendū de q̄ dz in Bēn. Quocūq; hora comede-
ritis morte moriemini. i. necessitati moriēdi subiacebitis. vel alif. Noli pmittere tibi sp̄ando lōga
t̄pa vite. i. eterne: qz n̄e sunt lōga sic nō cessas peccare: qz quocūq; mō tu ingrederis ex n̄is i pctō mors
et̄na sequit̄ vmbra corpis: quōq; punit̄ i corpe r i aīa: vel mors. i. diabol? q̄ ē cā mortis. r dz ab adā
vsq; ad xpm̄ regnauit mors. i. diabol? seq̄t vmbra corpis tui: nec dimittet te donec punit̄ in futuro
vel alif t̄pa r. Scriptū ē mors r vita i manū dei sunt [quocūq; ingrederis]. i. ābnlabis [sequit̄] mors cor-
poris vmbra [qz] sicut vmbra sequit̄ corp? ita mors sequit̄ boiem: qz vbi bō sibi piculū. vñ h. Nō tibi
confidas q̄ multo t̄pe viuas. Nā q̄ quis abit mors post vestigia vadit Itē p̄terit b̄ vita veluti sit
missa agitata: est bec vita breuis transit vt aura leuis. Alij versus. Nunq̄ promitte longa tibi t̄pa vi-
te. Nam quocūq; mors datur gressus te mors comitatur.

Thure deum placavitulum sine crescat aratro

Ne credas placare deum dum cede litatur

Hic docet nos auctor placare deū thure. i. pura mēte nō vitulo imolato: qz sacrificiū deo spūs r.
Dño legit̄ iur̄ s̄fari: qz lectura illa ē breuis: iō leuit̄ illā p̄rāseo. Sz allegorice sic pōt̄ legi vel itel
ligi. Per vas i q̄ ponat̄ b̄ mēs pia designat̄: qz debem? h̄re mēte eleuatā ad celū p̄ r̄p̄larionem
n̄ras. p̄ t̄b? orōnez r deuotionē mētis quā dēim? ad deū effunderē. vñ i cāti. q̄ ē ista q̄ dēcedit p̄ de-

sertū sic ḡgula sumi est aromatis mirrbe et thuris. p mirrbā mortificatio carnis designat. p tb' de uotio p igne q̄ accēdit tbus intelligim' supernū amorē et diuinū. vii ḡ. Distica sunt vas: tb' ignis nā vase notat. Mēs pia: tbure pces. igne supn' amor. vii le. | placa deū tbure | .i. mētis deuotiōe v' denotis p̄tib' et sine | .i. p̄mitte | vitulū | .i. mēte a pctō alienā crescat p bona opa | aratro | .i. ad portā dñi sugū dei. Per vitū. intelligit bō qm̄ ē a pctō alien' vii dō. Imponet sup altare tuū vitū. i. viros iustos a pctō alienos: ponēt angeli sup altare bicrlm̄ | ne credas placare deū et. i. nō credat q̄ de' sit placabilis p carnis afflictionē si nō p̄cedat deuotio. Qui. An̄ deos bōi q̄ p̄siliare valeret. Far erat et puri liq̄damica salis. Aliter | tbure deū placa | .i. mitiga deū tbure incēso in igne | sine vitulū | .i. desine vitulū tuū | crescat aratro | .i. vt apt' sit ad trabēdū aratrū | ne credas placare deū si cede litata tur | .i. imolam | cede | .i. imolatiōe alicui' aialis. vii. Victimā seruet dño tb' sacrificet. Nūq̄ leratur dñs cū cede litat.

Cede locum lesus fortune cede potenti

Zedere qui potuit aliquando prodesse valebit

Cede locū lesus. i. da locū lesō vel sedenti quousq̄ sit tps. vel | cede | lei humiliādo te. vii salo. Ubi est hūilitas ibi ē sapia. Hūilita te ḡ in oib' : q̄ q̄ se hūiliat exaltabit : et q̄ se exaltat hūiliabit. An̄ aug. Qui sine humiliat te ceteras virtutes p̄gregat qm̄ puluerē in aere portat | fortune cede potenti | .i. forti et nobili: q̄ ditior et potētiōr ē te | ledere q̄ potuit et. | vel alit' tu lesus et. | .i. da locū ei q̄ te lesit | fortune potēt | .i. felicitior et potētiōr ē te. vii ḡ. Nō vlcisceris quis et operis fatib' **Eum quid peccaris castiga teipse subinde** **ris. Qui lesit temere possit quicq̄ valē.**

Vulnera dum sanas dolor est medicina doloris.

Hic docet nos auctor: q̄ post pctm̄ corrigam' nos. Et sicut ad verā cōfessionē nos inuitat di. | cum peccaris | .i. cum peccaueris | qd̄ | .i. in aliq̄ | castiga teipm̄ | .i. p̄uertendo te de pctō | subinde | .i. post pctm̄ | castiga | inq̄ p̄fitendo ore: penitēdo corde: satisfaciendo opere: q̄ aliter non penitebis. vii. Loz cōpungat: os dicat: opusq̄ sequat. Et licet correctio sit aspera: tñ bona et mitigat vitū: qd̄ ostendit p metbapborā dicens | vulnera illū sanas | .i. pctā per p̄fessionē oris: p̄strictionē cordis et operis satisfactionē | dolor est et. ḡ. Et corp' redimas ferrū patiaris et ignes alibi. Asperio: sanat grauiores potio morbos. A fili de cōfessioe. vel alit' | inde | .i. postea: q̄ quis correctio sit aspera: tñ bona est. et hoc ostendit per metbapborā | dolor est et | .i. dum sanas vulnera. s. medendo dolore. Medicina em̄ egrotanti imposita dolore infert: sed postea dolore sanat et emendat. et alibi. Si peccaueris te reprehendas et conscientia te remordeat: et hec erit peccati sanatio. vnde ḡ. Nūq̄ peccatum correctio multa sequatur. Sanat et languozem faciens medicina dolorē.

Damnaris nunq̄ post longum tempus amicum

Mutauit mores sed pignora prima memento

Noli leui occasione ab amicitia desistere. q. d. Si aliquis q̄ diu fuerit in amicitia tua et post peccet sine condona et: q̄ | mutauit mores | odiendos illum quē prius amabat | sed memēto prima pignora | .i. primā amicitia. s. primū pign' et. | dānaris | .i. nunq̄ dānabis illū quē in pueritia habuisti amicum: et noli aliqua occasione ab eius amicitia desistere: q̄ | mutauit mores | .i. te obliuiscēdo: vnde versus Non est antiquus a te dānandus amicus. Durauit mores: effectus cerne piores.

Gratioz officijs quo sis mage carioz esto

Ne nomen subeas quod dicitur officiperdi

Gratio: officijs et. i. fac te esse gratū et memorē beneficij accepti a te: ita amabis: q̄ munera sumpta ligāt | esto gratioz | .i. amabilioz | officij | .i. operib' | q̄ | p | vt sis mage carioz | .i. mag' cbar' | ne nomē subeas qd̄ dicitur officiperdi. i. officij pditū. et est nomē ideclinabile ois gener' : et pōt adiūgi cūlibz sui. Et est officiperdi q̄ nō remunerat sibi seruitutē. vel q̄ pdit operā vel officij: q̄ p illis nullā con sequat remunerationē. vel aliter | sis mage carioz | officijs | .i. operib' tibi exhibitis. i. vt illi q̄ tibi a liq̄ debuerint meli' amēt te post mun' datū tibi q̄ illud mun' qd̄ tibi dederūt | Ne subeas nomen qd̄ dicitur officiperdi | .i. ne voceris bō officiperdi. i. talis q̄ officij tibi exhibitū pdat. Et sic officiperdi ē nomē indeclinabile ex duob' obliq̄ cōpositū. Officiperdi dicitur illud qd̄ nō remunerat qm̄ aliq̄ pdit operā dādo alicui. ḡ. Officija gratis sis: vt fias adamat. Ne possit veri iaz te sup officiperdi.

Suspectus caueas ne sis miser omnibus horis

Nam timidus et suspectus aptissima mors est

Suspect' caueas. i. suspitōes | ne sis miser oibus horis | q̄ qui semper in suspitione est miser efficit | Nā timidus et suspectus aptissima mors est | .i. suspitōis. Nam melius esset talibus mori: q̄ semper viuere in timore vel caueas suspectus. i. ne sis suspectus. vnde ḡsus. Suspectus semper cur sis

miser ipse libenter. Nam mors apta quidem suspicio constat eidem.

Cum fueris seruos proprios mercatus in vsus

Et famulos dicas homines tamen esse memento

Quod humanitatem nos inuitat auctor dicens ne nostros famulos ducam? in cōtemptū: cū eiusdes sim? nature. Quia vt dicit in genesi: quādo de? creauit oēs boies nullū creauit nobiliorē altero. Et cū a summo creatore originē habeam? oēs frēs sim? ides dicit. Cū fueris seruos pprios mercatus in vsus. i. pprium vsus vel seruitutē boies tamē esse memēto. licet seruiant tibi. tamē erga eos age hūanitatē. vñ n? Cū sis mercat? famulos tuosq; lucrat? Sunt boies isti p̄cio quos habuisti.

Quamprimum rapienda tibi est occasio prima

Ne rursus queras que iam neglexeris ante

Quod cōstrue. prima occasio. i. prima oportunitas fati: hoc qd tu desideras. ē rapiēda. i. aggrediēda. [q̄ primū. i. cito et velociter tibi. i. a te: cum occasio boni opis venerit tibi. vñ. Tolle moras sp̄ no cuit differre paratis. ne rursus. i. postea cū uolueris facere illud vel bfe de quo p̄? habuisti possi- bilitatē. queras illud et non inuenias. vel. queras et inuenias. que iā neglexeris. i. omiseris ante. vñ vsus. Que tibi queq; dat occasio prima petat. Ne reperire uelis q̄ neglexisse uideris et.

Morte repentina noli gaudere malorum

Felices obeunt quorum sine crimine vita est

Quod dic mouet nos auct. ne mortis alicui? mali subitanea gaudeam? qz et filr. felix bō pōt mori. vñ qdā Dēs crede mori: mors nulli parcat bonozi. Dēs maiores mors occupat atq; minores. Equa falce se- cat humilē maiorib? equat. Et alibi. Quicqd agas memo: mēte tcneto mori. vñ. noli gaudere ma- loz morte repentina. i. subitanea. mortē. i. f. boim. Scriptū est em̄. Noli gaudere de morte inimici tui: scitās qz oēs boies moriunt: sed etiā felices. i. beati. obeunt. i. moriunt: quoz. f. felicū. vita est sine crimine. i. sine peccato. cū ergo tam boni q̄ mali moriunt: nullius mortis gaudere debes. vñ n. Ars subitam mortez p̄anos uenisse quid optē. Occidit iniustus: necnō sine crimine iustus

Cum tibi fit coniunx nec res et fama laboret

Utandum ducas inimicum nomen amici

Cum cōiunx tibi fit nec res. i. pecunia cū sis paup? et fama laborat: qz boies male loquunt de ea: vt dicendo te eē diuitem cū non sis. ducas. i. dignū iudices. vitandū nomen amici. adulteri fingēs se eē amicu tuū. inimicu tibi. qz re uera inimicus est adulter et nō amicus: qz vrozis tue significat se eē amicu vel alit? cū comūx tibi fit. i. cū fama coniugis laborat: ita qz fama mentiat ea q̄ fit falsa. vñ dicit. Verū dicēs nō laborat. nec res. i. nō fit ita in rei ueritate. i. vroz tua nō est talis q̄lis dicit a fama. vi tādū ducas. i. uita. ne ducas nomen amici. i. inimicu. i. vt inimicu. q. d. ne facias de amico inimicum quia causa vrozis tue nō fingit se esse amicu tuū: quia falsum est qd de ea dicit. vnde uersus. Junct? ad vrozem turpem uita bis amorem. Ne labor: incubat qui rem famaq; retundat et.

Cum tibi contigerit studio cognoscere multa

Fac discas multa uita est nil uelle doceri

Cum tibi cōringat studio. et. q. d. noli supbire si tu scias aliqd: imo uelis sciam tuā āpliare semper qd discendo et alios instruendo. Vñ supra. Exerce studiū et. Dicit q̄. Cū tibi p̄ringat. i. acciderit. co- gnoscere multa mala. i. multas res. studio. i. per studiū. fac discas et. Noli supbire inde: sed te p̄ nesciente reputa. uita. i. caue. nescire doceri. nō p̄hibendo alijs audita. i. res auditas. vnde vsus. Nemo si oblitus cum fuerit nuda peritus. Quin plus adiscat nec discere queo fatiscat.

Miraris uerbis nudis me scribere uersus

Hec breuitas sensus fecit coniungere binos

Siniturus auctor opus suum: excusat se qz loquitur a deo breuiter dicens hoc non fecisse et negli- gentia sed et sensus breuitate. vnde dicit. [Miraris uerbis] interrogatiue potest legi. q. d. debes mirari me non amplius uel prolixius tractasse. hoc enim feci propter mei sensus breuitatem. qz nō sum magnus poeta. uel propter paruitatē sensus mei. me nudis. i. apertis uel nō sententiosis: et ita eunt arrogantiā sequitur. hec breuitas sensus. f. vt breuiter doceret nudis. i. apertis uerbis. fe- cit coniungere binos. quia bini et bini coniuncti sunt seriatim: ad ostendendum: quid fugiendūz. qd tenendum. quid ue inittandum sit filio et nobis quos sub persona filij instruere intēdebat. vnde n.

Nullus miretur si nuduz carmen habetur. Mens pauperitina: coniungit carmina bina

Quod Expliciuut glosule catbonis. Incipit prologus in theodum

Ghibiopum terras iam feruida torruit estas.

In cancro solis dum voluitur aureus axis

Quanti hz magno & excellēti igenio viri ad pūit libelli expositionē se ap-
plicauerāt. vñ bāud inuria labor iste quē aggredior: supuacu? atq; supflu?
videbit: dabo eadē opcrā q̄tū mag? valnero q̄m in? supflu? ip̄e repiar: nec
intēdo quifinō ab his q̄ ab alijs bñ p̄scripta fuerūt et arrogātia recedere
Scio nāq; dicere comico nihil eē iā dictū qd nō sit dictū p̄? q̄re equuz est
& nos cognoscere atq; ignorare q̄ faciūt veteres sic faciūt noui. Erūt ḡ mo-
dus pcedēti talis: q; p̄lo p̄mittit textualis s̄nia. deinde si op? fuerit am-

plioz materie deteriatto: & dicit. vñ originaliter sumpfit exordiū. Demū s̄nalis p̄structioz terminoz
grāmaticaliū expositio nō euagādo aliq̄mō extra materiā allegādo alias fabulas vñ historias: q; ex
talib? in se honestissimis qdē p̄it̄liber tot? p̄terit. & ne a cōi & approbato incobādi mō recedat. vidē
de sunt cause opis & aliq̄ alia ad intellectū pleniorē p̄ferētia. Lā igit materialis est multitudo histo-
riaz biblic: & figmētoz poetaz & bic positoz. vel cā materialis siue iubiectū est victoria v̄tatis supra
falsitatē: q; circa illud h̄s̄at totū op?. Lā finalis est duplex. i. forma tractatū q̄ est mod? agēdi nar-
ratiū? p̄batiū? & p̄futariū?. Et forma tractat? q̄ est diuisio libri p̄ pres̄ p̄ncipales. & illaz subdiuisio p̄
p̄ticularēs. Lā efficiēs est pene ignota. dicit tñ aliq̄ q; theodolus ip̄z cōposuit. Alij dicit q; ioban-
nes chrisostom? doctor theolog? eminet? scie. Alij dicit aliter: s; sup̄ h̄ nō est curādū multa. Et ego
credo q; theodol? nō sit p̄p̄riū nomē auctoz. sed nomē nouiter inuētū & fictū v̄m p̄p̄rietatē rei & ma-
terie: sicut in comedijs dan? q̄si dās yana. Lā finalis est vt videat? q̄liter a p̄sēdo p̄dicatozib? & puer-
fis hoib? v̄tatis ip̄a sepe criminet. tñ ip̄a vincit falsitatē. Et q; p̄z v̄ritas op̄s. Doctamur em̄ in isto
libello amare v̄tate & fugere falsitatē & mēdaciū: & credere q; falsitas a v̄tate supat. iō dicit. Diero
nim? vos nobiles aut ignobiles hec est p̄ditio v̄tatis vt eā sp̄ inimicitie p̄sequat: sicut p̄ adulationē
p̄niciose amicitie p̄sequit. Et chrisostom? sup̄ matb. Nō solū p̄ditoz v̄tatis est q; mēdaciū v̄tate lo-
q̄t: s; q; nō libere p̄nūciat v̄tate quā p̄nūciare oportet. Intēto etiā p̄z ex eodē. Titul? est talis. In-
cipit liber vel egloga theod. Et iste titul? inuit q; theodol? sit nomē auctoz. Vel dicat sic. Incipit
theodol?. vt theodol? sit nomē hui? egloge: sicut eunuch? nomē v̄m? comedie: sicut etiā traēdie p̄
p̄rijs noib? noiant: sicut etiā intitulat q̄s egloga v̄gilij. Dicat aut̄ theodol? a theos qd ē de? & dolo-
li. q; in hac egloga agit de v̄tate q̄ est ip̄emet de? de? est p̄ma v̄tatis. & de dolo. i. falsitate. Et p̄ latio-
ri declaratiōe sciēdū est q; egloga d̄: esse vana descriptio buccolicoz: est materia humilis mores p̄
dicās p̄ introductionē rusticaz p̄sonaz vt pastor. Et d̄: ab eib? q̄ est capia & logos sermo q̄si v̄m
dicapū? .i. humilis. vel q; a capis & talib? ruralib? possessionib? talis sermo. s̄mit. Et glose cōmunes
solēt h̄ distinguere tria ḡna eglogaz: sed non videt̄ mihi salua reuerētia auctoz q; illa distinctio sit
bñ posita aut p̄sona dicit̄ poetaz: iō eā omitto. Alteri? p̄siderādū est q; inter oēs eglogas & v̄gilij
& frācisci petrarche & alioz. ista egloga videt̄ esse honestior. fructuosior. & maiori artificij cōposita
& ḡnōzib? semētis plena. iō merito vsus h̄z q; eā adiscat iuuenes & cōposuit auc. ad s̄ilitudinē v̄m?
v̄giliane: q; incipit. Dic mihi dametba cuiū pec?. Et bic recte idē ordo & mod? pcedēti obseruat. bic
seruat aucto: legē amabei carminis sicut ibi Pro q̄ sciēdū est q; amabeū carnē sic dictū est ab inuē-
tione d̄: aut̄ id in q; introducū p̄sone altercates. Et prima ei? ps. p̄ libito incipit. scda h̄o pl? sp̄ & ma-
ans vel h̄riū aliqd. vñ. Seruus sic diffinit carnē amabeū: qd est q̄tiēs q; canūt eqli numero v̄sum
vtantur. & ita se h̄z ip̄a respōsio. vt aut̄ maius aut h̄riū aliqd dicat. Vñ bic introducunt tres p̄sone. i.
p̄sultis: alitbia. & fronesis. Per p̄sultim intelligim? falsitatē: q; p̄sendo est falsus p̄p̄ba. vel p̄dicā-
toz. p̄ alitbiā intelligim? v̄tate. & dicit̄ aliq̄ alitbiā. Et d̄: de alo ts. & theos qd est de?. Et p̄ fronesim
intelligit sapiētiā vel prudētiā. Et p̄ isto aduertēdū est q; p̄ p̄sultim possim? intelligere sinagogā
siue diabolu. vel t̄ps ante t̄ps gr̄e. p̄ alitbiā ecclias xp̄ianoz cui? caput est x̄ps & vicari? ei? & minister
est papa. Vel intelligim? filiū dei vel t̄ps gr̄e q; lex noua vincit cerimonialia & figuras veteris legis
x̄ps vincit diabolu & infernū spoliāuit & t̄ps gr̄e dedit qd est t̄ps alide a t̄pe leḡ antiq̄ sic mag? theo-
logice declarādū eēt. Et ex h̄z p̄z frict? q; later sub hac egloga: q̄liter itelligi pōt. p̄z etiā qd intelli-
gat p̄ p̄sonas introductas sicut in v̄gilio p̄ dametbā meralcū & palemonē. alie p̄sone intelliguntur
Iste liber supponit vel subalternat theologicē sciētiā ad moralē p̄tē ip̄i? vel poti? etbice h̄ est mo-
rali p̄bie. q; mores n̄ros cōponit & instruit. Istis p̄missis descēdo ad tertū. Sciēdū est q; p̄ prima diui-
sio text? diuidit in duas pres̄ p̄ncipales. i. p̄hemiu. i. vel exordiū: q̄ in narrationē vel tractatū. Scda
ibi. Prim? cretbeis &c. Et ista alias subdiuidit. p̄ma q; incipit. Etbice iop̄ terras diuidit in duas pres̄.
Primo describit t̄ps in q; facta est dispensatio ista. vel altercatio inter p̄sultis & alitbiā. Scdo descri-
bit statū dispositionē & modū v̄riusq;. Scda ibi. Copuleratq; suas. Et anq̄ ista exponat p̄mittendū

est vñū qđ dicitur bñto in sua summa theologicē. s. qđ sacra scriptura q̄ttuoꝝ in his ep̄ōif. s. hystorice ab
 legorice. anagogice. ⁊ tropologicē Distoria vt dicit yfidoꝝ. p̄mo erbimolo. est narratio rei geste p
 quā ea q̄ in p̄terito. facta sunt cognoscunt. Allegoria est trop⁹ q̄ aliud significat q̄ dicit. Itē dona
 tus in barbarisimo. Vñ allegoria est de vno ad aliud h̄mōis trāsumptio. Et d̄ ab aloes qđ est alienū
 ⁊ goꝝe dictio vel locutio. qđ aliud d̄ ⁊ aliud intelligit. Vñ allegoria multis modis carnit. Qñq; a per
 sona: vt ysaac significat p̄m. Qñq; a re qđ non est p̄sona. vt aries: occisus significat carnē xp̄i passam.
 Qñq; a loco. vt xp̄s predicatur⁹ accēdit in mōtē. vbi eminētia loci significat sapiētā ei⁹ eloquētā v̄
 excellētā. Qñq; a numero. vt app̄bēdēt septē mulieres virū vñū .i. septē dona grātiarū. Qñq; a tpe
 vt nō fit fuga v̄ra in byeme. i. gelicidio cbaritatis Qñq; negotio vel facto vt interfectio goliath a da
 uid interfectionē dyaboli a xp̄o significat. Anagogia sicut d̄ in p̄logo eiusdeꝝ species est allegorie
 sed d̄ia est: qđ allegoria est mysticus sensus p̄tines ad militatē eccl̄iam. Anagogia vero est mysticus
 sensus p̄tines ad trūp̄bātē eccl̄iam. Vñ anagogia est locutio de terrenis. qđ p̄ terrena dat intelligere
 sup̄ celestia vt in illis v̄bis ap̄stoli. Dier̄ vsalē qđ sursum est mater n̄ra. Et d̄ ab ana qđ est sursum ⁊ go
 gos ductio. Tropologia est sermo cōuersus ad edificationem anime ⁊ morum bonorum informati
 onē. Et d̄ a tropos quod est cōuersio ⁊ logos sermo. Sicut cū dicitur qđ per hoc qđ dauid interfecit
 goliath: intelligit qđ humilitas deicit superbiam: ⁊ sapientia vincit certitudinē. Et vt quattuor predi
 cta breuiter cōp̄ebēdas hystoria docet factum tropologia faciendū allegoria credendum vel intel
 ligēdū: anagogia p̄parendū. Exemplū in hac dictione hiernsalem Distoria: est enim nomē est cuiusdam
 ciuitatis. tropologicē t̄pus est aie fidelis allegorice figura est ecclesie militantis. anagogice t̄pū ge
 rit ecclesie triūp̄bantis. Ideo ista p̄mittuntur. vt sciatur qđ aliquando textus erit exponēdus hysto
 rice aliqui allegorice ⁊ sic de alijs: quibus premisissis iustificandum est ad expositionem text⁹. Dicit qđ
 xp̄s in quo primo cepit esse disputatio ⁊ his inter veritatē ⁊ falsitatē fuit tempus estinū in qđ adurūf
 terre erbipum p̄pter excessum seruorū in mense iulij in quo solis aure⁹ aris dicit voluī ⁊ moue
 ri in cancro signo celesti. Ista est textualis sententia in qua oportet videre mysticū sensum latētē sub
 cortice. ⁊ pōt esse duplex. Primus est qđ estus ⁊ furor pctōꝝ iam effecerat boies nigros sicut erbio
 pes ⁊ demigratos vicijs ⁊ scelerib⁹. qñ aure⁹ ille ⁊ diuin⁹ aris solis hoc est fili⁹ dei. qđ est sol ver⁹ iusti
 cie voluī est in vtero v̄ginali p̄ incarnationē. Scđs sensus est iste. seruorū t̄pis tribulationū ⁊ p̄secu
 tionū iā labefactus vuluerat ⁊ cruciauerat fideles: qñ caro xp̄i preciosa ⁊ aurea dignata est vos
 lui ⁊ p̄uersari in hoc mūdō retrogrado gradiendi retro a v̄ritatis tramite. sequitur cōstructio. ¶ Lon.
 [estas fernida .i. callida] torruit .i. torruerat iā terras .i. regiōes ⁊ patriā [erbipū] .i. illoꝝ po
 puloꝝ [dū aris aure⁹] .i. splēdidus ⁊ lucidus ad modū aurei solis: qđ est planetarū lucidissim⁹ [voluīf
 i. mouēf] in cācro .i. in hoc signo celesti. vel ly solis pōt p̄strui cū ly cācro. Et sic p̄ ex dictis: sicut p̄
 estatē debem⁹ intelligere. vel poti⁹ qđ p̄ ethiopes. qđ p̄ solē. ⁊ qđ p̄ cancrū. ideo p̄struendo illud non
 repitit. ¶ Lira istā litterā est aduertēdū qđ auctoꝝ noster vsit hic quādā figura que dicit cronogra
 phia. que interpretatur tēporis descriptio. sicut poete frequenter t̄pa describūt. Vnde est illud. cro
 nographia solet certum describere tēpus. Item quādo exponit torruit. i. torruerat ponit temp⁹ p̄
 tēporē: ⁊ est alia figura locutiois que dicit antitesin. iuxta illud. Sepius audiuī tempus pro tempore
 poni ⁊c. Item v̄m aliquos quando dixit textus aureus aris solis est sinodoche locutionis quia ibi p̄
 arem solis intelligit ipse sol. qđ in singulis mēsb⁹ signa peragrat ⁊ mouēf in eis. Et qualiter hoc in
 telligitur videatur in tractatu de spera. qđ illud declarare hic esset frivoluū ⁊ sup̄fluum ⁊ mittere fal
 cē in messem alienā: qđ hic sum tantummodo poeta hystoricus ⁊ grammaticus. Et sic qđ in hoc textu
 ponit pars p̄ toto. iuxta illud. Si partē sumas p̄ toto vel viceuersa. Sinodocheben facias ⁊c. Postre
 mo insistentū est aliquatiter exp̄positiōi grāmaticali singuloꝝ terminoꝝ istoz p̄moꝝ v̄suū ⁊ in sequē
 tib⁹. terminūbus h̄ iste possent interim declarari: qm̄ h̄ esset nimis p̄licū. iō t̄mō tāgā difficultio
 res dictōes: de qb⁹ ⁊ etiā de alijs h̄ lati⁹ videre qđ voluerit videat pagā. b̄ugitionē. b̄ugitionē. b̄ugitionē catho
 licon. breuiloquium: ⁊ silēs [Erbipuz]. Hic ⁊ hec ethiops nomen gētile deriuatur ab ethiops. Vñ
 dicit bugui. Ethiopes dicti sunt a filio cain: qđ vocatus est tbus a quo originem traterūt. Tbus enim
 bebraica lingua ethiops interpretatur. inde dicitur ethiopiū pia. piuz. ethiopicus pica. picum. Vñ
 ethiopia interpretat tenebrē [terra] d̄ a tero teris. qđ assidue teratur. vel a torreo vt di. catholicon:
 qđ siccitate torreat. vel d̄ qñ astris trita ⁊ est erbimologia. Et inde d̄ terreus rea. reū. de terra est
 stens: ⁊ terrenus: ⁊ terrestris: ⁊ terrosus s̄a. sum. Et appellat terra arida ad distinctionē: qđ naturalis
 sua p̄petas est siccitas. vt d̄. qđ. de ḡnatione. Alia multa ipse catholicon dicit iā [aduerbiuz est t̄pis
 ⁊ cōponit etiā iamā iāq; vt ehardus. fernidus da. dū. i. calidus da. dū. ⁊ inde ferniditas. ⁊ dicitur a
 feruo es. significat bulire. calefieri estuare. Et d̄ feruo qñ flos d̄beo p̄ erbimologiam. Priscian⁹
 dicit qđ feruo ⁊ feruo habēt idē p̄teritū. i. ferui. inde feruo ⁊ b̄z cōposita esserbeo vel esserueo defer

neo pferneo r ab eo dicitur inchoatio. [Torreo] res. rui. tostū. i. ruere assignare. ficcare. cremare. vel
 vertere sine voluere intra illud. Qui torret: voluit: ficcat: cremat: assat: r vit. Itē catbo. inde torrēs
 torrēt: corusco scis. Torris. Titio gallice tison. ignit? stipes auo torricul? Inde torrid? [estas] ab
 estu r est calida r ficca ps anni: r sunt q̄tuo: pres iuxta illud cōpositi. Ver petro def. r. vii. Catboli
 con. Dat clemēs byemen. dat petr? vel cathedrat?. Estuat vrbā? autūnat bartolome?. Inde estis
 ualia nomē diminutivū. inde estifer r estiuus | cācer | equocū est vt dicit ebrardus. Dic accipit cācer
 p signo zodiaci. Nū dicit papias. Cācer est q̄rtū signū dicit? qz cū ad eū sol veniat retrogradif in mo
 dū cancri. r allegat. Catboli. h metra. Est aial signū: cācer vitlūq; malignū. Cācer cācris morb? can
 cer cācri stellāq; piscis. De isto signo latius tractatur r de spera: r de alijs. Sol planeta lucidissimus
 quia solus luceat. Inde solaris d: solanus r subfolanus. Inde solsticiū r solsequium | voluo | notū est
 inde volubilia r bz multa cōposita. f. auoluo. cōuoluo. r renoluo r. Inde voluo uas: frequētatiuum.
 Aure? illud est qd est totū de auro. Aur d: ab aura fm baitonē: r aureus qd in superficie tm. r d: de
 auro auras. inde auricalcum: r auritbonus qui habet aureos capillos. [Arts] cell? est septemtriona
 lis linea recta per mediam pilam spere fm papiam: r sumitur pro parte rote. r est masculini generis

**Copuleratq; suas tilie sub amena capellas
 Natus ab atbenis pastor cognomine pseustis
 Pellis pantbere cui corpus texit vtrumq;
 Discolor et rigidas perflauit fistula buccas
 Emittens sonitum per mille foramina vocum**

¶ Dec est sēda ps hui? plogi q̄ diuidit in tres pres. P̄io describit stat? pseustis gest? r labor. Sēdo
 stat? alitibi. vbi osidit q̄ alitibi excelebat in ist? pseustis. Tertio i b pseust? idignat? icrepat alitibi
 r eā ad certamē r disputatōes puocat. Sēda. ibi. Ad fontē iux? r. Tertia ibi. Nō tulerat pseust?. Dic
 ḡ in prima pte lraliter. q̄ pastor qdā atbeniēsis natōe dicit? pseust? cognomine pgregauit capellas
 suas sub arbore tilie amena r delectabili. cui? pastor? corp? cooptū erat pelle p̄tbere aialis varioz
 colorz: r vebemēter cū fistula resonabat emittēdo varios sonit? p foramina fistule. Intelligit sic. q̄
 pseust? .i. diabol? vl falsitas: nat? ab atbenis ciuitate grecie: in q̄ grecia sp fuerūt dolosi r cauti boies
 in illō x̄gilij. ij. eney. de vlyte. Ille dolis instrictus r arte pelassa. i. greca. et istd. aut nulla putar? do
 na carere dolis danai. i. grecoz. Itē ḡ pseust? pgregauerat boies vicijs fetidos et ifectos: sic capre
 fetide sunt sub amenitate r delectabilitate hui? mūdi q̄ bñ cōpat tilie arbori ifructuose. qz qdē ē in
 mūdo aut est p̄cipiscētia carnis: aut supbia vite vt dicit scriptura. Induebat pelle p̄tbere discolorz
 i. bēbat aim bituatū in diuersis fallacijs. Et tūc fistulario ist? fecit inflatas buccas rigidas h est dul
 cedo apparēs suaz blāditiaz fecit boies inflatos supbia r rigidos p obstinationem in pctis. Et ille
 pseustis mittebat p̄dicatōes suas fallas p mille diuersitates fraudū: imo p infinitas q̄b? alliciebat
 auditores r electos decipiebat r pducebat deceptos supbos faciebat: r supbos obstinatos i malitia
 in gebēna detruidebat r pducebat vbi nullus ordo r. ¶ Lō. [q;] p r [r] pseust? .i. ille vir falsus | nat?
 ab atbenis | arbene nomē est ciuitat? in grecia: vbi pmo fuit h alma parisiensis vniuersitas de q̄ ciui
 tate romā trāslata est: de roma pisi? situata vbi pcedēte iesu x̄po. vsq; ad seculi finē ab ea galloz re
 gnū celeberrimū r xpianissimū diceb? r florebāt. Et d: ab a qd ē sine: r tbanatos qd est mors | pastor
 cognoie | qz nō erat ver? s̄ mercēnari? . sicut sūt multi pastores nri t̄pis tm cognoie r nō nō noie: qz
 aiaz suā nō ponūt p ouib? | copulerat .i. aggregauerat. Df em cōpellere q̄i simul in vñū pellere | su
 as capellas .i. quas capras: r est dimi. | sub amena | r tenet neutralr. i. sub delectatōes r oblectamīa
 | tilie | arbor? inutilis | cui .i. pseusti | pellis discolor: p̄tbere | illi? aialis colorati diuersis coloribus
 iō d: a pā qd est totū r etherōvar iū | texit .i. cooptū | vtrūq; corp? .i. corp? r aiaz | vel .i. vtrūq; p̄tē
 corpis: h ē mēbra r pres xp̄i | fistula .i. tale instrū musicū | pflauit buccas rigidas .i. statuit buccas
 rigidas .i. p duo labia: vl p bora ei?. Et ē h bypalage figura: qz agēs pōit p patiēte. iō intelligit sic. i.
 bucce rigide pflauerūt fistulā. iux? illd. Si dicat agēs patiēs res vl viceuersa fiet ypalagiū r. | fistu
 la .i. in q̄ | emittēs sonitū p mille foramina vocū. | pōit h nūerus finit? p numero infinito de celo. vt
 op? bzeni? fiat. Erponēdo tertū notabo difficultates textuales i qlz s̄boz: vbi expedit dictionū de
 riuatōes vbi distinct? pōit p̄nt. vbi amenū d: ab a qd est sine r mene qd est defect?. Nat? de nascor d:
 pastor: a pacēdo. cognoie q̄i cognatōis nomē. pseust? .i. falsitas in pseudo. i. falsus. ppba r ē epibent
 ḡnie. Alio mō d: p̄tber. corp? d: q̄i cordis op? .i. custodia. vl d: corrupēdo vtrūq; de vter ra. rū. qd
 est idē sic q̄s q̄d. Discolor: cōponit de dis r color: ris. r ē cōis ḡnis. Rigidas de rigeo riges. Fistula
 a pbonos son? . Emittēs. i. extra mittēs: de e r mitto tis. Sonitū de sonoas. Mille nomē numerā

le et indeclinabile bñ repit milia declinabile. Foramina dicitur a foras. Not de voco as. inde vocalis. ita
vocifero ras: s; qz ista sunt sat clara lz sunt vtilissima tacebotalia: qz si taliter oia dicēda ponerentur
Ad fontem iuxta pascebat oues alitbia opus esset nimis magnū et fastidiosum.

Virgo decora nimis dauid de semine regis
Cuius habens cytharam fluuij percussit ad vndam

Substitit flumius tanta dulcedine captus
Auscultando quasi modulantis carmine plectri

Ipsaq; balantum grex obliuiscitur esum

¶ Ista est scda p̄tula in q̄ describit stat⁹ et gest⁹ alitbie: et ostēdit excellētia ei⁹ sup pseustis. vñ inuidia
pseustis in eā cōsistit. Dicit ḡ textualit̄ sic Alitbia virgo pulcherrima de gñe regis dauid orta custodi
ebat gregē ouū iuxta fontē et gerebat cytharā dauid cui⁹ q̄ tā melodiose ludebat vt fluui⁹ melodica
cythare sisset cursus suū q̄si auscultādo carmia melodiosa q̄ per eaz in illa cythara caneant: et ideo
ita dulciter caneant q̄ etiā grex suus oēm cibū p̄e dulcedie melodie negligebat. Exponēdo et appli
cādo p̄ alitbia itelligim⁹ ecclesiā vel h̄itatē: vt si dicat q̄ ecclesia vel vera p̄dicatio pascebat oues su
as. h̄ ē fideles xp̄ianos simplicitate colūbina: et mittes cibo spūali: qz nō in solo pane uiuit
hō s; et oī h̄o qd̄ p̄cedit de ore dei. Et erat iuxta fontē. s. baptisimi. qz tūc cepit eē tps̄ gr̄e. Tūc aut̄ di
uina lege et euāgelica istruebant simplices p̄ aplos. et ita ecclesia erat nimis pulchra sicut in cātic⁹ cā
tcorū clare et pulchre pōit. Et ista descēdit de gñe dauid. qz xps̄ fuit nar⁹ de semine dauid fm̄ carnē. Et
dicebat h̄e cytharā dauid h̄e psalteriū vel alia p̄cepta vel documēta salubria p̄p̄bar. et cum hac cy
thara p̄cussit ad vndā. h̄ ē ad ppl̄s p̄dicādo nouā legē. vt vet⁹ lex dimitteret. Et tūc ppl̄s audiēs dul
cedinē et sc̄itratē et misteria ist⁹ legis substitit nec p̄cessit vlti⁹ in veterē legē cognoscens hāc eē s̄a
ctā tenēdā. Et tūc grex fidelū dimisit esus seculariū voluptatū: et cessauit a p̄ctis et coluit deū in car
natū. Manifestatū ē q̄ h̄ vbiq; tāgunt mltē et ardue materie theologice q̄s nō opz h̄ tractare s; sus
ficat ita celeri pede q̄tū sufficit ad p̄positū trāsire. Et. [Alitbia h̄go nimis]. i. mltū decorat pulchra
pascebat. i. nutriebat oues ad fontē iux. s. locū in quo erat pseustis. Et p̄ hoc ostēdit q̄ bon⁹ pastor dy
esse. ppe gregez suū: qd̄ ē p̄ platos q̄ dimissis ouib⁹ ad singulariū principū curias veniunt lucrī pō
per bonoris cā: vñ tñ p̄ncipes ipos nō q̄ recta sūt facere: sed etiā ad nequā et magna peccata istru
unt et diligūt. ista dico de femine. i. de gñe dauid regis de q̄ inferi⁹ dicebat. cui⁹. s. dauid habens cy
tharā p̄cussit ad vndā. i. ad aquā fluuij fluui⁹ capt⁹ tāta dulcedine quāta est sonit⁹ cythare subste
rat. i. arrestauerat vlt⁹ q̄t⁹ māserat. q̄si auscultādo carmia cātilenas et dictamia plectri. i. lyre mo
dulātis. i. dulciter et fm̄ mediosos musice modulus resonātis. q̄. p̄ et ipse grex cōgregatio est par
uoz aialū. iō seq̄ balētū. i. omnis dicitur a bala as. qd̄ significat clamare et p̄tinet ad oues sicut grunire
ad porcos obliuiscitur esum. i. cibum vel comestionem. et dicitur ab edo edis

Non tulerat pseustis sed motus felle doloris

Litoris alterius proclamat ab aggere tutus

Cur alitbia canis rebus stultissima mutis

Si uiuat vt vincas mecum certare potestas

Fistula nostra tuum si vincas cedat in vsum

Clitadabis cytharam legem coeamus inequam

¶ Ista est t̄tia p̄tula q̄ sic dimidit. P̄rio pseustis idignari et iuitēt⁹ pōit. puocat q̄ alitbia puocat
ad certādū feci: p̄igno: e positio qd̄ victor: lucrare. Scdo pōit p̄ndēs alitbie r̄isio: et puocatōis ex
auditō: scda ibi. Illa refert. P̄rio dicitur h̄r̄alr. dū vidit pseustis alitbia pascerē dulciter et modeste reficiētē
suū gregē: et vidit et gregē attētissimū ad carmia ei⁹: ipse nō potuit apli⁹ irā suā cōtere: sed ipse irat⁹
et illi inuidēs ab aggere et litore suo clamare cepit dices. Quare ip̄udentissima alitbia cōsumis labo
rez tuū mutis canēdo corā bunt mutis et insensat⁹ reb⁹. Nolo si placz tibi tecū certare: si me deuiceris
bebis fistulā n̄as quā vti poteris p̄ libito. Sin aut̄ sup̄ te victoriā būero hēbo tuā cytharā. Et idcir
co nūc p̄gregemur et incipiam⁹ decertare et disputare. p̄inuādo itellectū tā p̄tactū p̄ostq̄ vidit dyabo
lus xp̄ianos velle parē eccle: cōmor⁹ inuidia et n̄s lōge distillās h̄itate clamare icēpit. o ecclesia tu debes
reputari stultissima ex q̄ opationē meā deseris. Quare p̄dicas reb⁹ mutis: hoc ē xp̄ianis: qm̄ ltr̄ vidē
tur respectu p̄p̄bar vlt⁹ garrulitatū p̄p̄oz gētiliū naturalr̄ tñ sapiētū et carnaliter. Vel mutis: hoc ē
stultis et ignaris: qz a secta mea recedūt. Si vis me expellere: et legē meā distruē: disputem⁹ iter nos
et si victoriā būeris mihi subditi tibi obediēt et c. Et. pseustis nō tulerat. i. pati nō poterat. qm̄ in
videret sed ipse mot⁹. i. cōmor⁹ felle. i. amaritudinē doloris. p̄clamat. i. p̄cl̄ exclamat ab aggere

Agger vt dicitur bito. fm papia dicitur strues: aggeriens: moles: motu icul. Et dicitur ab aggregando. vel est cui iuslibet rei acernatio vni fosse et valles pnt repleri. Et fm bug. dicitur ab aggero as. i. adunare vel accu mulare alteri? littois. Dicitur alitbia stultissima cur. i. qrel canis. i. pdicas rebns mutis. i. boib? ignar? et stolidis qd te audiunt. Si iuuat. i. si plz: vel delectat vt vincas. Imecul prās] ē tibi data] cer tare. i. disputare mecū] fistula nra cadat. i. accedat vel veniat] in tuū vsū si vincas] me. et tu] vici ta.] a me] dabis mibi] cyrbas] tuā. qd] coeam?] i. fil' eam? v?] pgregemur et subeam?] in equā legez] i. in equū certamē posito pignore a qd libet.

Illa refert nec dicta mouent nec premia mulcent

De tua nunc adeo quia vulnere mordeor vno

Quo res cumq; cadit nisi testis sedulus assit

Si victus fueris non me vicisse fateris

Questa est scda pte alitbia qd sic diuidit. pmo alitbia certamē admittit et pseustim etaudit. Scdo ipa iudicē petit et eligit scda ibi. Sz qd mutari nescit et. pmo dicit. D pseustis ego nō multū moueor ppter nra tua: qd nec tua dicta nec te reputo vel timeo: nec tua munera vel pignora me ad certādū alliciunt. Sz retrabor ab b actu: et actū differo: qd null' est qd tanq' testis vel iudex idone' litē nras termiare possz audire: qd liceret tibi negare te a me deuictū si vict' fueris. Aduertēdū ē qd p b qd d: b: nec dicta nec pnia et. dat documētū qd iudex nō dz eē acceptator psonarū nec placari pcevel p'cio: iux' il lud esopi. Nō erat acumē iudicis. vñ dicit aug. i qdā smone. Absit dñe vt i tabernaculo tuo p paup' bus accipiant psonē dinitū: aut p ignobilib' nobiles: qd poti' infima mūdi eligisti vt fortia qd con funderes. Et i libro deuterio. dicitur De' ē magn' potēs et terribilis qd psonā nō accipit nec mūera. Itē cō siderādū ē circa tertū qd sicut biero. de sumo bono. Test' falsidic' trib' ē psonis obnoxi'. Pmo deū quē piurādo ptemt. scdo iudicē quē mentiedo fallit. postremo inocēti quē falsus testis ledit. Jō bñ dicit b sedul'. Multa de ppietatis iudicis et testiu dicit iuriste. qd lo.] illa] alitbia] refert] i. m det] nec tua dicta] i. nba] mouēt me] ad trā] nec tua pnia] qd] ppois] mulcēt] i. mitigāt: fallūt: all' ciūt] adeo] i. i' m] qd] i. i' p' tū] ego mordeor] i. crucior et torqueor] vno vulnere] vno scrupulo et vna pūctiōe. si tert' bz qd vulnere: tūc ly adeo ponit p certe] qd res cūq;] i. qd cūq; res. Nec ē figura qd dicitur bemesis qd bz fieri qñ dictio diuidit: et inf ptes ei' alia dictio interponit: iux' illud. Dat bemesis binas in ptes dictio secta et.] qd cūq; loco res cadit] i. enētus iudicij tēdat] nisi testis sedulus] i. iust' diligēs et rect' qñ sine dolo] assit] i. pns sit] si fueris vict'] a me] nō fateris] i. fateberis tps p tpe

Sed quia mutari nescit sententia veri

[me vicisse te et.

En adaquare gregem simul et releuare calozem

Nostra venit fronesis sedeat pro iudice nobis

In hac pte alitbia iudicē eligit fronesim. Et diuidit i duas ptes. Pmo fronesis eligit vt cām et litē decidat et termiet. Scdo excusatione pmissa on' iudicis sibi fronesis assumit. scda ibi. Tūc m' et. Itē pna i duas. Pmo alitbia fronesim tanq' iudicē noiat. Scdo pseustis eā acceptat. scda ibi Pseustis ad b. Pmo dicit alitbia: qd opz nos bñe iudicē: et qñ vitas nō pōt vici vel mutari. Ecce video fronesim qd adducit gregē suū ad aquā ad refrigerādū et bibēdū seu potādū: ipsa sit iudex et in cōpromit tam' i eam: et arbitret ipsa pro libito et arbitrio retinet litē nram. Et ex isto textu elicif vna ppetas boni iudicis. Dicitur enim bon' iudex eē prudēs. Nā fronesis interprat sapiēs vel sapia: nec dz puerti amo re vel odio: vt dicitur in pbemiorbetorice aristotel. vñ qdā iudicis ē recti nec munere nec pzece flecti. Ipse enim dz eē tanq' ius incarnatū: Et sicut lingua bibere idifferēs inq' tū est ex se ad vtrāq; pte. Et de ignozātia iudicis. dicit aug. li. rit. de ciuitate dei. Ignozātia iudicis plerūq; ē calamitas inocēt' Blose cōes sic tractat d' psonis req' sitis ad iudiciū. Sz istud omitto: qd imprinēs est pposito. Qd.] sed q' smia veri] i. veritatis] mutari nescit en] i. ecce: gaudenter dicit hoc] nostra fronesis] que ē qñ mater sapie: et ipa sapientia] venit adaquare] i. ad aquā ducere gregē suū et releuare simul eius calozē: ergo ipsa] sedeat nobis p iudicē] id est loco iudicis et tanq' arbitrarus vel arbiter.

Pseustis ad hec video qd eam fors detulit vltro

Iduc ades o fronesi nam sufficit boza dies

Et tua iam nostro postponas seria ludo

In hac pte pseustis acceptat fronesim in iudicē. et dicit sic. Ego credo qd a cām vel fortuna nūc ipsa venit. Jō o fronesis rogo velis infesse nro certamē: qd statim finiem' et expediem' infra vni diē et ideo supplico q' tū p' pponas nūc. ppa negocia nre disputatōi: et dimissa re. ppa nos audias Aduertēdū ē

¶ In b tertio p̄io ponit cā q̄re p̄senserint in ea: q̄ nō erat verisile q̄ alit̄bia eā venire fecisset. Et ita p̄sensit nō erat suspecta: q̄ a casu illuc venerat. et si suspecta eēt recusari posset: nec eēt iudex idoneus. Secūdo ponit supplicatio q̄n̄ d̄r. Duc ades. Tertio ponit cā p̄p̄ quā moneri d̄z fronesis ad eraudien dū cūq̄ dicit p̄sensit illud certamē terminari in vno die. Quarto supplicatio subiūgit quasi respō dēdo obiectioi quē posset p̄tēdere fronesis q̄n̄ d̄r. Ut tua iā n̄so ec. Et h̄ sciēdū ē q̄ valde m̄sti ter tus h̄nt p̄ponas: t̄i text⁹ d̄z esse postponas: aliter sn̄ia nulla esset. Et istud metrū siue etiā istud v̄bū recte scriptū est ab egloga virgilij: ad cū⁹ erēplar et similitudinē p̄fitez auctoz p̄scriptit q̄ incipit for te subarguta: i q̄ v̄it carmine ameno et tali ḡne certaminis: sicut i alia allegata. s. dic mibi dametba q̄ iste duo sunt scripte eadē lege carminis. Vñ in ista forte etiā h̄ēt istud metrū. Postbūmi t̄i illoz mea miseria ludo. ¶ Lon. p̄sensit dicit vel ait ad bec v̄ba alit̄bie. h̄c deest v̄bū: necessario requisitū. et est elyphis figura: iuxta illud. d̄z vni⁹ v̄bi defect⁹ elyphis ec. [video q̄ forz .i. fortuna] obtulit [i. adduxit] vltro .i. sp̄te. sic q̄ nō vocata est eā. s. fronesim. [O fronesis ades] .i. sis p̄ns [vt postpo nas iā] .i. nō [tua seria] .i. tua negocia seriosa et vtilia tibi [n̄so ludo] .i. n̄e liti et disputationi [nā] .i. p q̄ [boza diei sufficit] [hoc est vnica boza diei. et hoc est vnus dies integer: et hoc videt̄ meli⁹: vt p̄s in fine libri. vbi innuit solem iam tendere ad occasum. Et ista clausula potest p̄construi vltimo versu.

Tunc mater fronesim adaquato me gregequus

Accelerare domum iussisset vterq; parentum

Non dubito penas si quicq; tardo paratas

Zeta feram talis presumens gaudia litis.

¶ Dic fronesis suscipit on⁹ audiēdi litē et ferēdi iudiciū: quous b̄eret legitimā cāz recusatōis. et diuidi tur. p̄io fit hoc. sc̄do ip̄a vt h̄ns auctoritatē imponit eis legē. P̄io sic quous vterq; parētū mibi disti cte p̄cepit: vt adaq̄to grege celeriter domū reuerteret: et nō dubito penas mibi ab eis p̄patas si quid tardauero: t̄i ego leto et iocūdo aio sufferā p̄cipiēdo gaudia magna ab hac disputatione v̄sa. Aduertē dū etiā q̄ p̄ fronesis intelligim⁹ eccl̄iaz h̄ac militatē: cū⁹ p̄ est t̄ps et captus: mater n̄o illa celest̄ eccl̄ia triūphās. iō dicit fronesis. lz parētes mei iusserint me p̄cito grege adaquato. i. grege t̄piano baptisato trāsire ad domū: et patriā illā celestē q̄ est n̄ra māsis: vt dicit ap̄s: ad quā siue baptisimo trās siri nō p̄or: t̄i si aliquādiū v̄soz h̄ i terris certādo p̄ mundū: carnē et demone: nō dubito penā mibi in fligit̄: immo potius spero leta gaudia: q̄ quātō aliqs plus viriliter pugnaverit p̄ hostes istos familia res et neq̄ssimos: tanto maiorē gloriā expectare d̄z: in qua vt d̄z insequētia. Nec lāgor nec senius nec fraus nec terro: hostiū: sed vna vor letantiū ec. ¶ Cōstrue [fronesis mater ait] [supple viso cōpromis so facto in cā] [quous vterq; parētū] [n̄soz] [iussisset me accelerare] .i. celeriter ire [domū] [et hoc dico] [grege] [meo] [adaquato] .i. ad aquā deducto: nihilominus [si tardo quicq;] .i. aliquāter nō dubito penas [mibi paratas]. Sed [ego presumens] [pōt teneri in bona significatione. i. confidēs. vel in ma la. i. me presumtuose habens non obediendo parentibus: quasi aliquid ante et contra p̄ceptum su mens] [leta feram gaudia litis talis] .i. certaminis vel disputationibus et alterationis.

Perge prior p̄sensit quia masculus illa sequaci

Equabit studio tetras sit in ordine vestro

Pictagore numerus sol augeat obsecro tempus

¶ Ista est vltima ps ist⁹ plogin qua imponitur lex et ordo dicendi disputantibus et decertantibus vel litigantibus. Et diuidit̄. primo lex imponit̄. secundo factū per eos executioni mandat̄. sc̄da ibi. Primus cretbeis. Dicit em̄ fronesis ordinando eos et legem imponendo. O p̄sensit. q̄ tu es vir. vir aut̄ est digno: muliere. ideo primo incipies litē p̄ponēdo in mediū quid volueris. deinde te sequef alit̄bia: et quilibet vestrum in dicendis numerum quaternay obseruabit: q̄ est numerus pictagore: et ego oro q̄ sol augeat t̄ps et spaciū motus sui. vt lis vestra apte terminari possit. Dic q̄rere posset alē d̄s q̄re vult fronesis q̄ p̄sensit incipiat p̄m⁹. Dicit q̄ sicut claritas est placidissima post nubilā: ita v̄i tas post falsitatē. Alia ratio est vt apparētius victoria veritatis appareat q̄ falsitas habuit p̄eroga tiuam primo p̄ponēdo: et p̄ irritandi veritatē ad respondendum iuxta legē carminis amabeis: dicē do plus vel maius vel cōtrariū vt in plurib⁹: t̄i licet hoc ita sit: p̄sensit cui datus erat p̄o: loc⁹ deus cif. Aduertēdū est q̄ p̄ p̄sensit possum⁹ intelligere t̄ps qd̄ p̄cessit t̄ps gratie qd̄s in intelligit̄ p̄ alit̄biā que illud t̄ps inseq̄ vacādo bonis operibus et vtēdo marime doctrina quattuor euāgelistay in qua cōtinet̄ tota lex nostra: et etiā amplectēdo quattuor virtutes cardinales: p̄ndentiā iusticiā: fortitu dinem: et temperantiā. Item sciendum est q̄ vt dicit̄ glose: pictagoras p̄būs transiens iuxta fabricā audiuit quinq; malleos: quinq; tū deposuit. et ibi optimam consonantiā et p̄portione in somis repit. et iux ta diuersam p̄portione somi illoz malleoz inuenit quattuor principales consonantias. s. dyatessa

ron dyapete etc. Et dicit boe. q̄ pitbagoras inuenit arte musice. Itē p̄siderādū est circa illud nomen tetragramatō vt dicit brito in summa est nomē dñi ineffabile q̄ttuor l̄raz. Joth. beth. vau. be. Et dicit a tetras qd̄ est q̄ttuor: ⁊ ḡma l̄sa. Et exponit glosa. Exodi. xviii. sic be iste: iob p̄ncipiū: beth passiois vau vite: q̄ r̄ps est p̄ncipiū vite in adā om̄isse: quā sua passione restaurauit. ¶ Lon. [o p̄seusti p̄ge.]. i. p̄cede ad disputādū [p̄rior.]. i. ante alit̄biā: q̄. s. es [masculus.]. i. vir ⁊ dignior [illa.]. s. alit̄biā [eq̄bit.]. i. equaliter sequet̄ i studio [sequaci.]. s. disputatiōis [terras.]. i. q̄ternari⁹ [numerus.]. s. versuū [pitbagore.]. i. p̄bilosophi [fit vestro ordine.]. i. dicēdoꝝ. Et vt disputatio ista p̄fecte possit compleri ego [obsecro.]. i. rogo deum vt [sol augeat.]. i. p̄trabat nobis [tempus [scilicet dei.

Rimus cretbeis saturnus venit ab oris

Aurea percunctas disponens secula terras

Nullus ei genitor nec quisq̄ tempore maior

Ipso gaudet auo superum generosa propago

¶ Finito p̄logo in q̄ intētio auctoris apta est ⁊ mod⁹ p̄cedēdi p̄fronēsim limitat⁹ restat expedire p̄ virib⁹ p̄tē p̄ncipale q̄ p̄tinet disputatōez inter p̄seustim⁹ ⁊ alit̄biā. P̄rio q̄ sciēdū est q̄ tota disputatio p̄ssit in adductōe fabularū poeticarū ⁊ historiarū sacre scripture. ⁊ fm̄ erigētīā fabule q̄ p̄cedit subiūgit historia vel maior vel ōria vel potior iurta legē istī carminis ⁊ fabule nō h̄nt ordīnē inter se: nisi p̄ quāto h̄nt respectū ad historiā sequētē. iō nō ponit diuisio fabularū: sed historie diuisiō: ⁊ libri diuisio attēdet penes hystorias: ⁊ penes diuersos act⁹ disputatiōis. Nec ps̄ diuiditur. P̄rio p̄seustis pōit fablā. Secdo alit̄biā historiā correspōdētē. scda ibi. Incola p̄mus hō. Dicit ḡ t̄tualiter. Saturn⁹ p̄m⁹ deoz venit a regionib⁹ cretēsb⁹. ⁊ adeo cōposite ⁊ pudētē recit subditos q̄ secula dicta sunt aurea. Nō habuit saturn⁹ iste patrē nec maiorē se: ⁊ iō ip̄e est auus alioꝝ deoz sup̄noꝝ. Nec fabula sumit originaliter ex p̄mo methamozp̄boses: vbi ouidi⁹ distinguit q̄ttuor etates mūdi: p̄ma fuit aurea: cui p̄fuit saturn⁹. scda fuit argētea. tertia erca: vltima est de duro ferro. De p̄ma dicit sic. Aurea p̄ma facta est etas ⁊c. vbi publice singula describit. P̄rio latiori intellectu aduertēdū est q̄ saturni descriptio est talis. Saturn⁹ depingit hōē sener. curu⁹. tristis. pallid⁹: q̄ in vna manu falcē tener: in eadē drachonē imaginē q̄ dētib⁹. mordet eadē p̄p̄r ⁊ applicat cū altera manu filiū p̄nūlū ad os cū dētib⁹. p̄p̄rijs cū deuorat. q̄ttuor iurta se hēbat liberos. iōnē. imonē. neptunū. ⁊ plutonē. Et iupiter amputauit virilia p̄ris. Mare erat pictū ante ip̄m: in q̄ p̄ciebāt virilia: et qb⁹ ven⁹ nascebat. iurta ip̄as erat ops vroz: ei⁹ q̄ opē oib⁹ ferebat. Nec fabula varijs mōis exponit. H̄i historia ⁊ res gesta q̄ saturn⁹ fuit rex crete. ⁊ ab vno filioꝝ suoz expulsus ē a regno. Et ista historia exponit applicādo ad astronomiā. Nā saturn⁹ p̄m⁹ est planetaz. tar dus ⁊ maliuolus. Vel p̄ saturnū intelligit ip̄us q̄d̄libet. q̄ttuor filios. i. q̄ttuor p̄res p̄ncipales h̄nt. ⁊ d̄ comedere filios: q̄ q̄q̄ nā scit in tpe p̄sumit etiā in tpe ⁊ oia sicut vestimētū veterascēt: vt d̄ in psalmo. Ista tangunt p̄ glosas cōmunes bic ⁊ in grecismo in illo textu: saturn⁹ genuit tres ⁊c. ideo q̄ttū possibile est oia ad mores erunt applicanda. Saturnus pōt significare aliquē malū sup̄ioꝝ: vt p̄ncipē terrenū vel prelatū et tyrannū: q̄ describit sener. i. antiquat⁹ in malicia ⁊ curu⁹ a recta via. ⁊ tenet falcē qua mediante affligit toꝝquet ⁊ depauperat subditos: ⁊ d̄ ideo eos comedere p̄ tyrānicas ⁊ indebitas eractiones ⁊ secū tenet tales drachones. i. iniq̄s ⁊ pessimos satellites. ⁊ d̄ h̄re opes. i. opū ⁊ diuitiaz cogiā vrozē quia oīm subditoz substātiā erbauserūt. Et accidit q̄ frequēter iupiter: hoc est p̄plus subdit⁹ ei insurgit in eū ⁊ erpellit a regno suo: ⁊ sic castrari p̄ filios d̄. ⁊ virilia in mare dicitur p̄icē: q̄ tota voluptas in amaritudine p̄uertit sicut equū est. Alio mō possit exponi fabula. ⁊ iste mod⁹ lati⁹ ab alijs declarat: sed q̄ inq̄atū possibile erit sum breuitatē p̄sesturnis: ideo illud scribitur. ¶ Cōstrue [saturn⁹]. i. ille rex vel de⁹ p̄rimus venit ab oris. i. regionib⁹: ⁊ scribit oris sine. b. iurta illud metru⁹. Oris mundus h̄z nor horas: bec clauis horas [cretbeis.]. i. cretēsb⁹ nomen gentile a creta dictum [disponēs secula aurea]. i. p̄ciōsa splendida ⁊ mūda ⁊ fertilia [p̄ cunctas terras: nullus genitor.]. i. pater fuit ei ex quo est p̄rimus de⁹ [nec q̄sc̄ fuit maior ip̄o t̄ e. ⁊ ideo p̄pago.]. i. p̄gentes [generosa]. i. nobilis [superum.]. i. sup̄nerum p̄ sincopam [gaudet ip̄o saturno] auo auus est pater patris [

Incola primus homo fuit in viridi paradiso

Contuge viperium donec suadente venenum

Haussit eo cunctis miscendo pocula mortis

Sentit ad huc proles: quod commiserē parentes

¶ Dicalit̄biā q̄si r̄ndēdo pōit historiā. Ista ps̄ diuidit multipl̄. P̄rio cū ponit lis inter istos. Secdo snia frōncis ibi. Mortales cūcti ⁊c. Itē p̄ma in duas p̄mo ponit altercatio. scdo auxiliū imploꝝatio

et victorie p̄fessio sc̄da ibi. Egregiā sobolē. Itē ponitur p̄ma disputatio neutra parte debilitata. sc̄do ponit debilitatio alteri? p̄ris. i. p̄sensit. ibi. Quadrupedes p̄bebi. Itē p̄ma in duas. p̄mo p̄ōit illa q̄ gesta sūt i trib? etatib?. sc̄do i duab?. sc̄da ibi. Noia ꝛc. Et capit h̄ etas sicut d̄ q̄ septē sūt etates mun di. p̄ma ab adam vsq; ad noe ꝛc. Nomina ꝛc. potuisset signari ps̄ illa in qua tagit debilitatio p̄sensit? et ei? desp̄atio vsq; ad finē. p̄ma i duas. p̄mo p̄ōit gesta tpe legis nature p̄ duas etates. sc̄do gesta ter tie etat? i cui? initio sc̄da cū cūcūso data est ab̄rabe. ibi. Limite ꝛc. Itē p̄ma in duas. p̄mo de p̄ma eta re sc̄do de sc̄da ibi. Ultio digna dei. Itē p̄ma in duas p̄mo ponunt historie de adā: filijs suis. sc̄do de enoch. ibi. Enoch iusticie. Itē ponit p̄mo historia de adā p̄ se sc̄do de filijs ibi. Immolat añ deū. Itē p̄mo describit stat? añ p̄ctm̄. sc̄do stat? et mia post lapsū. ibi. Erulat. Multe istaz p̄tū subdiuidi vide bñt inferi? itz ista ē diuisio et snia in gnali ist? egloge. Dicit q̄ i p̄ma pte sic: q̄ adā p̄m? parēs n̄ creatus a deo de limo terre subabitauit padifus terrestrē: monit̄ ide ene vrozis sue ip̄e trāsgressus est p̄ceptū dñi qm̄ comedat de fructu ligni vite. Un̄ tpe mortē p̄ se et p̄ posteris et p̄ctm̄ et miserias multas p̄secut? est. Nec historia originaliter describit ge. ij. et certū est q̄ plurima p̄nt recitari et in alijs q̄ tan gū p̄ mgr̄m nicholaū de lyra et p̄ alios doctores et expositores biblie s̄ ista remittit ad doctores su p̄ioris facultat?. s̄ theologicē et breuiter repetēda est hystoria dimissis altiorib? speculationib?: etiaz doctozib? q̄ de creatione ade et de pctō ei? et talib? sup libro sniaz determinauerūt. Dystozia q̄ talis est. De? creant boies de limo terre vt eēt futur? p̄ticeps sue gl̄ie et bonitat?. et eū posuit in padiso vo luprat? et p̄durit ibi oē lignū pulchrū visu et suane ad vescēdū. p̄durit etiā lignū vite in medio padifi et lignū scie boni et mali: p̄ceptis ade dicēs. De ligno scie boni et mali nō comedas. In q̄cumq; n. die comederis ex eo morte morieris. Tūc imisit sopozē in adā et de costa ei? formauit mulierē. s̄. eua post q̄ bec facta sunt d̄: in capitulo sequēti diabol? ille serps̄ tortuosus dicit mulieri. Cur p̄cepit vobis de? vt nō comedatis de oī ligno padifi. Nequaq; morte moriemini. Et tūc ip̄a accepit fructū vititū et comedit et dedit viro suo. q̄ etiā comedit. Un̄ effecti sunt trāsgressores mādati dei. Aduertēdū est q̄ adā tūc peccauit trib? vitijs iurta illud Ter vicit adā. p̄mū gula gl̄ia vana. Cupido dū comedit ve titū gula vincit. Gula decipit altissimo dū simulat. Cupido subit: dū oia scire cupiunt. Itē in his vñ bus notat̄ incōmoda q̄ incurrim? p̄ p̄ctm̄ ade. Morz: morz?: calor: frig?: sitis: esurietq; Cura labor vite dñi sunt octo sagitte. ¶ Eō. p̄m? bō. s̄. adā fuit incolā. i. inhabitans. de incolō l̄s in padiso d̄: a para qd̄ est iurta: et distis stellar: est loc? terrestris amenissim? viridis p̄pter arbores | donec iuge | sua. s̄. eua | suadete | i. hortate | hausit venenū viperiū. i. serpētini. d̄ de vīpa serpēte | miscēdo eo | .f. inde. vel iō | pocula mort? cūct? boib? p̄les. i. posteritas | sentit | i. p̄cipit | ad huc | illd̄ qd̄ parēs n̄ri. cōmiseret: qz ibi nō fuit tm̄ p̄ctm̄ omiffiōis: s̄ cōmissiōis. Aliq; p̄ serpētem intelligūt demonē p̄ eua sensuualiter p̄ adā rōez: p̄ esum pomī secularē delectatōez et sat? apte. Ecce ex dict? appet p̄uenientia fabule p̄cedētis et etiā ist? historie: qz sicut saturn? p̄m? fuit deozita adāz p̄m? boim?: et adā expulsius est padiso sicut saturn? a regno vt patebit.

**Splendorem tanti non passus iupiter auri.
Expulsi illatis patrem crudeliter armis
Discolor argento mundi successit imago
Et iam primum dedit illi curia diuum**

¶ Dic p̄ libito p̄sensit ponit fabulā: et depēdet ex p̄ma oīno. vt ps̄ et dict?. Diuidit q̄ sic p̄mo ponit fabula: sc̄do hystoria correspondēs et qm̄ a p̄cedenti etiā depēdēs ibi statim. Erulat eiect?. Et vbiq; ta liter possēt diuidi hystoria contra fabulā: sed de cetero talis diuisio omittet. Dicit ergo textus q̄ in p̄ter nō potuit pari splēdozē aurei seculi vel patrem suū tm̄ aurū et tot bona possidere: sed in eum in surrexit et regno eū p̄riauit. Et tunc incepit secunda etas q̄ dicta fuit argētea: et tūc iupiter fuit effe ctus summus deoz? Nec fabula tangitur in primo methamo: p̄boleos. vbi d̄ postq̄ saturno tenebro sa in tartara misso sub ioue mūdus erat subit argētea proles. et ibi describuntur puleri mores boiz istius etatis. Unde expositio patet et dictis. Alij exponūt naturaliter per saturnū t̄pus. p̄ iouē etbe rem sup̄iozem. per imonem eius coniugē aerem. per neptunū aquā. per pluronū terram intelligētes. Alij astrologi vt vere iupiter sit planeta beniuolus immediat? saturno q̄ tēpat ei? senitiā. Sed vt fabula applicet ad mores p̄mo snia fabule p̄mittēda: sc̄do exponēda. Jupit̄ q̄ celū d̄ regere p̄inz git bō in throno burneo sedēs et tenēs sceptrū in manu: in altera mittit fulmina: et cōpmit sub pedē bus gygātes fulminatos. Iurta eū erat quedā aquila volans: et inter pedes suos puez pulcherrimū rapiebat. Ita dicit poete. Erponat ista fabula. p̄io p̄ iouē intelligendo deū oipotētē q̄ regit oia: et fulminat elatos p̄ sup̄biā vel pōt intelligi bon? flat? vel princeps q̄ dz b̄re istas: p̄petares. dz em̄. se dere in throno maiestatis sue gerēs h̄gā iusticie et fulmina aspe correctōis corr̄igendo criminosos et tyānos rep̄bēdēdo. Et iō p̄pescere d̄ gygātes. i. tyānos et ecclesiaz opp̄ressores: ne celū b̄ est eccle

flam expugnare presumant: qz princeps habet suramētū r obligationē ad protegēdū ecclesias r ec-
 clesiasticas personas. per aquilas intelligunt viri prudētes: discreti: clari: r vidētes p prudentiā quā
 dñt pueros. i. simplices subditos sursum etigere p cōtemplationē: ex eundo a pfundo vitiōz ad alti-
 tudinē virtutū. Posset etiā exponi de malis principib⁹: q̄ solumia rapinaz r ferocitatū gerūt r. Ad
 ppositū oim istoz r filii possent adduci ferocitates scripture r sanctorū dicta gratissima r pulber-
 rima: s; hoc pauca breuitatis cā sufficiāt. ¶ Lon. | Iupiter nō passus splēdozē tantū auri expulit cru-
 delis p̄m̄. i. saturnū a regno. r hoc dico [armis illatis] .i. s̄ ipm̄ latis [ymago mūdi] .i. diuersi co-
 loz ab ymagine alteri mūdi v̄l etat̄ | successit argētō: r curia diuinū .i. deoz p̄ s̄ncopā iuz illd. Si
 copa de medio tollit qd̄ ep̄tēbis auget | dedit illi primatū .i. dñū r declinat̄ h̄ primatus ui. r d̄ p̄-
 mus de primas tis.

Erulāt eiectus de sede pia protoboplautus

Ac cinis in cinerem nature mutat bonozem

Nec tamen eterni temeremur stīpīte pomi

Flammeus ante fores vetat ensis adire volentes

¶ Dicalit̄bia subiungit bystoriā correspondētē. r describit stat⁹ post pctm̄. Et d̄: sic q̄ adā prim⁹ p̄
 rēs post trāsgressionē p̄cepti dei expulsus est a paradiso in quo erat: r sic bonoz. i. itegritas nature
 sue mutat⁹ est i cinerē: s̄ est immortalitatē r miserā. Et ab illo tpe angel⁹ cū ense igneo custodit por-
 tā paradisi ne q̄s introeat. Nec bystoria scribit̄ gen̄. ij. vbi d̄: q̄ postq̄ adā r eua gustassent fructū ve-
 titū: cognouerūt se nudos: r fecerūt sibi de folijs vizomata. i. q̄dā tegm̄ia corpis. Et dicit dñs vocā-
 do adā. vbi es: ipe em̄ cū ena abscederat se. q̄re comedisti de ligno. Et rūdit adā. Mulier quā dedi-
 sti mihi sociā fecit vt comederē. Et mulier dicit q̄ serpens eā decepat. Tūc maledixit de⁹ serpētī: r
 dixit mulieri. Mulier multiplicabo crūnas r p̄cept⁹ tuos. i. dolore partes filios: r sub viri p̄tate enī
 r tu adā maledicta erit terra i ope tuo. in laborib⁹ cōdes spinas: r tribulos germiabit tibi terra: r et
 cōdes herbas terre. i. sudore vult⁹ tui vesceris pane tuo. r tūc expulsū sūt de paradiso voluptat̄: r et
 posuit de⁹ cherubin ad custodiēdū viā ligni vite: r s̄ sūnt s̄ba terr⁹: q̄ qm̄ cbarissima: frustra a sacris
 eloquijs recederē. Et quo patēt incomoda grauiā pcti ade: qz pri⁹ eramus imortales: tūc aut̄ morta-
 les. Et positio vltimi s̄sus p̄t eē. vt p̄ gladiū igneū itelligat̄ ignis inferni q̄ parat̄ volētib⁹ temere
 introire bierlū celestē. q̄. s̄ dicit in bonis dies suos: r ipi in p̄cto ad inferna descēdūt. ¶ Lō. | Pro-
 thoplaut⁹ .i. prim⁹ bō: a p̄tbo s̄mū r p̄lasina formatio: q̄m̄ s̄m̄ format⁹ eiect⁹ .i. expulsus [de se-
 de pia] padisi [erulāt] [erulo ē s̄bū neutropassinū: qz sub voce neutrali bz significatiōē passiuū. i. et
 al fact⁹ est] [ac] .i. p̄ r et cinis. s̄. bō q̄ de cinere. i. de limo terre factus fuerat | mutat bonozē [nature sue
 [in cinerē] .i. in miserā r vtilitatē] [tū ne temeremur] .i. temerarij efficiamur vel corūpamur | s̄i
 p̄tē eterni pomi] .i. volēdo s̄ volūtātē dei capere de ligno vite. stīpes d̄: q̄m̄ s̄as pes] [ensis] [q̄ d̄: rū-
 pbeal flāmens] .i. igneus [existens ante fores] .i. ante portas: r caret n̄to d̄to r vetō singularibus
 [verat] boies [volentes adire] ecce apparet conuenientia bystorie r fabule.

Egregio cicropi debetur causa litandi

Ille bouis primo rimatur viscera ferro

Sacra iouis statuit que posteritas celebrauit

Condidit atbenas adiunxit nomine pallas

¶ In hac parte p̄sensit̄ p̄ponit aliā fabulā dicēs sic narrādo. Lycrops rex p̄mo ordinauit boues i
 molari ad sacrificiādū baccboz: r ipm̄ posteri imitati sūt. Edificauit ciuitatē atbenēsēz cui pallas no-
 mē iposuit. Hāc fabulā vid̄: fodere virgil⁹ i p̄ncipio georgicoz. vbi iuocat varia numina. Et dicit
 sic. Tuq; o cui p̄ma fer emētē togit equū. Dagno tell⁹ p̄nssa tridētī neptune. Cui cycrops d̄: rex in
 grecia q̄ didit. atbenēsēz ciuitatē. Et p̄tentio fuit inf̄ palladē r neptunū de ipositionē nois q̄b⁹ d̄c
 Iupit̄: q̄ ille q̄ p̄ mortalib⁹ mel⁹ min⁹ de terra p̄duceret iponeret nomē vbi. Neptun⁹ p̄cussit ter-
 rā cū tridētē sua virga r erunt equ⁹: r p̄cussioē palladis exiuit ram⁹ oliuē. Et iudicatū ē q̄ pallas no-
 mē iponeret: qz p̄ oliuā par̄ designat̄. Et vt in alexādreide d̄. Pace ofidit mil tut⁹ eē: qz par̄ ē breue
 s̄bū p̄tines oē bonū. Cū ista ciuitas diuisa ē i tres p̄tes. i. in nauahā: artes: r ariopagū: i q̄ studebāt.
 p̄bi: r inde dionys⁹ dicit⁹ ē ariopagita. Sic aut̄ cōiter exponit̄. p̄ cycropē itelligit̄ opulētia q̄ ciuitas
 tē illā pdidit: s̄tā in loco fertili. Cū p̄tentio fuit vtrū i illa ciuitate magis eēt studeētē p̄bi q̄ mer-
 catores. finali vsus ē q̄ magis dedicāda erat p̄bi: r iō d̄: pallas q̄ ē dea sapie iposuisse nomē. Quia
 nō de pallade q̄ alio noie minerua d̄ h̄ fit mētiō: vidēda ē et⁹ descriptio: vñ pallas nata d̄ cerebro io-
 nis pingit̄ i silitudine vñ⁹ dñe armate: cui⁹ caput tegebat casside cū crista: r t̄z laceā i dextera: i si-
 nistra scutū cristalinū: i q̄ depingebat. cap ut mōstruose gorgonis crinū sp̄ctib⁹: r bz oculos splē-

dentis: vestes triplici colore: in se est oliua: et desup auis volitans: q̄ dicitur noctua. Et dicitur fulgentius in li. mythologia. Minerva vel pallas sapiam significat q̄ a ioue. i. a patre luminu diriuat: vt babeſ eccle. i. Dis sapia a dño deo est. Dicitur armata q̄ sapiens multiplicē bz armaturā virtutū. Habet scutū fortitudinis et sapie: bz lanceā rectitudinis vel iusticie. galeā sobrietatis et temperantie. oliuā pietatis et misericordie. Noctua significat humilitatē dñi lactantē q̄ se ostendit. Et bz triplicē veste: q̄ dicitur bz etiā tres virtutes theologas. s. sp̄s: fidē: et charitatē: inf q̄ s dicitur ap̄ls: maior est charitas. ¶ Lō. [cā litādi] .i. sacrificiādi a q̄ dicitur lit̄: q̄ i litteris sacrificabat [debet cycrops egregio] .i. nobili: q̄n̄ est gregē cōmuniū hoīm p̄ verā ai nobilitatē elato: q̄ vt dicitur in alexandre. Nobilitas sola est animū q̄ moribz ornat. Et dicitur boetius de solatiōe pb̄ie. Nullus degener extat nisi i vitijs peiora fouēs ppriū deserat ortū. Et iō exclamat. Quid strepit gen̄ et pauos. Vera em̄ nobilitas a virtute pfiscit: sic fuit a vitio et indiscitōe: vt dicitur in p̄io politice. Ista sunt incidētalit dicta de nobilitate. ille .i. cycrops rimas .i. p̄quirat viscera .i. intestina. declinat in singulari tñ in abltō dicēdo [viscera boīs nis ferro] .i. cū ferro sup. ipse statuit .i. ordinauit sacra iouis .i. sacrificia illi deo: q̄ sacra [posteritas] .i. sequela hoīm celebrauit [condidit] .i. struxit [athenas] .i. ciuitatē grecie caret singulari numero. bic bz p̄tinā lōgā pallas lista deal adiuuit ipm̄ noie .i. imponēdo nomen ciuitati.

Immolat ante deum cayn de semine frugum

Frater abel iustus dedit acceptabile munus

Sponte ferens agnum talis decet hostia xpm̄

Ense cadit fratris loquitur post funera sanguis

¶ Dic alit̄bia subiūgit bystoria de filijs Adē: et dicit q̄ cayn sacrificabat fruges ad honozē dei: et frater ei abel q̄ erat iustus et rectus sacrificabat agnū: cui sacrificiū fuit deo gratū: et iō frater suus p̄ inuidiā eū interficit. vñ sanguis clamauit ad dñm p̄ vindicta: De bystoria ponit̄ gen̄. iiii. c. vbi dicit q̄ adā cognouit eū carnalit̄: et genuit p̄io cayn: et scdo abel. Cōtingit autē q̄ cayn q̄ erat agricola sacrificabat et deo munera offerabat: et abel filius de p̄mogenitis gregis sui obtulit: q̄ pastor. et deo respectit et acceptum mūera abel: et nō alteri. Vñ iratus cayn egressus ē agrū cū fratre: et surripit i eū et occidit eū. Et dicit dñs: vbi est abel frater tuus? q̄ r̄spondit: nescio. nunquid custos fr̄is mei sum. Et dicit dñs: q̄d fecisti: vox sanguis ei clamauit ad me de terra. Nūc ergo maledictus es sup̄ terrā: cū op̄atus fueris terrā nō dabit fructus suos: vagus et p̄fugus eris sup̄ eā. Et egressus a facie dñi inhabitauit orientāle plagā: et cognouit vxorē suā et genuit enoch: et struxit ciuitatē dictā enoica. Per cayn p̄nt̄ intelligi iudei q̄ male deū sacrificabat. p̄ abel intelligim̄ xpm̄ quē iudei crucifixerūt: et cōparat agno siue maculā: talis hostia fuit deo p̄ri accepta. Aduertēdū est bic q̄ alit̄bia videt̄ resp̄dere p̄fusi: q̄ dicitur q̄ cycrops p̄m̄ sacrificauerat: et ipsa dicit q̄ cayn et abel: vt p̄ter p̄dict̄. Dic eēt loc⁹ inuebēdi s̄ gen̄ humanū et s̄ p̄cti p̄t̄boplausti. vñ inuidia in filios: supbia: ferocitas: et oīs malicia deriuatē sunt. ¶ Lō. Cayn filius adē [imolat] .i. sacrificat an̄ deū de semine frugū. declinat̄ bec fructus s̄m̄ artē. s̄m̄ vsum caret et v̄bus castibz in singulari: sicut p̄ces. et dicitur ad abel frater suus dedit munus acceptabile. .i. gratū et acceptū deo. ipe in p̄ abel p̄ces .i. portās ad sacrificiū [agnū sp̄te talis hostia] .i. tale sacrificiū decet xpm̄ [abel cadit] .i. morit̄ [ense fratris] [sunt] cayn. Aliqui dicūt q̄ eū occidit cū marilla eq̄. aliq̄ q̄ eū suffocauit [sanguis loquit̄] .i. clamauit ad dñm [post funera] .i. post mortē ipsius.

Licbaon arbas celestes prouocat iras

Quando suas edes inuasit iupiter hospes

Fallere tentando nomen iouis eruit ergo

Corpus et os hominis seuit lupus asper in aruis

¶ In hac p̄te p̄fusi incipit s̄m̄ diplacitū suū: et dicit q̄ quidā hō de archadia dicit̄ licbaon: iouem ad irā s̄ se p̄uocauit: q̄ voluit tētare vtrū iupiter q̄ suus hospes tūc erat eēt ver⁹ de⁹: et iō corpe hoīs deposito in lupū asperū cōmutat̄ est. Ista fabula ponit̄ in p̄mo metaboz p̄boses vbi narrat ouis diuis i textu qui incipit. Cōtingerat v̄ras infamia t̄pis aures et. q̄ iupit̄ specie humana assumpta d̄ summo celo descendit vt mores hoīm cōspiceret: et terrā tandē multis regionibz trāfact̄ in archadiam descendit: et in domo licbaonis reḡ hospitat̄: et dedit signa p̄ q̄ gens oīs scire poterat q̄ ipse eēt de⁹. Licbaon tñ nō credit: s̄ illud experientia discere voluit: et parauit iouē de nocte occidere: et i menia sua sibi p̄posuit artē humanos cuiusdē viri quē occiderat: et pars erat decocta igni. ps̄ v̄o aqua. Quōd dū iupiter p̄cipere: mutauit eū in lupū. vñ terit̄ ille fugit: nactusq̄ silētia ruris exulat et. Dybstoria. Licbaon iste hospites interficiebat: et regē iouē voluit ēt de nocte interficere: et antea p̄ venenū: s̄ ipse euasit. Vñ postea cū exercitū potēt̄ deuastauit patriā istā: et fact⁹ est vesp̄tilio in siluis et i agris: Alit̄ per licbaonē possum̄ intelligere pplm̄ iudeoz q̄ occidit deū q̄ assumpserat būmaz car-

nē per in carnatiōis gloriā. Nū ipsi effecti sunt fugiui et p̄ngi et vacundi p̄ totū mundū. Vel l̄
 chaon fuit herodes: q̄ multos pueros interfecit: et nō potuit occidere deū incarn atū. ¶ L̄o. Lichao
 i. ille rex in p̄rio metabano: p̄boseos. p̄ma de lichao cor. q̄n̄ dz. mor' feritate lichao | artbas | .f. ext
 stens de archadia: et est nomen gētile | puocat | .i. irritat | iras celestes: q̄n̄ iupiter hospes su' | iūz il
 lud. Hospes q̄ recipit et. | inuasit suas edes | .i. suas domos inuasit: hoc est fuit in suas edes. puocat
 inquā | tentando fallere nomen ionis | ergo iste lichao | exiit | .i. disposuit | corp' et os | .i. faciē. idē
 ponit ps. p̄ toto per sinodoche | boīs. lup' asper | existens | seuit | .i. furit | in aruis | .i. in campis.
Enoch iustitie polluto cultor in orbe

Raptus de terra nulli comparuit vltra

Judicis aduentum fidens athleta secundum

Zeuatban contra socio precedet belia

¶ Die alitbia ponit byssoziam suā: et sicut p̄sensis loquit de boīe pessimo: ita alitbia loquitur de opti
 mo cultore edatit: et sic dicit p̄rarium dicto p̄sensis. Dicit ḡ tertialiter q̄ enoch homo celens in
 sticiā licet p̄seruaret cū boībus pollutis vitis: rapt' ēa terra miraculose: nec vnq̄ postea alicui ap
 paruit sed occurreret antitpō: et d̄ demone certabit cū helya socio suo. De enoch tangitur gen. v. q̄ vt
 dicitur est p̄r': et in eodē ca. ponit liber generatiōis adā. Et dz ibi: q̄ iared virit centū sexaginta et duo
 bus annis: et genuit enoch: et enoch virit sexagintaq̄q̄ annis: et genuit matusalē: et postea virit tris
 centis annis: facti sunt oēs dies et' tricēti et sexagintaq̄q̄ anni et ambulauit cū deo: et nō appuit: q̄
 tulit eū de'. et sic ps q̄ enoch fuit vir sanctissim' ante t̄ps legis. Delias sub tpe legis in curru igneo
 rapt' est a deo. Isti expectāt aduētū antitp̄i. q̄ d̄ eū dimicabūt: et eū deuincēt p̄dicatiōe. Exponen
 do allegorice: isti q̄ resurrecturi sunt designāt r̄pi resurrectiōe vel r̄pianos qui debēt resistere an
 t̄t̄pō: h̄ est hereticis scismaticis: q̄s seducit leuiatbā: h̄ est dyabol': et instruit pueris doctrinis. Ad
 uertēdo est q̄ hic seruat. lex carminis amabet: q̄ h̄ dz: s̄rū illi qd̄ dicitur est p̄r' palitbia. Est tū s̄rū
 tudo et p̄ueniēria q̄dā: q̄ sicut d̄ naturā fuit boīem fieri lupū: ita d̄ naturā est boīes in celū rapti. Itē
 sicut enoch nō ampli' visus ē: ita nec lichao inter boīes āph' p̄uerfat' est. ¶ Lon. | enoch | iste vir
 | cultor | la colēdo dz: q̄ colēs ē iusticie | in orbe | .i. in mūdo orbiculari et rotūdo: q̄ terra ē rotūda | pol
 luto | .i. maculato crimib' | rapt' de terra: nulli | p̄ nō et vlli | cōparuit vltra | .i. postea. Iste dico | ath
 leta | .i. pugil | fidens | .f. in deo: et securus | p̄cedet s̄m aduētū iudicis | .i. dei. vñ duplex est aduēt'
 P̄m' q̄s de' assumpsit carnē nostrā. Secundus in die iudicij: vbi tremebūt angeli et archangeli
 | cōtra leuiatan | .i. cōtra antitp̄m. de antitp̄o possent hic multa dici que dimittuntur.

Gemit ab oceano submergens cuncta vorago

Tellus cessit aque perijt quo vixerat omne

Deucalion homines preterq̄ nemo superstes

Eum pyrba tactis renouauit coniuge factis

¶ Dic p̄sensis narrat aliā fabulā dicens: q̄ a magno mari p̄cessit quoddā diluuiū: et quo oīa viuētia
 perierit: et terra fuit totaliter aquis coopata: et mortui sunt oēs boīes p̄ter deucalionē et pirrā piūgē
 suā: q̄ per tactū lapidū nouū seculū reparaerūt. De q̄ fabula ponit in p̄rio de transformatis ab ouī
 dio q̄ dicit q̄ summ' deoz iupiter in p̄ntia p̄sily celicolaz dixit. Perdendū est mortale gen': q̄ ip̄m
 tantis vitis erat deturpatū q̄ vltio s̄m rigore diuine iusticie sumēda erat. Et finalit' p̄clusit q̄ pena
 p̄s gen' mortale sub vndis p̄dere: h̄ est diluuiū aquaz puniēd' erat mūd': qd̄ factū ē. et dū oēs orbes
 arua silue et alia q̄cūq̄ sub aqua laterēt sol' deucaliō cū pirra piūgē in p̄naso mōte altissimo p̄serua
 tus ē. Et ceperūt isti orare nūmp̄s et alia numina et t̄bemi dea fetidica qd̄ nā agere deberēt p̄ res
 flauratiōe generis hūan'. Et isti' deē oraculū vel r̄sūm fuit ossa q̄ post tergū magne iactate parēt'
 becē. Vos o deucalion' q̄ pirra accipite ossa magne parētis et ea post tergū p̄icite. Et q̄ illud r̄sūz
 erat obscurū diu dubitauerūt qd̄ h̄cēt. Tādē dixit deucalion q̄ magna parens erat terra: et lapides
 sūt ossa terre: et tūc p̄iecit ip̄e lapides post tergū: et q̄b' nati sunt viri. et lapidib' iactis p̄ pirrā na
 te sunt mulieres: et tūc cessauit diluuiū: et taliter seculū repatu' fuit. Illd̄ diluuiū fuit p̄ticulare i t̄bē
 salia et nō vniuersale: sicut illud loquit in tertio seq̄nti. Natural' p̄ deucalionē possum' itelligere ca
 lozē: et p̄pirrā b̄uozē: et q̄b' oīa generant' s̄m naturales p̄bos: ita dicit glose cōes. Aliis p̄t̄ erposit
 et applicari fabula: q̄ illi de lapidib' sūt boīes sūt illi q̄ de rusticis et media plebe sūt magnates: et
 q̄si nobiles d̄ documētū aristotelis ad alexandrū macedonē: q̄ tales sūt seniores et triculētiōes af
 p̄ide: q̄ crudescūt iops dū veniūt ad opes. Nā sūt nerones miseri facti locupletes. et istos deucaliō
 i. deus p̄iecit post tergū: q̄ de salute istoz timendū est: cū semp naturā p̄mā et illiberalitas retineāt

vel diluuiū significat abūdantiā vitioꝝ: quā si q̄s vult euadere debz p̄nsum. i. montes p̄templatiōis
ascēdere p̄siderādo se ⁊ fragilitatē suā: ⁊ tunc debet ire ad templū thēmis. i. ad eccliam: ad audiēdū
s̄monē dei ⁊ p̄cepta ecclesie q̄ summam cōp̄hendunt in dilectiōe dei ⁊ p̄mi. Et d̄z lapides hoc
est carnales mot⁹ deponere q̄ sunt p̄uertēdi i boies. i. i rōnabiles mot⁹ ⁊ regulatos rōe. ¶ Lō. | Ho
rōgo. i. diluuiū. a voce asl. submergēs cūcta venit ab oceano. i. a magno mari. ⁊ d̄z ab orin qd̄ est
velox ⁊ āms q̄ ē aq̄ | tell⁹. | i. terra | cessit. | i. locū dedit aq̄ | oē ens qd̄ vixerat. | i. vitā habuerat. put
[deucalon. | i. iste vir | p̄ter quē. | i. quo excepto | nemo. | i. null⁹ homo fuit | sup̄stes. | i. sup̄p̄cniēs
[renouauit. | i. restaurauit | cū p̄ira p̄unge. | i. v̄roze sua boies. hic tenetur in genere cōi: ⁊ hoc dico
[factis. | i. lapidibus | iactis | per eos ⁊ dicitur de iaceoz iaceris suū vel sui.

Clitio digna dei fontes dirupit abyssi

Octauum noe seruans in partibus arce

Ammodo ne talem patiantur secula cladem

Clisibus humanis per nubila panditur pris

¶ Dic alit̄bia r̄idēdo ponit bystoria suā: ⁊ diuidit̄ in duas p̄tes. p̄mo describit diluuiū. sc̄do p̄stru
ctio turris babilonie. q̄. ibi. Posteritas ade. Itē ponit diluuiū. sc̄do fedatio ei⁹. q̄. ibi. Lō: uū p̄fidie.
dicit q̄ sic: de v̄tione volēs accipe de pctis boim: apuit oia flumia ⁊ fontes ⁊ causauit diluuiū. v̄nd
submersi sunt oēs p̄ter noe q̄ p̄struit arcā: vbi octo p̄sone tantūmodo liberate sunt. Et ne d̄ cetero
mūdus talē penā sustineat ar̄ celest̄ nobis p̄ nubes on̄dit. Sciēdū est q̄ ista bystoria ē depēdēs a
p̄cedentib⁹: vt p̄z̄tūnēt: ⁊ errabit a lt. gen. v̄i. gen. v̄i. tractat de cā diluuij ⁊ factiōe arce: ⁊ in. v̄i.
de ingressu in arcā ⁊ de diluio. v̄i. legit̄ ibi q̄ postq̄ gen⁹ b̄ūanū multiplicatū fuit: vidēs deus q̄
mlta malicia boim eēt i terra: ⁊ cūcta cogitatio cordis eēt intēta ad malū oī tpe: penituit eū q̄ boies
fecissz. ⁊ dixit d̄ns ad noe. Fac tibi arcā de lignis leuigar: ⁊ ingrediar̄ arcā tu ⁊ filij tui: v̄roze tua
⁊ v̄rozes filioꝝ tuoz: q̄ facto factū ē diluuiū ⁊ tota terra fuit coopata aq̄s: ⁊ deuenit de⁹ oia viuētia p̄
ter illa q̄ fecū posuerat noe. Et aq̄ diluuij steterūt sup̄ terrā centū q̄nq̄ginta dieb⁹: ⁊ sedato diluio:
vt d̄z in. xi. ca. seq̄nti: posuit d̄ns arcū i nubib⁹ qd̄ fuit signū federis int̄ deū ⁊ terrā: vt nūq̄ inficiat̄
oīs caro ab aq̄s. Et hac bystoria on̄dit̄ rigor diuine iusticie i p̄ūctionē scelez p̄ diluuiū facta. sc̄do p̄
miatio vel remuneratio b̄i acte vite i saluatōe noe ⁊ suoz tertio. p̄missio liberalitat⁹ diuine q̄n
p̄ fuit arcū ⁊c. Et h̄ tria pulchra s̄mone latiori declarāda eēt: nisi breuitatē elegissēt. Allegorice et
ponēdo. p̄ noe intelligit̄. fili⁹ dei: p̄ arcā ecclia: q̄ de⁹ q̄ b̄ūanū gen⁹ redimere voluit: misit noe. i. fi
liū suū in terrā: ⁊ iussit vt fabricaret arcā. i. eccliaz suo sanguine: ⁊ p̄ecraret d̄ lignis planis h̄ ē boi
bus. p̄bis sine vitioꝝ aspitate: ⁊ ligata fuerūt adinuicē ligna bitumine tenacissimo. i. v̄icula cbari
tatis ⁊ dilectiōis: sc̄ca est arcba s̄ diluuiū p̄cōꝝ n̄oz vt saluaremur: ⁊ a morte eterna liberaremur.
Iris aut̄ significat sacra scripturā: q̄ radijs solis iusticie efficit̄: ⁊ calorē accepti multiplicē. i. fru
ctū ⁊ sensus multimodū: q̄ vt dicunt doctozes nulla ē veritas q̄n ea in sacro canone biblie p̄ sp̄m
sanctū posita fuerit. Circa ista notent̄ ista metra Tempib⁹ tres eēt trib⁹ cognouim⁹ arcas. P̄ia
noe: moyfi fuit altera tertia xp̄i. Ligna prima: secunda metallica: tertia v̄t̄ris. Octo prior: tria po
sterior tulit: altera solum. ¶ Lon. | v̄ltio. | i. vindicta. dicit̄ ab v̄lcisor | digna dei dirupit. | i. rūpen
do aperuit | fontes abyssi | abyssi⁹ s̄m catholicon dicitur profunditas aquarū imp̄penetrabilis: v̄l
spelunca aquarū latitantū. Et dicit̄ quasi sine bysso. i. sine candore. vel quasi a disperso: quia ad ip̄
sum tanq̄ ad matrem omnes aque reuertuntur. Iste d̄co seruās deo noe octauum in partibus ar
cebe | arcba s̄m britonem dicitur ab arceo arces: quia arceat visum ⁊ manum: ⁊ in de ar cari⁹ qui custo
dit vel facit arcas. ⁊ archarius | iris. | i. arcus cel̄stis. de ydre ⁊ ei⁹ proprietatibus ⁊ de modo p̄ quē
causatur videat̄ in tertio met̄beozozū. vbi materia ista ad longum tractatur. ⁊ poetice per virgilū
in. iij. eneid. | panditur. | i. mōstratur | humanis v̄sibus per nubila. i. per nubes ne secula nostra pa
tiantur ammodo. i. de cetero talem cladem. i. pestilentiam. Conuenientie fabule ⁊ bystorie sunt em
dentes: ⁊ alit̄bia videtur hic corrigere assertionē p̄fussis in textu p̄cedenti.

Ideos lepores puer exagitat ganimedes

Quem iouis arrectum deuexit in etbera sursum

Armiger ablato diuum concesserat ordo

Nomen pincerne quod possedit prius bebe.

¶ Dic p̄fussis p̄ponit aliā fabulam p̄tinandō disputationem inceptam. et dicit q̄ dum quodaz
die quidam puer vocat⁹ ganimedes fugaret lepores in yda filia troiana: aquilla aut̄ iouis assum
psit eum ⁊ sursum ad iouez detulit: vbi locus bebes pincerna iouis effectus est. Ista fabula recitat̄

ab ovidio quarto metamorphoseos. vbi dicitur. Rex super um quondam frigidus ganimedis amore ar-
 sit. elegantissime et compendiose a virgilio quinto eneidos. vbi dicitur in textu. Intertusque puer frō
 dofa regitur yda. Et sequitur. Quē prebes ab yda sublymen pedibus rapuit iouis armiger vncis et.
 Unde ganimedes puer fortissimus filius laomedontis regis troiani nimum a ioue fuit dilectus et
 aquila hinc mandatum iouis fuit raptus et stellificatus. et est factus pincerna iouis. Et ipse aquari? dicitur
 quia aquam fingitur fundere super manus deorum. Rei veritas fuit ganimedes filius troys regis
 troie fuit a iouerege et filio saturni patrem persequentem contra naturam dilectus. Naturaliter vlt
 pbisice exponitur. vt semper per iouem intelligamus acrem superiorum: et aquila dicitur armiger iou
 nis: tum propter caliditatem nature suetur: tum propter altitudinem volatus fuit et ganimedes vt tactū
 fuit sit aquarius. Et iste dicitur reprimere et temperare sua humiditate calorem superioris etheris.
 Preter ista dicitur aliter. qd aquila significat plenitudinē sapiētie: ganimedes significat euāg. iobā
 nem et gratiosum. quia aquilina sublimitas claritas vel contemplatio ipsum in celum rapuit: inquan-
 tum locutus est profunde de celestibus. Et efficitur pincerna deorum. id est prelatorum et aliorum qui
 ab eo aurium aquam sapientie. Postremo iupiter potest significare filium dei. ganimedes humanā
 naturam quā ipse hic nobiscum assumpsit. et in celos portauit. Construe puer proprietates puero
 rum tanguntur hic qm istis versibus. Sunt pueri puri parui modico fatiati. Ludunt: conformāt cito
 dant. cito pacificantur. Dic notantur septem proprietates puerozum contra septem vitia capitalia
 [ganimedes exagitat | id est fugat agitat | leprosus ydeos | id est troianos ab ida filia troie | quez ar
 reptum | violenter raptum | armiger iouis | .s. aquila deuertitur in ethera accuratius est grecus
 [ordium | id est deorum | confenserat | illi | ablato | per aquilam | nomen pincerne | dicitur quasi penu
 cernens et hymolo. est | quod bebe | illa puella | possedit prius |

Lozum perfidie damnant animalia queq;

Nuncius inclusis quia noluit esse salutis

Ore columba suo ramum viridentibus vltro

Detulerat folijs superest armenia testis

Hic respondet alitibi et ponit hystoriam continentem sedationē diluuij et cessationem. Et dicit qd
 omnia animalia condemnant eorum: vt perfidum: quia illis qui in archa inclusi erant salutem nun-
 tiare nō valuit: sed columba ad eos detulit ramū viridem. Et istud factum fuit in armenia. vbi super
 isto testimonium queri potest. Nec hystoria continuat que incepta fuit prius. ibi. Ultio et. et habet
 originaliter. Bene. viij. vbi agitur de sedatione diluuij et missione cornu. et colūbe: et egressu noe de
 archa. Et dicit ibi qd recordat est dñs noe: et clausi sunt fores abyssi et requieuit archa mēse septimo
 xvij. die mensis super montes armenie et aperiens noe fenestram archa emisit coruum qui non re-
 uersus est. Deinde misit columbam: vt videret si cessasset aque super faciem terre. Et cum nō inue-
 nisset vbi requiesceret pes eius reuersa est. Et expectās noe per septem dies iterū eā emisit: et illa
 rehit in vespere portās ramū oliue virētib' folijs. et sic intellexit noe qd cessasset aq. Et iussit deus
 qd ipse et oīa animalia egredere de archa. Et dicit. Crescite et multiplicamini. Et fecit noe altare dño
 et sibi sacrificauit. Archa est ecclia coru' significat carnales et tpales q tñi terrenis adberēt. Colūba
 vero significat simplices et iustos qui sunt veri filij ecclesie. Corui sunt illi que adberent tantū diui-
 tijs ecclie terrenis nil sapiētes q sunt iesu xpī: nec sentiētes nisi hinc boiez exteriorē et isti sunt frau-
 dulēti ad modū corui et ranci: q: nihil sanctū pferūt. et tales non sunt veri filij ecclesie: s; qñ spurij: et
 illegitimi. et merito ab oib' xpī fidelib' dēnādāt: q: sunt nigri sicut coru'. i. denigrati vicijs et ambig-
 tione: et archa ecclie deserūt et xps adberētes qñ immobiliter et pnciose vnicreature. S; veri filij dei
 designāt p colūbā: q pure simplr et sine exq̄sitiōe fraudū pcedūt et viuūt: nec adberēt cadaueri. s; re-
 uertūt ad archā. h ē ad xps: et deserūt ramos oliue: h ē bonos fruct' et dulces tā i doctrina q i bonis
 e. v. opib' et cō. i. cūcta animalia dānāt coruū pfidie | .i. de pfidia cōstructio ē greca: q: greci carēt abltō
 loco cui' ponebāt gtm | q: ipse noluit esse nūci' salut' inclusis in archa. Colūba detulerat vltro suo
 ore ramū folijs viridētib' | armenia | .i. ista ptiavel ille locus | superest | .i. remanet restis p dīctoy. Nec
 hystoria puenit cū fabula pmissa: q: sicut adlla fuit nūci' iouis: ita columba incluserūt in archa.

Surrexere viri terra genitrice creati

Pellere celicolas fuit omnibus vna voluntas

Mons cumulat montem sed totum mulciber hostem

Fulmine defectum vulcani trufit in antrum

Hic pleust; arguēdo p alitibi alia pōit poeticā narrationē dicēs. Quidā viri de fra gēiti voluerūt

vnanimiter insurgere i deos: vt b faceret montē sup montē posuerūt. s; iupit rex celicolaz oēs illos
 cū fulmine vulcani deiecit r pstrauit. Nec narratio tangit i pmo metbamozpboseos vbi de gigati
 bus q affectarūt celeste regnū loquit. De ista gigomachia dicit tullius in li. de senectute. Quid em a
 liud ē gigatū modū pugnare cū dijs q̄ natura repugnare: vlp̄ gigates corp̄ itelligim? r sensualita
 tē: r p deū aiam vel rōnē: q̄ dicit pbs aliud ē i nob. s. appetit? sensitiu? q̄ sp̄ aduersat rōnē: iparō by
 stozia fuit q̄ isti fuerūt qdā potētes hoies q̄ pugnauerūt s̄ iouē regē. Iupit̄ ascēdit p rupta mōtiuz
 r alij māserūt i vallib?: vt ascēderēt i mōtē pstruerūt magnas machas. r dicti sunt h̄e pedes ser
 pētinos: q̄ videbant rapere ad montē: eos oēs iupit̄ obruit cū lapidib? deoz: s; missis. ist̄ p̄t̄ alr
 erponi r applicari. vt gigates sint auari r ābiciofi r supbi q̄ ad apices platiōis r dñatiōis ascēdere
 volūt. iup̄ illō Jsa. xiiij. ascēdā i celū sup astra celiz: r exaltabo solū. s. i. s; ero altissimo. r vt tales ad
 altitudinē talū statū puenire possint agregāt agros ad agros. pecuniā ad pecuniā. s; q̄s d̄: Jsa.
 v. c. Ne q̄ p̄iugit? domū ad domū: agrū agro copulat. r volūt deos. i. iustos el pbos officarios remou
 uere r loco eoz intronifari: s; de? glōfios sepe mittit fulmē: h̄ est motus vel tribulacione. r sic deici
 unt de ḡdib? suis: r statuz detrudunt i loca obscura sub terra. s. i. infernū. Alit̄ celū ē ecclia quā ty
 rāni r scisinatici ipugnare. nō cessant. r nitunt reperere s̄ eos pedib?: h̄ ē afflictioib? serpētinis r puer
 sis tū de? sp̄ eā p̄egit r nunq̄ deserit. Q̄d. i. viri creati .i. pducti| terra .i. a terra| gēitrice .i. ma
 tre. r iō dicunt terrigete| surrexere .i. surrexerūt p supbiā aduersus deos| vna volūtas fuit oibus
 | pellē .i. expellere a celo| celiconas .i. deos celū colētes: r q̄ mōs | vn? | cumulat | aliū mōez | sed
 mulciber .i. i. vulcan? faber iouis q̄si mulcēs ferrū cū ymbze. vel | mulciber .i. iupit̄ | trusit .i. cū vio
 lētia idurēt | antrū .i. i. fouē sub mōtib? | totū hostē .i. oēs hostes | deiecit .i. deoz: sum | fulmine
 vulcani .i. ist̄? fabri iouis. Vulcan? de? ignis r fulminū depingebat i similitudinē fabri deformis et
 claudi malleū tenētis r ipulsu deoz de celo inferi? descēdētis: r pōt significari quēlibz tyrānū r ra
 pozē vel auctozē. s; ista nō ē materia p̄sentis particule. ideo supcedendū est.

Posteritas ade summa babilonis in arce

Turrin construxit que celum tangere possit

Excitat ira deum confusio fit labiozum

Disperguntur ibi nomen non accidit vbi

¶ Dic alit̄ b̄ia r̄idit ponēdo bystozia corruidentē fabule p̄cedēt: q̄si fallacē assertionē bystozie nar
 ratiōis p̄fitado v̄itatē: r q̄si sp̄ obseruat iste mod?. Dicit ḡ sic textualr. poster̄ q̄ ad adā descēderunt
 pstruerūt turrin quādā babilonica adeo altā: vt celū possent p̄rigere pp̄ qd de puocat? i irā p̄fun
 dit r mutauit eoz ydiomata. r sic ipsi disp̄si sunt: r ciuitas ad huc retinet nomē p̄fusiois. Nec bysso
 ria tangit gen. xi. c. vbi innuit diluuiō cessāte. timētes aut hoies ne veniret aliud. p̄posuerūt facere
 turri altissimā r dicit vnusquisq; ad primū suū. Venite faciam? lateres r coqm̄ eos igni: r babuerūt
 lateres p̄ saxis. r bitumē p̄ cemento r disponebāt facere turri cui? sūmitas p̄rigeret vsq; ad celuz. h̄
 vidēs de? p̄fudit ligas eoz: ita vt nō intelligeret vn? vocē primi sui. r sic nō apli? edificauerūt illā
 turri. Et vocatū est nomē ei? abel: q̄ ibi p̄fusio labioz vn̄uerse terre scā ē. Et isti disp̄si sunt sup sa
 cie:z oim regionū. Erponit sic. Dēb̄ior vir erat. de ḡne noe. r p̄gregauit illū pplm̄ ad expeditionez
 illi? opis: r significat dyaboli q̄ voluit ponere sedē suā i aqlone r eē filis altissimo: s; eū de? cū suis
 p̄plicib? p̄fudit: r disp̄sit: r misit i tenebras exteriores. Et isto textu pz q̄ de? nullū crimē dimittit im
 punituz: q̄ dato q̄ bō p̄mittat aliquē viuere voluptuose s; carnē: r fm̄ mūdū: r fm̄ sp̄m̄ finat̄ p̄fudi
 tur a deo r p̄steruit i infernū: marie si talis voluerit p̄leuerare. r se nimis p̄ supbiā extollē: q̄ ē radice
 oim vicioz r mar: de q̄ dicit. Aug. i qdā s̄mone. Vermis dimittit̄ ē supbia. Difficile ē vt nō sit supb?
 q̄ diues ē tollit supbiā diuitie nō nocebūt. r bugo di. Supbia ē elatio victiosa q̄ inferioza despiciēs
 supiorib? r paupib? fatagit dñari. Jō qdā egregi? h̄fficator dicit. Si tibi copia: si sapia formaq; de
 tur. Sola supbia destruit oia sic dñet. Talia metra aliqua ḡue aut moralē s̄niaz p̄tinētia nō sunt de
 spiciēda: s; nō p̄deat a trito auc. Aduertēdū ē q̄ due sunt ciuitates. Vna ē ciuitas dei q̄ fit r p̄struit
 ex amore r dilectōe dei vsq; ad p̄emptū suū. Alia ē ciuitas dyaboli q̄ fit ex amore sui vsq; ad cōtem
 ptum dei. Et istud pulchre tractat p̄ br̄m̄ aug. p̄ totū decursuz li. de ciuit. dei. Alter? scie. ē q̄ habet i
 terptat̄ p̄fusio r idē babilō r babilonia. vñ vt di. biero. Babylon ē metropolis caldeoz: r erat mi
 rabilis magnitudis r ei? muri. r ibi dñat? ē nabuchodo. rex potētissim? r fuit destructa a medis r p
 fis: r postea fuit edificata. Due ciuitates apd medos dicūt scē ex ear: videlicz thesfontes r seleucia.
 vñ medi r p̄si erāt subiecti babilonijs r caldeis: s; postea erigēte eoz supbia destructa ē a cyro r da
 rio regib? vñ sup istud esaye. lviij. Veniēt tibi subito h̄ dono in die vna: sterilitas r viduitas. Dicit ḡ
 glosa subito. i. improuiso veniēt cyro r dario. ¶ Con. | posteritas .i. seq̄la. r d̄: a poster? | ade p̄stru

dit .i. edificauit [turri arce] .i. altitudie | Summa babilonis q̄ possit tangere celū | celū d̄r q̄st̄ caeli.
vel casa elios .i. dom⁹ solis. vel d̄r a celādo | ira excitat .i. cōmouet deū. Vbi p̄z q̄ de⁹ d̄r irasci. iuz̄ il
lud psal. Dñe ne i furore. Et ē antropospatos: bñane passiōe ipropria dei attributō. ⁊ de ira dei fec̄
lactat⁹? vir eloquentissim⁹ vnū libꝛ. Lōfusio labioꝝ fit | labiū d̄: a labēdo. ip̄i disp̄gūt. nomē nō ecce
dit .i. nō cedit: ⁊ d̄ ab ex ⁊ cado | vbi | i. illi ciuitati babilonie. Lōueniētia ⁊ p̄rietas patēt de se.

Fulmina ciclopes iouis imperio fabricantes,

Peone percusso mortū decreuit apollo

Nox deititate sua superum spoliatus in ira

At meti curram pecoris suscepit agendam

¶ Dicitur scilicet incipit argumētari narrādo aliā poētīcā fabulā: ⁊ dicit sic breuit̄: q̄ apollo mortū adiu
dicauit ciclopes q̄ fabricat fulmia iouis: q̄ iupit̄ fulmianerat peonē p̄bebi filiū: q̄ p̄t̄ appollinē in
piter sua deitate p̄uauit: ⁊ tūc fuauit gregē admeti regis. Nec fabula q̄tū ad peonē v̄l ad esculapiū
filiū p̄bebi tangit in .ij. met̄amoz. post mediu: ⁊ q̄tū ad apollinē q̄ pascēbat gregē. Tangit aduoc
circa finē ⁊ ibi ingredit̄ fabu. q̄liter mercuri⁹ p̄bebo rapuit vaccā. S̄z p̄terru scite alijs omiffis tan
q̄ imp̄tinetib⁹ p̄ intellectu terri⁹ sciēdū ē q̄ iupit̄ fulmianit peonē q̄ dicit̄ ē esculapi⁹: q̄ ad p̄ces dyas
ne suscitauerat p̄pollitū mortuū: ⁊ iō p̄bebi⁹ interfecit ciclopes q̄ fulmia fabricauerat. vñ irat⁹ iupiter
ip̄m sua deitate spoliavit: ⁊ p̄e pastor admeti regē effect⁹ fuit. dicūt aliq̄ s̄m. bystoria apollinē fuisse
filiū iouis: q̄ tacit⁹ iouis aduerfarijs fauebat a p̄re relegat⁹ ē: ⁊ in familiaritatē admeti recept⁹. Vbi
fi. exponēdo p̄bebi⁹. i. solē p̄ peonīs. i. fructū terre q̄ viuificat famelicos Iupit̄. i. ignis vel ether su
pio: fulmianit ⁊ ecurit fruct⁹ terre: ⁊ p̄be. interficit ciclopes. i. nubes ⁊ aeris indispositōes et alādo ta
lia. Ita dicūt glose cōes: p̄ q̄s sp̄ itelligo glosas q̄ incipit. Eglogaz tres sūt p̄tes. Ultra ista dicēdo s̄
alia. P̄bebi⁹ h̄ ē sol iusticie dei filius? iterfecit ⁊ maledixit dyabolo serpētī tortuoso: q̄ fabricauerat frau
des p̄ q̄s fili⁹ su⁹. s. adā mortu⁹ fuerat: iō dñi. s. p̄ fili⁹ ⁊ sp̄ū sanct⁹: q̄ sūt vn⁹ de⁹ i euentia: ⁊ trini in per
sonis s̄m fidē: filiū dei spoliauerūt deitate sua in q̄tū ip̄e incarnat⁹ ē alit̄. Illi q̄ fabricat fulmia sunt
balliui ⁊ alij exēcutores iusticie: ⁊ iō illi q̄ tales ledūt sunt q̄uiter puniēdi. Lōseq̄nter q̄ h̄ fit mentio
de apollinē: tāgenda ē et⁹ descriptio. Apollo q̄r⁹ deoz pigit̄ sub forma iuuenis: nūc formā puerilē
bñtis: nūc muliebꝛē sup caput gerit tripodē aurī. In vna mān̄ h̄z pbaretrā: arcū ⁊ sagittas ⁊ i altera
citbarā. Sub ei⁹ pedib⁹ mōstrū pingit̄ h̄ns corp⁹ serpētīnū: ⁊ h̄ns capita: lupinū: caninū: ⁊ leoninū
iuz̄ xpm ē laur⁹ picta: corū sup eū volitabat: sub lauro nonē muse cozes ducūt. Et p̄beton serpēs vna
sagitta apollinis tr̄ affigit. Exponat̄ sic. Apollo est sol iusticie. xps q̄ sp̄ iuuenis est p̄ puritatē ⁊ sc̄ita
tē h̄z tripodē: h̄ est aiām corp⁹ ⁊ deitatē. citbarā q̄ n̄fos lāguozes ⁊ miseras reuelat: h̄z arcus q̄ ma
los corripit. Iste occidit p̄bitonē serpētēz. s. dyabolū. amat̄ cozos. i. religiofos tanq̄ sibi dedicatos
h̄z inde laurū arboꝝ crucis. sibi assistunt muse nonē. i. nouē ordines angeloz. ⁊ iste d̄r de⁹ ingenij
⁊ diuiniatōis. Alit̄ ei⁹ poete alibi describūt. Pingit̄ em̄ iuuenis armat̄ h̄ns comas delat⁹ in q̄driga: ⁊
agitat eq̄s. et lris erasat. sibi muse mis̄rat. circa eū sunt laurī: ⁊ h̄z cozuū secuz. Ist̄ sic exponi pōt.
P̄bebi⁹ iste ē tyrān⁹ iuuenis q̄ p̄t̄ insipiētā h̄z arma crudelit̄. comas h̄ ē ornat⁹ p̄pōfos ⁊ super
fluos defert̄ in q̄drige p̄ supbiā tumultuosam: circūdat eq̄s magnifice ⁊ p̄pōse. h̄z musas. h̄ est mu
ficos mimos ⁊ bystroides. circūdat lauro. h̄ ē voluptate mūdāna. h̄z secū cozos: hoc ē p̄ueros ⁊ satel
lites. ¶ Lō. | Apollo decreuit .i. adiudicauit: i. de decretū ⁊ decretalis | mortū ciclopes | p̄p̄fos v̄l gi
gātes | fabricates fulmia impio .i. i p̄cepto | iouis | s̄mī deoz: ⁊ h̄ dico | peone | filio suo | percusso .i.
mortuō | moꝝ .i. stari: ip̄e | spoliat⁹ sua deitate i ira .i. p̄ irā. h̄ ē figura. s. p̄beseos paralāge. i. positō
p̄positōis p̄ p̄p̄erit̄ ibi p̄mo eney. Multa sup p̄amo ⁊c. i. de p̄amo | superū .i. supoz. super decli
nat̄. nō sup a. un. ⁊ caret masculino ḡnē: sicut ceta ⁊ ifra | suscepit | cōra pecori | admeti .i. p̄ ip̄m re
L'imitte iussus abzaam patrio discedere sarram
gēdā: ducēdā: custodiēdā.

Assumpssit sine spe sobolis sibi concipiende

Tandem confectis etate creatur berilis.

Filius ⁊ lactat sua quam natura grauabat

¶ Postq̄ in p̄cedentib⁹ posita sunt gesta tpe legis nature p̄ duas etates. hic n̄r ponunt̄ gesta tertie
etatis: in cui⁹ initio circūcisio data est abzae. Et p̄mo fit q̄ dicit̄ ē. Sedo descendit ad tps legis. se
cūda ibi. Kap̄⁹ aq̄s moyses. Et ne ignoret̄ istud in q̄ fundat̄ diuino p̄ncipalis: sciendū est q̄ sunt
septē etates mūdi. P̄tia fuit ab adā vsq̄ ad noe: cui⁹ vesper .i. finis fuit diluuiū. Sedo fuit a noe vs
q̄ ad abraā: cui⁹ finis fuit cōfissio linguaz in septuaginta idiomata. Tertia fuit ab abzaam vsq̄ ad
moyses cui⁹ finis fuit p̄uaa vita saulis. Quarta fuit a moyse vsq̄ ad transmigrationem babilonis:

cuius finis fuit dissentio regū qñ ipsi ducti sunt in babilonē captiui. Quinta a transmigrationē baby lonis: vsq; ad dauid: cui finis fuit puatio iudeoz a regno: qñ dixerūt: nō bēm' regē nisi cesarē. Sexta fuit a dauid vsq; ad xp̄m: cui vesper siue finis erit resurrectio mortuoz: q̄ p̄missō redeam' ad di uisionē. P̄tia ps igit diuidit i duas pres. P̄tio agit de trib' patriarchis diuissim. Sc̄do de duodecim fili' ibi. Vēdit in seruu'. P̄tio iterū agit de abraā & filio suo. Sc̄do incidēt al' d' destructioē sodomie q̄. ibi. In cinerē sodomas. Tertio agit de iacob: ibi. Itē p̄mo de abraam. sc̄do de ysaac filio suo. sc̄da ibi. Veredis forma. Ita pbabilis p̄t diuidi sect' iste: & possibile est etiā q̄ alia posset repiri diuisio magis subtilis & artificiosa q̄ remitteret ad theologos: id ista talit' qualit' iuuenta sufficiat & pbabilis sustineat. Dicit q̄ in p̄ma p̄tula sic. Abraā iussus a deo recedere a patria: sc̄cū durit sarā vxorē suā sterilē: q̄ in femi' etate filii peperit & lactauit. Dec bystoria scribit originalr' gen. xij. ca. circa p̄ncip. vbi di. vñs abraham. Egredere de terra tua. & de domo patris tui: & veni in terrā quā mōstrauerō tibi Septuaginta sex annoz erat abraā: & tulit sc̄cū vxorē sarā. & loth filiū fr̄is vt irent in terrā cbanaaz De p̄missione ysaac habet gen. xv. de sc̄da p̄missioē. xvij. de partu & p̄ceptioē ysaac gen. xxi. vbi dicitur q̄ sarā cōcepit & peperit filiū in senectute sua: sicut p̄dixerat ei de'. et creauit puer ysaac & abla etatus est a matre sua. f. antiqua. Vñ qz abraā credidit angelo nūciante sibi ista: id addita ē sibi i no mine suo vna lra dicendo. Abraā. i. pat' multaz sup. gentiū. Et qz saray nō credidit s̄s derisit: ideo de noie eius ablata est vna lra: & vocata est sarā. Iste abraā est fili' dei q̄ in hoc mūdo infusu p̄ris summi descendit q̄ nō potuit cōuētere iudeos: & id in aliā patriā recessit: & filiū genuit. & alias natiōes ad fidē cōuertit. ¶ Lon. Abraā dissyllabū est bic. & interpretat p̄l' iussus discedere. limite patrio assūp̄ sit sarā sine spe sobolis cōcipiende. i. sobolis vñder: qz ista erit sterilis. tandē. i. finalit' post longū tps filius berilis. i. beri. hoc est dñi. vel berilis d̄ q̄ genit' ē a p̄re legitimo & matre legitima. creatur. i. p̄ducit & gignit vel cōcipit illis p̄fectis. i. grauatīs repleti erate fenilis: sarā lactat. lacta re actiuū est significat puero p̄bere māmaz. lactare vō etiā significat lac fugere: vñ ponit ebzardus in grecismo suo: vt ibi in psal. Et ore infantii & lactantiū filii sui lactat quā sarā matrem suā natu ra. i. fenilis etas grauabat. p̄pter onus lactandi & nutriendi eū. Ista bystoria cōuenit cū fabula p̄ ambula: qz sicut apollo spoliatus est deitate: ita abraam patria sua.

Dedalus aptatis liquidum seccat area pennis

Filius insequitur fragilis sed cera liquatur

Et cadit in pelagus genuit sub pondere fluctus

Ille sui compos humales attigit artbos

In ista pte incipit pseustis in libitū suū dicens. Dedalus sibi p̄nas aptauit q̄b' p̄ aera delat' ē: s̄ fil' eius year' ipm inseqns mediū tenere nesciuit: s̄ p̄naz cera liq̄facta tpe in mari cecidit. Nec fa bula describit a hylilio i p̄ncipio ferti eneyd. vbi di. Dedal' vt fert' fugiēs minois regna &c. Eā q̄ de scribit Duid. in li. d' arte amatozia late: & in octo de trāsformaz post p̄ncipiū. Fabula est dñi minois rex cretēsis esset in obfisione atbenoz. p̄ filio suo intersecto: pasipbe vxorē eius cōcubuit cū tbauro: effigie vase sibi assumpsit. & cōcepit minorbauz. i. illud monstrū qd' p̄ media pte erat boz: & p̄ alia media pte erat vir. Hoc videns rex fecit fieri a dedalo artifice subtilissimo laberintū. i. domū diuersis ābagib' & flex' innerā: & ibi inclusus est minorbauz: & dabant atbeniēses singulis ānis de uorādi ab eo. Veritas ē vt dicit q̄ tbaur' notarius regis cōcubuit cū regina. & ista fabula p̄t innebi p̄ vile & horrendā imo iterplicadā ipudicitia aliquaz muliez. Et ex illa fabula ēt p̄t dari documen tū p̄ncipib' ne nimis diu vxorē suas deserāt: ne det eis occasioē peccādi. Allit d̄ q̄ ista regina ē aia q̄ absente rege. i. tpo neglecto p̄ pctm: fornicat cū tbauro. i. dyabolo. Descēdēdo ad tertū postq̄ ad noticiā minos regis deuenisset. Dedalū fuisse cām cōcubit' vxoris sue cū tbauro. iussit rex vt ipse cū filio suo yearo in laberintū icluderet: sed tpe p̄ industriā suā sibi alias applicauit: & sic cum filio euasit. Per dedalū intelligim' peccatorē: quē minos h̄ est dyabolo iplicat: & illaqz in laberintbo ne goctoz mūdanoz a q̄ nō p̄t se euoluere nisi p̄ alas cōtemplatiōis trāseūdo & trāsnolādō hoc mare rēpestuosuz. i. hūc mūdū. Tert' dicit finalr' q̄ nō obstāt' monitōib'. Dedali sup nō volādī. yearus filius ei' p̄ris p̄cepta p̄tēpsit: & ita alte volauit q̄ p̄nis & cera liq̄factis decidit in mare: qd' d̄ ab eo yearēū. De isto dicit quidā metrificatoz: yearē nate d̄bis & iā sine p̄re p̄bis. Iā dicit tibi vis medio tutissimus ibis. Facile ē eligere duos sensus morales. Prim' ē de obediēdo p̄tib': sapitētiōib': & supiorib'. Sc̄do ē de renēdo mediū. qz vt dicit pbs. Virtus p̄sistit i medio. Iste dedalus ē d̄s sumus fabricator mūdi q̄libet xp̄ianus ē filius eius. Vñ cū tpe d̄s celos ascēderet mōstrauit p̄mo filio suo boi xp̄iano viā volādī ad celos p̄ mediū virtutum: rēuēdo hūc mūdū p̄ cōtemplatiōis alas, sed quidā nimis basse volant p̄ auariciā inuidiā &c. Alij vero nimis alte p̄ supbiā: & tales descēūt i ma

ri: s̄ est in infernū. ¶ Cō. | Dedalus [iste vir] fecat | .i. scindit ⁊ diuidit aera. Actūs grecus est. i. aerē ⁊ d̄: ab a qd̄ est sine ⁊ erilis: quasi sine lite ventoz p̄ antifrasm̄ | liquidum | .i. purum ⁊ clarum: qz aer est diaphanus fm̄ p̄bos | pennis | suis | fil? | ycarus | insequit | eum | sed cetera fragilis | qz compacte ⁊ comecte erāt ale sue | liquatur | .i. s̄uit: dissoluitur. decurrit. deficit | ⁊ cadit in pelagus | .i. in mare. Et d̄: q̄n̄ penitus latēs p̄ erbimologiam vel pellendo fluctus maris | gemit | in p̄terito est trissyl labum | sub pondere | illius ille dedalus | cōpos | .i. ordinator. ⁊ cōpositor | sui | .i. sui voti: vel fm̄ libi bitus suum volās | artigit | sine em̄ in p̄terito | artos | stellas | b̄umales | frigidās vñ b̄uma. Arctos est septētrio. vel est stella v̄se in septētrione posita: ⁊ nunq̄ tendit ad occasum: sed semper oritur cir capolum articum: ⁊ iste stelle sunt plures que dicuntur maior a v̄sa ⁊ minor v̄sa fm̄ astrólogos.

Heredis forma non est motus patriarcha

Quin mactaret eum: nisi vox emissa deorsum

Parcere iussisset: capitem qui cornibus beret

In dumis aries: patrem sequitur sua proles

¶ Dic alit̄ia ponit historiam q̄ depēdet ex p̄cedenti dicens q̄ patriarcha abraam nō fuit a deo p̄terita te paterna p̄pter formā filij cōmor? q̄n̄ ip̄m mactare ⁊ imolare p̄optus esset: nisi vox de sursum missa iussisset eū dimittere: ⁊ loco eius arietē imolare. Ista historia scribit̄ ge. xxi. vbi narratur q̄ deus tēp̄tavit abraā: ⁊ dixit ad eū. Abraā abraā. Qui respondit. Assum. Et dñs ait illi. Tolle filium tuum vnigenitū quē diligis ysaac. ⁊ offer ip̄m mihi in holocaustū: hoc est sacrificiū sup̄ vnū montiū quē monstrauero tibi. Abraā itaq̄ h̄ audito se disposuit: ⁊ strauit aſiuū suū ducēs secū duos iuuenes ⁊ filiū suum tulitq̄ ligna holocausti. ⁊ imposuit sup̄ ysaac filiū suū. ip̄e aut̄ portabat in manibus ignē ⁊ gladiū. Et cū p̄geret fil' dixit ysaac p̄ri suo. Pater mi. Et ille r̄didit. Quid vis fili. Ecce inquit ignis ⁊ ligna vbi est victima holocausti. Dixit illi dñs. p̄uidebit tibi victinam holocausti fili mi. Deinde colligauit filiū suū ⁊ posuit sup̄ struē lignoz. ⁊ accepit gladiū v̄imolare filium suū. Et ecce angelus de celo clamauit dicens. Abraā abraā. Qui r̄didit. Assum. Dixitq̄ ei. Nō erēdas manū tuā sup̄ puerum: nec facias ei q̄c̄p̄. nūc cognouit q̄ times dñs. Leuaui abraā oculos suos ⁊ vidit arietē inter vep̄s berentē cornibus: quē assumēs obrulit in holocaustum p̄ filio suo. Et p̄sequenter comendat iste: ⁊ tibi benedicit. Ibi instruitur parentes diligere filios suos: sed p̄pter deum: ⁊ ego deū magis diligere vt semp̄ sint p̄rompti etiā de p̄p̄is filijs disponere fm̄ beneplacitū dei. Est q̄ reprobat̄ amor quo r̄mdam parentum inordinatus adeo: vt non audeant immo nec p̄mittāt filios castigari. vel corrip̄i virgis ⁊ verberibus: et quare q̄ graua reipublice ⁊ fidei orthodoxe incōmoda p̄uētura sint expērientia discere possunt. Nec sic mulier illa p̄bitate ⁊ bonitate conspicua mater sc̄i ludouici regis quōdā b' xp̄ianissimi galloz regni filiū suū in eruditū aut̄ indisciplinatū p̄mittebat sed eū diligebat monitiōib' salutarib' instruebat. Inq̄debat sepissime. Mallē te mortē incurrere tp̄ale q̄ p̄ vnū mortale p̄ctm̄ te tuū offēdere creatori. Qd̄ a vobis ḡnosissimi p̄ncipes tot' vite v̄se tp̄ib' corā v̄se mentis oculis insidere d̄: vt sic h̄ clarissima dom' fr̄acie: fidei catholice religiois xp̄iane p̄terit sp̄ existat: p̄ qd̄ maior honoratq̄ meritū vobis ap̄d̄ boīes p̄mirabil' q̄n̄ totū orbē terraz ab orientali plaga vsq̄ ad occidentalē: ⁊ meridionali vsq̄ ad septētrionale vastis ⁊ potētib' v̄foz belloz impet' p̄domuerit. Et sciūt pedagogi q̄ difficile sit bodiēnis tp̄ib' p̄ueros suos adoleſcētēs ⁊ alios bñ regere: q̄n̄ vbiq̄ parētēs siue iure siue iniuria liberis credūt. Dic q̄ equidē p̄ligimā atq̄ amplissimā orōnē si loc' p̄teret p̄terere: s̄ h̄c b̄acten' taceo. Per abraā intelligit̄ p̄ ille n̄ celestis ḡnosus. q̄ filio etiā p̄p̄io nō pepit ysaac interptat̄ risus: qz t̄po adueniēte fuit risus et exultatio vnuerſe terre. Cū iste fili' nō mortu' est fm̄ deitate: s̄ aries mortē passus est. h̄ est xp̄s fm̄ carnē. ¶ Cō. | patriarcha | .i. abraam d̄: a p̄r ⁊ archos p̄ncipes | nō ē mor? .i. omotus | forma | .i. p̄p̄ formā | heredis | .i. filij sui iuxta illud apostoli. ¶ fil' q̄ beres | quin ip̄e mactaret | .i. occideret eū filiū | nisi vox | angelica missa deorsus a celo ad terrā | iussisset. i. p̄cepisset p̄cere filio suo. Aries d̄: ab ares qd̄ est h̄r? vel ab ara p̄ altari | q̄ | haberet cornib'. i. diuinitis rapitur. i. ab ipso capitur p̄o immolando patrē. s̄ abraam sua p̄les sequit̄. i. fili' suus insequit̄. h̄ est caro humana inſequent̄ xp̄m. Nota hic ḡnalit̄er istā c̄clusionē ist' v̄ltimē p̄ri cule q̄ncipit p̄ actm̄ casum. vt relatio fequēs habeat locum iux̄ illā regulā alexādri in suo doctrinali in tractatu de cōstructione. Cūq̄ relatiuis ⁊. Cōueniētia est inter h̄c historiam ⁊ p̄cedētē fabulā v̄ si similitudo seu proportio: quia sicut fiebat mensio de patre ⁊ filio: ita hic. Et alibi. Dedalus edocuit filium suum artem quia mortuus est: hic abraam volebat occidere filium suum vt patet ex p̄dictis

Phyllis amore graui demophontis capta superbi

Mutat flebiliter rigidum pro corpore suber

Ille reuerſus eo truncum rigat ore ſupino

Occurrit folijs ſeu ſenſerat oſcula pbillis

In hac pre pſeuſt, pponit talē fabulā ſiue poeticā hiſtorīā. Nō em̄ ſp ea q̄ p ſeuſtim dicunt ſūt ſi
 eta oīno ⁊ fabuloſa q̄ quicq; narrat hiſtorias: ⁊ poeticē regimine cooptas vſ palliatas. dicit q̄ q̄ pbil
 lis amore demophontis miſere p̄dita in arborē amigdalu cōmitata eſt. qđ dū demophō egredies v
 cipercepit oſculari lignū qđ ſibi ſuis folijs ⁊ ſua agitātōe ſibi occurrere videbatur. Iſta fabula poſſ
 ab om̄. i. li. de remedio amoris: vbi dicit. Per fide demophō ſur das clamat ad vndas ⁊c. Et idē om̄. d.
 t̄gīt ea in. ij. epla li. heroidū: vbi. Doſpita demophō tua te redēpta pbillis. Ultra p̄miſſus t̄ps abeē
 q̄roz. An demophō filius t̄beſei at demēſis reḡ redies de bello troiano p̄ vna diemē remāſit in tar
 cia: in q̄ regnabat ligurg⁹ h̄ſis filiā ſpectoſā pbillidā q̄ iſtū amare ce pit. Nyeme trāfacto voluit de
 mophō redire ad patriā: fide t̄n p̄ſtita pbillidi: q̄ infra certū terim p̄ſtrū rediret. Sz p̄p̄ vebemen
 tes maris pcellas: in illo t̄ro nō potuit redire. q̄ p̄p̄ pbillis mortua eſt p̄ nimio dolore: vt dicit in
 amigdalu trāſſonata: q̄ ſm̄ rei v̄itatē ip̄a p̄pa corrigia ad arborē ſe ſuſpēdit: ⁊ venies demophon
 coz⁹ mortue deoſculabat. ⁊ ip̄as ſepeliuit. Vbiſice p̄ōt̄p̄ōi fabula. Nota p̄ demophōtē ſolē. p̄ pbil
 lida quālz arborē intelligim⁹. demophō p̄cubuit cū pbillide morā faciēdo. q̄ ſol arbores pullulare
 facit. Et in byeme arbores mutat coz⁹ in rigidū ſuber: q̄ nullos fruct⁹ gerūt: ſz ſolū h̄nt rigozē cor
 tict⁹ ⁊ in reditu demophōris. i. ſolis inſignis eſtat: pbillis ſetit oſcula ei⁹: q̄ tūc arbores fructificāt
 ⁊ creſcit. Ad ſram iſta narratio intro ducēda eſt ad teſtādū amoris libidinoſi impatiētīā: q̄ amātē oī
 nio a vita ſpūali deſcit ⁊ i rigidū ſuber mutat. i. ip̄s induratū in pctō illo carnali. Et idcirco iſte amor
 fugiēd⁹ eſt: ſicut pulchre ⁊ late docet ip̄s vitare naſo in toto decurſu. li. de reme. vbi artificiali ⁊ orna
 te p̄ſtē materiā p̄tractat. Anū eſt t̄n qđ hic notari volo ad deteſtatōez libidinis ⁊ voluptatē. qđ ſcri
 bit Eice. ij. de ſe. Inq̄t em̄ poſt alias. ſ. adulteria ⁊ oē tale flagitiū null⁹ alijs exercitari illecebris niſi
 voluptū q̄ p̄cludit dicēs. Quocirca nihil eē tā deteſtabilē q̄ voluptatē. Impeccati em̄ p̄ſiliū volup
 tas rōni ſūmca eſt ⁊ mēti. Et vt ita dicā p̄ſtrigat oculos: nec bzollū cū v̄tute comercii. ¶ Lō. [pbillis]
 illa mulier. h̄ pbillis declinat. grō h̄ pbillidīs vſ pbillidos [capta]. i. irrecita [ſūi ⁊ inordinato amo
 re demophōtē] mutat. i. mutandō accipit [ſebilliter rigidū ſuber] dicit ebardus ps prior: eſt cortex
 liber altera tertia ſuber. An ſm̄ papīā ſuber neutri generis d̄: arbustula vel ei⁹ cortex. vel eſt cortex
 ſuberici arboris ſm̄ catholicon] ille. i. demophon] reuerſus eo rigat [trūcū arboris] ore ſupio pbil
 lis occurrit [ſibi] folijs [ſuis] ſeu [pro tanq̄] ſenſerat. i. p̄cepit [oſcula] ſibi po: recta ab amafio ſuo.

In cinerem sodomas ſoluens diuina poteſtas

Ob pactum patris loth parcere cogitat vni

Seruat eum ſegoꝝ ſed perfida vertitur vroz

In ſalis effigiem lambunt animalia caudem

¶ Dic alit̄bia ponit ſuā hiſtorīā dicēs. q̄ p̄mittēde diuina ſodoma ⁊ alie ciuitates ſūdūt diſſolute ſūt
 ⁊ euerſe. Sz p̄p̄ pactū qđ fecerat de⁹ cū abraā patruo loth: ip̄e loth liberat⁹ eſt: ⁊ in ſegoꝝ ciuitate
 recept⁹: ſed vroz ei⁹ verſa eſt in lapidē: quā aialia lambūt. Nec hiſtoria originali habet gen̄. rvij. e.
 vbi legit q̄ dñs dicit ad abraā. Lamoꝝ ſodomoz⁹ ⁊ gomoz⁹ eoz multiplica⁹ eſt. ⁊ pctm̄ eoz aggrāua
 tū eſt nimis. deſcendā ⁊ videbo vtrū clamozē q̄ venit ad me opere cōpleuerint. ⁊ dicit ille. Nunqđ p
 des dñe iuſtū cū impio. ⁊ dicit. Si fuerint q̄nq̄ginta iuſti nunqđ ſimul p̄ibūt. Et dicit dñs. Si fuerit
 q̄nq̄ginta dimittā oī populo p̄p̄ eos. ⁊ p̄ir dicit. Non delebo ciuitatem etiam fuerint quadragin
 tag: immo qđraginta. imot riginta. Et ſi ibi inuenti fuerint viginti: nō inter ſiciā. p̄p̄ illos. Et dicit
 ad huc abraā. Obſecro inq̄t ne irarſaris diſe ſi loquar ad huc ſemel. Quid ſi ibi inuenti fuerint decēz
 Et dicit dñs. Nō delebo. p̄pter decē. Et miſit duos angelos ad ciuitatē illā: vt preciperet loth q̄ re
 cederet. Sed eos pulcherrimos vidētes ciues: violauerunt domū loth volētes eos cognoscere. Et
 dixerūt angeli ad loth. Des qui tui ſunt educ de ciuitate hac: quia delebimus locū iſtum. Surge tōl
 le vroz tuā ⁊ dñas filias tuas: ne vt pariter pereas in ſcelere ciuitatis. Et angeli eduxerunt illos ⁊
 dixerūt. Salua aiam tuā: noli reſpicere poſt tergū. Igit̄ egreſſus eſt loth ſup terrā: ⁊ loth ingreſ
 ſus eſt ſegoꝝ. Et dñs pluit ſup ſodomā ⁊ gomozā ſulphur ⁊ ignē: ⁊ ſubvertit has ciuitates ⁊ om̄ē
 aīaz viuētē circa regionē. vniuerſos hitatores vbiū: ⁊ cūcta terre virētia. Ik eſpiciēſq; vroz ei⁹ p⁹ ſe
 puerſa ē i ſtatū ſalis. Et hac hiſtoria p̄z q̄ vile ⁊ abhoiabile etecrādū ⁊ deo exozus eſt iſtud nepbā
 dū crimē p̄tra naturā: qđ nūc appellat ſodomiticū. qđ v̄it bō in p̄ſſiōe etiā dicere auderet. vt ſciūt
 illi q̄ andiūt p̄ſſiones ⁊ ſcias boīm diligenter inq̄runt: ⁊ peccantē ſic cōtra naturam inbēt leges
 igne cremari. An etiā de v̄is gabaa volētib⁹ abuti interfecti ſunt qđraginta ⁊. rrr. milia ⁊ cētū v̄ri
 vt bēt iudicūtr̄. Et iſt⁹ mult⁹ hiſtoriz⁹ ⁊ fabulis p̄z deteſtatio luxurie de qua dicit grego. Luxuria

mētē et cruciat: rōmē fecat: corpus maculat. Quic seruiunt cecitates mētis: in cōsideratio amorū fut
 odiū dei: despāto ab eterno. Exponēdo histo. allegorice p sodomas itelligim' pctōzes carnales. **U**
 le qnqz ciuitates q dilecte sunt significāt qnqz sensus corpis: q oēs subuertunt r excecant. Per loth
 intelligunt vtuosi r cōtēplatiui q pēnūt caruē: intrāt sego: ciuitatē. i. hierusalē celestē vroz ei? .i.
 vita actiua mutat in lapidē solis. i. in dēcupiscentiā boni. Vel intelligi pōt penitētes q statim reuer
 tūt ad pctā. ¶ Lon. [ptās diuina solūēs .i. dissoluens] sodomas [ciuitatē illā] in cinerē cogitat pce
 re loth [isti vero ad sensus dictū] ob pactū .i. pmissū] patri] sui .i. abraā patris est p' p'ris alicuius
 r dr: a patre] sego] illa ciuitas] suat] .i. custodit] eū] .i. loth] sed vroz p'fida] .i. infidelis] qsi sine fide
 [vrit] .i. mutat in effigiē. i. similitudinē salis aialta lambūt. i. lingūt cautē. i. illū lapidē: r dr: a canēdo
 conuententia fabule r historie est: quia sicut pbullis mutata est in arbozem: ita vroz loth in lapidem

Argolicas contra bellans acies cytbarea

Litide manibus dea pertulerat graue vuln'

Deplozant focij commissa ductis furiosi

Nam facti volucres acuiunt pro dentibus vngues

¶ In hac pte p'sentū ppōit argumētādo fabulā talē. v. textualiter sic Ven' dea p troianis aduersus
 grecos pugnabat. quā p'cussit diomedes grec': pp' em' culpā focij in aues sunt transformati. Vāc fa
 bulā recitat ovid. in p'mo de remedio amoris. vbi dr. Non ego titides r. Eni. put sepe vngili' tangit
 in eneide. Eneas fuit fili' veneris r anchise q dū pugnaret s diomedē grecū m' sua auxiliū ei tulit:
 qz ven' se interposuit in nube. r vulnerata est diomede. Illa aut vroz ill' meretricē fecit. r p' mul
 tos amicos dū redirēt de bello mutauit socios in aues: qz ad huc bodierno die seruat in grecia tēplū
 diomedis. Et audiui q aug. dixit illas aues esse demones q nō p'mittūt aliqū nisi grecū itrare illd
 tēplū. Historia fuit qz venus fauebat troianis: qz ipsi erāt luxuriosi dyomedis focij. effecti sunt p'z
 dones r vispilioes. Diomedes significare pōt viz castū eneas mollē r luxuriosū. Si velit aliqz vide
 re illud bellū troianū famosum. legat historiā bzenē darentis frigi. vel plitām guidonis de colūna
 mesanar: vngili. h. eneydos. Qm de venere mētio facta est: iō ei? descriptōez videam'. Describit ita
 qz ven': pulchra puella nuda natās i marit: tenēs i dextera cōcā marinā oz: natā rosas: quā colūbe co
 mitant. Ea aut data ē vulcano in vroz: deo ignis turpissimo: sibi astāt tres puellē q vocant gratie r
 duaz facies ad ipas reuerse sunt: r vna vtitur in d'ru. Habet aut cupidinē in filiū allatū secum sagit
 tantē appolinā arcu r sagitta. ppter dijs turbatis puer fugiebat ad matris gremiū. Iste pprietates
 attribuit istī planete ab astrologis. de q' plura dicere nō est p'ntis speculātōis. Ista dea fin fulgen
 tiū mitologiariū scriptorē significat psonā luxuriosam. q dr: femia p'p' mollicie r variabilitatē nuda
 ppter indecētā natā i marit. i. voluptat in delitijs: r iō dr: genita in marit: qz ab opulētia r saturitate
 generat tenet concham cū qua canit in choreis. nutrit colūbas. i. luxuriosos. diligit rosas r tales la
 sciuas. Cupido ē fili' eius. qz venus p'ducit dēcupiscentiā carnis: qui quqz appolinē h' est viros inatos
 vulnerat stimulis carnis. Iste cupido est amor carnalis: q pingit alat': q subito venit r subit aim. Le
 cus est vt dr q'ito eneydos: r ceco carpit igni. qz boies cecos r oblitos sui efficit. Ista sūt facilliter ap
 plicabilia ad mores in ista materia. ¶ Lō. [Litbarea] .i. venus tert' cōes hnt cytbarea p a. in scda fil
 laba. s credo ds h'ce cytbarea p e. qz dr: a cytbareo mōte in q' venus colit: r oēs poete ponūt r dicunt
 cytbareū] bellans ptra acies. i. exercit' [agricolas] .i. grecas Argos est nomē ciuitatis grecie. a qua
 dicuntur argi argini: r argolici] .i. greci] ptulerat] .i. sustulerat] graue vulnus manib' tidie] .i. dyo
 medis. Tidie est nomē patro. mas. ge. q' p'me decli. r ē fili' v'f nepos tbidei] focij] et' [plozāt cōmissa]
 i. pctā] dulc' .i. diomedis] furiosū] .i. insani. percutiēdo venerē] nā] p qz: qz ipi facti volucres. i. aues
 acuiunt vngues p dentibus. i. loco dentium habent vngues. r isti de diuitibus facti sunt pauperes

Congressus domino iacob luctamine longo

Neruos amisit femoris dum cedere nescit

Quam plagam veluti gemit euemisse parenti

Non comedat neruum successio tota nepotum

¶ Dic alitbia narrat historiā suā r dicit h'alt: q iacob diu luctabat cū angelo: sed in lucta p'didit vnū
 neruū sui femoris. r pp' h' iudei nō comedūt neruū. Dec by. g'alt' b'et' gen. xij. circa finē ca. vbi dicit
 qz iacob fili' ysaac timēs infidias esau frīs sui p'mogenit: ipe iacob a p'ia sua recessit: r cū ipe esset i
 itinere quadā die vidit scalā a supficie terre vsqz ad celos: r vidit angelos ascēdentes r descēdentes
 Jacob aut vnū āgelū āpler' ē: vt dr. tet. ibidē. r ecce vir luctabat cū eo vsqz mane. q' videret q' eū
 supare nō posset. tetigit neruū feōris ei? r statī emarcuit. r dixit ad eū. Dimitte me. iā ei ascēdit auro

ra rfidit. nō dimittā te nisi bñdixer' mibi. ait g. Qd nomē est tibi: rñdīt iacob. ac ille Neq̄q̄ iacob ap.
pellabit nomē tuū s; isrl. qm̄ si d̄ deū fort' fuiti: q̄tomagis d̄ boies p̄ualeb. Interrogauit eū iacob
dic mibi q̄ appellat' noie: r rñdīt qd q̄r: nomē meū qd ē mirabile. bñdicitq; ei i eodē lo. Allego p̄ an
gelū itelligim' rps: p iacob iudeos. rps ei luctat' ē d̄ iudeos. multū vt p̄uerteret eos ad fidē. Pz per
magnā ptē decursus toti' noui test. r q̄ ip̄i noluerūt rpi mōitōib' obrepere p̄cussit eos: r opprob: iū
sempitnū dedit eis. vñ iudei i die illa i q̄ rps crucifix' ē bñt digitū i culo q; tūc patiūt fluxū sanguis
iō iude' d; xp' q̄si verrēs podicē: r b ē posteriorē ptē. Qd at rps bñdixit iacob significat q̄ rps mul
tū p̄mo dilexit synagogā i artiq; p̄fib': vt abrae r alijs dedit bñdictionē: r postea sanguie suo dedica
uit ecclesias nras r q; iudei nō crediderūt. iō sp̄ sūt r erūt vagi r disp̄si p̄nuierā frā Aduertēdū ē b q̄
isrl' interpretat' vir vidēs deū: iurta illū rñs. Is vir rag vidēs d; eijs de'. Et pōt esse nomē declinabi
le dicēdo. Isrl' israelis vel indecli. sicut ē de ist' adā: abraā: dauid: r xpi. Jte aduertēdū ē q̄ iacob
iste habuit duodecim filios. et qb' p̄cesserūt onodecim trib' iudeoz: q̄ dñr trib' isrl'. Dic pp̄ istā muta
tionē nois iacob posset tractari mafia deimutatōe nois pp̄z ip̄i' pape in creatiōe sua q̄videat per
doctrinā decretorū r voluminū illi' scie. mutat' ei vt intelligat ip̄e qd ē nou' homo ē oēm veterē pel
lē malicie r mūdane pōpe deserere. d; .g. lō. iacob' gressus i d; de gredio: dñō .i. i. dñz iōgo lu
ctamine amisit neruos femoz. .i. corel. iō ip̄e nescit cedere. .i. locū dare v' recedē quā plagā fracti
onis nerui i femore: tota successio .i. posteritas i nepotū .i. iudeoz descēdētū ab illo p̄ cognatōez
v' gnationē genuit veluti p̄ sicut euenisse p̄ti .i. patri: r iō ip̄a nō comedit neruū. Lōuenit aut bī
storia cū fabula: q; sicut in fabula p̄cedēti dyomedes vulnerauit venerē. ita b̄ dñs iacob vt placet

Hypolitus seu a perit naccusante nouerca

Distractus bigis focas agitantib' vndis

Damna pudicitie non pertulit ira dyane

Hypolitum reuocat modo nomine virbius extat

¶ Dic q̄r p̄sent' p̄pōit aliā fabulā seu fabulosaz narratōez. r ista depēdet ab illa. Dedal' aptat' rē.
Dicit ḡ certualiter sic. Hypolit' a nouerca sua accusatus in curru p̄pe mare fuit distractus. Sz dyana
na pudicitie dea pietate mota fecit bipolitū resuscitare r sic fuit bis vir. Nec fabula tractat. r. li. me
tbamor p̄boleos. Pzo q̄ sciendū est q̄ t̄beseus filius egei regis arbeniēsiū missus est ad minorbauz
q; singulis diebus forte equi arbenienses mittebāt. Erat aut' iste fortis r pulcher r dilexit adrianaaz
vnā filiaz minoris: cui' auxiliō r fauore r p̄silio dedal' ip̄e denicit minorbauz r laboritico eruit. Ra
puit aut' iste adriana r p̄bedrā minoris filias. vñ derelicta adriana in littore mar' durit fecit p̄bedrā
r eā durit in vtore: q̄ amore hypoliti filij t̄besei de alia vtore p̄dite minis r miseret arsit Sz q; ille
sibi p̄sentire noluit. ip̄a eū accusauit ḡ p̄ez t̄beseū dicēs q̄ fili' suus hypolit' ip̄az vi r violētia volu
it eā opprimere. Ege' p̄ ip̄i' t̄besei q̄ credidit filiū suū eē deuoratu a minorbauo se i mar' i p̄cipitauit
r fact' ē de' mar' ab ip̄o fili' ei' petit vltōez de hypolito. Hypolitū ḡ posuit in qdā curru. sup̄ littus
Ege' aut' emisit pbocas p̄ q̄s eq̄ p̄ triti cū tāta violētia currū traterūt q̄ illi' viscera dissipata sūt qui
qm̄ p̄ castitate sua mortu' fuerat: dyana misit ad eū esculapiū q̄ ip̄z resuscitauit: r iō d; eē vñ? Disto
ria ē q̄ bipolit' fuit qdē miles. q̄ cū qdā die i curru suo iū mare trāsiret subito intumescēte mari. vñ
tulit cornuti cū alijs mōstr' appueit. vñ territi eq̄' sine ordie currere ceperūt: ita vt totaliter corū
ei' laceratū ē: q̄ cū ad inferos mortu' quens ierastu' tibi diana q̄ cū resuscitauit. Hypolitus pōt dici
rps quē eq̄ sui. i. iudei q̄s antiq̄' rexit mōstr' b̄ ē ei' miraculis triti fecerūt eū bere re arboni. rē. ruci
r dimiserūt eū mortuū ad ieros: s; dyana b̄ ē vitas ip̄z resuscitauit. r d; virbi' Glose dicūt q̄ p̄ t̄beseū
intelligit aia p̄ bipolitū ingeniū humanū p̄ pbocas intelligim' motus carnales illicitos: q̄ quōq; de
trabunt ingeniū humanū in p̄cipitiū vicio: s; dyana. i. sapia r rō ingeniū resuscitat r virtutē reuo
cat: r iste est bon' intellectus. Et q; b̄ fit mērio de diana. iō ei' descriptiōne videamus. Diana d; pro
serpina luna rē. iurta illd̄ ebzardi l. c. de trinitatib' poetis. Tres trinitē sedes p̄serpina luna dyana
r p̄t videri in diuersis passib' poetaz. Ista igit pigif in spē vñ' dñe tenēs sagittā r arcū de cornu
segr̄tē venationē r se exercētē: circa quā erat chozi d; iadū r nereidū. i. deaz niphaz aq; arboz mōtiū
r fluminū. Erāt etiā chozi satyroz deoz nemoz. Ista dyana pōt significare v̄ginē gloriosam que ar
maf arcu flectit' mie r sagittis oñom: q̄bus ceruus cornutus. i. dyabolus sup̄at. r eā circūdar' chozi
āgeloz r aiaz btāz: r chozi satyroz cornutoz. i. pctōz veniā postulātū. Vel b̄ dyana pōt significare
meretricē sagittatē p̄ sagittas veneris boles fatuos: r habet chozos iuēcularum vetulaz r lenonū
sibi famulātū. ¶ Construe i hypolitus iiste vir i perit r hoc i nouerca sua. i. s. p̄bedrā seu. i. crudelis
i accusante iipm̄ erga t̄beseum patrem suūz ille i distractus bigis i biga dicitur a bis r iugū iugū fm̄
catholicon: curru tantum a duobus equis tractus. r est biga curru lune: q; crescit r decrescit. Et

triga est plutonis. qz capit boies de trib⁹ etatib⁹. i. pueritia: iuuentute ⁊ senectute. Quadriga est fo-
lis. ppter quos tpa anni. ⁊ hoc dico | vndis .i. fluctib⁹ ⁊ inūdatio maris | agitātib⁹ | .i. cū agitatioe ⁊
cōmōtiōe emētib⁹ | pbocas .i. balena. ⁊ ē epicbe. g. | ira dyane .i. ipa dyana nō ptulit .i. nō passa
est | dāna pudicitie .i. castitatis hoc ē casti bois: q̄ pempbrafim figurā dī: pudicitia: sicut emphatice
apud terentū dan⁹ dī scel⁹ ⁊ nō tñ scelerat⁹ | dāna pudicitie .i. nō potuit pati q̄ ille pudic⁹ b̄ret dā
nū v̄l mortē ideo ipm̄ | bypolitū renocat | d̄ morte ad vitā. ipe | extat mō virbi⁹ | .i. bis vir fact⁹ nomi
ne suo.

Clenditur in seruum ioseph lūore suorum

Ardentis domine non spernit vota iuniorū

Adductus vinculis discussit somnia regis

Et subduntur ei totius regna canopi

¶ Dic p̄r alit̄ia recitat verā bystozia: vbi post q̄ egit de trib⁹ patriarchis diuisim: nunc agit d̄ duo
decim simul dicens. Fratres ioseph inuidia moti frēm suū ioseph vendiderūt. Et qz vrozū plutipba
ris acquiescere noluit: finit ipa q̄ eam ioseph voluerat opprimere: ⁊ super hoc quæsta dño suo: q̄
p̄cepit vt mitteret in carcerem: vbi somnia regis postea exposuit: tandē effect⁹ est q̄ si supior: in to-
ta patris illa in egypto. Ita bystozia satis vulgata originali scribit gen. xxxvij. ca. vbi agit d̄ vendi-
tiōe ioseph per fratres: ⁊ xxxij. ca. habet qualiter cōtempfit boiem volentē q̄ ipse secū cōcuberet:
⁊ de incarnatione eius scribit ibidem. Sed de liberatione eius scribit in eodē libro. c. xvi. ⁊ cōpens-
dōse ipsam tactādo ibidē dī q̄ ioseph cū esset. xv. annoꝝ pascebat gregez cū fratrib⁹ suis. accusant
fratres suos crimine pessimo. Israhel aut̄ pater eoz diligebat ioseph supra oēs eo q̄ genuisset eum
in senectute. Unde accidit q̄ ipse somniavit q̄ esset in agro cū fratrib⁹ suis: ⁊ manipuli fratrū ado-
rabant manipulū eius. Itē q̄ sol ⁊ luna ⁊ duodecim stelle adorabant eū ⁊ hoc audierēs fratres sui:
q̄ pater eius dixit q̄ ipm̄ dēs alij adorarent ⁊ obedirent ei. ceperunt sibi inuidere. Lum aut̄ in do-
ct̄ain cū alijs dixerūt fratres adiunice. Ecce somniator: venit: occidam⁹ eū: tñ p̄ orationē rubē pep-
cerūt illi ⁊ clausērūt eū in cisterna: ⁊ eū nudū vēdiderūt viatorib⁹ ismaelitis eūtib⁹ in egyptū: ⁊ di-
xērūt patri q̄ fera pessima deuorauerat eū. Ioseph itaqz duct⁹ est i egyptū ⁊ fuit in p̄butipbari eus
nubo p̄barādis: que vroz̄ e⁹ dilexit libidiose: qz formosus erat. ipse igit̄ vocant eū i thalamū suū
⁊ erorant eū vt secū cōcuberet: qd̄ ipse renuit. Un̄ indignata mulier: timēs ne reuelaret clamando
dixit q̄ ioseph voluerat cū ea per vim cōcuberet: iō missus est in carcerē: vel diuturno tpe stetit: ⁊ cuz
eo erat p̄ncerna ⁊ panetari⁹ siue panifer regis. P̄ncerna aut̄ somniabat q̄ regi f̄uebat ⁊ sibi offe-
rebat cibū plenū vino recēter de vna exp̄sso: qd̄ somniū ioseph exponēs dixit q̄ restitueret ad p̄-
mū officū. Panetari⁹ nō somniabat q̄ ferebat panē supra suū caput: ⁊ canes veniebāt ⁊ comedebāt
illū. Et dixit q̄ in cruce suspenderet. ⁊ ita accidit. Et dū p̄ncerna educeret de carcere ioseph: dixit ei
q̄ sui eēt mēoz qm̄ eēt in officio suo. Sz post multa tpa accidit rex somniavit se vidisse i agro vel pra-
tis septē vaccas pingues ⁊ totidē macras: ⁊ macre destruebāt crassas. Somniavit et̄ se vidisse septes
spicas fertiles: ⁊ totidē vacas. Et illa somnia nescierūt exponere egyptū. Sz p̄ncerna mēoz eoz q̄
audiuerat a ioseph in carcere statim illud regi notificauit. Et adduct⁹ est añ p̄ntiā regis. Et exponēs
do dixit septē vaccas macras significare septē ānos steriles. qd̄ audies rex petiuit q̄r famē illā vi-
tare possē ⁊ sibi ⁊ succurrere. Ioseph prudēs ⁊ discret⁹ collegit tñ infertilib⁹ ānis d̄ frumēto q̄ suffi-
ceret p̄ septē ānis sterilib⁹. Et igructe seu iminēte caristia. Ioseph vēdidit frumētū volētib⁹ b̄re ⁊
emere: ⁊ iussit palleā mitti i quēdā flumī: q̄ vsqz ad p̄riaz p̄ris sui delata ē. qd̄ vidēs iacob: misit ben-
iamin filiū suū cū alijs frīb⁹ suis ad p̄riaz a q̄ videbat venire illa pallea. Et cū beniamin venisset ad
domū p̄barādis nō cognouit frēm suū ioseph: sz eū ioseph b̄n cognouit: ⁊ sibi vēdidit ammonā v̄l bla-
dū. Et latens abscondit cibū i sacco beniamin. Et ita recessit. Et dū eēt iam remot⁹ ciuitate. Ioseph
ipm̄ capi iussit: ⁊ inuēt⁹ ē cū b̄: ⁊ dixit q̄ detineret quosqz p̄r e⁹ ⁊ frēs venrēt i egyptum. Et p̄ illis
mādauit beniamin. Qui cū venissent p̄barādi se obtulit ioseph: ⁊ erbylarat⁹ ioseph p̄rez suū festine
recepit. Et iacob petiuit a rege q̄ daret ei māsiōnē i loco remotoz: qz nolebat manere inf̄ nobiles co-
lētēs. ⁊ ydola: qz ipē iudē⁹ erat: ⁊ soli deo seruire cupiebat. Exponit allegozice sic cōiter dī. Ioseph
significat xp̄m: q̄ somniavit q̄ sol luna ⁊ stelle adoraret ipm̄: qz cū ipse crucifigeret sol egyptat⁹ ē ⁊ a
lie stelle: frēs sui s̄ ē iudei inuidebāt ei: qz erat de semie dō s̄m carne. sibi remoucrūt ve stimēta sua
qz iudas vēdidit eū scribis ⁊ phariseis p̄ triginta argēteis. rps voluit obedire die sue. i. synagoge. q̄
tūc erat dña gētū frenoz̄ p̄rio. ⁊ iō missus ē i carcerē. s̄ est capt⁹ ligat⁹ ⁊ patibulo cruc⁹ affix⁹: ⁊ ipē
exposuit somnia regis. s̄ ē post q̄ surrexit a mortuis exposuit sacra sc̄pturā: ⁊ somnia s̄ est p̄betias
dicta p̄betaz̄ discipulis exposuit. Quibus factis regna canopi hoc est oēs nates sibi subdebāt q̄

ipse dñs est oim r rex regū. Et hac bystoria pñt elici multe materie. vna de fidelitate quā dñt bñe seruitores dñis suis sicut ioseph fidelis fuit pbaroni. scda de remuneratiōe faciēda p dños seruitorib' fidelib'. qz sicut seru' dño obligat ita ecōnerfo dñs tenet remunerare seruitorē: sicut pbarao q p̄fecit ioseph toti egypto. Tertia de spū p̄bete r de somnis r eoz expositōe. r de quib' tractat doctores theologi: albert' magn' de sono r vigilia aristotelis: s' ista sūt specularia r p̄ter p̄positū. Quarta de dilectōe parētū quā dñt bñe filij: sicut ponit vnū p̄ceptū decalogi: r filij parētib' in necessitate cōstitur' obligant succurrere r eis necessaria ministrare. De q̄ moralis catbo in etbica sua. Parentes ama. Et etiā alibi in fine p̄mi ca. sūt li. Dilige nō egra charos pietate parētes. Quinta materia esset de imprudētia detestāda multaz mulierz: q̄ tā illecebrosis r tā libidinosis motib' afficiunt vt adule rñū in p̄po corpe cōmittēdū suos seruitores r subditos imitēt. Sexta est ex p̄ma pte bui' bystorie de inuidia q̄ est vitiū vile abominabile r detestādū: de qua boza. in vna epi. Inuid' alteri' reb' marce scit optimis. Et est inuidia talis dicitōis q̄ ip̄a p̄pū actorē corrodit r punit sicut etbna mōs sulphur reus seip̄s p̄sumit r vastat. Nā isti' inuidia n̄bil est aliud q̄ q̄ p̄tin' ip̄s auctore' rodit extruciat q̄ suū Et pulcherrime describit in onidio in scdo methamor. circa finē vbi p̄mo describit domū ei' dicens dom' est imis inuidia' antri abdita sole carēs nōnulli p̄urat v̄to. Tristis r ignauū plenissima frigitis. Et de ip̄a inuidia subūgit. Pallor in ore fedet macies in corpe toto. Nūq̄ tecta acies: liuēt rubi gine dētes. r alia in hac smaz. Virgil' aut. vi. eney. dicit eā habitare ante ip̄m vestibulū. i. introitus orchi. Istis sic positis. ¶ Lō. i. ioseph ille vir: nomē est indeclinabile | vedit in seruū liuore | .i. inuidia sup. fratrū. r b̄ pōt eē elyphis | dū | ip̄e | spernit | .i. despicit | vota | .i. votiuas p̄ces | q̄ | p̄ | .i. minas sue dñe ardētis | .i. ardore libidinis estuāris | adit' | .i. adiudicat' | vinculis | .i. vinculis. r d̄ a vincio cis. qd̄ idē est qd̄ ligo gas | discussit | .i. discutit | edo exposit' r explicuit | somnia reg' | p̄baraois | r regna toti' canopi | .i. egypti | subdunt | .i. subitunt | ei | .i. ioseph. Dec bystoria cōuenit cū fabula premissa qz sicut bypolitus noluit consentire nouerce sue: ita etiā ioseph nō obtēperauit domine sue.

Brecozum primus inuenit grammata cadmus

Postq̄ seuit bumi dentes septemplexis ydri

Quos nondum fato mersit fortuna sinistro

Ne patiatur idem se similat esse drachonem

¶ Dic' p̄ncipit pseustis pponere aliā fabulā dicens. cadm' p̄mo inter grecos inuestigauit r inuenit lras postq̄ ip̄e interfecit serpētē. r dētes in terra seminavit q̄s fortuna nō mersit fato sinistro. Et ne ip̄e deinde pateret se esse drachonē p̄ filiū onidit De auxilio cadmi r cōpositiōe thebay bēf in p̄ncipio tertij de trāsformat: cadmū intelligim' xps q̄ a p̄fe a genore h̄ e a deo missus ē i exiliū h' mūdi edificare ciuitatē. i. eccliaz militatē p̄secrari: r q̄rere europā filiā agenor: s' h̄ bñānā ataz filiā regis celoz captā a ioue. i. a demone. Dī p̄ncip' cadm' vellet edificare ciuitatē: misit socios suos in siluā vetustā vt inde aq̄vitas afferret: q̄b' ioui sacrificaret. vbi reperit sp̄etē marini crocei coloris a q̄ oēs interfecti fuerūt: sed ip̄s tādē occidit cadm'. Iste serpēs tortuosus est diabol'. Vñ cadm'. i. xps: misit socios. i. p̄farchas r p̄phas ad siluā bui' mūdi ad bauriēdū aq̄s ḡraz: sed oēs isti serpētes ad infernos detruisit: s' xps post passionē suā oēs redemit a faucib' baratri: r ip̄m diaboli taliter occidit. Cadm' iste accepit dētes isti' serpētis r eos seminavit iuxta p̄silū palladis. Et q̄b' leges clipeatorū viroz orta fuit: qz inde nati sunt armati milites: q̄ statim se mutuis vulnerib' interfecerunt. Ita xps auulsi artes demonis patas interficere q̄ silibz. r boies malos r serpētinos fecit iustos: r eos in agro ecclie seminavit: q̄ facti sunt milites strenui fide: sicut legi' de paulo. Vel iste serpēs significat iuidos r detractatores seductiosos q̄ nō cessant alijs nocere: v' vbo v' facto: r de dētib' istoz nascūt militates vulnerare se inuicē r occidētes: qz sepe qñ vba istoz detractoria semināt: inde veniūt r i scordie bella r occasiōes boiz. Res gesta fuit q̄ cadm' debellauit arbeniēses: q̄ sp̄ tāq̄ serpētes sit i morfu venenoso insidiabāt. Ip̄e aut' p̄io fuit simplex: deinde effect' est astut' r prudēs: sit dicit' serpēs effect'. Iste cadm' p̄m' inuenit lras grecas. vt tāgil in primo v̄su nri text'. Vñ bñf ista metra. Abrahā caldeas prudēs cadm' q̄ grecas. Moyse bebreas: carmēt' nymphallatinas. Circa aliā pte ist' text' sciēdū est q̄ in q̄rto methamor phoseos circa finē describit mutatio cadmi in serpētē. Itē cadm' pōt significare quēlz boies q̄ alii occidit: r supat serpētē. i. tētatiōes demonis: r quicqz sensib' edificat sue aie ciuitatē padisi si in v̄tute p̄maneat: s'z aliqñ recidiat r reindit in pctm' de iusto boie efficit pctōz venenosus: sic d̄ mutari serpētē. Lō. | cadm' | iste inuenit | p̄m' | .i. an' alios boies | inuestigat | .i. inq̄rit. vel inuestigando inuenit. grāmata. i. lras: r est nomē grecū grecoz | illoz p̄ploz | postq̄ ip̄e seuit | .i. seminavit | bumi | .i. terre. r ponit absolute i ḡto p̄m' p̄scia. r alios grāmaticos: sic ob̄uat v̄sus dētes ydri. i. serpētis. Et d̄: ab ydros qd̄ est aq̄ septēplexis. i. b̄ntis septem

illa pre i q̄ agit de dieb' egris v' de egiptiac'. r allegat ista metra in qb' p̄tinet. tñ. plage p̄ncipales
 vsus. P̄ria rubēs vnda ranaz plaga scda. In culer tristis: p' musca notetio: ist'. Quia pec' stravit: ve
 ficas sexta: creavit. Pone subit grando. p' bunc' ore nephādo. Nona regit solē p̄mā necat vltia. plez
 Qz nō vbiq̄ in ista materia di. text' biblie q̄ de' iduravit cor p̄barādis: id esset h' tractāda materia
 de p̄destinatōe quat' aliq̄ sunt p̄destinati ad bonū. r aliq̄ p̄destinati ad malū. de qua materia tractat
 Boe. v. de p̄latōe p̄bie. Et. ti. ē lapsus sapiētū reputat' difficillima a theologis r canonistis. r cō
 mune' boim valētia r intelligētia exuperās. id merito m̄b̄stacēdū esse decerni. Et decursu tñ huius
 h̄storie clare p̄z q̄ de' nūq̄ p̄lz derelinq̄t: nec p̄ctōres etiā d̄mittit ip̄mitos: sicut etiā pbat Boe.
 Nūq̄ bonis deesse p̄mā: malis nō supplicia. Jō d̄z in psal. Speratē autē i d̄ño m̄a circūdabit. Et ali
 bi d̄z. Efringet d̄ns h̄gā p̄ctōz. r iter impioz p̄bit. de' em̄ sup̄bis refilit b̄ulib' aut dat grāz ¶ Lō.
 [Moyses raptus arts]. i. ab aqs | euerterat | .i. destruxerat | artes magicas | .i. icātatorias r illicitas
 Artes magicę sunt artes p̄bitatē vt geomātia ch̄romātia: r p̄siles. r d̄z: a mago. Est autē mag' incan
 tator: r astrolog' sup̄stitiosus. lz aliq̄ magi dicāt a magnitudine scie r in bona significatione: vt in
 h̄storia ep̄bie. vbi fit m̄etio de trib' magis | ois regio | .i. egypt' | circūstua n̄lo | s̄suuo ibi famoso. i.
 circa quē n̄l' fluit | timuit eū | .i. moyses. ip̄el eduxit. i. e' fruitutē egyptioz duxit | ciues | .i. filios isrl'
 submersit bostes. i. p̄baronē r alios | fluctib' | .i. iundatōib' maris | mare rubzū | .i. rubeū testat' ad
 buc eritiū. i. tormētū r destructionē r d̄z: ab excido dis | mēpbios | .i. egyptij mēpbis nomē ē p̄t' egyp
 ti. r h' p̄ sinodochē sumit' p̄ tota egypto q̄ moyses eduxit ciues significat q̄ x̄ps eduxit abiaā r alios
 patriarchas r patres de domo tartarea &c. Dec h̄storia p̄uenit cū fabula p̄iorit: q̄ sicut cadmus mus
 tatus est in serpentē. ita virga moysi r sicut cadmus erat dux thebanoz. ita moyses filioz israhel.

Summa: iouis calidas europe forma medullas

Mouit et in taurum deitatis vertit amictum

Virgine stuprata non passus agenoris arua.

Nomen donat ei quod habet pars tertia mundi

In hac p̄te p̄seu'st' narrat aliā fabulā dicēs q̄ iupiter accessit amozē europe filie agenoz' mutauit
 se i taurū: r corrupit europā. r tertiā p̄mūdi europā noiauit. In ista fab. scribit i sine scdi libri me
 thamorpbosios vbi d̄z q̄ iupit' modū. q̄ europa potiret' p̄siderās eā ad armēta p̄s̄ueniētē sciuit Ipe
 q̄ se in taurū cādidi'ssimū trāfformauit: cui h̄ocertū inf' cornua itēzēs flores r herbas cōdedas de
 dit: q̄ si iocādo sup̄ taurū māsuētū ascēdit: q̄ facto trāsiit ad mare: r secū europā cornib' suis herē
 tē. vertit r eā deflorauit. Hystorica vitas fuit q̄ iupiter filiā agenoris regis sidonie v' africe q̄busdā
 munusculis decepit r in nauī q̄ erat depicta ymago tauri posuit: q̄ eā sibi p̄r denegauerat. P̄b̄ffī
 ce iupit' est ether veler sup̄ior q̄ ē calid'. Europa significat aerē inferiorē humidū: et qb' m̄it' ge
 nerant multa bona p̄ mortalis'. Aliter exponit'. Iupiter. i. fil' se mutauit in taurū. i. in boīez vt eu
 ropā. i. aiām humanā quā amabat in paradiso collocaret. Et x̄ps bene d̄z: taurus: q̄ imolat' est pro
 nobis in cruce: r istā aiāz ad aliud lit' .i. paradisi duxit. Et pōt applicari ad insip̄iētā alitquaz mulierū q̄
 se p̄mittūt decipi r deflorari. Et i ist' viciū occasione. sūt dātes audaciā viri vt ad exp̄sentā ē videre
 Postremo iupit' q̄ mutauit se in taurū cādidiū pōt significare b̄ticos. q̄ fingūt se b̄re puritate r cau
 dorē. p̄sciētie: q̄ angel' satbane sepe trāssigurat se in angelū lucis. Circa vltimū vsus b' p̄t' sciendū
 est q̄ sunt tres p̄ncipales pres terre. europa. africa. r asya. Unde in asya sunt sex regna scilz naba
 rbeoz in ortu solis egyptioz circa etbiopiā: p̄laz. caldeoz: vbi est terra p̄missionis: regnū medoz: r
 regnū assyrio: vbi p̄dita est babilon. In europa sunt q̄ncq̄ p̄ncipalia regna. i. grecoz: ytaloz r ger
 manoz: fr̄aco: byberoz. b̄ ē hispanoz. In africa sunt duo. i. mauroz r etbiopū. Et in his trib' p̄tib'
 tres ciuitates p̄ncipales sunt. i. roma in europa: cartbago in africa: r babilon in asya. ¶ Lō. Forma. i.
 palczitudo l' sūma | .i. excelles' r egregia | europe | ist' | mulieris | mouit | .i. cōmouit | medullas calli
 das iouis. in amozē eius | r vertit | .i. mutat | amictuz | .i. coopimētū. de amictocis. i. tego gis. deitar'
 sue | in taurū virgine | scilicet europa | stuprata | .i. violata. corrupta deflorata. r dicitur a stupro stu
 pras. quod dicitur stuprum. Isti ablatiui sunt absoluti eo modo quo fm̄ vsus dicuntur ablatiui p̄nti
 absolute | iupiter nō passus arma a genozis | regis | In hoc videtur tangi hystoria ipse | donat' ei | sci
 licet europe nomen | quod tertia pars mundi habet: quia dicta est europa.

Insignem vitulum: conuauerat ignis et aurum

Ex aaron digitis insanit turba rebellis

Sturps leui postq̄ domini compe'scuit iram

Pontificalis ei datur insula iure. perbemū

In hac pte ponit alitbia hystoria suā: in q̄ tangit idolatriā filioꝝ israel. Et dicit q̄aaron cū igne fecit vitulū ex anno quē ppls indeoꝝ adorauit. ⁊ quia stirps leui consentire noluit nec idolatruuit ⁊ ideo semp optinuit dignitatē sacerdotalem. Nec hystoria scribitur originaliter exo. xxxij. vbi habet q̄ ppls iudeꝝ qꝫ moꝝā faceret moyses descēdēdi de mōte dicit aaron. Fac nobis deos q̄ nos pcedant. ⁊ aaron ait. Tolle in aures. i. ornamēta aurea ⁊ auferte ad me. Que cū recepisset aaron for mauit opere fusorio: ⁊ fecit ex eis vitulū ⁊ crediderūt q̄ ille eēt deꝝ q̄ educit eos de terra egypti. et locutus est dñs ad moysen dicens. Uade ⁊ descende. peccauit ppls tuꝝ. Lerno q̄ ppls iste dure ceruicis sit. ⁊ per moysen placatus est dñs. Et reuersus est moyses de monte portans duas tabulas testimonij manu descriptas ex vtraqꝫ pte: ⁊ factas opere dñi. Et ipse audiēs clamorē qui fiebat adorādo vitulū iratꝫ ꝑiecit tabulas de manu: ⁊ p̄regit eas ⁊ arripēs vitulū cōbussit ⁊ trinit vsqꝫ in puluerē: ⁊ crepauit aaron. Sed ad moysen cōgregati sunt filij leui: quibꝫ ait. Ire ⁊ occidat vnusquisqꝫ fratrem suū ⁊ amicum ⁊ p̄ximū suū: ita factū est. Et ait. Consecratis bodie manꝫ vestras dño vt bñdicitio def vobis. Aaron significat p̄sim indeoꝝ. Moyses destrūēs idolā ē t̄ps p̄rigēs ydolazad que adoranda qñqꝫ aliqui inducūt p̄ aurū ⁊ bona terrena. Tribꝫ leui ē ppls xpianꝫ q̄ nō deo obediuit ⁊ in ipm credidit: q̄ p̄p̄t bñdictionē h̄ est gloriā sempiternā p̄meret. Aduertēdū est h̄ q̄ idolatria est vitū marimū ⁊ p̄m̄: quo q̄s bonozē ⁊ cultū eribbet creature q̄ soli deo debet. ⁊ ille cultus dei dicitur latría: iur̄ illud. Dulcia cōis hoīqꝫ deo parat. Atqꝫ deo soli latría iure dat. Vñ latría q̄ seruari dꝫ deo ⁊ eribberi ⁊ de fide dicit Aug. de n̄bo dñi. Nulle maiorēs diuiti: nulli t̄sauri: nulli bonozes. Nulla bñꝫ mūdi maior est substantia q̄ sit fides catholica q̄ hoīes pctōres saluat cecos illuminat: infirmos curat: cathecuminos baptizat: fideles iustificat: penitētes reparat: iustos augmētat: martyres ornat n̄gines viduet: p̄ingales casto pudore p̄seruat: clericos ordinat: sacerdotes p̄secrat: i eterna hereditate cū sc̄tis angelis collocat. Et i obseruatōe fida p̄sistit latría: ⁊ per oppositum idolatria.

Con. i. ignis ⁊ aurū p̄sauerat. i. p̄sādo fecerat vitulū. i. vituli imaginē i. ignominio sus ⁊ maledictū vel execrabile. vñ i. ignis capis dupl̄: iur̄ illd̄ metrū. Nobilis insignis sit ac ignominiosus. Et p̄ ignominioso capis a teretio in eunucho: vbi dicit. Naccine ego vt tu otumeliā tā infignē accipiat gnato: glosa infignē. i. i. samē vel ignominiosas] et dignit̄ aaron iulius viri] turba. i. i. so cietas indeoꝝ] rebellis. i. d̄uē ⁊ fm naturā p̄p̄tā insanit] celebrādo festa ad bonozē illiꝫ idoli] post q̄ stirps. i. i. p̄genies] leui] i. i. v̄iri: nomē ē indecl̄. a q̄ d̄ leuita. i. dyaconꝫ. sicut ibi. leuita lauretiꝫ] p̄p̄scuit. i. i. pacificauit] irā dñi] i. i. d̄uē iratū] insula] fm catholi. est fasciola sacerdotat] capis] alba i modū dyadematis a q̄ vite ab vtraqꝫ pte depēdēt q̄ insulā vinciūt. Et insula ē veltꝫ vel ornamētū ep̄ale vel sacerdotale] p̄tifficalis. i. i. ad p̄tifficē p̄tines] dat ei. i. i. stirpi leui] iure perēni. i. i. p̄petuo ⁊ q̄si hereditario. Fabula ⁊ hystoria i b̄ ouentū: qꝫ sicut iudei fecerūt t̄baurū v̄l vitulū: ita iupit̄ mutauit se in t̄baurū: ⁊ sicut iupiter deꝝ fecit se t̄baurū: ita isti adorabūt illū tanq̄ t̄baurum.

Uxoris stimulos luis ambiaræ sacerdos

Pectore flagramtis dum splendet bacca monilis

Hausit cum subito specus ex acberonte profundo

Factat eam tenebris orbate dettera prolis

In ista pte p̄sents ponit aliā narrationē. d. q̄ ap̄biarans greꝝ penas sustulit p̄ singulos ⁊ montioēs vxoris sue ornate splendido er̄tite i pectore suo: ⁊ eū dep̄cans vt iret aduersus thebanos cum alijs ibi absoꝝp̄t ē a terra ⁊ descēdit in acberōtē: cuiꝫ filiꝫ matrē suā interfecit: qꝫ patrē ad eūdē illd̄ indurerat. Ista est venustissima ⁊ pulcherrima hystoria de bello thebano: qd̄ elegatī stilo faceto n̄r describit Statiꝫ in. r̄ij. lib. 2. thebaidos ⁊ breuissime tangit in ou. meth. it. Et vt q̄tū facit ad p̄posito sub breuitate narrat. Sciendū ē q̄ in. v. capi. ij. li. theobaydos qd̄ incipit. Ecce metru: tangunt duo portēta q̄ p̄tigerūt de nuptiaz ipoz policis ⁊ thidei: ⁊ p̄pter monile qd̄ argia gestauit ⁊ qd̄ vxor ap̄biarai maligne cōcupiuit in. c. it. ⁊ finali. vj. li. ofidif quo terra vate ap̄biarai vnū in curru bellā tē absoꝝbuit: q̄ i infernū cū armis ⁊ curru viuꝫ demersus ē. Et incipit istud cap. ibi. Tandē se famulo. Ista ē q̄tatio quā fecit lauretiꝫ cāpanꝫ i cōpēdio p̄saico huiꝫ hystorie ab eo cōposite. Et tūc lauretiū quē oculis intueri parisiꝫ possumꝫ credo egregiūssimū ⁊ excellētissimū poetaz viuētū oēs n̄ficato res exuperantē: ⁊ elegantia ⁊ pōdere metri. q̄bilissimo: sicut magꝫ nicholaꝫ de clamēgij natione gallicꝫ: dñi pape bñdicti. r̄ij. secretariꝫ: cātor baiocensis: ⁊ oratoꝝ vel retboꝝ sidꝫ vnicū ⁊ iubar n̄tū diffimū. Summa hystorie ē ista. Et hiopes ⁊ polinices filij fuerūt. Edippi: qd̄ p̄e suo mortuo cū velleꝫ cōiter regnare nō potuerūt: sꝫ p̄cor: dānerūt q̄ alf p̄ annū regnaret ⁊ alf recederet p̄ annū ⁊ in fine anni rediret vt regnaret. ⁊ q̄ bo: regnasset ēꝫ recederet: dederūtqꝫ sortē vt sc̄ret q̄s boꝝ recedere deberet: cecidit fors supra poliniceꝫ: q̄ a p̄tā recedēs ad adra stū regē grece venit: cui fatalis i gene

rū destinat? est despōata sibi adraſti filia argia noie. Cū ſo finito āno polinices repoposcit regnū illud sibi denegat erbiopes. Polinices ſo adraſtū ſuū ſocerū ⁊ titidē q̄ aliā ei? filiaz deipbilā noie hēbat vroze: ⁊ oēs grecos mouit ad bellū ⁊ frēs ſuū. vñ di. ouid. circa mediū noni: vbi tāgt breuiffi me hāc byſtoziā. Deſcentq; pares i vulnere frēs. S; cū exercitū beſtantē videret ppter āpbiarū q̄ erat vn? de ſeptē ducib? ⁊ vates erat ⁊ bellū mōis oib? dehortabat eis vaticinās malū. vroz ſo polinices argia i. fauſtū monile hēbat: qd̄ ipſa dedit euripbile vrozi āpbiarai: vt illa maritū ſuū abſcon ditū reuelaret: ⁊ ad bellū mitteret. Erat aut̄ monile tale q̄ oib? interit? fuit ampbiarans: q̄ pdit? ab vroze: ſmo ad bellū vadēs a terra viū? abſorpt? eſt. Uſi alimeon fili? ei? irat? mrei vltiōe prīs ſui in terfecit. Veritas fuit q̄ āpbiara? p̄cib? vrozis ſue iuit ad bellū ⁊ i pallude cecidit: ppter qd̄ matres occidit: fili? ſ; auuncul? ei? ſlegre? noie euripbeles filiū q̄ matrē ſoroze occiderat interfecit. Si byſtozia moralifari debeat: āpbiara? .i. aia exiis in h̄ mūdo i cōtinuo bello ⁊ carnē mūdū ⁊ demonē deſ ceptionib? vrozis ſue. i. carnis ⁊ appetit? ſenſituit: cecidit in palludē vicioz: ſ; bec ſenſualitas a rōe q̄ dñari dz ⁊ ſibi ſenſui ſubijcere fuit occiſa: ⁊ āpbiara? redijt ſenſuz virtut?. Et hac byſtozia p; q̄ ex cecāda ē ābitio dñandi: q̄ fecit vt iſti frēs mutuo bellarēt. Juſt illud ouidij de etate ferrea. fratru q; gfa rata. Et iſtd̄ venit: q̄ aliq̄ boies ſunt adeo excecati bonis tpalib?: q̄ in ipſis ponūt felicitatē ſuā qd̄ tñ: reprobat a p̄bo i ſmo erbi. ⁊ in. r. Silr a boetio in ſcdo ⁊ i tertio d̄ ſola. pbie. ⁊ p totū decur ſum libri eccliaſtes vbi ſalomou iſtā materiā latiffime ⁊ pfectiffime diſputat. ¶ Lon. ol āpbiarae ſa cerdoz | dz q̄ ſi ſacra dās vel ſacra docēs: vel ſacrīs dotat? | luis. i. i. pſoluis puniris: moriēdo ſuſtines | ſtimulos | .i. monitiōes ſtimulātes vrozis tue | dū bacca | .i. lapis p̄cioſus. ſm catholicō bacca p̄ duz plex. c. eſt fruct? oliue vel lauri. ⁊ ponif. p qlibz fructu. p̄cipue ſilueſtri. ⁊ et ponif. p gēma: vt b̄ i aui ano. Qd̄ n̄tido p̄ciū coznie bacca daret. ⁊ inde baccat? .i. baccis ornat?. Bacca p. b. eſt ſacerdotiſſa baccbi | moniſ | .i. illi? ornamenti. ⁊ dz a monēdo | fragrāt? | .i. ardetis: iuſt illud ezarid̄. ¶ La ſacit ar dorē: ſ; fra deſignat odorē | ſplēdet. ⁊ .i. lucet vel fulget | p̄ctozie | argie? | .i. ſoneal | hauſit | .i. ab ſorbuit | ſubito eū | .i. āpbiarū | ex acherōte | .i. i inferno. Et dz acheron ab a qd̄ eſt ſine ⁊ chere qd̄ eſt fal? | p̄ ſundo detera. plis | ſilij. ſ. | ozbate | ſpuate patre. i. almed fili? āpbiarai deſucti | mactat? | .i. oc cidit | tenebris eā | .i. matrē ſuā.

Fata chore miſeri parere monent meliori
Accipit infernus quem deuorat arida tellus
Sed deus occulte moyſen ſepeliuerat ipſe
Nec cuiq; boninum dedit indagare ſepulcrum

¶ Dic p̄r alit̄bia ſubiūgit byſtoziā ſuā: ⁊ dicit q̄ mozs miſabilis chore dz monere quēlibet ad obe diendū deo. Nā iſte viū? deſcēdit ad inferos. Deinde dicit q̄ de? moyſes mortuū abſcōdit: nec p̄miz ſit q̄ aliq; ſepulchz ei? repierit. Et erpediuit auc. iſte pz? aliq; byſtozias de exodo. Nec tū habet miſeri. vi. vbi dz. ecce aut̄ chore filiū ſaul filiū leui: ⁊ datā atq; abiron filiū eliab ſurreperūt ⁊ moyſen. Aliq; q̄ filioz iſt? ducēt. i. viri p̄ceres ſynagoge. Uñ chore voluit ſibi uſurpare ſacerdotiū aaron da rhan ⁊ abiron volebāt eē p̄ncipes exercit? loco moyſi. Et moyſes dixit eis: venite cras ⁊ afferte tur ribula vſa ⁊ dñis oſidet quē volet peſſe ſacerdotio. S; dñs miſit ignē in complices dathan ⁊ abirō q̄ voluerūt reſiſtere moyſi vt: ⁊ de facto nō obedire. Poſtq̄ ceſſauit moyſes loq̄ cōfeſtū diſrupta ē terra ſub pedib? illoz: ⁊ aperies os ſuū deuorauit illos cū tabernaculis ſuis ⁊ vniuerſa ſubā eoz. et deſcēderūt viui in infernū apta humoz: perterūt de medio multitudis: ſ; ⁊ ignis egreſſus a dño in terfecit ducētos ⁊ qnq; ginta viros q̄ offerēbāt incēſum. In duob? vltimis vſib? hui? ptis deſcribit mozs moyſi q̄ hēf originalit̄ deus. ⁊ r̄tū. c. vbi iuſſit eū dñs aſcēdere mōtē abari i mōtē nebo i ver; ticē p̄baſga ⁊ hierico: ⁊ ibi mozi ſicut i mōtē hoz mortu? erat aarō frat ſu? Et vt i rectu n̄o dz. Qvot tu? ē ibi moyſes ſu? dñi i fra moab iubēte dño: ⁊ ſepeliuit eū in valle terre moab ⁊ p̄baſgoz: ⁊ nō cog gnouit hō ſepulchz ei? vſq; in p̄ntem diē: ⁊ forſitā ne a iudeis adoraret vt de?. ¶ Lon. ¶ Fata ſtanz aliq; ſumit p̄ diuina diſpoſitiōe: ⁊ inde dicunt tres dec fatales a poetis: iuſt illū verſum. Loto colū baiulat lacbeſis trabit: atropos occat. Aliq; p̄ morte: vt h. v. ponif h̄ p̄forzūmō chore illius virt | miſeri monēt | quēlibet | p̄re. i. obedire | melioz | .i. deo q̄ ē i oib? melioz ⁊ ſupioz | infern? | dz: d̄ in fra ⁊ furn? accipit | illū | quē tell? | .i. arida | arida | .i. ſicca a p̄pa ⁊ naſali q̄litate ſua: quā ſibi deteriat i ſūmo. vt ps. ſ. d̄ gn̄atōe | deuorat | la ſorbēdo cū vinū | ſ; ipe d̄s | q̄ illū punierat | et | ſepelierat | .i. ſepe liri fecerat | occide | .i. clā: ſecrete | moyſen | b̄uc boiez | nec | p̄ ⁊ nō: ⁊ nō | dedit | .i. nō p̄miſit vel p̄ceſ ſit | cuiq; boim | alitū | idagare | .i. inq̄rere ⁊ q̄ſitū inuenire | ſepulchz | ſuū. Aduertēduz ē h̄ q̄ b. nō ē ſra: iuſt illd̄ alex. in ſuo doctrina. Verſificatores. b. p̄ nulla reputābūt. Et q̄ ponif vocalis. o. poſt ſm mediatez ſine collifōe: nec iō pōt excuſari p̄ el? p̄ſim: ⁊ ſic ē metheoſis ſpēs methaplaſmi q̄ vti nō ſ; licz vti poſſum? elypſi ⁊ ſinalimpba vt poete vtūt: q̄uis auctor doctrinalis h̄ pbibeat: cui i h̄ ſentio

De bystoria cōuenit cū fabula in hoc q̄ sicut ap̄biaraus fuit absorpt⁹: ita isti de qb⁹ b loquit.

Centilat oestro decoratam cornibus yo

Juno feror et ei tutelam deputat argi

Donec in effigiem redijt mutata priorem

Mugit pro verbis horrentibus obrita fetis

In ista pre pseudis trinādō altercationē suā p libito incipit narrare aliā fabulā dicens q̄ iuno dea eragitatat cū oestro mlierē quādā dictā yo hñtē cornua: cui custos arg⁹ fuit deputat⁹: et fuit mutata i vacca mugitē: donec iterato i muliebri effigie cōmutata fuit. Isti⁹ fabule series habet i pmo metba. vbi recitat q̄ yo filia ynacbi fluis a ioue nimū dilecta fuit q̄ a facie iouis fugiēs tādē caligine frās obscurate a ioue dep̄bensa ē: cui⁹ pudorē ip̄e rapuit: s; ne fructū ei⁹ coitū soroz ei⁹: et p̄iur in no pcipet. iupis ip̄az yo mutauit i vacca. vii di. ouid. Bos q̄ formosa ē. Jupis p̄t significare dyabolum q̄ vt aiam decipiat eadē nebulis pctōz r ignoratīe includit. qz ois mal⁹ r ignorās breuif efficit ip̄az aiam bestiale: r vita pecudū eligentē: r q̄ sequit appetitū sensitū r nō dictamē recte rōnis. Lōse q̄n ter di. ter⁹ q̄ yo et̄ns. ppe fluiū p̄is Ygnacbi vidēs se bre effigie vacce timuit: r oculos ad touz erexit: r iterū i feminā redijt. ita aia aliq̄n rediēs ad sacrā scripturā: r cū se r suā p̄sciaz p̄scrutās reperit se bre cornua sup̄bie r brutales cōditōes: r tūc d̄s orare deū r redeat i p̄stinū statū gr̄e r charitatis: r sicut p̄ ei⁹ adolebat r cōpariebat ita plati debēt adolere pctōrib⁹. imo r oēs p̄rimi. Alter⁹ aperit q̄ iuno suspicās aliq̄d malū fuisse p̄petratū a ioue petijt illā vacca a ioue: quā ip̄a tradidit cū stodiēdā argo pastorū hñti centū oculos: de q̄ ouid⁹. Lentū luib⁹ tinctū caput arg⁹ hēbat. S; iusu iouis mercuri⁹ cū h̄ga somifera r cant⁹ dulcedine dormire fecit argū r eū occidit: r yo liberauit que iterū mutata est a ioue in feminā. Illud nūc exponit. Juno significat eccliam sp̄sām xp̄i: yo iuuenta significat p̄p̄m xp̄ianū ecclie a p̄p̄lo cōmendatū. Arg⁹ significat quelibz plati cui cōmissa est yo p̄p̄s xp̄ian⁹ regend⁹. Tales debēt bre cētū oculos p̄ prudētā exactissimā. Mercuri⁹ significat adulatorē q̄ amittant platis varijs mōis. Et hāc artē adulatoris tāgit terentian⁹ ille gnato i eunuchō. Isti em̄ adulatorē et̄ceat r dormire faciūt platos i vitijs: sic yo a iurisdictione eoz ad iurisdictionē demonis trāfferit: r arg⁹ dānatōe eterna morit. Ali⁹ arg⁹ ē dyabolus detinēs aias peccatrices: q̄s mercuri⁹. i. xp̄s p̄ passionē suā liberauit: r p̄ virgā crucis redemit. Quā dō hic de iunone mētōe inclit ei⁹ descriptio poetice videat. Juno ē dea regnoz p̄uū r diuitiaz: soroz r diuē iouis q̄ p̄ fuit h̄go alūna mercurij. r pingit femia tenēs i dextera scep̄rū regijū hñs caput velatū nube: r vestē diuerforū colorz. Iris aut̄ est ei⁹ nūcia. pauones pedes ei⁹ labūt. p̄ istā possum⁹ itelligere h̄gnē celi r oim diuitiaz dñam. sp̄ em̄ ip̄a p̄māsit h̄go r nutrita ē in mari. p̄pter acerbissimos dolores q̄s passa ē. ei⁹ caput velatū est nube castitatis: vestē hñs multiplicis honestatis. eā ambit iris sua nūcia q̄ signficat rozē sue misericordie r pietatis. bz scep̄rū: qz dñā est celoz r regina pauones. i. sancti viri labūt pedes ei⁹ p̄ denotionē r orōes. vel iuno p̄t significare eccliam sp̄saz xp̄i. P̄bifice exponēdo iuno significat inferiorē aerē: iupiter vero erberem vel ignez. iō d̄s vroz ei⁹: qz sibi supponit soroz: qz sibi appropinat. Iris hñ sibi attribuit: qz in aere gignit: neptunū d̄s nutrit: qz ex vaporib⁹ videt nutrire aerē. Fulgēt⁹ p̄ inonē itelligit diuitias tpales p̄ q̄s ad diuina deuenit. r d̄s bre caput tectuz nube: qz diuitie abscondunt r celant p̄ neptunū: hoc est p̄ mare diuitie hñtur multe induit multis colorib⁹: hoc ē diuersis apparatib⁹. pauones b̄ ē nobiles solēt talib⁹ diuitib⁹ adulari r seruire. Iris nūcius significat viros ecclesiasticos q̄s p̄bodoroz modernis tpib⁹ videm⁹ magnatibus seclari⁹ famulari: ita vt quos liceret aias subditoz celesti pabulo reficere: isti detrimentū aie r subditozum dñis tpalibus bla ndiunt: famulant: r inferniunt. ¶ Lon. [iuno] illa dea [feror] .i. crudelis [vētilar] .i. agitat [oestro] [cū tali] mufca: q̄ alio noie d̄s taban⁹ vel fuc⁹ [yo] .i. illā mulierē [decoratā] .i. decora r pulchra effectā cornib⁹ [r deputat] .i. tradit vel cōmittit [ei tutelā] .i. custodiaz [argi] .i. illi viri. Vestra legit ypalagice nō cui erat tutela argi: s; ip̄i yo q̄ custodiebat [yo obrita] .i. circūdata [fētis] .i. pilis horrentib⁹. Seta s̄m carbolico d̄s a sus: qz a sue p̄cedit. vel a suo is. qz valet ad suēdū. vii fetosus sa. sus. vt i bucolicis h̄gilij. Setaosi caput: b̄ ē ap̄z r. Et inde seto tas. r inseto tas. setula no: mē dimi. [iūgit] .i. clamat vel vociferat: r est p̄p̄iū bouū vel vaccaz. sicut ridere boim grunire porco rū [p̄ h̄bia] .i. loco verboz [donec ip̄a mutata] [de vacca] redijt in priore effigie [i. humanā]. Istā fabulā aliani bystozici de rege cretensi: r ynacho rege patre yo: r hoc est facile.

Offensus balaam calcaribus v̄get a fellam
Angelus occurrit pecudem qui stare coegit
Res horrenda nimis laxatur vox animalis

Que consuevit homo producere verba loquendo

Dicalitbia limitat per p̄sultū ad accipiēdū materiā cor̄spōdētē materie p̄misse p̄ p̄sultū sicut sp̄ ipsa ab eo limitat: q̄ p̄sultus p̄ior sp̄ alitbia limitat iux̄ legē isti? carnis amaberio ponit ab ipsa alitbia bystoria q̄ p̄met vnū qd̄ accidit in p̄cessu filioꝝ isrl̄ p̄ desertū ad terrā p̄missiōis. Et di cit textualit̄ r̄ breuit̄ sic: q̄ balaā irat̄ p̄ugebat asinā suā calcarib⁹: cui angel⁹ occurres fecit asinā sta re: r̄ ibi res mira r̄ horrēda visa ē: q̄ asina cepit voces emittere significatiuas. q̄les ab ore bñano emitterēt. Dec bystoria scribit̄ original̄ uūeri. r̄ij. c. vbi narrat̄ q̄ audies r̄ timēs balach fili⁹ sepboꝝ rex moabitay aduētū filioꝝ isrl̄. f. indeoꝝ: r̄ eoꝝ trāsītū p̄ terrā suā ne eā vastaret: misit nūciū ad balaā ariolū hoc est. p̄p̄etā vel diuinatoꝝ: ē: q̄ dixerūt ei ex p̄te regī q̄ veniret aduersus illos r̄ eis malediceret: qm̄ ille cui p̄ eū bñdicebat erat benedict⁹. Et ita de maledictiōe. Audies h̄ balaā petiuit a dño deo qd̄ faceret. Dixit ei dñs. Noli ire cū eis: neq̄ maledicas p̄p̄o: q̄ benedict⁹ est. Et istd̄ r̄is sum balaā retulerūt nūciū ad regē q̄ iterato misit ad eū nobiliores r̄ seniores p̄mittēs ei mltā q̄ p̄t mo refutauit. S3 p̄mo petiuit respōsum a dño: q̄ dixit ei. Si te vocare venerit boies isti surge r̄ vade cū eis ita dicitat qd̄ p̄cepero facias. Surrexit mane balaā: r̄ strata sua asina p̄fect⁹ est cū eis. Et irat⁹ est dñs: ecce angel⁹ dñi sibi obfistit r̄ obuauit gladio euaginato. p̄p̄ qd̄ asina stetit nec vltē? p̄cedere voluit: q̄ eā gutter vberabat balaā: nibilomin⁹ ire nolebat. Apuit dñs os asine r̄ locuta ē qd̄ tibi feci: qd̄ me percutis: dixit balaā: qd̄ meruisti r̄ illuisti mibi r̄ optabat gladiū: s3 de? aperuit oculos balaā r̄ vidit angelū r̄ reuersus: r̄ cōfessus est angelo peccasse. Et dixit ei angelus. vade cum istis: s3 caue ne aliud q̄ p̄cepero loquaris. Et in seq̄nti caplo d̄r q̄ balaā cepit benedicere p̄p̄o mult̄ t̄p̄l̄ r̄ ip̄m r̄cōmendare. r̄ futura multa bona p̄dicare. Iste balaā p̄r̄ significare luciferū p̄ncipē te nebraꝝ: q̄ alijs p̄cepit vt generi humano maledicerēt r̄ ip̄m tentarent r̄ in interitū adducerent: sed angelū quē habem⁹ custodē hoc impedit. Et hac bystoria p̄3 q̄ vt di. comicus: nō decet cōtra stimulū calces. Sicut etiā legimus dictū pauli. Durū est tibi cōtra stimulum calcitrare. Et idē paulus dicit. Si dñs p̄ nobis quis contra nos est. Est ergo hic reprehendendus balaā qui contra p̄ceptus dñi facere mollebat. Et quo vltērius habetur: q̄ melior est obedientia q̄ victime stultoꝝ: vt d̄r eccl̄iasticū. v. ca. Vltēri⁹ p̄3 q̄ si aliquē h̄3 deus in custodia: nō h̄3 bō aut demon p̄tatem in eū. Sic d̄r numeri. r̄ij. Quō maledicam cui deus non maledixit. qua roge detestetur quē deus non detestatur. Et ad obedientiā diuinoꝝ p̄ceptoꝝ r̄ obseruationē instruit nos ipse deus: qui vt dicit in euange. Non veni soluere legem: sed adimplere. Et ideo pro nobis formā serui accepit: factus obediēs p̄ri vsq̄ ad mortē. vt d̄r ad philippēses. ij. C. Lon. Balaā iste vir p̄p̄etā [offensus] .i. irat⁹ r̄ cōmotus cōtra suā asinā [v̄get] .i. cogit [afellā] [dimi] .est .i. asinā suā [calcaribus] .i. cū calcarib⁹. d̄r ab hoc noie calc̄ cis. mas. p̄talo. Angelus fm̄ b̄ritonē in summa interptat̄ nunciū. Catholicon dicit q̄ ab agios: eo q̄ sit celestis r̄ terra. Et fm̄ diuysū nouez sunt ordines angeloꝝ. In p̄ma seraphin: be rubin: r̄ throni. In media virtutes: d̄nations: r̄ p̄tates. In tertia p̄ncipat⁹: archāgel: r̄ angeli. Vñ dicit greg. Angeloz vocabulū nomē officij nō nature [occurrit] .i. obuauit sibi [qui coegit] .i. compulsit. r̄ coponit̄ de con r̄ ago agis [pecudē] .i. illud [aiā] [brūtū] .i. asinā stare [vot] [aiā] .i. asine. Aduertendū ē q̄ aiā sumit p̄ boie q̄ est aiā rōnale tm̄ vt in psalmo. Implet oē aiā bñdictionē. glo sa. i. boiem. Aliqū p̄ bruto vel irrōnali: vt bic. Aiā tñ in p̄pria acceptiōe vt dicunt logici r̄ p̄fici d̄r esse substantia aiata sensitua [larat] .i. larando aperit [loquēdo] [ea. f. v̄ba q̄ bō rōnalis] consueuit .i. solitus est [p̄ducere] .i. formare r̄ emittere [res boꝝrenda] [vel q̄ est sup̄ res boꝝrenda. i. boꝝroze digna. Cōuenientia inter fabulā r̄ bystoriā est: q̄ sicut yo dedit contra naturā voces bestiales quādo in vaccam mutata est: ita asina humanas voces emisit contra naturā am.

Sufficeret thalamus vt iupiter ambitronis

Noctis opem placide genuauit candida p̄bebe

Protinus alcmena licet indignante nouerca

Edictus alcides immisissos strangulat angues

In hac pte p̄sultis consequēter ponit aliā figurā seu narrationē dicens: q̄ nox fuit duplicata: r̄ luna genuauit lucem suā vt iupiter posset iacere cum alcmena: ex qua genitus hercules: statim a d̄ buc ipse existens in cunabulis strāgulauit serpētes s̄ ip̄m misissos a iunone vxore iouis. Hāc fabulā describit quidā poeta leui r̄ claro stillo breuiter in libello q̄ incipit. Hecoz studia nimitūq̄ diu secut⁹. Ambitroni aberat cōes. vbi narrat̄ q̄ iupit̄ dilexit alcmenā q̄ erat vxor regī thēbaz q̄ appellabat̄ āp̄bitroni. r̄ cū p̄cubuit eū ea ip̄e āp̄bitronis r̄ nox nō sufficiebat p̄tēplēda libidinosa volūptate sua idcirco eā genuauit: ex illa natus ē hercules. S3 inno q̄ erat dea p̄ns volebat ip̄edire p̄tū eius: r̄ illa laborate ex p̄tū fre inflectebat digitos genua nutricabat: qd̄ p̄cipiēs gallat̄ volabat

dñam suā liberare. et dicit ad iunonē. Gaude tu; qz dñā mea pepit: et tñ falsus erat. et surrexit iuno et ite
 rum dū surrexisset et nō impediret p̄tū pepit alcmena berculē. Iuno autē irata gallantē in mustellaz
 trāssformauit. et qz ore et uoce iunonē decepat. uoluit iuno q̄ de cetero mustella p̄ os pareret. Et dicit cō
 sequēter in duobus vltis v̄sibus. et illud tangit a nostro galtero insulēsi in sua alectōreide: q̄ iuno ira
 ta q̄ partū impedire nō potuerat berculi insulēti in cuius misit duos serpētes q̄ eū interficerēt: q̄s
 bercul es suffocauit manib⁹ pprijs et mactauit. Hystorica v̄itas est: vt dicit iupiter rex oppressit et de
 stozauit alemenā: quā duxit ambitrion in vrozē: et incantatorie tenebras induxit. v̄l tbalami fene
 stras clausit. Iuno ionis p̄iur irata ad berculē misit duos fortissimos hoies q̄s tñ perucos iterfecit
 Moraliter bercules puer significare p̄t̄ quēlz virtuosus puez p̄ innocentiā et puras vitā fortē: tñ
 in v̄tutib⁹ formatū et habituaturū: q̄ serpētes. i. demones vincit. frenat stimulos carnis sibi imissos a
 iunone nouerca. i. sensualitatē q̄ sp̄ aduersat̄ rōi. vt dicit i p̄mo ethicoz. Et exēplo berculis: q̄ etiā a pu
 eritia cepit fortis et virtuose agere debem⁹ induci ad incipiēdū tēpestiue opari. fm virtutes: et nos in
 actib⁹ v̄tutū exercere. Quz ieste ouid. Qui nō ē bodie cras min⁹ apt⁹ erit. Vñ qdā metricē. v̄. Qui nō
 assuescit v̄tutib⁹ dū iuuenescit. A vitijs nescit discedere qm̄ senescit. Qm̄ qd̄ noua testa capit iuetera
 ta sapit. vñ di. boia. Quo femel ē ibuta recēs suabit calorē. Testa diu. et. Cōsuetudo em̄ est altera na
 tura. vt di. pb̄us. ij. pb̄ificoz. T. Cō. | pbebe |. i. luna. nomē est grecū cādidā. |. i. lucidā vel splēdidā ge
 minauit. i. duplicauit | opē |. i. auriliū | noctis placide | ad h̄ | vt iupiter jille de? | sufficeret |. i. sufficiē
 ter et noctiue pmaneret | tbalams | p̄tinet ad p̄nges. iurta illud. Sit tbalam⁹ sp̄ōi: dic camerā esse
 scolar⁹ ap̄bitrionis reg⁹ | alcbides |. i. bercules. Sciēdū ē q̄ bercules dicitur ab ber qd̄ ē lis et cleos gloria
 q̄si glorioziosus in lite. fuit em̄ strēnuus i belloz litigij. Alcides dicitur ab alchos qd̄ ē fortis et ides forma
 qz fuit fortis et formosus edit⁹ | d̄ | ab edoz ederis. i. pducit nat⁹ | p̄tin⁹ |. i. statiz | alcmena | jilla regīa
 et h̄ dico | nouerca |. i. iunone dea indignate et occidit | angues |. i. sp̄ētes: et dicitur ab augēdo. i. p̄strigēdo
 | immissos |. i. indigne ferente | strāgular |. i. strangulando | suffocat |. i. contra ipm̄ missos a iunone
 Clitrici populo ne quondam viuuda bello
 Deficeret virtus gabaon ad prelia pbebus
 Imperio iohue stabat defixus in arce
 Que sancte fidei sint premia discite cuncti

¶ In hac pte alit̄bia p̄sequēter ponit hystoriā suā in qua ostēdit qualiter populus se habuit in terra p̄
 missionis. Et diuidit. Primo ostēdit qualiter se habuit sub ioue. Secdo sub sanfone ibi. Sanfon eru
 uis. In p̄ma pce dicit sic. Ne illi qui gabaon inhabitabant vinceret ab aduersarijs et dispositione
 et orone iohue sui stetit fixus: nec descendit ad occasum: vt bellum compleri posset. Et et h̄ apparent
 premia sancte fidei illius. Ista hystoria non scribitur in aliquo libroz moyfi. Vñ oēs hystorie p̄misse
 scribunt in aliquo q̄ncz libroz moyfi. hoc patuit et quotationib⁹ factis quo ad illas. f̄z vt di. biero.
 in p̄logo iohue. Tandem finito p̄t̄bateuco moyfi velut grand⁹ fenozere liberati ad iesum filiū mane
 manū mittim⁹. et ideo in presenti ad vnam hystoriam libri iohue transeundū est. et habet iohue. x. c. vbi
 recitat: q̄ cū audisset adonibezec rex hierusalē q̄. s. cepisset iohue bay et subuertisset eā. et q̄ incole
 ciuitat⁹ q̄ dicebat gabaon essent considerati cum populo israel timuit valde. qz gabaon erat ciuitas
 valde magna: et in ea erāt bellatores fortissimi. Misit rex hierusalē ad obā regē ebron: et ad p̄baram
 regē hierimoth. ad iaphie q̄ regē labdis: et dabit regē eglon dicens. Ad me ascendite et ferte p̄sidiū
 vt expugnemus gabaō quare transfugerit ad iohue et ad filios israel. Cōgregati igit̄ illi q̄ncz reges
 amoroz noiat̄: castra metati sunt p̄ gabaon: et oppugnabāt eā. habitatores autē illius ciuitat⁹ mise
 rūt ad iohue vt auxiliū haberēt. venit ḡ ad galgalis cum exercitu magno. Et dñs dixit ei. Ne timeas
 eos. in manib⁹ em̄ tuas tradidi eos. Et ita sup̄ eos irruit iohue et fugauit oēs et cōtruit. Et dñs misit
 de celo magnos lapides et grādines q̄ p̄ plures interfecerūt. Et oronib⁹ iohue sol et luna steterūt do
 nec vlcisceret gēs de inimicis suis: stetit sol in medio celi: et nō festinauit occidere spacio vni⁹ diei
 Quo facto reuersus est iohue cū oī israel in castra galgale. Fugerāt em̄ q̄ncz reges et abscōderant
 in spelūca v̄bis maceda. et iussit iohue vt saxa imēsa voluerēt ad eos: spelūca: et positi sunt viri indu
 strij q̄ clausos ibi custodirēt. Et oibus aduersarijs occisis et fugatis: adducti sunt q̄ncz reges ante io
 hue. et iussit q̄ indei pedes suos ponerēt calcādo colla eoz regū et iohue percussit et occidit eos ac infre
 cit et suspēdit eos sup̄ q̄ncz stipes vsqz ad vesp̄erū. et tūc recūdit̄ sunt in spelūca i q̄ latuerāt. et h̄ fere
 de v̄bo ad v̄bū sunt v̄ba originalia ter⁹ b̄blie a qua recedere nō ē fas. Allegorice fm̄ glosas cōnu
 mes: p̄ gabaonitas itelligim⁹ gen⁹ hūanū: nō totū s̄z tñ illos q̄ vere aderent xp̄iane religionis. Rex
 israel inuast̄ gabaon. i. lucifer gen⁹ humanum: et illud expugnauit p̄ q̄ncz reges. i. p̄ q̄ncz sensus: sed
 dñs voluit q̄ rex israel interficeret p̄ iohue. v̄nde: p̄f misit filiū suū v̄nigeitū ad bellādū p̄ atiquū ser

pentē. vii q̄ sol stetit. p̄p̄ victoria bñdā: b̄ ē dñs q̄ nō vult mortē pctōris s̄z vt dñertat: r̄ vīnat auget
 r̄ dat nobis spaciū p̄nīe. vt possumus habere victoriā sup̄ demonē r̄ pctā n̄ra. De ista firidē solis r̄ p̄
 māfione i eodē p̄ctō celi p̄fiderēt a strologi q̄liter fieri potuit remanētib⁹ suis obseruātis i vigo-
 re r̄ v̄tute sua. sicut et legit q̄ ita accidit tpe liaroli magni fr̄acoꝝ regis: q̄ b̄ac almā vniuersitatē d̄
 roma vbi erat impator: ad b̄ac parissēsēz vrbē trāstulit. Lō. [p̄beb⁹] .i. sol [stabat fir⁹] in arce. [vel tur-
 ri vel summitate celi] [perio] .i. ad [periu] r̄ rōnez [iosue] .i. illi viri nomē indeclī ne s̄t: v̄iuidā .i.
 valida firma potēs. r̄ d̄: de vīno s̄. r̄ p̄p̄rie attri buit faciei [bello] [bellū] d̄: a bell⁹ la lū qd̄ ē pulcher
 ebra. cbz. p̄ antifrasiū. p̄p̄lo victricī [victricē] regis i plurali oīs gener⁹: s̄z in n̄tō actō r̄ v̄ctō singula-
 rib⁹ femi. r̄ in alijs oīs generis. Itud est gñale. iō talia cōstruēdo textū duci nō omittenda. ad p̄e-
 lia .i. ad bella gabaou [illius] cūntatis nomen est indeclīnabile. Et iō q̄ tale miraculū diuinā volū-
 tate ad p̄ces iosue viri iusti fidelis effectū est [vos] cūcti discite .i. cognoscite r̄ videte p̄ illd̄ miracu-
 lū [que] .i. qualia r̄ quāta sint p̄mīa [sanctē] fidei. s̄. catholice: r̄ sic imitant̄ ad admirandū de potētia
 dei r̄ scititate fidei. Ista bystoria p̄cordat cū p̄cedētī narratōe q̄ sic insip̄ fecit noctē duplicari vt pos-
 set potiri alcmenarita iosue fecit diem prolongari: vt haberet victoriā de aduersarijs suis.

Albide vigilem spoliavit claua draconem

Berionem pompam rapit: et consumpserat idram

Lacus cessit ei succumbit tanto: ozchi

Incendit demum pellex dyanira: superbum

Dic p̄r pseustis ponit aliā fabulā siue fabulosam narrationē. d. q̄ claua berculus occidit drachonē
 nē qui vigilans h̄gultū custodiebat. Dicit sc̄do q̄ bercu. rapuit armēta gerionis. Tertio dicit q̄ ille
 idē occidit ydrā serpētē. Dicit q̄rto q̄ cao? latro qd̄ā cessit ei. Dicit p̄terea: q̄nto q̄ tanto ozchi ab
 eo subingat? est. Finalr̄ dicit q̄ quedā meretric̄ vocata dianira cū camisia intoxicata bercu. cōbussit
 b̄z iste text⁹ i breui r̄ lūma. Sciēdū ē q̄ bercules fuit vir fortissim⁹ r̄ strēnuissim⁹: cui⁹ m̄lta egre-
 gia facta breuif̄ scribit boe. in de cō. pbie metro. fi. li. iij. r̄ out. i suo merba. li. it. Circa primā p̄tē i q̄
 d̄: albide vigilē spoliavit claua draconē. Sciēdū ē q̄ egle eretula r̄ asptula fuerit tres filie bespi
 q̄ fuit fil⁹ iapetim r̄ frat̄ atblātis. De tres fingunt̄ ortū habuisse i q̄ erat arbor ferēs poma aurea q̄
 drachou p̄ngil suabat. Bercu. aut̄ drachonē supans secū poma deportauit. p̄ has tres so. itelligim⁹ i
 tellectū meōziā r̄ faciēdiā. Per ortū i q̄ erāt poma aurea itelligit̄ claustrū pectoris. Per arborē po-
 aurea ferētēz pbias sc̄lissimas sc̄as r̄ occlusiones r̄ materias p̄tinētē. Per drachonē vigilē itelligim⁹
 aim p̄tinue i exercitio studij p̄manētē: p̄ bercu. quēlz discipulū subtilē r̄ diligētē q̄ studēdo v̄l dispu-
 tādo rapit aureas r̄ p̄ciosas suas pbie. r̄ drachonē b̄ ē maḡm supat. Dicit̄ tñ ali⁹ q̄ atblas ē ille q̄
 hēbat i viridario suo poma aurea. Et ad virtutē vt dicūt̄ atblas fuit rex ozietalis. i astronomia p̄t⁹
 berclēs fuit ei⁹ discipul⁹: s̄z hēbat atblas magnū thesaurū quē bercu. sibi rapuit. Exponi pōt sic. ber-
 cules significat̄ virū virtuosuz: atblas significat̄ carnē. drachou vigil significat̄ mot⁹ illicitos carnis
 q̄ sp̄it i boie r̄ vigilāt nocte r̄ diētēptādo nos. sic ḡ albides. i. b̄o h̄tuosus atblātē. i. carnē deuicit
 r̄ ide thesaurū asportat. s̄. v̄tutē. Et qm̄ d̄ atblātē h̄ mētio icidit. sciēdū ē s̄m poetas q̄ vt d̄: i. iij. me-
 tba. atblas habuit r̄nūszq̄ fil⁹ iouis mala ei⁹ aurea rapet. r̄ iō voluit rape pseuz i domo sua s̄z pseus
 mōstrauit sibi caput gorgonis: r̄ ipe i mōtē lapideū mutat⁹ ē vsq̄ ad celos eleuatū. r̄ tūc pse⁹ potuit
 illi mala rape. p̄ libito. Et iste atblas dicebat̄ hō magn⁹ q̄ celū suis b̄meris sustinebat pedes erāt
 supra fraz: vni drachū ei⁹ erat i ouētē r̄ alid i occidētē. r̄ fuit rex vltimoz̄ hispanie finū. Iste atb-
 las pōt significare quēlibz d̄mitē r̄ auarū Perse⁹ nobiles p̄ncipes r̄ tyrānos. r̄ qz nolūt rustici aliqd̄
 subfidū mīstrare istis nobilib⁹: iō sepe ipsi expugnātur: paupant̄ r̄ dep̄dant̄. Mel iste atblas signifi-
 cat altos. r̄ subtiles theologos a p̄bos disputātes de celestib⁹: q̄ frequētē nō recipiūt in corde suo
 pseuz: b̄ est xpm̄ s̄z maḡ curāt pbificas r̄ pegrinas doctrinas: r̄ nō mozales. i. do de p̄ gōz gonē. i. dya-
 bolū mutat eos in lapidē p̄ duriciā cordis r̄ obstinationē: d̄ talib⁹ dicit̄ apl̄s ad roma. p̄mo q̄ cū deū
 cognouissent tanq̄ deū gloriificauerūt: s̄z euauerūt. r̄ cogitātib⁹ suis r̄ induratū ē insipiēs cor eoz
 r̄ istud. pōt statim applicari ad aliq̄s nisi t̄pis q̄ derelictis moza lib⁹. vt biblia li. etby. text⁹ sm̄iaz scrip-
 tis. iij. doctoz̄ ecclie. se p̄ferūt ad alias steriles r̄ infructuosas subtilitales. r̄ bec de ista p̄ma p̄ricula
 n̄ri text⁹. Circa sc̄dam aduertendū ē q̄ gerio gygas fuit q̄ triplicē formā v̄l tr̄ta capita habuit quem
 berculus supauit. Iñ dicit catholi. i b̄no q̄ gerio fuit rex byspanie tricoꝝ. qd̄ nihil aliū ē nisi q̄
 fuerūt tres frēs eiusdē p̄cordiē: vt i trib⁹ corpib⁹ q̄si vna aia eēt. Et q̄ iste trib⁹ istulis p̄fuit baleari-
 bus. s̄. maiorī r̄ minorī: ebuso: r̄ eū bercules supauit. Moza lib⁹ albides vt p̄ns siḡt boiez h̄tuosuz q̄
 deuicit gerionē. i. frena. b̄ h̄it tres p̄res p̄ncipales: qz v̄l deuicit mūdū: carnē v̄l demonē q̄ nob̄ p̄ri-
 aue assunt tēptādo. v̄l gerio ē dyabol⁹ q̄ multipl̄r boiem infestat cogitatiōe visu r̄ oye. Dec. pb̄tas

bercules tangit a boetio vbi. s. Circa tertiam particulam sciendum quod serpens in plande gratie manebat que bercules inuasit: sed cum vnus caput scinderet multa renascebantur: sed tandem bercules principa le apud igne combustus: sic deuictus fuit. Veritas fuit quod in grecia plerumque erat quod materie permissus terre nocebat. serpens ydrus dicitur eam inhabitasse: quia ibi erat aqua. ydrus enim grece est aqua latine sed bercules riuulos voluit obstruere: vno autem obstructio aqua ad plures crescebat: r redun dabat: sed tandem cogente lignorum illic apposuit: sic illum flumini siccauit. Dercu. i. vir virtuosus volens abscondere motus carnales de principales abscondere: aliqui vno abscondit alij nascuntur: sed oportet diligenter totum igne charitatis torere. Alij comparat materia de predestinatione diuina ydre: quod abscondit et soluta vna difficultate veniunt due r emergunt. Circa quarta particulam aduertendum est quod pulchra bez nar ratio r plerumque tangitur a vgi. in. viij. eney. Et illa probitas secundum ordinem boetij. vñ castus fuit filij vulcani quod igne per os mittebat: hic autem multa mala fecit euandro quod regnabat in littoze tyberino vbi nunc roma r multas vacas sibi furabat: r vñs vestigijs secum traxit i fouca quod erat in auentino monte: vel in apennino in qua habitabat. Et cum vna illarum mugiente furum suum eum berce. nunciatur effectus est r occisus. Tegumetum morale potest eum: cacus ponit per malo. nam caque grece est malum latine. r est malus filij vulca. i. ire emit tens igne in cordi die r detractiois per os. Per euandrum intelligitur vir bonus: ab eo quod est bonum r adros quod est virilis: quod infestabat caque rapiendo bona sua r fraudulenter: sed bonum euandrum manifestat: r ipse cacus ponit r superat r vincit. Circa quinta particulam sciendum est quod berce. descendens ad inferos per raptum telem. Et secundum alios perperina tenuit ne cerberus latraret: per quod traxit eum ab inferis. Cum cerberus vidisset insolitam lucem spumas cepit egere ab ore super herbas vñ venena nascebantur quod dicuntur aconita. vñ in. viij. methamor. Est via decliuus per quam tirintus beros trahit. Sed die radios micantes. Oblitus oculos nectis adamare carbenis. Cerberus attraxit r. Intellectus est talis. sapiens aliqui descendit ad inferos. i. ad bona temporalia vt alij liberet: sed dum cerberus exhibet. i. curam terrenorum quod carne deuorat lucem non potest tolerare: sed venenum spumat dum sapiens temporalis compatitur curam ad celestia: tunc ista apparatus veneno plena r corruptio. vñ cerberus tria capita habet. i. tria capitalia peccata. i. ira: superbia: inuidia: quibus correspondet triplex bonum. i. amor: detestatio: primus amor superbia. superbia enim destruit amorem dei. inuidia amorem proximi: ira corrodit seipsam: r vitia berce. ligat triplici virtute. i. spe fidei r charitate vñ utilitate charitate r temperantia. r de cerbero est agitur boetij in metro finali tertij libri. r virg. vi. eneyd. Et dicitur ipso dicitur. Cerberus orem voras tria possidet ora canina. Et ista. r. h. igi. pbitatibus r ex pbitatibus et agamenonis vñ r. i. s. concludendo boetij imitatur nos ad libere sufferendum labores: vñ dicitur fortitudinem veram i. aio. d. Ite fortis vbi celsa magni duxit exempli via r. Et berce. aiunt per pbitates suas traslatum in celum: vt dicitur methamor. i. vbi mortales tirentius erunt artus pre sui meliore viger. Circa finale particulam nrt tertius: de quo dicitur per senecam in tragedijs sicut de aliquo alij tagentibus berce. Sciendum est quod cum berce. peteret sibi vxorem dianire filia oenei regis calidonie p. r. s. t. b. i. d. e. i. r. maleagri: r illa iam acbeloo pro flumini permissa fuisset ea pugnavit s. acbeloo: vt etiam tangit boet. quod supato ipam accepit i vxorem. Et cum pariter veniret ad flumini quedam habenu: r ille pluuys intumisset. permittit quod dicitur cerbaur? noie nectus se fidei portare illa est flumini: sed ea voluit cognoscere: r eum sagittam berce. sagitta venena ra. ille autem cum iam moreret: tradidit dianire quedam camisia sanguine ydre leerne inspicata: qua dicit talis esse. pprietat: quod si berce. alia ab ea duceret vxorem r indueret illa camisia: statim ad amorem eius reuocaret. Post multa tpa berce. debellauit quedam p. r. i. a. m. vbi dilexit solam reginam etbolie filiam eritoy. h. andies dianira: p. l. i. c. a. p. d. i. c. t. a. sibi misit camisia: quod induta veneno comburebat. Consideras ille euenit se illud per licarillu in ore funde iactauit i auram. quod dirigit i lapidem: quod adnc in choyca regione. huanaz suat figura. Dic per eum quod dolens pbissimi r strenuissimi per mlheres sunt occisi r victi sicut dicit egregius significator. Adam sanone regem dicit r salomonem. femia decepit quod modo tuus erit. Vñ de isto berce. dicit seneca in tragedijs: quod per multa bella pacta: bercules fuit abasi ompbale r isto recitat breuiter terentius eunuchus. d. Qui min? quod bercules fuit ompbale. Aduertendum quod boe. h. tagit i metro finali ia allegato: quod dum berce. se exercitaret asperit gemios cerbauros: r emissa sagitta vulnerauit. r de istis i metro finali. i. d. sola. vbi dicit. Non igitur caput velos percipit rota r. Et h. sufficit d. isto textu. q. l. d. claua dicitur a cleo. i. p. c. u. r. i. o. | alcbide | .i. berce | spoliant | .i. puant pomis aureis | drachone vigil | .i. p. t. n. u. e. | suant | alcbides in quod rapit popam | .i. turmea vel i armeta aialia | geriois | illi? viri | r ipse | sumpserat | .i. oino destruxerat r occiderat | ydra | .i. illum serpente | cacus | ille vir feror r latro puerus | cessit | .i. locum dedit | ei | .i. f. berce. | ianitez | .i. f. cerberus. r d. a ianua quod est porta | oxch | .i. in ferni. r d. ab ore: che suscipe | succubit | .i. supponit r submitit | berce | demu | .i. finalis | dianira | illa mlter | peller | .i. mererit: quod alij supposita fuit. dicitur autem a pellendo alia vñ a pelliciedo. i. illaque adol in cendit | .i. combustus | supbu | .i. exaltatum berce. per egregia gesta sua. r supbu. i. nobile: vt apud virg. iij. eneydos in principio. cecidit superbum illum. superbum. i. nobilem.

Sanson et uiuis indutus inembra leonis
 Sternit mille viros deuastat vulpibus agros
 Urbis claustra tulit neruorum vincula rupit
 Crines sua tandem precindit dalida crinem

¶ Dic alitua narrat bystoriā pportionabile pmissis di. q. vir qdā fortissimus dictus santh bñs mēbra tecta pelle leōis occidit mille viros. Dicit pterea q. ille agros cū vulpib' deuastauit. Alteri' dicit textus q. secū duxit portas ciuitatis r' rupit vincula qbus ligabant: final' vroz et' dalida p. absconone capilloz sibi viros subtraxit. In pcedētibz vñe sunt aliq' bystorie postie i libris numeris: r' iofue bic pñr describit alia q. bz in li. iudi. xliij. ca. vbi dicit recte in pncipio ca. Rursum filij isrl' fecerūt malū in pfectu dñi q. tradidit eos in manu pbilistinoz. xl. annis. Erat aut' qdā vir de sarraa r' stirpe dan nomine māne bñs vroz sterile: cui angelus dñi apparuit r' dixit ad eā: sterilis es r' abiq' liberis: s'z concipies r' paries filiū. Laue ergo ne bibas viniū: cicerā: nec inmundū qcq' comedas: qz concipies filiū cuius nō tanget caput nouacula: r' ipse incipiet liberare israēl de manu pbilistinoz. r' bec illa renunciat marito suo: vt pz in textu. Et sequit' in fine. pepit itaq' filius r' vocauit nomē eius sanfon. creuitq' puer r' bñdixit ei dñs. Istis pmissis descendendū ē ad singulas nri textus p'riculas. Prima p'ricula tractat de occasione leonis: de quo habet iudiciū. xliij. ca. in quo dicit q. sanfon a parentibus suis petiuit mulierē vnā pbilistinoz in vroz r' cum descenderet in cbānata apparuit catulus leonis sevens r' rugiens: r' occurrit ei: sed sanfon dilacerauit eum r' occidit: r' descendit: r' locutus est mulieri il li. r' post aliq's dies renertens vt acciperet eā declinavit vt videret cadaver leonis: r' ecce reamen apum in ore leonis erat r' sauuus mellis. Et cū esset in cbānata: r' ciues loci illius venissent dederūt ei sodales triginta: q. cū eēt cū eo illis pposuit sanfon. pbleuma r' enigma dicens. De comedente exiuit cibus: r' de forti egressa est dulcedo: qd nisi soluerent. xxx. sindones r' totidē tunicas sibi darent: si soluerent ipse daret eis. S'z cū ipse illud exposuit vroz sue infortune eū roganti: r' ipsa illud ind'cavit cibus suis. Iste sanfon s'g'it xpm qui ab angelo pñciatus est: q. occidit leonē: hoc est dyabolū r' denicit: r' portas inferi apuit r' p'fregit. In cuius ore sauuus mellis: hoc est in limbo patruz: ad quē oēs sancti ante xpi passionē descendebāt: reperit sanctos patres r' pfriar'bas r' pphetas qui p' pphetias r' alias scripturas dulces r' sanctas p'scripserūt. Et bec de p'ria p'ricula breu' dicta sufficiat. Circa scdā sciendū est vt dicit iudiciū. xv. ca. q. cū sanfon esset solus: ad eum interficiendū missi sunt mille viri fortes: q's oēs sanfon cum parulla asini interfecit. Hoc pōt exponi vt dicunt glose: q. iesus xps p' validam sanctā p'dicationē pauli mille viros ad fidē xpi cōuertit: vt paulus q. an fuerat se uissimus tyrānus effectus fuit gl'iosissim' r' electissim' p'dicator: vt pz de cursu suaz eplaz: q's misit modo ad romanos: modo ad alios. Circa tertiā particulā aduertendū est q. de istis vulpibus habet original' iudiciū. xv. vbi dicit q. sanfon p'xit r' accepit vulpes triticee mellis: caudasq' eaz iunxit ad caudas. r' faces ligauit in medio q's igne succedēs dimisit vt buer' illuc discurrerēt: q. stat' p'ceperūt in segetes pbilistinoz. Hoc ē xps vulpes. i. dyabolos p'misit boies tentare r' q's vastare. Alij p' sanonē in hoc passu intelligūt dyabolū q. agros buius mudi deuastat: s' ē falsis p'dicatoribus: r' heret' eis q. semināt zizaniā int' frēs r' falsaz doctrinā dissemināt. Circa qrtā pte p'ricule p'dicandū est q. de ista destructioe portaz habet iudiciū. xvi. ca. vbi dicit q. cum sanfon intrasset gazam ciuitatem pbilistinoz: ciues circū dederūt eū: expectātes cū silentio vt in crastino mane eū occiderent: r' sanfon media nocte p'surgens venit ad portas ciuitatis: r' appbendit ambas fores q. postibus r' eas porta uit ad dñicē mōtis q. respicit ebzō. Post. h' amauit mulierē q. bitauit i valle foretz: r' vocabat' dalida. Istud exponit iux' p'cepta: q. xps inferni portas fregit: r' scdōs p'fes ibi exñtes ad mōtes s' est apud padisi gloriā deportauit. Circa qrtā particulā sciendum est q. dalida monita a pbilistinis inq'uit a sanfone vbi nā esset aut lateret eius fortitudo. Et dixit q. si septē funibus humētibz ligatus eēt i firmus eēt vt alij boies. Quibus r' ipse ligatus ē: s'z eos rupit quō si r'ipat q's filiū stuppe totum spū tamine: r' nō ē cognitū i q. eēt fortitudo eius. illd habet iudiciū. xvi. ca. Hoc pōt exponi d' tpo q. vincula mort' rupit: qñ tertia die ipse a mortuis resurrexit. Alit' sic. si xps bñisset septē pctā mortalia in firmus fuisset sicut alij boies: s'z nō obstāte q. pbilistini. i. dyaboli uellent eū tētare r' inducere ad peccatū ipse resistit r' tētatiōes supauit r' euasit. Circa fertā r' vltimā p'riculā aduertendū est q. p' p'ricula original' sumit iudi. xvi. vbi dicit dicit postq. sanfon ter fite dixit s'z vroz sue i q. m' et' p'sisteret. tādē dicit ad eā dñitate rei. Dicit q. nūq' ascendit sup' caput meū. q. nazaren'. i. p'secrat' dño suz d' vfo m'is mee: r' si rasus fuerit caput meuz recedet a me fortitudo mea: illd dalida m'adavit pncipib' pbilistinoz: r' cū doumiret sup' genna sua tōsor' rasit eā r' fortitudo discessit ab eo. Et pbilistini sibi stat' oculos erueit: r' eū gazā duxerūt r' molere fecerūt. Itaq' crines renasci ceperāt. r' p'uenit pncipes pbilistinoz

stinor: vt imolarēt hostias ⁊ epularēt ⁊ gauderēt in epulis: qz sansonē hēbāt in manib⁹ suis. Adiu-
ctus autē ibi de carcere iudebat ante eos. fecerūtq; ip̄z stare inter duas colūnas dom⁹ autē erat plena
pbilitinoz respiciētū sansonē. ⁊ ofone facta sanson vnā colūnam leua. aliā dextera accipiēs dom⁹
deiecit ⁊ oēs ⁊ seipsum interfecit. ⁊ sepult⁹ est in sepulchro patris. Et hac pte clare appet fraudulen-
ta cōditio mulier: q̄ suis fallacijs boies fortissimos ⁊ prudētissimos moles ⁊ insipiētes efficiūt ⁊ lati-
us declarari pōt h̄ p̄tula sic alie p̄cedētes: qz in q̄s maria pulcherrima p̄tinet: q̄ sumarie sup̄t⁹ p
virib⁹ exp̄ssa ē. Neq; ē tñ q̄ h̄ p̄ capillos sansonis: q̄ sunt sup̄flua. vt sciūt naturales p̄bi intelligimus
humanitatē xp̄i q̄ morti tradita fuit. ⁊ de medio sublata p̄ dalidā: h̄ ē p̄ sinagogā iudeoz q̄ r̄m cruci-
fixit: sicut pie ⁊ deuote q̄s enāgelistaz describit. ¶ Lō. | sanson. iste vlr pōt eē indeclinabile. ⁊ ita fit
frequēter | indut⁹ mēbra sua. Iecce illud p̄ticipiū derivatū a h̄bo marie trāsitōis. regit actm casus lz a
h̄bo passiuo deriuēf | erinys .i. spolijs vl pelle. Et dī eriuē trāuitaz vl singlariter eriuū n̄j. ⁊ dī ab
ereūdo | leonis | isti⁹ aialis fortissimi | sternit .i. occidit: ⁊ h̄ pōt sumi tps p tpe .i. sp̄is p̄terito | mil-
le viros .i. boies viriles ⁊ fortes | deuastat .i. cōmisit ⁊ dissipat agros. i. arua cāpos | vulpib⁹ .i. aia-
lib⁹ ist⁹ fraudulēt. vt sp̄ dicit oēs appologi esopi ⁊ alioz in q̄b⁹ fit mētio de vulpe. dī autē vulpes q̄si
volubilis pes ⁊ ē erbi. ⁊ p̄ ip̄z fallaces boies intelligunt: ipe in quā tulit .i. portauit fecit | claustra
vrbis .i. portus ciuitat: q̄b⁹ ciuitas claudēbat | rupit .i. fregit | vicula .i. ligamia | neruoz .i. cordaz
factaz de neruis q̄b⁹ ligat⁹ erat | dalida | ista mulier vxor ei⁹ | p̄scindit | pōt scribi p̄. f. ⁊ c. ⁊ tūc etiā p̄
n. ⁊ tūc cōponit de pte ⁊ sciūdo sciūdis. vel scribit p̄. c. tñ ⁊ sine. f. ⁊ tūc cōponit de pte ⁊ cedo dis ceci-
dit cesum | tandē .i. finaliter crinē. i. capillos ip̄i⁹ sansonis. ⁊ sic crinez. i. crines nūerus p̄ nūero ⁊ est
ypallage. vt. h̄. eneyd. Armato milite. i. armat⁹ militib⁹. vel pōt eē aleorbeca. de q̄ dī. Aleorbeca ge-
nus nescit numeros neq; casus sua fraude. i. p̄ suas deceptōem fraudulentē. Nec historia zuenit cla-
re cū narratōe p̄ouit: q̄ ibi de bercule viro pbibissimo ⁊ strēnuissimo visus ē. h̄ autē de sāsone fortissi-
mo

Nomina mille deum vatem defendite vestrum

Qui colitis ditem qui stelliferam regionem

Qui partes mundi qui stagna tonantis abyssy

Nomina mille deum vatem defendite vestrum

¶ Dic icipit scda ps̄b⁹ li. icipiēdo a pte executiua. i. fm⁹ cretbeisq; nō icipiam⁹ a p̄ncipio erit scia
⁊ i p̄ncipio porrifet diuidi scda ps̄. P̄rim⁹ cretbeis. p̄ia diuisiōe h̄ istā ⁊ b̄ videt posse sigre p̄ia de-
bilitas p̄seut⁹ aduersus alit̄bia. Fabulas em̄ ⁊ narratōes varias p̄posuit p̄seut⁹ ⁊ alit̄bia sp̄ p̄mptis
sine r̄ndit. Dic igit occasiōe h̄ p̄seut⁹ tāq; de p̄p̄ijs virib⁹ diffidēs auxiliū a d̄ys petire ⁊ erpoposcit
Et istū tertū p̄solum⁹ sic diuidere. P̄rio ponit debilitatio p̄seut⁹: ⁊ erpm̄it p̄ deoz suoz inuocatōes
Scdo q̄si p̄ desp̄tōes ⁊ p̄stionē. h̄. ibi. Quadrupes p̄bebi. vl fm̄ aliā diuisiōe tactā i illa pte. p̄t
m⁹ cretbeis. Si p̄tinaat iste text⁹ ad p̄cedētes. In p̄cedētib⁹ posita ⁊ narrata sunt m̄lta gesta i trib⁹
eratis⁹ mūdi. h̄ p̄m̄ narrat gesta i duab⁹ alijs eratis⁹ sequētib⁹. ⁊ diuidit. P̄rio ponit gesta in q̄rta
etate tēpor̄ regū. Scdo i q̄nta. h̄. ibi. Infct⁹ eē deū. Itē p̄ia i duas. P̄rio pōit numini dinoz inuoca-
tio. Scdo disputatōis icepte p̄secutio: ⁊ fabulaz ⁊ historiaz narratio. h̄. ibi. Certanere seq. vl̄ ibi Ne
reg⁹ corp⁹. Itē p̄mo pōit inuocatio sc̄tā p̄ p̄seut⁹. Scdo p̄alit̄biā. h̄. ibi. Par idēq; de⁹. In p̄ia pte i-
uocat deos suos dī. D mille d̄j q̄ mille bētis noia. nūc me v̄m vate. ⁊ v̄ri nois exultatorē. ⁊ v̄re secte
dogmatizatorē desēdite. Vos o d̄j infernales ⁊ o d̄j celticolē: q̄ diuersas mūdi ptes. ⁊ etiā abyssus
icolit⁹ me v̄m vate q̄so defendite. Et h̄ textu appet p̄seut⁹ eē falsus p̄p̄baz ⁊ ifidelē: tñ inuocet plu-
res deos. Et cū scriptū est in psalmo. Dēs d̄j gētū demōia. d̄is autē celos fecit. v̄z ē tñ q̄ stoici dīte
rūt vnū tñ deū eē. f. z alia dicebāt deitatis mēbra vel officia. Et illd̄ videt sentire h̄gil⁹. q̄ in vi. eney-
dicit sic. An⁹ ⁊ folijs ⁊ lēto vimine ram⁹. Junoni inferne dicit⁹ sacer vbi inuit q̄ ē eadē deitas q̄ in
celo appellat iuno celestis: ⁊ in inferno iuno ifernalis. Et si yellet aliq; latissime ⁊ p̄fectissime mate-
riā de d̄ys ist⁹ sine celticolis sup̄s ⁊ alijs intueri. videat fulgētū mitilogiaz. ⁊ meli⁹ in tridecim lib.
Job. boccach de genealogia deoz gētū p̄ totū decursus libri. Est tñ aduertēdū q̄ maximi pbiloso-
phātes vt aristoteles: plato: ⁊ alijs oēs p̄fuerunt vnū eē deū. fm̄ cām ⁊ oipotētē: sibi attribubāt
oia q̄ dicit ad p̄fectōes: vt p̄z erp̄se p̄pbm̄. r̄j. metba. vbi cludit: vn⁹ q̄ p̄nceps. Qm̄ vero hic dedī
te deo fit mētio: iō grā ei⁹ sciendū est q̄ dis ditis idē est q̄ pluto. ⁊ fuit vnus filioz saturni iuxta illa
metra. Jupiter astra fretū heptun⁹ tartara pluto. Regna pat̄na tenēt. tres tria q̄s̄p̄ suū. Est q̄ pluto
de⁹ infernoz ⁊ tenebraz. Describit autē h̄b⁹ terribilissim sol o sulphureo sedēs tenens scriptū regale
calcās sub pedibus suis cerebez tripitē: iuxta se erāt tres furie p̄ncipales infernales. tres arpie de
trono eius sulphuro eereunt quattuor flumina. i. cocbitus. letbe⁹. flegeton. ⁊ stir prope ip̄m sedet re-
gina berebi p̄serpina. ¶ Allego. iste pluto est lu cifer ille p̄nceps tenebraz diabolus cuius vxor est

fitates boim ⁊ fraudes hereticor. Et sic patet q̄ sicut p̄sensis p̄mus inuocat sua numina ita alit̄bia
hic inuocat vnum verum deum omnipotentem eternum gloriosum infinitum ⁊ ineffabilem.

Certauere sequi demissos frondibus orni

Ozpea per filuas modulantem carminis odas

Erudicem motis qui regna tenent acberontis

Conditione graui iussit prosperina reddi.

Facta inuocatoe. ecce p̄sens̄ aggregat̄ materia vel disputat̄ionē. v̄l altercat̄ōes ic̄boar v̄l inchoas
ta pus p̄fideret cōtinuat. Et diuidit̄ in duas ptes. qz p̄mo ponit̄ ficta p̄sens̄ p̄p̄o sc̄do alit̄bie vera
narratio sibi. Nec reḡs corp̄ p̄mo d̄r sic breuē q̄ arbores. seq̄b̄at̄ ozp̄beū p̄ filuas melodiose cū instru
mēt̄s musicalib̄ resonātē. dicit̄ p̄terea q̄ dea infernoz voluit q̄ erudices ozp̄beo restitueret̄ tali cō
ditione graui adiecta q̄ si ip̄a retro aspiceret ip̄a ad inferos rediret. Ista fabula b̄t̄ ab ovi. de tran
format̄ in p̄ncipio. xi. li. v̄bi de morte ozp̄bei. s̄z in p̄ncipio. x. tāḡit̄ fabula de erudice. Scien. ḡ q̄ oz
p̄be' summ' Yates fuit ⁊ music' fili' p̄bebi. ⁊ caliope: vt tāḡit̄ maro i buccolic. b̄uit̄ v̄tozē erudicē:
q̄ colligēs flozes pedib' p̄silit̄ sp̄tēta: q̄ inuenenata mortua ē ⁊ descēdit ad inferos. Ozp̄be' ita dulci
ter corā d̄ys infernalib' cū lyra cātavit q̄ p̄serpina dea infernoz ei v̄tozē erudicē p̄cessit tali pacto
q̄ si retro se respiceret eā statim p̄deret ⁊ ad inferos rediret. Et qz eūdo ⁊ incedēdo retro se aspexit id
ip̄a redijt ad inferos: quā nūq̄ recuperare potuit. Veritas historica fuit vt dicit̄. ozp̄be' fuit hō eloquēs
⁊ discret': ita vt boēs passis pagros bestiaz more vagātes ad ciuitatē ⁊ vite bonestātē redigeret.
p̄fomiter ad vniūz tullij i pbemio veter' rethorice: vbi recōmēdat̄ facultas oratoria. Ista fabulā ex
ponit̄ glose cōes p̄ ozp̄beū itelligēdo eloquētia: p̄ erudicē mēt̄s discret̄ionē ⁊ sapiāz q̄ ē amica ⁊ v̄toz
eloquētie indētē cicerone vbi nup̄ allegebat̄. At me q̄dē cogitāte ⁊c. Ideo ip̄e h̄ac potissimā sentē
tiā d̄i. vt existimant̄ sapiam sine eloquētia par' p̄desse ciuitatib'. Eloquentia h̄o sine sapia nimiz ob
esse. plerūqz p̄desse nūq̄. Ista discretio lesa est a sp̄tē. ⁊ detrusa ad inferos q̄n dedit̄ tremis. ⁊ ab̄itio
ni ⁊ talib' ⁊ sepe. vt ait. Hiero. insipientes ⁊ ydiote ⁊ simplices celū rapiūt nos aut̄ cū l̄tis n̄ris ad in
ferna demergimur. Ista erudice p̄ ozdes ⁊ instructōes ozp̄bei reuocata erat ad v̄ia salut' s̄z reuocidit̄
⁊ recidiuauit i pctā p̄ora ⁊ sicut canis redijt ad vomitū. iō p̄petuo inferno tenebit̄. v̄l ozp̄be' p̄t̄ signi
ficare rōes cui' comes ē erudite. i. sensualitas voluptatib' dedita quā nitit̄ retrabē rō. qz s̄z remune
rat sicut p̄z de finderesi sup̄iozi illa postōe rōis q̄ nūq̄ ertiguit vt dicit̄ theoloḡi. reuocat̄ aut̄ sensua
litas ad v̄it̄s p̄ dulcedine p̄dicatōni ⁊ p̄ lecturā scripturaz: s̄z hō ip̄e nimis sensualitati obediēs ⁊ p̄mit
tēs rōem q̄ d̄na eē debuerat ancillari. ad infernū itēz descēdit. q̄n vires inferiores nō plene obediūt
sup̄iozib'. ⁊ in tali oria viriū ⁊ rebellionē dānabit̄ sine redēptōe. Ista est explanatio glose cōisv̄ltra
ista dico q̄ ozp̄be' est r̄ps fill' sohis. i. dei p̄ris: v̄toz ⁊ amica eius est humana natura. quā de' dilexit
⁊ eā serpens. i. dyabolus tētavit ⁊ peccare fecit. vt v̄sum est p̄us in illo textu. Incola p̄mus hō ⁊c. Et
ita oēs descēderūt ad inferos an̄ passionē xp̄i. Sed idē r̄ps misertus humane nature. quā creauerat
⁊ p̄cipē sue gl̄ie p̄stituerat. eā ab inferis liberauit t̄n tali pacto q̄ si peccaret ad infernū descēderet
⁊ q̄ nūq̄ liberaret̄. Cōsequēter redeūdo ad p̄mā p̄tē text' sciēdū ē q̄ postea ozp̄be' p̄tēnēbat oēs mu
lieres ⁊ ascēdit quēdā montē vbi dulcissime cū lyra sua resonabat adeo vt arbores venirēt ad audiē
dū melodiā illi' carminis ⁊ stabāt p̄ ordinē iurta ip̄m. Ita em̄ sapa lapides aues lepozes ⁊ talia. Iste
ozp̄beus est docto: sc̄tus vel p̄dicator iustus qui de inferno. i. de mūdo venit ad acūmē montis ad cō
rēplationē dei: ⁊ lecturā scripturaz sua sctā p̄dicatōe ⁊ vita p̄ctōzes lapideos ⁊ induratos ⁊ erectos
p̄ sup̄biā auertit ad p̄niam ⁊ vitā rectā. Contingit autem quibz qz vir iste fugit mulieres: ⁊ palā vi
tiosos eaz mozes p̄dicat: iō odit̄ ab eis: ⁊ quibz occidit̄ vel aliter ḡuat̄ sicut d̄i. ovi. q̄ mulieres ozp̄be
um finaliter occiderūt. ¶ Eō. | orni | .i. illi arbores | certauere | .i. certauerūt | seq̄ ozp̄bea | .i. ozp̄beuz
actūs est grec'. iux̄ illud alex̄ adri. Cū t̄z eius grec' alit̄q̄ sit pa q̄rtus | modulātē | .i. cū modulis mus
ficis disponētē ⁊ canentē | odas | .i. notabulas. ⁊ inde d̄r melodiā. ⁊ inde etiā d̄r odo p̄p̄riuz nomē. qz
odoles sunt alacres leti bylares ⁊ gaudētēs. vel d̄r odo q̄si odozē dans oibus p̄ et̄imologiā. ⁊ ē odo
nomē p̄fectissimū p̄p̄ duplicē figurā s̄pericā q̄ inter figuras yloperemetales est p̄fectissima sicut
declari solet circa p̄mū de celo vbi tractat̄ materia desperitate celi. Nū o est s̄ra s̄perica. significās
perfectionē. ⁊ b̄noie bis ponitur ad denotandū maiorē perfectionē odonis. vel et̄imologisat̄ odo
q̄si oia dās oib' p̄p̄ ei' liberalitatē magnificētissimā ⁊ largitatē. vel d̄r q̄si demonē opp̄mēs per cō
stātia ⁊ stutē. v̄l et̄imologisat̄ q̄si oē diuinū obtinēs: q̄si ip̄e sit de numero electoz ⁊ p̄destinatoz v̄l
d̄r odo q̄ ab odoze stutū ⁊ bonestate vite. Odas ḡ carnis. i. cantilenē: est carnē equocū vt ponit̄
ebzardus. Carnē dicitamē ⁊c. | p̄ filuas | .i. p̄ siluas ⁊ d̄r a silico filēs: h̄ dico frondib'. i. solijs seu ra
mis | demissis | .i. deo: sum missis ⁊ de p̄sitis | prosperina | illa dea v̄toz plutonis | iussit | .i. p̄cepit ⁊ per

misit [erudicē] .i. illā mulierē reddi .i. oꝓbeo restitui. aditōe graui [tā declarata] ⁊ b̄ dico illis mo-
tis .i. cōmotis per dulcedinem cautus ⁊ melodie [q̄ tenent] .i. obtinent ⁊ inhabitant [regna] tene-
brosa ⁊ opaca [acherontis] .i. inferni acheron dicitur ab a quod est sine ⁊ ebere salus quasi sine salute.

Ne regis corpus veraret predo malignus

Coꝛdarum musa puer adiuuit cytharista

Eius erat studium pelles tondere bidentum

Temporis articulo successit dextera scepro

In hac parte ponit alit̄bia bystoria vbi incipit narrare gesta aliar̄ duar̄ etatū. Et diuidit̄ in duas
partes p̄ncipales. P̄mo agit de quarta etate in t̄pe regū. sc̄do de q̄nta. ij. ibi. Insci⁹ esse. Itē p̄mo po-
nunt̄ bystorie regū. vñ⁹ regnabat super totū pplm. Sc̄do q̄n regnū diuisum est. p̄p̄ pctā salomonis
ij. ibi. Nubes etbereas. Item p̄ma in duas. p̄mo de duob⁹ p̄mis agit. sc̄do de tertio. ij. ibi. oipotens
ibidem. In prima parte dicit sic. dauid cytharista impediēbat melodia coꝛdaz ne. dyabolus veraret
corpus saulis. Dicit p̄terea q̄ studū dauid erat in tōsione ouiu: s; statim post effectus est rex. P̄ns
bystoria originalit̄ scribit̄ p̄mo regū. xvi. c. Et postq̄ in precedentibus expedit̄ sunt materie libror̄
numeri ⁊ iudiciū ⁊ explanādo p̄iaz partem n̄ri textus. Sciendū est q̄ israelit̄ p̄mus rex fuit dictus
saul. q̄ ex mādato dñi quādā ciuitatez destruxit. Illi autē deus inbibuerat ne aurū aut bona alia ab ea
secū ferret. s; ip̄e captus auri pulcritudine ip̄m secū asportauit. Vñ⁹ iratus deus ab ip̄o sp̄m̄ctm̄ re-
traxit: ⁊ ei sp̄i maligno verari permisit. Et vt dicit̄ in fine istius. c. ad p̄positū textus q̄nc; sp̄is mali-
gnus arripiebat saul. dō aut̄ tollebat cytharā ⁊ percutiebat eā manu sua ⁊ refocillabat saul. ⁊ leuius
bēbat. ab eo em̄ recedebat sp̄is malign⁹. Saul p̄t significare oēs hoīes mortales: qui cupiditate ⁊
ambitōe t̄palū bonor̄ det̄ct̄ a sp̄i maligno. s. a diabolo agit ⁊ n̄ oia facinora eor̄ aim⁹ ipellit. Idē
em̄ fiḡt̄ xpm̄ q̄ interpretat̄ manu fort̄ ⁊ aspectu desiderabilis q̄ ip̄ os hoīes ab erroneo calle v̄tutū tra-
mitē dirigit: sic demonē ipedit̄ ne noceat hoīb⁹ per suas v̄sufias ⁊ tēptatōes Circa istaz particulas
advidēdū modū in q̄ sp̄is iste mal⁹ cessabat: ⁊ aim⁹ saulis ista musicali armonia recreabat. Sciendū ē
q̄ aliquid speculatiuā ingrediēdo. q̄oēs sensus n̄ri ex p̄ceptōe firma obiecti tēperati soluunt̄ in
delectatione. vt per experientia p̄s. Et inter voluptates q̄ animis n̄ris ⁊ sensib⁹ ingerunt̄ nulla est
purior aut nature p̄uenientior aut iocūdior: q̄ illa quā audit⁹ defert̄ in mētē. Et ob h̄ oēs pictagor̄
cit̄ ⁊ platonici dixerūt oēm cōpaginē n̄ri corpis ⁊ n̄ri ai esse cōiunctā ⁊ cōpositā quādā coaptatiōe ⁊ ar-
monia musicali: ⁊ ita sentit̄ boetius dicēs. Corpis stat⁹ eisdē quodāmo p̄portionib⁹ videt̄ esse com-
positus: quibus modulatiōes armōice in arte musica demōstrat̄ esse. Et aristo. etiam in. viij. politice
attribuit̄ maximā efficaciam vim et potentiam arti musice. Vñ⁹ in olympiadib⁹ iouis sacerdotes p̄uen-
tū ad sacra mortaliū q̄sdā sub p̄brigh̄ modi sono incitatos reuocata interius vi sensuū rapiebāt: ita
vt sopito exteriori tumultu p̄funditas nōnūq̄ v̄itates attigerēt. Vñ⁹ pitbagoras mitigauit: demul-
sit et ad rōez adduxit vel educit̄ quēdā adolefcentem q̄si furentem et volentem cōburere domū riu-
lis sui. p̄p̄ meretricem quādā: s; ita cū tactu sp̄ote succinuit pict̄ agozar qd̄ eū retraxit. Videm⁹ em̄
ad experientia per sonos tubaz obsessos demone adduci a perturbatiōe ai ad statū quietū. Et quib⁹
satis p̄babiliter et v̄similiter p̄cludi p̄t q̄ sono ducti cythare animus isti⁹ saul potuit mulceri quā
illud attribui possit dīne dispoñi. et p̄missioni. Circa sc̄daz particula istius textus sciendū est q̄ de
successione dauid in regnū bētur. ij. regū. i. c. vbi dauid manifestat̄ per quēdā iuuenē mors saul et io-
nare filij eius ⁊ mesticia quā p̄cepit dō. Et in sc̄do. c. describit̄ q̄liter vnct⁹ est dō in regē sup̄ domum
iuda. Et. ij. c. agit de dauid qui etiā regnabit sup̄ domū iudij in ebzon et coposuit fedus cū abner p̄n-
cipe exercit⁹ saul q̄ traderet regnū saul in man⁹ ei⁹. Per dō intelligim⁹ xpm̄ q̄ interfecit goliā. i. dia-
bolū: et portas inferni p̄regit. et p̄pbilistinos. i. iudeos ⁊ infideles p̄dicauit. G. Ld. | puer .i. dauid
| cytharista .i. ludēs cū cythara | adiuuit .i. musica sc̄ia | coꝛdaz. i. fidelit̄ musicaliū ne p̄do malign⁹
| studij .i. exercitiū et labor | erat tondere | sc̄do p̄iugatiōis est: et fiḡt̄ crines remouere et abradere
| pelles bidentū .i. ouiu. Vñ⁹ catholi. di. vidēs ē q̄sdā instr̄m̄ rusticoꝝ bifurcatū p̄p̄ duos dentes: ⁊
q̄n est femi. ge. est ouis a duob⁹ dētib⁹ q̄ p̄minent. ⁊ cū quib⁹ fert̄ nasci: ⁊ est ge. incerti | dextera | i. p̄i
dō successit scepro. i. v̄ge rege regali et dñio reḡ saul | articulo .i. i. b̄uenti spacio t̄pis. b̄ bysto. b; clarā
p̄uenientia et dependentia cū fabula p̄cedēti per cytharā oꝓbeo et vnct⁹ dō et altera partibus

Herbarum succos tractans cillenius beros

Exortes lucis virga renouauit ab umbris

Arte potens tali credas vt cuncta fateri

Quem natum imago lactauit mamma nouerce

¶ Dic pfeultis p libito suo icipit facere alia narratione dices q̄ mercuri⁹ tractabat succos herbarū
 ⁊ p inferis aias cū h̄ga reuocabat. tāta em̄ habuit artē vt illa faceret. Dixit vltio q̄ ip̄e iunone no
 uerca fuit nutrit lacte ppzio: quīs eēt fil⁹ maie atblātis. Mercuri⁹ sp̄ i poet̄ introducit vt iouis
 nūcius: vt p̄t̄ i p̄mo metaboz. i fabula de yo. ⁊ a h̄ḡ. iij. eney. clare: vbi iupiter mādaquit ei ⁊ p̄ces
 pit ventre ad enēā mozantā cū ydone. Declarando textū lati⁹ sciendū ē q̄ iupit̄ multos habuit fili⁹
 os sic vbiq̄ ponit̄ poete quoz vn⁹ fuit mercuri⁹ quē iuno tm̄ dilexit q̄ ē lacte ppzio ip̄m enutrituit
 ⁊ se sp̄ illi beniuolētia p̄buit. Iste erat discret⁹ valde i arte medicinali: h̄uit h̄gā appellatā caduceā
 vñ dicebat caducifer: q̄ i p̄te tacta p̄ eā viuificabat: ⁊ in p̄te mortificabat ⁊ suscitabat mortuos: ⁊ ad
 vitā de infer⁹ reducebat. Fuit aut̄ fil⁹ maie filie acqlātis q̄ p̄ gozgonē a p̄seo i mōre quersus fuit: ⁊
 optie describit h̄g. i. iij. eney. Iāq̄ volēs apicē ⁊ latera ardua cernit. Atblāt⁹ duri celū q̄ h̄ice ful
 sit. P̄bifice exponēdo p̄t̄ dici q̄ iupit̄ ē aer supior: imo inferio: mercuri⁹ ē mēt̄ curr⁹. i. s̄mo h̄uan⁹.
 ⁊ d̄z fil⁹ iouis: q̄ p̄ h̄ic recōciliamur sup̄is. h̄ic lactauit iuno vberib⁹ suis: q̄ cuz loqm̄r attrahim⁹
 aerē i feriozē q̄ attracto aspiram⁹: ⁊ mēt̄ ⁊ ceptū exprimim⁹: vt p̄t̄ ⁊ p̄mo de aia. vbi d̄z q̄ vor ē ion⁹
 aer⁹ respirati ad alterā vocalē p̄cussū cū i imaginatiōe significādi. iō d̄z i p̄ncipio summularū logica
 liū q̄ vor est son⁹ ab oze aialis plat⁹ naturalib⁹ iustis formar⁹. Qm̄ aut̄ h̄ de mercurio agit̄ iō ei⁹ de
 scriptionē videam⁹ s̄m fulgentiū. Pingit̄ aut̄ vt bō h̄ns alas i talis caput caninū: i mam⁹ h̄gā soni
 ferā circūdatā serpētib⁹: ⁊ gladiū curuū dictū barpe: ⁊ h̄ns fistulā i oze galez i capite vñ galeam. sibi
 p̄secrat⁹ gall⁹. ⁊ altera p̄te erat arg⁹ occisus. iste ē d̄s mercatorū: ⁊ d̄z mercuri⁹ q̄si mercātū beros.
 i. d̄ns. Et ēt de furtoz: ⁊ d̄ viro i feminā se mutabat. ⁊ niḡ cādida p̄ libito faciebat. Astro. dicit mer
 curiū eē planetā de se beniuolū. ⁊ nūci⁹ iouis. q̄ velocit̄ facit cursū ⁊ motum suū: ⁊ iō d̄z mercatorū
 d̄ns q̄ ip̄e d̄z gen⁹ eloq̄ntie. mercatores aut̄ multa eloq̄ntia: ⁊ nati in ⁊stellatiōe ei⁹ sunt eloq̄ntes.
 Mercuri⁹ significare p̄t̄ quēz bonū flatū ⁊ supiorē q̄ ē custos greg⁹ d̄nit̄: iō bz caput caninū eripi
 ens oues ⁊ faucib⁹ lupoz infernaliū. bz alas ⁊ tēplatiōis: d̄ q̄b⁹ d̄i. boe. Sūt etem̄ p̄nevolucres ⁊c.
 Talis h̄re d̄z h̄gā prudētē ⁊ correctiōis: gladiū seuerit⁹ ⁊ iusticie: fistulā eloq̄ntie sp̄ualis. d̄z em̄ h̄re
 rhetorica diuina de q̄ pulchre moze suo tractat d̄ns guillerm⁹ parisi. i suo tractu de rhetorica diuina
 d̄z etē vigi⁹ ⁊ diligēs ad modū galliurta illud hymnū. Ales dicit nūcius ⁊c. Iste est deus mercato
 rū inq̄tū mercando lucra⁹ aias deo: ⁊ furat⁹ a dyabolo peccatores ⁊ d̄z h̄re modo rigozē viri: modo
 santatē ⁊ benignitatē muliebrē s̄m diuerfas tempozis ⁊ negocij circūstātiās. Talis occidit argum
 i. dyabolū vel quēlibz depauiatū. Alit̄ significare possēt sapientes bui⁹ mūdi ⁊ aduocatos vtilitatē
 ppziam sine p̄uatā vtilitati publice p̄ferent⁹: sed istud cā breuitatis omitto. ¶ Lon. | beros | beroyz
 d̄z vir fortis: pb⁹: strēmū | silēt⁹ | .i. mercuri⁹ sic dicit⁹ a cilēno mōte i q̄ colif: vel d̄z a silendo. i. mo
 uēdo: q̄z de summo celo ad terra mouet̄: iō dicit̄ interps diuinit̄ | tractās | .i. tractādo disponēs | suc
 cos | .i. aq̄s humozes vel liquozes herbarū p̄ficiēdo medicinas | reuocauit | .i. liberauit ⁊ retraxit | er
 otes | .i. aias exptes. Exozs s̄m catholicon d̄z ab ex ⁊ soz. i. eēt fortē positus. vt sap. ij. Nemo n̄m sit
 exozs: luxurie vñ. i. alien⁹. vel ettra fortē lucis | .i. claritat⁹ | ab ymbz | .i. ab iferis ymbze p̄pe d̄nr
 aie | vagātes adub circa sepulchra s̄m paganoz quozūdā erroneā opimōnē | virga | .i. cū h̄ga. mer
 curi⁹ dico | potēs | .i. doct⁹ ⁊ iustriat⁹ | tali | arte medicie | vt credas | alta | cūta fateri | .i. p̄fiteri. s̄m
 p̄ter p̄ p̄posito illū eē s̄mū potētē in illa arte | quē | .i. mercuriū | natū | .i. filitū h̄ nat⁹ | nomē ē: ⁊ regie
 ḡm̄ aliq̄n̄ p̄cipit̄ vt a h̄g. i. eney. Nate dea ⁊c. | maie | .i. illi⁹ mulieris filie atblātis de q̄ sup
 ius aliqd̄ dictū est | mānā nouerce | d̄z q̄si nouos arcens. vel d̄z a nocendo. nouerca ei⁹ erat iuno | lac
 trauit | .i. sibi lac m̄strauit ⁊ p̄buit. Et bec de hac p̄te dicta sufficiant.

Omnipotens y tide poscenti dona sōbie

Annuit intantum nature vincat vt vsium

Predictus ingenio decorauit menta templo

Predefctus gazis: euertit amor mulieris

¶ Dic p̄r alit̄bia subūgit bystoria suā: ⁊ dicit breuif sic. De⁹ om̄ps salomonis p̄cessit magna ⁊ egrē
 gia dona sapiē: ⁊ inde salomō templū p̄struxit. Ip̄e aut̄ sapiēs ⁊ diuitts abūdās p̄ amorē vn⁹ mulie
 ris subuersus ⁊ decept⁹ fuit. Iste text⁹ bz tres p̄ticular. P̄ia tractat de sapia salomonis: de q̄ habet
 iij. reg. iij. c. vbi d̄z q̄ p̄firmatū ē regnū i māu salomonis filij d̄z: ⁊ accepit filia p̄barauis: ⁊ non erat
 edificatū tēplū d̄ni vsq̄ in diē illū. Et d̄z i molaret salomō in gaba d̄vbi erat excelsus maxim⁹: ⁊ obtu
 lit mille hostias i bolocastū: appuit d̄ns salomō i p̄sōi noct⁹ dices: Postlā qd̄ vis vt dēt tibi: ⁊ dicit
 salomō. Dabis m̄bi d̄ne si plz suo tuo m̄bi cor docile: vt possit iudicare pplm̄: ⁊ discernere inter bo
 nū ⁊ malū. Et dicit d̄ns. Quia sapiam ⁊ nō aliqd̄ postulasti: iō eris sapiēs ⁊ intelligēs int̄m vt null⁹ aū
 te similis fuerit tui: ⁊ null⁹ post te surrectur⁹ sit eēt filis tui. ⁊ statz i eodē. c. ponit̄ bystoria d̄ iudicio

salomōis qm̄ duab' mulierib' p̄ filio litigātib' dicit. Afferte mibi gladiū: r̄ diuidite infātē viū r̄ c. r̄ illa hystoria tāgebat roman' ille papa gregor' r̄. r̄. p̄. dicit' p̄po noie angel' coriari' in lris ad mo numētū bulle dño bñdīcto. r̄. r̄. missis. Dic p̄ncipes clare introducunt ad sapiāz: prudētia p̄re oibus alijs et q̄rēndā: sine qua impossibile erit ipos regnare bene. Sū egid' in scda p̄te primi libri de regimīne principū. c. vij. oñdit q̄ decet reges: p̄ncipes esse prudētes. r̄ cā est. q̄ sine prudētia nō est. rex sū vītate: sed noie tñ. Scdo sine prudētia de facili v̄rit in tyrānū. Terto sine ipa nō pōt natu rali dñari. Prīmū sic p̄. ret est nomē officij vel dignitat'. est em̄ reg' offm̄ vt suā gentē regat r̄ dirī gat i debitū finē: r̄ h̄ sit p̄ prudētia. Sū d̄. vi. etbi. q̄ illos certimam' eē prudētes q̄ sibi ex alijs possūt bona speculari r̄ puidere. est q̄ q̄dā oculus q̄ bonū r̄ debū' finis cōspicit. q̄ ergo hoc oculo caret nō sufficiēt videre pōt ipm̄ bonū: nec finē igit' p̄positū. r̄ sic talis carēs prudētia mag' est signū regis q̄ sit rex: sicut denari' ere' v' plōbe' ē signū aliqñ mille libraz. Alia duo p̄portionabiliter declarat Scda p̄ticula nri text' agit qualiter salomō edificauit tēplū dñi: r̄ illud originalit' scribit. iij. re. vi. c. vbi d̄. q̄ dom' quā edificauit rex salomō bēbat. lt. cubitos ex lōgitudine r̄ alta. p̄portionabil' r̄ po nif' sibi r̄ sequit' edificauit parietes domus intrinsec' tabulatis cedrinis. r̄ p̄r describit oraculū. r̄ d̄. p̄r q̄ oia cooperauit laminis aureis opere quadro ad regulā: r̄ ibi mirandū r̄ pulchz artificij descri bit: cuius expositio remittit' auro ad doctozes theologos: r̄ ad sacros doctozes. ex hac p̄ticula clare p̄z q̄ decet reges r̄ p̄ncipes esse magnificos: sicut tāgit idem egidius ca. r̄. parte allegata vbi dicit. Tāgit p̄bus iij. etbi. ser. p̄p̄tates peruifici: q̄ si inessent regib' maxime derogarēt regie maiestati. P̄ua p̄p̄tates ē q̄ circa oia deficit: q̄ puificū ē facere pua r̄ defectiua. Scda ei' p̄p̄tates ē si p̄tingat etiā puificū magna expēdere. p̄paruo p̄dit magnū bonū Tertia est quecūq̄ facit tardas facit. Quar ta est puificus h̄z intētiōne p̄ncipaliter quō paruus sumptus facit. Quinta est q̄ sp̄ expēdit cū tris ticia r̄ dolore. Sexta est q̄ cū ipē nihil faciat videt' ei sp̄ q̄ agat maiora q̄ debeat. ex q̄b' p̄z q̄ d̄ p̄n cipē esse magnificū in p̄structione castroz. ecclīaz: ciuitatū. r̄ collegioz. Sūme tñ cauere d̄z ne b̄ fa ciat de rapina subditoz: ne dicatur sibi. Longeries lapidū varijs p̄structa rapinis. Co:ruent' alter apto: bēbit eā. In tertia particula tertius p̄ntis agit qualiter salomon p̄ amorē mulier' fuit eversus r̄ de hoc originaliter. iij. regū. ri. ca. vbi d̄. q̄ amant salomon mulieres alienigenas multas cū tñ di fisset deus. Non ingrediemini ad eas nec ingredientur ad vos. certissime em̄ auertent corda vestra vt sequamini deos eaz. r̄ habebat salomon multas vroz. r̄. ccc. p̄cubinas. Lūqz sener' esset depra natū est cor eius p̄ eas adorauit deos alienos. Quē videns deus dicit: q̄ babuisti hoc apud te scindā regnū tuū: r̄ dabo illud seruo tuo. verūtāmē in dieb' tuis nō faciā. p̄pter dauid patrē tuū: sed de ma nu filij tui scindā illud: r̄ dabo illi tribum vnā. p̄pter d̄ seruū meū r̄ hierusalē que elegit' Allegori ce exponit sic. Dauid vir fortis nō edificauit tēplū: sed salomon. i. r̄p̄s rex pacificus p̄struit tēplū. i. ventre gloriose virginis marie. Finaliter r̄p̄s p̄t ecclīaz passus est mortē: sic quasi seip̄s abnegauit r̄ fact' p̄ri obediēs vsqz ad mortē mortē aut crucis. Ex hac p̄te clare appet' q̄ puiciosus est nimis ad berere mulieri. P̄zo q̄ videat' idē egidius in. iij. p̄te. c. ij. vbi d̄. q̄ mores iuuenū vituperabiles sunt ser moīs. P̄zo vt d̄. ij. rebo. Iuuenes sunt passionū insecutiui: maxime insequūt' p̄cupiscētias cir ca corpus. Sūt em̄ incōtinētes r̄ insecutores venereoz actiui: r̄ magis regunt' passiōe q̄ rōe. Scdo sunt de facili v̄ribiles. Terto sunt nimis creditiui. Quarto sūt p̄t meliosi. Quinto sūt mēdaces oīno quō p̄tinaciter adherētes. Sexto i actōib' nō h̄nt modū: s̄ oia faciūt nimis: r̄ i excessu. S̄ documētū comici i andria. nāqz arbitroz appine in vita eē vtile vt ne qd nimis. r̄ iō p̄oppositū habētur. vi. alte iuuenū bone p̄ditōdes: q̄s iste doctor enumerat in. i. ca. q̄rte p̄ris. P̄zo em̄ iuuenes sūt liberales. Se cūdo sunt aiosi r̄ bone spei. Terto magnanimi. Quarto nō sunt male mori. Quinto de facili miserēt' Sexto sūt verecūdi r̄ erubescitui. r̄ ista ē tāgunt'. ij. r̄ betouce. Alitio circa istū tertū scidū ē q̄ salo mō multa babuit noia fieri solet norari: r̄ parte d̄. r̄ declarat' circa initia libroz biblie q̄s ipē cōpo suit. i. sapie: pabolaz ecclīastices: cāticoz. vt appet' p̄ h̄ metra. Idida pacificus salo. sil' ecclīastes. Ap pellā doctū q̄tuo: ista vīz. ¶ Lō. ops. i. de? l' annit. i. i. cessit ydide. i. salomōi. r̄ interpretat' discret' po scēt. i. r̄ q̄rēt' dona sōpbie. i. sapie. grecū noīne ē intm̄ vt vīcat vsū nāe: qz nō est vsū nec auditū q̄ aliq̄s b̄fēt naturalr' tātā sapiāz. Istē d̄icol' p̄dit' de p̄dor ris. p̄dit'. i. diues effect' i. igenij. i. igenij. sapia. i. decorauit scdo b̄reus. i. honorauit. r̄ d̄. de dec' ris. i. menta i caret singulari nūero. r̄ declinat' amenia iū. ib'. i. muros tēplo d̄. a tēplo n̄ ē i vsu amor' iordiat' mlier' mlier' d̄. q̄s molier' q̄s m̄l cens bez: de q̄ hiero. S̄ iouinianū pulchra facile adamat' qd plures amat' difficile custodit' molestū ē possidere qd nemo b̄re dignat'. minozē tñ miseria deso: mis mulier bētur: q̄ formosa seruat. de q̄ eso pns. Femina femineū nil bñ finit op' euertit. i. effrenauit destruxit eū p̄fectū. i. repletū sil' fecm̄ [gasis. i. diuitijs. Dec b̄feto. p̄uēt cū sabula poze. qz ibi vsū ē de mercurio d̄ eq̄ dictū ē. Arte potēs r̄. Itē h̄ de salomōe d̄ nature vīcat vt vsū. r̄ ibi de iunone bona nouerca: h̄ aut' de muliere pessima.

Gnosia dum raras quateret dodona racemos
Water larga feres miserata fame pereuntes
Tritbolomon mundo misit serpente ministro
Qui primum terre speciem monstrauit ariste

Hic p̄r pseustis reincipit p̄ libito tāgēs talē fabulā. Quodā tpe quo dodona filia crebdenſis p̄ duceret paucos fructus: ceres m̄ larga buani ḡnis miserta instruit tritbolomū i agricultura q̄ p̄r m̄strāte spēte oib' modū colēdi agros p̄ frugib' edocuit p̄ his bystozia scribit̄ ab ouidio circa finē vi. met̄ba. vbi d̄r q̄ ceres irata de amissioe filie sue p̄serpine. misit sterilitatē p̄ totā terrā. postq̄ autē filiā repisset misit tritbolomū i currū q̄ trabebat a spētib' r̄ p̄ istū ceres d̄r: dedit scia fruges toti mū do. dū autē iste venisset ad domū linc̄ reḡs. voluit eū occidere linc'. s̄ ip̄e p̄ cererez mutat' est in lucē qz suū militē occidere panerat. Veritas hystozica: vt dicit̄ fuit q̄ ceres fuit d̄na ditissima q̄ tpe cuius dā famis acerbe p̄ tritbolomū pcuratorē suū vēd̄t iussit frumētā in diuersis p̄tib' vrbis. Ista fabula sic exponi p̄t. Ceres ē de' p̄r. tritbolom' ē r̄ps v̄l fili' dei icarnat' q̄ semiauit legē r̄ semē fidei n̄e fructuosus. filia ceres' est aia būana q̄ p̄ p̄ctm̄ r̄ puaticatioez p̄t̄boplausti p̄dita erat. linc' ē p̄plus in deoz q̄ effect' ē obſtinat' r̄ bestialis. Alii ceres ē r̄ps q̄ postq̄ p̄ctm̄ suā aiaz de penetratib' plutōis. i. diaboli liberasset: etiā totū mūdū p̄r post resurrectionē r̄ ascēsiōnē suā recreauit p̄ semina euāgelij publicata p̄ tritbolomū: h̄ ē p̄ discipulos suos. qz i oēm terrā exiit son' eoz r̄c. Aduertēdū ē p̄formis ad tertū q̄m̄ p̄ia etate boies vescebāt glāde r̄ fructib' naturalr̄ in siluis r̄ agris sine cultura cresce tīb': vt d̄i. Boe. v. de. cōso. p̄bie. felix nimū p̄oz etas p̄tēta fidelib' aruis. nec inerti p̄dita luxu. facile q̄ sera solebat. icinnia soluere glāde. Tales fruct' marie abūdāter crescebat in dodona. q̄ semel steri lis fuit. Ceres autē q̄res filiā suā instruit tritbolomū filiū cuiusdā bois: in cuius domo recepta fuit agricultura. ēbat autē iste currū ceres' tractū a spētib'. qz fm̄ v̄itatē tritbolom' erat hō astut' r̄ p̄r dēs. P̄bisce ceres p̄t significare vinū naturalē. p̄ductiūā rez p̄ calorē r̄ humozē cui' filia d̄r: p̄serpi na q̄si. ppe terrā serpēs: qz in celo luna ē inferior planeta q̄ d̄nat sup̄ būida r̄ ea nōvigēte in reb' fit sterilitas. qz deficiēte humoze fruct' nō pullulant. **Q**uo dō. [cū dodona ista filia q̄si dās dona] gnosis adiectiūū est gnosis fia. s̄iū. i. crebdenſis a ciuitate illi' p̄ter sic dicta] quateret [i. p̄duceret r̄ emit teret. vñ q̄tere significat cōmonere. cōcutere. pcutere. vetare. r̄ bz cōposita pcutio. pcutio. incurtio. discutio: ita dicit̄ catho li. [racemo raras] i. paucos fructus: vbi nomē. speciei sumitur p̄ noie generis [ceres] ista dea frugum: quasi creans res [mater larga miserata] de misereoz. eris. d̄r r̄ nō de miseroz boies sup̄. perentes fame. bec famēs mis. [misit mūdo] d̄r: amundano p̄ antifrasm̄ qz mund' nō mūdāter: sed magis polluit: ergo qui manet in mundo quō mundus erit [tritbolomū] istū virum et hoc dico] serpente quodā ministro. i. ministrante sibi [q̄] i. tritbolomus] monstrauit [sine de. r̄ tunc] textus est specie r̄ nō specie. Si autē textus sit demonstratiū: tūc d̄r: specie monosyllabū [p̄mum] specie vel spēm ariste. i. frugū bladi vel segetis. Et dicitur de areo ares [terre] i. terrenis hominibus. Nubes etbereas precibus obstruxit belias

Bramina nulla super madidus stillaret vt ymber

Pulsus humo patria bibit a torrente propbeta

Sufficit pastus quem detulit assecla coruus

In hac pte alit̄bia incipit hystozia de pp̄lo isrl' q̄i regnū eoz fuit diuisus p̄ p̄ctā ppli. r̄ diuidit̄ in duas p̄mo ponit gesta tpe ma'oz. scdo tpa q̄rūdā bonoz ibi occasus ioseph. Itē p̄ma in tres scda ibi. Effugiū terre fr̄ia ibi. Addict' morti. In p̄ma pte d̄r sic. ad p̄ces belie nubes celi obstruce fuer̄. ita vt null' būoz caderet sup̄ verbas tre. pp̄ qd̄ ip̄e expulsus ē a patria r̄ bibit de torrente: r̄ cōedit pastus sibi allatū p̄ cornū. Nec bist. bēf. iij. reg. viij. c. vñ belias hō diuin' exorauit deū. vt nō plueret super terrā ānos tres mēses sex. vt videbat iesabel reginā gētilē volētē cogeri pplz isrl' sacrificare ydolis postea autē orauit amoze ppli israeliticū q̄si p̄eunt' vt plueret r̄ pluit. vñ d̄r in. c. allegato: q̄ factū est h̄bū d̄ni ad belia dicētis. Recede hinc r̄ vade p̄ oriētē: r̄ abscondere in torrente charib' q̄ ē p̄ iordanez r̄ ibi de torrente bibes: r̄ ita fecit. Cornū q̄ deferebāt ei carnes r̄ panē: r̄ siccato illo torrente iuxta mandatū d̄ni iuit i sarrepta sydonioz: r̄ ibi a qdā vidua nutrit' ē. Et hystozia p̄z q̄ efficit̄ est ofo viri iusti apd̄ deū. qz multus valet dep̄catio iusti assidua: vt d̄i. br̄is iacob' i eplā sua canonica ca. v. vbi allegat̄ bāc. bysto. r̄c. Est em̄ ofo q̄si nūcia quā ad deū p̄ tpe n̄ra mittim': q̄ si fuerit iusta r̄ honesta r̄ ea p̄ori gamus humiliter r̄ deuote erauditur: qz sic dicit ang. in quodā sermōe. Ofō si pura est si casta iuerit celos penetrās vacua non redibit. Et idē alibi. Ofō orātī est subsidū. deo sacrificiū. demomb' autē ē flagellū. r̄ Amb. sup̄ psal. di. Despiciunt ofones leues: diffidētes. inutiles seculi curis anxie. r̄ rerum

corpaliū curꝝ ipſicite: bonoz aut opoz fructibꝝ inſecūde. Et caſſio ſup pſalꝝ. Oſo ſerena cor: abſtrahit
 ⁊ mundat a vitꝝ. ſubleuat ad celeſtia. reddit capaciꝝ ⁊ digniꝝ ad accipiēda dona ſpiritualia. Jeſabel
 ſignificat diabolū q̄ boies faciebat ydolatrare. Delias aut ē xꝑs iſtingēs pratē demonis. ⁊ aſi adnē
 tū xꝑi ceſſabit pluuia ⁊ ros p̄dicatōis diſit. q̄ belias bibit de torrēte i via. dꝛ i pſalꝝ. h̄ ē q̄ xꝑs bibit de
 torrēte in hac valle miſeric. qꝛ de lāguozes nꝛos paſſus ē. ⁊ p nob moſtuꝝ ē. ⁊ coruꝝ h̄ eſt p̄ctozes mĩnĩ
 ſtrabāt xꝑo neceſſaria vite. Finaliter belias delatus eſt in celū. curru igneo. ſ. poſt reſurreccionē eiꝝ
 vt apit tertꝝ ſequēs ⁊c. ¶ G. L. ¶ Delias [iſte. pꝑbeta] obſtruit. i. clauſit. ⁊ puluere nō paſſus fuit nu
 bes ⁊ tbercas. i. aereas: qꝛ ſm verā p̄biāz nubes ſunt in aere: ⁊ ſunt vapozes hūidi eleuati a corꝑibꝝ
 humidis. vt ab aqꝛ ⁊ talibꝝ q̄ calorē ſolis in aerē. ſ. in mediā regionē aeris. Et iſtꝝ nubibꝝ coad unatis
 ipſe graues fiunt ⁊ cadūt. ⁊ ex hoc cauſat pluuia ſicut magis declarat ſup p̄mo metheozoz ꝑrecibus
 ſuis. Nec eſt tertia ſpes ceſure q̄ dꝛ poſteꝑtimmeris: qꝛ vltia de ꝑcis breuis ē. ⁊ bic. ꝑducit in ꝑncipi
 ꝑio qꝛti pedis vt nullꝝ imber dꝛ ab inebriādo. i. ſecūdādo terrā. i. nulla aqꝛ. nullus humoz. nulla plu
 uia ſtillaret. i. ſtillādo caderet ſup gramina. i. verbas. Et bic ꝑꝑo poſtꝑomē ſuo casuali ꝑ figurā
 q̄ dꝛ anaſtrophe: vt apd h̄gillū. Trāſtra p ⁊ remos ⁊c. Et vt di. donatꝝ qñ dꝛ pubetenꝝ. ꝑꝑba. ſ. belyas
 dꝛa ꝑcul. ⁊ ꝑboꝛ ꝑbaris [pulsus humo]. i. a terra patria [adiectiuū] eſt [bibit a torrente]. ⁊ dꝛ torreo
 i. voluo. vñ ebrardus. Torrēs eſt veniēs aqua ex nubibus liqꝛfactis [paſſus]. i. cibis nutrimentū ⁊ dꝛ
 de poſco is. i. ſufficit [ſibi] quē [paſſū] comū. illa auis [aſſecla]. i. miſtternūcius Aſſecla ſm catbo
 licon dꝛ aſſeꝑoz ſeruus vel comes qui ſequit aliquē [detulit]. i. ſibi aſportauit. Sequitur tertus

Borgonis effigie mortalis vertitur ꝑde

Nam qui viderunt lapides quaſi dirigerunt

Bellozopbon monſtro cum palladis arte perempto

Comit equi pennas ⁊ ſe dimiſit in auras

¶ Dic ꝑſeuſtis ponit aliā fabulā. v. di. q̄ mortales boies. vtebāt a gorgone. ita vt q̄ eā viderēt r̄gore
 lapidis ꝑtraherent. Dicit ꝑterea q̄ bellozopbon mōſtro deuicto ⁊ ꝑempto ꝑ arte palladis comit
 i. ornat equū ſuū ⁊ volauit ꝑ aera. Sciedū eſt q̄ in h̄ tertu duplex ꝑt eē lectura. Prima ē vt in iſtia
 q̄ttuoz h̄ſibꝝ tantūmodo tractet vna materia. ſ. de ꝑſeo q̄ ſupauit gorgonē: q̄ ꝑſeꝝ alio noie appellat
 bellozopbō vt inquit. Secda lectura eēt vt in duobꝝ ꝑris h̄ſibꝝ tāgaf fabula de ꝑſeo ⁊ gorgōe i ſcōis
 de bellozopbōte. Aggrediēdo ſinā et ꝑōes h̄ fabula deſcribit ab illo iꝑentofe poeta ouidio ſepe cō
 memorato i. iij. metꝝ. circa finē. Gloſe cōes greciſimi ſup illo h̄ſu i trinitatibꝝ poetiꝝ. Borge. tres
 monocule q̄ fuere ſozores. Dicit ſic. Pboꝛē q̄dā rex fuit q̄ habuit tres filias. i. meduſam. curialem ⁊
 ſtenio quibus morte ſupueniente ipſe reliqꝛt regnū. Iſte tres ſolum bebant oculum ⁊ gorgonee vo
 cabāt meduſa. aut oēs cernētes ſe mutabat in lapides: ſz miſſus eſt ꝑſeus ad gorgonē interficiendā
 ⁊ debāt arꝑe gladiū mercurij: ⁊ tuncꝛ palladis crīſtallinū. Vñ meduſaz auxilio ⁊ filio palladis in
 terfecit: cui cū caput abſcinderet ex ſanguine eiꝝ orꝝ eſt equus pegafē alarꝝ. Veritas hiſtorica fuit
 q̄ ꝑboꝛē rex tres filias hūit: illas. ſ. q̄ h̄re vñ oculū dñi: qd̄ n̄b̄ aliū eſt niſi q̄ ſucceſſerit in regnū
 ꝑris. ⁊ ſere ipe ⁊ tres vnicā ⁊ ꝑſes pulchritudine habuerūt. vñ monocule nūcupant. Dicit ꝑr̄ ille
 gloſe ꝑ allegoria. q̄ ꝑboꝛcus. i. mentis grauitas quā timor comitatur habuit tres filias. ſtrennio in
 terꝑretat carniſidebilitas. Curiale lata ꝑfunditas vel cogitatio fluctuās ⁊ inſtabilis. Meduſa obli
 uio deſperatio vel terror q̄ em̄ ceca dꝛ. Lecꝝ em̄ dꝛ ille qui comitat tres ſozores. Meduſa vñ ſe intu
 entes in lapides cōmittabat. i. ille q̄ bz tria vicia durus qñ lapis efficit. ꝑſeus eſt hō vtuofus. Arꝑe
 mercurij. i. bona faciūdia. Elipeꝝ palladis ē ſapia cū q̄ vicit illa tria vicia. Per pegafum equū alatus ⁊
 diurnū illius bonā famā ꝑcedēt ab opatōibus vtuofis intelligimꝝ: q̄ ꝑ totū mūdū gñalꝝ diuulgat
 Dicunt autem gorgones quaſi terre cultrices. ge. em̄ eſt terra origo culturaꝝ. Et quibꝝ apparet q̄ ad
 ſuperandū hoſtes feroces nō nimis requiſit ſapia q̄ bellica arma. Ultra alꝝ iſta ꝑt exꝑoni h̄ fabula
 Borgeones iſti ſunt aduocati q̄ boies lapides. i. ſtꝑꝑetes ⁊ admirātes eos reddūt: qui oēs hūit vnuz
 oculū: h̄ ē vñ genꝝ malicie ad extozquēdas ꝑciūas: ⁊ iſtū oculū. i. ſenſū naturalē quē appellat ⁊ iſtā
 ꝑudētā ⁊ ſapiam mūdi auferit moꝛs. ⁊ eos dimittit ſine capite rōnis: ⁊ ita moꝛiunt ⁊ a ꝑſeo vñ camē
 ¶ Alꝝ ꝑſeus ē xꝑs natus de maria h̄gine. gl̄ioſa vñ di. Fulgētꝝ. q̄ ꝑſeus occidit meduſaz. i. ſtatiz cū alꝝ
 q̄s facit aliqđ notable factū ſtatiz naſcit equꝝ volucris. ſ. fama publicās illd̄ quā famā pulcherrime
 deſcribit Virg. iij. eney. ⁊ late dicit. Fama malū q̄ nō aliū veloci vllū mobilitate vigeat. Sireſqꝛ acqꝛ
 rit eūdo parua metu ꝑmo ⁊c. Cria alios duos h̄ ſciēdū eſt: q̄ alꝝ dicūt aliꝝ de inuētiōe pegagi: q̄ ꝑ
 cutōe m̄i pedis f̄ dētē i elitūe mōte muſaz ſecit. Vñ ꝑtus vꝝ ꝑtoꝛ rex lybie duas ſozores hūit. De prima
 puez hūit ſagaciſſimū: pulcheri imū: fortiſſimū: ⁊ gñōſiſſimū: ⁊ dicit ē bellozopbō. ꝑma vzoꝛe moꝛ
 tua habuit ſcōzaz q̄ iſtū puerū ꝑcupiuit: ⁊ q̄ ipe ſibi obtēꝑare noluit: nō erga maritū ſuū eū accuſauit

Quo audito p[ro]f decreuit eū mittendū ad q[ua]ddā mōstrū silicie superādū. s. chimerā q[ua] parte sup[er]ior[um] erat leo in medio byrci: & a p[ar]te sup[er]iori serpens. Iste iuuenis istū mōstrū sup[er]auit: & pegasum equū acq[ui]siuit. Veritas bystorica fuit q[uod] in silicia erat q[ua]da[m] mōs piculosus: in cui[us] pede leōes bitabāt. in scōda byrci siluēstres fortissimi. in tertia serpētes. In hūc mōtē accusatiōe nouerit sue iste puer miss[us] ē s[ed] oīa euasit & chimerā sup[er]auit. Istū mōstrū p[otes]t significare meretricē queliber: ut illū. oī re h[ab]e me retrit est dicta chimera. Est leo p[ar]te prima: mediū cap[ut]: anguis ab yma. Est leo p[ar]te fast[us]: capra fordid[us] anguis adastus. Alit iste mōs ē iste mūdus q[ui] bz tria g[ra]tia feraz. In p[ri]mo gradu sunt leones violenti raptores imp[er]ij & sup[er]bi. In scōdo sunt byrci fetidi & luxuriosi. In tertio sunt serpētes & diuites astuti auarri. Hektoropbon aut[em] id est x[rist]us vel quilibet virtuosus ista sup[er]at: & sic mūdus sine piculo euadit. Et ballegari p[otes]t s[ed] maliciaz noueraz. ¶ Construe sic | yde. | dicit glose cōmunes fuit regina q[ua]da[m] q[ui] mutata fuit a medusa: sed ego illud n[on] p[otes]t reperio. Et ego credo q[uod] melius glosetur sic | yde. | i. fortuna: & est nomen grecum & declinat[ur] bec yda ydos: & inde ydea & ydos & alcides mortalis: s[ed] humana | h[ab]etur | i. mutatur | effigie gorgonis | id est meduse | nam | p[ro]p[ter] quia illi | qui viderunt | illū | dirigerūt | i. rigidi facti fuerunt quasi lapides | bello: opbon | ille vir | comit[ur] | i. ornatur | p[er]nas | i. crines equi sui | & dimisit se in auras | i. in aera. & hoc dico | monstro perēpto | i. occiso | cū arte palladis | illius deae que est dea sapientie. ¶ Monstrum est vt dicunt philofophi naturales effectus veniens extra temp[us] & frequenter cum dispositionibus sibi aut speciei sue disconuenientibus. Et potest in genere venire quadrupliciter. P[ri]mo ex parte materie in se. Et hoc dupliciter. vel p[ro]pter defectum vel p[ro]pter abundantiam. Secundo mō ex dispositiōe ipsius materie: vt si sit nimis siccā & non flupibilis: sic generatur gnauus & ecomerso. Tertio ex continente materia: sicut si mat[er]ia aliquid rumpatur & erit aliqua portio materie: & sic fit homo gibbosus. Quarto modo ex parte agentium vel sup[er]ior[um] vel part[um]cularium: & de istis latius videat in .ij. pbisicoz circa finem.

Effugium terre uezabel obstruxit belie

Cum distractus equis apparuit igneus atis

Flammea que venit vatem quadriga leuauit

Spiritus beredi geminatur amore magistri

¶ Dic alit[er] b[er]ia subiungit bystoria suā que dependet ab alia tacta p[ri]us. Dicit q[uod] belye non est relictus locus p[er] que effugere posset. sed oīs impedit[ur] fuit p[er] uezabel. Dicit vlt[er]i[us] q[uod] ipse belyas fuit: & curru igneo ductus & leuatus in celū. Dicit finaliter q[uod] sp[irit]us p[ro]phetizandi que bebat belyas geminatus est in discipulo suo belyseo. Nec bystoria describitur. in .regū. xix. caplo. Quantū ad p[ri]mū verbum vbi dicitur: nunciavit aut[em] achab uezabel omnia que fecerit belyas: & quomodo interfecisset omnes p[ro]phetas baal gladio. misitq[ue] nunciū ad belyam dicens. Nec mihi faciant d[omi]n[us] & bec addant nisi hac hora cras posuero aiām tuam sicut animā vnus ex illis. Timēs ergo belyas fugit: venitq[ue] in bershabee iuda: & dimisit ibi puerum suum & iuit in desertū & periuu a d[omi]no. D[omi]ne sufficit mihi: tolle aiām meā. & p[ro]iecit se & obdormiuit in vmbra imperij & sibi apparuit angel[us] d[omi]ni: vt ibi p[ro]phet[er] aperit. in ista p[ar]te elicif vni documētū. s. q[uod] null[us] p[ro]p[ri]etate vel diuini cultus vel fidei assertionē vel exaltatiōis d[omi]ni aliquid dānū incurrere: ne a potentib[us] d[omi]ni quoq[ue] modo affici. Viri litterati v[er]itate & quid agendū et dicere & asserere debent. Sed sunt aliqui cupiētes eos impedire ne veritatē dicāt vel post eā dictā volūt eos aliq[ui] mō opprimere: & hoc est vere tyrānsare. Permittant q[ui] libere loqui q[ui]q[ue] s[un]t deum & iusticiā dici debeāt: saluo t[ame]n semp[er] honore regio. verūtū vt d[icitur] in ethicis. Si veritas & amicitia dissentiat: veritas est amicitia p[re]ferenda. Et malicia vel tyrānica conditio istius regine uezabel in hoc nō est mutāda: s[ed] sceleratissima reputāda. Circa aliā p[ar]te sciendū est q[uod] .iii. regū. ij. c. habet quō belyas cū discipulo suo belyseo de galgalis transiuit in betbl. de betbel in hierico: & deinde i[er]o: danē et tulit belyas palliū: & inuoluit eū & percussit aq[ui]s: q[ui] diuise sunt in vtramq[ue] partē: trāserūt ambo per ficū. Et dixit belyas ad belyseū. Postula a me q[uod] vis vt faciā tibi anteq[uam] tollar a te. Dixit belyseo. Obsecro vt fiat sp[irit]us vt duplex in me. Et ecce currus igneus & equi ignei. Et ascendit belyas p[er] turbine in celū: clamabat belyseus. Pater mi: p[er] mi. Et scidit belyas vestimēta ei[us] & p[re]s duas. vt eleuauit palliū belye q[uod] ceciderat ei[us]: & illo p[er]cussit aq[ui]s: & s[un]t diuise. Et dicit. vbi est de[us] belye. Et iterū p[er]cussit & diuise sunt: & trāsiuit aquā. Vidētes h[oc] filij p[ro]phetaz q[ui] erāt i[er]o: danē dixerūt. Requieuit sp[irit]us belye sup[er] belyseū: & veniētes in occursum ei[us] adorauerūt eū p[ro]ni in terrā. Et p[ro]phet[er] tangit qualif misit sal in aq[ui]s: & dixit. Sanā aq[ui]s bas: & nō erit vltra mors neq[ue] sterilitas. Dicit glose q[uod] uezabel: id est iudei vel sinagoga. belya. i. x[rist]i morti tradidit: q[ui] x[rist]us a morte resurgēs in celos ascendit. Belyse[us] aut[em] de p[ro]p[ri]etate est: vt sp[irit]us belye in eo duplicaret. i. anteq[uam] ascēderet dedit discipulis suis sp[irit]u s[an]ctū vt in die pentecostes in igne & linguis. Aduertendū ē q[uod] boni discipuli ē optare vt mag[ist]ri sp[irit]us in

eo duplicet. i. dō diligēt laborare exercēdo se in studio: vt possit maiorē scie gradū i duplo attinge
re ⁊ bñe q̄ sit ille quē habuit magi sui? Doc aut fieri poterit: vt d facultate oratoria dicit cicero. Ar
te imitatiōe ⁊ vsu vel exercitio. ¶ Lō. | iezabel | ista regia. nomē est indeclinabile | obstruit | .i. clau
sit ⁊ impediuit | belye | istū scō p̄pbe | effugiū | d̄ de effugio is. i. recessum vel fugā: vel locū p̄ quē es
fugere vel euadere possit | terre cū aris | aris est ps curr? Et in tractatu de sfera d̄ linea trāsiens p̄
centrū spe applicās extremitates suas ad circūferentiā: ⁊ vtrāq̄ pte sere d̄ aris sere. Nā aris de
notat volubilitatē circūferentia vel sere circa ipm qd cōnotat dyameter: vbi b̄ est d̄ria int ca | aris igneus:
i. currus igne? ⁊ sic b̄ eēt synodochel | distract? | .i. diuersimode tract? | apparuit | belye | quadriga d̄
de quattuor ⁊ ingū | flāmea | q̄si ignea q̄ venit de celo | leuauit | eleuauit | vatem | .i. istū p̄pbam ⁊ sic
sumit in bono significato | spūs | p̄pbetie | geminat | .i. duplicatur | beredi | .i. belyseo | amoze mgfi
sui. i. belye. magister d̄ a maiorī statu. In istis duab? bystorijs est facilis cōparatio. Primo largitas
cereris. ⁊ sterilitas belye: vt dicit glose. Quātū ad illā p̄tez. Nubes etberreas ⁊c. Alif d̄ q̄ sicut in il
la fabula gnōfia ⁊ cetera facta est mentio de bonoz abundātia data cereri: ita ibi. Nubes ⁊c. De bo
noz ⁊ pluuie carentia facta ab belya. Ista aut p̄ns bystoria cōuenit cū p̄cedenti fabula in hoc: q̄ si
cut pleus delatus est p̄ auras cū pegaso equo: ita belyas in curru illoz: sicut gorgones iste erant mu
lieres puerse ita ista regina iezabel fuit pessima. Itēz sicut bellozopbon habuit artem palladis. i.
sapiam: ita belyseus spiritū magistri sui duplicatum.

Titbonum thalamis dignans auroza superbis

Augendo vitam mutauit in vsq̄ cicadam

Extinctum troie sepeliuit memnona longe

Annua cutus aues venerentur festa frequentes

In hac p̄p̄seustis. p̄libito incipit fabulari seu disputare: ⁊ dicit q̄ titbon? fuit marit? auroze qui
vitā suā tm̄ p̄durit donec i cicadā mutat? fuit. Dicit p̄terea q̄ mēnon fili? auroze: mortu? est in bello
troiano ⁊ sepult? ab ea: cui? festa ab auib? ānuatim celebrant. Nec fabula q̄tum ad p̄mā p̄tē tangit
in quarto eneydos a virgilio vbi d̄. Titboni croceū linquens auroza cubile ⁊c. vbi p̄tz q̄ textus est
titboni sine. r. in p̄ma syllaba. Fuit aut iste titbon? frater laomedōtis patris p̄ami regis troianozū
Dui? fabule veritas bystozica est q̄ titbon? fuit rer potentissim? orientales terre partē inhabitās
ideo maritus auroze d̄. Auroza em̄ est hora matutina q̄ sol oritur. ⁊ d̄ ab aura. Est aut aura vēr? dul
cis q̄ tūc flare solet. Mutat? est iste in cicadā aial puulū garrulū: q̄ in senectute sua moze altoz senū
fuit garrulus. iurta illud ouid. O sola fortes garrulitate senet. Alie sunt p̄prietates q̄ faciunt ad re
cōmendationē senectute: videātur a tullio de senectute q̄ incipit. O tite si qd ego adiuto curā ne le
uasse ⁊c. Circa scdāz p̄p̄tis text? p̄ticulā sciendū ē q̄ vt habet. rii. metbamoz. vbi describit luct? auro
re de morte mēnonisi. Et di. ouid. Luctib? ē auroza suis intēta. P̄iasq̄ nunc q̄ dat lachrymas: ⁊ toto
rozat i orbe. Et d̄ mutatōe mēnonis i volucres di. Et p̄mo fil? volucris. nūc hovolucris ⁊c. Nā mēnon
iste iuit ad troiā ⁊ ibidē interfec? est. ipse aut a matre sua fuit i retbeo p̄montozio troiano sepult?
⁊ aues singulis annis festa ei? celebrare dicunt. Veritas fuit q̄ mēnon vir strennu? fuit occisus et
ibi sepult? ⁊ iurta sepulchry ei? solebāt aues q̄ plurime nidificare. D̄ alif q̄ dū sepeliebat mēnon et
siebat ignis regalis: astiterūt aues quaz due ceciderūt in ignē ⁊ mater credidit iō filij aiā vel cine
res trāsmutari in aues: iō voluit q̄ ministri singulis ānis illic duas aues sacrificarēt ad honozē filij
sui. Et hac p̄te elicit p̄ie matr? officij sepeliētis filij sui defunct? ⁊ p̄ie lachrymāt? ⁊ gemētis. ⁊ ora
tiōes ⁊ obsequia p̄ ipā faciētē ⁊c. ¶ Lon. | auroza | illa regina | dignās | d̄ de dignioz. ris. i. dignāter
accipiēs | thalamis | suis: iurta illud. dic thalamū spōsi ⁊c. | sup̄bis | .i. nobilib? ⁊ p̄pōsis | titbonuz |
istū virū | mutauit | ieu | augēdo | .i. p̄trabēdo | vitā | suā | in vsq̄ cicadā | .i. in illud aial puulū qd̄ can
tat p̄ estatē totā i cauernulis terre: p̄ qd̄ intelligunt boies occiosi ⁊ dediti lasciujs ⁊ voluptatib? mū
danis nihil curātes nisi tocos ⁊ illecebras. d̄ aut cicada q̄ cito cadēs. i. moriēs | auroza sepeliuit mē
nona | .i. mēnonā. actō est gre? | extinctū | .i. suffocatū. interfectū occisus | troie nomē est ville: ⁊ est
dissyllabū. ⁊ d̄ a troie regē: sita ē in frigia. ⁊ inde troius ia. iū. dissyllabū: ⁊ troianus na. nū. ⁊ trois
i. troian? ⁊ troodis. vel dos. i. matrona troiana. Lōge pōt esse aduerbiū q̄ litatis: vel pōt eē nomen.
| longe | .i. p̄pōse ample magnifice | cut? | mēnonis | festa annua | .i. ānuā | .i. ānuatim iterata | aues |
d̄ ab auēdo | .i. cupiēdo: vel ab a qd̄ est sine ⁊ via | frequentes | .i. frequentantes. nomen est. p̄ participio
| venerant | .i. bono: antur. verbū est cōmune bic actiue vel transitue posituz

Adductus mortū faciem rigat umbre salubri

Ret ezechias et fati distulit bozas

**Ne dubitaret item se promeruisse salutem
Lora sui cursus sol retroflectit anbelus**

¶ In hac pte alitbia ponit suā recreationē dicēs q̄ ezechias ret mortū adiudicat? flevit: r̄ tps̄ mortū
sue dilatauit siue dilatuū fuit a deo: r̄ ne dubitaret q̄n salutē r̄ vite plōgationē meruiss̄ sol q̄ p̄tinue
mouet ad motū tpe deferent̄, cursus suū reflexit ad ortū p̄ns̄ bystoria habet originalr. iij. regū. xx.
ca. vbi d̄r. Egrotauit ezechias vsq̄ ad mortē: venit aut̄ eū ysafas fili⁹ amos p̄p̄bete: dixitq̄ ei. Dec̄ di
cit dñs de⁹. P̄cepte domui tue: morieris em̄ r̄ nō viues. Qui p̄uertit faciē suā ad parietem r̄ orauit
dñm di. Obsecro dñm memetū quōd ābulauerim i vitate corā te. Flevit itaq̄ fletu magno. r̄ fact⁹ est
fimo dñi ad ysafā di. Reuertere r̄ dic̄ ezechie: audiuit orōnez tuā r̄ vidit lachrymā tuā r̄ ecce sanauit te
Die tertio ascēdēs tēplū dñi r̄ addā dieb⁹ tnis. xv. ānos: s̄ r̄ de manu reḡs affirioz liberabo te: r̄ ci
uitatē hāc p̄tegā r̄c. Et dixit ysafas afferte massas saccoz: quā cū posuisset sup̄ vlc̄ er̄ curat⁹ ē. Et di
xit ysafas. vis vt ascēdat vmbra decē lineis: an vt reuertat totidē q̄dib⁹. Et ait ezechias. Facile ē vim
bra crescere decē lineis: necē volco r̄ h̄ fiat: s̄ vt reuertat retro: s̄ decē q̄dib⁹: r̄ ita fcm̄ ē: r̄ illd̄ fcm̄
ē r̄ illd̄ sufficit p̄ textuali expōe. alia eiusdē cā. dimittunt tanq̄ ip̄tinetiā. sicut fcm̄ ē sp̄ i p̄cedētib⁹
Ezechias respicit quēlibet p̄tōrez: cui p̄cedit de⁹ spaciū p̄nie intm̄ q̄ ēt p̄ora crimia r̄ pctā vōt p̄ cō
trictionē: p̄niam: satisfacionē: r̄ p̄fessionē emēdare. Dñs em̄ nō vult mortē pctōis: s̄ mag⁹ vt p̄uert
tat⁹ r̄ viuat. Et hic aliq̄l̄it tāgi posset materia de p̄fessioe quā i illo bello metrico qui incipit. Peni
teas cito peccator r̄c. Et materia illa ad longū tractat. iij. sinay. verū ē tñ q̄ notari volo illud q̄ scri
bit⁹ Marci. i. c. Penitentini r̄ credite euāgelio r̄c. Aliud documētū ē hic. s̄ q̄ multū valet ofo cū fle
tu r̄ amaritudine cordis: vt ēt talis ofo impetret sanitatē corpālē: imo r̄ vite plōgationē vltra pio
dū naturalē vt b̄icid̄ facta est illa p̄suetudo r̄ religiosa: q̄ p̄egre ecclias dei beate marie r̄ sanctorū et
sanctaz visitare solem⁹: dū mō tñ intēctio sit recta r̄ petitio nō sit rōni dissona. ¶ Lon. Ezechias ret
israelita addit⁹. i. adiudicat⁹ vel deputat⁹: r̄ est text⁹ melior q̄ adduct⁹ p. u. i. mortū rigat lactiuū est
aut absolutū i faciē suā i ymbze. i. aequal r̄ lachryma salubri. i. salutifero r̄ vtili r̄ ip̄e distulit. i. p̄
longauit i horas fati r̄ mortū sue. i. r̄ ne ipse dubitaret se meruisse i tē. i. itez. d̄r aut̄ p̄nie reoz de p̄
mereo: i. salutē. i. vite dilationē: imo vt. i. certe sciret i sol d̄r q̄i solus lucēs: r̄ est medi⁹ inf̄ alios
planetas: vi dicit astrologi: sicut rex i medio regni i angel⁹. i. festin⁹ vel fatigat⁹ vel veloc⁹ cursus
flectit retro lorā i loz est habena equi. hoc solū met̄aphorice r̄ poetice attribuunt i sui cursus. i. motu.
Iste versus est astrologie quo ad sniam: q̄ in eo tangit de sole: de motu et: de retroflectioe vel
retrogradatioe: de quib⁹ videat in sc̄do celi r̄ mūdi r̄ tractu de spera. Ista bystoria p̄uenit cū p̄ceden
ti narratioe fabulosa vel poetica in hoc q̄ sicut t̄tboni vita aucta est r̄ in cicadā cōmutata est: ita vi
ta ezechie. r̄ sicut contra naturā est cineres mutari in aues: ita q̄ sol retroflectatur a motu suo.

Excedit laudes hominum qui primus agones

Instituit fieri sub vertice montis olimpi

Ardua victrices obmubit laurea crines

Ducit pompa domum sequitur confusio victum

¶ In hac pte exponit p̄sentis aliā bystoriā. puocādo alitbiā: r̄ dicit q̄ ille q̄ p̄m̄ instituit agones si
pōt sufficere laudari ab hoib⁹: q̄ i illis coronabant laurea q̄ obtinebāt triūpbū: r̄ ducebant domū
cū pōpa r̄ solēnitare illi ho q̄ vincebant erāt p̄fusi. Pro ist⁹ text⁹ elucidatioe est aduertēdū: q̄ vt di
cūt glofe cōes hercules postq̄ a diuersis victorijs insignis i greciā rediisset: r̄ ita p̄fect⁹ labore parit̄
etate q̄eta vitā ducere delegisset: iux̄ olimpiū montē p̄cedit: r̄ ne hoies avirtute desisterēt: ier̄ t̄iaq̄
p̄sumerēt vitā: diuersis gñis ludos instituit q̄s olipicos ab olipo mōte vocauit. nā alij cursu alij lucta
tōe alij alij pugnis inf̄ se decertabāt. r̄ q̄ legitie certassēt: i agone p̄stitisset: laurea corona p̄miabāt
vt p̄bs. i. ebi. ait. Frustrat teste ille fortissim⁹ atbleta milo crotonicis q̄ndes victor euasit. Sūt tñ q̄
dicūt olipicos ludos a ioue institutos. nā i olipico mōte ip̄m̄ bitasse p̄stat oim̄ approbatoz snia. verū
tñ explanatio tert⁹ n̄i nō stat i decissioe hui⁹ p̄trouer̄sio: id̄ ip̄am ad p̄ns̄ relinq̄. ¶ S̄ p̄ h̄nda iforma
tioe morali ex tertū p̄nti p̄siderēdū ē q̄ veluti p̄m̄ institutor agonū nō pōt iux̄ sniam l̄re sufficiēter
laudari nō hoib⁹: q̄. i. iuenit aliq̄d q̄ hoies ad bñ brēq̄ viuēdū iuitaret ita: ita certe viri l̄fati q̄ volu
mina p̄ponūt r̄ q̄ optia respūt trahūt l̄ris: vt eoz ad posteror̄ mēoria accumulēt: accumulatisimis
laudib⁹ sunt extollēdū: r̄ publico stipēdio ēt nutriēdi. Ita em̄ apollo delphic⁹ mēsam aureā ad thalē
milesiū q̄ tūc sol⁹ alios sapia p̄stabat deferri iussit: ita clemētina d̄ mḡis p̄p̄ianissimos francoz re
ges facere iuz: saltē doctissimis q̄ t̄uoz id̄io marū: vt p̄z ibidē. h̄ mod⁹ obseruat p̄ totā ferme italiā.
Et iā daf̄ hic documētū: q̄ b̄i q̄ sunt dudū i l̄falia palestina: r̄ ad postremū emeriti p̄ncipiū cura r̄

solicitudine debet promoueri ad h vt sciatur vñ future vite necessaria accipiatur. Sic veteres romani se
 cisse multoqz testonia cõpim? r nũculqz vniuersitates suos pbos r studiosos viros postq̃ sufficienti
 ter docti sunt laurea mgriati insigniunt: sic eos a studio absoluunt. Ulteri? dat̃ documẽtu: q̃ illi q̃ victi
 passiõib? bestialib? vetrici r libidini opaz dat̃ r ocio torpẽt pfundedi sunt r ab alioz pfortio arcẽdi. bi
 em mores plimoz corũpũt: iup illd. Morbida sola pec? ificit oẽ pec?. Ob hac rẽ et sunt apd romã
 nos pstituti cõfores: quoz erat offm scire. vñ q̃sqz viueret: r q̃ nõ alq̃ artificio aut mõ bonesto victu
 bñent gũit. mulctabant. instituerunt laurẽ. valẽ. teste sigt aiãm bois morib? r p̃silio instituerunt. Etãsi
 gñificat icipẽ: vt bic. Olip? teste strabone mõs ẽ i grecia altissim? inter tbesalia r macedonia. Est
 alf olip? i gallo grecia. alf vs ad mare rubz in ethiopia q̃ oriẽte sole vsqz ad qũta borã diei flãmas
 emittit. ab olipo vẽit olipia fe. ge. loc? vbi siebãt ludi. neu. vno ge. certamia. h̃ hũ? i arte. Inõ olipias
 tps q̃ttuo: anoz. nã de q̃ttuo: am̃is i q̃ttuo: anos solebãt fieri tales agones. r fm h̃ nũerabant am̃i
 apdveteres: vt olipiade. iij. vel. iij. r. sicut oli nũerabant am̃i ab vrbe cõdita. vl̃ nũc a nativitate xpi
 Obnubere caput. i. caput opire ait fell? p̃opei?. Sñ nuptie dicte a capis? opate. r ẽ trãslatio a nubib
 bus fm fũu? qz nubib? celũ rãgit. Sũrg. i. ij. Arsurasqz comas obnubit amictu. Laurea fũi vel coro
 nula scã ex duob? ramusculis lauri: q̃ oli coronabãt milites q̃ bñi pugnaverãt. hac ẽ poete corona
 bãf. Sñ poete laureati dicti sũt. vñ r baccalarij q̃si baccalarij: qz coronabãt bacc? lauri. Põpa grecũ
 ẽ. r laurẽ. vallẽti teste. Põpa oia spectaclm ẽ i p̃iper? r aduersis. ¶ Lõ. ille .i. q̃ fm? instituit incept
 fieri .i. pagi celebrari agões illos ludos sub̃yricẽ .i. sũmitate olipi mõt? sic dei exedit laudes
 boim sic. f. q̃ nõ põt sufficienti laudari ab hoib? ardua .i. magna laurea corona d̃ lauro obnubit
 i. opit? crics victrices .i. ipi? victor? r põpa ducit .i. victore? domũ .i. ad domũ .i. r pfusio seq̃ẽ
 Occasum iosue deflebant opida iude
 Macedonum campos fons detestatur et arbor
 Omnis ad huc etas precipue bieremias
 Merent morte sua leges et nobile pascha

Macedonum campos fons detestatur et arbor

Omnis ad huc etas precipue bieremias

Merent morte sua leges et nobile pascha

¶ Dic p̃r alutbia subiũgit bystoria suã: vbi facit mẽtionẽ in sua narratiõẽ de vno bono rege isrl. Et
 sic dicit: q̃ oppida iude sũerũt pp iosue: r dicit ẽt q̃ fõtes r arbores detestate sũt cãpos r patriã ma
 cedonũ. dicit vltẽr? q̃ r leges r pascha r hoies cuiuslibet etas. r ipe biere. p̃ ceteris ẽt defleuerũt:
 h̃ bystoria originalr scribit. i. iij. reg. xxiij. Aduertẽdũ ẽ tñ q̃ i q̃busdã tertib? ponit iosue. p. n. p iosie
 cã metri: r ibi ponit lfa. p lfa. r ibi ẽ figura sp̃es methaplastmi q̃ d̃: antbitbes: iur illd. D̃r antbitbe
 fia si lfa ponit vna. Ponere cũ debes aliã: s̃z d̃z olli. p illi. Sñ iste rer appellabãt iosias r nõ iosuas:
 vt pz i dicto ca. allegato. Tũc isto p̃supposito. p explanatiõẽ di. text? illi? ca. diffuse r plire quõ iosias
 valẽt augmentauit cultũ diminiũ: r extirpauit beresẽs: r pfregit oia idola q̃ vbi libet terraz repire
 valebat: r elegit cunct? audietib? oia vba libri federis dñi: r ordinauit vt ppls teneret oia pcepta illa
 vt cerimonias: r oia q̃ scripta erãt i illo libro. r acceuit ppls pacto. dicit text? mult? iterpositis: reuer
 susqz ẽ i bierlm r pcepit oi pplo di. facite pbase dño deo vno. r ita sc̃m ẽ. Dicit vltẽr? text? ibidẽ q̃ i
 dieb? et? ascẽdit rex egypti necbao p̃ regẽ assyrioz ad flumẽ eufratẽ: r abijt iosias rex iuda i occur
 sum ei?: r occisus ẽ i magedo cũ vidisset eũ: r portauerũt fũi mortuũ i bierlm: r sepelierũt eũ i sepul
 chro suo. tulitqz ppls terre ioachi filii iosie r vixerũt eũ: r pstituerunt eũ regẽ p pfe suo. De isto g̃
 iosia dicit text? nr. q̃ multũ doluerũt r tristitia sũt indei d̃ morte ei?. Ille iosias sigt r̃pm pp cuius
 mortẽ aliq̃ bõi viri doluerũt. capi aut macedonũ. i. maloz iudeoz r ẽt spiritũ infernaliũ fuerit sci de
 testabiles r miserabiles pp fontẽ sacri baptismat? r arborẽ scẽ crucis. ¶ Iose cões i fine lecture illi?
 text? ponũt vñũ notabile de occasiõẽ agni i pascha masculi albit: s̃z illd̃ omitto cã bzenitatis. Ex hac
 bystoria erudiunt reges r pncipes vt sũma diligẽtia augeãt cultũ diminiũ mõ p edificatiõẽ ecclias
 rũ nouaz. p substitutionẽ veterẽ. p viroz eccliasicõz. p̃rectionẽ. p oim bonoz ecclie tuitionẽ. p scil
 maticoz r hereticoz extimiationẽ. Itẽ pz h̃ q̃ tristes r desolati sũt subditi de morte dñi eoz. pbi. r
 sci: q̃ eos ad oẽm vitãz viã pduxit. Et ecõtrario eliciedũ ẽ q̃ magno gaudio r ingẽti leticia capiũt
 subditi post mortẽ pncipis eoz tyranni iniusti r pueri: cui? mortez q̃ libet die iprecant. Quaz: opf
 sy cõ oi iusticia r eq̃tate sc̃titate supioze q̃cũqz debet inferiorẽs regere dirigere r intẽdere summis
 viribus vt ab eis diligant quantum fm deũ r rõnem fieri põt. ¶ Lõ. oppida .i. castra iude. i. iudei
 oppida incolẽtes. r bic est methonomia q̃ fit qñ p̃tinẽs ponit p p̃tento deflebat occasus. i. mortẽ
 d̃z de occido media bzeui iosue i cã metri fm p̃missa fons d̃z a fouedo detestãt .i. maledixit detes
 tabiles reddidit cãpos macedonũ i macedonia ẽ ps grecie d̃ qua nat? est alexander magn? pz i bysto
 ria sua cui? p̃mi icole macedones dicunt? r arbor. i. arbor. d̃z em̃i bec arbor vel arbor leges lex d̃z

a legēdo vel poti' a ligādo. de lege ⁊ iusticia ⁊ iure. i. v. et bīcoꝝ. ⁊ istā materiā tractāt iuriste etiā [et pascha] illa festiuitas. dꝛ a pascha trāsīt'. Lelebrāt iudei pascha. ppf trāsītū p mare rubꝝ. ⁊ illud erat figura illi' qd celebrānt' ppf trāsītū tꝑi de morte ad vitā p resurrectōez declinat h pascha cbe. pme decliatōis. verūtū repit pascat'. nō obitāte auctoritate io. de birlādia q h. pbibet [nobile]. i. magnū excellēs ⁊ egregiū [merent] .i. ploꝛāt sua morte ois etas. i. boīes cniūsz etas' etiā merēt' ⁊ bieremi as iuste. ppba etiā meret [pꝑiue]. i. marie ⁊ pꝑeteris. f. in libro tꝛenoꝝ bieremie. h est in lamēratioꝝ nūb' suis. h hysto. est. ōria fabule pmissē. qꝛ ibi narrata est leticia ⁊ pōpa ppf ludos olmpicos ab berde reptos. h nō tristitia ⁊ dolor mestica ppf occasū regī iosef. Pōt tñ eē puenientia. Pꝛio in h qꝛ hercules fuit vir strēnuus. ita iofias. Scdo i' h qꝛ sicut hercules istituit ludos: ita iste nobile pascha.

Dum tonitrus simulat salmon et fulmina quassat

Lampade terrifica percurrens belidis arua

In medio pontis non passus iupiter hostis

Comparis arma sui deiecerat igne minaci

In hac pte pseuss' incipit aliā narratōez. Et diuīdūt' i. duas ptes. pmo pꝛemittit' pseuss' narratio fabulosa. scdo alitbie subiūgūt' vitas hystorica. ij. ibi. Insc'. Dixit sic rex. q salmō silabat se deū p tonitruar' fulmia q fingebat ⁊ agitabat p elidē ciuitatē. vñ irat' iupif occidit eū fulmie iactoz arma sua i mari. ptecit' ista fabula describit' in. vi. eney. vbi dꝛ. Vidi ⁊ crudeles dātē salmonea penas. Dū flamas ignis ⁊ tonitrus imitat' olimpi. Quattuor h inuēt' eqs ⁊ lapada quassans. Per grauem pꝑlos medicōꝝ p elidis vrbē. Jbat oūas diuūqꝛ sibi pofcebat honozē. Demēs q nībos ⁊ nō imitabile fulmē Here ⁊ cornipedū cursu sil' erat equoz. Et depēdet h hystoria ab illa q tacta fuit ibi imēdiate supius. Excedit lapedes: qm belis ē ciuitas i. pte mōt' olimpi. vbi erat pōs qdā sup' quē trāsibat iste rex salmō q nō noie salmone' dꝛ: sꝛ bic vocat salmon cā metri cū currib' ⁊ fragore mario ⁊ tbedis illit' sulpbure accēsīs: ⁊ ita currēs p ciuitatē videbat esse iupiter fulminare volēs ciuitatē. quē iupiter occidit ⁊ fulminauit: qꝛ ipse q erat hō mortalis potestātē deoz sibi vsurpare cupiebat. Hystoria fuit vt dīcunt q salomō dñs elidis sepe pꝛcertauit cū ioue rege crebēse. ipm tñ iupiter a ciuitate sua expulit ⁊ ipz nauali plio supauit. Alii dicūt' aliq q salmon fuit hō liberalis. ⁊ qꝛ' pplo suo. vñ ipse supbire. ceꝛpit ⁊ qñ voluit adorari tāqꝛ de'. iō fecit sibi locū excelsūz vñ videbat emittere fulmia tonitruar' alia bñōi sꝛ dispōe vindicte occisus est. Et iste itellect' videt' bñ esse pꝛoznis cū hystoria text' sequētis. Vic in sequēti tertu notat' ille salubre documētū nō pl' sapere qꝛ oportet sape. sꝛ sape ad sobrietates Debet em̄ qlibet esse pꝛctus ea vocatōe in q vocat' est. nec in demētā tātā deuenire ⁊ illd qd nō est in pꝛate sua vel infra se si tñ audeat appetere v' aggredi: qꝛ illd est nimis pꝛsumptuosus ⁊ supbū. Vñ de supbia dicit aug. Hermis diuitiaz est supbia. Difficile em̄ est vt nō sit supb' q diues est. Tolle supbia diuitie nō nocebūt. Et illd pꝛ expse de salmoneo. ⁊ infer' de nabuchodonosor. ⁊ idē in de ciuitate dei. li. tiiij. audeo dicere supbū esse: vt ille cadere in aliqd aptū ⁊ manifestū pctm̄ audeat. vnde sibi displiceāt q iā sibi placēdo acciderāt. salubr' em̄ petr' displicuit qñ pꝛsumpsit. Et grego. in moza. dic' Radix qꝛppe ois mali si regina oim vitiōꝝ supbia: de qua testāte scriptura dꝛ. Initiū ois pcti supbia. Et septē principalia vicia de supbia vir ulēta radice pferim'. i. inanis glia: inuidia: ira: tristitia: gula: ⁊ luxuria. Nā q: bis septē vitis nos captos dyabolus tenuit. iō redemptoz noster ad spiritalis liberatiōis bellū septiformis gratie plenus venit Alia plura que bic possent dari grā breuitat' omittūt

¶ Qd. dū salmō nō dꝛ: salomō trissyllabū simulat. i. fingit [tonitrus] iactūs est pluralis quarte de declinationis. reperit aut' hoc tonitruū ⁊ hoc tonitru [quassat] dꝛ: de quatio tis. a supino. ⁊ est frequenter tatiū. i. frequenter quatit vel cōcūtit. vel quatitendo librat ⁊ mittit fulmina. de modo p quez gñant tonitrua exalatione calida ⁊ sicca. ⁊ de fulminib' tractat in. ij. metaboz. vbi di. q tonitruū est son' fact' in locū nubū et pꝛcussione violētā exaltatōis calide ⁊ sicce pꝛinētis nubes Et in. iij. li. Ille dico pꝛcurrēs arua ⁊ bic bz locū ista regula. Tm̄ facit pꝛpositio addita verbo p cōpōem quātū faceret si ad deref suo casuali p appōem: quā notat alexander in tractatu de regimīne. ibi. Verbo composito ⁊c. [bedilis]. i. ist' [ciuitatis] cū lampade vel claritate terrifica. i. terrozē facientel [iupiter] iste rex v' iste summus deoz: ad quē pꝛinet fulminare ⁊ tonare. vt notat virg. in. iij. eney. In te cū fulmia toꝝ quez ne quicquam horremus: nō passus [illud] deiecerat. i. deozis fulnerat vel desciendo fulmī nauerat ⁊ cassauerat [igne]. i. fulmine [minaci] in medio pontis [bic pons pōtis] arua sui. hostis. i. salmone comparis sui. i. illius qui se sibi volebat comparare. ⁊ immo equiparare.

Inscius esse deum nisi se rex assyꝛiorum

Roꝛes ⁊ plumas septem tollerant aristas

**Bestia factus homo cunctis suadetur in illo
Discant nature contenti viribus esse.**

¶ Dic incipit pars illa i qua auctor nō po nit aliq̄ q̄ acciderūt i q̄nta etate dicēs q̄ nabuchodonosor rex assyrioz nullū deū recognoscēs aliū a se: septē annis rozes ⁊ pluuias tolerauit: ⁊ ex boie bestia fuit effect⁹: exēplo cui⁹ oēs edocētūr vt sint p̄tenti limitib⁹ nature ⁊ terminis rōis. Legit. iiii. reg. vltio ca. quō nabuchodonosor obsedit hierlm ⁊ ibi de hoc. Et p̄ materia terr⁹ nfi expedienda opoz ter facere magnū saltum in biblia. s. de li. reg. transeundo ad lib: danielis: dimittendo lib: paly: pomenon: esdre: tobie: iudic: bester: iob: psalmiste. iiii. li. salomonis: ecclesiasti cos: cuz ysai: biere mia: barutb: ⁊ ezechiele. Sciendū q̄ danielis. v. ca. habet q̄ baltasar rex babylonis in quoda cōi uio iussit afferri vasa q̄ p̄ su⁹ nabuchodonosor de tēplo hierlm asportauerat ⁊ bibit in illis: tūc ap̄ paruerūt i aula digiti man⁹ scribētēs circa cādela brū i superficie pietis aule sue. Scriptura aut̄ erat mane t̄betel p̄bares: b̄ dicitū ē b̄ū si cūcta notares: vasa repositares ⁊ melioza dares ⁊ s̄ba daniel vbi supposita sūt b̄. Q̄ rex de⁹ altissim⁹ regnū ⁊ manifestatiā dedit nabucho. p̄ri tuoz: ⁊ eleuati⁹ ē cor ei⁹ ⁊ obstinat⁹ ē ad supbiā: ⁊ deposit⁹ est de solio regni sui ⁊ elect⁹ ē ⁊ cor ei⁹ cū bestijs positū est: ⁊ cū onagris erat bitatio ei⁹. senū q̄ vt bos comedeat donec recognosceret deū sp̄ioz suū. Tu q̄ quis si li⁹ ei⁹ n̄ b̄ūliasti cor tuū: tu ⁊ p̄mates tui: vt rozes tue ⁊ p̄ cubic tue vinū bibisti i vasis dñi: iō de⁹ descri bi fecit hāc scripturā. Et hac narratiōe appet q̄ displicēs est deo q̄ ecclia a dñis t̄palib⁹ spoliens. vt vasa seu alia oznamēta rapiant ⁊ ad alios vsus trāsserāt: ⁊ iō sūma diligētia faciēdū eēt edictū q̄ arce rent boies armati nobiles ⁊ aliq̄ ad mādatū p̄ncipum veniētēs ne ecclias domos opprimerēt. Sciendū est et̄ q̄ iste nabuchodonosor: mirabilē p̄secut⁹ est iudeos: ⁊ iō volebat q̄ ali⁹ a se nō ado raret vt de⁹. cui nolentes ydolatrare nō obediērūt tres iuuenes. s. sydrac: misrac: ⁊ abdenago. q̄ alijs noib⁹ dicunt ananias: azarias: misael: q̄s fecit mitti i fornacē ignis ardētis. vbi p̄posuerūt illū psalmū. B̄ndicite oia opa ⁊c. Et illesi euaserūt. p̄tegēte deo. punit⁹ est iste rex vt sibi videret eē bos. et vixit i agris: vt dictū ē. Iste nabucho. pōt significare luciferū. q̄ qm̄ sedē suā voluit ponere i aq̄lone ⁊ eē filis altissimo detect⁹ ē a celo. Et a p̄prietate ois diues sup⁹ ⁊ nimis elat⁹ aio fingat p̄ istū. sūt em̄ aliq̄ adeo bonis t̄palib⁹ excecati q̄ nō recognoscūt deū. Et p̄ eū fingat q̄z p̄nceps tyrān⁹ nō bu miliās se sub oipotēti manu dei. nec recognoscēs q̄ ois p̄tās a dño deo est. Tales em̄ sunt adeo ifici ābitiōi pōpe ⁊ supbie q̄ nō cognoscūt se fragiles eē ⁊ mortales. iō sunt brutales ⁊ bestiales. ⁊ nisi re spiciāt i morte ad locū penaz detrudent. ¶ Lō. [rex assyrioz]. i. nabucho. [iustici]. i. nō sciēs deū asti quē esse nisi se] tolerauit. [scribi dōz p̄ vnū. l. q̄ p̄ma ē breuis] rozes ⁊ pluuias] q̄ ista generent vide atur p̄mo metheo. [septē aristas]. i. septē annos. Arista est spica bladi dicta ab areo res. ⁊ b̄ caput. p̄ āno. q̄: de inouationē aristarū sequit̄ renouatio ānoz ⁊ i hoc ē spēs tropi. s. metbalensis. de q̄ alexā. i fi. tractatu sui libri ait. Pro p̄eunte sequēs positū facies metbalēsim. ⁊ i hoc q̄ ibi supplet p̄positio p̄tē eclypsis] bō. s. nabucho. est fact⁹ bestia] bōc ē vidē sibi eē bestia. ⁊ q̄ suadet. i. mouet. i. persona lit tenet cunctis boib⁹ in illo]. i. p̄ exēplū illius vt] discat esse contenti virib⁹ nature] ne nimis per p̄sumptuosam supbiā efferantur. Dystozia alit̄bie conuenit cū fabula p̄eustis in hoc q̄ sicut excessit limites hominis salimoneus ita nabuchodonosor. patet intuenti.

Quadrupedes p̄bebi que cogit causa morari

Experiantur item p̄betontis secula cladem

Quid vesper cessas saturarunt p̄rata capellas

Ruminat omne pecus nescit discedere p̄bebus

¶ Dic incipit ps illa in q̄ describit̄ p̄eustis debilitatio. Et diuidi pōt ista ps i tres p̄tes s̄m tres debilitatiōes p̄ncipales. scda ibi. spōte sua. tertia ibi. q̄ nā celicolas. p̄ma i duas. P̄tio iā debilitat⁹ p̄seur stis adbc fabulosas narratiōes recitat. scdo aurilii deoz suoz iploz at. ibi. silue p̄rata. Itē p̄ma i duas. P̄tio suā debilitatiōē ex p̄mit. scdo vires resumit ibi. P̄gnozis egregū. Itē p̄mo p̄eustis iā debilitat⁹ ⁊ desperās vnā falsas op̄inōnē ponit. scdo eā alit̄bia repellit. ibi visib⁹ b̄ūanis. In p̄ma p̄ t̄cula sic dicit. Quare sol nō iā t̄dit ad occasus. Lredo dicit p̄eustis q̄ mō accidit clades illa q̄ circa solē venit t̄pe p̄betōtia. Quare o vesper nōdū venisti iā capre sat⁹ comederūt ⁊ iā ruminat: ⁊ tū p̄be bus nō ē adbc i occasu. Circa p̄mū metrū nri t̄tē sciendū est q̄ vt habet. ij. metba. in p̄ncipio sol d: b̄fe quattuor equos: de quib⁹ Ebzar dus in B̄rcis. Erubet eous auro: ⁊ pallet etbous. Fernet p̄ rous se mergit aq̄s p̄bilogus. Vbi quattuor solis eq̄ p̄prietates sūt q̄ttuoz: tēpoz diei. De q̄d⁹ die q̄dā metricē. Solis eq̄ lucis p̄tes sunt q̄ttuoz: horis. Dic iubet. b̄ splēdet. vrit bic. ille repet. ⁊ ouidi vbi p̄: di. Interea volucres p̄ro⁹ eous ⁊ etbō⁹ solis eq̄. q̄rtusq̄ s̄legō limitib⁹ auras ⁊c. Circa scdm

metrū sciēdū ē quāta fabula icboaf i pncipio li. metba. 7 terminat i. ij. 7 breuif pbetō q̄ fuit fili' iouis
 7 climeses diffua dēte p̄e suo voluit regere currū pbebi q̄ erat ignee nature: 7 qz idoct' erat pbeton
 7 inerp'. nesciuit regere eqs: s; eos vagari p celū 7 area pmissit: ita vt excessiua claritas i terris ap-
 puerit 7 vltra modū p̄uerit: s; ad p̄ces 7 p̄questionē tre q̄ nimis adurebat iupit eū fulminauit. Mo-
 raliter exponēda ē pbeton significare pōt platurū idiferetur: q̄ alicui, plature a papa quāq; d̄ ius 7 p̄bas
 instituit: et quo q̄t q̄lia 7 quāta pollitie ecclesiastice icomoda veniāt facile indicari pōt. 7 ḡ indiscre-
 ti poti' debet' videre pacilitū factū qd̄ ē regēdo vel eccliam eis cōmissas vel republicā i se diligen-
 tiores e b̄bere. Alii iste pbeton significat oēs p̄sumptuosos audētes aggredi illa q̄ non sūt i p̄tate
 eoz. Aliiter pbeton significare pōt anticp̄m: qz ipe solis hoc ē r̄pi vsurpabit. 7 oēs boies falsis docu-
 mentis p̄uertet: 7 sic totā religionē nostrā p̄turbabit: s; eū de' de celo fulmiabit. dicit aliq̄ q̄ hitas
 fuit: q̄ pbeton fuit bō q̄ de astronomia se intromittebat 7 i multis errauit: 7 multos errores semia-
 nit: 7 libru suū iupiter cōburi iussit. Circa tertiū metrū sciēdū q̄ vesper significat diē iudicij. capelle
 aut sunt fetide intus. p̄ata sunt mūdane voluptates. Circa vltimū metrū volūt hic glōse cōse pone
 recām q̄r e bruta ruminat 7 nō boies: qz bruta naturalr sunt frigida. vñ frig' nō pōt bñ digerere in
 fra corp': qz deest calor: sufficiēs iō remittit' cibus in os vt masticef 7 meli' digerat. Quis aut rumi-
 nat lz sit calida: qz bz paucos dētes: iō reuertit' cib' ad os ei' vt meli' minuat: vt ita fit aptior: ad di-
 gestionē. Lon. ista lra legat interrogatiue: vt pseustis timēs vinci dicat [q̄ cā cogit] .i. cōpellit [qua
 drupes] .i. eqs. eq̄ dicit' qd̄ rudes a q̄ttuoz pedib' p̄ āthonomasiā [pbebi] .i. solis [mozari] .i.
 tñ moia facere anteq̄ sol occidat. Et secūdus verfus iterū legat interrogatiue: scla experient' [.i.
 nunq̄ p̄bant vel tentant'] .i. tē [.i. rursum] cladez pbetōtis [illi] viri. i. q̄ tpe pbetōtis accidit [o vespi
 quid] .i. cur cessas [p̄ata saturarūt expellas. omne pec'] .i. omne aial brutū ruminat iam q̄si sufficiē
 cibus sumpserit [pbebi' tñ] .i. sol [nescit discedere] a celo 7 occidere.

Clisibus humanis famulantur lumina solis
Fixa tenore suo que prima creauit origo
Cur noctem reuocas quis me fallere tentas
Quod te destituunt vires suspiria produnt

¶ Dic alibiā rīdet q̄si respēdēdo pseustin 7 repellēdo illud qd̄ ipe vidē sentire: 7 dicit q̄ lumina
 solis totū mundū illumināt s̄m legē eis datā a pncipio creatiōis sue. Et qz illa lex ē fixa 7 imobilis.
 iō o pseust' nō debes vocare vesperū aut noctē. Qz quis tētas me fallere. video tñ p suspiria tua q̄
 vires dimittit' te: iō statim viceris. Et respēdit' pseustis q̄ p innocatiōes suas credebat posse facē
 q̄ nor poti' accederet: hoc aut iuanū faciebat: qz de' dedit celestib' corpib' vt solis 7 planetz certas
 leges q̄s nō p̄tergradient: qz regularit' mouent' vt alibi ē declarādū. Iste aut lex est oib' entib' idita
 a deo d̄ createoz 7 rectoz vniuersi: p̄petua mūdū rōe gubernat: vt dicit boe. tertio d̄ sola. p̄bie i il-
 lo metro subtili 7 p̄fundo. D̄ q̄ p̄petua 7c. Sciēdū ē et p̄bia natural' q̄ celū agit 7 regit ista i ferioza
 triplici instfo. s. motu lumie 7 influētia. 7 qz ista 7 vires eoz sunt occulte 7 variē: iō vari' est ect'. p̄du-
 cunt i istis i feriozib'. ¶ Lō. [lumina solis] sol ē medi' planetarū: sic rex i medio regni s̄m astrologos
 [famulant'] .i. s̄iūt. in b̄ norat q̄ oia sunt scā pp boies [visib' hūanis] .i. lumia dico [fixa suo teno-
 re] s̄a tenēdo. i. suo ordine: sua lege [q̄] .i. legē vel tenore [pria origo] .i. de' a q̄ oia originat' sicut
 a fonte 7 a createoz potētissimo. p̄suerūt creauit. create s̄bū ē excepte actiōis: 7 ḡ o pseustis [cur
 reuocas noctē] q̄si dicat hoc facis frustra [quis tētas] .i. niteris satagis [me fallere] hoc ē tibi im-
 possibile [suspiria tua] .i. v̄ba suspirij plena [p̄ducūt] .i. manifeste dicat [q̄ vires tue destrūit] .i. de
 reliquit' te vt facile me vici possis. Depēdētia isti' tert' 7 p̄cedēt' ē patēs ex dict' circa pncipiū isti'

Pignoris egregij speciem metuens violari
Acrifusq; feris obstruxit lumina turris
Et iam tecta super pluuiam stillauit adulter
Urginis in gremium danes coruperat aurum

¶ In hac pte incipit pseustis facere narratiōes suas q̄si resumptis virib'. Et diui dif i duas. Primo
 facit p̄positiōes suas 7 narratiōes detrahēdo mulierib' occulte. Scdo a parte. ij. ibi. mens robusta
 boe aut facit vt alibiā ad irā puocet. Itē pria diuidit' in duas s̄m q̄ ponit narrationes: s̄ quas alt'
 t̄bia sibi iungit duas hystorias. scda ibi. T̄bura cremate fociis. P̄io dicit sic. q̄ acrifus rex timēs nē
 filia sua danes corruperetur: ip̄am posuit i turri clausa: s; iupiter in sp̄e aurei ymbis p̄ summitatem
 dom' in gremiū dane descēdit 7 eā corripit 7 desozauit. Sciēdū. est q̄ acrif' fuit pater danes: et
 post cōcubitū danes cū ioue eā pater inclussit in cistā: 7 p̄iecit in mari. Illa aut in italiaz appulit vbi

rēgnabat p̄sum? cui postea rutulis impanit: vt inuit virgi. d. Et turno si p̄ima dom? repetat or
 go. Inachus acrisulq; patres &c. Istā fabulā tangit comicus terrentius i eunucho circa mediū vbi
 d: sic. Iouē quo pacto danē misisse aut quondā in gremiū ymbres aureū &c. Veritas est vt dicit q̄
 acrisius habuit filiā decorā valde r̄speciosā. Iupiter aut̄ ret̄ cretēsis custodes illius filie auro &
 munerib? corrupit: & ita p̄ libito ea poti? fuit. Dic notant duo. Prīmū est turpissimū & inonestissimū
 omniū boīm: & presertim p̄ncipiū scelus filias alioz rapere & deflorare. per hoc em̄ p̄ncipes mi
 rabiliter habetur odio a subditis & contēnitur. & iō p̄nceps summopere euitet luturiā. De qua bye
 roni. in quadā epistola. D̄ ignis infernalis luturia: cui? flāma superbia: cui? scintille praua colloq̄
 cuius fun? infamia: cui? ciuis inopia. finis aebenna. Et innocenti? in tractatu de vilitate condi. bu
 mane. D̄ extrema libidinis turpitudine que nō solū mentē effeminat: sed eneruat: nō solum maculat
 aiām: sed fedat personā. Scdm̄ qd̄ hic notatur est sciendū q̄ auaricia est cā infinitoz maloz: ideo d.
 virgi. iij. eney. Aur nō mortalia pectora cogis: auari facta fames. Per eā em̄ boies se permittūt coz
 rūpi. patet hic. Unde eueniūt infinita iudicia falsa & innumerabilia nocumēta reipubli. Et ideo p̄n
 cept̄s p̄cipue d̄z habere liberalitatē & nō pd̄galitatē: qz oia cū rōne sunt expēdēda vbi & qñ oporet
 Et ista duo vitia. i. luturia & auaricia in p̄ncipib? sunt inbonesta valde. vñ de auaricia dicit bugo. li.
 iij. de claustro aie. Auaricia est sua illicite retinere: & aliena concupiscere. Et ysidorus de summo bo
 no di. de auaro. Velit nolit succumbit pene timoris & dotois. Et idcirco gñō sissimi p̄ncipes sint lū
 bi vestri p̄incti: & duo vitia ab aīs vestris tanq̄ hostes p̄nciosissimos relegat: nec ea mētib? vñ is
 habitare aut redescere p̄mittit. assumite castitatē illā q̄ optime i iungio suari pōt. accypite liberali
 tates p̄ qua nec subditos indebitis exactionib? quabitis: & reipublice obtine. pficiet. ¶ Lon. | acris
 sius | iste rex | metuēs spēm | .i. pulchritudinē | p̄gnozis | .i. filie. p̄gn? pprie ē dilectio naturalis pa
 rētū ad filios | egregij | .i. nobilis | violari | .i. corrupi | struit | .i. clausit vel firmavit | lumia | .i. itroi
 tus | turris seris | sera p. s. bz p̄mā breuē: & inde refero ras: & iō ter? d̄z esse seris p. s. q: cū sera hostia
 claudūtur | & aduif | qñ ad lectū alteri? rēdēs iter. s. iupif | stillant iā plumiā | sup̄ tecta ill? | turris | in
 gremiū d̄ginis. s. dānes | aurū corruperat danē | .i. d̄ginē. declinat̄ bec dāne dānes. grecū est.

In foueam missum non attigit ira leonum
 Quamuis passa famen tutante deo danielis
 Signatis foribus cui prandia detulit intus
 Abacuch vno transuectus regna capillo

¶ Dicalitbia subiūgit bystoria suā di. q̄ leones nō tetigerunt danielē cū eis in fouea erāte deo euz
 liberante: cui abacuch p̄beta portat? p̄ angelū cū vno capillo asportauit cibū. Nec bystoria habet
 original: danielis. vi. ca. vbi d: placuit regi dario babylonie & constituit supra regnū satrapes. cxx.
 vt eēt in regno suo: & sup̄ eos p̄ncipes tres: ex quib? daniel vn? erat. & qz alios excellēbat sibi inui
 derūt & per inuidiā accusatus est de cultu vni? dei: & de hoc q̄ ipse editū regiū quo ad illud nō serua
 bat. Tūc p̄cepit rex vt mitteret in lacū leonū. & dixit ei. De? tuus quē sp̄ colis ip̄e liberabit te: signa
 tū est os lacus sigillo regis. Et vt dicit scda ps nri text? Angel? venit ad abacuch p̄betā & dicit ei.
 Porta cibū istū danieli posito in lacu leonū in babylone: & cepit illū per capillū. & chaldeā deduxit:
 & illo cibo recreat? est. Dicit tertus isti? vi. ca. p̄ter q̄ i crastino venit rex ad danielē dicēs. Daniel
 serue dei viuētis. De? tu? cui seruis semp putas ne valuit te liberare a leonib?: & daniel ait. Rex in
 cernū viue. Deus meus misit angelum sanū: & ora leonum. Tūc vehemēter gauisus est rex: & edu
 cto illo: adducti sunt illi q̄ accusauerant eū: & ipsi cū filiis & vrozib? missi sunt in lacū leonū & deuora
 ti sunt. Et tunc dari? scripsit vniuerso p̄plo sibi subdito: q̄ oēs tremiscāt & paueant deū danielis: qz
 ipse est deus viuēs & potēs &c. Dic p̄z q̄ de? nunq̄ p̄mittit bonos idigne pati: nisi aliqñ ad misteriiū
 & ob cā m: cum infinita sint iudicia dei: sed semp iustos & fideles p̄tegit & liberat: ideo d̄z in psalmo.
 Non vidi iustū derelictū &c. iō sum ne est in deo confidendū: & ad eū recurrendū quicqd̄ tractet & a
 gaf. Daniel iste significat allegorice xpm̄ qui descendit in lacū tenebrarū tartari post passionē suam
 cui leones. i. feroces demones nocere nō poterāt: sed eū illesum erire p̄miserūt: & potentia dei clau
 sum est os eoz & obstructa ptās. Aliter daniel pōt significare boiem virtuosum in lacu hui? mundi
 in medio hostiū positi. s. carnis: demonis: & mundi. Sz angelus dei quē ip̄e habet custodire eū spi
 ritualit̄ p̄seruat ab imminētib? periculis & tēpestatib?. ¶ Lon. | Ira leonū | ibi pōt esse endiadis: s
 est leones irati | non attigit | in pretorio ponit & sine. n. | danielē | illū virū | missum in fouea | .i. in
 lacū leonū | quibus passa famen | .i. quibus leones eēt famelici. & hoc dico | deo tutate | .i. p̄tegentē. d̄z
 de tutor aris. iō diriuat de tuez eris. & est frequentatiuū | cui | danieli | abacuch | p̄beta | trans
 uectus regna | .i. vect? & portat? vltra mltā regna | vno capillo. suo | detulit | .i. portauit. | itus p̄andia

id est cibū. et hoc dico [foris] .i. portis. declinat bul' foris re. re. in singulari [signatis] .i. cū sigillo regis. Dec hystoria puenit cū fabula portis: sicut filia acrisi in turri posita fuit: ita daniel in lacu. Sed est disconuenientia in hoc q̄ puella corrupta fuit. sed daniel illesus et saluus euasit.

Thura cremate focis si quos seruare uelitis

Fetus incolumes: tubet hoc latbonia proles

Et humero trinie dependent spicula mille

Cum totidem neruis niobes uindicta loquacis

In hac parte ponit pseusis fabulā suā in qua aliq̄tūlū aptius magi detrahit mulierib' et ear' bonas re deturpat. et hmo aliq̄tūlū apte h facit. scdo ecōtrario alit̄bia eas collandat: ibi. Presbyteri si āmas Dicit ḡ primo sic. q̄ ex mādato pbebi et diane: si q̄s uelit hfe fet' sanos: dz sacrificia faceret: q̄ sacrificia niobe facere recusauit. ideo filij ei' et filie p pbebū et dianas filios latbone interempti sunt. Dec fabula scribit ab ouidio in. vi. metabamor. ubi di. | Ecce uenit niobe comitū celeberrima turba. et ibi dz: q̄ niobe filia tātalū filij uisus regina erat tbebay et yro: āpbitriōis. Et uoluit se pferre latbone. in plis pluralitate. qz ip̄a habebat septē filios et septē filias: et in ḡnis nobilitate et in alijs. iō nolebat celebrare festū latbone. s; uoluit q̄ festū suū celebraret. iō latbona pbebo et diane liber' suis p̄q̄ta est de illo p̄tetur: et pbeb' dīra vltionē de niobe accepit. qz occidit arcu. et sagitta filios illi' interemit. et dū ip̄a gemeret. p morte filioz: dyana cū arcu occidit alias sex sorozes filioz ei' iā defunctorum: et postea occisus erat iā a pbebo marit' su' et ip̄a finaliter mutata fuit in lapide marmozeū. Veritas fuit. ut dicit q̄ isti liberi niobes multū. pbis et sapiētib' et tbebanis inuidebant. ideo ab eis occisi sunt. Et isto textu elici pōt tale documētū et salubre: q̄ nūq̄ diuin' cult' est diminnēdus negligēd' vel cōtinnēdus. Et h applicari possent oēs hystozice narratōes quas ponit ualer' martin' in pmo. c. r. ij. p̄mi lt. de religioe uera et neglecta religione. Dec fabula introduci pōt p̄p̄t sup̄bos: p̄p̄t nimia abū dātā t̄paliū: qui cognoscūt quasi suā fragilitatē. s; pbeb'. i. de: dyana. i. maria. sepe eos sagittis tribulationū afficiunt. Aliter pōt dicit q̄ latbona est religio q̄ hz duos filios. i. pbebū et dyana. i. sapiētiā et mundanā castitatē. Niobe est mundus habens septē filios. i. septē pctā mortalia et totidē filias immo quasi infinitas et immerabiles: et iste mūdus p̄tēnit religionē: et alta' i latbona et niobe desprimis. Sciēdū est uelimo sicut tāgit ouid. ubi supra: et latius uirgilius in. iij. eneydos circa p̄cipiū q̄ iuno sciens latbonā esse pregnantē de iouē creauit a terra p̄bitonē serpētē qui eā insequeret. uenit aut ip̄a ad delon insulam. et ibi pepit hmo dyana: et illa nata matri sue parturienti appollinē obstetricis officium gessit. et natus est pbebus. tūc m̄mina nō passa terrā natalē illoz deoz esse instabilem. sed etiam metono et giaro duabus alijs insulis legauerūt. ¶ Lō. O homines [cremate thura] a tbeos quod est deus: uela tondo tondis [focis] .i. in ignibus faciendo sacrificia si uelitis seruare q̄s. i. aliquos [fetus] p̄ueros [incolumes] .i. sanos [ples' latbonia] .i. pbeb' filij latbone uel dyana [tubet hoc mille spicula] .i. tela: ponit numerus finitus p numero infinito. i. determinatus p inde terminatō dependat et humero trinie .i. diane: cuius descriptio alibi posita est. Dicitur aut trinia iuncta istud ebzardi. Tres trinie sedes p̄serpina luna dyana [cum totidem neruis] .i. arcubus et sagittis scz sup. [uindicta niobes] iustis regnē [loquacis] dz de loquoz loqueris. i. garrule more muliez. loquaciter est ipsa contra bonozem deozum locuta fuit. ideo illa uindicta de ip̄a sumpta est.

Presbyteri flammis nec longi temporis estas

Nec tanti setus potuit restringere uirtus

Sed distincta licet mortis sibi facta uideret

Quam natura dedit legem salama subegit

Hic alit̄bia uidet ad dicta pseusis: et ponit suā narratōes hystozicā di. breuiter: q̄ flāma et ardor: libidinis quozūdā p̄byteroz nō restrict' fuit p etatē senilē uel p uirtutē et p̄bitatē susanne. sed hz p̄p̄t sibi mortē minarent. tū ip̄a eis restitit: et p̄p̄e nature fragilitates sup̄auit. Ista hystoria originaliter describit. daniel. c. iij. multū ubi dz. Et erat uir hitans in babylone. nomen ei' ioachim. et accepit yro re susanna pulchra nimis et timētē deū. et p̄stituti sunt duo iudices seues in illo anno: q̄ q̄tidie uident res illā ingreditē p pomeriū uiri sui et egredietē intrauerūt secreta pomeriū dū ip̄a se lauaret: et puellis suis egressis uenerūt senes et dicerūt. Ecce hostia pomerij clausa sunt et nemo nō uidet. in p̄cipiū piscēria tui sum? iō cōmiscere nobiscū: sinaut dicem? te testimoniū q̄ fuerit tecū inuenis: et dixit illa. angustie mibiscū uindicta. et breuif exclamauit. et illi duo etiā. Et accesserūt famuli qb' illi narauerūt q̄ castigauerūt: et i crastino eā publice accusauerūt: qz adolescēs p̄cubisset cū ea: credidit eis multitudo. q̄ sentib' et iudicib' p̄p̄t: et p̄dēuauerūt eā ad mortē. et dū duceret ad mortē: dixit daniel alta uoce. Quid' ego sus a sanguine b'. Et reuerfi sūt oēs ut uiteri' inq̄rere. et sepauit eos daniel: et dixit vni.

D inueterate dicitur malorum dicitur sub qua arbor vidisti adolescentem cum ea. et dicit. Sub cyno. Et amoto illo dicit daniel ad alterum Dicit mihi sub qua arbor coprehenderis eos loquentes sibi: et ait sub primo Et dicit daniel. recte metuitur es in caput tuum. Et ex hoc cognita fallitate et fraudulenta accusatore occisi sunt a populo et sanguis innotuit liberat est. Et isto textu apparet quod detestanda est luxuria peruersis senum et ecclesiasticorum: sicut de senibus in primo de officiis di. tullii. et luxuria est omni etati turpis. sed senectuti turpissima. Secundo apparet quod recomendanda est probitas et castitas istius scilicet mulieris susanne. sicut romani recomendant probitatem lucretie que seipsum interfecit. quod cum ipsa violenter perperatam erat vicium carnis. Tertio ostendit quod diligenter sunt negotij circumstantie perquirenda a iudicibus: quod in criminibus et marie in talibus debent esse probatōes clarissime et certissime. Nec historia potest exponi. ut per susannam intelligamus ecclesias que laicis se in fonte baptismatis. Nam volebant opprimere sacerdotes iudaici. i. iudei volebant ecclesias destruere. quam non poterant: et damna tibi sunt ad mortem eterna. et ita sensus huius textus esset quod etas legitime temporis huius est dicta patrum antiquorum non potuit restringere furorē iudeorum. tunc susanna huius est ecclesia denicit legem carnalium hominum: et fide catholicam fundavit. **¶** Et aliquid incipiunt illam destructionem per illud dicitur psaltery: sed illud non est necesse. id dicitur sic nec etas legitime temporis nec huius tamen sermo. **¶** Quod dicitur esse sermo sacerdotum. **¶** i. probitas. **¶** mulieribus potuit restringere sensum. **¶** i. ardorem libidinis. **¶** sicut huius. **¶** i. quibus susanna illa mulier videtur in presentia. **¶** scilicet a mortis di stricta vel potius distincta. i. distincte ordinata sibi ipsa nihilominus. **¶** subegit. **¶** i. subter egit et superavit legem fragilitatis. quam natura dedit sibi. **¶** Dist. di. **¶** in illis quod dicitur fuit in precedenti fabula. quod ibi vitupabat sermo mulierum. huius autem approbat. sed in hoc ueniunt quod iudei fuerunt deniciti et interfecti per ecclesias sicut filij inobes per phebun.

Mens robusta viri leuitate cadit muliebus

Hypomenes tractant gustu sua membra cruentant

Femina quid possit tberi domus aspera nouit

Scit medea suis infesta clade peremptis

In hac parte preuenit detractore loquitur mulieres bonorum earum aptissime infamando. Et diuidit in duas vim quod potest duas narraciones. scilicet ibi. Ardet scilla thozos. Prima in duas. Primo preuenit mulieres vitupat Secundo alitibus magna gloria extollit. **¶** Aera ne sedet. Et proportionaliter diuidit alia. Dicitur sic textu aliter quod robusti boves per fraudes mulierum fragunt. Nam mulieres tractant venenum. et faciunt maledicia. sortilegia et veneficia. et ista uersas earum malicia declarat per pugnatorum tberi que proprium filium marito comedendum dedit et per mediam que sui et iasonis proprios filios occidit. In tertio huius tagni narratio de pugnate et in quarto de medea. Prima manifestat. ut metibus. iura sine et ea tagni ouid. de re. amo. et etiam alia. Dicitur quod ouidius quod tberi. **¶** rer tracie dicit in vrozis filia regis atbeniens. que dicebat pugnate. **¶** Tberi autem videns philomena sororem vrozis sue etatis est in amoris est: et dum ea adduceret in tracia videtur sororem suam in filium copulavit ea et abscidit et lingua et in filia dimisit. **¶** Philomena autem etiam in illa filia in domo vnt. **¶** ve tule in tela depinxit et descripsit modum sue deflorationis. **¶** Que videns pugnate cogit itim filium suum: et eum dedit comedendum patri suo. **¶** Que cum ipse peteret dicit ei. **¶** Quod petis intus habes: et caput pueri sui ostendit sibi. **¶** Solus ille occidere sorores illas non potuit: sed pugnate mutata est in byrudine et philomena in alauda. et tberi in buppa. **¶** Veritas fuit totum quod dicitur est vsque ad istas mutaciones: sed ista sunt poetice et fabulose. et istud potest applicari ad illos que se fingunt sobrios sanguineos aliquorum et eas deflorant: et tales dicunt comedere suum proprium filium: quoniam in carne propria delectant: et tales mutant in aues: quod cogunt fugere post manifestationem facti. **¶** Circa vltimum metrum sciendum est quod ista narratio scribitur in v. circa medium et a principio li. Et amor medee et iasonis narrat in historia troiana ubi describitur raptus velleris aurei per iasonem factus: que tunc dilexit nimis misere medea filia oetbe regis colchos et eius auxilio iason rapuit vellus aureum: oia monstrata superavit et fecit medea deduxit eam: tunc dimisit iason: et se ab ea separavit. et quod se parata ab eo vidit occidit proprios filios. et plures quimonias medee tagni ouid. in li. beroydus in epla que incipit. **¶** At tibi colchorum. **¶** Et intitulat epla medee ad iasonem. et qua narratio cum precedenti datur manifestat crudelitatem et effrenatam audaciam et inhumanitatem mulierum et matrum precipue que materno amore deposito filios etiam proprios occiderunt. **¶** Et ponat breuiter ista fabula. vellus autem significare potest diuitias et tales precipue ecclesie. ut beneficia dignitates. et que sunt vellus arietis. s. p. i. Iason est bonus plar. **¶** Si quis ergo velit breuiter aliquid beneficia que sunt in tempore oetbe regis. i. dei patris deus habere familiaritatem cum filia. s. v. gi ne maria. tunc de expugnare hereticos et supere drachonem. i. diabolum: tunc merito promouebit. **¶** Vel medea est aia peccatrix. que cum iasone. i. diabolo per peccatum fornicat. **¶** Et dicit. **¶** mens robusta. i. firma de re robur. **¶** viri cadit. i. fragilis pessundat superat leuitate muliebus: quod mulieres tractant. i. tractando palant **¶** hypomenes. i. talia venena vel tales carniculas: et in hoc tagni eorum incantationes et sortilegia et tales mulieres sunt grauiter puniende: ut dicitur iuriste: et inquit: heretice grauitatis contra tales deus indignare. **¶** Circa illud nomen dicitur catholicum hypomenes is deus qui velox ad modum equi. **¶** Huius propriam suam velocitatem de

supare atblātē suo cursu. Sz h ypomenes indecli. neu. ge. ē qdā herba q se comedētes facit furere. vl poti? est vir? qd distillat ab vngue eque et nimia luxuria: dū amor? rabie furif. Et dī ab ypos qd est equ? r mano as. r h malefice r nouerit solēt cape p venenoz: ille mulieres inquā cruetāt. i. fēz dāt. h est cruetas: sanguinolētas reddūt | sua mēbra gustu |. i. haustu talii venenoz | dom? .i. familia | aspera |. i. dura crudelis inhumana | tberet | reg? | nouit | bene cognouit r sciuit | qd femina possit | facere suis malicis | medea | ista mulier | scit | etiā qd femina possit. r h | suis |. i. liber? r ē eclipsis. qz est defect? substātium | peremptis |. i. interfectis | clade |. i. occisione pestilētia cede | infesta |. i. odiosa

Aera ne fedant istec conuicia cessent

Semineas vires expauit dur holofernes

Insignis vidue vesano captus amore

Desient assyrj quod crediderunt mulieri

¶ Dic alitūbia subiūgit historica suā oriā narrationi pseuist? r di. q tales distamatoēs cessent inf eos p qs deturpatae quodamō. Dicit deinde q holofernes dur assyriz q amore iudich vidue captus fuit ab ea tādē occisus est: r postq illa eū occidisset rediit in ciuitatē suam: r assyrj flere eiulare r clamare ceperūt qz mulieri crediderant. Ista est vna bene grata historia: r scribit in li. iudich q incipit. Arparat itaq rex medoz. Et p̄tinet. xvi. c. in qb? ista materia pulchre describit. Et eā significauit elegāter satis moze suo ille petrus q significauit bibliā. r incipit. Eustochio paulez fauēs die. act?. Transtulit insignes historiaz iudich. Et idcirco breuit? q res postulet tangēdo istā historiaz sciēdū est cōprehēdēdo pncipalē effectū breuit? r summarie. q nabuchodonosor vocauit ad se oēs maiores natū: r dixit holoferni p̄ntie sue. Egredere aduersus oē regnū occidētis r h eos p̄cipue q p̄tēserunt impiū n̄m. r ita sc̄m est Venit ḡ etiā subiugauit vi r timore mltā regna. s. syrie mesopotamie lybie cilicie. Et p̄cepit nabuchodonosor vt oēs deos exterminaret. vt ipse sol? tāq sol? de? coleret. Et vt dī in. iij. c. q h audiētes filij isrl? bi q bitabāt in iudea timuerūt valde a facie ei? r munierūt se r ciuitates suas. r occupauerūt h̄tices r ascēsus mōtiū r clamauit ois ppls ad dñm r humiliauerūt se in teimijis r orōib?. Ista nūciata sunt holoferni vt dī quarto capitulo: r petiuit a suis q̄s esset ppls ille Tūc archioz dur ois filioz amō dixit. Iste ppls est ppls dei. r colit vñū deū: r vbiqz de? eoz pgnat p eis: r nisi deus eoz sit offensus nō poterimus vincere. Tūc iratus holofernes iussit vt mitteret ad eos. vt eis victis cū illis occideret: r ozias suscipit eū in domo sua r fecit cenā magnā. vt dī. vi. c. Sz oib? ex̄tibus in berbulia defecerūt aq vt in ciuitate desolati essent oēs: vt dī in. viij. c. Et dixit ozias Equo aio estote. r vos quinqz dies expectemus a dño miām: r si trāscatis qnqz diebus nō adiuuabit vos deus nos obedemus ei. Et in. viij. c. dī q cū audisset hec vba iudich vidua cuius maritus mortuus erat in berbulia ciuitate sua. r erat ista elegāti aspectu nimis r timebat deū r dixit. Qui est? vos q tētat? dñs. Stabit? vos ad portā nocte ista. r ego erēā cū abra. i. ancilla mea. Et vt dī in. ix. c. erunt humilr r fecit ofoz suā ad dñs. r in. x. Permiserūt ozias r alij exire eā ornatā honeste r splendide: r ozauerunt p ea: r ducta est ad tabernaculū holofernis: r adorauit holofernē r salutauit r dixit. holofernes equo aio esto r noli pauere. ita dī in p̄ncipio. xi. r illa dixit ad eū. sic mādauit deus p pbbas suos q eraderet illū pplm p p̄ctis suis. id ad te pfugio. Et vt habet i. xij. petiuit licētā vesēdi cibus q̄s tulerat: r habuit licētā orādi r erēdi foras r. H̄bit holofernes die quarto in p̄ntia illi? vinū nimis quātū vna die tāq biberat in vita sua. Et dī in. xij. Jacebat holofernes sopit? vino r iudich ofone sc̄tā cepit pugione h ē gladiū vl? cultellū holofernis. r abscidit caput ei? r eriuit: r vēit ad muros ciuitatis sue. r oib? p̄gregat? dixit. Ecce caput holofernis. r ḡras egerūt deo r mōstratū est illud caput acbioz. Et vt dī in. xij. q acbioz credidit in deū viuū r vez: r tūc assyrj cōpta occisiōe holofernis ceperūt fugere. Et vt dī in. xv. Alij securi sunt eos clamātes vlulātes r illi fuerūt occisi r supatis r castra eoz dep̄data r bonis r diuitijs spoliata. Et in vlti. c. p̄ōit cāticū iudich. s. incipite dño in tipanis r. Dic habet documētū q pnciosus est pncipi milite inebriari r mulieribus inberere: qm̄ coniuge. p pulchra multi subiere sepulchra. Nota exponendo allegorice holofernes p̄r significare dya bolū: qm̄ amauit viduā. s. humanitatē xp̄i putās q eū fragilitas carnis deciperet: sed enim ip̄a vidua sez xp̄i humanitas decepit: qm̄ mortem subit: r post resurrectionē infernū spoliavit. ¶ Lon. dictū est prius vituperiū de mulieribus. ideo dicit al. [istec]. i. ista declinat i masculino istic istec istoc. r p̄potionabiliter in feminino r in neutro: vt practicat sepe terentius | cōcūcia |. i. litigia increpationes vituperia | cessant | r non amplius a te dicant | ne fedant |. i. maculēt | aera |. i. aerē: actūs est grecus: qz quis dicit multa mala de mulierib?. tñ | holofernes dur expauit |. i. expauescens timuit | vires femineas |. i. iudich ille inquā captus amore vesano |. i. male sono | indiscreto amenti | vidue insignis |. i. nobilis r splendide | assyrj | illi populi holofernum desient qz p qz crediderūt mulieri. Lam patet

¶ Iste textus corrigi dicta p̄sensis in precedenti et contrariatur ut alibi declarat.

Ardet scilla thozos torquebat viscera minos
 Purpureo veterem spoliavit crine parentem
 Sed contempta viro plumas capit insita rostro
 Tlexat ubiq; pater curuis sonat vnguibus aer

¶ In hac pte p̄sens̄ p̄bat palia narrationē turpitudinē m̄f̄ez: ita apte eis detrahit et dicit textua
 lit̄ q̄ scilla iā nubilis erat: eā frequētabat minos. q̄ eū adamavit s̄ iussus p̄ris nisi q̄re pp̄i patrē cri
 ne purpureo spoliavit. Ipa aut̄ mutata fuit in alandē: et p̄ suus in n̄sum: q̄ eā continue insequit̄ p̄ aera.
 Nec narratio scribit̄ in principio octauū inethamoz. vii ut t̄ḡit virg. i buccolic̄. due fuerūt scille: vna
 filia nisi. de qua hic. Alia quē amavit glaucus. quā circe i canes pubetennis v̄t̄it. Dicit scdo v̄g. Quid
 loquar aut scillā nisi et. Sed ad p̄positū de ista filia nisi dicit ouidi⁹ sentētiā. q̄ nisi rex erat atbes
 niensis h̄is filia scillā. Habebat iste rex quēdā crinē aureū de q̄ fatatū erat. q̄ quādiu capiti suo in
 bereret regnaret. Cōtra venit in obsidionē minos fili⁹ ionis rex cretēsis: quē scilla amavit: et p̄p̄
 eū patri crinē eripuit. et ita vict⁹ ē: ciuitas capta: q̄ illa crinē illū tradidit minoi. q̄ t̄n eā noluit duce
 re in v̄roz. p̄p̄ facinus qd̄ petrauerat nec in patriā redire audebat. et sic mutata est in alandā. et p̄
 ei⁹ in n̄sum vel accipitrē: q̄ ad huc eā p̄sequit̄. Historica veritas est preter h̄ qd̄ d̄: de crine aureo: s̄
 h̄ est intelligēdū q̄ scilla furata est t̄bauz p̄ris sui. et sic n̄sus mutat⁹ est in auez p̄de h̄ est ip̄e esse
 ctus est p̄redo et vespilio. q̄ oīa p̄diderat: illa n̄o in alandā. i. mulierē pauperē q̄ mō nemus modo ru
 ra incolebat. In p̄nti etate videre est facile etiā multos. q̄ in magnatib⁹ cōplaceāt grauissima et hoz
 ribilissima p̄cta cōmittit. Aliter pōt sic exponi. N̄sus est intellect⁹ vel ratio qui impat ciuitati aie.
 Crinis aure⁹ est c̄baritas: quā si bene seruem⁹ et p̄pugnari nō poterim⁹. Filia ei⁹ est cōp̄iscentia vel
 voluptas. Minos est dyabolus vel m̄dus. Si aut̄ dyabol⁹ obsideat ciuitatē aie. et igit sepe q̄ p̄cu
 piscētia vel appetit⁹ sensitius seu voluntas machinat̄ sibi tradere patrē. et patriā. i. rōem et aiam qd̄
 ut fiat c̄baritatē abradit. et sic rō occidit. et aia p̄ dyabolū occupat et possidet. ¶ L̄o scilla illa mulier
 [ardet .i. ardētē amat. ut ibi couidū ardebat alerim in bucco. iuxta illud doctrinalis in tractatu si
 guraz. Est euphonisimos p̄ v̄bo ponere v̄bū] thozos .i. lectos p̄ingales. Minos iste rex [torq̄bat
 i. agitabat] viscera sua. [Ipa spoliavit parētē .i. p̄rem suū] veterē .i. senē] crine suo purpureo] sed
 ip̄a scilla p̄cepta .i. despecta] viro .i. minoe. p̄p̄ t̄m p̄ctū] oblita .i. circūdata v̄l cōplātata v̄l muni
 ta] rostro capit plumas [q̄n i anē cōmutat] pater [ei⁹ q̄ etiā in aue erat mutat⁹] verat .i. fatigat] vbi
 q̄ [eam. s. scillā] aer [p̄cussus ictib⁹] alaz et vnguū] sonat .i. sonitū dat] vnguib⁹ curuis] q̄s bēbat

Romugis offensum timido sermone tyrannus

Persidis et medie species commouit edisse

In solio vasti meruit captiua locari

Ciuius intentam remouens a principe plagam

¶ De alibi subūgit historiā suā ad laudē muliez. Et dicit breuiter q̄ assuer⁹ rex p̄sidis et medie
 offensus p̄ supbia et arrogatē r̄n̄sionē iugis sue dilexit edissam: et quāq̄ illa eēt captiua collocata. est
 t̄n in loco regine p̄ioris q̄ dicebat vasti: et illa edissa remouita ciuib⁹ iudeis plagā que eis inferēda
 erat: q̄ eis succurrit ipsa bester. ista est honesta valde historia et original̄ scribit̄ et late in li. bester: q̄
 incipit. In diebus assueri et. Et cōrinet. t. vi. c. Et breuiter t̄gēdo summas historie sciendū est ut ibi
 scribit̄ q̄ rex q̄dam babilonie appellabat assuerus et v̄roz eius vasti: et inuitauit multos magnates. et
 p̄ncipes ad conuiniū: et in leticia vocari fecit v̄rozē suā que venire recusauit et supbia: ideo rex ex
 assistentiū cōsilio relegauit eā. et fecit venire ante p̄ntiam suam puellas pulcherrimas. ut ex multis
 sibi placētē eligeret. Mardocheus aut̄ vnus iudeoz habebat vnam neptē dictā bester vel edissa
 quā ipse ad curiā regis optime ornatā misit: veniens aut̄ corā rege ei cōplacuit et eā duxit in p̄ingez
 ¶ Rex iste nepotē suū amā dilectissimū a se oibus adorare fecit: qd̄ noluit facere mardocheus homo
 rectus et sc̄tus: quē iō eumichī famuli amari occidere voluerūt. s̄ regina fecit illos eumichos interfi
 ci. Aman aut̄ indignat⁹ impetrauit a rege q̄ oēs iudeos interficeret. iō mardoche⁹ dixit regine p̄
 rēs. ut illd̄ mādātū impediret. et illa dixit se nō audere. Tādē dū rex sederet induit se honestissime et
 igressa ē ad regē quā rex vidēs p̄debat ei sceprz. et illa p̄feriōe genuū petiuit a rege. ut i crastino
 rex et amā secū comederēt. Et i crastino dū bñ comedissent dixit rex. Pete qd̄ vis tibi dabit. Illa re
 tiuit caput amā qd̄ sibi p̄cessū ē h̄ iuite. Inuenit aut̄ rex i libris analib⁹ mardocheum se a morte libe
 rasse. Querēte aut̄ rege qd̄ huic fieri oporteret quē rex vellet bonozare Amā ait q̄ tal' oz ornari vesti
 mēt' regis et totā ciuitatē deduci oib⁹ adorād' et sic de mādato regis amā talit' ornauit mardocheū
 Sc̄tēs aut̄ amā q̄ caput suū regie p̄cesserat h̄iis ornauit eā. et caput i gremio ponebat rex nō eū pu

tauit velle reginā opprimere ⁊ iō eū decollari iussit: ⁊ toti⁹ regni sui regimē mardo:beo ꝑmissum ē
 ⁊ ibi tā diu stetit quōsq; iudei i p̄rias hierosolymitanā ꝑfecti sunt. Assuer⁹ ꝑōt significare x̄pm. vasti
 significat synagogā. volebat em̄ de⁹ synagogā iudeoz ꝑuerrere ad legē euangelicā. eā tñ cōuerte
 re nō potuit: q; sicut ꝑ dure cervicis extiterūt ita in sua ꝑtinaci opinione obstinati remāserūt. De
 ster aut̄ significat eccliam verā x̄pi sp̄saz sc̄tām ⁊ mūdā. Sic ḡ x̄pus q; passusq; intelligit̄ desperit
 vasti. i. synagogā ⁊ exaltauit ⁊ edificauit bester. i. catholicā eccliam: ⁊ ex suo ꝑciosissimo sanguine de
 dicauit eā. Ex hac bystoria ꝑz q̄tū supbia vasti dānāda fuit tñ bonitas ⁊ būlitas bester collaudan
 da. De supbia dicit hugo. li. i. de aia tertio. cetera vitia sola solas virtutes expellūt: q̄b⁹ ip̄a destruunt
 vt luxuria: ꝑrudētia: paciētia. sola v̄o supbia v̄ oēs ai virtutes se erigit: ⁊ q̄si gnāl ⁊ pestifer mor⁹ oēs
 corripit. Signa aut̄ supbie bec sunt: clamor in locutione: amaritudo in silētio: dissolutio i hilaritate
 furor in tristitia: bonestas i imaginatiōe: in bonestas i actiōe: rācor i tepēside. Et augustin⁹ d̄ v̄bis
 dñi dicit. discite a me nō mūdū fabricare nō oia visibilia ⁊ inuisibilia credere. ⁊ sequit̄. cogita magnas
 fabricas ꝑstruer: excelsitudines de fundamēto erigere. ꝑus cogita būliare te. ⁊ greg. būlitas n̄a est
 q̄ q̄s d̄ se ꝑua estimat: ⁊ bona alteri⁹ sine inuidiā ⁊ inuō: e cōmedat. G. L. d. [sp̄s .i. pulchritudo: q; sp̄s
 ē equocū: vt ꝑꝑbiri⁹ ⁊ ꝑdicabilib⁹] [edisse isti⁹ mulier] [cōmouit tyrānū .i. dñm q; antiq̄⁹ erat nos
 men dignitat⁹] [nō nomē ferocitat⁹] [ꝑfidis] [bec ꝑfis ꝑfidis] ⁊ medte. [i. illi⁹ alteri⁹ ꝑfiet] [offensus] .i.
 iratū ⁊ indignatū] [fmone] .i. v̄bo ⁊ r̄n̄sione] [tumido] .i. inflato ⁊ supbo. a tumeo tumes] [cōiugis. i.
 vxoris sue] [vasti. captiua] .i. bester. q; captiua erat ⁊ sub tributo illi⁹ reg⁹] [meruit] [ꝑ suā pulchritudinē
 ⁊ mores] [locari] .i. sublimari] [i folio] .i. i cathedra] [vasti] [illi⁹ regine. bec vasti. nomē ē ideclinabile
 ista dico] [edisse] [in q̄] [remouēs] [ꝑ suas ꝑces ⁊ sc̄a] [plagā intētaz ciuib⁹] .i. iudeis a ꝑncipe assuero
 ad ꝑtitionē aman nepotis sui. Elare ꝑz q; ꝑ ponit̄ x̄riū ei⁹ qd̄ i ꝑcedēti ꝑtacula ꝑ ꝑseustiu dicebat.

Silue prata virent frondent nunc omnia rident

Huc elicon musas buc protheu mitte napeas.

Assint precipue qui curant forzida tempe

Quos in distigij serie complecteris enni

¶ Dic ꝑseustis deoz pluralitatē asserit vel deoz auxiliū implozat. Et diuidit i duas fm̄ q; i duob⁹ lo
 cis istā deoz multitudinē inuit. sc̄da sibi. Triste mari. Itē ꝑmo facit qd̄ dictū ē. Sc̄do q̄si desiciēs di
 cit noctē abesse: ibi. Sp̄ote sua. Et ē vna debilitatio fm̄ diuisionē alibi factā. Itē ꝑmo facit ꝑpositi
 onē suā. sc̄do alitib⁹ sibi d̄dicat: ibi. Erroris cās. ꝑrio ḡ ꝑseust⁹ dicit deoz ꝑlilitatē: ⁊ statū alitib⁹ dicit
 dei veri v̄nitatē. Dicit ḡ sic: q; silue frondēt ⁊ prata virent: ea oia ridēt. elicon b⁹ suas musas. ⁊ ꝑtbe⁹
 suas napeas. Sūt alij dij circa tēpe: de q̄b⁹ loq̄t̄ enni⁹ poeta i suo distigio. vñ q̄si ip̄e dicit buc elicon
 ⁊c. Et i alio x̄su: assint: v̄ iuocare. Et circa istū textū aduertēdū ē q; vt d̄ i. v. metbamoz. pallas. q; ē dea
 belli ⁊ ēt sapie voluit visitare eliconē mōtē i q; erat fons musaz ꝑoeticaz delectabilissim⁹: ⁊ eo viso
 eas felices reputat ⁊ statū eaz: qd̄ ꝑcedūt muse si pallas adesset eis: ⁊ si q̄te viuere ꝑmitterent: ⁊ il
 lud recte applicari ꝑossz ad studētē q; b̄it statū felicissimū ⁊ honestissimū si b̄i ꝑmitterent gaudere
 suis ꝑuilegijs ⁊ libertatib⁹ ⁊ iur̄ merita eoz ꝑmouerent: vt si respublica ꝑ sapiētēs iur̄ dictū plato
 nis regeret. Itē elicon vt dicunt poete ē mōs b̄is fontez musaz: q; mōs fuit fact⁹ a pede pegasi q;
 ꝑstq; inꝑauit ꝑseus gorgonē de sanguine eis nat⁹ est pegasus alar⁹ ⁊ pede suo fontez cabalinū vel
 cristalinū fecit. S̄nguinē aut̄ poete d̄ fonte illo potare ⁊ illd̄ tactū ē ꝑzi⁹ vbi de gorgone agebat. ibi.
 Gorgonis effigia ⁊c. Et de isto fonte loquit̄ ꝑsi⁹ i ꝑncipio sui libri di. Nec fonte labza plui caballi
 no ⁊c. Sciēdū ē vlti⁹ q; vt dicūt poete nouē sūt muse ꝑoetice famulātes appollini i elicone mōte
 iur̄ fōte cristalinū i qdā neoz: ⁊ sūt iouis ⁊ mēozie filie. noia sūt: elio: ē terpe: mepemone: italia: poli
 mia: erato: terficoe: vrania: ⁊ caliope. Macrobi⁹ i sc̄do sup̄ sōnū sc̄ipiois eq̄parat eas octo cātib⁹ spe
 raz celi: ⁊ nouū dicit i bis ꝑrētū causatū ex oib⁹ mōtib⁹. De muse alit̄ referri ꝑnt ad modos sc̄ie et
 doct̄ine. ꝑ eas em̄ intelligim⁹ cogitationē: delectatiōez: diligētā: capacitātē: meditationē: vel mēo
 riā filijz iuētione: iudicationē: de inuēt⁹: electionē iudicatorz: ꝑlationē acceptatorz. Alij intelligūt
 nouē in̄stra req̄sita ad ꝑfectā vocē formationē. Circa aliā ꝑriculā vbi d̄. Huc elico: sciēdū ē q; ꝑtbe⁹
 d̄: de⁹ abigu⁹: q; si erat certe delineate figure: s; captebat sibi diuersas figuras. Per quē ꝑossum⁹ i
 telligere boies duplices fictos ꝑocritas ⁊ mobiles ad modū arūdis v̄to agitate. Napea d̄: eē dea
 floz a nape qd̄ ē flos: sic nayades sūt dee fōtiū: nereydes mar⁹: dryades siluaz: oreades mōtiū. ⁊ sic
 de alijs. Circa tertiū metrū sciēdū ē q; tēpe sūt loca amena ⁊ delectabilia: ⁊ tēca sūt loca d̄: rida ⁊ sil
 uestria i tessalia. Ita inuit lucan⁹ dicit̄. h. Amplex⁹ fines salt⁹ neozazq; tēca ⁊c. Et i ꝑncipio. viij. Jā
 sup̄ arculeas. fauces mēozazq; tēpe ⁊c. ⁊ ē tēpe nomē indeclinabile carēs singulari ⁊ neu. gen. iura
 alexādrū i suo doct̄iali. Neutrꝑ ꝑlale sit cepe recollige tēpe ⁊c. Circa vltimū metrū sciēdū ē q; em̄

est qđā poeta antiqu' latin' qđ p̄cessit h̄gilii quē aliqui tull' alegat: vt ibi i de officijs vñ hō cūctādo
 restituit. n̄ā p̄ncipio de senectute ip̄e capit metra enni qñ dicit. D. rite si qđ ego adiutor tu iā v' leuas
 se. Et tñ volumē ad nos nō puenit. Distigū ē liber pcedēs p̄ duo metra vnā sniaz p̄tinetia sicut
 illd de gerlādia. Espirat in saleris. 7 d̄a dya qđ ē duo 7 sticos h̄. Alij dicūt qđ d̄a dya qđ est duo et
 stigiū ifern'. v' a stige flumio ifernali: qđ enim? cōposuit vnū libz de flumijs ifernalib' 7 demōib' d̄ijs
 iferis q̄s oēs p̄euss' iuocat i adiutorij suū. Ultio p̄siderādū ē noia deoz qđ apđ poetas magis sunt
 vsitata sūt ista. Saturn': iupit': maris: mercur': apollo: ven': dyana: minerva: iuno: vulcan': neptun':
 pam: pluto: tris: sicut p̄ diligēter p̄legēti volumina poetaz. 7c. ¶ Lō. | silue frōdēt. |.i. frōdes b̄nt. frō
 deo h̄bū ē neutri. Silua d̄r de fileo les. | prata virēt. |.i. virozē b̄nt | oia ridēt. |.i. florēt: v' ridē vidēt.
 7 ē trāsumptio vel metabapora | O elicō | o tu mōs | mitte buc. |.i. ad hūc locū i auriliū meū | musas |
 tuas | O p̄rbeon | nomē est dei | mitte napeas. |.i. illas deas. Illi d̄ij. f. | qđ curāt tempe. |.i. loca florida
 | assint | imbi | p̄cipue |.i. marie: 7 illi sūt incantationū 7 magice art'. P̄ter lucano. 7 illi | assint | etiā
 | q̄s in emi | sine. b. hic emi? declinat | tu cōplecter. |.i. cōp̄rehēdis: trines: 7 enumeras | in serē. |.i.
 Erroris causas finxit timor atq; voluptas in ordinē distigū. i. illi' libri tui.

Singula sint baratro si singula numina celo

Si sua mundus habet: si pontibus quid modo restat

Ni quot membra tenes tot confiteare penates

In hac pte alit̄bia rīdet 7 repellit seu reprobat p̄missas p̄euss' p̄positionē. dicit qđ deoz multitu
 do introducta est p̄ timorē 7 voluptatē. Si si dicam' in infernū esse vnū deū: in celo aliū: in mundo
 aliū: 7 sūt in mari qđ nō poterim' dicere qđ tot sunt d̄ij quot bēm' mēbra in corpe n̄ro: sic q̄si essent
 infiniti d̄ij 7 innumerabiles. Sic qđ vult b̄re alit̄bia qđ est tñ vnus 7 nō plures d̄ij sicut aliquiliter de
 ductū est sup̄ius in illo textu. Par idēq; de' 7c. 7 tāgīt cām p̄pter quā boēs p̄fessi sunt pluralitatē
 deoz. P̄ria est timor iuxta illud. Statij t̄baydos. p̄im' in orbe deos fecit timor. scda est voluptas
 sicut epycurij posuerūt felicitatē i voluptatib' vt circa p̄mū et bicoz tractat. 7 ex isto m̄lta 7 magna
 incōueniētia inciderūt. 7 vt verissime est etiā vilissim' ille 7 detestabilissim' machomet' p̄ predicatio
 nes suas qđ p̄im voluntatē p̄mittent: ip̄e seduxit multos. 7 a veritate fidei catholice deniare fecit
 Dic possit tractari origo idolatrie: de bel 7 baal 7 talib' qđ omittunt. vñ de timore dicit hug. li. iij.
 de aia. Si amor dei teneri nō pōt: saltē teneat 7 terreat timor iudicij: dolor inferni. ignis v̄res. h̄mis
 corrodēs: sulphur fetēs: fulmina: tartara. De voluptate dicit tull' multa in detestationem ip̄ius. et
 yfido. lib. iij. de fommo bono: h̄ sepe in medio carnaliū deus p̄tegit vitā electoz: tñ satis raro est vt
 quisq̄s inter seculi voluptates positus amicus dei maneat illibatus. ¶ Lō. | timor finxit cās erro
 ris | im̄ponēdo plures deos | atq; .p. 7 | voluptas | inordinata 7 carnalis delectatio | si singula numi
 na | h̄ numē est de'. vel | sint baratro |.i. in inferno. 7 d̄r q̄si voratz. 7 si singula numina | sunt celo: si mū
 dus h̄z etiā sua numina. f. si pōtibus |.i. mare h̄z etiā sua | qđ restat mō | interrogatiue legit | restat |.i.
 manet vel impedit: quasi dīcēdo nihil restat | ni |.i. nisi | p̄fiteare |.i. p̄fitearis | tot penates. |.i. deos p̄
 uatos 7 domesticos. vt apud h̄gi. iij. eney. cū penatib' 7 magnis d̄ijs | quot mēbra tu tenes |.i. babes
 in corpe tuo. sic ergo in hac pte alit̄bia reprobat dictum p̄euss' qui pluralitatē deoz asserbat: 7
 sic hic dicit contrariū sui dicit: 7 in hoc obseruatur lex istius carminis amabei iuxta dicta alias

Sponte sua thauri cupiunt ad tecta reuerti

Desper oues citibiso capras depellit ab vlnio

Ni matura redis lupus insidiabitur agnis

Lede dies celo quia nescit cedere virgo

In hac pte p̄euss' ostendit suā debilitatē scdam. Et diuidit. P̄rio dicit iā nocte venisse: 7 t̄ps sic im̄
 ponere finē certamini suo. Scdo vidēs alit̄bia nō velle tacere h̄z ibi rīdere: iterato facit aliā narra
 tōez ibi. Triste mari vect'. Itē p̄rio p̄ponit p̄euss'. scdo alit̄bia rīdet more solito: ibi. Si vos terret
 oues. Dicit qđ p̄rio sic: qđ thauri iā saturati volūt reuerti ad domos. 7 p̄p̄ vesp̄tinā boz oz oues d̄z
 mittre herbas 7 pascpa: 7 oz etiā capras dimittere vlnios. dicit deinde. O alit̄bia nisi ad gregē tuū
 redier' festināter: lup' insidiabil' agnis tuis 7 gregi tuo. dicit finalit̄. ex qđ ita est qđ ista h̄go nō vult
 recedere v' finit. e. o dies recede a celo. In isto textu p̄euss' iā debilitat' multū 7 pene supat' ostendit
 noctē eē. h̄ aut facit p̄ circūlocutionē dicēdo. Spōte sua 7c. Scdo borta' alit̄bia ad redeūdū ad gre
 gē suū: cām reddit. Tertio ad deos recurrit vt dies finiat ne deuicaf. Quarto p̄ncipalit̄ intendit
 euadere man' alit̄bie ne h̄ ip̄z p̄ fronesis snia seraf tāq; h̄ deuictū. 7 intendit alit̄bia suis monitiōib'
 apparētib' decipe. Sciēdū vltari' qđ iste mod' loquēdi qđ pōit h̄ sumpt' ē a virgilio in buccolicis ob
 seruādo legē buccolici carminis vbi de reb' ruralib' sermonē facit: 7 p̄ eas int̄tionē suā manifestat

vt ibi. Logite donec oues stabiliis numerūq; referre. Iussit et in alto pcessit vesp olimpo. Et sistr dicit
 in fine pme egloge et tertie et fere ibiq;. Sciendū est vltim^o circa vltimū metru. s. cede dies celo et. qd
 repetit inferi^o bis vt ter qd illd metru ppe appellat vsus. q; plib^o vicib^o iter alios ponit sicut i buc
 colic^o iste vsus Incipe menalios mecu mea tibia v^o. vt ille. Ducite ab vbe domu mea carmia ducite
 daphnim. et eodē mō dicēdū ē de illo alio vsu i textu sequēti posito. **Figē dies cursuz et. Cōsiderādū**
ē vltio q; iste text^o p^o legi allegorice vt dicūt glose p tbauros itelligēdo supbos p tecta sua itelligūt
cubilia et fomēra vicioz ad q; reuertunt viciosi. Sū vesp b est diuturna immoratio in vitijs. et q̄si vsq;
ad finē vite depellit simplices et bonos a v^o doctrina et fide p capras intelligit viciosos et pctōzes er
rātes a bona opatione; et iō nisi alitbia b est v^oitas vel ecclia vel platus reuertat ad gregē pascēdū. ci
bos diuino: dyabol^o i fidiabif gregi q̄res quē deuozet et in b bōtant plati sollicitē curare gregē et vi
gilare diligēter ¶ Cō. sic i tbauri i lla aialia cupiūt reuerti i deponēs ē i sua spōte. i volūtate vlt affecti
one vel iclinatōē. ad tecta. i. ad stabula vesp depellit oues citiso. i. ab illa verbal et depellit capras
ab vmo i arboze. D alitbia i ni. i. nisi tu i matura. i. i. festina i redis. i. i. reuertes ad gregē tuū i lup^o i
fidiabif i d^o de infideo des. v^o de infidie diaz. i. agnis i tuis. et iō o i dies i d^o a dya grece qd ē claz latie
i cede. i. i. recede: simplez p cōposito et est auferēsis: vt ibi i carbōe. Mitte archana dei. i. dimitte i ce
lo. i. a celo q; vgo. i. alitbia i nescit cedere. i. i. recedere: b ē nō vult litē teriare vlt disputatōez finire
Si vos terret oues lupus ad caulas redeuntes

Corumbus elatis illum mea cura petatis
Quem sine fraude pius paschalibus vixerat agnus

Figē dies cursum ne perdat virgo triumphum

¶ Dic alitbia rīdet alloquēdo gregē suū in hūc modū. O oues si q̄ reuertimini ad caula lup^o p^our
 bauerit vt terrerit: pietat^o i p^o elat^o corumb^o. Illd dico diabolū resistēdo ei q; ab agno paschali dent
 et ē. Dicit finalit. O dies mane et nō recede a celo. nec ego pdā triūpbū quē bitura sum de isto puer
 so p^oseuti. Aduertēdū ē b q; alitbia hortat suas oues resistere diabolo vt lupō. Scdo hortat imitari
 agnū paschalē: eo q; oīs xpi actio nra ē istructio. Tertio dirigit oñsione ad deū supplicādo vt sol sit^o
 adhuc maneat cāz subdit: ne ipa pdat victoriā. Iste ter. ē legat allegorice sicut pcedēs: vt sit lesus
 si diabol^o terret fideles redeūtes ad vitā et fidē: tūc i signo cruce et firma fide sibi resistat et petat i
 lū quē agn^o paschalis. i. tps supauit. et b vltim^o v^o pōit oīoz ale petēt i spaciū penitētie. vt diaboluz
 supare possit: et de ipō victoriā b^o. ¶ Cō. i. O oues si lupus terret i. i. territas reddit i vos redeūtes i
 i. reuertētes i ad caulas. i. i. ad ouila. O vos inq; creūtes i mea cura petat^o corumb^o elat^o. i. erectis loco
 defensionis vestre: illū diabolū quē pius agnus paschalis. i. i. tps iurta illud apost. ad corinth. i. i. vi
 cerat. i. i. superauerat i sine fraude i et nō per fallatias. O dies i fige sine. n. d^o scribi. i. fitū redde et po
 ne i cursum i tuū hoc est p^oinuā claritatē tuā i ne virgo. i. i. alitbia i perdat triūpbū. i. i. victoriā suam:
 quā intendit b^o super istum. Observatur lex istius carminis sicut in textu pcedenti. vt clare patet.

Triste mari vectis belene respectus in astris

Frugibus erugo serpentum sybilus agro.

Oxos talpa fodit digitos vrtica perurit

Omnia quis diuum potuit confringere tantum

¶ Dic p^oseuti nō vidēs alitbiā desistere iterato narratōez aliā inchoat. et deoz pluralitatē approbat
 et dicit q; belene stella est naut^o nociua et tristis. erugo nocet frugib^o et sibil^o serpētū agr^o; talpe viuūt
 et humo vrtica de natura sua bz q; sit pungitiua et adustiuua. q; g deoz est ille vnicus q; oia ista tam di
 uersa potuit facere: cōponere: cōfringere. Aduertēdū est q; aliqui dicūt b p^oseuti aliquādo redire
 ad fidē et veritatē. sed hoc non video. imo expresse videt pot^o p^obare et attestari deoz pluralitatem:
 cū ipē dubius et quasi admirās q̄rit. Dia q; diuum et. Alij dicūt q; ibi p^oseuti pponit alitbie p modū
 interrogatōez vni enigma. s. hoc nō videtur multū pbabile et. ¶ Cō. i. respectus belene i istius stelle
 lucide in cuius ortu frequēter occidūt. p^oelle in mari i in astris. i. i. inter astra. et pōt esse. p^obeso spa
 ralange i est triste. i. i. res tristis i vectis i de vebor ris. i. i. portās. s. nautis vel alijs q; p mare deuebunt
 i mari. i. i. in mari. Erugo i dicit aliqui. i. illa herba hoc nō credo. s. d^o dicit i aerugo. i. i. aeris rubigo
 et est infectio vel tēpestas vt corruptio aeris nocens frugib^o; et si in textu ponit erugo reuocat a cā
 metri ē triste frugib^o i d^o de fruo: ris i sibilus serpētū i iuxta illd. Sibil^o ē boz: serpētū sibilā dicit q;
 oia hic confunditur i est tristis agris. i. i. cāpis: q; campū inficit suo sibilō. et reddat campum sterilem
 i talpa i illd aial i fodit oxos. i. i. v^o gulta et viridaria i vrtica. i. i. illa herba q; d^o ab vrēdo i purit digitos

de natura sua [quis diuini] .i. deoz: quasi diceret nullus. immo plures vel voluit tm̄ .i. rem tantam. vel tantū aduerbialiter cōfringere. i. cōmiscere oia supradicta: in vno mittere vt conuenirent.

Dulce viro mulier pratis arentibus ymber

Mandragore sterili fons agricole sitienti

Præcellit cunctis anime velamina carnis

Exerit postq̄ placari iudicis iram

¶ Hic alit̄bia rīdet dices: q̄ mulier ē dulc̄ viro. plūtia loc̄ aridis. ⁊ ficcis mādragore mulieri sterili. fons agricolis sitibūdis. Dicit vlt̄ri: q̄ inter cetera vtili? ē h̄c placare irā iudicis postq̄ a corpe fuit eruta. Aduertēdū ē h̄c q̄ alit̄bia h̄z h̄c f̄monē oppositū. f̄moni p̄sens̄. locut̄. n. fuit p̄sens̄ de tri sitib̄: ista aut̄ de dulcib̄. ⁊ i h̄ significat q̄ v̄itas de sui natura ē amabilis ⁊ dulcis: q̄nis dicat comie? v̄itas odii parit. h̄. n. itelligit ap̄ malos. falsitas aut̄ de se ē odibilis ⁊ tristis. Vñ de v̄itate dicit h̄c. vos nobiles: vos aut̄ ignobiles. Nec ē v̄ditio v̄itari? vt eā inimicitie p̄sequat̄. Sicut p̄ adulationē p̄niciose amicitie conq̄runt. libēter q̄ delectat odim̄. ⁊ offendit oē q̄ nolum̄. Et de falsitate ab̄ro. i. li. de virg. Genena nō dāf nisi melle circūlimita: ⁊ vitia nō decipiūt nisi sub sp̄e ⁊ ymbre v̄tutū. Scīē dū ē vlt̄ri? q̄ auc. iste capit istū modū rīdendi p̄ v̄riū a virgilio. i. illa egloga allegata forte subarguta p̄siderat ilice daphnis. p̄. intueri. p̄cessus illi? . Circa hāc dictionē mādragore sciēdū s̄m catholice conq̄ mādragora est gen? pomi silis parue poponit̄: odore: sapore. v̄l sp̄e. q̄ h̄z mala suaue redolētia i magnitudine mali maliciari. vñ ⁊ latini vocāt malū terre. hāc poete atropozres appellāt q̄ h̄z radi cē formā boīz similit̄e Vñ? due sunt sp̄es f̄emia folijs lactuce silis mala generās i similitudie primoꝝ mafcul? folijs bethe silis: ⁊ accepta in escā vt q̄dā opināt facit i sterilib̄? fecūditatē. vt gen. rit. capi. Egressus rubē. tpe mellis triticee i agro repit mādragoras q̄s m̄ri lie detulit ⁊ ita snialiter dicit in sūma sua. ⁊ yf. erbimo. li. xvij. Alber. dicit valde m̄lta de ea li. xvi. de vegetabilib̄. dicit. n. mādragora ē herba cui? radit tabio. vocat ⁊ ē magna b̄ns similitudinē cū forma boīz. vt d. auicena. ē at radit et? lignea cinericea. ē at frigida ⁊ sicca: ⁊ h̄z v̄tutē p̄strigēdi ⁊ mortificādi. vt si q̄s eā comedat moriat̄. s̄z succurrit cū vomitu melle ⁊ butiro. mutilat? mēbris bibat de ea ⁊ nihil sentiet. Suppōit̄ et aliqd̄ de lachryma ei? ⁊ educit secū. ⁊ semē mādragore viuificat matricē q̄n bibit ⁊ ita de mult̄ alijs q̄ omitto **¶** Lō. [mulier] .i. mulcēs bez̄ dulce [i. res dulce ⁊ ḡra] viro. ymber [ē dulce] pratis arentib̄? .i. ficcis: de areo ares [mādragore] illa herba ē dulc̄ mulieri [sterili] q̄ nō pōt b̄re p̄ueros [fons] [ē dulce] agri cole q̄si agros colēti fitiēti. i. meli? ē cūct̄ boīz? aie. i. q̄ ad aiaz irā iudicis. s̄. dei oipoter̄? [placari] .i. pacificari [postq̄] exerit velamina carnis [i. corpis]. Vel pōt esse tert? exerit i p̄li. ⁊ ly aie ē noiatini casus. Paret ergo q̄ sicut innuebat p̄us p̄sens̄? deoz pluralitatē. ita dei v̄nitatē q̄ est iudex omnīz.

Que nam celicolas aduertit dira voluptas

Zodiaci nunquid loca maximus ordo reliquit

Aut stertunt omnes aut tractant pocula letbes

Ede dies celo quia nescit cedere virgo

¶ In hac pte signat̄ tertia debilitatio p̄sens̄. Et diuidit̄ in duas Primo fit hoc. Secdo resumit̄ vires p̄ponendo enigma. Seda ibi. Dic̄ mibi. Itē p̄mo pōit̄ suā falsas opinionē. Seda alit̄bia ponit̄ cōtrariam affectionē. seda ibi. Obtruitu vigili ⁊c. Dicit̄ p̄mo sic a qua voluptate deoz celicolaz affectio im mutata est ⁊ auersa nunqd̄ ordo motus zodiaci immutatus aut zodiacus dereliquit loca p̄pria mot? sui ⁊ regularis motus solis obliqui. Et ideo o dies ex quo est q̄ ista non vult desistere recede a celo. vt ita cogatur recedere. Aduertendum est h̄c q̄ in tertu clare apparet debilitatio p̄sens̄ ⁊ metus v̄gens que ip̄m occupat ne ab alit̄bia deuincatur. Secdo conquerit̄ sup̄ hoc q̄ sui d̄j sup̄ hoc auxilia ti sunt. ⁊ illud concluditur ex verbis suis hic posit̄is. Tertio ipse tangit tres errores. Primus est in p̄mo versu. vbi innuit̄ deos celicolas aliqua dira voluptate aduersos in eis tamen nihil dirū cade re pōt. Secdo error t̄ḡit̄ in scdo versu de immutatione motus zodiaci. q̄ tamen est regulatissimus ⁊ ab agente infallibili directus. Tertius error euident̄er ponit̄ in scdo vsu: vbi ip̄onit̄ d̄js q̄ ip̄i dormi unt ⁊ ociant ⁊ d̄ianos act? negligūt. vt t̄ḡit̄ Boeti? i p̄mo de so. pb. Et cū h̄ i obliuionē iciderūt h̄ ē impossibile. In quarto versu nostri tert? ponit̄ oratio p̄sens̄ que sup̄? etiā ponebat̄. Circa istud nomē zodiaci? sciēdū ē q̄ dr̄ ab azodia grece q̄d est aialia vel signa latine: ⁊ est aialis circul? vel signi fer: q̄ in eo sunt signa. vñ. noia aialīū nūcupata. Vel q̄ sol intrās illā p̄betatē aialīū sortit̄. In scdo de ḡnatione appellat̄ ab aristotele obliqu? circul?: de q̄ poetice pulchre in. ij. metbamoꝝ. paulo post p̄ncipiū. Vñ sicut b̄ in. ij. c. tractat̄ de spa. Iste est scdo magn? circul? celi. vñ ibi dr̄. Est aut̄ ali? circulus in spha qui intrinsecat̄ eq̄nocitalē. ⁊ intersecat̄ ab eodē duas pres equales. ⁊ vna eius medie tas declinat̄ ad septētrionē. alia nō ad austrū. Circa illud nomen letbe sciēdū. q̄ letbe letbes ē nomē

vnus flum̄ infernalis vbi aie demergunt: et oim p̄teritoꝝ obliuiscunt: iō interptat obliuio: et inde
 dicitur letheus a.ū. i. obliuiosus fa. suz. et inde litbar gia: moꝝ obliuiosus: vt tāgim in p̄mo de consolatione
 pbie. De noibꝝ flumioꝝ infernaliū ponunt isti vsus. Sic odiū: lebes obliuio: ftegetio ardēs. Luctu
 cobitus: triste sonās acerbō. ¶ Lon. ista lra d3 legi interrogatiue| quēnā .i. que et nā syllabica adie
 ctio: sicut met et piā i hoc noie q̄sp̄ia| voluptas | alij b̄n̄ volūtas | dira .i. crudelis et inordinata | auer
 tit .i. alioꝝ n̄rit | celicolas .i. deos supos q̄si celū colētes | Nunq̄ ordo max̄im? | .i. vniuersi: eo q̄
 ornatiſſime mūdus ordinatur et regit | reliq̄t .i. dimisit | loca zodiaci .i. pp̄tia: q̄si diceret videt q̄
 sic | aut oēs .i. d̄ij | stertunt | glosant aliq̄ .i. firmiter dormiūt. Stertere aut magis pp̄rie est dormiē
 do somniū facere | aut ipsi tractat pocula .i. potus | letbes .i. flum̄ illi? obliuiofi | Q dies cede .i.
 recede | celo .i. a celo | quia virgo .i. s̄ alit̄bia | nescit cedere .i. locū dare.

Obtruitu vigili curat fastigia celi

Quicquid nutrit humus quicquid producit abyssus

Nec somnum nouit qui verbo cuncta creauit

Figē dies cursum ne perdat virgo triumphum

¶ Dicitur alit̄bia r̄idens ponit d̄riā p̄fenti assertionē. d. q̄ de ille glorioſus q̄ h̄bo creauit cuncta curat
 vigilat sine somno celeſtia terreſtia et infera. Deinde facit oſſionē ūā sicut alias. Aduertēdū est
 hic q̄ alit̄bia remouet erroꝝ quē p̄fenti i h̄ qd̄ dicebat deos dormire et stertere: qm̄ h̄ dicit deū v̄z
 p̄uidēt et vigilāt oia. p̄uidere et regere obtutu vigili. Et hic recte incidit materia de p̄uidētia
 diuina q̄ oia regit fortit: suauitq̄ dispōit. de q̄ in. iij. r. v. de p̄o. p̄bi. De ista materia p̄ theologos la
 tiſſime p̄tractat. Dic ēt incidit materia de creatōe mūdi solo h̄bo dei: iux̄ illud. ps. Ip̄e dicit et facta
 sunt ip̄e mādauit et creata sunt. Aduertēdū est vlt̄erius q̄ totalis mundi vel toti v̄niuersi tres sunt
 p̄es p̄ncipales. Prima ē celeſtis. Secda terreſtris Tertia infernalis. Quālibet istaz de v̄niūficatā
 q̄ aia isti mūdi fm̄ aliquoz imaginationē: oēs p̄es regit: oibus p̄is est: eas creauit: eas videt: rez
 git et disponit v̄ni? de? glorioſus. ¶ Lon. | ille .i. de? omp̄s | q̄ creauit cuncta verbo | suo | curat | id ē
 cū cura regit | fastigia .i. altitudines celi | obruitu .i. aspectu. p̄uidētia d̄i de obtuoz ris. qd̄ cōponit
 de ob et tuoz qd̄ ē asp̄icio | vigili .i. p̄uidēt et vigilāt. p̄uido | curat | in q̄ | quicquid hum? .i. terra nu
 trit. q̄qd̄ ēt | abyssus .i. p̄funditas terre. p̄ducit | nec .i. p̄ nō et ille in q̄ de? | nō nouit somniū | sicut di
 cit p̄fenti | Q dies fige | melius est sine em̄ vt dictū est | cursum: ne h̄go | alit̄bia | perdat triumphū
 i. victoriā. Et dicitur a tris qd̄ est tres et p̄bonos forus et.

Dic michi dum tristes adiit proserpina sedes

Lege data matri si vellet nata reuerti

Bustum perfidie quis primum prodidit ore

Dic et troianum lauderis scire secretum

¶ Dicit p̄fenti resumit vires suas et p̄ponit enigma. Est aut enigma obscurus h̄mo quasi mirādus et
 vulgarit̄ appellat diuinatoꝝ. Secda alit̄bia r̄idet p̄ponēdo sibi aliud in tertu seq̄nti. Dicit ergo sic
 p̄fenti. O alit̄bia dic michi qm̄ p̄serpina infernales sedes subit: et matri sue cereri lex pro educenda
 nata sua data ē. Dicit ergo q̄s fuit iste q̄ manifestauit gustū p̄serpie: et si sic r̄idēbis ad illd̄ tu laudā
 beris scire secretū troie. Sciēdū ē q̄ ista fa. scribit̄ originalit̄. v. metba. p̄ medi. vbi de raptu p̄serpie
 de erroꝝ cereris et de mutatōe astalopbi i bubonē. vñ ceres filiā ūā p̄serpinā icluserat in qdā doimo
 subfranea ven? aut ducit eā secū ad colligēdū floꝝ: quā pluto rapuit et deſozauit. Ista p̄serpina p̄
 significare puellas et moniales q̄ si qm̄ clausurā exeunt ad colligēdū floꝝ mūdi deſozant. Ceres fi
 lia sua diu et cū facibꝝ q̄ſitat: adē iux̄ iudiciū aretubuse descendit ad inferos: et q̄ filiā ūā retrabere nō
 potuit illud dixi iouitq̄ disposuit q̄ p̄serpina p̄ dimidiū anū cū plutone regnaret: et p̄ aliū cū m̄se ef
 fet. Ceres ē bon? p̄lar? p̄serpia ē ois p̄cō: ei subdit? pluto dyabol? iupit̄ ē de? ad quē p̄ozōnē recur
 redū ē. Dicit vlt̄er? q̄ ēta ioue r̄isum fuit q̄ illa filia exire nō poterat ab inferis si gustasset d̄ fru
 ctibꝝ ei? Sz astalop? asseruit se eā vidisse tria grana mali granati comedisse: iō detēta ē p̄petuo. p̄
 serpina em̄ illū testē astalopbū mutauit i bubonē. Sic ēt illi q̄ alias accusant et p̄ploꝝat mutāt i bu
 bones: q̄ sūt odibiles et b̄ſif odio ab oibꝝ: i fern? ē iste mūdus i q̄ si q̄s gustauerit tria grana. s. deli
 ctas: diuitias: et bonozes: vit vlt̄ nūq̄ ex̄bi poterit. Ista by. tota p̄t naturalit̄ et p̄bifice exponit: et p̄ser
 pina sumat p̄ grano cuiuslibet legumis h̄ raptā fuit ad ieros. i. semē positū ē i terrā: iō i terra de
 ſicit et putreficit vt semē redeat a fra: q̄ sibi p̄mū violent detinet et corripit: sz p̄serpina nō redit nisi
 postq̄ ḡnauerit: alr nō iux̄ illud Job. xij. Nisi granū frumētī cadēs i terrā mortuū fuerit ip̄m soluz
 manet et. Alia sunt fabulosa. ¶ Lon. | dic michi | o alit̄bia | dum | .i. qm̄ | p̄serpina | illa puella | adiit se
 des tristes .i. s̄ infernales .i. h̄ dico | lege .i. regula et ordinatōe data a ioue | m̄ri .i. s̄ cereri | si nata .i. si

lia sua uellet reuerti. deponens est apud modernos. Tullius tñ ponit ipm sepe naturaliter. dic q̄s p̄didit. i. manifestantur. uel p̄dendo denunciant. ore perfidie. i. ore perfido ⁊ peruerso. Alij adiu gūt ly pfidie cū ly gustū gustu. i. quo p̄serpina gustant fruct⁹ inferni. dic. h̄ illud ⁊ lauder is. p̄t glosari. i. laudaberis. ⁊ ponit tps. p tpe. scire secretū. d̄: hic de secerno n̄s. in q̄tum cōponit de seoz sum ⁊ cerno is. ⁊ tūc habet p̄ma b̄: euez. q̄: si componeres de se ⁊ cerno cernis p̄ma p̄ducere. ⁊ troia nū Jonū secretoz troie: erat palladiū palladis de qua satatū fuit q̄ troia nunq̄ caperetur q̄ diu eēt i troia eam tamen vlcres rapuit. patz et troiana bystoria.

Cum pelagus mundo subfidat mundus olimpo

In medio semper consistit pendulus aer

Et ubi terra leuem celi supereminet aem

Dic te posse dei tetragrammaton annuo fari

¶ Dicalitbia respondet ⁊ pponit enigma di. O pseusti tu mihi pposuisti tuū enigma fabulosus ego ppono tibi aliud tale: cū ita sit q̄ mare sp̄ subfidat ⁊ substat mūdo: mūdo celoz: cū sp̄ ipe aer stet q̄ p̄dul⁹ in medio elemētoz. Dic mihi ubi terra emiet sup̄ arē leuē celi: ⁊ si mihi ruderis ego ānuā et dicā te loq̄ posse nomē dei ineffabile: qd̄ appellat tetragramaton. Istud enigma est satis obscurū: ⁊ difficultas puenit ex elemētoz naturalū ordīne ⁊ dispositiōe fm̄ sub ⁊ supra: q̄ terra est inferior: aq̄ i scdo loco: deide aer: demū ignis: ⁊ tñ q̄rit b̄ ubi ē fra supra ignē ⁊c. P̄im⁹ mod⁹ legēdi fuit iste. Le li⁹ vir qdā b̄uit plaustrū i cui⁹ are ipe lacuit ⁊ pponerat enigma b̄ ppositū trāseūtib⁹ ⁊ ip̄is nesciētib⁹ solue tādē dixit q̄ fra ē alioz: aere celi. i. celi. ⁊ ē sibi locutio appocopata: sic ibi ātboni p̄ātbonū ⁊c. Iste mod⁹ ē mod⁹ p̄portional⁹ vni enigmati buccolicoz i egl. Dic mihi da. ⁊c. ubi ponit celi p̄ celi q̄ d̄: Tres pateat celi spaciū nō apl⁹ vlnas: s̄: q̄ illd̄ enigma ē qdāmō fabulosū ⁊ sat⁹ vanū. N̄isile ē em̄ q̄ talē sensus nō intēdebat alitbia q̄ interptat⁹ v̄itas: nō obstat reuerētia bernardi siluestris q̄ sic exposuit. Est ali⁹ mod⁹ ⁊ maḡ alitbie officio p̄portioat⁹: q̄ terra sup̄eminet leuē arē celi: q̄ r̄ps q̄si ⁊ naturā humanā carnē erexit in celos i die ascēsiōis: ⁊ eā b̄rificatā sup̄ oēs t̄ronos ⁊ alios oz bes collocauit ad dexterā dei p̄ris: ⁊ ibi vt certū est terra. i. caro humana de terra formata est supra aem celi. Et hic b̄set locū materia de r̄po ⁊ de virtutib⁹ ei⁹ de ascēsiōe de quib⁹ determinat in ter tio sniaz. Et de dotib⁹ corporis glificat in. iij. sniaz ubi materia p̄ doctozes pl̄re ⁊ diffuse p̄tractatur. Circa vltimū metrū est notandū q̄ tetragramatō ē nomē dei ineffabile vt fert cōiter. Dicitur aut̄ ineffabile nō q̄ null⁹ ipm fari ⁊ dicere possit: s̄ q̄ ad plenū null⁹ p̄t illud exponere. p̄pter p̄funditatē diuini nois: q̄ illud est nomē qd̄ ē sup̄ oē nomē. vel nulli licebat illd̄ noiare: nisi cā reuerētie in articulo mortis. Et d̄: a tetra q̄tuor: ⁊ grāma littera: q̄ erat ⁊ uatuz l̄ris exarātū ap̄d bebe os. i. loth. be. vau. betb. Vide sup̄ illd̄ catholico. ¶ L̄ō. [dū pelag⁹. i. mare: d̄: de appellendo littoza] subfidat. i. substat d̄c catholico. S̄ido idē est q̄ sedeo: caret p̄terito. Un̄ s̄ido ⁊ sedeo i significati one nō differūt: nec eoꝝ p̄posita q̄ sūt mltā vt ipe declarat. Alij t̄er⁹ b̄it. Subfidat mūdo. dicit aq̄ liq̄. i. terre vel. i. alijs tozporib⁹ tā elemētari⁹ q̄ alijs q̄ sūt fere tot⁹ mūd⁹ [dū mūd⁹ subfidat olimpo] i. celo. ⁊ cū aer illd̄ elemētū p̄dul⁹ [q̄ p̄dere videt inf̄ alia. De istis elemētis i p̄mo methamor. circa p̄ncipiū] consistit. i. p̄manet s̄istit i medio alioz. Cū q̄ ita sit dico pseusti ubi. i. in q̄ loco terra sup̄eminet. i. apper̄ sup̄ arē [Aris ē ps cur⁹ vt dictū ē i p̄ncipio hui⁹ libri i scdo vsu. Aris vt d̄: in tractatu de spera ē linea trāsiēs p̄ cētū spera: applicās extremitates suas ad circūferētiā et vtraz p̄ter: ⁊ notat volubilitatē circuli v̄l spera circa ipm qd̄ nō ⁊notat dyamet̄: ⁊ duo p̄cta arē f̄minātia dicūtur poli mūdi leuē celi. leue d̄: q̄ super̄t alijs. Et leuissimū qd̄ oib⁹ alijs super̄t. p̄s i p̄ncipio d̄ celo ⁊ mūdo. ubi d̄ ista materia. ⁊ egol̄ ānuo. i. i. cedo p̄mittol te posse fari. p̄ferre loqui [tetragramatō] i. i. illud sc̄m nomē dei. p̄z hic q̄ pseust⁹ vidēs q̄ nō p̄t alitbia vicere v̄tatib⁹ vel narratōib⁹ tentat si possit eā vicere enigmatē vel p̄blemate. Est aut̄ p̄blema ōo sensus b̄is iplicitū. Et alitbia p̄portionabilr̄ r̄det. Et in hoc vid̄: simplicitatē ⁊ morā rusticoz exp̄: mere.

Ista suis bodie si preualet artibus in me

Dum cessit mopso calcantis more dolebo

Fraude puellari non sic patiar superari

Mullesies repetam nisi subtrabat besperus horam

¶ Dic introducti pseu. sol⁹ loq̄ns ⁊ sup̄ potētia vel p̄tate alitbie p̄querēs. vñ ipse vidēs se multū de p̄ mi dicat sic. Si ista alitbia supat me bodie: ego dolebo sicut calcas vic⁹ a mopso doluit. s̄ tñ ego nō permittam me superari per fraudē eius: s̄ mullesies repetā ea q̄ diri ⁊ als aduersus ea q̄ p̄posui nisi nox ipediat me. Aduertendū ē hic q̄ mopso ⁊ calcas duo fuerunt poete. quoz quilz alteri p̄posuit

enigma 7 vn' inidebat alteri. mopsus igit tenebat fructū cuiusdā arboris i manu sua: qz q̄siuit a cal
cāte cui' arboris eēt. qd̄ nesciēs calcas p̄ ira mortu' ē. Virg. i bucco. itro iucit quēdā pastorē appel
latū mopsū qm̄ dicit. Cur nō mopsē boni qm̄ puenim' ābo 7c. Et i bystoria troiana legif de qdā di
uinatore q̄ dicit' ē calcas: d̄ q̄ virg. ij. eney. donec calcāte mistro 7c. Sz nō vid̄: mibi q̄ iste text' d̄ al
tero istoz deat itelligit: sz d̄ alijs. Sciēdū ē vltio circa metrū finalē q̄ iste text' var'js mōis legi solz
Una opinio dicit q̄ calcas fecit vnū libz. dicit ḡ pseu. se velle repetere dictā illi' libz: ad p̄futādus
alitbia. Dicit ali' q̄ millefū ē ciuitas i q̄ nat' ē tales 7 calcas 7 mltialij fabulosi. Ali' d̄: q̄ millefies
ē adnerbiū. i. mille vicib': sic cēties. i. cētū vicib'. decies. i. decē vicib' 7c. ¶ Lō. [i ista] [di. pseus] ali
tbiē [pualet i me] [i. i. 5 me: vt tbi i aduiter 7 i defertore] [hodie suis artib'] [ego] [dolebo more ca lcatz
q̄ mortu' fuit] [dū] [i. i. qm̄ ipe essit] [i. locū dedit] [mopso] [sz] [nō potiar] [mel supari] [i. vincij] [fraude] [i.
i. deceptioē] [puellari] [i. vni' puellae: qz b̄ eēt magnū dedec': sed] [repetā millefies] [iur' expōēs tactas
[nisi vesper] [illa stella q̄ d̄ q̄i vesper] [subtrabat] [i. remoueat vel ipediat] [borā] [i. tempus

Nunc vtinam tales falsozum fictoz adesses ;

Quattuor in p̄imis euangelice rationis

Nitar codicibus nostrum de virgine corpus

Ut deus assumpsit nec me labor iste grauabit

¶ Dic alitbia sola loqns introducit. 7 p̄terrefaciēs pseusū dicit sic. Utinā tales ille fictoz: falsoz buc
veniret i autillū tui vel 5 quē ego disputare deberes. tūc ego trāsire ad v̄tates euāgelicas: q̄s i me
dū p̄ponerē: 7 ipm̄ talib' p̄futare: vt d̄ materia incarnationis filij dei in b̄tā maria 7 ḡine. Illud autē
ego facerē p̄mpte 7 facili' ne ḡuaret. Aduertendū ē b̄ q̄ i p̄cedētib' supat' ē pseus' 7 deuict' ab a
litbia p̄ncipalr' 7 t̄mū p̄ bystozicas narratiōēs veteri testa. 7 finalr' p̄ p̄odem enigmaticā. hic autē
p̄futat p̄ v̄tate euāgelicā: nō t̄m̄ p̄positā i publicā: sz t̄mū cōminatā: q̄ v̄tates ē adeo sincera efficat
7 pura ad p̄futādos hereticos 7 falsitate iustinetes q̄ merito pseus' q̄ iterptat falsitas timet 7 des
perat. Itē sciēdū ē q̄ iste tales fuit vn' septē sapiētū greciorū: ali' aut fuerit solōsbias 7c. Et credo q̄ illi
allegat. Arif. in p̄mo d̄ aīaybi tāgit op̄iones atiquoz falsas 7 erroneas de aīa. 7 iste tales erat fictoz
optim' fabulaz 7 tenuit mltas op̄iones falsas i pb̄ia. q̄ p̄opt' i textu p̄cedēti qm̄ d̄ millefies repetas
aptissime repetā pōt itelligi de figmēt' ist' talet'. 7 b̄ v̄ dicere p̄ns text' qm̄ alitbia optat ēt ipm̄ ta
lērez adeē. Sciēdū ē vltio q̄ p̄ trāsitu tāgit hic materia de icarnatōē v̄bi: de q̄ d̄ iob. i. Et v̄bi caro
scm̄ ē: de q̄ i tertio suaz. Vñ vt b̄etur. Luc. i. venit āgel' gabriel ad mariā 7 dicit. Ave ḡra plena 7c.
Et illa dicit. Ecce ācilla dñi fiat mibi fm̄ v̄bū tuū. 7 tūc p̄cepit dñm n̄m ibm̄ ep̄m: nō qd̄ et v̄trili se
mine: sz ipe format' ē ex purissimis sanguib' marie mystico spiramie. Alia cā breuitat' omittitur.
¶ Lon. [utinā] [adnerbiū est optādū. o tales] [tu. fictoz] [falsoz] [adeēs] [i. p̄ns eēs. ego] [alitbia] [nitar] [i.
conabor] [i] [q̄ttuoz p̄mis codicib'] [i. libris v̄l volumib' v̄l scriptis] [rōis] [i. v̄tates] [euāgelice] [euāge
liū i bono solet scribi p̄. u. duplicē: 7 d̄ ab eu bonū 7 geliū nūciatio: 7 addit vna. u. cōsonās: lz i curia
romana oppositi seruet i describēdo bullas 7 talia] [vt] [i. q̄liter] [de] [assumpsit nostrum corpus] [bu
manū] [de virgīe] [i. maria] [nec] [p̄] [7] [nō] [iste labor grauabit me] [p̄] [hoc ondit alitbia se habere va
lidū 7 magnū animū arguēdi ad huc 7 disputandi cōtra pseusim 7 ipm̄ cōfutandi.

Egregiam sobolem cui per stilbontis amorem

Uī superum magna sociasti teste capella

Obsecro te fronesi iubeas reticere forori

Quo tendit cedo nec me vicisse negabo.

¶ In ista pre introducit pseusū. vñ postq̄ p̄n' posita ē altercatio 7 debilitatio pseusū: b̄ p̄n̄ ponit
autitij ip̄loratio 7 victorie p̄fessio. Ista ps intitulat' fm̄ diuisione posita i p̄ncipio 7 in illo textu. In
cola fm̄ b̄. di. ḡ sic i p̄nti textu. O fronesi q̄ vt recitat. Capella poeta: tu m̄imomio iur' isti p̄blic' ḡ i
sobole tuā 7 mercuriū. Obsecro te vt p̄cipias alitbie forori tue vt taceat: 7 me deuictū dimittat: quia
ego recedo a lite 7 certamine tanq̄ vict': nec negabo me supasse. Sciēdū ē q̄ pseus' si potēs alitbie
resistere fronesim alloq̄t: quā ipe 7 ipa i iudicē. elegeret sic dictū ē p̄n' 7 rogat pseus' ipas fronesis
vt exoret alitbia vt taceat: qz se victū cōfitef. 7 istd̄ nō vult sicut nec pōt aliq̄t ipe pseus' denegare
Pro intellectu bun' text' sciēdū ē q̄ mercuri' p̄filio apollinis duxit i v̄rozē filia fronesis q̄ dicta est
p̄bilogia: qz fronesis foror fuit alitbie m̄ p̄bilogie. p̄ntes fuerit ist' nuptijs oēs d̄j 7 dee. Mercuri'
d̄: cursus mēt'. i. fmo q̄ p̄filio apollinis. i. sapie duxit i v̄rozē p̄bilogia. i. rōem. Ista p̄bilogia d̄: filia
fronesis: qz rō d̄: filia prudētie. Quēs d̄j 7 dee venerūt ad nuptias illas. i. p̄iūctiōi sapie eloquentie:

rōnis: r prudētie. oēs ad sūt hūtes: ita dicit glose. Ultra q̄s maḡ declarādo tētū d̄siderādū est q̄
 marcian? q̄ r capella dicit? ē fecit vñū libz de ista matia: r icipit. Tu quē psallēte tbalamis quez m̄e
 camena. Progenitū p̄pbibēt copula sacra deū. r d̄ illd op? ei? ep̄tbalamicū carnē. i. nuptialē: q̄ ē
 de nuptijs: r illd cātavit q̄n i p̄ntia filij sui. Vñ marcian? iste ḡne afer c̄bartbagiensis dignitate ro-
 man? exstitit. Studuit aut̄ p̄tin rōe: p̄ti cartbagie. volēs at̄ disputare de septē liberalib? artib? p̄pos-
 suit hāc fabulā de nuptijs mercurij r pbilogiemō t̄n absq̄ magna rōe. Nā pbilogia interpretat̄ amor
 vel studio rōis. Mercurij dicit? ē q̄n mēs currēs: q̄z mercurij loco f̄mōis accipit q̄ int̄ duos seritur
 v̄l mercurij d̄ q̄n m̄er catoz h̄yros. i. d̄na. Pbilogia igit̄ ponit i p̄ona sapie r rōis. Mercurij? i s̄st̄
 tudie iracūdie r f̄mōnis: q̄z vt ait tull? i p̄ncipio r̄betoz: ee. eloq̄ntia sine sapia sepe nocet: raro h̄o
 aut nūq̄ p̄dest. Sapia h̄o sine eloq̄ntia sp̄ p̄dest r nūq̄ obest. Lū ḡ i sapie te h̄ duo p̄ueniūt sez acu-
 mē rōis: r faciūdia f̄mōis: tūc mercurij r pbilogia sociant. Sciēdū ē finalr q̄ ille marcian? sic noie
 p̄po appellabat. dicit? ē et̄ min? ab bitu faciei. i. a rubore. Lice. a cicere pp̄ triāgulationē faciei felicit̄
 ad bonū oē p̄tinet. Capella vt d̄ i n̄o textu ab acumie igenij: q̄z capella valde acute videt. vel d̄z cas-
 pella a petulātia r lasciuia poetica. v̄l q̄z sicut capella auidū aīal ē: ita ip̄e pbisolopbicas disciplinas a
 uidissimē agressus ē. Et fecit iste illd op? qd̄ d̄ astrologia marcianij. r icipit liber iste. Quid? igit̄ ex
 q̄ttuoz elemēt̄. ¶ Lō. [o fronesi] d̄z ēē sapia v̄l prudētia f̄m carbo. r d̄z a fronos prudēs inde frontē?
 r ifronit? [obsecro] .i. p̄cor terz q̄n p̄ aliō sacri octestoz: te [p̄ amorē stilbōt̄] .i. mercurij. r d̄z q̄n stil-
 lās bona: q̄z f̄m astrologos ē planeta veniuol? [cui] .i. stilbōti [sociasti] .i. sociasti p̄ sincopā multū
 v̄stātā [vi] .i. h̄tute r suētū [supz] .i. supnoz [magnā sobolē] [filiā tuā pbilogiā: egregiā] .i. nobilē
 [cedo] .i. recedo eo locol sup q̄ .i. ad quē [redit] .i. vadit vel tēdis vel cedo. i. precedo r. [uec] p̄ nō
 [negabo] me cessisse vel locū sibi dedisse tāq̄ illi a q̄ vere deuict? fuit.

Mortales cuncti quod contendunt adipisci

Nec si perficiant vite discrimina curant

Ex inspirato dominus tibi contulit vltro

Et cessare velis deuictus supplicat hostis

¶ In hac pte c̄pedita lite r f̄m̄ta disputatiōe int̄ p̄sensim r alit̄biā r mult? alijs p̄pōib? posit? r va-
 lidiorib? alit̄bie r̄f̄sōib? subiūct. Dic ponit̄ snia final. r diuidit. P̄zio ponit̄ snia: r cū h̄ fronesis ro-
 gat alit̄biā vt tacet. Secdo p̄bat p̄ file q̄ tacere d̄z r p̄sensim p̄cere. sc̄da i textu sequit̄ ibi. Tract? va-
 tes. Dicit ḡ sic i hac pte. Mortales boies nō curāt disc̄ria: h̄ ē p̄t̄cula vite sue: si possint p̄ficere qd̄
 p̄tēdūt p̄ficere r b̄re. Et iō o alit̄bia: q̄z d̄ns n̄ ibs x̄ps fecit sibi īspirāte illd pp̄ qd̄ debes cessare ab
 v̄st̄ioi lite r certamie r dedit tibi victoriā: iō tacere debeas r cessare: p̄serti cū sup̄ isto te exozet r t̄
 bi eā supplicz aduersari? tu? a te deuict? .i. p̄sensim. Sciēdū ē q̄ duo f̄ma metra alit̄ p̄sit legi sic: q̄z mor-
 tales curant discrimina vite si nō p̄ficiāt qd̄ p̄tēdūt adipisci: vt p̄sensim q̄uis nō potuit volūtate exple-
 re: it̄ curant de vite sue piculo. Patet ḡ q̄ i hac l̄sa ponit̄ cōis mod? r cōditio fere oim mortalium
 Secdo fronesis oñdit d̄ns deū n̄z sp̄ h̄tati assistere r eādē adiuuare r fouere. Tert̄ iō i d̄ducit alit̄biā
 ad tacēdū q̄z nō est apli? op? f̄mone vel h̄bis: cū ille p̄fiteat̄ se victus. Quarto r p̄ncipalr ponit̄ snia.
 diffinitiuā p̄denatoriā p̄sensim ēt ex cōfessiōe p̄p̄ia. Et ista snia satis apte trahit̄ et̄ textu. Si querat̄
 que vel qualis est ista snia. dicendū est breuiter q̄ est diffinitiuā vñ? p̄tis p̄denatoriā. Dic em̄ lis
 erat inter p̄sensim r alit̄biā: r quilibet tendebat ad vincēdū alit̄z sicut in duello int̄ pugillis vide-
 mus. P̄sensim aut̄ p̄zio debilitat? est: deinde plene vict? r se b̄e malā cām cōfitendo succubuit: ideo
 p̄denat? est: r silētū sibi ip̄positū p̄petuo. Et de ista snia r de mō ip̄am p̄ferendū: r quā p̄tatem h̄z in-
 dex arbitrari? q̄lis fuerit in ista cā fronesis: videat̄ per iustas ad quos ista materā spectat. ¶ Lō.
 [Lūcti mortales] .i. oēs boies q̄ sunt mortales r corruptibiles r h̄ ex pte corp̄is [curāt disc̄ria] .i. p̄-
 culā vite [suel] si nec [p̄ nō] p̄ficiāt [illud] qd̄ p̄tēdūt .i. s̄tagit̄ certū nitunē [adipisci] .i. acquirere
 vel p̄ficere. O alit̄biā [d̄ns] .i. de? [tibi] p̄tulit .i. dedit r cessit [ex īspirato] .i. ex re inspirata hoc ē
 absq̄ tua spe [vltro] .i. sponte r p̄p̄ia voluntate r dispositiōe [vt velis cessare] ab ampliori persecu-
 tione ist? l̄tis vel cause [hostis] .i. tu? aduersari? .i. p̄sensim [deuict?] .i. a te superat? [supplicat] [id ē
 supplet r depressus est affligat aut postulat vt etiā cessare velis.

Traicius vates commouit pectine manes

Le moueant lachrymenam tollit cornua pbebe

Sol petit occasum frigus succedit opacum

Desine quod restat ne desperatio ledat

¶ Ista est ps̄ finalis vñ? opis ip̄: obat fronesis alit̄bie q̄ debet tacere iustadicta in p̄cedēt̄ textu. r

r sic arguit p argumētū a sumit. Orpbe' cōmouit inferos sonoritate lyre sue; g' etiā tu debes cōmo-
 ueri lachrymis p'seul', viso r p'siderato q' iā est not' qm' luna apparere incipit r cornua sua erigere; r
 p'p' occasum solis iā frigus incipit terras incolere. r g' rogo velis desistere ab vltiori p'secutione;
 ne iste p'seul' ducat in despationē. Aduertendū est hic q' fronesis hic ponit p'suasiones ad p'bandū
 intētū suū. Intēdit em' pbare q' alit'bia dz parcere p'seul' r ab incepto misericorditer desistere. Tres
 fuerūt posite in tertū p'cedētī. p'ma in duob' v'sib'. scda in tertio; tertia qm' dz deuic' supplicat boi'
 Dicaūt ad idē alie subiūgūt. p'ma q' tāgūt in p'mo v'su. q' orpbe' r'c. scda qm' dz. Te moueāt lachryme
 r'c. debem' em' esse misericordes r p'j sicut pater n'r de' misericors est. Tertia qm' dz. Jā tollit r'c. Ubi
 ofidit q' boza non est apta vel tēpus ad p'mādū istā litē. Quarta qm' dz. Sol petit occasum r'c. r est
 quasi eadē cū p'iozi. Et p'firmat qm' subiūgūt. Frigus succedit r'c. Vltima tāgūt in vltimo v'su vbi ip'a
 fronesis rogat alit'bia sorozē suā dices. Desine qd' restat. Sciēdū est scdo quo ad primū v'sum nostri
 tert' q' p' vate' traiciū itelligim' orpbeū; de q' multa dici sup' i illo tertū. Certauerē seq' r'c. vbi dictū
 est q' vt recuperet v'rozē suā ip'e descēdit ad inferos r melodia sue cytbare ip'os etiā infernales mul-
 sit. i. cōmouit. Sciēdū est tertio circa vltimū metrū q' illd' sic pōt exponi. O alit'bia desine h' est cessa
 dicere p'fane despatio ledat istū p'seul'tim. qd' restat si p'la dixer' r' restat certe vt ip'e in despatoēs inci-
 dat. Aliter itelligit sic. Desine illd' qd' nūc restat dicere. i. qd' sup' est mō tibi ad dicēdū. Scim' em' q'
 multa ad huc restāt dicēda. Tertio mō legat sic. Desine ne despatio ledat te: sicut lesit ioach'z r iudā
 Vltio mō pōt sic legi. Desine p'la dicere disputādo p'seul'tiz qd' restat. i. qd' sup' est d'iscun' rēdo. s. p' ma-
 teriā enāgelij r totū noui testamētī: ne despatio ledat istū p'seul'tim aduersariū tuū; q' iā victū se spō-
 te r suppliciter p'fitef. Vltio p'siderādū est circa expōz terioz b' p't'. Traiti' pōt scribi p'a. in tertia
 l'ra: v' p' e. vñ boe. de p'lo. p'bie dicit. Et si traicio bozeas emissus r'c. Et dz de traicio regione: r istius
 p'p'li terra dz trat. De qb' dicit. Virg. iij. eney. Traces erāt acri quondā regnata ligurgo r'c. in de tra-
 cētis dz. Gares qñq' sumit p' p'beta. vt in hymno b'ri iobānis baptiste: vbi dz: marie vatū. Quāq' su-
 mit p' qñcūq' diuinatoz: inde vaticinoz r vaticiniū. Gares igit' p'mo dz quasi vas reos. i. dei Aliquū
 capif' p' poeta. vt b. Cōmouere cōponit' de cō p'positōe inseparabili r mouere. Pectē est equocū vt p'z
 p' ebrar dū in grecismo. vbi dicit sic. Pectē agit telas lōdes trahit r'c. Et h' capif' p' cytbara. Manes
 dicunt aie infernales. r dicunt' qm' amene p' defectū: q' deficiūt bono loco. vel amene p' p'rarū quia
 sunt clare. s. q' sp' teneb'ose. Te est p'noimē p'mitiū scde p'sone. Mouere actiū est. inde mot' mo-
 tior motu motas mobilis r multa alia deriuant. Lachryme bz singularē h' lachryma. Jtē iā cōponit'
 vt iamā. Tollere est eleuare erigere efferre. Cornu est equocū vt in equoc'. Pars cruc' est cornu ter-
 rena potētia cornu r'c. Vic capif' p' vna p'te' extrema lune acuta r curna ad modū cornu aialis. Quali-
 ter declinat p'z p' alexād'rū in suo doctrinali. ibi cornua mutant r'c. Pbebe est luna r dz de pbebos v'
 de p'bos qd' est lux vel ignis: est nomē grecū. r declinat h' pbebe bes. Sol dz quasi sup' oia lucēs: vt
 dictū est circa scdm metrū hui' libri. Peto' est actiūz. inde appeto suppeto impeto cōpōta
 inde petitor r petito. peti' ta. rum. Occasus sus occasui. deriuat de occido media breui. qd' cōponit'
 de ob r cado. Frig' dz de frigo gis. v' de frigeo ges. Opac' h'm catholicō dz ab ops terra. i. obscurus
 r dz qm' celo optus. ethy. ē r declinat opac' ca cū. r cōpat opacus or. mus. r inde opacare. i. cōdensare r
 obscurare. r est actiūz. inde opacitas. Succedere cōpōit' de sub r cedo. Desine de de r fino n'is. cōpo-
 nit': qd' bz in p'eterito desini vel desū desitum. r reddit p'positionē exponibile. vt dicit' logici in ma-
 teria deincipit r desinit r'c. quod est nomē infinitū. Resto cōponit' de re. p'positione inseparabili r sto-
 flas. Ne aduerbiū est p'hibēdi. Despatio dz de despero ras. qd' cōponit' de deozum r spero: qd' dz de
 spes Ledere notū est: inde lesus r lesio r illido allido cōpōita. ¶ Cō.] vates] .i. poeta] traici'] sic dz
 ctus a loco. s. orpbe'] cōmouit manes] .i. aias infernales] pectine] .i. cū cithara. o alit'bia] lachryme]
 istius p'seul'tis] moueāt] te] pbebe] .i. luna] tollit iā cornua] final] sol petit occasum] frigus opacū] ab
 effectū] succedit] .i. subsequit' r] g'] desine.] illud] quod restat ne desperatio ledat] eū] ad sensum dic'tū
 prius] Et per ista taliter qualiter expedita est lectura theodoli. vbi p'seul'tis per quē intelligitur falsi-
 tas superatus est ab alit'bia. i. a veritate r dyabolus a deo qui dignatus est pro nobis assumere carnē
 humanam: r predicare r dare nobis legem euangelicam. per quā aperta est nobis eterne vite ianua
 quam nobis p'cedat deus ille gloriosus qui est via veritas r vita. Amen.

Succintissima explanatio theodoli finit feliciter. Incipit p'beniū in facetū.

Eneca in li. de q'tuoz v'tutib' in. c. de p'tinētia di. Sermonēs vtilis mag' q' facetos
 r affabiles ama: r rectos poti' q' obsecūdātes. Insequētes igit' hāc auctoritatē nō
 curem' si libell' p'ns nō rbetorice siue multū ornate loq'f. s. dz dicitat ea q' sunt dicē-
 da dicat In p'ncipio vt in alijs sex q'runt p' ordinē. s. cā materialis. efficiēs r finalis
 q's sit titul'. r cui p'ri p'bie supponit'. Cā igit' materialis siue mat'ia b' libri sūt mores boiz r p'cipue iū

uenit: nō qdē oēs: s; solū illi d' quib' catho nullā facit mētionē. Lā formalis ē duplex. s. tractat' & tra-
ctādū. Lā tractat' ē mod' diuīsiu'. Diuidit nāq; iste liber i pbemiū & tractatū. Probemiū incipit b
Lū nihil vtilit' & tractat' icipit b. Lū nihil absq; deo & qdē tractat' p'iet' tria. c. vt postea dicet. s;
forma tractādū ē mod' pcedēti qdē metric' & examet' siue berotic'. Fuit em̄ i uētū istd' gen' metroz
ad gesta berou' describēda. vt virg. i. li. eney. s; tādē vsu mfo sic abolemit: vt i q' libz gñe dicēdi vnusq;
q; b' vtaf' metroz gñe. Lā hō efficiēs fuit qdā regēs parisien. q' vt d' nō iabaf' facer' q' qñcūq; videbat
scolares siue scolasticos suos i morib' deficc' mtebat' circa oēs mores p' dictar' documēta cathonis re-
darguere. Et qz pluries nō potat auctoritatē. i cathōe repire q' defectuū scolariū coaptaret: & p'cipue
p' statu ecclie & mēse: meditat' ē documēta aggregare oia: q' ab eodē cathōe i morib' ertiterat' p'ter
missa: qd' & tādē p'fecit & noie suo suū op' noiauit. Lā final' ē vt cathōe cū b' libro itellecto & memorie
pmēdato apd' deū v' primū siue nosmetipos nūq' i morib' vacillēm' siue mō errem'. q' quo. & sic si-
nalr' ad felicitatē etnā puenire valeam'. Titul' ist' libri ē. Incipit ethica morosi faceti. Et supponit
pbie morali. Solz. n. sic describi cōit'. Facet' ē qdā liber metric' a mag'ro faceto edict': loqns d' p'ce-
pt' & morib' a cathōe i sua ethica obmissis. Et d'z facet' p' et hymo. qñt' saues cetui. i. placēs tā i dict'
q' in factis populo.

Quam nil vtilius humane credo salutē
Quam rerum nouisse modos & moribus vti
Quod minus equequitur morosi dogma cathonis
Suplebo pro posse meo monitu rationis.
Assint ergo rudes sitientes pocula morum
Hinc fontem poterunt baurire leporis odorum
Hic quoq; cum fructu parit hortulus vndiq; flores

Incipit p' bemiū sui libat: in q' ipse ondit q' fuerit cā mouēs ipm ad h' op' agēdū
di. sic. cū ego facet' nō videā aliqd' maioris cōmodi v' vtilitat' & marie i iuuenib' q' p'
scire & cognoscere modos rez & vt reb' fm debitos & ordinatos mores vtaf' iuuenis
qz nō monit' ab aliq' alio q' a rōe & a caritate cognat' sum. p' posse meo aggregare ea
moz documēta q' morosus catho obmiserat. Et nō dico b' p' tā adultos & itelligētes
s; p' rudes: q' nesciūt mores q's i p'lib' locis dñt' b're. Nā tales poterūt ab h'li. e'bere mores q' b' m-
diger' sicut illi q' idigētes rosīs & florib' itrat' ortū ad h' q' volūt b're extirpādū. ¶ Lō. o filii cū ego
facet' [nil] p' nō & aliqd' nō credo [aliqd' eē sup.] vtil' [saluti huane] .i. boīs [q' nouisse] .i. cognouit
se [modos rez & vti morib'] lego [supplebo] p' meo posse [et solo] [monitu rōis] [illd'] qd' dogma catho-
nis morosi e'equit' [min'] .i. d' q' catho nō loq' [q' rudes sitientes] .i. volētes b're pocula moz [assint]
i. intēdāt: q' ipi poterūt [baurire] .i. e'bere [bic] .i. tab b' li. [fontē] .i. originē [odoz leporis] .i. elo-
quētie [q' .i. certe] [bic ortul'] parit [i. tradit] [vndiq;] .i. ab oi p'el mores [i. cū fructu] .i. q' b' indoz

Cum nil absq; deo sit proficui vel honoris
Primum regna dei queras in omnibus horis
Et sic omne bonum tibi plenus adijcietur
Quisquis deo seruit: regnare deo peribetur

Hic incipit tract' q' diuidit i tres p'tes fm q' sunt tria ca. In p'mo effi caplo auctor
definiat de bis q' p'tinet deo. In scdo de bis q' p'tinet p'rio. Et i. iij. de bis q' p'tinet si
b'p'fi. p'mū i cip. t. b. Lū nihil absq; deo. scdm b' rustic' ē & c. & tertiu' b. A fumo stillā
te i p'mo ei. c. deteriat d' q' dictū ē. Et tā i p'mo. c. q' i alijs. sp. pcedit p' binos & b'inos
vsus. nisi forsitā vbi snia ita se bz q' expedit vt q'tuor vsus iugant'. s; hoc ē raro. dī.
em̄ sic i bis q'tuor p'mis vsib' q' cū ita sit q' nullū p'ficiū: siue cōmodū nullusq; bo-
noz possit eē absq; deo nō debem' p'mo & an' oia imo sup' oia q'rere regnū dei. s. padisus. qz illo habito
bēbim' oia q' p'sit b'fi. Et q'rtū ad b'ic modū bēbim' plenitudinē bonoz seruiēdo deo & mādat' ip'si
obediēdo. Nā quicūq; seruit deo ille regnat & p'sperat in hoc mūdo: qz quicqd' eidē accidat seipsum
p'tentat: sicut iob qui dicebat Si bona suscepim' de manu dñi: mala q're nō suscipiam'. dñs dedit: ro-
min' abstulit: sicut dño placuit ita factū est: sit nomē dñi b'ndictū. ¶ Lō. cū nihil] p' nō & aliquid cū
aliquid [p'ficiū v' honoris nō sit absq; deo tu] queras p'mū] .i. in p'mo] regna dei i oib' horis & sic
oē bonū adijciēs] .i. adiūget] tibi pleni' .i. mag' plene. nā] quisquis] .i. quicūq;] seruit dō p'hibet]
i. dicit] regnare] iuxta illud. Seruire deo regnare est.

Solum crede deum quem credis semper adora

Et quicquid facias quod ad ipsum spectat honora.

¶ Dic auctor dicit qd tu debes credere in vnu solū deū: qd est pater fili? ⁊ spūsanct? ⁊ illuz adorare: ⁊ nō ydola vel alias creaturas: ⁊ qd tu facias: tu debes facere ppter hono:ē dei: ⁊ debes honorare oēs res qd deo p̄tinēt. **¶** Lō. tu crede solū .i. vnu deū eē ⁊ nō plēs. ⁊ adora sp .i. i oī tpe illū quem credis esse dei ⁊ quicqd .i. quecūq; facias honora illud qd spectat ad ipm .i. sibi p̄tinēt.

Ecclesiam clericūq; dei decorare labora

Et laudes vtriusq; tuo pro posse decora

¶ Tu debes hono:ē impēdere ecclīis. s. deponēdo pileū birretū aut ea q̄ in capite geris qn̄ trāsīs aut te ecclīas aut cruces ⁊ alīas res sacras. Sicut qn̄ tu trāsīs corā sacerdotib? ⁊ alijs p̄sonis dignis: et sp̄ de talib? debes dicere qd bonū est ⁊ qd ad laudē p̄tinēt. **¶** Lon. tu labora decorare ecclīam: q; p ⁊ clerū dei .i. sacerdotes decorā p tuo posse laudes vtriusq;. s. tā ecclīe q̄ sacerdotū.

Sacro cancello si quis sedet atq; moratur

Ni legat aut cantet aut offerat egrediatur

¶ Tu nō debes intrare choꝝ nisi velis facere vnu de trib?. s. vel offerre aliqd deo: aut cātare: aut ali quid diuini o fficij legere. **¶** Lon. si quis .i. aliquis sedet atq; morat̄ sacro cancello .i. in choꝝ: talis sup. nō egrediat̄ in p̄ nisi legat aut cantet aut offerat

Quancito templa subis recolas cur sis homo natus

Aut lege aut canta aut xpo funde precatus

¶ Tu debes in introitu ecclīe memorari cur tu sis nat? hō: q; .s. ad btās celi sedes bñdas: ⁊ id̄ i ecclīa nō debes aliud facere nisi legē: aut cātare: aut xpo p̄ces fundere. **¶** Lō. q̄cito tu subis tēpla .i. in introitu ecclīe ⁊ recolas .i. memor eris cur tu sis nat? hō: p̄lege: at cāta: at funde p̄cat? .i. oīones [christo]

Quando deo seruis vtrumq; genu sibi flecte

Aut homini solum reliquum teneas sibi recte

¶ Tu debes dū tu es in ecclīa ⁊ seruis deo. s. dicendo hoꝝas vel audiēdo missam flectere ambo genua: ⁊ si seruias hoībibus: tu potes ⁊ debes saltē principib? flectere vnicū genu: ⁊ reliquū tenere recte sed deo tu debes ambo genua flectere. **¶** Lon. qn̄ tu seruis deo flecte sibi vtrūq; genu: aut p̄ sed: s; flecte homini solū .i. vnicū genu. ⁊ teneas reliquū genu [recte]

Quando sacerdoti cultum famularis ad are

Ambabus manibus quicquid agas famulare

¶ Tu debes seruire sacerdoti in missa ⁊ in alijs sacris ambab? manib? ⁊ nō vnica dūtāt. nam seruitū vni? man? homini ⁊ creature p̄tinēt: fuitiū hō dīaz deo p̄tinēt. **¶** Lon. qn̄ tu famularis .i. seruis sacerdoti ad cultū are .i. altaris qd quid agas tu famulare .i. seruias ambab? manib?

Semper vtriusq; tuo parere memento parenti

Sic longeuus eris vitam honore fruenti

¶ Tu debes esse obediēs p̄fi tuo ⁊ matri tue. nā hoc faciēdo tu viues diu in p̄speritate cū abundantiā honoꝝis: ⁊ hoc deo p̄mittēte qd ita fieri p̄cepit. **¶** Lō. tu memento parere .i. obedire [sp̄ vtriusq; parenti tuo] .i. patri ⁊ matri tu eris sic longeu? in vitā: q; p ⁊ tu eris sic fauēs honoꝝe

Non facias alijs quod tibi minime fieri vis

Sic xpo placidus ⁊ amicus habebere cuius

¶ Tu nō debes facere alijs illud qd nolles tibi fieri. nā hoc faciēdo tu eris placens xpo ⁊ quilibet vocabit te amicu: ⁊ sic eris dilectus a deo ⁊ ab hoībibus. **¶** Lon. tu non facias alijs hoībibus illud qd animi n̄ pro nō: non vis fieri tibi. Tu habebere .i. habebēris sic .i. taliter placidus .i. placens xpo: ⁊ habebēris inq; sic amicus cui? .i. cuiusq;.

Sis humilis mediante modo nimium fugiatur

Qui nimis est humilis hic stultus adesse putatur

¶ Tu debes esse humilis apud deū ⁊ hoīes: q; nihil deo ⁊ hoībibus magis displicet q̄ superbia verū tamen scdm̄ statum tuū ⁊ stationē tuā tu debes seruare grauitatem concedentē tuo officio ⁊ marie apud nos subditos. nam aliter ipsi timebunt te non tanq̄ superiorē: sed vt seruum ⁊ inferiorē: qd

Faceti

statim conuertetur in maximū tuū detrimentū. ¶ Conſtr. tu[ſis humiliſ] .i. ſimplex[modo mediā te. qui nimis eſt humiliſ hic ad eſſe putatur] .i. credit[ſtultuſ] .i. fatuſ.

Noli priuatus nimis aut affabilis eſſe

Qui nimis eſt priuatus eum vitare neceſſe

¶ Tu debes eſſe ſociabilis inter oēs gentes ⁊ maxime inter pares ⁊ inferiores tuos: ſed tñ ſeruando modum. nam qñ quis eſt nimis priuatus: talis ppter hoc ſtatim pōt deſpicere alios aut deſpicit ab alijs. nam nimia familiaritas parit contemptū. ¶ Con. tu[noli eſſe nimis priuatus aut nimis affabilis. neceſſe eſt vitare eum qui nimis eſt priuatus] .

Sis iuſtus: qui iuſtitie finaliter beret

Ipſius ſemen nunq̄ panem ſibi queret

¶ Tu debes eſſe iuſtuſ. nā hō iuſtuſ reddit tā deo q̄ primo qđ ſuū eſt. ⁊ de illo ſcribit in. p̄s. Nunq̄ vidi iuſtū derelictū: nec ſemē ei⁹ querēs panē. ¶ Con. tu[ſis iuſtuſ. nam] p q: qđ ille[qui beret] .i. ad beret[iuſtitie finalr nunq̄] p nō ⁊ vnq̄[ſemē ipſius queret vnq̄ panē ſibi]

Triplici fune fidem teneas: qui fiduſ habetur

Supra multa vel bic aut in celis ſtatuetur

¶ Tu dēs bñe fidē firā in cbaritate tripliciter. ſ. erga deū tanq̄ creatorē tuū ⁊ illū diſligere ſupra te. poſtea erga teipm: poſtponendo bona tpalia tibi metipſi. poſtremo erga primū tuū nō eū ledēdo in aliquo: quod ſi non feceris nō dubites qm̄ deus qui eſt oim̄ retributor bonoz: aut in hoc ſeculo aut in alio reddet tibi mercedē oportunā. ¶ Con. tu[teneas fidem triplici fune] .i. erga teipm ⁊ primū nam ille[qui habet fiduſ ſtatuetur ſupra multa. vel bic] .i. in hoc mundo[aut in celis] .

Sis celer ad quemuis ſermonem percipiendum

Sis piger ad quemuis verba relata loquendum

¶ Tu debes eſſe ſatis leuiſ ad quēlibet loquētem audiendū: verūtñ tu debes eſſe tarduſ ad referēdū audita: ⁊ hoc maxime qñ illa ſunt nullū valozis: vel verſant circa dānū alicui⁹. ¶ Con. [ſis celer] .i. leuiſ[ad percipiendū] .i. audiendū[quēuis] .i. quēcūq; ſermonē: ſed tu[ſis piger ad loquēduſ] .i. ad referendū[quemuis] .i. quēcūq;[verba relata] tibi.

Ad veniam curras: ad vindictam pigriteris

Ad pacem properas: ad iurgia ne gradieris

¶ Si tu offendiſti ali. uē: tu nunq̄ debes bñe bonū ſomnū niſi pri⁹ petita venia: ſed ſi aliquiſ fecerit tibi malum: nunq̄ queras de eo vindictā. nam illā deus retinuit ⁊ habere voluit: ipſo dicente. *Ubi vindictā ⁊ ego retribuā.* Si ſi tu potes ponere pacē inter aliquoſ litiganteſ: ad hoc faciendum toto corde anbeles: ſed nunq̄ ſis in loco iurgij aut cauſa litis: q: illud eſt maloꝝ. ¶ Conſtr. tu[curras ad veniam: ſed pigriteris] .i. pigruſ te reddiſ[ad vindicta. pperes] .i. feſtines[ad pacem ⁊ ne gradieris] .i. non introieris[ad iurgia] .i. liteſ.

Omni tu tribue pro xp̄i laude petenti

Si tibi reſ deſit deſ verba benigna querenti

¶ Tu debes dare de bonis tuis oī boī petēti tibi p laude ⁊ in noīe xp̄i: ſi tu careaſ vn̄ tribuaſ: ſalēda illi qui petit verba benigna ⁊ nō rudia. ſ. dicendo. *O amice vel amica frater vel ſozor deus ſit vobis in auxiliū.* ¶ Con. tu[tribue] .i. dona de bonis tibi a deo datis[omni petenti tibi. p laude xp̄i ſi reſ deſit tibi da querenti] .i. illi qui querit[verba benigna]

Si dare viſ placide dando tua munera ride

Si deſ plorando perdiſ tua munera dando

¶ Si tu viſ aliquid alicui dare: tu nō debeſ oſtendere faciē triſtem illi cui tu daſ: ſed alacrem ⁊ ridētem: nā ſi aliter faciaſ: ille cui tu dabiſ ſtatim cognoſcet qđ tibi durum eſt ſibi illud dare. igit nullas aut ſaltem paucaſ apđ te habeat gratiaſ. ¶ Con. [Si tu viſ dare placide: ride dando tua munera] nam[ſi] tu[deſ] aliquid[plorando] tu[perdiſ tua munera dando] illa

Obſequium preſtare tuum ſis cuiq; paratiſ,

Retribuet quia pro meritiſ aliquiſ tibi gratuſ

¶ Tu debes eſſe ſemp paratuſ ad faciendū oībuſ ſeruitiū ⁊ placitum. nam licet multi ſint ingrati ⁊ non reddant tibi ſm̄ merita: verūtāme de⁹ permittet qđ vn⁹ veniet qui reddet retributionē p oībuſ quibz in vita tua benefeceris. ¶ Con. tu[ſis paratuſ] .i. preparatuſ[pſtare] .i. tribuere[obſequiū] .i. ſeruitiū[cuiq; q: aliquiſ gratuſ retribuet tibi pro meritiſ]

Si tibi seruerit aliquis: sua premia tecum

Ne retinere diu cures si diligis equum

¶ Si tu habeas aliquem hominē famulantē ⁊ seruientē tibi tu non debes retinere mercedē sui operis. nā scriptū est in testamento veteri. Non manebit apud te merces mercenarij tui vsq; in crastinū ⁊ ideo si diligis equitatē statim redde seruientibus tibi quod debes. **¶** Construe. [Si aliquis serue rit tibi: nē p̄o non non] cures retinere diu tecū sua premia si tu [diligis equum] .i. equitatem.

Omni spiritui non credas: nam latet anguis

In verbis quis decipitur simplex cito sanguis

¶ Tu nō debes credere q̄cqd audis. Nā multi boies ⁊ maxime principes p̄pter nimīā ⁊ facīle credulitatē incidunt in multa inuēniētia. ⁊ multe p̄sone simplices decepte fuerūt: q̄ nimis facīliter dicitis alioz addeserūt: iō caue ne q̄d audias facīliter ac immoderate credas. **¶** Lō. tu [nō credas omni spiritui. anguis] .i. serpēs [latet in v̄bis] quibus [simplex sanguis] .i. humilis homo cito decipitur.

Sermo breuis verusq; tuo procedat ab ore

Os mendat animam male vite priuat bonore

¶ Tu debes cauere ne vnq̄ in sermone tuo sis nimium prolatus: ⁊ super omnia ne mendat reperiaris in verbis tuis. Nam os mendat occidit animam suam propter mendacium: ⁊ totaliter priuat bonum bonore. **¶** Lōstrue. [Sermo] id est loquela [breuis: q̄ p̄o ⁊ ⁊] verus procedat ab ore tuo: os mendat priuat male [id est iniq;] animam [bonimis] bonore vite []

Risus ab ore tuo pius et rarus videatur

Per: crebros risus leuitas in corde notatur

¶ Tu debes in rebus tuis esse letus ⁊ hilaris. Nā vt scribitur in p̄uerb̄is: animus gaudēs etatē floridā facit: spiritus tristis etficat ossa. verūtamen tu non debes p̄p̄ gaudium vnq̄ moueri ad risus immoderatū. Nā qui immoderate aut muliebriter ridet statim stultus esse iudicatur. **¶** Con. [risus videat ab ore tuo pius ⁊ rarus. leuitas notatur in corde per risus crebros] .i. nimis sepe factos

Ne rideas solus quia risus solius ozis

Prauus vel stultus reputatur omnibus hois.

¶ Si rideas caue ne rideas solus. nam risus solius. i. vnus solius hominis reputatur esse prauus ⁊ stultus in omni tempore. **¶** Construe. [Ne] p̄o non non [ride solus quia risus solius ozis] reputatur omnibus hois [id est in omni tempore. esse] stultus vel prauus []

Nocte dieq; tuis tria sunt berentia costis

Immundus mundus caro curiosa: ferus hostis

¶ Tu debes tam die q̄ nocte cauere ne cadas in pctm̄. nam habes tres inimicos qui non cessant te temptare. i. carnem. p̄p̄ia: bunc mundū: ⁊ dyabolū ⁊ ideo stude ad resistendum eis. **¶** Lōstrue [tria] id est tres sunt [berētia] .i. adiūcta [tuis costis] .i. corpori tuo [nocte] .i. p̄ noctē [q̄] .p̄ ⁊ [die scilicet mundus immundus] .i. maculatus [caro] tua [curiosa. ⁊ hostis ferus] .i. crudelis indefinanter.

Hec ⁊ quicquid eis appendet idipse iuberis

Ast quecunq; vides bec preter amare teneris

¶ Ad bene resistendū tribus inimicis tu debes cauere ne ponas amorē tui animi in his trib; vel in aliq̄ illoz: sed odio habeas q̄cqd depēdet ex talib;. Omne nō residuū qd nō depēdet ex his tu potes amare. **¶** Lōstrue. tu [iuberis] .i. p̄cipieris [odisse] .i. odiuisse [bec] tria predicta [⁊ quicquid. i. quecunq; res] appendet [.i. dependens est ex his. ast teneris amare quecunq; vides preter bec.

Celum mors oribus ⁊ quicquid dentiq; possint

Ante tue mentis quocunq; meas oculos sint

¶ Ad seruandū te ne cadas in pctm̄: tu debes semper habere tria ante oculos tue mentis scz gaudia paradisi: morē tuā: dolores inferni: nam memoria horū triū est causa vitandi plurima mala: ideo ista nūq̄ te pretereant. **¶** Lōstrue [celum] .i. gaudia paradisi [mors] tua [oribus] .i. dolores inferni [et q̄cqd] ista tria possint p̄o te sint [ante oculos tue mentis quocunq; meas] .i. ambules

Quid sis quid fueris: quid eris semper memor eris

Sic minus atq; minus peccatis sub ijeris

¶ Similiter si vis cauere a pctis: tu debes meditari qd tu es: q̄ vnū corp; subiectū infinit; miseris qd fueris. nā tu fuisti ex parte patris ⁊ matris vna res fetidissima ⁊ abominabilis. qd eris, nā eris

Faceti

esca fetēs p̄parata s̄mib⁹. q̄ si p̄sideres seruabunt te a p̄petratōe multoz delictoz. ¶ Lō. [tu eris sp̄
memoz qd̄ sis: qd̄ fueris: qd̄ eris | tu | subijc̄eris. i. subiectus eris | sic minus atq; minus peccatis

Si tibi contigerit aliquid p̄mittere sc̄tis

Solue libens ne te feriat vindicta tonantis

¶ Si tu es in aliqua necessitate. s. vel infirmitatis vel alteri⁹ rei ⁊ ad te releuādū tu p̄mittis aliquid
deo vel eius sanctis. caue ne deficias ad reddēdū illud qd̄ p̄misisti: ne deterius aliquid tibi p̄tingat

¶ Lon. [si p̄tingerit. i. si euenerit | tibi p̄mittere aliquid sanctis | tu | libens. i. volens | solue | illud
quod p̄misisti | ne | pro vt ⁊ non: vt | vindicta tonantis. i. dei | non feriat. i. percutiat | te.]

Quere necessaria. sed non cumulare laboza

Sed cumules vbi suprema statueris in boza

¶ Propter peccatum suum fuit condemnatus adam pro se ⁊ suis dicente domino. In sudore vultus
tui vesceris pane tuo ⁊c. que postq̄ vera sunt tu debes labozae omni tempore debito ad habēdum
illud quod est tibi necessariū: sed bono tali modo q̄ neminem ledas: nec auarus dicaris. Sed si cumu
lare velis cumula bona spiritalia per elemosinas ofones: ⁊ ieiunia. ¶ Lōstrue tu | quere necessaria |
id est res necessarias | sed non laboza cumulare. i. congregare bona temporalia | sed cumules. i. con
greges vbi. i. in illo loco in quo statueris. i. ordinatus eris | in suprema boza. i. sine vite tue.

Usuratorum p̄donum presbyterozum

Castigatorum: mimozum: canonicozum

Natam vel viduam ne ducas: bis quia dantur

Res male que site: que iustius ambulantur

¶ Si tu vis habere vtoze caue ne accipias filias hoim sequētū. s. usuratoz. latronū. p̄sbyterozum.
nec illoz q̄ p̄p̄ sua demerita receperūt punitionē in publico. mimoz. i. illoz q̄ dicit tympanum vel
aliud instrumentū tale canonicoz. nā oēs tales nō possunt assignare dotē suis filiabus: nisi de reb⁹
male acquisitis de qb⁹ tertius nō iā gaudebit beres. ¶ Lō. [ne | p̄ nō | ducas natā vel viduā | boz se
quētū. s. usuratoz p̄donū. i. latronū | p̄sbyteroz: castigoz. i. illoz q̄ p̄niam receperunt in publico
mimoz. i. illoz q̄ ducit instrumenta ad corizādū aut canonicoz: q̄ | res q̄ site. i. acq̄site | male. i. iniu
ste dant | bis supradictis | que res. i. que bona | anniblant. i. dep̄dunt | iustus. i. iusto dei iudicio.

Non cupias fieri diues vel inops vtriusq;

Affectes medium: sic tutus haberis vsq;

¶ Si tu vis viuere feliciter in hoc mūdo: eo mō quo possunt hoies feliciter viuere: tu debes cauere
ne fias diues. q̄ bō diues nunq̄ quiescit. etiā debes cauere ne decidas in nimiam paupertate: sed sta
tus securio ⁊ tutioz est habere bona temporalia citra diuitias ⁊ vltra paupertates. ⁊ sic vtriusq; te
neas medium. ¶ Lonstrue | ne | p̄ nō | non cupias fieri diues. vel inops. i. paup̄ | affectas. i. desideres
| medium vtriusq; | tu haberis vsq;. i. vbiq; | sic. i. taliter | tutus. i. securus

Si videas aliquem casurum siue cadentem

Non ride sed ei te prebe compatiētem

¶ Si videas aliquē vel aliquā cadentē aut propter ebrietatē debilitatē infirmitatē vel a casu tu nō
debes ridere sicut multi faciūt. qui letantur cum vident aliquod damnum alijs euenire: sed ad talez
debes currere eum subleuans: ⁊ debes inquirere ab eo si in aliquo fuerit lesus: ⁊ te eidem compati
entem demonstrare. ¶ Lonstrue | si tu videas aliquem casurum. i. dispositum ad cadendum. vel si vis
deas aliquem cadentem ne ride: sed prebe te ei compatiētem. i. simul patientem.

Quicquid agas non pande tua secreta marite

Unde tibi nasci possunt discrimina vite

¶ Inter cetera caue ne manifestes siue reueles tua secreta vtozi tue naz multis viris contigit se val
de penitere quia sua secreta reuelauerunt vtozibus suis. Nam q̄to districtius aliquis eas hortatur
aliquid celare tanto feruentius cupiunt illud reuelare. ¶ Lonstrue | quicquid. i. q̄cunq; rem | agas
ne | pro nō: nō plaudas. i. manifestes secreta tua marite. i. vtozi tue | vñ. i. a qua parte | discrimina |
id est obprobria | vite tue possint. i. valeant nasci. i. oriri tibi.

Quicquid agas non obijcias tua munera cuiq;

Hic mos vsq; mouet mentem mulieris iniquam

¶ Si tu fecisti aliquid bonū aliquibus persone: tu non debes vnq̄ ipsis impropere bonum p̄ te
factū. nam benefacere postea peniteri de benefacto. est factum vnus cordis: muliebris. ¶ Lonstrue

UNIVERSITATIS
BRANAE

Isticus est vere qui turpia de muliere

Dicit: nam vere sumus omnes de muliere

Ristud est sedz capitulū hui' libri in q̄ auc. ponit documēta circa ea q̄ spectāt ad pct̄ mū. Et p̄mo dicit sic: q̄ sicut p̄i' iā semel dictū est: nullus d̄z vnq̄ praua loq̄ de mulie re qd̄ bic marie cōfirmat assignādo rōez hui' dicit: q̄ ille est h̄e rustic' r̄ nō v̄ban' q̄ turpia dicit de muliere: q̄ oēs nos venim' a muliere. iō malū dicēdo de ip̄is nos ip̄os culpam'. Lō. Ille ē h̄e rustic' q̄ di. turpia .i. res turpes [de muliere: nā h̄e nos sum' oēs de muliere

Si tibi sit coniunx lingua manuq̄ rebellis

Ne secum damneris eam de iure repellis

Si tu babeas coningem tibi rebellem r̄ duram: tu non debes pati ab ea qd̄ ip̄a tenetur a te pati: iō ne semp̄ secū maneat in iurgio: r̄ finaliter ne possis p̄p̄ hoc cū ea dānari: in principio corrige eam de vitijs suis. nā aliter tu posses esse cā sui delicti. **C**onstrue. si coniunx .i. vxor: sit tibi rebellis lin guam suam tu repellis eam de iure [scz castigando] ne damneris secum.]

Si tibi sit natus peccantem corrigere natum

Neue suum gratis dicare fouere reatum

Si tu babeas filium vel filiam quem vel videas vel scias male agere: tu debes infāter eos corrigere. quia aliter tu esses causa perditionis eorum: tam temporaliter q̄ spiritualiter. Ideo caue ne vnq̄ incastigati euadant: nam alter te ipsum cum ip̄is damnares. **C**onstrue. si natus .i. si filius [sit tibi corrige natum] id est filium [peccantem. neue] p̄o vt r̄ non vt non [dicare] id est dicaris fo uere [id est nutrire] suum reatum [id est suum peccatum].

Si tibi sit seruus hunc sub pede semper habeto

Ne nimis elatus moueat tibi damna caueto

Si tu babeas vnū seruū vel vnā ancillā: tu debes eos tenere subiectos r̄ obediētes tibi. nam si tu sis nimis familiaris cū eis ip̄i illico spernent te. r̄ quod peius est p̄ spaciū temporis insurgēt cō tra te: r̄ poterūt tibi maximū asferre p̄iudiciū. **C**onstrue. si seruus sit tibi [tu] habeto hunc sub pede .i. sub domino tuo [ne] p̄o vt r̄ non. vt ip̄se [elatus nimis caueto] vt non moueat tibi damna.

Usq̄ tuis facias a vicinis q̄ ameris

Sic tibi mane bono dum queris habere frueris

Tu debes cauere ne alicui vnq̄ displicium facias: sed omnibus placitum p̄o tuo posse. nam com muniter dicitur quod verum est. quia qui bonum vicinum habet mane bonum possidet: ideo fac vt ameris ab omnibus r̄ maxime a vicinis tuis. **C**onstrue. tu [facias q̄ ameris vsq̄] .i. vbicumq̄ [a vi cinis tuis frueris sic bono mane dum queris habere] illud mane bonum

Si qua nouerca tibi fuerit: vel vitricus esto

Gratius vt allicias ip̄os cum corde modesto.

Si tu babeas nouercā: b̄ ē si mater tua obijt r̄ pater tuus accepit aliā vxorē: vel si babeas vitricū. b̄ est si pater tuus obijt r̄ mater tua accepit aliū maritū: tu debes esse eisdē dulcis tanq̄ p̄p̄i' filius. nā b̄ faciēdo tu alligabis eos amori tuo in eternū. **L**ō. [Si qua] .i. aliqua [nouerca: vel aliq̄ vitri cus fuerit tibi] [tu] esto [eis] gratius: vt allicias .i. nutrias eos [corde modesto] .i. temperato.

Si tibi p̄iuiignus si tu sibi confer honorem

Sic populi laudem matrisq̄ mereris amorem

Si tu babeas vnum fratrem ex parte matris vel patris sed non ex parte ambozum qui sit p̄ior: te natus propter honorem parentum tuorum tu debes eum honorare r̄ diligere: ac si ex parte amboz tuorum parentum ille foret frater tuus vel soror: tuā: nam sic faciēdo haberis amorē vtriusq̄. **L**ō strue. [Si p̄iuiignus] id est ante natus [sit tibi: tu confer] eidem [honorem tu mereris] .i. deferuis [sic laudem populi. r̄ amorem matris].

Si videas fratres inter se bella gerentes

Neutri confer opem sed eorum corrige mentes

Si tu videas aliquos fratres vel vicinos siue propinquos habentes inter se aliquam discordiam nunq̄ alteri eoz faueas. nam sustinendo vnā partem tu incitas aliam in furores maiorē: sed am bas partes corrige r̄ redargue ostēdendo damna q̄ possunt euenire propter lites r̄ iurgia r̄ eos dulc iter monendo vt cessent: r̄ sapientibus se submittant. **C**on. [Si tu videas fratres gerentes bella in: et se neuter] p̄o non r̄ alter [non fer opem] .i. iuuamen alteri [sed corrige mentes eorum]

Raro comitua: ne consumptis cito rebus

In breuibus fias mendicus inopsq; diebus

¶ Licet tibi bonū & bonestū quicq; parentes amicos & vicinos simul se inuenire ad comedēdū & bibēdū aut si hoc transeat in minis frequentatā consuetudinē statim poterit auerti in maximū dānum q; i talib; sit magna psumptio bonoz: magna tps pditio: & ocū assuefactio: qd est in detrimētū oīm ideo ne se quaris multū ista puiua. **¶ Lon. tu** puiua raro ne. p vt r nō: vt reb; .i. bonis tuis. consumptis cito. tu. fias in breuib; dieb; mendic; q; .p r inops. |

Te tua mensa colat: sed non simulare susurris

Dedecus est si discurrens alicna ligurris

¶ Quādo tu vis comedere aut bibere noli accedere ad mensam alienaz. nam plus erpendes in vno prandio in mensa aliena q̄ de toto die in mensa ppria: & tu solus erpones tm̄ in taberna in vna die q̄ tu exposuisses cū tota tua familia: ideo nunq̄ aut saltem tarde dimittas mensam ppria vt sequaris aliā. **¶ Lon.** tu mensa colat. i. detineat. te: sed nō simulare. i. assimilaueris. susurris. i. gulosus. dedecus est si tu discurrens ligurris. i. gulse comedis. aliena. |

Dum cibus extat in ore tuo potare caueto

In vasis offare decet non ore repleto

¶ Quādo tu comedis & habes cibū in ore nunq̄ debes bibere. nā bibere cibo adhuc existenti in ore est modus nimīū rusticus & stult; ideo pri; comedas & ad stomachū cibū mittas q̄ ad bibendū cibū vel vitrū capias: nā nullus d; facere in ore suo offas sed in vase: qd tñ facere videt qñ ore repleto cibus cibū ad bibendū accipis. **¶ Lon. tu** caueto potare dū. p qñ: qñ cibus extat in ore: decet. i. de cens est. offare. i. offas facere. in vasis. r nō ore repleto. |

Offat in ore rudis: asinus quoq; mingit in vndis

Decipis in cacabum si frustra remor: sa retondis

¶ Asin; & alte bestie sunt isti? nature q̄ aq̄ in quā bibūt mingūt & stercozāt aliqñ. & sicut istud reputat vit operabile: ita similit̄ apud boies qñ vn; dō in societate alioz existens iā comedit panē vel offas & iterū panē vel offam quē vel quā iam momordit iterū ponit intra scutellam vel discum: ideo nō ē accipiendū de pane vel offa nisi fm̄ q̄ pot poni intra os ad comedendū. **¶ Lonst.** asin; rudis offat. i. offas facit. in ore: q; .p r ipse. asinus mingit in vndis. i. in aquis. tu. decipis. i. teipm fallis. si retondis frustra remor: sa in cacabum. i. in vas. |

Non panem quem vis in disco mittere morde

Nec mapa tergas nasum madidum tibi sorde

¶ Si tu babeas vnū frustū panis qd velis ponere intra discū ad capiendū salsam vel aliā rem bmoī tu debes cauere ne mordeas infra: q; panis semel morsus nunq̄ d; reuerti ad mensam. filr si tu bēas nasum madidū caue ne tergas illū cū mapa: q; res vltis talis est. **¶ Lon.** non morde panē quē vis mittere in disco: nec tergas nasum madidū tibi sorde mapa. i. cum mapa. |

Ad mensam de nare tua non extrabe nudis

Sordes cum digitis: ne videare rudis

¶ Si tu sis in mēsa & sentias te hēre aliquas sordes in narib; tuis: caue ne manib; nudis extrabas a narib; sordes int; exites: sed tm̄ nasitergio aut veste tua latent mūda nares tuas. nā aliter oēs decerent te esse rudē & male doctū. **¶ Lon.** nō extrabe de nare tua ad mensaz nudis digitis sordes cū digitis: ne. p vt r nō: vt nō videare. i. videaris. rudis. |

Qua tegeris non veste manus siccato madentes

Nec mapa tergas dentes oculosq; fluentes

¶ Si bēas man; madidas q; lauisti te vel ppter eam aliā: tu debes te seruire ne vnq̄ tergas man; tuas madidas cū veste tua: ex q̄ totū corp; tuū est coopriū. & si sis i mēsa noli tergere vnq̄ dentes tuos vel oculos tuos madidos cū mapa sup q̄ repōnit panis & esca tua. **¶ Lon.** nō siccato man; madētes veste q; tegeris: nec tergas oculos. vel dentes si nētes mapa. i. cū mapa. |

In prop; ijs rebus laus est vt largus haberis

Dedecus alterius res large dando mereris

¶ Quāuis largitas sit virt; opposita auaricie: hoc tñ itelligit d largitate i pprijs bonis: s; largitas bonis alienis nō ē virt;: s; poti; vitii. s; ius. De cute nō ppria scindit absq; bria. i. mēsa. **¶ Lonst.** laus est si haberis largus in reb; pprijs. tu. mereris dedec; dādo large res alteri. |

Ludus opum: proles generosa: scientia: forma

Bis duo sunt quibus extollit quis sine mora

¶ Cum inter pctā mortalitā pctm̄ superbiē sit illud qđ maxime deo displicet ⁊ hoībūs: cauere debem⁹ ab oībūs alijs: ⁊ precipue ab illo: vñ quattuor res sunt in mundo que inducunt nos ad supbiā. s. ab undantia diuitiarū: nobilitate generis: scientia ⁊ pulchritudo. qđ qđ superbia sit cauenda apud oēs hoīes precipue tamen apud habentes vñū vel plura ex. iiii. bonis predictis. ¶ Con. [bis duo] .i. quattuor [sunt quibus quis] .i. alquis [se extollit] .i. elenat [sine norma] .i. sine regula. s. [luxus] .i. abundantiā [opum] .i. diuitiarum [generosa] .i. nobilitate proles: scientia: ⁊ forma] .i. pulchritudo.

Si nihil ex istis te cognoscas decorare

Non te magnifices ne pro stulto tenere

¶ Si tu cognoscas qđ non habeas aliquid ex quattuor predictis: tu habes causam ad humiliandum te quod si non feceris ab omnibus pro stulto statim eris reputatus ⁊ tentus. ¶ Construe [si tu nihil] pro non ⁊ aliquid aliquid [ex istis] quattuor predictis [non decorare] id est non honorare: tunc [nō magnifices] te: vt [non tenere] .i. tenearis pro stulto.

Fumo stillante domo: nequam muliere

Te remoue: tria sunt que possunt valde nocere

¶ Titid est tertiū capitulū but⁹ libri: in q̄ aucto: fm̄ diuisionē prius positā ponit doz cumēta p̄ceruētia hoīem: maxime qđ ad seipm̄. Et dicit primo sicq̄ fm̄ sniam salomonis in suis puerbijs tria sunt que eiciunt hoīes a p̄pria māfione. s. fumus: stilliciū ⁊ prana coniunctio: ideo est cauendum a talibus. ¶ Construe tu [remoue te] ab istis tribus. s. [a fumo] id est a domo in qua fumus dominatur: ⁊ hoc propter oculos. ⁊ a [domo distillante] id est in qua sunt stillicia: ⁊ a muliere nequam [id est peruersa ista tria sunt que possunt nocere valde].

Duc tibi comparem mozum sponsamq; venustam

Si cum pace velis vitam deducere iustam

¶ Si tu velis habere vxorem caue ne diuitie aut pulchritudo aut stultus eius amor te decipiat: quia cum ea aliter nunq̄ bonum tempus habebis: sed accipe cōsimilem tibi in etate: in fortitudine: in diuitijs: ⁊ in alijs rebus similibus: ⁊ tunc viues in pace ⁊ dilectione cum ea: ⁊ aliter non. ¶ Construe [duc tibi] id est accipe [spōsam] id est vxorem [venustam] id est pulchram ⁊ comparem [id est cōsimilem] tibi mozum [id est moibus] si cupis [id est optas] deducere vitam iustam cum pace

Si tibi contigerit te cum meliore sedere

Uersus eum nolito genu sub crure tenere

¶ Si tu sed eas cū aliq̄ ⁊ ille sit maior te in dignitate potētia vel alias: caue ne sedendo reponas genua tua vñū supra aliud. nā ille ē incept⁹ mod⁹ apđ doctos ⁊ pudētes: id caue. ¶ Co. [si] p̄tigerit tibi sedere cū meliore] .i. i. societate vni⁹ meliorē [te] nolito tenere vñus eū] .i. ex p̄te sua genu sub crure

Magnati vultu debes assurgere leto

Nec coniunctus ei nisi iusserit ipse sedeto

¶ Si aliquis homo in dignitate vel potestate veniat tibi in occursum: tu debes leta facie venire ante eum salutando ipsum. ⁊ ei honorem faciendo. sicut pertinet eius officio vel dignitati: ⁊ noli vnq̄ sedere prope eum: nisi prius ipse illud tibi plusq̄ semel iusserit. ¶ Construe. tu [debes assurgere leto vultu magnati] .i. domino temporalis: aut eorum aliquo modo locum tenenti [nec] pro ⁊ et non ⁊ tu [ipse non sedeto coniunctus ei: donec ipse iusserit] .i. tibi preceperit.

In quamcunq; tibi non notam veneris edem

Munda superficies terre donet tibi sedem

¶ Si tu intres domū i qua noticiā nō habes ⁊ te oporteat sedere: tandū qđ dū es iumentis: sedes tua debet esse terra. Et si sis maioris etatis: sedes tua debet esse locus infimus: ⁊ non alius. nāz laudabilis est qđ domini dom⁹ veniēs dicat tibi surge ⁊ ascende: qđ si diceret tibi: amice bec sedes non tibi congruit: sed alteri maiorē te. ideo ab ista descēde. ¶ Con. [superficies] .i. planities [mūda terre] doz nec tibi sedem in quamcunq; edem] .i. domum [veneris non notam] .i. incognitam [tibi]

Cum pare instanti si vis potes ire licenter

Quod te precedat tamen hunc permittite libenter.

¶ Si tu vadas p̄ iter cū aliquo alio qđ nō sit maior te in statu vel dignitate: tu potes ire cum eo absq; hōp̄ tu respicias locū inferiorē vel superiorē: ⁊ nō est cure siue ille p̄cedat siue sequat. cum ille sit tibi

equalis. verū tamen si tu vis eidē tribuere honozē: n̄ poterit ire prioz: tu poteris sequi. aut ille poterit ire p locū supiozē vicī: tu p inferiozē. ¶ Q. Lō. tu potes ire licēter. i. ouenienter [si vis cū pare] id est cū tibi simili instanti. i. equaliter tecū gradienti [et mitte libenter bunc q̄ precedat te]

Si tibi contingat vt cum melioze vageris

Post pergas donec latus eius adire iuberis

¶ Si tu pergas cum potentioze senioze vel dignioze textu debes dimittere eū ire prius: et debes ire posterius: et nunq̄ iungas te illi. nisi prius ipse hoc tibi iusserit. ¶ Q. Lō. si contingat tibi vt vageris. i. ambules [cum melioze: pergas. i. ambules] post [et donec iuberis adire latus eius.]

Si peregre pergas nurq̄ te iunge duobus

Disparibus currus raro trahitur bene bobus

¶ Si tu ambules longe et per cāpos: et tu sis solus: et si reperias duos socios euntes per viam tuā nisi cognoscas eos: nunq̄ te iungas ip̄sis: quia tu nescis si sint boni vel mali: et si essent mali tu nō posses te defendere de duobus si vellent tibi damnum inferre. ideo caue ab ip̄is. ¶ Q. Lon. [Si tu pergas.] i. ambules [peregre.] i. per patriam [nunq̄] pro non et vnq̄ non [iunge te] vnq̄ duobus. currus trahitur raro bene bobus disparibus. Similiter tres non bene possunt concordare.

Si quis dignetur offerre ciphum tibi lete

Accipias: modice bibas: reddasq̄ facete

¶ Si tu venias a casu vel etiā sp̄ote ad aliquā societate quā inuenias cenāte prādetē vel comedētē et vn̄ illoz offerat tibi ad potādū tu debes vultu bilari et iocoso ciphū aut vinū accipere: modicū bibere deinde facete. i. honeste illud vas in quo bibisti reddere cū actionib⁹ grat. ¶ Q. Lō. [Si qs̄ dignetur offerre lete ciphū tibi] tu accipias [et] bibas modice. q̄ pro et reddas ciphū facete. i. honeste.

Pauper et indignus si sis effundito totum

Et vacuum tu redde ciphum prius vndiq̄ lotum

¶ Si tu sis pauper persona et sis indignus respectu illoz: qui tibi dederunt ad bibendū tu debes bibere totum quod est in cippo vel effundere residuum. postea cum modica aqua lauare ciphum et totum lotum ei qui tibi dedit aut alteri restituere cum gratiarum actione. ¶ Q. Construe. [Si tu sis pauper et indignus effundito totum: et tu redde ciphum vacuum lotum prius vndiq̄.]

Quando ciphum capies auerso non bibe dorso

Nec facias offas de pane prius tibi morso

¶ Q. N̄ volueris bibere dvertas faciē tuā ante faciē alioz: et corā eis bibas: et caue ne vnq̄ bibas dvertas ad dorsum alioz: et si velis ponere panē intra vinū. caue ne ponas vnq̄ panē quē semel inter dentes habuisti. ¶ Q. Consi. [non bibe dorso auerso q̄ capies ciphū nec facias offas de pane morso prius.]

Mensa tibi cubitum nunq̄ sustentet edenti

Sz recte sedeas: tecum seruito sedenti

¶ Q. N̄ tu eris in mēsa nūq̄ ponas brachia tua supra mēsa: q̄ q̄ ponit brachiū suū supra mensam signū est q̄ nō p̄t brachia sua sustinere. p̄t aliquā deformitate vel debilitate: aut q̄ ip̄e est rusticus et nescit aliquod bonum. Et sic cauere debes diligēter ne teneas extensa brachia supra mensam. Itē tu debes seruire illi q̄ tecū sedet ministrādo ei cibos in potis in escis: et in alijs seruitijs mēse. Et maxime q̄ ip̄e est maior te: aut q̄ tu mutasti eū: q̄ ip̄e est p̄sona verecūda. sicut sunt mulieres. ¶ Q. Lō. [mēsa nūq̄] p̄ nō et vnq̄ nō sustentet [vnq̄] cubitū tibi edenti. sed tu sedeas recte. seruito sedenti tecum.

Sicq̄ ciphum capias vtraq̄ manu capias tu

Et per vtrumq̄ latus non per ripam teneas tu

¶ Si aliquis det tibi ad bibendum cum vno magno cippo siue cum vna tassa. tu non debes accipere cum vnica manu. quia tu posses sic ponere ad terram et ciphum et ipsum vinum. sed accipias ambab⁹ manibus si opus sit. deinde bibas et postea reddes ciphum tenentem firmiter ciphum per vtrumq̄ latus et non per alterum tantum. ¶ Q. Construe. [q̄] pro et [tu capies vtraq̄ manu ciphum si capias] illum [per vtrumq̄ latus si teneas] illum [et non per ripam.]

Lum pare si debes vel cum melioze iacere

In qua parte thori velit ipse quiescere quere

¶ Si tu velis dormire in aliquo lecto cum tuo equali aut cum superioze tuo: tu non debes te ponere in lecto nisi tu prius scieris ab eo in qua parte lecti ip̄e vult iacere. ¶ Q. Construe. [si tu debes iacere cum pare vel cum melioze] tu ip̄e [quere in qua parte thori ip̄e velit iacere.]

Faceti

**Cum quocunq; tibi prope vel procul accidit ire
Nomen ⁊ esse suum quo quis sit ⁊ vnde require**

¶ Si tu velis ire modicū vel multū longe a domo tua: tu debes h̄re sociū. q; scribit p̄ salomones. ve
homini solit; cū ceciderit nō h̄z subleuantē se. Et priusq̄ tu ponas te in societate alicui⁹ ⁊ ille sit tibi
bi ignotus. tu debes eidē querere tria. p̄ ordinem. primo vñ ipse est. scdo quod est nomen suū. tertio
quo. i. ad quē locū ipse vult ire. nā r̄sio istoz trium quesitoz satis iudicabit tibi si tu debeas cū ipso
ire vel nō. ¶ Lon. [cū accidit tibi ire. paul.]. i. longe vell̄ prope cū quocunq; [homie require ei. i. ab eo
[nomen suum]. i. vocationem suam] quis [ipse sit] vnde [ipse sit] ⁊ quo ipse pretendit ire.]

**Cum quocunq; placet peregre tibi ducere gressus
Si potes hos teneas quos est pro posse professus**

¶ Si tu vis ire extra habitationem vel patriam tuam ⁊ queras societatem. si tu potes tu debes acci
pere illum vel illos cum quo vel quibus tu alias iussisti. quia tu cognoscis modum illoz: ⁊ ipsi cogno
scunt tuum. ⁊ ideo melius est te ire cum illis q̄ cum alijs extraneis. ¶ Construe [cum placet tibi du
cere gressus peregre cum quocunq; teneas hos si potes ⁊ pro posse quos es professus.]

**Cum tibi si pare pergas cum melioze pergere
Quod velit ipse velis tibi sic capiet nihil egre**

¶ Si tu vadas extra ⁊ habeas socium. quando eris in mensa quere eidem quid ipse vult comedere.
⁊ qñ vos eritis in via: quere ei si velit fortius vel tardius ire. ⁊ sic de alijs rebus quibus peregrinus
indiget. nā hoc faciendo tu complacebis ei: ⁊ ipse tibi: quod facere bonum est: maxime inter peregrini
nantes. ¶ Longrue. [si pergas cū pare tibi peregre]. i. in longinquo: vel si pergas [cū melioze [tu] ves
lis] illud quod ipse velit [nihil] pro non ⁊ aliquid: aliquid [non capiet]. i. accidet [egre sic.]

**Si peregre pergas semper de nocte quiescas
Sur gas mane: sed bospicium de luce capefcas**

¶ Si tu vadis extra tu debes surgere tantum mane q̄cum vis ⁊ maxime dum nota est tibi via. sed tu
nunq̄ tu debes expectare noctem ad capiendum bospicium. sed capias illud semper bona hora: ⁊ de
die. ¶ Construe [si tu pergas]. i. āmbules [peregre]. i. extra [quiescas semper de nocte]. i. nō expectes
noctem ad capiendum bospicium: ⁊ nunq̄ ambules de nocte: quia qui ambulat in tenebris nescit q̄
vadat: tu surgas mane: sed capefcas bospicium tuum semper de die.]

**Inq; domum rufi non accipias tibi pausam
Namq; malignandi gerit in se dentq; causam**

¶ Quando tu vis capere bospicium tu non accipias illud cui bospes est homo rufus: quia licet sint
aliqui boni: tamen sunt illius coloris multi mali: ⁊ ideo propter suspicionem quas posses habere: ca
ue ne ibidem bospicium accipias. ¶ Construe [q;] pro ⁊ non [accipias pausam tibi in domum rufi. de
niq; id est certe ipse rufus] gerit in se [id est secum portat] causam malignandi.]

Et apum iugulo: cerui lingua canis ore

A magnis pedibus caueas: blefoq; lepore

¶ Quinq; sunt a qb⁹ nos seruare debem⁹. Primū est iugulus apū. s. qñ apes sunt in aliquo loco a quo
volum⁹ eas mouere: ⁊ ille insiluit in nos mordentes nos: ⁊ morfu suo ledit pellē taliter q̄ ipa statim
tumescit. Scdm̄ est lingua cerui. nā illa est venenosa. Tertiu est os canis rabidi ⁊ etiā non rabidi qñ
nos non sumus noti. Quartū est ab hoie h̄ite magnos pedes: nā tales nō sunt audaces: ac magistz
suū ⁊ seipos opprimere dimittūt. Et q̄ntū est ab adulator: nā lingua adulatoris fortius pūgit ense.
¶ Construe [tu] caueas et iugulo. i. morfu [apum] ⁊ caueas inq̄ a lingua cerui ⁊ ab ore canis: a magnis
pedibus]. i. ab homie magnos pedes habente]. q; [pro] nā [lepore blefo]. i. ab adulatore.]

**Si qua velis emere taxabis emenda modeste
Nec mage siue minus iures: instabis boneste**

¶ Si tu vis emere aliquid tu taxabis modeste emenda. i. precii rōnabile impones ⁊ cauebis a iura
mentis ⁊ periurijs q̄ solent fieri in istis venditionibus: sed boneste tu offeres preciaz rōnabile non
offerendo magis vel minus q̄ tu pretendis dare. ¶ Construe [si qua velis emere]. i. aliqua [tu taxa
bis boneste emenda] nec pro ⁊ ⁊ non [iures] prius [magis siue minus] sed instabis boneste.]

Obliquo nullum debes corrodere dente

Et liuoris acu nunq̄ tu punge latente

¶ Tu nunq̄ debes diffamare aliquē. q; si dicas aliquod malū a p̄mo tuo: tu poteris dicere corā ta

libus et tali boza quod illud vertet in malum danu illius de quo loqueris: et hoc forsan non dicis nisi propter inuidiam propter quam in presentia alicuius nunquam debes dicere aliquid quod stat in danu vel dedecus alteri. **¶ Lon.** [Nullu] p non et vllutu non debes corrodere .i. vituperare. [vllum] .i. aliquem [dete obliquo] .i. peruerso. et tu nunquam punge aliquem lacu .i. mala locutione [latente inuoris] .i. inuidie.

Si quem precellas super probitatis bonore

Ne iactes: quia laus proprio sordescit in ore

¶ Si propter scientia tua propter diuitias tuas propter aliqua alia bona nature vel fortune tu excedas aliquos: caue ne vniquam de hoc te iactes. nam sicut illi qui faciunt aliquid bonu perdunt retributiones illius boni propter ipsius iactantia: ita res laudabilis de se tam amplius non est laudabilis si quis se ipsum iactet. **¶ Lon.** [Si precellas] .i. excedas quem [i. aliquem] super bonore probitatis: ne [p non] iactes te: quia laus sordescit in ore proprio.]

Hospitibus letum debes ostendere vultum

Cultus enim letus dandi duplicat tibi cultum

¶ Si tu respicias hospites ad cuiusmodi vel aliter in domo tua aduerte ne eisdem vel coram eis aliquo modo irascaris. nam locida faces et bylaris bois dantis multiplicat bonore doni. **¶ Lon.** [tu debes ostendere vultum letu hospitibus] [tuis] [em] [p q: q:] [letus vultus duplicat tibi cultu] .i. bonore [dandi]

Nocte dieque mane cubiturus vespere laudes

Hospitibusque tuis dum discedis dato laudes

¶ Et non videaris ingratu tam apud deum quam apud homines: tu debes adminiter in die tradere laudes officio. si quoniam surgis a somno: quoniam surgis de mensa: et quoniam vadis ad lectu. Sicut hospites tuos debes salutare bis in die. scilicet mane et nocte: et nunquam discedere ab eis nisi prius eos salutaueris: ut non sis de illis qui descendunt hospite infalutato. **¶ Lon.** [Tu] [cubiturus] .i. qui vis ire ad lectu [dato laudes] [deo] [p q:] [p r:] [die vespere et mane. du] [p q: q:] [tu discedis] [i. recedis] [dato] .i. reddito [laudes hospitibus tuis]

Irritare canem noli dormire volentem

Nec moueas iram post tempora longa latentem

¶ Sic tu non debes irritare canem volentem dormire quem times ut te mordeat: sic non debes mouere iram temporis preteriti. nam sicut dicit catho. Officiu mali bois est suscitare iram temporis preteriti. **¶ Lon.** [Noli irritare canem volentem dormire: nec moueas iram latentem post lingua tpa]

Compescas os arte male ne praua loquatur

Ne malus irrumpat fetor latrina tegatur

¶ Sicut ille qui non vult sentire fetorem latrinaru cooperit foramen latrinaru: ne per illud malus odor creet ita homo volens se custodire ab odio omnium aliorum: debet seruare se ne ab ore ipsius peccat verbu iniquu: et quod de ipso nolet esse locutu. **¶ Lon.** [Tu] [compescas] .i. refrenes [os] [tuus] [ne loquatur male] .i. inique [praua] .i. res prauas [latrina] .i. locus fetens [tegar] .i. cooperiat [ne] [pro] [ut] [et] [non] [ut] [malus fetor non irrumpat] [i. in apertu] [peccat.]

In proprie speras foris dum petis era crumene

Fallitur ad fora spes dum burse sunt aliene.

¶ Si tu yadas ad aliquid fori vel aliquem aliu locu sub intentione aliquid emendi: tu debes tibi providere de pecunijs sufficientib[us] ad emendu illud quod vis emere: et non confidas vniquam in pecunijs alteri: quia multi in hoc decipiuntur: qui dum sunt in foro emunt quod habere volunt confidendo in pecunijs aliene burse: et tandem reducuntur ad magna paupertatem: aut ad grande dedecus: quia dicit eis non possunt que promiserunt implere. **¶ Lon.** [speras] .i. fiducia babeas [du] [p q: q:] [petis fora in era] [pprie] [crumene] [ne] [fallitur] [ad] [fora] [spes] [dum] [burse] [sunt] [aliene]

Est tibi summus bonor solvere libenter

Si crederis emes vendesque decenter

¶ Si tu debeas aliquid nunquam maneat in debito nisi ut minus poteris: et sic solve statim et libenter. nam quoniam homines istud sciunt tibi bona terrena eueniunt: quia tu emes tu vendes et viues honorabiliter: et cum hoc promeliori precio inuenies qui tibi seruiant. **¶ Lon.** [soluere cito est tibi summus bonor] [i. dicitur] [coluere] [libenter] [si] [tu] [credideris] [mibi] [tu] [emes] [tu] [vendes] [q:] [p r] [tu] [viues] [decenter]

Nil super hoste tuo tua lingua minando loquatur

Hostem namque suum munit quicumque minatur

¶ Si tu beas vnu inimicu: tu nunquam debes eidem ferri minas: quia dum ipse sentit te sibi minas itulisse ipse

Faceti.

Se munit ab oi parte q̄ posses sibi nocere: sic quicūq; minas hosti munit hostem ¶ Lō [nil] p non et aliquid [lingua tua] non loquatur aliquid minando super hoste .i. inimico tuo [nanq;] p qz: qz [ille munit] .i. fortificat [hostem suū] quicumq; minatur .i. minas profert.

Inq; tborum caueas alienum mittere carcem

Alterius noli in messem tu ponere falcem.

¶ Cū quilibet teneatur viuere labore pprio: tu debes te seruare ne velis sumere p te labores alteri us: p maiori rōne debes te seruare ne violes vxorē: filiā: neptē: vel ancillā alteri? boīs. Nā tales de? pmittit et in b̄ seculo et in alio puniri. q̄re saltē timore pene timendū ē et cauendū a tali delicto: q̄ vis amplius timore culpe. ¶ Lon. tu noli ponere falcē in messem alteri? q; p r: et noli ponere calcem .i. pedē: et ponitur pars pro toto [in tbor] .i. lectū [alterius] et ab isto [caueas]

Ultra q̄ vestis non extendas tua crura

Nec nimis expendas si vis viuere sine cura

¶ Sicut ille q̄ ē in lecto et dormit extēdēdo pedes suos patit frigus: ita et ille q̄ pl' exponit q̄ lucre? statim ad paupertatē deducit: iō si vis cauere frigore noctis nō extēdas pedes vltra mensurā lecti. Si militer si vis euitare paupertatē nō exponas lucrū tuū: sed citra vt sp̄ aliqd de residuo hēas. ¶ Lon. [non extendas tua crura] .i. pedes tuos: q; ibidem ponitur pars p toto vltra q̄ vestis extendatur: nec .i. p r et nō. exponas nimis si vis viuere sine cura .i. sine sollicitudine.

Qui plus expendit q̄ rerum summa rependit

Non amiretur si paupertate grauetur.

¶ Ille qui plus exponit q̄ lucre? aut habeat in redditu sui patrimonij officij vel beneficij nō debet ammirari si in fine alicuius t̄pis sit pauper et inops: quia prius debebat compensare quātum posset rationabiliter et debite exponere. ¶ Lōstrue ille [qui exponit plus q̄ summa rerum repēdit] .i. eidē tribuit talis [non amiretur si grauetur paupertate]

Si tecum comedat seruire memento minori

Par tibi tuq; pari tribuas cultum meliori.

¶ Si tu sis in mēsa cū tuo pare: inferiore vel maiore: tu nunq̄ debes parcere seruitio tuo: q; debitū tuū facis meliori deferuēdo: bonorē acquiris pari tuo aut inferiori seruitiū exhibendo. ¶ Lonstrue [memento seruire minori: si ipse] comedat tecum: memento seruire pari [tuo: si par tuus] comedat tecum [et] tribuas cultum .i. bonorem [meliori] [te] [si] comedat tecum]

Si tibi quis loquitur vultum tu cerne loquentis

Et sua verba tue secretis insere mentis

¶ Si aliq; tecū loquatur: tu debes eū sp̄ videre in facie. Nā nunq̄ eque bene poteris recipere v̄bū loquētis tecū si faciē eius nō videas: sicut si oculos tuos fixos in ei? faciē hēas: et iō in faciē docētis te intende. nā ppter hoc facilius quicquid ipse dicet memorie tue commendabis. ¶ Lonstrue [si q; loquitur tibi: tu cerne vultum loquētis] [tibi] et insere sua verba secretis tue mentis]

Si te forte domus aliena vocauit ad escas

Donec preceperit mense loca nulla capescas

¶ Si tu fueris inuitat? ab aliquo ad prādū vel ad cenā: qm̄ venies ad capiendū locū i mēsa: caue ne sed eas donec postq̄ ipse qui inuitauit te p̄ceperit: et sed eas sic post preceptū ei? vt ipse tibi p̄ceperit. nā obedire eidē teneris de loco postq̄ ad uocationē venisti. ¶ Lonstrue [si domus aliena] .i. aliq; ex traneus. nā ibidē ponit cōtineus p cōtēto [vocaui te forte] .i. ad comedendū [nulla] [pro nō] et vlla. nō [capescas] .i. capere incipias vlla [loca] mense: donec [ipse qui] [te] vocauit [tibi] [preceperit]

Si te maiori peluis famuletur aquosa

Ad manicas eiustua sit manus officiosa.

¶ Si aliq; maior te ante introitū mense vel post mēsam velit vt cū aqua tu laues manus tibi aquas cū pelui presentādo accipe eū p manicas vt prius te accipiat aqua: et lz vos ābo simul lauetis de eius p̄cepto: tū ipse sp̄ prior. ¶ Lō. [Si peluis aquosa] .i. instrumētū in q̄ tenet aqua [famulet] .i. p̄sentet [tibi] [maiori] [te] .i. p maiorē [te] [tua] manus sit officiosa .i. seruēt [ad] eius manicas [vt ipse] lauet p? te

Si videas opus esse: cibos succurre parando

Siq; necesse monet mense famulabere stando

¶ Si tu videas q̄ sit multitudo gentiū i domo qua iuuitas tu debes iuuare ad parandū prādū et ce u ar: si videas vltra q̄ sit necesse q̄uis tu sis de bona domo: nō sedebis i mēsa nisi donec p? alios

sed totus rectus seruiens alijs q̄ erūt in m̄sa: q̄ hoc faciēdo tu facies dño domus placitū ⁊ tibi ip̄i bo
noie. ¶ **Q** d̄strue tu succurre .i. auxiliū presta | parādo cibosi videas esse opus. q̄ | pro et tu | famu
labere .i. seruiens | stando .i. directus | in mense .i. i. mensa | si neceffe .i. necessitas | monet te |

Si maior tecum comedens potauerit: esce

Non appone manus: sed ei mantile tenesce

Q Si tu comedas cū aliquo maiore te ⁊ ille bibat: interim q̄ ip̄e bibit tu non debes ponere manus
intra discum in quo secum comedis: sed potius eidē tenere societate bibendo sicut ip̄e. nam in hoc
tua ostenditur vrbantitas. ¶ **Q**onstrue | **S**i maior .i. dignior: vel potentior: te | comedēs tecū potaue
rit: nō appone manus esce .i. ad escam | sed tenesce .i. tene. et ponitur derivatiuū pro primitiuo | **E**i
mantile .i. societatem mantilis vel mense. scilicet secum bibendo.

Si par ve maior fuerit tibi forte locutus

Donec finierit sua verba file quasi mutus

Q Nā aliquis tecū loquitur siue sit maior: siue sit minor: te: tu nūq̄ debes interrūpere sermonē suū: s̄
prius audi omnimodā rationē suā: ⁊ postea eidē rīdere poteris ad singula puncta sue rōnis. ¶ **Q**onstrue
| si par tuus vel maior | te | fuerit locutus | tecum | file quasi mutus donec ip̄e finierit sua verba.

Raro fideiussoꝝ vel nunq̄ creditor esto

Multis huius enim geritur res sine molesto

Q Si aliq̄s alicui debeat pecunias: ⁊ ille qui est debitor: roget te vt sis fideiussoꝝ. pro eo apud creditoꝝ
rem: ne sibi ob debitū eueniat aliquod detrimētū: tu debes multū refutare hoc ad faciendū. nā. pp̄
talia multi amici finaliter fiunt inimici. Similiter si quis petat pecunias a te ad accomodandū nisi
tu eū bñ cognoscas p̄ experientia nūq̄ eidē sis creditor: ne placitū qd̄ eidē tu facis postea conuer
tatur in duplicitū si ip̄se tibi mentiat. ¶ **Q**onstrue | nūq̄ | pro nō ⁊ vnq̄. nō esto | vnq̄ creditor vel fide
iussoꝝ: qd̄ si fueris hoc fit | raro. em̄ | p̄ q̄: res huius geritur multis .i. apud multos | sine molesto |

Hec fugias: fastum: talos: lupamq; tabernam

Si decus ⁊ vitam tibi queris habere supernam.

Q Ad habēdum vitam eternam pro qua finaliter ordinatus ē q̄ttuor sūt fugiēda. s. supbia vite q̄ cōfi
sit ī habitib; seu indumentis. in supba ⁊ elata locutiōe. i. p̄sumēdo valere plusq̄ aliq̄: ⁊ sic de alijs spe
cieb; supbie: scdm̄ q̄ oportet fugere ē lud;: nā p̄ ludū multi diuites effecti sūt paupes. tertiuū ē mere
tric; nā illam se sequētes finalit̄ deserit destructos ⁊ inopes ⁊ quartū ē taberna siue nimia assiduitas
in conuiujs: q̄b; dimissis q̄s potest peruenire in hoc mūdo ad bonoꝝ: ⁊ deinde ad vitam sempitnā.
¶ **Q**onstrue | si queris habere tibi decus ⁊ vitam supernam fugias b; | scilicet | fastum .i. superbiā | ta
los .i. ludos | lupam .i. meretricē | q̄ | pro et | tabernam | idest conuiuia.

Si bene vis orare deum thalamum tibi claude

Ast illi ut cuncta videt tacita prece p̄ aude

Q Si tu vis facere aliquā deuorā orōnē: tu non debes eam facere eundo per vllam deambulando p̄
cameram: sed vade ad ecclesiam que est locus propicius ad orandū: ⁊ si tu non babeas spaciū eundi
ad eccliam intra cameram tuā secretā ⁊ clauso prius hostio poteris valde deuote orare deum. ¶ **Q**onstrue
| Si tu vis bene orare deū claude tibi thalamū .i. cameram tuā secretā | ⁊ plaude illi .i. laudes da
illi prece tacita qui videt cuncta |.

Si quis descendat ab equo vel equum graue scandat

Te presente sibi: manus auxiliū sibi pandat

Q Si in presentia tua aliquis descendat ab equo vel ascēdat sup̄ equū: ⁊ ip̄se indigeat iuuamine: aut
propter senectutē vel alia tu debes eū iuuare ad ascēdēdū v̄l descēdēdū: nā ī hoc tua ostēdit vrbanti
tas. ¶ **Q**onstrue | si q̄s descēdat ab equo v̄l scādat .i. ascēdat | graue .i. graui | equū: man; tua pādāt .i. iuu
pendat eidē | auxiliū .i. iuuamē | sibi | si talis b; te faciat | te presente .i. te existente in presentia

Des tacite que das pro cristi nomine si vis

Exemplum dandi spectando potes dare cunctis

Q Si tu vis dare aliquid amore xp̄i tu debes illud tm̄ facere secreta q̄tm̄ potes: nā d; in euāgelio. cū
facias elemosinā nesciat dextera tua qd̄ faciat sinistra. ⁊ considerādo istū tu potes dare cui libet petē
ti pro noie xp̄i ¶ **Q**onstrue. tu | des tacite .i. occulte illa | que | tu | das pro nomine xp̄i si vis tu | potea
dare cuiuis exemplum dandi spectando .i. inspiciendo ad hoc quod dictum est.

Rem de qua loqueris digito monstrare caueto.

Nam deus ingrato cito tollit munera que dat

¶ Si in paruo tempore tu acquiras multa bona non oportet q̄ ppter hoc eleues teipsum. Nam sicut deus te regendum fortune dedit ad tibi bona tribuendum ita dabit ad diuersa compensando te fm merita: et etiam delicta tua: et remouendo tibi bona que ipse tibi dederat et plus in anno q̄ ipse dederit tibi in sex vel in decē. **¶** Lon. Tu [nō ertollaris] .i. p̄ supbia eleueris [si fors] .i. fortuna [p̄sp̄era ce- dat] .i. locū det tibi. nam pro quia: q̄ deus tollit cito munera que [ipse dat] homini ingrato.

Quicquid agas hosti nunq̄ tua damna loquaris**Neq̄ tua nunq̄ de paupertate queraris**

¶ Si tu babeas inimicū: tu nunq̄ in p̄s̄tia sua debes loqui de tuis dānis. nam aliter tu faceres eum de- lectum et paratum ad nocēdū tibi. Similiter etiā tu nunq̄ debes loqui de paupertate tua: q̄ aliqui lau- darēt te: tēnerēt de te cōputū: qui nō facient q̄s̄cient paupertatē tuā. **¶** Lonst. [Nunq̄ pro non cyn- q̄ nō] loquaris .i. nō dices vnq̄ tua dāna hosti. i. inimico tuo [q̄cquid] .i. quācūq̄ rem agas. i. facies neq̄ pro et non: non loquaris. i. conqueraris vnq̄ de paupertate tua cuiq̄ .i. alicui.

Ne tristare nimis si fors aduersa tibi sit**Nam deus bos tentat quos diligit et cito visit**

¶ Si fortuna sit tibi cōtraria. i. in perditione bonoꝝ tuoꝝ: vel in morte parentū: aut in infirmitate corpis p̄p̄ri. nō ppter hoc debes nimis grandē assumere tristitiā q̄ deus hoc forsitan facit ad delē- dum pctā tua et de hoc scriptum est in psal. virga tua et baculus tuus ipsa me cōsolata sunt. **¶** Lonst. [si fors] .i. fortuna sit tibi aduersa. i. contraria [ne] p̄ non: non tristare. i. tristitiam recipias nimis. nam pro quia: quia deus tentat bos quos diligit et ipse deus visit. i. cito videt eos.

In te si domina dominus ve tuus moueatur**Dum cadit ira n̄bil in eo tua lingua loquatur**

¶ Si tu babeas d̄sim vel d̄s̄iam et alter eoz irascēdo tecū loquat̄. caue ne respōdeas eidē fm irā suā sed dimitte eos refrigerari. postea dic qd̄ agere intēdis: q̄ ipsi te tunc melius intelligent. nā vt dicit Latbo. Impedit ira aim ne possit cernere verū. **¶** Lon. [si d̄s̄ tu? ve] p̄ vel: vel d̄s̄a tua moueat̄ in te: tua liqua: n̄bil p̄ non et aliquid: non loquatur [aliquid] in eo dum] p̄ q̄d̄m q̄d̄m ira cadit.

Nuncia si tuleris coram magnate fer eque**Iussa loquens tacite breuiter docte lepideq̄**

¶ Si tu sis nūcius alicuius in aliquibus h̄bis et maxie corā magnate. i. corā p̄ncipe vel ep̄o: tu debes seruire faciendo sermonē tuū in quinq̄ cōditiones. Prima est: q̄ nō dicas nisi verū. Secunda est: q̄ tu loquaris sine grandi murmure. Tertia est: q̄ tu loq̄ris breuiter. Quarta est q̄ tu loquaris sapient̄. Et quinta est q̄ tu loquaris ornate. Et si tu loquaris pro aliq̄b̄: sufficit tibi q̄ tu dicas ea que fuerūt tibi tradita ad dicendum. **¶** Lonst. [Si tu tuleris nuncia corā magnate tu loquens tacite breuiter docte] .i. prudenter [q̄] p̄ lepide. i. ornate [fer] .i. p̄feras eque. i. equaliter [iussa] .i. p̄cepta

Si tibi quis dederit gratis bona sumito grate:**Et data cum dante laudentur plenius a te**

¶ Si aliq̄s fecerit tibi aliqd̄ donū quod nō meruisti ab eo tu debes sumere gratis postq̄ eidē ita pla- cet facere et h̄ donū ip̄m sit p̄t̄ valoris: tu debes tm̄ laudare q̄tū si esset magni valoris: nō soluz ip̄m donū: sed etiā donantes. **¶** Lon. [Si quis] .i. aliquis [dederit tibi gratis] .i. gratuite [bona] tu sumi- to illa grate. i. gratiose: et data. i. res date laudent plen̄. i. p̄fecti? a te cū dante. i. cū illo qui donat.

Si cupias iustum vel honestum noscere vere**Infra tacta sui debes vtrumq̄ videre**

¶ Si tu cōsideres cognoscere vnū boiem iustū vel honestū et fm reūitatē tu nō poteris facere in lo- co publico. quia multi sunt ypocrite qui ostendūt faciē bonā exterius q̄uis sint mali interius. Sed tu potes cognoscere vitā eoz esse honesta vel non. si cum modicum in domibus eozum conuerseris **¶** Lonst. [Si tu cupias] .i. potes noscere. i. cognoscere [vere] .i. veraciter [hominem] iustū vel ho- nestum [tu debes vidē vtrumq̄ infra tacta sui. i. sue habitacionis.

Si tua mūda domus: et ipsa quicquid habetur**Dens: manus: os: oculus: nares tibi mane lauentur**

¶ Si tu vis viuere cum sanitate inter familiam tuā: tu debes esse mundus et honestus in factis tuis et in dictis tuis: ita q̄ tu laues dētes tuos. manus tuas: os tuū: et sic de filib̄. nā talia multū p̄ferūt ad sanitatem corpis habendā. **¶** Lon. Domus tua sit munda: et quid. i. q̄cūq̄ res [h̄etur] .i. cōtinetur in ipsa deus] .i. dentes tui [manus] tue os tuum oculus et nares tue singulis lauentur diebus.

Nolito culpares dapes quas sumere speras

Si quis preponat coram te nil sibi queras

¶ Si fueris inuitatus cum aliquibus: et tu videas dapes quas tu vel alius comedes. licet ille foras non sint multum bene ad placitum tuum: tu non debes propter hoc culpares illas: et non debes unquam querere in domo extranea illud quod tu nescis si est in tali domo vel non: ne teipsum aut hospitem tuum in aliquo damnes. **¶** **Construe.** Tu nolito culpares dapes: quas speras sumere. .i. comedere. si quis preponat coram te: nil. .p. non et aliquid non. queras. aliquid. sibi.

Rumores fugias: ne nuncius esse sinistri

Nec sine re cupias tu nomen habere magistri

¶ Caueas ne unquam sis nouus inuetero: rumorum: et ne sis nuncius male rei: et ne velis accipere nomen alicuius dignitatis vel officij sine re. nam potius hoc foret tibi de decus quam foret bonor. **¶** **Construe.** tu fugias rumores. .i. inuocationes: et caueas. esse nuncius sinistri. .i. alicuius mali. nec. .p. et non: et non sine. .i. permittas te. habere nomen magistri sine re. ipsa.

Ad quocumque viro missus quicumque tibi sit:

Docte sustineas quodcumque tibi dicit

¶ Si aliquis dominus cui seruis dirigit te ad alium dominum ut tu nuncies eidem ex parte domini tui aliquid quod eidem displiceat: ipse forsitan insurget contra te per verba iniuriosa. sed de hoc non multum cures: dummodo seruias domino tuo sicut debes. **¶** **Construe.** Quicumque tu sis missus a quocumque viro: sustineas tibi docte quodcumque malum alius dicit tibi.

Non maiorem te castigare super re

De qua si velit posset tibi damna referre

¶ Tu non debes castigare maiorē te super re vel de re. .p. quia ipse posset tibi inferre damnum. nam priusquam aliquid corrigere velis. prius respicere debes an illud facere te nearis ex officio vel aliter: et an ipse se corrigat propter te vel non. **¶** **Construe.** Noli castigare. .i. corrigere. maiorē te super re. .i. de re qua ille quē tu castigas. posset inferre tibi damna si vellet.

Non intromittas te de re qua nihil ad te

Pertinet ne stultum vel nequam quisque probet te.

¶ Si tu videas aliquid malum fieri: et tuum loqui de illo malo nihil proficit: tu debes tacere: tu nunquam debes te interponere: quia qui se interponit de rebus alienis: ab omnibus statim iudicatur stultus vel malus. **¶** **Construe.** Non intromittas te. .i. interponas. de re. id qua nihil. ad te pertinet. ne. .p. et non ut quisquis. .i. quilibet. probet te stultum. .i. fatuum. vel nequam. .i. peruersum.

Pro modico tibi non est offendendus amicus:

Nullus amicitie rem perdit: nisi sit iniquus

¶ Si tu habeas unum amicum quem diligis a longo tempore: caueas ne saltē .p. reparua eidem facias displicitem: quia ex quo amicitia est inter duos homines. illa nunquam dissoluetur nisi ab iniquo. et ideo ne iniquus videaris nunquam per te dissoluatur amicitia. **¶** **Construe.** amicus non est offendendus tibi. a te. pro modico. nullus nisi iniquus. .i. malus. perdit rem. .i. possessionem. amicitie.

Filia si tibi sit cui verna nubilis etas

Claustri siue viri properas huic iungere metas

¶ Si tu habeas filiam forore aut neptē quae sit etatis sufficientis ad habendum maritum. aut ad ponendum in religione: cito poteris tradas eam marito aut religioni. nam custodia talium rerum multis obest et nihil proficit: cum hoc facies bonorem tuum. **¶** **Construe.** si filia sit tibi cui verna. .i. floret. etas nubilis. .i. matrimonialis. properas. .i. festines. iungere huic metas claustrum: siue. .p. vel. vel. viri.

Raro breues bumiles vidi: rufosque fideles

Albos audaces: miro: magnos sapientes.

¶ Sunt aliqui homines quibus insunt aliqua indicia probitatis aut malicie. homines parue stature sunt communi magni animi. et ideo sunt superbi siue clati. homines rufi sunt cauti et maliciosi. homines albi sunt raro audaces: sed frequenter timidi. sed homines magne stature raro sunt sapientes. **¶** **Construe.** vidi raro. .i. tarde homines. breues. .i. prauos. bumiles: et. .p. et vidi raro. rufos fideles. vidi raro. albos audaces. et. miro: magnos. esse. sapientes.

Sedulus in studio puer in templo pius esto

Pacificè redeas per vicos atq; plateas.

¶ Quando tu es in ecclesia tu non debes dicere verba vana: sed continue laudare deum audiēdo diuinū officium: et dicendo bonas tuas emendo per vicos: tu debes esse pacificus non dicendo murmur nec hinc vel vltra aspiciendo: sed directe eundo per viam tuam: nunq̄ moram trabendo in loco publico. ¶ Edstrue. tu sis: sedulus. i. cōtinuus: in studio: et o puer: esto pius in templo. i. in ecclesia: redeas per vicos: et per plateas pacificè. i. quiete.

¶ Faceti liber finit feliciter ¶ Incipit liber de contemptu mundi.

Nartula nostra tibi mandat dilecte salutes
 Pauca videbis ibi: sed non mea dona refutes
 Dulcia sunt anime solacia que tibi mando
 Sed proslunt minime nisi serues bec operando
 Que mea verba monent tu noli tradere vento
 Cordis in ore sonent: et sic retinere memento
 Ut tibi grande bonum nostri monitus operentur
 Perq; dei donum tibi celica regna parentur

Venti sincere possint bec verba placere
 Hoc iter ostendit quo mundi gloria tendit

Sicut consuetum est in alijs libris ostendere in principio cuiuslibet aliqua cōia: ita si militer in isto sex p ordine querūtur siue ostendunt. i. causa efficiēs: materialis: formalis: et finalis. quis titulus: et cui parti pbie supponitur. Cū ad illa quęstia respondetur per ordinē. Et primo quis fuit cā efficiēs: cōiter tenet q̄ ptūs bernard⁹ q̄ erat monachus albus et erat multū iuuenis: et habebat vnū sociū quē diligebat multū: et putabat eū de ordine ponere. et tamen nō potuit. et q̄si vidit q̄ nō poterat: fecit istuz

librum et trāsmisit eū: vt ipsum legeret diligenter: et perlecto isto libro negligeret istū mundū: et bere ret ad gaudia paradisi. Causa materialis est contemptus ipsius mundi: et electio regni paradisi. Cū nos habemus cōtempus cū. p. et contentus sine. p. Contētus scriptū sine. p. venit de contendo die. et sic nō sumit bic. sed contēptus scriptū cum. p. venit de contēpno nis. pli. ptū. a quo venit cōtēptus et sic sumitur bic. Causa formalis nō est in isto. quia iste liber est forme: modo forma nō est forma: vt dicit Aristo. accipiēdo formā stricte. tñ large forma est modus procedendi metricus. Causa finalis est vt nos dimittamus vitia et adberemus virtutib⁹: vt regna celi consequamur: et finaliter istū mū dū cōtēpnā. Eius titulus incipit contēptus mūdi. Unde titulus tria significat. vno mō idē est q̄ cognitio alicui⁹ opis: et sic sumitur bic. Alio mō idem est q̄ superscriptio: vt patuit in passione. Dulci titulum legerūt. i. superscriptionē. i. iesus nazareus rex iudeoz. Alio mō idē est q̄ laus: vt cū dicit iste bz multos titulos. i. multas laudes. Eū parti pbie supponit. Dico q̄erbice. i. moxali scientie. qz fit de bonis moribus. Quo do ad sentētā hui⁹ libri accedamus. Con. O dilecte. i. socie quem dilexi nostra cartula. i. iste liber: portat. i. fert: tibi salutes. id est salutationes: videbis ibi: in isto libro: pauca. i. modica: sed nō refutes mea dona. i. non respuas mea documenta: Solacia. i. monitiones. q̄ mādo. id est mitto: tibi sunt dulcia. id est delectabilia: anime. Sed minime. pro non et pro sed: sed non proslunt: nisi serues bec operando: et nisi sequaris bene agendo. Tu noli tradere vento. id est obliuio ni ca documenta supple: que mea verba monent. id est incitant. Sonent in ore cordis. id est in iutimo cordis. et memento retinere. i. memento commēdare supple: vt nostri monitus. id est nostre monitiones: operentur. id est faciant: tibi grande bonum. id est arduum: qz. p. et celica regna. id est celestia: parantur. i. disponantur: tibi per donum dei. Nec verba que traduntur in isto libro supple. possint placere menti sincere. i. pure et munde. Exitus. id est finis: ostendit. id est demonstrat: quo. id est quem locum: gloria mundi tendit. id est vadit.

Non diuina sonat q̄ nemo spem sibi ponat
 In rebus mundi que causam dant pereundi
 Si quis amat xpm mundum non diligit istum
 Sed quasi fetorem spernens illius amorem
 Estumat obscenum quod mundus credit amenum

Totum vilescit quicquid in orbe nitescit

Elitat terrenum decus vt mortale venenum
 Abiectoq; foris sceno carnalis amoris
 Ad regnum celi suspirat mente fidelis
 Iamq; fide plena paradisi sperat amena
 Tu quoq; frater ita carnis contagia vita
 Et placeas christo mundo dum viuus in isto
 Nec tibi sint cure res ad nibillum redire
 Que cito labuntur: magnoq; labore petunt
 Nec modo leteris q; forsan cras morieris
 Nullus tam fortis cui parcant vincula mortis
 Per nullam sortem poteris depellere mortem
 Cur caro letatur: quia vermibus esca paratur
 Nunc locus est flendi locus est pctā luendi.
 Postea gaudebunt qui nunc sua crimina flebunt
 Jam modo letentur qui gaudia summa merent
 Gaudia stultorum cumulent augmenta dolorum
 Talia prudentes fugiunt ea despicientes
 Cur cito non spernis que pretereuntia cernis.
 Nōne vides mundum miserum nimis atq; pffidū
 Sub gladio dire mortis languendo perire
 Mors resecat mors oē necat qd carne creatur
 Magnificos premit: modicos cūctis dominat
 Nobiliū tenet imperium: nulli reueretur
 Tam ducibus q̄ principibus communis habet
 Mors iuuenes rapit atq; senex: nulli miseretur.
 Illa fremit: genus omne tremit quod ī orbe mouet
 Illa ferit: caro tota perit dum sub pede mortis
 Conteritur non eripitur vir roboze fortis
 Cur igitur qui sic moritur vult magnificari
 Cur nimias sibi diuitias petit ille parari
 Instabiles sumus ac fragiles multisq; ruinis
 Atterimur sic iam trahimur sub tempore finis
 Pretereunt ⁊ non redeunt mortalia queq;
 Hec statio manet in dubio: sic nocte dieq;
 Elita breuis velut vmbra leuis sic ambillatur
 Sic vadit subitoq; cadit dum stare putatur
 Quis redimit cum mors perimit: q̄ federa nūq;
 Nec precium nec seruicium mors accipit vnq;
 Sed quid plura loquar: nulli mors impia parcat
 Non euadit inops nec qui marsupia farcit
 Non igitur cesses ea que bona sunt operari
 Nam mors non cessat tibi nocte dieq; minari.
 Amplius in rebus noli sperare caducis
 Sed cupiat tua mens eterne gaudia lucis
 Fallitur insipiens vite presentis amore
 Sed sapiens noscit quantum sit plena dolo: e

Quicquid formosum mundus gerit aut preciosum

Floris habet morem: cui dat natura colorem

Mox ut siccatur totus color amibilatur.

Postea nec florem redit: nec spirat odorem

¶ Con. Quia totū planū Dor diuina sonat .i. clamat q̄ nemo .i. nullus hō ponat spes in reb? mū
di .i. mundanis que res supple dant cām .i. occasionē peundi. Quisq̄s .i. hūcūq̄ amat ch̄istū ip̄e sup.
non diligit istum mūdum .i. vanitates ist? mūdi sed leſt spernēs amorē ill? quasi fectorē .i. putre
dinē. x̄ps sup. extimat .i. existimat illud sup. obſcuro .i. crudelē qd̄ mūdus credit esse sup. amenū .i.
delectabile. illud sup. quicquid mūdus credit esse sup. amenū .i. delectabile. illd̄ sup. quicquid nite
ſcit .i. splendet in orbe .i. in mūdo vileſcit totū apd̄ t̄pm sup. Si q̄s amat t̄pm vitat .i. refrenat dec?
terrenū .i. bonozes vt p̄ ficut venenū mortale: q̄ p̄ t̄ boc ſceno .i. fece carnalis amoris abiecto
fozis Amans supple ſuſpirat ad regnū celſmente fidelisq̄ p̄ t̄ sperat iam id̄ est modo amena .i.
delectationes paradisi fide plena. id̄ est p̄fecta Quozq̄ id̄ est certe ō frater tu vita .i. respue ita .i.
in tali modo contagia. id̄ est cupiditates carnis. vt placeas x̄po dum viuus in isto mundo. Nec pro et
z non res reddite ad nibilum nō ſint tibi cure id̄ est ſollicitudines nō ſint tibi de talibus reb? q̄
res supple labuntur cito: q̄ p̄ t̄ petunt magno labore vt ſic res que labuntur cito z petuntur ma
gno labore nō ſint tibi cure. Nec pro t̄z nō leter? mō: q̄ mozier? forſan cras. Nullā p̄ nō z vllā tu
sup. nō poteris depellere mortē per vllā fortē. Nullus est tā fortis cui vincula mortis parcat cur.
quare caro letatur. q̄ parat eſca v̄mibus. Locus ſlendi p̄ctā .i. p̄pter p̄ctā est nunc .i. in isto mū
do z locus luendi .i. purgādi p̄ctā est nūc sup. illi qui ſlent nūc ſua crimina .i. p̄pter ſua crimina
gaudebūt poſtea .i. in alio mūdo ille q̄ meret .i. deſeruit iam .i. mō gaudia ſumma .i. padisi lete
tur tā vel ſic ille qui meret ſumma gaudia letetur tā Gaudia ſtuloz .i. fatuoꝝ cumulat augmenta
doloꝝ .i. multitudinē tribulationū Prudētes .i. ſapiētes fugiūt talia gaudia deſpiciētes ea. Cur
quare nō ſpnis ea sup. p̄tercūta .i. trāſitoria cito. Nōne .i. nō nūquid vides mūdū miſez nimis
z mo: bidū .i. mortifeꝝ ſub gladio .i. ſub cultello dire mortis .i. crudelis p̄ire loquēdo mors refe
cat .i. euellit vel amibilat oē illud sup. qd̄ creatur .i. ſit caue mors necat .i. terficiet oē illud sup. qd̄
creatur carne mors sup. punit magnificos .i. magnos z modicos .i. paruoz: z dominatur cumct? bo
minibus sup. ip̄a .i. mors tenet imperiū .i. dominationē nobiliū: nullū p̄ nō z vllū ip̄a non reuertet .i.
bonozat. vllum mors bētur cōſtā ducibus .i. q̄tū p̄ncipib? mors rapit iuuenes atq̄ p̄ z ſenes. Nul
li p̄ non z vllū ip̄a nō miſeretur vlli .i. nō parcat alicui illa .i. mors fremit .i. ferit oē genus tre
mit illa .i. mors sup. ferit oē gen? qd̄ mouet i orbe. ſez in ſeculo illa .i. mors ferit. in q̄ tota caro pit .i.
amibilat dū cōterit ſub pede mortis vir fortis nō eripit .i. nō remouet ſuoz boꝝ .i. fortitudinē dū
cōterit .i. dū captiuat ſub pede mortis igif .i. p̄t ea que dicta ſunt cur .i. q̄re ille sup. qui morif
ſic .i. taliter vult magnificari .i. dñari cur ille petit nimias diuitias parari ſibi. Sum? inſtabiles .i.
nō cōſtātes z fragiles .i. debiles q̄ p̄ t̄ atterimur .i. affligimur multis ruinis. Queq̄ mortalia .i.
corruptibilia p̄tereunt .i. tranſeunt z nō redeūt .i. non reuertunt. Nec ſtatio .i. bec moꝝa manet ſic
in dubio dicit: q̄ p̄ z nocte. vita bzeuis amibilat .i. deſtruit ſic: velut p̄ ſicut vmbꝝa leuis. bec vita va
dit ſic: q̄ p̄ z cadit ſubito dum putat ſtare .i. dū credit ſtare Quis redimit hominē sup. cū mors p̄
mit .i. necat que sup. nunq̄ p̄ non z vnq̄ non accipit vnq̄ federa .i. pacta. nec preciū nec ſeruitium
Sed qd̄ .i. cur loquar. nulli pro nō z vllū mors impia .i. crudelis nō parcat vlli .i. alicui inops .i. paup
nō euadit: nec ille qui ſarcit .i. replet maſſupia .i. gebeſſaria igitur nō ceſſes operari ea que ſunt bo
na. nā p̄ q̄ moꝝ nō ceſſat minari tibi dicit: q̄ pro z nocte. Noli ſperare .i. attendere ampl? .i. ſ. ma
gis in reb? caductis .i. trāſitorijs: ſed mens tua cupiat .i. affectet gaudia lucis eterne ſcilz paradisi
inſpiciens .i. ſtultus fallitur .i. decipit amore preſentis vite: ſed ſapiens ſcit bene q̄tuz vita ſit ple
na doloꝝ qd̄ mundus gerit formoſum aut preciosum illi cui natura dat colozē habet morē .i. ſim
litudinē floris. vt poſtq̄ ſlos ſiccatur: totus color amibilat .i. deſtruitur mor .i. ſtatim ne p̄ z non
ſlo z non monſtrat poſtea colozem: nec ſpirat .i. non admittit odorem .i. dulcedinem.

Regia maieſtas omnis terrena poteſtas

Proſperitas rerum ſeries eſt longinca dierum

Tranſiet abſq̄ moꝝa dum mortis venerit boꝝa.

Mundi quid ſit bonoz cur nunc tibi ſcribere cognoꝝ

Noſtri quippe ſatis q̄ nil habet vtilitatis

Aſpice q̄ fragilis q̄ fallax z q̄ inanis

Mundus et illius gloria quam cupimus
 Nam sua dulcedo dilabitur omne fedit
 Omne quod exoritur terra fit et moritur
 Prædia terrarum possessio diuitiarum
 Fabrica murozum grandis structura domozum.
 Gloria mensarum cum delitijs epularum
 Insignesq; thori: cupe cipi q; decori.
 Resplendens vestis que moribus obstat honestis
 Brex armentozum spaciosus cultus agrozum
 Fertile vinetum diuersa vite repletum
 Gloria natozum dilectio cordis eozum
 Cuncta relinquuntur: nec post h inueniuntur

Entetia est ista tu es pulcher et bēs multā copiam diuitiarum: et oia ista dimittes absq; mora qm mors accipiet te. nō deferes nisi vñ limbeamē. Igitur bonozē mūdi potes cognoscere. nōne vides qd nō valet aliqd: cū sit ita fallax et inanis vt qd pp vnā modicaz febrē dulcedo sua dilabit. Itē bēs tu magnā copā terraz: vineaz: domoz: et bēs cū ppos auri et argēti: et bēs filios et filias et diligis multū eos: oia ista relinquēt et nūq; iueniēt. ¶ **Lō.** [maiestas regia] .i. diuatio [trāfiet absq; moraz: cū] p qñ [hora mort; venerit. ois prās] .i. potētia [terrena trāfiet absq; moraz: dū hora mort; venerit] .i. nō pspitas rez. i. bōa fortune [trāfiet absq; moraz: cū hora mort; venerit sup.] cur .i. p p qd [conoz] .i. cogoz [nūc] .i. mō scribere tibi qd bonoz mūdi sit: appe. .i. certe [nostri] .i. nouisti [sat] qd nil [p nō] et aliqd qd nō [bz aliqd] utilitat. .i. pfcui oē qd ouf .i. nascit: fit terra: et morif [ispice in q] .i. qtu: mūd? fit fragilis. .i. debilis. et q. i. qtu mūd? fit fallax. .i. decipiēs: et inspicie: in q: qd inanis sit mūdus et glia quē cupimus. et inspicie in q: qd fragilis sit gloria illius. nā: p qz: dulcedo sua dilabit. .i. ordine: fedit. .i. horribilē et vili: pda. .i. hereditates: terraz possessio diuitiaz: fabrica muroz. .i. parietū: structura: et bitatio grād. .i. lata: domoz gloria. .i. dilectio mēfaz cū delitijs epularū q; p: thori. .i. lecti: insignes. .i. nobiles: q; p: cupe .i. tasse auri vel argenti sup. q; pro: et cipi decori. .i. pulchri: vestis splendens que obstat. .i. cōtrariat: morib? honestis grex multoz armētoz: iumētoz cultus agroz spaciōsa. .i. lata: vinetum fertile. .i. abundans repletum diuersa vite. .i. varia stirpe: gloria. .i. delectatio natoz: et dilectio eoz dulcis. .i. amicabilis: cuncta bec predicta sup. relinquuntur: nec: pro et non. non inueniuntur postea.

Quod breuiter durat quis prudens querere curat.
Non metuens hominem faciet mors aspera fines
Rebus mundanis fallacibus atq; prophanis
Que magis optantur cum plenius accumulātur
Causa grauis scelerum cessabit amor mulierum.
Si dominum queris fuge colloquium mulieris
Colloquium quarum nil est nisi virus amarum
Prebens sub mellis dulcedine pocula fellis
Nam decoz illarum laqueus fallat animarum
Cum verbis blandis fallacibus atq; nephandis
Illaqueat stultos et fert ad tartara multos
Tempora transibunt et gaudia vana peribunt.
Et parient fructum tristem per secula luctum
Omnibus hoc dico: ne se subdant inimico
Ne supplantetur qui captus in bis retinetur
Noli confundi misera dulcedine mundi
Que trepidas mentes et mollia queq; sequentes
Fallit mulcendo carnem blandeq; fouendo,

Omnia dat gratis fons diuine pietatis
 Pro labore breui cōfert bona perpetis eui
 His qui saluantur sicut bona multa parantur
 Sic mala multa malis mors sp̄at exitialis
 Isti gaudebunt: illi sine fine dolebunt
 Nemo potest fari nec cernere nec meditari

Gaudia iustorum nec non tormenta malorum
 Quam male fraudantur q̄ stulte ludificantur.
 Qui propter florem mundi vanumq; decozem
 Qui prius apparet quasi flos ⁊ protinus aret
 Cladit ad infernum perdens dyadema superuuz
 Quod dominus donat cunctis quos ipse corōat

Errat homo vere qui cum bona possit habere
 Sponte subit penas infernalesq; catbenas
 Huius amor mundi putei parat yma profundū
 Protinus extinctus moritur qui mittitur
 Nec venit ad metas mortis miserabilis etas
 Semper ad yma cadit: semper mors obuia vadit
 Nescia finiri semper videtur oziri
 Semper verando: semper gemitus renouando
 Ingerit ardores infinitosq; dolores
 Sunt ibi serpentes flammās ex ore vomentes
 Funestos dentes: ⁊ guttura torua gerentes
 A flatu quorum pereunt anime miserorum.
 Sunt ibi tortores serpentibus horridiores
 Difformes nigri sed non ad verbera pigri
 Nunq̄ lassantur sed semper ad bec renouantur
 Et male feruentes sunt ad tormenta recentes
 Semper tristati: semperq; ferire parati
 Semper inardescunt nec cessant nec requiescunt
 Sic exercētur: nec parcunt nec miserentur
 Semper in eternum nox obscurabit auernum.

¶ Sma est plana. ¶ Lō. fons diuine pietatis. i. deus dat oia gratis. i. gratuite. aduer. q̄: p ⁊ cōfert. i. donat dona cui perperis. i. perpetui pro labore breui. Multa bona parantur sic multis hoibus sup. ⁊ sc̄i. s. saluati gaudebunt. illi sc̄z dānati dolebunt sine fine. vel sic Multa bona parant sic his q̄ saluāt. Mors exitialis. i. vastatitē preparat sic multa mala malis hoibus sup. Isti. s. saluati gaudebunt sine fine illi. s. dānati dolebunt sine fine. Nemo pōt fari. i. loqui nec cernere nec meditari gaudia iustorum nec p ⁊ ⁊ nō pōt cernere nec meditari tormenta maloz quare o de? q̄ male fraudat ille sup. ⁊ o de? q̄ stulte ludificat ille sup. i. deridet q̄ ppter flozē. i. delectionē mundi q̄ pro ⁊ decozē. i. pulchritudinē: vanum: qui appet pri? q̄si flos. i. sicut flos ⁊ aret. i. siccatur protinus. i. instanter qui vadit ad infernum propter florem mundi supple perdens dyadema. i. coronam supernam quod dyadema sup. dñs dat cunctis saluatis quos ipse coronat: hō errat vere qui nō possit habere bona subit sponte. i. spontanea voluntate: penas infernales: q; p ⁊ catbenas. i. ligamina: putei inferni: ille: q̄ mittit intus moritur extinctus. i. strangulat? p̄tin? .i. instanter. Ne p ⁊ ⁊ nō: etas mortis miserabilis non venit ad metas. i. ad finē. Ipse. i. dānatus: cadit sp̄ ad yma. Mors vadit semp obuia. i. contraria sibi sc̄z damna torq; p ⁊ ⁊ mors nescia iniri. i. nesciēs inire videt oziri. i. nasci. Semp verando. semp renouando gemitus mors supple ingerit ardores. id est intus ponit: q; p ⁊ dolores infinitos. Serpētes sūt ibi s. illicet in inferno vomentes. id est mittentes: flammās. id est ignem ex ore. Serpentes sunt ibi gerentes dentes funestos. i. arduos: ⁊ guttura torua. i. crudelia: a flatu quorum. s. serpentum anime miserorum. i. dānato: ū pereunt. Tortores horridiores serpētib? sunt ibi. s. in inferno difformes

i. expauescibiles et nigri: sed non sunt sup. pigri ad verbera. Numq̄ pro non et vnq̄: non lassantur vnq̄: sed renouantur semper ad hec verbera supple. feruentes. id est ardentis et recentes ad tormēta
 Tormentos supple sunt. tristati semper: q̄. p. r. sunt parati ferire. i. pcutere. Tormentos supple: inardescunt. i. inflammantur: nec pro et nō: nō cessant nec requiescunt. Tormentos supple: erercentur. i. ope
 rantur sic: nec: pro et non: et non: parant nec misferentur.

Quam male damnatur q̄ fortiter excruciatur,
Qui fert tantorum feritatem suppliciorum
Quid tunc thesauri quid aceruus proderit auri?

Cum peccatores mittentur ad inferiores

Inferni latebras ignem pariterq̄ tenebras

Semper passuri nec ab his semper redituri

Tunc flens et tristis qui penis traditur istis

Mallet preterite q̄ in omni tempore vite

Pauper vixisset q̄ diuitias habuisset.

Stat male securus qui protinus est ruiturus

Non bene letatur cui pena dolorq̄ paratur.

Non igitur cures gazas acquirere plures

Gazas fallaces incertas atq̄ fugaces

Que magis optantur cum plenius accumulātur

Non faciant mentem semper maiora petentem

Diuitie tales sint omnibus exitiales

Nam sibi credentes faciunt miseros et egentes

Post carnis vitam per blandimenta nutritam

Q̄ Enia est talis. D tu q̄ es diues: inspicie multū illos q̄ sunt in inferno q̄liter cruciant multū penis et q̄liter dānātur int̄. Qui tibi tūc thesauri pderūt: et q̄o aceruus auri pderit. q. d. q̄ nihil q̄ Lō D de? q̄ male: ille: dānatur: et o de? in q̄: q̄ fortiter ille excruciat. i. affligit: q̄ fert feritatem. i. crudelitatem tantorum suppliciorū. i. tormētorū. Quid thesauri: pderūt tūc sup. et q̄o aceruus auri pderit tūc. i. cum multū: cū peccatores mittentur in latebras. i. in puteos vel obscuritates: inferiores passuri sp̄ ignē: q̄ p. r. tenebras piter inferni: unq̄: p. nō et vnq̄: nō: redituri vnq̄ ab his: penis sup. flens et tristis q̄ tradit istis flens et tristis mallet q̄ vixisset sp̄ paup in tpe vite pterite. i. in isto mundo: q̄: si: habuisset diuitias ille sup. q̄ est ruitur? i. lapsur? p̄tinus stat male securus. ille: cui pena paraf: q̄. p. r. dolor nō letat bene. igit. i. p̄p̄tēta q̄ dicte sunt: tu noli: acquirere plures gazas. i. diuitias: dico exsistentes: fallaces: et mēdaces incertas: atq̄ p. r. fugaces: q̄ gaze sēp. optātur magis cū cumulātur plenius. i. d̄fectius: nō satiāt mētē: sed faciunt: sp̄ petentē maiora. tales diuitie faciunt credentes sibi miseros et egentes. i. pauperes: post vitam carnis nutritā per blandimenta. i. per aduamenta.

Et per te q̄ boni traduntur obliuioni

Nemo tamen credat q̄ ab ista luce recedat.

Ignibus arsurus vel propter opes periturus

Si propriū seruet vel diuitias coaceruet:

Quāuis sit rarum poterit possessor earū

Iuste saluari fugiat si nomen auari

Quat prudenter gazas habeat sapienter

Non abscondendo: sed egenis distribuendo

Sed satis est notum q̄ plus dimittere totum

Prodest: q̄ temere que sunt neglecta tenere.

Lutius est vere morsum fugiendo cauere

Quam prope serpentem precubere virus bñitez.

Sic est de mundo quare tibi consilium do

Quatinus hoc spreto te tradas corpore leto

Servicio christi cui traditus ipse fuisti.
 Hic tibi prebebit regnum quod sine carebit
 Huic si serueris cellis opibus potteris
 Tollere quas fures nequeunt nec rodere mures.

¶ **S**onia ista? text? est plana. ¶ **L**ō. [q] p r r diuitie sup. [tradit cito et perites] .i. deficientes [boni] pditioni: vel obliuioni: nemo arsur? v? peritur? propter opes credat q? recedat ab ista luce si serues ppriū: r? si coacernes .i. sil serues v? accumules [diuitias: possessor: eaz potit suari iuste si fugiat nomē auarū: q? sit raz] .i. tardū. Possessor sup. [vniat prudēter] r? bēat sapiēt gazas] .i. diuitias [nō abscondēdo s? distribuēdo] .i. dā dol egētis] .i. paupib? ¶ Sed notū ē fat? q? aliquē sup. [dimittere] pdest plusq? tenere temere] .i. stulte ea q? sūt nocitura] cauere moriū fugiēdo. est vere tutū? q? p cūbere] .i. sedere] ppe spētē hūc vīt? .i. venenēnū] Et sic de mūdo quare] .i. ppf quā cāz] do tibi piliū q? tin? .i. p q r p vt vt] b ipso] .i. neglecto] tradas te corpore leto] .i. iocūdo] sūntio rbi cui ipse fuisti tradit? ante sup. [hic] .i. xps dabit: vel] pbebit tibi regū qd carebit fine: si serueris huic] s? xpo potteris] .i. vteris [opibus cellis] .i. altis] q? fures nequeunt tollere nec mures rodere].

¶ **C**ollige thesaurum qui gemmas vincit r aurum

Quere bonos mores thesauros interiores
 Bazas congestas precellit mentis honestas
 Nam miser est r erit qui mundi prospera querit
 Est diues vere qui non ea curat habere
 Qui bonus est intus fide munimine cinctus
 Semper honestatis studium tenet r probitatis
 Cum bona quis tractat cum se virtutibus aptat
 Cum nihil est sordis quod polluat intima cordis
 His delectatur dominus qui cor: speculatur
 Thesaurus talis speciosus spiritualis
 Comparat eternam vitam patriamq; supernaz
 Congregat in celis thesauros quisq; fidelis
 Perq; bonos mores ad summos tendit honores
 Nec modo vult fieri locuplet nec magnus haberi
 Sed semper minimus semper despectus r ymus
 Plus paupertatem cupiens q̄ prosperitatem
 Hec ideo tolerat: quia celi gaudia sperat

¶ **S**ētētia ē plana. ¶ **C**ōstrue] Collige thesaurū q? vicit aurū r gēmas] .i. lapides p̄ciosos] Quere bonos mores] existētēs sup] thesauros] iate] interiores] mores sup. [hōestas mēt] pcellit gazas] .i. diuitias] cōiēstas] id est acq̄sitas] nam] p quia: quia ille] qui querit prospera] r congrua supple bis] mundi est miser r erit] ille] qui non curat habere ea] scilicet congrua: id est conuenientia istius mūdi] est vere diues] ille] qui est bonus intus] .i. interius] est cinctus] .i. zonatus] munimie] sanc tel] fidei] Tenet semper studium honestat] r pbitat]. Cū q̄s] id est aliq̄s] tractat bona cū aptat se] r tūtib?] id est disponit] Cum nihil est sordis quod polluat] id est fedit] intima cordis. doctus qui speculatur cor delectatur his] rebus supple] Talis thesaurus preciosus r spiritualis comparat] .i. emit] vitam eternam: q;] p et: r] patriā sep̄inas] .i. paradīsum] Quisq;] .i. qlibet fidelis] congregat thesauros in celis: q;] p et] q̄squis fidelis tendit ad honores sūmos per bonos mores: nec] pro r r nō r nō vult fieri. nō locuples nec b̄i magnus: sed vult fieri minimus despectus] .i. neglect? r ymis] id est bassus] cupiens plus paupertatē q̄ prosperitate. Hec ideo tolerat] predicta supple] q̄a celi gaudia sperat]

Duper amabilis et venerabilis est benedictus
 Diues inutilis insatiabilis est maledictus:
 Qui bona negligit r mala diligit intrat abissum
 Nulla pecunia nulla potentia liberat ipsum

Irremediabilis insatiabilis illa vorago
 Hic ubi mergitur horrida cernitur omnis imago
 Hec cruciamina per sua crimina promeruerunt.
 Vir miserabilis euoque flebilis hec subire
 Iussa dei pia: iussa salubria si tenuissent
 Vir neque femina nec sua femina morte perissent.
 Sed quia spernere iussaque soluere non timuere
 Mors grauis irruit: hoc merito fuit et perire
 Janua mortis passio fortis crimen eorum
 Attulit orbi femina morbi totque malorum
 Illa parentes atque sequentes culpa peremit
 Atque piarum deliciarum munus ademit.
 Flebile fatum dans cruciatum dansque dolorem.
 Ista meriti perdere veri regis amorem
 Tam lacrimosa tamque perosa morte perire.
 Atque ferorum suppliciorum claustra subire
 Est data seua causa per eam perditionis
 Dum meliorem sperat bonorum voce draconis
 Hec male credens nos quoque ledens crimine magno
 Quinque tristi subdidit isti secula damno

Actor ponit tale finem et di. Paup est bñdicit. s3 duplex est paup. qdā est paup q multas diuitias possidet: b3 vñ eccliaz valoris cētū librar. vadit bōeste qz est nobilis bō. idē vult saluare aiā suā et resignat oia bona sua q b3 et dat paupib⁹: et bñficiū resignat alicui de gñe suo. et ponit se de ordine fratrum minor: talis paup est bñdicit et amabilis deo. nā di mittit bōa tpaia et accipit bona spūalia. poterat em viuere sine elemosina: opz q viuat cū elemosinis. al⁹ est paup q nō b3 de q viuat nisi qrat elemosinas. talis ad huc est duplex. qdā est q qñ habuit elemosinā reddat grās deo et dicit. Bñdicit de⁹ de bono et malo qd dat mihi. et placeat ei q ego capia paupate istā cū patiētia: talis paup ē bñdicit⁹. Al⁹ ē paup q qñ nō b3 illd qd deficit ei: maledicit deo et ygini marie: et iste paup nō ē bñdicit⁹. imo ē maledict⁹. Postea di. q diues ē inutil⁹ miserabil⁹ insatiabil⁹ et maledict⁹. S3 tñ duplex ē diues. Quidā ē q b3 diuitias suas p̄aue et nō vult facere elemosinas nec largiri paupib⁹. iste diues ē maledict⁹ nō dilect⁹ a deo. ¶ Lō. [paup] ē sup. [amabil⁹ venerabilis. Al⁹ est diues q dat de diuitijs large paupib⁹ et cū b nō cumulat diuitias s̄ue et iste diues ē bñdicitus et benedict⁹. diues est sup. [inutilis miserabilis et maledict⁹] ille supple q [negligit bona et diligit mala intrat abyssus] .i. infernū [nulla pecūia liberat ips] nulla potētia [liberat ips] illavozago .i. illa gula inferni ē irremediabil⁹ et insatiabil⁹. b3 ubi [p post] [ois ymago mergit] .i. int⁹ [ponit] [cernit] horrida. vir miserabilis: qz [p r] [eua flebilis] pmeruere. i. deseruierunt [b cruciamina] p sua cria b subire .i. interierunt p sua crimina sup. Si [vir] [eua] tenuisset iussa dei pia .i. pcepta saluifera vñ salubria vir neqz [p r] [femia: nec sua femina] .i. pgenies [nō] pissent morte. S3 qz [spnere] .i. sp̄uerūt [qz] [p r] nō timuere .i. nō timuerūt [solue iussa: mors] gñis irruit. i. itranit vñ anihilauit [b fuit merito] .i. iuste [et] [pire] .i. pierūt. [Janua mort] [attulit] .i. portauit [orbi] .i. mūdō [seia morbi] .i. ifirmitat [qz] [p r] [tot maloz] .i. illa [f. eua] [pemit] .i. itercit [p̄tes: atqz] [p r] [sequētes sua culpa] .i. suo vicio [atqz] [p r] [ademit] .i. remouit [min⁹] .i. donū [piar] [oliciar] .i. gaudioz padisi [dās fatū] .i. mortē flebile. dās cruciatū: qz [p r] [dolorē] .i. scilicet [culpa] [mereri] .i. defūire [pdere amozē] hī regis. f. dei dās pire tā lacrimosa morte: qz [p r] dās [ip] [pire tā] posa .i. odiosa morte: atqz [p r] [dās subire] .i. itrare [claustra supplicioz] .i. tormētoz [feroz] .i. crudeliū [Lā] pditōss data ē p eua seua .i. crudelē [dū] spat .i. attēdit voce draconis .i. diaboli [meliore bonozē] vñ sic. dū spat meliore bonozē voce draconis: b. f. eua credēs male: quoqz .i. certe ei ledēs nos crimine magno subdidit secula isti dāno crimie. i. sorditie tristi.

Stirps miserorum plena dolorum postea creuit
 Dis quoque damnis pluribus annis subdita fleuit.
 Sed deus omnipotens qui rei bo cuncta creauit

Sic cecidisse dolens homines quos semper amavit,
 Ipse suum verbum transiisit ad infima mundi
 Erulibus miseris aperire viam redeundi
 Filius ergo dei descendit ab arce superna.
 Numq̄ discedens a maiestate paterna
 Qui corpus sumens animatum numine saluo
 Processit natus sacro de virginis aluo
 Eternus homo verusq; deus pius et miserator
 Eternus saluator nostreq; salutis amat or
 Viuendi volens nobis ostendere normam
 Se dedit exemplum rectamq; per omnia formas
 In super et multos voluit sufferre labores
 Atq; labore suo nostros auferre dolores
 Sponte sua moriens mortem moriendo peremit
 Et sic perpetua miseros a morte redemit
 Quod non debebat soluens ita fons pietatis
 Succurrit nobis mortali peste grauatiss
 Pondera nostra ferens penitus nos exoneravit
 Et quicquid crimen vetus attulerat reparavit
 Nam de morte pia resurgens vt leo fortis
 Restituit vitam prostrato principe mortis.

GLō. [Strips]. i. pgenies [miserorū plena dolorū creuit]. i. angmētata ē postea q̄. i. certe subdidit. i. subiugauit nos sup. his dānis. r. fleuit plurib' ānis. Sed de' ops qui creauit. i. formauit [cuncta vbo dolēs boies]. i. ppter boies [q̄s ipse amauit sp̄ cecidisse]. i. corruisse [sic]. i. taliter ipse trāsmisit suū filiū [ad infima mundi apire viā redeūdi] [ad paradisum sup. miseris erulib']. i. pctōtib'. [Ergo]. i. ppef banc causam filius dei descēdit ab arce. i. ab altitudine supna: nūq̄ pro non vnq̄. r. nō discedēs. i. re cedēs vnq̄ [a maiestate]. i. deitate paterna. qui filius dei sup. sumens corpus aiaz numine. i. deitate saluo. i. saluta procedit natus. i. eriuit de sacro aluo. i. vêtre virginis: r. sup. pcessit dico verus homo q̄. p. r. verus de' miserator: r. pius saluator: verus q̄. p. r. [amator: nostre salutis: q̄. p. r. ipse sup. volēs oīdere nobis normā. i. regulā] [viuēdit: dedit] [se exēplū nobis: q̄. p. r. rectā formā r. dedit se sup. p oīa secula] [Et voluit sufferre]. i. pati in sup. i. dei [de] multos labores: atq; p. r. voluit auferre [nostros dolores suo labore filius dei sup.]. i. moriēte sua spōte pemit. i. interfecit [mortē moriendo: r. redemit sic miseros morte. i. a morte ppetua. Fons diuine sup.]. i. pietatis soluēs [i. persoluēs] [ita]. i. taliter illud supple qd nō debebat [succurrit]. i. innuit [nobis grauatiss peste]. i. infirmitate mortali. [Fōs dico ferens. i. portās nostra pondera exoneravit. i. deliberavit nos penitus. i. oīno reparavit] [illud sup. q̄: quid crimen vetus attulerat. i. portauerat] [Nam] [pro q̄: q̄] [resurgens. i. resurgēs de morte pia. vt p sicut sicut leo fortis restituit]. i. reparavit vitam principe mortis. pstrato. i. versato.

Sic domini pietas mundum non passa perire,
 Fecit nos miseros ad gaudia prima redire
 Hoc satis audisti frater q̄ gracia xpi
 Sic nos saluauit nostrumq; genus reparauit:
 Si sapias hoc credas: nec ab hac ratione recedas
 Sed quid lucratur credens qui non hec operatur
 Hic male se ledit: male credens non bene credit
 Crede mihi magnum facit illa fides tibi damnum
 Mortem mercatur: quia mortua iure vocatur.
 Hunc facit ipsa mori sub iudicio grauiori
 Quam si nescisset fidei quid dogma fuisset.

vlla: q; nō videbūt vlla gaudia. Nūq̄ p nō vnq̄ portio nō tribuat nobis vnq̄ cum repro-
bis .i. cū dānatis. Miseri sup. [ibunt ad penas: r peribunt sine fine. Quid trahitur ad banc par-
tem .i. ad infernū per arte demonis] illi sup. [qui adberēt .i. inclinātur] fordid² .i. fortilegijs eius
[ferent ista damna] predicta supple. [Igitur] meis supple. [monitis tactis] totiens [et] repetitis ca-
ueto sensu discreto .i. discreto ea supple que sunt aduersa.]

Per uigili cura semper meditare futura

Quam fera q̄ fortis veniet discussio mortis.

Que via pandetur cum spiritus egreditur

Quid sit facturus vel quos comites habiturus:

Non est securus subito quisquis moriturus

q̄ miser infernus: q̄ nobilis ordo supernus

Que mala damnatis que sunt bona parta beatis

Quantū gaudebunt quos gaudia sūma replebūt

Quos illustrabit: quos semper letificabit

Visio sancta dei splendorq; sue faciei

Talia querenti dabitur noua gratia menti

Cum studio tali dulcedine spirituali

Mens tua pascetur si iugiter hec meditetur

Hoc studium mentem domino facit esse placentē

Gazas terrenas magno cruciamine plenas

Funditus expellit: vitiorum gramina vellit

Eritus ostendit quo mundi gloria tendit

Sic eternorum mens tacta timore doloruz

Deserit errorem mundi repellit amorem

Confert tale bonum domini miserabile donum

Nam cum mutatur mala mens deus hec opatur

Virtutum munus prestare potest deus vnus

Qui sic seruorum docet intus corda suorum

Baudia dat menti verax deus hec facienti:

Postea summorum flagrescit amore bonorum

Qui bona sectantur nil dicunt vel meditantur

Sic dominus mores illos leuat ad meliores

Quos hic lugentes videt auxiliūq; petentes

Ergo fide pura te xpo subdere cura

Auxilio cuius fugies mala temporis butus

¶ Lō. [meditare .i. cogita] sp ea q̄ sunt futura uigili. Que via pandet .i. manifestabit [cū spiritus
egrediet] vel sic [cū spūs egrediet] q̄ via pādetur: qd spūs sit facturus: vel [quos comites] .i. socios
[his habitur] o de [q̄ fera] .i. q̄ crudelis [distinctio mort] venet [tu meditare] sup. q̄ [miser ifern]
sit r [q̄ nobilis ordo supn] [sit. meditare sup.] q̄ mala sunt parta [malis] r meditare q̄ bona sunt parta
bris .i. saluatis. meditare [q̄] quātū [illi] gaudebūt quos sūmma gaudia replebūt: q; visio sc̄a dei
illustrabit .i. clarificabit: r q; splēdor sue faciei letificabit semper. gratia noua dabit mēti querēti
i. poscenti [talia: si tua mens meditetur hec iugiter] .i. cōtīme [cum tali studio] [ip̄a] pascetur .i. nu-
triet [dulcedine spirituali. hoc studiū facit mentē esse placentē dño] [hoc studiū supple] expellit fun-
ditus .i. de fundo ad fundū [gazar terrenas plenas cruciamine] .i. tormēto magno [hoc studiū vel
lit] [id est stirpat vel eradicat] [gramina] [id est radices] [vitiōz]. Erit? [id est finis] ostēdit quo .i. ad
quē locū [gloria mundi tendit: mens recta sic timore dolorum eternoz deserit] [id est dimittit sic er-
rorem: q;] p et [expellit r deponit amorem mundi] [mens supple] flagrescit [id est adorat postea] a-
morem summorum bonoz [id est supernorum] donuz dñi miserabile cōfert tale bonū [id est dat] nā
pro quia: quia [cuz mala mens mutatur: deus operatur hec] [merito] deus tuus [id est solus] potest
prestare .i. dare [munus virtutū. deus qui docet sic intus corda suoz seruorum: qui sectant bona v̄l

dicunt vel meditantur dominus leuat sic illos ad meliores mores quos videt penitentes. **q. p. r.** [pe-
rētes auriluz] et potest esse resplendentes vel euidentes loco de penitentes [ergo cura] .i. adhibe te
[subdere xpo pura fide] [ob:isto dico auxilio cuius scilicet christi] [fugies mala diuis temporis].

Atria sunt celi menti patefacta fideli

Semper ibi viues diuino munere diues

Si vis sincere xpi precepta tenere

Xpo iunguntur sua qui precepta sequuntur

Nam decus eternum datur bis regnumqz supernum

Gloria celestis paradisi dedita festis

Hos faciet letos et par eterna quietos

Jam delecteris cum talia premediteris

Ista libens audi et ad be c pia gaudia plaudt

Non tamen ignores per magnos ista labores

Sanctis acquiri nec fortuito reperiri

Nam quis gratis tribuat deus ista beatis

Nemo tamen segnīs vite fert dān a perbernis

Ni melior factus proprios correxerit actus

Quem facit bis dignum dominus vult esse benignum

Promptum feruentem non ocia vana petentem

Sententia est plana. **C**onstrue [Atria] .i. palatia [celi sunt patefacta] .i. aperta [mēte fideli vi-
ues sep ibi diues mūere] .i. dono dno. si vis tenere sincere] .i. pure [pcepta xpi] [illi supple] iungunt
christo qui sequuntur sua precepta. nam] .p. quia [decus eternū datur bis] .q. p. et [regnū supernum
Gloria paradisi celestis dedita festis faciet hos letos] [scilicet saluatos. et] par eterna faciet hos de-
tos. Delecteris iam] .i. modo [cū pmediteris talia] [vel sic] cū pmediteris talia delecteris iā] .i. mō
[Audi libēs ista. et plaudt] .i. suadet ad bec pia gaudia: tamē non ignores ista acquiri sanctis per ma-
gnos labores. Nec] .p. et non: non [ignores reperiri ista fortuito] .i. a casu [nā] .p. quia [quis de-
tribuat ista gratis beatis: tamen nemo segnīs] .i. piger vel malus [fert] .i. portat [dona vite per bē-
nis. i. paradisi] [Ni] [pro] [nisi] [nisi] factus melior: correxerit proprios actus. dominus vult [illum sup-
ple] esse benignum quē facit dignū bis [scilicet supradictis. dominus supple] vult illū eē promptū
id est paratū [feruentem non petentem ocia] [id est vana vel vitia].

Sed regnum celi non credit corde fideli

Inspiciens et ebes sed tu bene credere debes

Xpo dicenti rapiunt illud violenti

Scilicet austeri se distinguendo seueri

Mollia spernentes et carni vim facientes

Igitur intenti domino parere iubenti

Res est nota satis quod nil habet vtilitatis

Spiritus inde perit dum corpus dulcia querit

Et dum vexatur caro: spiritus alleuiatur

Omne quod ostendo poteris ipse videre legendo

Judice scriptura poteris cognoscere plura

Vitam querenti dat iter sacra lectio menti

Sententia ē talis. hō inspiciens et ebes ad aliquid boni faciendū nō venit ad regnū celi: sed fiti sis
sapiens tu debes credere xpo dicenti quod violenti et austeri recipient regnū paradisi. et declarat quod sunt
boies austeri et violenti: et dicit quod boies violentiā carni faciētes sunt violenti. **Exēplū.** Tu es hō bonus
et diues: et quā vadis ad prādū apponuntur corā te multa cibaria: et tu volens facere saluationē aīe tue
diuidis oia illa et das pauperib? amore dei: et comedis modicū de turūda: et bibis aquā loco vini: et fa-
cis violentiā carni tue. **Sz** austeri sūt illi qui vadūt cubitū nolūt se curare i lecto: s; sup vni on? ligno-
rū loco culcitre: capiti suo loco puluieris vni lapidē supponūt: tales boies sūt austeri aspiratē carni

De contemptu mundi

sue faciētes. ¶ Cō. [i. spīes ⁊ ebes]. i. piger [nō credit bñ xpo corde fideli. Ad regnum celi]. i. de regno celi [s. tu debes credere bñ xpo diceti violēti]. i. boies violētā carni sue faciētes [rapiūt illd]. i. regnū celi [s. auferi]. i. aspī aspiatē sue carni faciētes [seueri] casti [distingūdo]. i. sepando se a peccis sup. [rapiūt illd sup. regnū] spīetes mollia ⁊ faciētes vī. i. violētā carni sue. sup. [itēti]. i. pati [pere]. i. obedire [iugit]. s. cōtinue [dño iubēdi]. i. pīcipiēti. rapiūt illd sup. [res ē nō. sat. nec]. p. ⁊ ⁊ nol. b. q. c. p. i. aliqd vilitat. Sps vit idē. i. p. ea. dū. p. q. q. cor. p. q. rit d. cia. s. dū caroverat. i. turbat. sps alleuiat. q. p. ⁊ dū. caro relaxat. ille. i. sps. g. uat. mortalit. Tu poteris vidē legēdo de qd oīdo [Tu i. q. poteris cognoscere pla scripta iudice]. i. iudicāte [Sacra lectio dat iter mēti q. rēti] Accipe scriptozum frater documenta meozum talia. i. vitā. eternā.

Que tibi monstraui que dulciter insinuaui
 Non ea corde graui videas sed mente suau
 Quicquid enim scripsi multum tibi proderit ipsi
 Si via virtutis delectet iterq; salutis
 Nam rex celestis cui nil latet est mihi testis
 Nil tibi narraui nisi quod prodesse putau
 Nec ratio veri debet tibi dira videri
 Namq; per angustum tibi dixi currere iustum
 Sic probus ascendit dum semper ad ardua tendit
 Hunc facies cursum si vis ascendere sursum
 Fortassis puero tibi frustra mittere quero
 Iustum sermonem quia non capis banc rationem
 Sed pater immensus det perspicuos tibi sensus
 Roboret etatem tribuat tibi probitatez
 Filius ipse dei spes nostre progeniei
 Auctor bonestatis fons perpetue bonitatis
 Virtutum flores ⁊ bonitos det tibi mores
 Spiritus ambozum qui tangit corda suozum
 Et sine verborum sonitu fit doctor eozum
 Ipse tuam mentem regat ⁊ faciat sapientem
 Recte credentem sacros monitus retinentem
 Et bene viuendo mandata deiq; sequendo.
 Leticiam vere lucis merearis habere
 Que tenebras nescit miroq; nitore nitescit
 Et cuiuscq; datur sine fine beatificatur
 Hoc tibi det munus qui regnat trinus ⁊ vnus

¶ Sētētia ē plana. ¶ Cō. ¶ frater accipe documēta meoz scriptoz. nō videas ea corde graui: s; mē te fideli. documēta sup. [q. mōstrauī tibi ⁊ insinuaui]. i. notificauī. dulcē. ei. p. q. q. quid scripsi tibi p. derit tibi. p. valde. i. i. matie. i. via virtutis delectet. q. p. ⁊ iter salutis. i. paradisi. nā. p. q. rex celestis cui nil latet est testis mihi. nil. p. nō ⁊ aliquid nō narraui tibi aliqd nisi illd sup. qd putauī p. desse nā. p. q. dixi iustū currere. i. ascēdere [sursum]. i. i. altū. p. iter agustū. i. strictū. nec. p. ⁊ nō [rō veri]. i. vitatis [nō d. videri dira]. i. crudelis tibi. Prob. i. bon. dō ascēdit sic. d. u. p. q. q. rēdit sp. ad ardua. i. tu sup. facies hūc cursum si vis ascēdere sursum. Quero fortassis. i. fortuite mittere frustra tibi puero iustū s. monē. q. nō capis hāc rōem. Aliqui p. ponūt fortassis. s. p. a. imēsus. i. magn. det tibi sēsus p. spicuos. i. claros. p. a. imēsus sup. robozet. i. p. rmet. etatē. q. p. ⁊ f. buat tibi p. bitatē. i. p. e filii dei. i. x. i. s. sup. spes n. rē. p. gentē. i. r. x. i. s. auctor. i. i. factor. bonestatis ⁊ fons bonitatis. p. p. etue det tibi flores virtutū. ⁊ det tibi mores bonestos. Sps aboz. p. ris ⁊ filij. qui tāgit corda suoz. seruo. sup. ⁊ fit doctor eoz. sine sonitu. y. boz. i. sine voce. Ipse regat tuā mentē. ⁊ faciat sapien tē credentē recte ⁊ retinentē sacros monit. ⁊ merearis. i. deseras habere leticiā lucis vere. i. veritatis. vel vere. i. bone. q. p. ⁊ sequendo mandata sua. que leticia vel lux. nescit. tenere supple

[tenebras : q̄] p̄ r̄ nescit in ore miro ille sup. | cunctiq; leticia de lucis sup. | dat beatificat sine fine | vel sic | lux q̄ nescit tenebras intescit miro uitore ille sup. qui regnat trinus ⁊ vnus trinus in p̄ sonis ⁊ vnus in essentia | det tibi hoc munus |.

In re terrena nihil aliud est nisi pena
 In re terrea labor emiet atq; catbena:
 In re terrena nec lex nec iuris habena
 A re terrena sanctorum mens aliena
 A re terrena requies remouet amena
 A re terrena procedunt mille venena
 Pro re terrena procul est homo luce serena
 Pro re terrena manus enssem tractat egena
 Pro re terrena diues versatur barena
 De re terrena non sit tibi plena crumena
 De re terrena tua mens non fiat amena
 De re terrena non sit tibi gloria plena
 Exitus ostendit quo mundi gloria tendit

Hic incipit p̄tēp̄ terrenalit. Et q̄ snia est plana: seq̄t constructio. ¶ Lō. | Nihil p̄ nō ⁊ aliqd̄: aliqd̄ aliud | nō est in re terrena nisi pena. Labor atq; p̄ r̄ catbena eminet | .i. abscōdis | i re terrena: ne | p̄ r̄ nō: r̄ | let iur; nō est nec iur; habena. req̄es amena | .i. delectabilis | remouet. a re terrena | .i. nulla bona sup. p̄cedūt s; | mille venena. Ma nus terrena tractat | .i. ducit | enses. p̄ re terrena hō est. p̄cul. i. lōge | luce serena. i. clara. Pro re terrena diues vsat barena. De re terrena crumena plena nō sit tibi. De re terrena tua mēs nō fiat amena | .i. delectabilis. | De re terrena gloria plena | .i. perfecta non sit tibi. | Exitus | .i. finis | ostendit quo | .i. ad quem locum gloria mundi tendit.

Ierusalem ciuis fragili dum corpore viuis
 Integer ⁊ sospes transi peregrinus ⁊ hospes,
 Dum peregrinaris nolo terrena sequaris
 Effuge res viles xpi fortissime miles,
 Effuge iocundi laqueos et retbia mundi
 Non celum queret qui terre totus adberet
 Quem mundana ligant quem mille fatigant
 Quem nec omnis miserum faciat nec copia rerū
 Aspice festina pereunt quecumq; ruina
 Morte repentina vi furto fraude rapina
 Citaq; cunctozum breuis est et plena dolorum
 Quid caro vilis humus quid carnis gloria fum?
 Omnis bonoz fluxus reum perit illico lutus

¶ Sententia est talis. Unde primo sciēdum q̄ ierusalem est duplex. vna est q̄ est ciuitas: ⁊ est vltra mare ⁊ interpretatur visio pacis: ⁊ sic non sumit bic. Alia est que est gloria paradisi: ⁊ sic sumitur bic. Et ideo o ciuis ierusalem rogo te q̄ tu transeas p̄ istū mūdū sicut peregrinus per romipet agiū nā tu es sicut romipete qui faciunt vni romipetagiū ⁊ nō curāt de rebus terrenis: sed q̄ possint soluz viuere ⁊ ire ad locū ad quē volūt ire. ita similiter tu qui es romipeta facis romipetagiū ad celū ⁊ trāsis p̄ iter. i. p̄ istū mūdū: ideo rogo te q̄ non cures de rebus terrenis: sed trāseas vt leuius ⁊ citius poteris. Et tu qui es miles fortissimus iesu xpi: rogo te q̄ fugias res viles istius mundi ⁊ delectatiōes que sunt tanq̄ laquei: nā per delectatiōes corpōz diabolus decipit homines. ideo rogo et q̄ fugias retbia sine laqueos huius mūdi. ¶ Lō. | O ciuis ierusalē | .i. paradisi | trāsi integer | .i. san⁹ ⁊ hospes vt p̄ sicut: sicut peregrinus et hospes dū pro quando. qm̄ viuis fragili corpore: dum peregrinaris. i. facis romipetagiū. nolo sequaris terrena. i. mūdāna. O fortissime miles xpi effuge res viles et laq̄os mūdi iocundi ille sup. | qui abberet | .i. inclināt | totus terre nō querit celū | .i. paradisi | quē mūdāna ligāt quē mille cure fatigāt: quē miserū bonos nec copia rez fatiat. Aspice festina | .i. propera. q̄cūq;

pereunt ruina morte repentina, i. subita | furto: fraude vi rapina: q. | p. vita cunctoꝝ est breuis ⁊ ple
na dolorum: quid caro | est sup. respondetur humus vilis. i. terra quid gloria carnis est sup. fumus.
Quid omnis bonos est sup. flurys: luxus. i. superfluitas rerum petit illico. i. cito.

Diuēs diuēs non omni tempore uiuēs
Fac bene dnm uiuīs post mortem uiuere si vis
Fac quod xps amat dum pauper ad hostia clamat
Pauperis in specie: nam sepe deus latet ipse
Aurum quod nosti forsan seruabitur hosti

Collige fragmentum quia pauperis est alimentū
Nescis quod seruas nec ad opus cui⁹ coaceruas
Aurum quod seruas quicquid auarus coaceruas
Quod parcus quares effundet prodigus beres
Tu modica fossa clauderis pellis ⁊ ossa
Deu stollide mentes peremit peritura sequentes
Sed sapiens spernit quicquid mutabile cernit
Et nichil esse putat quod totum labile mutat
Ergo tu totis contemmens infima votis
Ad viam eternam curras patriāq; supernā
Hostem funestum patieris iterq; molestum
Esto luctator fortis cautusq; viator
Non dantur segni celestis premia regni
Despice labentem mundum fugito fugientem
Desere festinus mundum transi peregrinus
Curras absq; mora cito transit nec redit hora
Mundi calcator vacuus transitq; viator
Ad patriam sospes veniet qui transit vt hospes
Ad mortem cursus breuis est non inde recursus:
Mors subito veniet puluis caro sordida fiet.
Mundus transibit sua gaudia vana peribit
Nullus ī hoc fructus sequitur sua gaudia luctus.

Sententia est plana. ¶ **D** diuēs diuēs | ad maiorē exp̄ssionez | nō uiuēs in omī tpe fac bene |
pauperib⁹ sup. | duz uiuēs | si vis uiuere post mortē. fac illud sup. | qd xps amat | dum p qm paup clā
mat ad hostia. nā | p qz | ipse deus latet in specie pauperis: auruz qd nosti | .i. nouisti | seruabit forsi
tan hosti. beres pdigus effundit aurū qd tu auarus seruas | .i. custodis | ⁊ qcquid tu auar⁹ seruas sup.
| coaceruas | .i. fil cōgregas | ⁊ ipse pdigus beres effundet | illud sup. qd tu existens sup. | pcus qres
i. acquires | tu | existens | pellis ⁊ ossa clauderis fossa modica deu mentes stollide. | .i. fatue | pereunt
seqntes peritura. sed sapiēs spernit | illud sup. | quicqd: cernit mutabile | nihil | p nō ⁊ aliquid | ⁊ nō
putat | illud esse aliquid sup. | quod mutat totuz labile. Ergo tu contemnes infima vot⁹ | curras ad vi
tā etnā: qz | p ⁊ ⁊ | ad patriā. i. ad victoriā supnā patieris hostē funestuz: qz | p ⁊ | iter molestum. esto
luctator | .i. pugnator | fortis: qz | p ⁊ | viator cautus. i. sapiēs | sp̄mia regni celestis non dātur segni. i.
pigro | despice mundum labentē | .i. cadentē | fugito fugientē. Tu festinus desere. i. dimitte | trās p
egrinus | .i. quasi pegrinus. Tu existens calcator mundi | .i. equitator | transi viator. i. saluus | Curra
mus absq; mora: hora | inortis supple | transit: qz | pro et ⁊ nō: non redit. Mors veniet subito: caro
sordida fiet puluis | vnde spiritus vadens ⁊ non rediens | multis transibit sua gloria vana peribit.
Nullus fructus sequitur in hoc sua gaudia luctus |

Infima tenemus: ardentur summa petamus
Besaurisemus nobis dum tempus habemus
Regnum celozum requies est plena bonozum
Hic non algores nebule nox atra calozes

Hic viuet eternum tempus sine turbine verum
 Hic sol iustitie radiat splendorq; soppie
 Hic omnes iusti iuuenes formaq; venisti
 Et sol fulgebunt domino simileq; manebunt,
 Nil ibi descrefcit nil languet: nilq; fenescit
 Nil deformatur nil transit nil variatur
 Non ibi merores. omnes procul inde dolores
 Cuncta manent lete: sunt omnia plena quiete
 Omnes exultant: omnes laudando resulant
 Angelicq; chozi diuina laude sonori
 Hoc laudat quod amant quod cecla p oia clamant
 Est ibi solennis iocunda diesq; perbeimis
 Dulcis conuentus formosa canora iuuentus
 Pat ibi iocundans quasi flumen vbiq; redudans
 Unanimes cuncti velut vno corpore iuncti.
 Omnia cernentes sunt: et sua corda videntes
 Nil ibi deficiet deus omnibus omnia fiet

¶ Sententia est plana. ¶ Con. ¶ Tenamus .i. cōtēnamus | infina .petam? ardentē summa .i. i. glori
 am paradisi ¶ Tbefaurisemus .i. acqram? tbefaury | nobis dū bēmus tēpus. regnū celoz ē requies ple
 na bonoz. ¶ Rigores .i. frigiditates | nō sunt hic .i. in regno celoz | nebule | nō sunt hic | nōz atra .i. l.
 obscura nō ē bic | calozes | nō sunt bic | tps eternū viuet hic. vernū .i. delectabile sine tpe | Dēs iusti
 erūt iuuenes: q; | p r | venisti .i. pulchri | forma. Dēs iusti fulgebūt vt | p sicut: sicut sol | q; p r | ma
 nebūt filēs dño. Sol iusticie radiat hic. q; | p et | splendor soppie .i. sapiētie | nil descrefcit ibi .i. mi
 norat | nil lāguet ibi: q; | p r | nil fenescit. nil deformat | ibi sup. | nil trāsit: q; | p et nil | variat. meror
 res .i. tristicie nō sunt ibi | dolores sunt pcal .i. longe | inde .i. ab illa pre | Dēs exultāt: oēs resul
 tāt .i. clamāt | laudando. Cuncta manēt lete .i. iocūde | oia sunt plena quiete: q; | p et | chozi āgelici
 seueri .i. cōcordabiles | diuina laude laudāt h qd amāt. f. deū | clamāt hoc per oia cecla .i. secula | dis
 es solēnis est ibi. dies iocunda | est ibi | dulcis iuuentus | xristēs sup | formosa .i. pulchra | canora. i.
 concordans est ibi. Pat iocunda redudans .i. i. superabundās | quasi fl umē | est ibi | Cuncti sunt ibi
 vnanimes .i. vnus voluntatis | velut | p sicut: sicut | iuncti vno corpore | illi | sunt cernētes ibi oia
 etiā. i. certe videntes sua corda. Nil. p nō r aliquid | aliqd non deficiet ibi. deus fiet oia omnibus |

Gens mortalis: gens ferrea gens animalis

Huc cito festina res etul res peregrina

Huc gressus vrgē mundi de stercoze | surge

Mundo ne credas: quia nescis quando recedas

Te rege sollicite fragilis reminiscere vite

Postq; migrabis huc postea non remeabis

Est iter angustum quod ducit ad etbera sursum

Hoc pauci querunt pauciq; sequi potuerunt

Cum paucis esto semper mortis memor esto

Plus amat exilium miseri miser orbis amator

Quā patriam: semperq; cupit vagus esse viator

Plus mare q̄ portum miseri miser incolā mundi

Diligat atq; dolet fieri sine spe redeundi

Infelix gaudet in valle tacens lachrimarum

Ridet et exultat in carcere terrigearum

¶ Cō. ¶ O gēs mortalis gēs ferrea .i. dura sicut ferrz | gēs āialis .i. sicut āial brutū | festina cito huc :
 res etulres pegrina | festina cito huc sup | Si vis ascēdere sursum facies hūc cursus. Urge .i. trabe
 | huc gressus: surge de stercoze mūdine | p nō: nō | credas mūdo: q; nescis qñ recedas. rege te sollici

De contemptu mundi

te].i.sapiēter[remiscere vite fragillis iter qđ ducit fursum ad etbera.i.ad aerē vel ad paradisu] ē
iter agustū .i.strictū:pauci qđrūt boc].i.iter[qđ r[pauci potuerūt seq[boc].i.iter[Esto cū paucis].i.
cū illis qđ qđrūt tale iter[qđ] p et[pauci potuerūt seq[boc].i.iter[Esto sp memor mort:amator orbis
miseri]eritens sup. [miser].i.maledict[amat plus exiliū].i.iferiū[qđ patriā].i. paradisu] qđ p r
[cupit semp esse viator].i.itinerator[vagus].i.vanus [icola].i. dabitator[mudi miseri amat plus
mare.i.midū[portū].i.padisuz[atqđ] p et[r[dolet fieri sine spe redeūdi. ifelix tacēs in valle lacub
maz gaudet ridet r exultat].i.letatur[in carcere terrigenaz].i. in patria extraneorum. gentium.
Qua gaudere potest pegrinus homo ratione:

Dum vagus incertus procul exulat a regione,

Dum captiuatur miser in miseria babilone

Dum dire premitur:dum seruit sub pbaraone

Cur sodomam colitis perituri rem perituram.

Cur cito non fugitis ruituri rem ruituram

Quid genus qđ species qđ opes r fama valebūt

Quando nil diues sed totum pauper habebit

Quando tremēs mundus xpo veniente pauebit;

Clester aristoteles socrates seu plato tacebit

Qualis in hac vita fuerit tunc quisqđ videbit

Mentes corruptas execat blanda voluptas

Audi doctrinam si vis vitare ruina.

¶ Qđ. Qua rōe hō pegrinus pōt gaudere dū vagus incert[exulat pcul].i.longe[a regione].i. a pa
radiso. qua rōe hō[miser]pōt gaudere supple[dū captiuatur].i. dū pmitur[in miseria babilone. i.
in isto mundo. vñ babilon interpretatur confusio. Qua rōe pegrinus gaudet sup. [dū pmitur dire[].i.
crudeliter: si qua ratione homo peregrinus gaudet sup. [dum seruit sub pbaraone].i. sub dyabolo.
[Cur colitis sodomā].i. istum mundum existentem [rem periturā].i. ruituram[O ruitur[].i. peritu
ri[cur non fugitis cito rem ruituram].i. periturā[quid genus].i. progenies valebit sup. [quid spe
cies. i. pulchritudo valebit: quid opes valebit].i. valebunt[quid fama valebit quando diues nil[p
non r aliquid: non[habebit] aliquid[sed pauper habebit totum quando mundus tremēs pauebit]
i. terrebit[christo veniente. vester aristoteles. i. ille magister tacebit. Quisqđ videbit tunc qualis fu
erit in hac vita. iustus].i. saluatus ridebit[reprobus].i. dānatus dolebit sine fine: voluptas blāda
execat. i. orbat mētes corruptas. Si vis vitare, ruina audi doctrinam]

Femina res fragillis res lubrica res puerilis

Cor rapit r tollit: r ferrea pectora mollit

Prima virum primum mulier deiecit ad ymum

Femina sansonem fregit dauid r salomonez

Non es sanstone maior dauid r salomone

Femina credentem decepit protoboparentem

Si dominum queris fuge colloquium mulieris

Colloquium quarum nihil est nisi virus amarum

Ebrius ille nimis est qui submersus in imis

Propter fetorem mundi qui perdit bonorem

¶ Lon. Femina eris sup. [res fragillis res lubrica res puerilis: rapit cor: boīs sup. [r tollit r mollit
pectora ferrea. i. dura ad modū ferri. Prima mulier].i. eua[deiecit primum viz. s. adā] ad ymū. i. ad in
fernū. Femina fregit. i. decipit[sansonē fortiozē huius mundi] dānt] denotiozē r salomonē sapient
iozē[Femina decipit protoboparentē. i. adam credentē: sibi tu. sup. [nō es maior sanstone dauid r sa
lomone. Si qđris dñm fuge colloquiū mulieris. Colloquiū quaz. i. mulierū[nihil] p nō r aliquid nō
ē aliqd[nisi vir] amaz. ille ē nimis ebri[qđ] p r [submersus i ymis qđ dicit bonozē ppf fetozē mudi]

Alea bacchus amor mulierum reddit egenum

Nunqđ qui sequitur bec tria diues erit.

Sel latet in melle nec mel bibitur sine felle

Rifus habet fletum nectarqz molestat acetum
 Elite presentis sic comparo gaudia mentis.
 Cum neutrum daret nemo comprehendere curet
 Quod breuiter durat quis prudens querere curat
 Omnis in hoc mundo fragilis stat vt arundo
 Quem ventus agitat fluuiusqz simul labefactat
 Non bene letatur cui flendi causa paratur
 Non stat securus qui protinus est ruiturus
 Sic dare vita statum nulli valet illa beatum
 Cum sit inequalis nunc lucida nunc pluuialis
 Quem si forte daret mors bunc totum ambularet
 Quicquid vita dedit tollit dum vita recedit

¶ Sententia est ista. Tria sunt que reddunt boiem egenū quoz primū est alea. i. ludus aleaz: et breuiter
 ois ludus nimis vsitat: et specialiter ludus p̄bitus. Scdm̄ est bachus. s. nimis bibere: vt faciunt
 isti quotidie q̄ sunt ebrii: et exponūt bona sua in talib⁹ sine cā et necessitate. Tertū est amor meretricū
 vt sunt isti luxuriosi qui q̄tidie vtuntur luxuria: et iste tres cōditiones reddūt boiem pauperē: vt dicit
 beatus Bernardus in p̄nti de cōtēptu mundi. ¶ Con. Alea. i. ludus alearum inordinatus supple
 [amor mulierū] inordinat⁹ sup. [bachus] i. amor vini inordinatus sup. reddit egenū boiem supple
 [fel] i. prauitas [latet in melle] nec p̄ et nō mel nō bibitur sine felle. i. sine prauitate [rifus] babz
 fletū i. alio mūdo [qz] p̄ et acetū i. vinū acre molestat nectar. i. dulcedinē. Cōpo sic gaudia vite p̄nt
 ventis. Nemo curet comprehendere cur neutrū daret. Quis prudens curat querere illud supple qd
 durat breuiter. Dis hō stans supple. in hoc mundo stat fragilis. i. debilis sicut arūdo illa herba quā
 ventus agitat. qz p̄ et fluuius labefactat. i. malefacit. ille supple [cui cā flendi parat] non letatur bene
 nec [pro] et nō: et ille qui est ruiturus protinus. i. statim [non stat securus] ista supple [vita nulli]
 p̄ non et vllt nō valet dare sic status beatū [ylli] cū sit inequalis [et] sit supple [nūc] i. aliqū [lucida et
 pluui] i. aliqū [pluui]alis. Quē [statum] supple si ista vita daret forte mors ambularet bunc [scz] statū
 [Quicquid vita dedit] [mors] supple [tollit] dum [ipsa] scz vita recedit

Lob de presentis vite breuitate querentis
 Nec sunt verba fere nascens homo de muliere
 Et flos apparet venit estus protinus aret
 Ergo sperne breuem vitamqz preelice longam
 Etqz labore breui requiem pete perpetis eui
 Fortune fragilis fiat tibi copia vilis
 Que nisi vilescat frustra q̄ relinquit inescat.
 Pauperibus large nunc dum tua sunt bona sparge
 Heres non cure tibi sit tuus o morture

¶ Ista verba que dicit auctor sunt. Job: qui dicebat q̄ certe vita hui⁹ mūdi nihil valet. Que quidē: vi
 ta est sicut flos: qz flos qm̄ nascit hz pulcherrimū colorē: sed cito qm̄ stat vent⁹ vel calor siccatur et an
 nibilat. ita est de homine qui qm̄ nascit de vtero matris est pulcher: tunc si cito veniat vent⁹. i. mors
 ipse morit⁹ sicut flos: ista inquā verba fere sunt iob. qui fuit magis patiens q̄ hō mūdi. nam habebat
 plurima bona: et diabolus abstulit sibi vt cōtinet in thobiaz: et postea venit ad magnā miserā et tūc dicit
 ista verba. s. D̄ dñe deus bone apparet q̄ vita hui⁹ mūdi nihil valet. ¶ Con. [hec] v̄ba [q̄] sequunt⁹
 sup. [sunt] fere iob querētis. i. cōquerētis [de] breuitate vite p̄ntis. homo natus de muliere apparet
 vt [p̄] sicut flos. estas venit et aret. i. deficcatur [p̄tin⁹] i. cito. [Ergo sperne] vitā breuē: qz [p̄] et [p̄]ella
 ge vitā longā. i. eternā [qz] p̄ et [pete] requiē eui. i. etat⁹ [p̄]petis. i. p̄durabilis [p̄] labore breui. Co
 pia fortune fragilis sit tibi vilis [q̄] copia sup. [inescat] i. facit in epulis illū sup. [quem] linquit. i. d̄
 mittit [frustra] nisi [copia] sup. vilescat. [sparge] i. distribuē [large] paup̄ib⁹ bona [duz] p̄ qm̄ [sunt] tua
 o morture. i. tu qui debes mori [tuus] heres non sit tibi cure. i. non cures de berede tuo
 Clos qui diligitis bona que retinere nequitis
 Et non diligitis que perpetua scitis

Humane vite plactus audire venite
 Et prenoscatis quod vile sit id quod amatis
 Et resipiscatis ne cum sathana pereatis

¶ Sententia est ista. O vos iuvenes qui diligitis ea que non potestis retinere. scilicet diuitias istius mundi et non diligitis ea que scitis perpetua. scilicet paradysum: rogo vos quod veniat is auditum plactus humane vite: vt videatis quod vile est illud quod amatis. vt peniteat vos peccatorum vestrorum: vt non pereatis cum sathana. id est cum diabolo et non cadatis in infernum sicut et ipse. ¶ Con. ¶ Vos qui diligitis bona. id est diuitias que nequitis. id est non potestis retinere. non diligitis ea bona supple que scitis perpetua. id est perdurabilia: rogo vos sup. venite audire. id est auditum plactus humane vite. id est dolores: est gratia matica antiqua. venite audire vt prenoscatis quod vile sit illud quod amatis: et resipiscatis. id est renouat illud supple ne pro vt et non pereatis cum sathana. id est cum diabolo.

Forma puellarum deceptio mentis earum
 Et iuuenem vultus citra barbam vel adultus

Quos leuitas morum laqueis innectit amorum
 Inno momento pereunt equalia vento.
 Sitque cadaver bumus petit impia tartara fumus
 Flent illi chari nequeunt sed flendo iuuari
 Quid miser obscenas metuis vacuare crumenas
 Cur cito non parcis tua dum marsupia farcis.
 Nescis quod seruas cuius ad opus coaceruas
 Aurum quod nosti forsitan seruabitur hosti
 Mors rapiet quod habes fietque caro tua tabes
 Nec tecum tolles plenos rubigine folles

¶ Con. ¶ Forma. id est pulchritudo puellarum: deceptio mentis earum: et vultus. id est facies iuuenum vel adultus citra barbam. id est ante barbam: quos iuvenes sup. leuitas morum innectit. id est ligat laqueis amorum bec dicta supple equalia. vento percunt inno momento: pro et cadaver fit bumus. id est terra. fumus. id est anima petit tartara. id est inferna impia. Amici chari flent illos. id est propter illos: sed illi supple nequeunt iuuari flendo. O miser quid. id est propter quid metuis vacuare crumenas obscenas. id est crudeles. Cur cito non parcis tibi dum farcis. id est repleas tua marsupia. Nescis illud. supple quod seruas. nec ad opus cuius coaceruas. Aurum quod nosti. id est nouisti seruabitur forsitan hosti. Mors rapiet illud supple quod habes et tua caro fiet tabes. id est putredo. nec pro et non et non tolles. id est non portabis te cum folles. id est crumenas plenos rubigine. id est auro siue argento.

Infelix elatus luet eternos cruciatus
 Ostro vestitus gemmisque capite redimitus
 Potans preclarum: comedens bona deliciarum
 Jus mucronis habens et in omni crimine labens
 Contemptor iuris et abutens iure securis
 Qui grauat atque premit quos christus ab hoste redemit
 Et venit boza cadit moriens ad tartara vadit
 Sed si plozatur nunquam plozando iuuatur

¶ Gl. ¶ Elatus. id est supbus infelix luet cruciatus. id est propter cruciatum eternos. ¶ Ostro sup. vestitus ostro. id est illo ornamento. ¶ gemmisque capite redimitus. id est ornat capite gemmis. id est lapidibus preciosis. ¶ potans. id est bibens preclarum. id est bonum vinum comedens bona deliciarum: his ius mucronis. id est spatere labens in omni crimine: luet. id est plozabit eternos cruciatus sup. Contemptor. id est neglector iuris. id est abutens. id est male vtens iure. id est parte armorum luet eternos cruciatus sup. Ille qui grauat atque premit illos quos christus redemit ab hoste. id est a dyabolol. vt postquam boza mortis sup. venit ille miser sup. cadit moriens et vadit ad tartara. id est ad infernum. Sed si ille miser sup. plozatur: nunquam plozando non et vniquam non iuuatur vniquam plozando.

Lingua facundi sectantes lubrica mundi
 Candida denigrant et nigra loquendo dealbant
 Dum dissoluuntur nec nigra nec alba loquuntur

Longum tormentum manet bos in valle silentium.

Non lacrimis flētum fit pena minor patientum

¶ Totū est planū. ¶ Lō. boies sup. | faciūdi lingua sectātes | .i. sequētes | lubrica mundū | d boies sup. denigrant cādidā. i. asserunt falsum. p veror: | denigravit alba | .i. asserunt verum pro falso loquens do dū. p qñ. qñ tales sup dissoluūtur. i. moriunt | nec | p r: r nō: nō | loquuntur alba | .i. vera | nec inter gra | .i. falsa | longum tormentū manet | .i. expectat | bos | homines facundos supple | in valle silētū id est in inferno. | Nec pro r: r non pena patientum non fit minor lacrimis flētum.

Scitur in omne latus nocuus cibus immoderatus.

Et nimius potus veneris solet edere motus

Tempora longevi brevis esca tibi dabit eui

Non fit tibi venter dominus: sed viue decenter

Parcus vescendo: parcissimus esto bibendo

Serua gustando quid: quantum: quomodo: quando

Ergo cura datur si cibus abstineatur

Et pbilicus satur parcus de morte leuatur.

Et nimia cena stomacho fit notia pena.

Ut sis ergo leuis fit tibi cena brevis

Cena brevis vel cena leuis fit caro modesta

Magna nocet medicina docet res est manifesta.

Sime cibum modice modico natura fouetur

Sic carnem refice ne mens ieiuna grauetur

¶ Sententia est talis. Dicit auctor: rogo te frater q̄ non comedas nimis: ita q̄ cibus faciat tibi malum. Cibus sentitur in omne latus r̄ in oēs ptes corporis. Et iōsi nimis comedas talis nimia comestio per te non poterit digeri r̄ inde generatur mala dispositio corporis: r̄ sequuntur infirmitates. r̄ qñq̄ mors. Similiter rogo te q̄ nō bibas nimis: q̄ si nimis biberis luxuriosus efficieris. q̄ ynum mouet boies ad luxuriā dū. teste sancto paulo dicente. Nolite iebriari vino in quo est luxuria: nō effectiuesz dispositiue: r̄ ideo rogo te q̄ moderate bibas r̄ comedas: r̄ tūc satis viues: vt inquit pbilicus: qui dicit q̄ qui temperat se bibēdo ministrat sibi vitam. ¶ Con. | Cibus immoderatus | existens sup. | nociuus scitur | .i. sentitur | in omne latus | .i. in qualibet parte corporis. | Et nimius potus solet edere | .i. cōmouere | motus veneris | .i. luxurie. Esca brevis dat tibi tempora eui longevi. i. etatis longe | venter non fit domin⁹ tibi. sed viue decenter. Esto parcus | .i. mēsuratus | vescendo | .i. comedendo | esto parcissimus bibendo. Serua gustando qd gustabis sup. quantum gustabis sup. s. non nimis. quomō gustabis sup. s. non nimis auide r̄ gulose: r̄ quando gustabis sup. s. tempore determinato. Ergo cura i. sanitas | datur | si cibus abstineatur | .i. sumatur cum abstinentia. Parcus. i. moderatus leuatur de morte vt pro sicut pbilicus satur. i. dicit. Pena fit notia. i. nocēs stomacho ex cena nimia. Ergo cena fit brevis tibi. vt sis leuis. Caro fit modesta. i. casta | cena breui vel cena leui. Magna | cena supple | nocet. Medicina | .i. medicus | docet | .i. testatur hoc supple | res est manifesta.

Qui studet in nummis hic prefert infima summis

Dumqz creaturam periturus amat perituram.

Condita factori preponit r̄ eius amor

Semper habere parum flaccus testatur auarum

Hunc amor augendi cruciat terro: qz carendi

Nil secum gestat moriens: nil tunc sibi restat

Nullus ei fructus remanet: nisi mors nisi luctus

Hunc timor exagitat quem gaza supflua dttat

Sed nihil hic dubitat qui cuncta superflua vitat

Thint securus: paupertas est sibi murus

¶ Cōstrue. ille sup. qui studet in nummis prefert. i. preponit | infima | .i. bona tpalia summis. i. bonis spiritualibus | qz | p r̄ dum periturus amat rem sup. perituram prefert sup. condita. i. facta siue creata | factori | .i. deo: r̄ amor eius. scz dci. Flaccus ille magister testat auar⁹ bre semp paz. Amor augen

De contemptu mundi

di cruciat hunc. i. anaz] q̄ p̄o r̄ timor carendi cruciat hunc sup. moriens: nil p̄o non r̄ aliquid non gestat. i. non portat aliquid secus nil p̄o non r̄ aliquid: aliquid non restat sibi. scilicet moriēti nullus fructus remanet et. i. morienti] nisi mors r̄ nisi luctus. Timor eragitat] .i. commouet hunc sup. quē gaza superflua dicit. i. diuitie faciunt diuitem. Sed hīc nihil] p̄o nō r̄ aliquid nō] dubitat aliqd] qui vitat cuncta superflua: nil p̄o non r̄ aliquid] non dubitat] aliquid ille. .f. pauper] uiuit securus paupertas est sibi] .f. pauperi murus. i. quasi murus.

Diues nil audet: paupertas sibi libera gaudet

Excubat r̄ pallet. diues delectat in ostro

Lutius in exiguo stramine dormit inops

Posse foramen acus citius transire camelum

Scimus q̄ valeat homo diues scandere celum

Si quis nos ledat pacienter sustineamus

Nec malefactori mala sed bona retribuamus

Non satis esse putes vt ames quem credis amicū

Rex nouus r̄ noua lex iubent vt ames inimicum,

Dat deus iratus nobis male si quid agamus

Denegat r̄ nobis sepe misertus idem

Sese cognoscat si quis vult esse beatus

Spernere mundum: spernere nullum: spernere sese

Spernere se sperni quattuor bec bona sunt.

¶ **1°.** Diues nō audet] facere sup. aliquid] paupertas libera gaudet. Diues excubat pallet r̄ delectat in ostro] .i. in diuitijs vel in lecto purpureo] inops] .i. paup] dormit: tutus in stramine] .i. in lecto paleaz] exiguo. i. paruo. Nos sup. scimus camelū] illud magnū aīal possit r̄ āfire citius foramen. i. p̄ foramen acus illi? instrumenti q̄ hō diues valeat. i. possit] scandere] .i. accēdere] celū] .i. ad celus. Et b̄ est intelligendū de malo diuite q̄ suis abutitur diuitijs. vt dictū est tibi] Paup amabilis r̄. Si quis] .i. si aliq̄s p̄ntiat sup. nos? facit nobis aliqd finistrū] sustineam? paciēter] q̄: nō debem? reddere malū p̄ malo: s̄ bonū p̄ malo] nec] p̄ r̄ nō: r̄ nō retribuam? mala malefactori: sed bona. Nō putes. i. nō credas] esse satis: vt ames illū] sup. quē credas amicuz. rex nouus r̄ lex noua iubēt vt tu sup.] ames inimicū tuū sup. deus iratus] .i. admodū hoīs irat: quia deus nūq̄ irascitur] dat nobis male] .i. malū] [si amemus quid] .i. aliquid terrenū] supple. Et misertus denegat sepe nobis idem malum supple quia postq̄ dedit nobis malum: miseretur nobis r̄ tribuit nobis bonum. Si quis vult esse beatus cognoscat sese. i. seipsum] bec quattuor] .f. spernere mundum: spernere nullum: spernere sese. i. ipsuz] q̄ p̄o r̄ pati supple se semper in bec quattuor sunt bona que ducunt ad paradīsum.

Cum quis turpe facit et me spectante rubescit

Cur spectante deo non magis ille rubet

Si patrie iudex sciret sua facta puniret

Scit dominus rerum cur nihil ergo timet

Sed tacet r̄ differt r̄ nondum crimina punit

Punit r̄ meritis arbiter equus erit

Gaudia perpetuos pariunt mundana dolores

Tollit et eternum viuere vita breuis

¶ Sententia est ista. Si aliquis faceret aliqd turpe. vt si habitaret cū muliere me vidēte multū ve recundaret. Igit̄ quare nō verecundamur r̄ erubescim? cū peccam? corā deo iudice nostro. ip̄oz vt dente. Itē si aliq̄s faceret aliqd forfactū: puta furtū vel homicidiū: r̄ princeps vel iudex patrie seu puincie sciret: multū timeret ipse malefactor. Igit̄ cū sic timeam? principē seu iudicē tempozalez q̄ solum corpus destruere pōt: quare deū principē r̄ iudicē oīm nō timem? qui nō solū corpus: sed corpus r̄ aīam simul destruere pōt. ¶ **Construe]** Cū q̄s] .i. aliq̄s] facit] aliquid sup.] turpe r̄ rubescit] .i. verecundat] me spectāte] .i. respiciente.] Cur ille nō rubet] .i. verecūdatur] maḡ deo spectante] .i. vidēte.] Si iudex patrie sciret puniret sua facta] .f. deliquēt] [dñs rex] .i. de?] scit. q̄ cur nihil] p̄ nō r̄ aliqd nō] timet] aliqd. S̄ ipse de? sup. tacet r̄ differt. i. plonat r̄ nō punit nōdū. i. ad huc crimina sed punit r̄ erit arbiter equus. i. equalis] meritis. Gaudia mūdana pariūt] .i. fructificant] dolores

perpetuos ⁊ vita breuis tollit viuere eternum .i. vitam eternam.

Mens tua terrenis non bereat atq; caducis

Sed semper cupiat eterne gaudia lucis

Que carnem mulcent mentibus illa nocent

Eriguus labor est sed merces magna laboris

Preterit ille cito. premia sine carent

Iustitie montes virtutis ad ardua nullus

Scandet dum mundi rebus ornatus erit

Non satis expurgat vite maculas viciose

Qui delectatur viuendo deliciose

Qonstrue| Tua mens nō bereat .i. nō inclinē| terrenis: atq; | p et| caducis sed tua mens cupiat gaudia lucis eterne .i. paraſi. illa ſupple| q̄ mulcēt .i. delectant carne nocent mentib⁹. labor est eriguus .i. parnuſ| ſed merces laboris eſt magna ille. ſ. labor| q; preterit .i. trāſit| cito. premia carent ſine. Nullus ſcandet .i. aſcendet| ad montes iuſticie: ⁊ ad ardua .i. ad altitudines| virtutis .i. ad celum| dum | p quando: quando| erit ornatus rebus mundi ille ſupple| qui delectat viuendo delicioſe non expurgat fatis maculas vite vicioſe .i. peccatriciſ.

Filius a ſeruo ſic diſpar eſſe probatur:

Ille timet ſed amat qui fili⁹ eſt ⁊ amatur|

Ingrediens animum timor introducit amorem

Introductus amor mor expulit inde timorem.

Qui ſe laudari gaudet qui vult venerari

Flatibus inflatur ventum colit ⁊ veneratur

Ebrius et plenus vento ſit mentis egenus

Ille facit fraudem domino qui vult ſibi laudem

Si quis ludatur merito deus bec operatur

Exitus oſtendit quo mundi gloria tendit

Qui timet eſſe bonus non timet eſſe malus

Eſſe bonus propera nunq̄ nimium properabis

Ergo cito propera nam cito mor properat

Namq; caro ſenum floſ ſeni gloria carnis

Preterit omnis homo preterit eſſe ſuum

Sola manet virtus faciet te ſola beatum

Cetera pretereunt deſpice que pereunt

Qmodo ponit differētiā inter filiū ⁊ ſeruū dicēs: q̄ fili⁹ timet ⁊ amat. ſeru⁹ autē timet ⁊ nō amat.

Qlō. | Fili⁹ pbatur .i. cognoscitur| eē diſpar a ſeruo ſic .i. taliter| ille qui eſt fili⁹ timet ⁊ amat: ſ; ſeru⁹ timet ⁊ nō amat. Timor ingrediēs .i. itrās| aim itroducit .i. intus ponit| amorē | q; bene ſequit̄ amat ergo timet: ſed nō eōtra: timet ergo amat: q; ſeru⁹ amaret dñm ſuū: qđ falſum eſt: niſi forte a more ſeruilis| Amor itroducit⁹ mor .i. ſtatim| expellit inde | .i. poſtea| timorē | ille qui gaudet ſe laudari inflat flatibus. i. ventis. ille ſup. | qui vult vulnerari colit ⁊ venerat ventū .i. vanitatē. hō ſup. | plenus vērō eſt ebrius ⁊ ſit egenus mētis. ille qui vult laudari facit fraudē dño. Si q̄s .i. aliq̄s laudatur: deus opatur bec merito. Exit⁹ .i. ſinis| oſtēdit quo gloria mūdi tendit | hō ſup. | timēs non metuenda neſcit timere metuēda ille ſup. | qui timet eē bon⁹ nō timet eē malus: ppera .i. ſeſtina eē bon⁹: nūq̄ | p nō ⁊ vnq̄ nō | pperabis vnq̄ nimium. Ergo ppera cito. nā | p q; | caro eſt ſenū | ⁊ gloria carnis eſt floſ ſeni. ois hō preterit: eſſe ſuū | .i. hōis | preterit. Sola virtus manet | illa ſup. | ſola .i. ſ. x̄p⁹ | faciet te | eſſe floſ | beatum: cetera | id eſt oia illa | pretereunt deſpice | illa ſupple| que pereunt |

Heu miſerum quid agam porto ſub pectore plagam

Plagam peccati ſetentis ⁊ inueterati

Tanq; ſi portem ſub eodem pectore mortem

Quam quotiens laui totiēns amplaſtra ligau

A corruptela totiens est rupta medela
 Nulle ligaturas admouit nil valituras
 Semper rupta cutis semper via nulla salutis
 Sic totis horis mea mens est plena doloris
 Nam formidat ita subito discedere vita
 Flammās eternas infernalesq; catenas
 Et flammās horret quib' vitio criuina torret
 Dum tamen hec meditor frustra cōsurgere nitor
 Merens quippe luto pre consuetudine nuto
 In tot et in tantis violauit iussa tonantis
 Cur prope despero spero melioraq; sero
 Sed quis sero tamen adiutoria quero
 Non humana quidem sunt mihi cognita p̄dem
 Sola diuina soluandus sum medicina
 Filius est ire qui vult sine fine perire
 Et sine fine perit et qui non sibi congrua querit

¶ Dic auctor loquitur de iob dicēte vba q̄ sequūt. s. beu miser qd faciā: q; habeo in pectore meo ma-
 ximā plagā fetentē et horribilē q̄ me videtur occidere: quā quidē plagā multoties laui: q̄ plurimāq;
 amplāstra ac mille ligaturas apposui: q̄ ppter cutis mee fractionē tenere nō potuerūt: q̄re nil valitu-
 re fuerūt. Tūc spūaliter loquēdo dicit Deu miser qd faciā. nā porto plagā. i. p̄ctm̄ mortale. sub pecto-
 re quod fetidissimū est: atq; diu est perpetrātū. qd quidē p̄ctm̄ vsq; ad mortem me videtur grauari.
 Ego vero ip̄am plagā. s. p̄ctm̄ laui multoties p̄ confessionē et p̄niam. sed talis lotio. i. confessio parū
 p̄fuit. nā statim post dictā lotionē siue p̄fessionē dictū p̄ctm̄ sepi' perpetrāuit: q̄re nullā salutis cām in-
 uenio. vñ mea mēs est plena doloris: s; p̄ dubito q̄ moriar subito et sepeliar in inferno: q; deū in tot
 et in tātis me scio offendisse. S; adhuc in mīa dei sperās adiutorii q̄ro. s. p̄fessionē. q̄uis b̄ tarde fa-
 ciā. ¶ Glō. beu interiectio ē dolēt: dico me sup. miserū. qd agā: porto plagā sub pectore | meo sup.
 | plagā | dico | peccati fetentis et inueterati. tanq̄ si portē mortē sub eodem pectore: quā | .s. plagā | li-
 gami toties q̄ties ligauit amplāstra. Medela. i. medicina | est rupta totiens ligauit | amplāstra sup. | a-
 cor:ruptela | .i. plaga. Ego sup. | amnouit mille ligaturas | .s. p̄ confessionē | nil | p̄nō et aliqd nō | valitu-
 ras aliqd | cutis | .i. cogitatio est | rupta sp̄. nulla via salutis | est sup. Dea mēs est sup. | plena doloris
 totis horis. nā p̄ q; vita formidat | .i. dubitat | discedere ita | .i. talr̄ | subito et dubitat sup. | flam-
 mas eternas | inferni sup. | q; p̄ | catenas infernales: quibus | .s. flām̄is | vltio diuina terret | .i.
 vrit | crimina tñ cū meditor: hic | .s. qd dictū est | nitor | .i. cogor | surgere frustra | .i. inuaniam. Quip-
 pe | .i. certe ego sup. | horēs luto | .i. p̄ctō | meo | nuto | .i. tremo | pre cōsuetudine | ego sup. | violauit
 iussa | .i. p̄cepta dei sup. | tonantis | .i. clamantis siue precipientis | in tot et in tātis | reb' sup. | Cur |
 i. ppter quid | despero ppe | .i. quasi | tñ spero | .s. i. mīa dei | q; p̄ | quero meliora adiutoria : quis |
 fit sup. | sero | .i. tarde. | Quidē | .i. certe nō quero adiutoria sup. | humana: q; sunt cognita p̄dem | .i.
 primo | mihi | .i. a me. Ego sup. | sum soluandus: sola medicina diuina | ille sup. | qui vult perire sine fi-
 ne est filius ire et ille inq̄ qui non | querit congrua | .i. conuenientia | sibi perit sine fine.

Ad te sup̄iro celi non subdite gyro
 Summe sacerdotum tibi profero debite votum
 Dextera saluatric fac areat ista cicatrix
 Xpe dei verbum qui despicias omne su verbum
 Et altas humiles tollis de puluere viles
 Plasmator rerum lumen de lumine verum
 Huc adhibeto manus vt fecit samaritanus
 Abiue diuino saniem cum sanguine vino
 Et donec viuo profundito vulnus oliuo
 Et vino lautum sanetur in inguine fotum
 O maior celo tibi quod dolet omne reuelo.

Culpas agnosco laxari debita posco
 Spernere me noli: qz peccaui tibi soli
 Nec me trade neci: qz coram te male feci
 Mundi saluator nostreqz salutis amator
 Per cuius numen recipit cecatio lumen
 Per cuius nutum replet faciuidia nutum
 Et oculis cordis mihi tolle quod est tibi sordis
 Et linguam mutam fac ad bona verba solutam
 Languida qui sanas caua repleas aspera planas
 Rectificas tortum mortē cōuertis ad ortum
 His alijsqz malis mihi queso sis venialis

¶ Auctor facit orationē suā dicens sic. O deus qui es maior celo dño est subdicitus alicui. O summe sacerdos tibi pfero orationē meā et mecū debile votū. Et tu dñe deus fac vt ista cicatrix. i. illud pctm̄ eat siue discat per cōfessionem. Et o rpe q̄ es filius omnipotentis dei. qui despicias omne supbus q̄ ex altis humiles: et tollis viles de puluere. i. de mundo: et ponis eos in regnū tuū. Et tu q̄ es plasmator. i. creator omnū rez: et qui es verū lumen de lumine. rogo te et deprecor tanq̄ indignus. vt adhibeas manus beneficū fecit samaritanus. i. ille homo: qz vt habetur in enāgelio quidā trāsibat p̄ quoddam nem⁹ venerūt p̄dones siue latrones et vulnerauerūt eū vsqz ad mortē: ita qz ab illo loco discedere nō poterat iuxta quē vulneratū trāsiiuit quidā sacerdos cū qdā leuita q̄ respererūt eū dustarāt: et nihil aliud fecerūt. Postea venit qdā samaritan⁹ qui erat de quadā terra samaria nūcupata siue appellata q̄ samaritanus bonū equum habens vidit dictū vulneratū multū lassatū: et ipse mīa motus ac pietate plenus ipm̄ vulneratū equo suo supposuit et ad domū suā portauit. cui fecit fieri lectū in stabulo suo ac ipm̄ nutritū quousqz sanus fuit. Quare dicit. O dñe ihesu rpe rogo te qz hēas mīam de me et tibi beas mihi man⁹ mie tue: et facias mihi sicut fecit ille samaritanus illi lacerato. ¶ Lon. [O dñe deus sup.] nō subite gyro celi suspiro ad te. [O] summe sacerdos [sacerdotū] ego sup. dico tibi pfero tibi votus debile. [O] de terra sanatrix fac [vt] ista cicatrix. i. istud pctm̄ eat. i. discat. [O] rpe sbū. i. fili dei q̄ despicias oē supbū. [tu sup.] [et] al: as būiles: et tollis. i. remones. [viles de puluere.] i. de isto misabili mūdo. [O] plasmator. i. creator. rez. [existens sup.] [lumē] vez de lumine adhibeto hic man⁹ vt p̄ sicut samaritan⁹. i. ille bō fecit. [Ablue.] i. purga. [sanē.] i. rabiē. [cū] sanguine vino. i. facto de vino vel cū sanguine diuino. i. cū sanguine tuo. [Profundito.] i. sparge vel intus pone. [vuln⁹.] i. pctm̄ oliuō in mīa tua: qz p̄ oliuū intelligit mīa dei. [Et vlnus.] i. pctm̄ eritēs sup. [lautū] vino. i. sanguine tuo. [sit] fotū. i. nutritū. [vngvine.] i. vnguetō tue mie. [sanet.] i. delect siue remittat o maior celo reuelo tibi [totū] illud qd̄ dolet in me sup. [Agnosco.] i. cognosco. [culpas.] i. pctā. [posco] laxari. i. dē mitti debita. i. pctā. [noli] spernere me: qz peccaui tibi soli. nec trade me neci. i. morti eterne. qz feci malū corā te o saluator mundi: qz p̄ et amator nre salutis. p̄ numē. i. p̄ spm̄. [cui⁹.] i. saluatoris cecatio. i. orbis recipit lumē. i. vñm̄. [p̄ nutū.] i. p̄ voluntatē. [cui⁹.] i. f. dei faciuidia. i. loquela. [replet nutū.] i. nō loquētē. [tolle] mihi. i. a me illud supple. qd̄ est sordis. i. pctm̄. [tibi.] i. sup. in oculis cordis et fac supple. [linguā] mutā esse sup. [solutā.] i. deligatā. [ad optima verba.] Tu qui sanas supple. [languida.] i. infirma et repleas caua. i. vacua: planas aspera: rectificas tortum et cōuertis mortē ad ortū. i. boies mortuum ad originem. Ego sup. precor: sis venialis mihi his malis: qz pro talis

Tella maria maris que cum domino dominaris

Ne pia virgo iuua matura dulcior: vna
 Virgo parens xpi mihi placa quem genuisti
 Et tu care deo qui natus es ex zebedeo
 Exora pro me petre nobilis incola rome

Et tu paule sacer vir spiritalis et acer
 Atqz dei sancti me pacificate tonanti
 Omnes electi dominum prece rogite flecti

¶ In ista parte facit recursum ad virginē mariā dicens. O benedicta virgo maria est bñ⁹ mūdi q̄ dominaris sursum cum domino in paradiso: q̄ est piā et miseratrix atqz dulcior vna bene matura. O maria virgo et mater dñi nostri ihesu christi: te rogo: et humilissime deprecor. vt illū. i. xp̄s quē genuisti pctā

mea p te mihi dimittat. Postea facit recursum ad bñm iohānem euangelistā dicens O beate iohānes euangelista a deo multum dilecte q̄ a sancto viro zebedeo natus es: te deprecor vt ores deum p me: vt mihi parcat. Postea facit recursum ad beatū petrū dicens. O bñe petre q̄ papa rome fuisti. ⁊ ibidez sepultus es: te deprecor vt ores deum p me. Postea facit recursus ad bñm paulū dicens. O sc̄te paulē vir acer fortis ⁊ spiritalis: rogo te: vt ores deū p me. Postea facit recursum ad oēs sc̄tōs dicens. O vos omnes sancti dilecti deo rogo vos vt oretis deum p me. ¶ Lō. D. maria stella mar. .i. lux mū di. que dñaris cum dño. tu. pia. virgo dulcior vna matura. .i. racemo maturo. iuua me. O virgo parens. i. mater. xpi. placa mihi illum. que genuisti. sc̄z xpm. Et tu. beate iohannes euangelista sup. lbare. .i. amice. deo: qui es natus ex zebedeo. .i. in illo sancto viro. O sancte. petre nobilis icola. i. habitator. rome. atqz. p. ⁊ vos omnes sancti dei. vos omnes supradicti sup. pacificate me tonant. i. deo flexis genibus sup. O vos sup. omnes electi rogate dñz sc̄cti p̄ce. i. extra supple

Questio magna diu multis meditantibus orta est

Difficilis nimium p̄e grauitate sui

Cur deus omnipotens aliquos formando creauit

Quos peccaturos nouerat ipse prius

Dives ab eterno qui diues erat sine mundo

Qui pro factura contulit ipse sibi

Cur fecit quia sic voluit cui tanta potestas

Ut quicquid verbo diceret esset opus:

Dixit enim sint illa vel bec ⁊ facta fuerunt

Protulit ⁊ fecit cuncta creata simul

Et quia sic voluit deus est eiusqz voluntas:

Causa creature q̄ sit in esse suo.

Ad quid fecit eam vt laudaretur ab ipsa

Omnia nam laudant voce vel esse deum

Iste deus trinus dedit esse creatis

Auctor dicit q̄ questio magna fuit in mundo que durauit a principio mundi vsqz nūc que talis est. Quare deus creauit hominem dum sciret ipsum fore peccatorem: ⁊ quid utilitatis inde sibi puenit. Nū quid ipse satis diues erat. Et ad banc questionē respondit auctor dicens: q̄ non est alia causa nisi qz sic voluit: nec fecit hominem ad sui utilitatem: sed quia sic voluit. Ipe em̄ deus tantā ptatē hz: vt q̄c quid dicat fiat: sit sine instanti. Vel respondēdū est vt dicit auctor q̄ fecit hoīem. vt laudaret ab eo: oīa nāqz deū laudāt: vel voce vt aīalia. vel esse. vt in animata. Vel pōt respōderi: q̄ sicut ipse de⁹ est trinus in psonis ⁊ vnus in essentia: sic dedit eē triniū homini. s. substantiā: virtutē ⁊ opationē: ita vt cōdicaret suā bonitatē creaturis fecit hoīem. ¶ Lon. Questio magna est orta diu. .i. a lōgo tempore. multis meditantibus difficilis nimium. .i. valde. p̄e grauitate sui videlicet sup. Cur. i. quare. de⁹ creauit hoīem: vsqz aliquos hoīes. formando: quos ipse de⁹ nouerat. .i. cognouerat. h̄us. peccaturos. aīqz eos formaret sup. q̄ de⁹ erat diues ab eterno sine mundo. Quid ipse ptulit sibi p̄ futura hoīs sup. Cur fecit. r̄ndet sup. qz sic voluit: cui. s. deo tāta ptas est supple. vt quicquid diceret verbo esset opus. em̄. pro certe dixit illa sint ⁊ fuere facta. i. fuerūt. de⁹ sup. dixit. i. ptulit verbo ⁊ fecit simul creata. vel sic. de⁹ ptulit ⁊ fecit simul cuncta creata vbo. Et qz de⁹ voluit sic: qz pro. ⁊ eius voluntas fuit cā creature q̄ sit in esse suo. ad quid. i. ppter quid deus supple. fecit eam. i. creaturam. respōdetur vt laudaretur supple ab ipsa. nam p qz: qz oīa laudant deū voce. vt hō vel esse vt alie res. Iste deus trinus in personis dedit trinum esse creatis. i. hominibus. s. substantiam virtutem ⁊ operationem. Inde quod edocuit littera sacra loquar.

Hec que sunt vel erunt vel que iam preterierunt

Omnia diuina mente fuere dei

Sic status eternus fuit ⁊ sine tempore rerum.

Qua vita viuunt omnia vita deus

Cur fecit peritura sciens cui cuncta patebant

Ordo diuinus consiliumqz fuit

Sicut enim dominus perituros nouerat ante

Quam faceret iuste deficiente malo
 Nam dedit arbitrij libertatem faciendi
 Omne quod ex libito cuiqz placeret opus
 Ergo posse bonum vel posse malum dedit illis.
 Et virtus aliquem posset habere locum
 Nam malefactorum sequitur damnatio iusta
 Et iustis iuste iusta corona datur
 Si deus ad partem nos tantum cogeret vnam
 Tunc nihil afferret gratia vel meritum
 Ergo creando deus bona vel mala queqz futura
 Nouit et ex illis quid bonitatis agant.

¶ Sententia est plana. ¶ Lon. Ego sup. [loquar]. i. dicā [inde]. i. postea illud sup. qđ sacra scriptura edocuit. i. docuit oia. illa sup. [que sunt vel que erunt vel que preterierūt fuere]. i. fuerunt [mēte]. i. in mēte [diuina]. Status eternus fuit sic sine fine tēpore rex deus [est sup.]. [vita: qua [vita] oia viuūt]. i. [erāt manifesta]. Ordo diuinus. i. ordinatio diuina [qz]. p et [consiliū] diuinū fuit cā sup [em] p qz [sicut dñs nouerat] pctor: es sup. [anteqz] faceret [et] deficiente malo iuste. [ipse est] deus sup. bene sciebat qđ peccarent [Nā]. p qz deus sup. [dedit eis. s. boibus] libertatē arbitrij faciendi omne opus qđ placeret cuiqz. i. cuilibet [et] libito. i. ex voluntate [Ergo] deus sup. [dedit illis posse] [facere sup.]. [bonū vel posse] [facere sup. malū: vtrū] possēt bñe aliquē locum. Nam [pro qz] iusta dānatio sequit malefactorē. Et iusta corona datur iuste iustis boib' sup. [Si deus cogeret nos ad vnā partē tm]. i. ad bonū vel ad malū tm sup. [gratia nihil] p non et aliquid nōl afferret [aliquid] vel meritū non afferret aliquid sup. [Ergo deus nouit creā] do queqz bona vel [queqz] sup. [mala] et nouit sup. [quid agāt]. i. faciet [bonitatis]

Lucifer ex merito cecidit dilapsus ad ima
 Quod spreuit domino subditus eē suo.
 Ordine pcedēs socios supabat honore
 Lumine trāscendens lumina clara poli
 Nec vir nec mulier nec serpens obstitit illi
 De se presumens perdidit omne decus
 Sed qz sponte sua nullogz mouente superbus
 Extitit a summa cornit arce poli
 Sic merito caruit venia cum luce perbeni
 Qui nec ad huc veniam nec loca clara petit
 Unde dolens se muneribus caruisse supernis
 Atqz sua culpa deseruisse deum
 Humano generi virus meditādo parauit
 Quo miser in mortem subrueretur homo
 Sed quia serpenti mendaci credidit vroz
 Decipitur coniunt qua mediante ruit
 Hanc deus ex costa sociam formauerat illi
 Et subiecta viro viueret illa suo
 Sed fuit exitium cui debuit auxiliari
 Et submersa prius merfit ad ima parem.
 Et quia fallacis fallacia fallere sponsum
 Verba solent sponte fallit et ipsa suum
 Hoste malo mala fit mulier vir per mulierem
 Credit vterqz malo factus vterqz malus
 Hostis eum fallit per eam sed eos perinendo
 Tollit vtrumqz deo donat vtrūqz sibi

Hostis femina vir temptat letatur obedit

Et trino mortis vulnere peccat homo

¶ Sententia est ista. Deus in principio mundi fecit angelos: et inter ceteros creauit vnu qui vocabatur lucifer: qui ferens luce: ita quod iste fuit pulchrior et maior ceteris: statim cum fuit creatus et videret se tam pulchrum et magnam istatorem superbiuit dei. Ponam arcum in aquilonem. et diuidam celos: et ero sicut altissimus creatori et volo esse deus omnibus cum sim ita pulcher et nobilissimus sicut et ipse deus. Et statim hoc dicto fuit ita turpis et diffosus mis ficut erat pulcher et cecidit ad infernum cum multis alijs angelis cum eo credentibus et qui fuerunt eius opinionis. Et non est intelligendum quod omnes caderent ab vno choro: sed a pluribus. vnde nouem sunt choros angelorum et ab omnibus cecidit vnus chorus. Videns autem deus quod perdiderat vnum chororum dixit quod formaret boiensem: scilicet marem et mulierem: qui opererent et proficerent illum chororum. Quare formauit adam de limbo terre quo formato illum obdormiuit: de cuius latere extraxit vnam costam et posuit carnes pro costis: et ex illa costis formauit eam: quos. s. adam et eua posuit in paradiso terrestri: et ostendens eis quedam pomum dixit. Quotienscumque comederitis ex hoc fructu morte moriemini. Et tene quod erat ficus: sed vocat pomum quod omnes arbores habentes cortice molles possunt vocari pomus. Deinde dyabolus videns quod spontanea voluntate perdiderat paradysum fuit tristis: et inuidia motus contra eos: cum videret eos possidere paradysum: quod ipse pro sua superbia perdidit: cogitauit qualiter posset eos decipere et deliberauit facere peccare et transgredi mandata dei. Et quod mulier leuior est corde quam homo: igitur primo accessit ad eam sub forma serpentis dicens. Nonne tu et maritus tuus potestis comedere de omnibus fructibus istius ameni loci. Cui respondit eua quod sicut ceptum illo quod prohibuit nobis dominus dicens: quod quotienscumque comederimus mortem moriemur. Et dyabolus dixit. Scio quare prohibuit vobis ex hoc fructu comedere. Nam quotienscumque comederitis eritis sicut ipsi deo scientes bonum et malum. Quod audiens eua cupiens esse sicut deus habere scientiam boni et mali sicut ipse deus: accepit vnum pomum et comedit: et accipiens vnum aliud pomum accessit ad virum suum et dedit ei dicens ei vna que dyabolus sibi dixerat. Que audiens adam accepit pomum: et cum comederet aduertit se transgressisse preceptum domini: et accipiens guttur suum cum manu et stringens ne transglutiret retinuit illud in gutture. et hic est quod boies habent nodum in gutture: mulieres vero non: et ita facti fuerunt inobediens. Propter quam inobediencia deus eiecit eos de paradiso terrestri. Quare sumus exules in hoc mundo. Et dedit eis maledictionem: suis sequacibus dicens eue: quod pareret cum dolore: et adeo cum sudore et labore veferet panem suum. ¶ **Lucifer cecidit delapsus ad yma** et hoc ex merito super quod spreuit esse subditus domino suo. .i. deo lucifer super precellens. .i. precedens suos socios. .i. angelos ordine. .i. in ordine superabat eos super. .i. honore. Et ipse lucifer super transcedens. .i. precedens clara luna. .i. stellas et planetas poli. .i. celi superabat honore super. Nec vir obstitit. .i. obuiauit illi. .i. lucifero nec mulier obstitit illi. Nec serpens obstitit illi super. lucifer inquit presumens de se perdidit omnem decorem. .i. omnem honores. Sed quod lucifer super extitit superbus sponte sua nullo mouere. ipse super corruit. .i. cecidit de summa arce. .i. altitudine poli. .i. celi. ipse lucifer super caruit sic. .i. taliter merito. .i. licite venia cum luce peruenit: quod lucifer nec pro non: non petit adhibere veniam: nec loca clara. .i. paradysum vnum dolens se caruisse mueribus supernis: atque pro de se deruisse. .i. dimississe deum sua culpa: parauit virum humano generi meditando. .i. cogitando quod homo miser. .i. miserabilis submereret. .i. subuerteret in morte. .i. in peccatum. Sed quod vxor credidit serpenti fallaci. .i. in dyabolo coniungit. .i. maritus decipit qua. .i. eua mediate adam super. .i. ruit. .i. cecidit ad infernum super. De super. formauerat baculum. .i. eua ex costa iade eris tenet super. .i. focia illi. .i. s. ade vt illa. .i. eua vinctet subiecta viro suo. .i. s. ade sed ipsa super. fuit exitum. .i. destructio illi super. .i. cui debuit auxiliari. .i. iuuare. s. ade. Sed ipsa eua eris super. submersa pro. .i. primo merito. .i. prostravit parum. .i. s. adam iad yma. .i. in inferno. Et de vna fallacia sponte fallacis. .i. decipientis solent fallere. .i. decipere spontem et ipsam. .i. sua fallit. .i. decipit suum. .i. sponsum mulier fit mala ab hoste malo. .i. pro hoste malum. .i. dyabolus et vir. .i. s. adam fit malus super. pro muliere et vterque credit mala et vterque facit super. malus. s. adam et eua hostis. .i. dyabolus fallit. .i. decipit eum. .i. adam per eam. .i. per eua: sed tollit vtrumque deo perimendo eos et donat vtrumque sibi hostis. .i. dyabolus temptat feminam supple. femina letatur. vir obedit. .i. eue: et sic homo peccat trino vulnere mortis.

Claustra puella domo inuenis delatus ab vrbē

Et fetens tumulo lazarus ista notant

Adam peccauit sed ei caro femina serpens
 Fluxa dolosa tumens hoc mouere nephas.
 Hunc miserando deus redimens mundans reparansque
 Sanguine fonte sacris sanat adornat alit

Ritus vita decus pro fletu morte pudore
 Sic redemit homini compatiēte deo
 Femina causa fuit humane perditionis
 Qua reparatur homo femina causa fuit
 Femina causa fuit cur homo ruit a paradiso
 Qua redit ad vitam femina causa fuit
 Femina prima parens iratum reddidit illum
 Quam facit esse piūm femina virgo parens
 Sua fuit medium cur homo foret absq; patrono
 Virgo fuit medium q̄ deus esset homo
 Femina prima parens etosa maligna superba
 Femina virgo parens casta benigna pia
 Si deus est homo vult atq; potest misereri:
 Quod velit hoc homini confero posse deo
 Et supradictis iam questio soluitur ista
 Cur deus in mundo condidit omne quod est

Sententia est talis. Auctor declarat tria peccata que fecit adam quādo comedit pomū: et b̄ multū
 obscure: et dicit q̄ x̄p̄s fuit natus ex virgine maria: et quādo fuit adultus incepit p̄dicare et signa ma
 gna facere. Et si aliquis puer vel infantulus morebat tunc x̄p̄s moris erat cantare et chorzare que
 admodū fit nunc i nuptiis et in alis festis. Cū igitur quedā filia decessisset: parentes eius cantabant
 et chorzabant. mater vero filie flebat. x̄p̄s ante domum illā transiuit: et illos chorzantes audiuit.
 Et cū intrasset quesuit ab eis quidnā hoc esset. Responderūt ei dicētes. Filia mulieris hui⁹ mortua
 est. pp̄t quod gaudiū et solēnitatē facim⁹. Quod audiēs iesus dixit. Nō est mortua: sed obdormit. Et
 mittēs illos extra domū oratione prius facta ad patrē insufflauit in os puellę: suscitauit illā a mor
 tuis: monstrauit eis. Quo viso multi crediderūt i eū. et hoc inuuit auctor dū dicit. Clausa puella do
 mo. Deinde dicit. Iuuenis delatus ab v̄be. Nū sciēdū est q̄ cū iesus de ciuitate in ciuitatē trāfret
 qdā iuuenis ad sepulcrū deferebat qui vnicus erat matri sue. Quib⁹ dicit iesus. Quo tenditis. Qui
 dixerunt. hunc iuuenē mortuū ad sepulcrū gerimus. Dixit aut̄ iesus. Non est mortuus: sed obdormit
 Et extendēs se sup̄ corpus dicti iuuenis insufflauit in os eius: et resuscitauit illū. Et hoc est qd̄ vult
 dicere. Iuuenis delat⁹ ab v̄be. Et fetēs lazarus. Postea dicit q̄ iesus resuscitauit lazarus mortuum
 quatrīduanū iā fetentē vt plenius corinet in euāgelio. Quare causa breuitatis p̄ nunc peritie legē
 tis relinquo. Unde notandū est q̄ p̄ ista tria miracula q̄ iesus fecit intelligūt tria pctā que cōmissit
 adā in paradiso terrestri. Unde p̄ puellā clausā in domo intelligit pctm̄ cogitationis qd̄ commisit
 adam cogitādo quare pomū comederet. Sicut em̄ puella erat clausa in domo: sic cogitationes n̄e
 cluse sunt in cordibus nostris: et a nullo sciunt p̄ter q̄ a deo et a nobis cogitātib⁹. Per iuuenē re
 suscitātū vltra ciuitatē intelligit pctm̄ manifestuz qd̄ cōmissit adā pomū manifeste comedēdo. Si
 cut em̄ iuuenis a x̄p̄o fuit manifeste resuscitatus: ita et pctm̄ manifestū p̄ adā fuit manifeste cōmissū
 qz corā deo cui cuncta patēt: et corā eua et dyabolo pomū manifeste comedit. Et per lazari quatrīdua
 nun̄ intelligitur pctm̄ cōtinuationis: nā sicut lazarus stetit cōtinue quattuor diebus in tumulo: sic
 et hō p̄tinuat pctā sua et hoc pctm̄ dimisit adā. Et qz peccauit ap̄te et cōtinuē: ḡif fact⁹ fuit mortalis: et
 a paradiso defectus et ad infernuz p̄stratus. Sed deus mis̄ et pietate plenus: q̄ suis abesse nescit: nec
 attendens et p̄siderās oē genus humanū pp̄t pctm̄ p̄t̄boplausti ad isernū corruisse: voluit illuc re
 dimere: et humana carne de virgins aluo sumpta in crucis patibulo nos lauit a crimine: humanūq;
 gen⁹ redemit. Et ita sicut femina. s. eua generis humani p̄ditionis cā fuit. sic et femina. s. v̄go maria
 gener⁹ būani repationis et redēptionis cā fuit. Cetera sunt plana. ¶ Eō. D. puella clausa domo: iu
 uenē delat⁹ ab v̄be: et lazari fetēs tumulo notāt. .i. notificāt ista tria pctā sup. scz pctm̄ cogitatio
 nis: pctm̄ manifestū: et pctm̄ p̄tinuatiōis. Adā peccauit: s̄ caro flura. .i. fluctua ad comedēdu pomū
 [scz] [scz] eua [dolosa] .i. plena dolo [serpēs] [scz] dyabolus [tumēs] [ardore] [iudic] [mōuere] .i. mōue
 rūt ade sup. [hoc] nepbas .i. q̄ comederet pomū [de] miserādo hūc .i. adā [redimēs] hūc sup. [mun
 dās] [hūc] sup. [et] reparās [hūc] sup. [fanat] [hūc] sup. [sanguie] .i. p̄ sanguine. s. i. cruce moriēdo adozant
 hūc sup. [fōte] [baptisnatis] sup. et [alit] [hūc] [sacris] .i. sacrificijs [ritus] [et̄nis] sup. p̄ fletu: vita [et̄nis]
 sup. p̄ morte [et dec⁹] [existens] sup. p̄ pudore redemit sic hōi deo p̄patiēte. Femina .i. eua fuit cā

De contemptu mundi

perditionis humane: femina .i. virgo maria] fuit causa qua bō reparat. Femina .i. eua] fuit cā cur
 bō ruit .i. cecidit] a paradiso. femina] scz n̄go maria] fuit cā qua bō redit̄ ad vitā] scz ad paradysum
] femina] existens supple.] prima parēs .i. eua] reddidit illū] scz deus] iratū: quē femina parēs vir
 go fecit esse piū. femina] et̄is sup.] prima parēs .i. eua] fuit exosa] .i. odiosa] maligna r̄ supba. fe
 mina n̄go fuit casta benigna r̄ pia] illa sup. scz n̄go maria] fuit mediū q̄] p̄ vt: vt] deus ē homo] ista
 scz eua] fuit mediū: q̄] p̄ vt: vt] bō foret] .i. esset] absq; patrono. Si] p̄ qz: qz deus sup.] est deus et
 homo: vult miseri atq; potest] misereri] quod velit] misereri sup.] cōfero hoc bōi] .i. deo inquantū
 bō: et posse] misereri supple] cōfero hoc deo] .i. inquantū deus: qz deus est omnipotens supple] Ista q̄
 stio soluit̄ iā extra supradictis] .i.] cur deus condidit] .i. creauit] omne quod est in mundo]

Mortalis homo casus reminiscere vite

Dilige pauperiem mortales effuge gazas

Nam reddunt cupidis post carnis dulcias flammās

Quāuis perspicuus gemmis auroq; nitescas

Pauper et exiguus eribis nudus ad vmbas

Id solum tecum post fata manebit in euum.

Quod bene quod iuste quod recte feceris ipse

Quisq; amas mundū tibi prospice quo sit eūdū

Hec via qua vadis via pessima plenaq; cladis

Hec via penarum trahit ad loca mortiferarum

Et nunq; redit buc quisquis semel ierit illuc

Nec prece nec precio rerum spacio ve dierum

Soluitur illoz de carcere supplicioz

Semper in eternum nox obscurabit auernum

Est ibi densarum magna congeries tenebrarum

Nec sol nec luna nec stella videbitur vna

Segnius est et̄ne flammis locus ille gebenne

Magnus r̄ horrendus omī magis igne timēdus

Semper flagrabit miseris sine fine cremabit

Sunt ibi pro lignis homines miseri cibis ignis.

Hic reprobi cuncti quasi fasciculi sibi iuncti.

Esurunt sitiunt deformes corpore fiunt

Hic horrendozum consortia demontozum

Sceui tortozes omni gladio grauiozes

Hic dolorq; metus hic secla per omnia fletus

Secula per mille dolor innumerabilis ille

His in tormentis non est spes vlla salutis

Hoc lucrum feret qui mundi sordibus beret

Huc semel ingressus nullos babz inde regressus.

Con] D homo mortal̄is reminiscere casus] .i. fortias mortis] Dilige pauperiē] .i. paupertatē] effu
 ge gazas] .i. diuitias] mortales: nā] p̄ qz: qz gaze] reddunt flāmas cupidis] .i. auaris] post dulcia] .i.
 delectationes] carnis. q̄] quis] fit tu sis sup.] p̄spicu?] .i. clarus] q̄] p̄o et] nitescas auro r̄ gēmis] .i. la
 pidibus p̄ciosis] eribis nud? paup r̄ exiguus ad vmbas] .i. ad infernū] id] .i. illud] quod ip̄e feceris
 bene] r̄] quod feceris iuste r̄ quod] fecer] sup.] recte manebit solū in eū] .i. in p̄petuū] recū post fa
 ta] .i. post mortez] Quisquis amas mundū] p̄spice quo] sup] sit eūdū. bec via q̄ vadis] est] pessima:
 q̄] p̄ r̄] plena cladis. i. pestilētie siue mortis] bec vita trahit]] boiez sup] ad loca penaz mortiferaz]]
 i. portētia mortē. ille sup. nō] redit vnq; buc] .i. in isto mūdo] quisquis ierit] .i. iuerit] illuc semel] .i. i
 infernū] nec] p̄ r̄ et nō: r̄ ille q̄ vadit illuc sup] nō soluitur] .i. nō deligat] de carcere illoz] supplicio
 rū] .i. tormentoz] p̄ee nec precio rez: ve] p̄ vel: vel] spacio diez. Nox] .i. obscuritas] obscurabit sp̄ a
 uernū] .i. infernū] in eternū] .i. in p̄petuo] Magna cōgeries] .i. multitudo tenebraz] dēsar] est ibi sp̄

scz in inferno [nec] p[ro] r[ati]o[n]e sol non videbitur ibi scilicet in inferno [nec] luna videbit[ur] ibi: nec vna
 stella videbitur [ibi] ille locus gebenne scilicet inferni est seuior .i. crudelior [flammis] et bue .i. illius
 mōtis. Qui ignis est supple magis horēdus .i. timendus omni igne. Qui scz ignis supple flagrabit
 i. ardebit semper miserōs .i. damnatos: r[ati]o[n]e cremabit eos supple sine fine. homines miseri sunt ibi cib[us]
 ignis infernalis supple pro lignis .i. loco ligno: un. Luncti reprob[us] sunt ibi scilicet in illo igne infer
 nali iuncti sibi quasi fasciculi. Luncti reprob[us] supple esuriunt .i. fament sitiunt r[ati]o[n]e fiunt deformes cor
 pore. Consortia demoniorum horrendo: un est supple hic. Tortores seni .i. crudeles existentes sup
 ple grauiorēs omni gladio sunt hic dolor est hic q[ui] pro r[ati]o[n]e metus est hic. r[ati]o[n]e fletus est hic per omnia se
 cula. ille dolor supple est innumerabilis per mille secula. vlla spes salutis non est istis tormentis ille
 supple qui heret .i. inclinatur foridibus mundi feret .i. portabit hoc lucrum ille supple qui est ingres
 sus semel in inferno supple non habet nullos regressus buc .i. in istum mundum.

Qui fugis infernum regnum querisq[ue] sup[er]nū

Tu diuersorum fuge discipulos viciorum

Sperne voluptatem pulchram cole sobrietatem.

Hec quos prostrauit virtutibus euacuauit

Hec quos subiecit pecudes sine robore fecit

Altera virtutum genitrix dat pectus acutum

Sensus subtiles animos clarosq[ue] viriles

Hanc uehementer ama: per eam crescet tibi fama

Hec regit et munit superis coniungit r[ati]o[n]e vnit

Altera fetorem generat deformat honorem

Flammam flagrantem maculat dextera radiātes

Non tibi fit venter dominus sed viue decenter

Parcus vescendo parcissimus esto bibendo

Clino mutatur sensus: mens infatuatur

Clino nudauit noe: sanctum loth maculauit

Clenter propensus ebetat pinguedine sensus

Prouocat ardorem veneris: mentisq[ue] soporem

Est dilatari porci postremo vorari

Nos dilatamur intus foris attenuemur

¶ Construe. Tu sup[er]nū [qui] fugis infernū: q[ui] pro r[ati]o[n]e [queris] regnū sup[er]nū fuge discipulos diuersorum
 viciorum. Tu sup[er]nū [sperne] voluptatem .i. delectationē [r[ati]o[n]e cole] .i. honora sobrietatē pulchrā bec. scz vo
 luptas euacuauit virtutibus illos sup[er]nū. quos p[ro]strauit. bec scilicet voluptas fecit illos quos subiecit .i.
 subiugauit esse pecudes .i. admodū pecudū siue bestiarum sine pectore .i. sine consideratione vel ra
 tione. Altera .i. sobrietas existens supple [genitrix] .i. mater virtutū [dat] pectus acutum .i. leue [r[ati]o[n]e
 dat] sensus subtiles: q[ui] p[ro] r[ati]o[n]e [animos] claros r[ati]o[n]e vtilēs. ama hanc uehementer .i. valde fama crescet tibi
 per eam. bec scilicet sobrietas [regit] .i. gubernat [r[ati]o[n]e munit] nos supple virtutibus [r[ati]o[n]e coniungit] nos r[ati]o[n]e
 [vnit] sup[er]nū. scz sanctis altera .i. voluptas generat fetorem deformat honorem bec .i. voluptas macu
 lat flāmam flagrantem .i. charitatē ardentem. q[ui] qui cupit voluptates: charitatē nō habet: cū totū velit
 habere r[ati]o[n]e nihil pauperibus erogare: r[ati]o[n]e maculat dextera radiātes scz sobrietatē vel charitatē vter nō
 fit dñs tibi .i. q[ui] nō nimis comedas: sed viue decēter. Esto parcus .i. mensuratus [vescendo] .i. esto par
 cissimus .i. magis mensuratus [bibendo] .i. discretio [mutatur] vino. mens [hominis] infa
 tuatur [vino] vinum nudauit .i. expolauit [noe] .i. vt habetur in theodoro. r[ati]o[n]e maculauit [sanctum] loth
 quando sue filie ipsum inebriauerunt r[ati]o[n]e ebrius illas carnaliter cognouit. vt habetur in principio the
 odoli. venter propensus .i. extensus [ebetat] .i. destruit sensus hominis supple [pinguedine] .i. pin
 guedine fuit: r[ati]o[n]e prouocat ardorem veneris .i. luxurie [q[ui] p[ro] r[ati]o[n]e [soporem] mentis .i. appetitum domi
 cendi siue pigritias. Porci est .i. interest dilatari r[ati]o[n]e vorari postremo .i. vltimo Nos dilatamur intus bo
 nis virtutibus r[ati]o[n]e attenuemur .i. imaceremur foris per penitentiam

Sperne vagam venerem fuge blandiloquam mulierem

Rem despectiuam: rem fluxam: remq[ue] nociuam

Omibus illa modis res est plenissima: nodis

Resq; venenosas: res vilis res vitiosa
 Nemo modum seruare potest imbutus amore
 Et quecumq; nocent posse iuuare putat

¶ Dic auctor: monet nos fugere luxuria & mulierē blādiloquā. **¶** Cōstrue. Spere venerē. i. luxuriā [vagā]. i. inanē] fuge mulierē blādiloquā. i. blāde & dulciter loquentē fuge mulierē existētē sup. rem despectiua. rem fluxiua: q; p rē nociua. Mulier supple] est venenosa. res mollis [id est dulcis] res labilis [id est debilis] & res illecebrosa. i. deliciosa propter pctm luxurie sup. illa res scz mulier [est plenissima nodis. i. deceptionibus] oibus modis. Nemo imbutus amore meretricis sup. [pos test seruare modū]. i. bonos mores. Mulier sup. [putat] quecumq; iuuat. posse iuuare. i. delectare omne illud quod iuuat. i. delectat eam sup.

Cum sis imago dei res inclita digna trophei
 Beres celozum comes ac gemma deozum
 Fulgentem cultum fallacem despice vultum
 Forma decora foris intus est plena doloris
 Stercoris atq; luti pecorisq; similima bruti
 Despice fetozem veneris: sectare pudorem
 Hanc mens insanit: bec corpus frangit inanit.
 Altera florentem reddit cum corpore mentem
 Nec nimia cura periturus ames peritura
 Nec seruus serues: nec avarus vti coacerues
 Crescit amor mundi quantum pecunia crescit.
 Orbo siue mari mens equiparatur avari
 Est velut idropicus aut ignis diues iniquus
 Extimat omne parum cupidus: nil implet avarus
 Auius: augendo diues: timidus retinendo.
 Nunq̄ securus: pauperq; repente, futurus

¶ Lazarus & diues tibi sint monumenta futuri
 Fac bene dum viuus si non vis mortuus vti
 Indiguit stille nam diues splendidus ille
 Fac bene dum viuus post mortem viuere si vis
 Nil moriens defert qui summus infima prefert

Diuitie restant: post mortem tartara prestant

¶ Cōstrue. Cum sis ymago dei res inclita. i. nobilis [digna trophei]. i. victorie [beres celoz: comes ac gēma deoz: despice vultus fallacē & cultū fulgentē. q;] forma pulchra foris est plena doloris. i. pcti [intus stercoris: atq;]. p r luti [q;]. p r [similima pecoris. i. aialis] bruti: despice fetozes veneris. i. luxurie & sectare. i. sequere [pudore]. i. castitate. **¶** Mēs insanit. i. turbat [bac]. i. luxuria. frangit. i. destruit [et inanit]. i. anibilat corpus boīs sup. [Altera. f. castitas] reddit mētē. scilz aiām florentem cum corpore. nec p et r non r tu existens sup. [periturus] non [ames nimia cura]. i. diligentia peritura: nec. p r et nō: et tu [seruus] non [serues opes] r tu [avarus] nō coaceruas opes mens avari equiparatur orbo. i. inferno [siue mari]. Diues iniquus [siue malus sup. est] vt pro sicut ydropicus: aut p vel: yel sicut [ignis cupidus estimat omne illud quod est supple. esse parum. nil p nō r aliquid: et aliquid nō implet]. i. faciat [anari. diues] [est] [anarius]. i. tristis augendo diuitias sup. ple q; pio et: timidus retinēdo. Nunq̄. p non r vnq̄: avarus? sup. nō ē] securus [vnq̄] q; p et ē pauper futurus? [repente]. i. subito: sicut patet de malo diuite & de paupere lazaro. Si quidem diues cū epularet splendide: subito ruit pauperrim⁹ ad inferna esuriens & fitiens. lazarus vero lz pauper diues in celū ascendit: vt plenius cōtinet in euangelio: quare dicit i littera. Lazarus & diues sunt tibi monumenta. i. monitiones tps sup. Fac bene dñi viuus: si nō vis vti mortuus? [id est post mortem]. Nam p q; [q;] ille diues splēdidus indiguit stille. i. gutte aque [Mortuus qui prefert infimā]. i. bona tēporalia [summus]. i. bonis spiritualibus [nil] p non r aliquid: et nō defert. i. nō portat aliquid [diuitie] restant. i. manent in mūdo sup. [et prestat tartara]. i. inferna [post funera]. i. post mortem.

Quam felix anima est in qua sibi ponere sedem
 Dignatur summi spiritus ipse dei
 Omnis habet subitum terrena potentia finem
 Atque fuga scelerum deserit ipse suos
 Ergo time quisquis celsos ascendis honores.
 Atque ruinoso stare memento loco
 A macula sordis munda precor intima cordis
 Ne sordis lumen faciat sordescere crimen
 Sis animo magnus: sis moribus agna vel agnui
 Tuive deo soli: quod amat caro querere noli.
 Peruigili cura pete gaudia non peritura
 Gaudia diuina quibus est status absque ruina
 Gaudia terrena modo sunt ad tempus amena
 Gaudia terrena non petra tenet sed barena
 Gaudia terrena comitatur denique pena
 Gaudia vera petas que nunquam terminat etas
 His igitur speretis pete gaudia plena quietis
 Ne metuas mortem communem despice sortem
 Communis sortis est que cunctis debita mors est
 Est deus absque mora det tibi que sunt meliora
 Dira necis iura fera lex sententia dura
 In re tam dura pensaque pena futura
 Ergo verere mori lachrymas miscendo timori
 Sic scelus horrore virtus habeatur bonori.
 Crimina deplorata quibus ammodo subtrahere loca
 Fletibus et orata dominum dum sufficit hora
 Dum superest hora fuge que sunt deteriora
 Hec pete: praua caue: tibi sit graue viuere prae
 Dulce amice vale: quod agere male sit veniale

Construe. O deus qui felix est anima in qua ipse spiritus summi dei dignatur ponere sedem. His terrena potentia
 habet sine subitum: atque per ipse deserit suos fuga celerum .i. veloci. Ergo quisquis ascendis honores celsos
 .i. altos time: atque per memento stare loco .i. in loco ruinoso .i. caducol. Precor munda .i. purga inti
 ma cordis .i. conscientiam a macula sordis .i. a peccato ne per vi et non vii crimen .i. peccatum non faciat sordescere
 .i. deturpare lumen cordis .i. animam. Sis magnus animo: sis agna vel agnui moribus .i. humilis sicut ag
 gnus. Tuive deo soli. noli querere illud super. quod caro amat. Pete gaudia non peritura cura peruigili .i. dili
 genti. et pete gaudia diuina quibus est status est absque ruina. Petra non tenet gaudia terrena: sed barena tenet
 super. Gaudia terrena sunt amena modo ad tempus .i. ad terminum. scilicet usque ad mortem. Gaudia terrena com
 munitur barena .i. mortis. Mors et pena fera sequuntur gaudia terrena. his gaudiis speretis pete gaudia
 plena quietis. Petas vera gaudia que nunquam per non terminat etas .i. finis non terminat vniuersum: ne per
 et et non: et non metuas mortem: sed despice sortem .i. fortunam communem. Sortis est communis .i. dictum commune
 quod mors est debita cunctis .i. viuentibus supple. iura necis sunt super. dira .i. crudelia. lex necis est fe
 ra et sententia necis dura: sed deus absque mora det tibi .i. ea super. que sunt meliora. Pensa que pena est fu
 tura in re tam dura. ergo verere .i. dubita. mori miscendo lachrymis timori. Scelus sit horrore. vir
 tus habeatur bonori .i. deplorata. crimina quibus subtrahere ammodo loca .i. ea que sunt terrena. Et orata do
 minum fletibus: dum per quando: quoniam hora sufficit .i. tempus habes. fuge que sunt deteriora .i. penas in
 fernales. dum hora superest .i. dum tempus habes. Pete .i. hec superdicta supple. caue praua .i. pec
 cata. viuere prae .i. in peccatis tibi sit graue .i. onerosum. Dulce amice vale. quod illud supple. quod
 agere male sit veniale. peccatum supple.

Cognitio talis fiet finis generalis
 Omnibus in rebus terquinis ante diebus
 Atq; dies vnus mundi dans cernere fumus.
 Testes horroꝝ tot habens diriq; furorū
 Est ostendendus per signa timenda timendus

¶ Postq̄ auctor hic immediate locutus est de penis inferni et de gaudijs paradisi: hic cōsequēt loquitur de die iudicij: et de signis precedentib⁹ ipsum iudiciū dicens. ¶ **Construe** | Talis cognitio finis | mūdi supple | e | fiet generalis in omnibus rebus terquinis | .i. quindecim | diebus | ante ipsum iudiciū supple | Atq; | p et | vnus dies dans cernere | id est videre | fumus | id est mortē | mundi | r | habens tot testes errorū: q; | p et | furorū diri | id est crudelis | est ostendendus timend⁹ per signa timenda | quasi diceret: cum signa precedentia ipsam diem iudicij sunt horrenda et timenda: a fortio ri ipse dies iudicij magis est timendus et horrendus.

Equorū inundabit: montesq; tumens superabit
Terquinis cubitis excedens quattuor istis
Non inuoluendo: sed fluctibus alta petendo

¶ Et quia q̄ plurima signa precedentia ipm iudiciū scilicet guerra: pestilentie et fames necnō et de antipō alijsq; q̄ plurimis rebus que nimis prolixe essent causa breuitatis peritie legētis relinquuntur. Unde dicendū est solum de quindecim signis quindecim diebus ipsum iudiciū precedentibus Quorum primum est: q̄ equorū siue mare in altum eleuabitur non inuoluendo: sed recte ascendendo et limites suas siue ripas non transeundo: et excedet altiores montes mundi terquinis id est quindecim cubitis pro altitudine. ¶ **Construe** | Equorū inundabit: q; | pro et | tumens | id est inflatus | superabit montes excedens | id est ascendens | altius istis | scilicet montibus | terquinis | id est quindecim cubitis | Non inuoluendo: sed petendo alta | id est astra vel alta | fluctibus |

Rursus summissum subterfluet equorū abissum:

Ut vit cernatur quo cursus et vnda feratur

¶ Secundum signū erit q̄ ipsum mare in secunda die descendet et intrabit ad abyssum id est pfundum: sic q̄ aqua et vnda videbitur. ¶ **Construe** | Equorū summissum | id est sub terra missum | rursus subterfluet abyssum: vt cernatur vit quo cursus et vnda feratur | id est portetur.

Antiquusq; flatus postq̄ fuerit reparatus.

Quicquid aquis tegitur vita sensuq; potitur.

Equorū inundabit incerta voce sonabit.

¶ Tertium signū erit q̄ mare ad suū p̄mū locū tertia die redibit ad locū pristinū magnos sonitus et vndas faciēs. Pisces plāgēt et clamabūt horride. Et pisces pedes hītes: sicut lup⁹ et canis marin⁹ et alij q̄ plurimi eribūt aquā et ibū: inter boies diuersos planct⁹ faciētes et boies multū terrentes. ¶ **Co.** | Postq̄ stat⁹ antiqu⁹ fuerit repar⁹ | .i. postq̄ mare redierit ad locū p̄pū | quicquid tegit aquis q; | p et | potit⁹ vita | et | sensu | oia supple | sonabit | .i. clamabit | voce incerta: et equorū inundabit.

Cloca sua plangent volucres nec pascua tangent.

Aera linquentes in campis conuenientes

¶ Quartum signum est q̄ volucres celi p̄e nimia tristitia . volare non poterunt: sed super terram ibunt plangent et dolentes: nichilq; comedentes. ¶ **Construe** | volucres plangent voce sua: nec tangent pascua: linquentes aera | r | conuenientes in campis |

Solis ab occasu crebro labentia casu

Fulgura splendentem pertransibunt orientem

¶ Quintū signū erit q̄ fulgura veniēt ab oriente in occidētē: et ab aquilone in septētrionē: et cadēt sup terrā et cremabūt qcquid attingēt: sic q̄ boies cauernas et fossas terre intrabūt p̄e timore. ¶ **Con.** | fulgura labentia casu crebro | .i. veloci | ab occasu solis pertransibunt orientem splendentem.

Sydera flammabunt et longo crine micabunt

¶ Sextū signū erit q̄ sydera .i. stelle flammabūt: et q̄ in eis cremabūtur quedā ignitiōis longe ad modum longozum criniū cadētes sup terrā: ita q̄ hoibus videbūtur stellas in terrā cadere qd erit mirabile. ¶ **Construe** | Sydera flammabunt et micabūt | .i. resplendent | longo crine |

Notus terra dabit animal nullum pede stabit

Septimum signum erit q̄ tantus terremotus fiet per vniuersum mundum q̄ nullum animal vi-
uens poterit super terram stare quod non cadat. **¶ Construe.** Terra dabit motus. Nullum animal
stabit pede. .i. supra pedem. immo cadet.

Ligna q̄ frondentium nemorum genus omne virentium

Sanguinis humorum sudabunt omnia rorem

¶ Octauū signū erit. q̄ oēs arbores ⁊ herbe virētes emittēt humorē ad modū sanguinis: ⁊ tūc terra
erit coopra sub illis arborib⁹ ⁊ herbis: ⁊ ab illo rubeo ac si coopiret sanguine. **¶ Lō.** Dia ligna nemo-
rum frondentū: q̄. p. ⁊ omne genus virentium sudabunt humorē. Quasi sup. rorem sanguinis.

Montes soluentur quasi puluis efficiuntur

¶ Nonum signum erit: q̄ montes dissoluentur ⁊ cadent ⁊ in puluerem redigentur: ⁊ tunc terra erit
tota plana. Et quia sententia est plana non indiget constructione

Saxa q̄ vix scindet: partem pars altera findet.

¶ Decimū signū erit: q̄ oēs rupes ⁊ lapides destruetur: ⁊ se inuicē pcutiendo in puluerem redigent
¶ Construe q̄. p. ⁊ vis scindet saxa. .i. lapides: ⁊ altera pars findet. alteram partem. supple.

Quod q̄ laborauit noster labor edificauit

Tunc confundentur tunc ad nihilum redigentur.

¶ Undecimū signum erit. q̄ omne illud quod erit edificatum siue constructum super terram: sicut
sunt palatia castra domus ⁊ similia cadent ⁊ ad nihilum redigentur. **¶ Construe.** Et illud supple. q̄
labor noster edificauit: q̄. p. ⁊ laborauit confundenter tunc: ⁊ redigentur ad nihilum.

Abdita siluarum fugiet omne genus ferarum

Et quasi ploratus dabit in campis vlulatus

Venturum q̄ metum resonans commune q̄ letum

¶ Duodecimū signū erit: q̄ oia aialia siluestra sicut sunt leones. vrsi. boues. capre. ⁊ apri. ac oia alia
dimitēt nemora p̄ nimio dolore: ⁊ inter boies per mūdū gradiētes ibunt: mirabiliter plangentes
⁊ dolentes. **¶ Con.** Omne genus ferarū fugiet abdita. .i. abscondita siluarū ⁊ dabunt vlulatus in
campis quasi ploratus resonans in metum venturum: q̄ pro ⁊ letum. .i. mortem communem

Bustis confractis ac omnino patefactis

Surgere nitentur que corpora clausa tenentur

¶ Decimūtertū signū erit: q̄ angeli venient voce tube clamantes ⁊ dicentes. surgite mortui veni-
te ad iudiciū. Tunc omnes tumuli apperientur: ⁊ corpora mortuoz surgēt ⁊ ibunt per mundū. **¶ Con.**

Bustis confractis: q̄. p. ⁊ patefactis omnino corpora que tenentur clausa nitentur surgere.

Urbibus etibūt homines properanter ⁊ ibunt

Passim plangentes sine sensu nilq̄ loquentes

¶ Decimūquartū signū erit q̄ boies eribunt ab urbibus ⁊ ibūt plangētes flētēs q̄ ⁊ dolentes: nilq̄
loquentes p̄ nimia tristitia ⁊ timore. **¶ Con.** boies eribūt urbibus. .i. ab urbibus ⁊ ibunt p̄ p̄a-
tes plangētes passim sine sensu. .i. sine intellectu nil p̄ non ⁊ aliquid: ⁊ non loquentes aliquid.

Summa dies rerum post bec erit atq̄ dierum

Et quotquot uiuent morientur postq̄ resurgent

Tuncti defuncti necnon ab origine mundi

Hi quoq̄ saluantur hi perpetuo cruciantur

Huius terrorem quis diceret atq̄ dolorem:

Cum tot tormentis conturbatis elementis

Celum terra mare monstrabunt bec properare

Dantia maiorum multis documenta dolorum

Huius terrorem timeamus: amemus bonorem

Quo se noscendum plene deus atq̄ videndum

Iustis prebebit secreti nilq̄ latebit

Quo non cernatur ac in deitate sciatur

In qua gaudebunt qui pura mente nitentur

Et bene gaudebunt quia gaudia sine carbunt

Quindecimū & vltimū signū erit q̄ oēs viuetes morient: & deinde resurgēt cū oib' alijs mortuis qui fuerūt sunt & erūt a principio mūdi vsq; tunc venientes ad iudiciū. Sū sciendū est q̄ duplex est iudiciū. s. spāle siue p̄ticulare: & istud sit in mortis articulo. & aliud est generale qd̄ erit in die illa t̄re mēda: & amara valde: q̄s̄ r̄pus filius dei veniet iudicare viuos & mortuos. & seculum p̄ ignē. Multa possent hic dici de hoc iudicio q̄ cā breuitatis t̄eologis remittūt̄. Et q̄ tertus est plan'. igit̄ con strue. Die summa rerū erit post becat̄. p̄ dies summa diez̄ erit post bec̄. & quot̄quot̄ viuet̄ morient. & resurgēt post. Necnon cūcti defuncti ab origine mūdi resurgēt post bec̄. Quoz̄ .i. certe [bi]. s. boni saluāt̄ bi [scz] mali & reprob̄i cruciāt̄. i. cruciabūt̄ p̄petuo. Quis diceret̄ terrorē. atq; p̄ & doloz̄ isti diei Quia tot die sup̄. celū terra & mare p̄perabūt̄ bec̄ mōstrare. i. appropinquare [ele mentis] p̄urbatis cum t̄o tormentis dantia documenta maior̄ doloz̄ multis. Timeamus errorem huius [scz] diei amemus honorem q̄. p̄ sed deus p̄bebit se noscēdū. atq; p̄ videndum plene [i. perfecte] sc̄tis. i. iustis nil p̄ non & aliquid non latebit coram deo sup̄. qd̄ non cernatur. i. vi deatur: & qd̄ non sciatur in deitate diuina: in qua deitate gaudebūt qui nitebunt. i. fulgebūt mē te pura. Et gaudebunt bene: quia gaudia paradisi supple carebunt sine. i. durabunt in eternū. Que gaudia nobis tribuat qui trinus & vnus. viuit & regnat in secula seculozum. Amen.

Explicunt̄ glosule de contemptu mūdi. Incipit liber Tbobie.
 In libro q̄ t̄bobias mathei vidocinēsis intitulat̄. plog' feliciter incipit.
 Agro veteri virtutum semina morum
 Plantula iustitie pullulat̄ ampla seges

Et p̄notū est in alijs libris q̄rere q̄ sunt cause: ita h̄ q̄r̄. Sū q̄ttuoꝝ sūt cause. s. cā efficiēs: materialis: formalis: & finalis. Cā efficiēs fuit maḡ mat̄ t̄e' vindocinē. Cā materialis sc̄tā & bonefita vita Tbobie. Cā formalis est mod' p̄cedēti metric' in vno vsu eramet̄ro: in alio pentamet̄ro. Cā fi nalis est. vt plecto isto libro adbeream' bonis v̄tutib'. Quis titulus inci

pit. Tbobias &c. Iste liber p̄ma sui diuisione diuidit̄ in duas ptes p̄mo ponit suū p̄bemū. sc̄do suoz tractatū. P̄na ps in p̄ncipio. sc̄da ps est ibi. ecc̄lie turoneſis. s̄z maḡ est ibi. t̄bobie natale. Adhuc p̄ ma ps diuidit̄ in duas: q̄ p̄mo facit qd̄ dictū est. sc̄do p̄bat t̄bobia esse bonū iustū & v̄tuosum sc̄da ps est ibi. Lotb dec' bospitij: & h̄ fit diuifio lectiōis. vñ h̄ est methaphora agro veteri: q̄ ibi accipit̄ ager p̄ testamēto veteri. Nā sicut bladū semināt̄ in agro. ita in testamēto veteri sunt bona p̄cepta: & māda ta statuta p̄ sc̄tōs patres: & sic sicut in agro est ille q̄ semiat̄: ita in testamēto veteri sc̄ti patres fuerūt seminatores. s. abrahā ysaac & alijs. Sicut sicut ager affert fructū suū: bonū: ita ver' testamētum. Con sc̄cia morz pullulat̄. i. pullulat̄ et agro veteri. i. et antiq̄ testamento [plātula iusticie] pullulat̄ et agro veteri [Seges ampla] pullulat̄ et agro veteri. vel sic [semina morz] i. opatōes v̄tutū [plātula] i. radit̄ morz [seges āpla iusticie] pullulat̄. i. p̄gredit̄ et agro veteri. i. et veteri testamēto: tūc est ibi fileps̄ vnio diuerſoz clausulaz̄: & sint̄ b̄sis vnio diuerſoz accidētū de ly semina ad ly pullulat̄. Lotb decus bospitij patientia iob salomonem
 Dogma fides abrahā spes symeona probat

In ista pte auctor p̄bat t̄bobia fuisse virtuosus & excedere alios in bonis virtutib'. et pōt esse en t̄binema vel argumētū vt p̄bat p̄ locū ab inferiori ad sup̄ius. vel a maiori ad minus. Arguit̄ sic en t̄binemat̄rice. vna virtus facit boiē bonū & virtuosum. ḡ plures faciunt boiē virtuosum ent̄bi mematicē. vna virtus bona facit boiez bonū. Ponit auctor in l̄ra lotb decus bospitij. & p̄na tenet per illū locū topicū scz singulari ad singulare. sed t̄bobias habuit plures virtutes. Patz̄ ibi. oia t̄bobias sic p̄cedit q̄ p̄mo ponit antecēdēs & dat̄ intelligere consequens. & postea ponit plures maioꝝes in littera. oia t̄bobias. Anteq̄ construamus videamus sententiā de lotb. Nam de singulis sanctis & p bis probat̄: & p̄mo probat̄ de lotb. Lotb fuit quidaz̄ bospes multū probus qui morabatur in sodoma ciuitate. & ibi erat tantus calor luxurie q̄ mulieres non sufficiebāt̄ viris nec viri mulieribus: sed vn' vir habitabat cū alio & vna mulier cū alia: inde vocatū est peccatū sodomiticū quod est contra natu ram: quod non debet per os noiari: quia fedat aerē. Dens voluit ipsum probare: & trāsmisit tres an gelos in illa ciuitate in forma iuuenū pulcherrimoz: & hospitauerūt in domo sua. Quī igit̄ ribaldi ci uitatis sc̄iuerūt: venerūt ad domū suā: & voluerunt habitare cū illis angelis: & tunc ille vidēs hoc ha bebat tres puellas formosas & dixit eis vt acciperēt eas & facerēt ad libitum & dimitterent̄ angelos. Ipsi noluerūt capere filias: & dixerunt q̄ haberēt angelos: et tūc angeli recesserūt. Et de' vidēs h̄ destruxit totā ciuitatē. ecce sententiā de lotb. Job fuit qdā vir inter ceteros multū patiēs: et de' vna diez̄ imenit̄ diabolū. et dixit ei. Sū venis sat̄bana. Ego circuiui totū mūdū. Et non reperisti sermz

meū iob dixit dñs. Nimis firmasti eū dixit satbanas. Do tibi potestātē sup oīa bona que habet dicit dñs absq; aīa. bene dixit diabolus. ꝛ tūc cōuertit se in similitudinē fulguris ꝛ occidit ei omnes oues vaccas ꝛ omnia aīalia. Et venerūt popliones nūcj ꝛ dixerunt. Dñe fulgur occidit oīa aīalia vestra. Et tunc ipse dixit. Dominus dedit dñs abstulit: qꝛ sic ei placuit: sit nomē domini benedictū. Postea ipse habebat septē filios ꝛ septem filias: ꝛ vna diez prandebāt in quodā palatio soli: satbanas venit ad modū venti ꝛ subuertit totū palaciū supra eos ꝛ mortui sunt. Nūcj venerūt ꝛ dixerunt ei: tunc ipse dixit vt prius. Et inde amisit oīa bona sua ꝛ deuenit in tātā paupertatē qꝛ oportuit ipꝛ cubare in fi mo. ꝛ ex eo generati sunt vermes ꝛ pediculi. Insuper a ppria vrozē cum verbis derisioꝝ stimulatꝫ Tandē deꝫ vidēs patientiā suā restituit ei oīa bona que habebat prius ꝛ posuit ipm in altiori statu qꝫ esset pꝛus. Et postea mortuꝫ est ꝛ factꝫ fuit sc̄tūꝫ. ꝛ h̄ est sententiā de iob. Salomon fuit sapientior mūditā qꝫ qñ fuit electus rex isrlꝫ fuit i magna tristitia cogitādo q̄liter posset gubernare regnū suū qꝫ populus israel erat terribilis. iō quotidie rogabat deū. vt sibi veller dare sciam ꝛ sapiam. Et tunc deꝫ vidēs bonā voluntatē suā mādauit ei qꝫ eligeret vñū de tribus. s. qꝫ esset ditior mūdi vel pulchrꝫ or vel sapientior. Ipse elegit sapiam: vt posset regere ꝛ pacificare populū suū sibi cōmissum ꝛ optie rerit. Sz male finiuit dies suos: qꝫ deprauatꝫ a mulieribꝫ incidit in ydolatriā vt dicunt theologi ꝛ h̄ est snia de salomone. Abrahā fuit multū bonus ꝛ sc̄tūꝫ ꝛ bebat vrozē suā vocatā sarrā. ꝛ erat multū antiqꝫ ꝛ nō debāt pueros. Deꝫ vidēs fidē ꝛ bonitatē mādauit sibi pꝫ āgelū qꝫ ipse bitaret cū vrozē sua ꝛ generaret vñū filiū. s. ysaac. Abrahā credidit angelo imediate ꝛ dixit vrozī sue. ipā nō credēdo reputabat eū tāqꝫ fatuū ꝛ angelo nō credidit. iō amota est vna lra a noīe suo. s. y. qꝫ dicebamꝫ sarray ꝛ mō dicimꝫ sarrā: si qꝫ abrahā credidit fuit augmentatū nomē suū ꝛ iō ponūtur duo a. postea iacuit cū ipā ꝛ genuerūt ysaac qꝫ interpretatꝫ risus. qꝫ ridēdo fuit genitꝫ ꝛ h̄ est snia de abrahā. Simeon fuit vnus hō qꝫ habuit firmā sp̄s: sperabat se visurū ibm xpm fuscꝫ mozeres: ꝛ ita factū fuit in die purificatōnis qñ n̄go maria detulit ibm ad tēplū vt p̄suetū erat in lege. Symeō accepit eū in vlnas suas ꝛ postea regratiatus fuit ei. ꝛ tūc fecit istū psalmū. Nūc dimittis seruu tuū dñe ꝛ hec est sententiā de simeone. ¶ **Construe| decꝫ |.i. bonoꝫ | hospitiꝫ | pbat | loꝫ. patriā | pbat | iob. dogma |.i. sapiētia | pbat | salomonē. fides | pbat | abrahā sp̄s | pbat symeona | illum hominem qui vocatur sic.**

Intitulat reliquos preconia singula solus

Omnia thobias pretitulatus habet

¶ Ibi ostendit quō thobias solus habebat omnes virtutes quas habebant oēs virtutes quas habebant oēs alij patres in simul. ¶ **Con. | singula preconia |.i. singule laudes | intitulat |.i. nobilitat | reliquos |.i. alios | thobias pretitulatus habet solus omnia | preconia sup. i. omnes laudes.**

Thobiam decorat elemosina latría firmat

Spes illesa fides: exequalis bonoꝫ

¶ In sequenti parte auctor: continuat laudare thobiam. ¶ **Construe| elemosina decorat |.i. nobilitat | latría |.i. seruuicium dei decorat thobiam | spes firmat |.i. thobiam decorat | fides illesa |.i. non corrupta decorat thobiam | bonoꝫ exequalis |.i. funebriis decorat thobiam.**

Et sacra hieronimi tradit translatio p̄ofam

Qualicunq; metro vindocinensis arat

¶ In ista pte auc. respōdet anteposite q̄stioni. Aliqꝫ posset dicere. Dñe a qꝫ habuistis istū librū inuenistis ne de capite vestro. Auctor: respōdet ꝛ dicit qꝫ b̄tūs hieronymus trāstulit de hebreo i latino postea ipse metrificauit ex vno vsu exámetro. ꝛ alio p̄támetro. ¶ **Con. | vindocinēsis |.i. magꝫ metro sup. breui vel longo | vt | p̄ sicut | sacra translatio hieronimi tradit.**

¶ Epistola marbei vindocinēsis ad bartholomeū turonēsis archiepm̄.

Ecclesie thuronensis aperit ouium speculatoꝫ

Et speculum p̄sul bartholomee faue

¶ In ista pte auc. p̄seqꝫ ꝛ inuocat aureliū ꝛ fauorē dñi ep̄i turonēsis ꝛ cōmēdat illū sic. O dñe bartholomee ep̄e Turonēsi. qꝫ es aper ꝛ altitudo sup illos qꝫ sunt i ep̄atu tuo. excellēs scia ꝛ moribꝫ: diligēs rector: ppli tibi cōmissi ꝛ speculū: qꝫ sicut in speculo respiciūt sp̄s rez: ita in te respiciūt boni mozes ꝛ bone vtutes: p̄co: te būliliter ꝛ deuote. vt des mibi fauorē vulgādī libꝫ meū p̄ ep̄atū tuū. ¶ **Co. dñe | bartholomee p̄sul |.i. ep̄s | aper |.i. altitudo | ecclesie turonēsi | ꝛ | speculatoꝫ |.i. diligēs gubernatoꝫ | ouū |.i. p̄sonaz tibi cōmissaz | ꝛ | speculū |.i. exēplū | faue |.i. da mibi fauorē qꝫ possis legē libꝫ meū sup. vs̄ bartholomeꝫ d̄ra bar qd̄ ē filꝫ ꝛ tholos qd̄ ē sūmitas ꝛ moys qd̄ ē aqꝫ qñ suspēdētis aquas.**

Nobilibus trabeatus auis: decus oꝫbis: honesti

Forma sacerdotum gemma lucerna gregis

¶ Dic auctor comēdat dñm bartbolomeū siue ep̄m q̄tū ad gen^o dicēs sic. O dñe bartbolomee tu es nobilitat^o a nobilib^o auis. scz parentibus: qz ex nobili patre ⁊ matre: tu es dec^o ⁊ bonoz toti^o populi. tu es flos bonestatis. tu es gēma ⁊ splēdor sacerdotū. tu es lucerna gregis. i. ppli: qz toti^o pplis lucet. ⁊ fulget tuis opib^o ⁊ virtutib^o. ¶ Q̄d. O dñe bartbolomee tu es sup. | trabear^o | .i. nobilitat^o | nobilib^o quis | .i. parētib^o tuis. tu es | dec^o | .i. bonoz | orbis | .i. seculi. tu es | forma bonestatis | .i. bonestatis | tu es | gēma | .i. lapis preciosus | sacerdotum | .i. presbyterorum. tu es | lucerna gregis | .i. populi lumen.

Cleri presidium: via pacis cuius honore

Cuius luce dies ingeminata stupet

¶ Dic auctor semp laudat dñm ep̄m. d. O dñe ep̄e tu es p̄sidiū ⁊ sustētamētū clericoz. tu p̄dicās pacē in tuo honore scia ⁊ splēdore pplis ammirat. ¶ Q̄d. O dñe bartbolomee. tu es | p̄sidiū | .i. defensor | clerici | .i. sacerdotū. tu es | via pacis honore luce cuius dies ingeminata | .i. duplicata stupet. ⁊ miratur.

Sol cuius radios vrb̄s martinopolis orbi

Commodat et totum patris honozat honoz.

¶ Dic laudat dñm ep̄m di. O dñe bartbolomee tu es sol qz sicut sol illuminat mūdū: ita tu illuminas totum populū: cui^o radios. i. bona p̄cepta ⁊ opera: vrb̄s. i. ciuitas martinopolis. q̄ est vna pars ep̄iscopatus ornat totū ep̄iscopatū. qz totus pplus honozatus est pro te. ¶ Q̄d. O dñe bartbolomee tu es | sol | .i. scientia | cuius radios | .i. bona p̄cepta ⁊ bonos mores | vrb̄s | .i. ciuitas | martinopolis | .i. sancti martini turonis | commodat | .i. tradit | orbi | .i. seculo | honoz patris honozat totum.

Es solis radius in quo concessit bonesto.

Forma puditie rara sed apta comes

¶ Dic auctor dirigit sermonem suum ad ep̄iscopum turonensem dicens. O domine bartbolomee tu es radius solis: qz sicut sol illuminat totū mundum. ita tu illuminas totum tuum ep̄iscopatū qd̄ vix reperitur in talibus personis. Tu es bonestus ⁊ castus seu pudicus p̄pter tuā scientias. ¶ Q̄d. O dñe bartbolomee tu es supple | radius solis: in quo forma pudicitie | .i. castitas | comes | .i. socia rara | .i. parua | sed apta | .i. conueniens | concessit bonesto | .i. bonestati

Es solis radius quo festiuatur alumno

Vindocinum turonis presule siue polus .

¶ Dic auctor laudando semper dominū ep̄iscopū inquit de ipso. O domine bartbolomee tu es radi^o solis: quia sicut radij solares manifestant solem: ita gratia veri solis. s. domini nostri iesu ep̄i manifestat in te. ergo p̄sul vindocinum de quo tu es oriundus festiuatur: ⁊ letatur. ⁊ turonis ciuitas de q̄ tu es ep̄s ⁊ tui ciues. polus etiā scz curia celestis letatur. ¶ Q̄d. O dñe bartbolomee tu es | radius solis q̄ alumno | .i. nutritio | vindocinum | .i. illud castrū de quo tu es oriundus sup. | festiuat | .i. letat | quo p̄sule | .i. ep̄o | turonis | .i. illa ciuitas de qua tu es ep̄s sup. festiuatur | polus | .i. celum letatur.

Es solis radius cui p̄sul auunculus agnus

In pastore fuit: in dominante minor

¶ Dic auctor cōtinuat laudare dñm ep̄iscopū dicens. O domine bartbolomee tu radius solis qui es illustratus a deo qui est verus sol: qui habuisti auunculū qui fuit ep̄s ante te: qui fuit agnus simplex dum erat ep̄s. ⁊ fuit minor humilis ⁊ pacificus dum dominabatur. ¶ Q̄d. O dñe bartbolomee tu es | radius solis: cui auunculus | tuus | p̄sul fuit agnus | .i. simplex | in pastore | .i. in gubernatione: fuit sup. minor | .i. humilis in dominante. i. quando dominabatur.

Hunc rea mors rapuit cuius dignissimus heres:

Tractas emerita scepra paterna manu

¶ Dic auctor recitat quomodo auunculus domini ep̄i mortuus est dicens. O domine bartbolomee tu habuisti vnū auunculū q̄ fuit ep̄s atēq̄ tu: quē mors rapuit siue oppressit: ⁊ tu tanq̄ heres iustissimus ⁊ dignus tali ep̄iscopatu ⁊ maiore: gubernas ep̄atum manu emerita. i. potestate iusta. ¶ Q̄d. O dñe bartbolomee tu es | mors rea rapuit hunc | .i. auunculū tuum | cuius | tu | heres dignissimus tractas | .i. gubernas | scepra | .i. dominationes | manu paterna | .i. patris | emerita | .i. iusta.

Te deus elegit vt ouilia dogmate pascas

Exemplo foueas commoditate iuues.

¶ Dic auctor reducit ad laudandum dominum ep̄iscopū dicens. O domine bartbolomee dñs elegit te: vt pascas ouilia: scilicet subditos dogmate id est doctrinis sacris tuis ⁊ predicationibus tuis.

et foueas tuos sacerdotes et clericos: et etiam omnes alios de episcopatu in formes bonis operibus et exemplis: et iuues eos comoditate. i. sanctitate: ut orationes tue iuuet eos intrare paradysum. ¶ **Construe.** Dñe bartholomee | deus elegit te ut pascas | .i. in formes | ouilia | .i. sacerdotes qui tenet curas alias | dogmate | .i. doctrinis et moribus: | foueas | .i. nutrias | exemplo | et iuues comoditate |

De deus elegit ut dispensare talenta

Tradita multiplici sedulitate velis

¶ **Q**d dñe bartholomee deus elegit te scilicet iustum honestum et sapientem: ut velis multiplicare et magnificare per sanctam predicationem talenta. i. precepta in ecclesia et dicere bonos sermones sedulitate multiplici. i. cum magna diligentia. ¶ **Construe.** D bartholomee | deus elegit te ut velis dispensare | id est ordinare | talenta | id est precepta et bonos mores | tradita | tibi | sedulitate multiplici |

De deus elegit vas nobile vas in bonore,

Clas speciale sibi: vas generale suis

¶ **Q**d dñe bartholomee deus elegit te vas nobile. i. personam sanctam honestam et nobilem specialem ac dilectam sibi: et generalem suis seruis: qui per predicationem tuam sanctam sunt in bono statu ammez et faciunt seruicium suum. ¶ **Construe.** D bartholomee | deus elegit te vas nobile | .i. personam nobilem | vas in bonore vas speciale sibi | et | vas generale suis | seruitijs supple. |

Cluue vale decus ecclesie dispone precanti

Portum naufragiuu pelle: medere rati

¶ **N**ic auctor inuocat auxilium dñi epi dicens. D domine bartholomee qui es decus ecclesie ego pro te disponas portum. i. ingenium meum in magna valentia: et pellas naufragium. i. ambiguitatem et obscuritatem ingenij mei precanti ac auxilium petenti: et medere rati. i. da michi auxilium: quoniam sum sicut nauis titubans et vacillans. ¶ **Construe.** D domine bartholomee qui es decus | .i. bonorum | ecclesie | uale | .i. valeas | dispone | .i. ordina | portum | .i. ingenium | precanti | .i. auxilium michi petenti | pelle | .i. remoue | naufragium | .i. periculum | medere | .i. medicina | rati | .i. naui uerse. |

Suscipe thobie titulos cum fratre decano

Ut timidum duplex stella serenet iter

¶ **N**ic auctor commendat opus suum dño epo et decano fratri suo dicens. D dñe bartholomee rogo te humiliter: ut tu digne velis recipere titulos thobie. i. libellum et sententiam quam feci de sancta vita thobie cum dño decano nobili fratre tuo: ut duplex stella. i. duplex lumē scilicet tui et decani: qui illuminatis totum mundum per uestram scientiam seruet et illuminet timidum id est ingenium meum. ¶ **Con.** D bartbo. | suscipe | .i. cape | titulos | .i. laudes | thobie cum fratre decano: ut duplex stella serenet | .i. clarificet | iter timidum |

Gaudeo luce noua vos prelucescere: quippe

Sol nitet in geminis cetera signa vacant

¶ **Q**d dñe bartholomee gaudeo multum vos prelucescere et fulgere titulis et virtutibus qui fulget in uobis que nunquam in alijs fulserunt excellenter. Primo habetis multas virtutes et titulos quos alij prelati nunquam habuerunt. et sicut sol nitet in geminis. i. in illis signis quoniam est resplendens quod alia signa vacant. i. non vident nitere respectu illius signi: ita dico quod sol. i. deus gloriosus qui est Christus nitet in uobis duobus per suam gratiam ita excellenter quod ceteri prelati vacant. i. non vident respectu duorum vestrorum. ¶ **Con.** ego magister mattheus uide docinensis sup. | gaudeo | vos prelucescere | .i. refulgere | noua luce. quippe | .i. certe | sol | .i. deus | nitet | .i. resplendet | in geminis | .i. in uobis duobus | cetera signa vacant | .i. non vident nitere respectu illius signi. |

Sol nitet in geminis: qua veri gratia solis

Lampade virtutum vos beat augeat alit

¶ **Q**d dñe bartholomee et decane sol id est gratia dei fulget in uobis. i. deus letificat vos claritate virtutum et bonorum morum: et augeat vos. i. famam uestram: talit vos alimento diuino et spirituali. ¶ **Con.** o bartholomee et decane supple. | sol | .i. gratia dei | nitet | .i. resplendet in geminis | id est in uobis duobus | quia gratia veri solis | id est dei | beat | .i. beatificat | et augeat | .i. auget | talit | id est nutrit | vos lampade | id est claritate | virtutum |

Cluue felices fratres quos corpore solo

Esse duos eadem mens probat vnus amor

¶ **Q**d dñe bartholomee et decane qui estis duo fratres: rogo deum ut uiuatis feliciter et bona tranquillitate quos vna mens et vna voluntas et vnus amor probat esse duos in solo corpore: quoniam tantum diligit vos quod videt breuiam mentem et vnam voluntatem: quia quicquid vnus vult etiam alter consentit. ¶ **Co.** D fratres | uiuite felices quos ea

deni mens probat esse duos solo corpore: et quos sup. | vnus amor probat esse duos | solo corpore.

Cos duo vos vnum: miroz duo corpore mente:

Cnum dimidium corpore mente cobit

Qd dñe bartholomee. vos et dñs decanus estis. duo testis vnum. due in corpore et vñ in mēte et vo lumate: qz videmini habere vnā mentē et vnā voluntatē: et miroz multū qualiter duo in corpore sunt vñ in mente et quomōdō vos sitis duo corpora distincta. i. duo indiuidua bñtia vnā mentē et voluntatē ita concoredam: sed indiuiduum. i. distinctio corporalī cobit vos habere vnam mentem. **¶** Lonstrue **D**omine bartholomee et decane | miroz vos lesse duo et vos | esse vñū | vos | in q̄ est | duo corpore sed | vnum | mente | diuiduum | .i. medietas | corpore cobit mente | .i. cum mente.

Cos ergo vestra precor plantatio vester amicus

Portus in timidum confoueat inops

Qd domine bartholomee et decane ego sup. plaratio vestra. i. fui nutritus in domo v̄ra cū v̄ra patria: et nutriuiſtis me sicut terra nutrit plantam et sum amicus vester. et sum multum inops portus. i. ingenij nisi confoueat et ideo si placet roboretis timidū et debile. **¶** Lon. ego magister matheus vindocinensis vestra plantatio. i. vester seruus | amicus. i. vester amic⁹ | inops. i. indigēs | port⁹. i. ingenij impronisi | confoueat. i. nutriatis me supple. | timidum. i. debilem ingenio | precor vos.

Aspirate stilo nostro mendica fafelus

Freta fauore freti scandala nulla timet.

Qd domine bartholomee rogo vos q̄ aspiratis et detis intentus stilo meo. s. carmini meo qd feci de vita thobie: qz fafelus. i. ingenij meū mendicās. i. indigens auxilio freta. i. roborata seu ingenij roboratū. igitur ingenij de vili materia iutilificat fecit ouī. q̄ fecit libz de luxuria: et lucan⁹ de bellis. et qd valat illi libri: nihil. Ego nō sup. talis. priō feci libz de nobili materia: qz de vita thobie. vñ filiqua ē pillatura fabaz quā comedūt porci cū fursure et cū aq̄ calefacta. et iō liber. 8gi. pōt dici de porcorū filiis. i. de luxuria q̄ spectat ad porcos: qz recte luxuriosi sunt q̄ si porci: qz sicut porci ex nimia comesti one abūdāt in coitura tales boies. h̄ vult dicere: et magn⁹ pudor ē fuisse stilū. i. dedisse et inclinare ingenij et intellectū fauillis pirreis. i. illi materie vili. s. d. luxuria de q̄ ē liber ouī. vñ luxuria p̄t cōpari ad fauilla: qz sic fauilla ignis ē calidior: ita luxuriosi sūt calidi. vñ nō sup. talis dñe bar. imo feci libz de pulchra et honesta matia i q̄ mlti iuuenes addiscāt bonos mores: et bonā vitā. s. in vita thobie et i docu mētis suis. et etiā placeat tibi dare mibi licētiā publicādi vt carmē meū. i. libell⁹ me⁹. legat. pirre⁹ d̄z a pir qd ē ignis: et ē illd̄ minimū qd̄ erit p̄ caminū. **¶** Lō | pudor. i. necūdia ē | ibiare. i. anbelare | filiqs porcorū. i. pilaturis fabaz et | pudor ē inseruisse stilū. i. materiā | fauillis pirreis. i. illi materie vili.

Porcorum filiquis pudor est inbiare fauillis

Pyrreis pudor est inseruisse stilum

Hic auc. pbat q̄ sup. liber debeat legi. d. **D**ñe bar. magn⁹ pudor ē inbiare filiqs porcorū. i. magn⁹ pudor ē qñ aliqs libz de vili materia iutilificat fecit ouī. q̄ fecit libz de luxuria: et lucan⁹ de bellis. et qd valat illi libri: nihil. Ego nō sup. talis. priō feci libz de nobili materia: qz de vita thobie. vñ filiqua ē pillatura fabaz quā comedūt porci cū fursure et cū aq̄ calefacta. et iō liber. 8gi. pōt dici de porcorū filiis. i. de luxuria q̄ spectat ad porcos: qz recte luxuriosi sunt q̄ si porci: qz sicut porci ex nimia comesti one abūdāt in coitura tales boies. h̄ vult dicere: et magn⁹ pudor ē fuisse stilū. i. dedisse et inclinare ingenij et intellectū fauillis pirreis. i. illi materie vili. s. d. luxuria de q̄ ē liber ouī. vñ luxuria p̄t cōpari ad fauilla: qz sic fauilla ignis ē calidior: ita luxuriosi sūt calidi. vñ nō sup. talis dñe bar. imo feci libz de pulchra et honesta matia i q̄ mlti iuuenes addiscāt bonos mores: et bonā vitā. s. in vita thobie et i docu mētis suis. et etiā placeat tibi dare mibi licētiā publicādi vt carmē meū. i. libell⁹ me⁹. legat. pirre⁹ d̄z a pir qd ē ignis: et ē illd̄ minimū qd̄ erit p̄ caminū. **¶** Lō | pudor. i. necūdia ē | ibiare. i. anbelare | filiqs porcorū. i. pilaturis fabaz et | pudor ē inseruisse stilū. i. materiā | fauillis pirreis. i. illi materie vili.

Sumitur bec veteri nouitas et lege legēda

Et patrum veterum testificatur apex

Quaḡ responderet cuidā q̄stioni q̄ posset fieri. Aliqs posset dicere. **D**ñe bartholomee vbi inuenistis vos istā vitā thobie et a quo accepistis. **I**p̄e respōdet et dicit q̄ ip̄a ē in veteri testamēto. et ab illo accipit ip̄az: vt aper et altitudo igenioz v̄ez testificat et prebet. **¶** Lō. | bec nouitas. i. ista materia de nouo coposita | sumitur. i. capitur | legenda. i. digna legi | ex lege veteri. i. ex antiquo testamēto | vt | pro sicut: sicut | apex. i. altitudo | veterum patrum testificatur. i. prebet testimonium.

Transfert hieronimus. et ponit beda: matheus

Metrificat. reprobat liuor: amicus habet

Senia est ista. Semel brūs hieronim⁹ trāstulit istū libz de hebreo i latinū. qd̄ az p̄ biter doctor in theologia q̄ vocabat beda sup̄ bñm hieronymū erposuit et ordinant ip̄z: de q̄ doctore legit: deuenit i tātā senectutē q̄ nihil videbat: et tūc cepit quēdā gartionē q̄ erat nepos suus q̄ ducebat ip̄z q̄ volebat: et qñ ibāt p̄ villā beda bñ cognoscebat i qua platea ip̄i erāt et tūc petebat nepoti suo si ibi erāt gētes et ip̄e dicebat ita vt nōz: qñ erāt iste beda bñ d̄dicabat catholicā fidē p̄ vnā v̄l p̄ duas bozas et postea

Sententia est talis. tpe cuiusdam regis qui dicebatur salmanasar tbobias erat captiuus ⁊ dabat tributū regi vel domino suo p vita vt habitaret in patria sua sicut faciebāt iudei qñ morabantur in regno francie: quilibet dabat vñū florenū p tributo. Sic erat tbobias ⁊ timebat deū mente firmis: sicut etiam spe cōcomitante maxima. **¶** Lon. tbobias supple captiuus tempore regis recolit deum mente honesta ⁊ timet eum spe concomitante. i. sociante quia habebat bonam spem.

Ridet in aduersis: virtus non frangit honestum

Propositum merce prosperitatis byems.

Sententia est talis. In boie iusto ⁊ sc̄to ⁊ firmo virtus. i. anim⁹ firm⁹ ⁊ cōstās ridet in aduersis. i. gaudet dñs pmittit q̄ beat tribulationē in isto seculo quod bebāt sc̄ti martires q̄ gaudebāt in amaritudine bus ⁊ angustijs suis: sic faciebat tbobias: qz gaudebat in tribulationib⁹ suis. Sciebat enī q̄ de facie bat ad ip̄s pbandū. Et postea dicit auctor: qz byems. i. cupiditas diuiciarū remotarū nō tollebat ppositū honestū. **¶** Lō. virtus. i. anim⁹ firm⁹ sup. ridet. i. gaudet in aduersis. i. in tribulationib⁹ | byēs. i. cupiditas. p̄sp̄itatis merce. i. remote nō frangit. i. nō remouet ppositū honestū. i. firmus ⁊ comitans.

Nomine passa dei redolet tribulatio pascit

Passio delectat le sio pena sapit

Sententia est talis. Tribulatio ⁊ aduersitas est passa nomine dei. i. honore dei redolet. i. placet sibi passio placet ei. ⁊ angustia placet ip̄m lesio delectat ip̄m. i. quando aliquis ledebat ip̄m delectabatur. Pene etiam erant sibi sapide propter deus. **¶** Lon. Tribulatio passa nomine dei redolet. i. placet passio pascit ip̄sum supple lesio delectat ip̄sum pena passa nomine dei sapit.

Captiuus partitur opes. premitur generali

Damno nō propria perditione dolet

Sententia est talis. Tbobias fuit textor ⁊ qcqd lucrabat dabat ⁊ diuidebat paupib⁹ ⁊ qñ ret' vidit hoc ipse remouit ei qcqd bebāt. qz viderēt q̄ ip̄e dabat ⁊ diuidebat alijs iudeis captiuis: tūc ip̄e pressus fuit generali dāno: qz dānū fuit oib⁹ paupib⁹ q̄b⁹ dabat habūdāter ⁊ sp̄gebat diuitias. Et postea auctor dicit q̄ ip̄e nō dolebat de pditōe. ppria. i. nō dolebat in q̄rū remouebāt sibi diuitie. s; in q̄rū remouebāt paupib⁹ q̄b⁹ ip̄e distribuēbat q̄tidie. **¶** Lō. tbobias sup. | partit | opes | suas sup. captiuus. i. paupib⁹ | p̄mit | i. versatur | in dāno generali nec | p̄ | ret' non dolet propria perditione.

¶ De charitate tbobie.

Visitat infirmos. tristes solatur. egenis

Condolet in membris gaudet amare caput

¶ Et qz sententia est plana. **¶** Lōstrue. Tbobias supple visitat infirmos solatur. i. cōsolatur tristes condolet. i. compatitur egenis: i. indigentibus | gaudet amare caput. i. christum in membris. i. in pauperibus: quia deus est caput ⁊ pauperes sunt membra sua.

Triplici compatitur ope. rebus dogmate corde

Corde gemit firmat dogmate rebus alit

Sententia est talis. Tbobias habebat compassionem triplici opere. scilicet rebus dogmate ⁊ corde ip̄e gemebat corde quando non poterat eos iuuare infirmabatur dogmate quando videbat eos errare: ⁊ docebat eis legem veri dei. alebat rebus pauperes. id est elemosinis. **¶** Lōstrue. Tbobias supple compatitur. id est habet compassionem triplici auxilio. scilicet rebus dogmate ⁊ corde gemit corde: firmat dogmate: alit rebus.

Est cultor fidei quam circumcisio nostri

Preuia baptismi concelebrare solet

Sententia est talis. Tbobi. erat magn⁹ cultor fidei. ⁊ in antiq̄ testō colebāt circumcisioē q̄ fuit ante baptismū nr̄m. Et scias qz qñ faciebāt circumcisioē accipiebāt pueros ⁊ ponebāt priapū illoz sup̄ qdā scinsoziū mūdū ⁊ cū cutello marmoreo remouebāt sibi sp̄uriū: ⁊ ponebāt vñū cūpū subr' vt sanguis caderet infra: ⁊ ip̄i dabāt bibere paternis suis: ⁊ dicebāt q̄ illō remāebat p̄m origiale: qd̄ tñ ē falsū imo baptism⁹ nr̄ remouet: ⁊ hoc dicit tbobias magn⁹ cultor circumcisionis. **¶** Lō. Tbobias sup. ē cultor fidei quā circumcisio: preuia. i. prius vadens | nostri baptismi solet concelebrare. |

¶ De fuga apostasie.

Herusalem maturat iter gentilia spernit

Sacra deo sese sacrificare studet

Sententia est talis. Tbobias recessitā quadā ciuitate in q̄ erat ⁊ iuit hierusalem: ⁊ vidit gen

tes paganas facere sacrificia pagana & adorare ydola sua: & spreuit multum illa sacrificia. qz erant contra deum: & noluit unquam sacrificare nec adorare illa: sed studebat quantum poterat se sacrificare. i. se cum deum facere & adimplere ea que erant ad laudem ipsius. ¶ **Co. thobias sup.** | maturat iter hierusalem | & spreuit | .i. respuit | sacra | .i. sacrificia | gentilia | .i. illa gentium: & studet sacrificare sese deo. Nota qd sese positus in textu est vna dictio per se: & declinatur in illis casibus in quibus sui detinet se. Et declinat sic accusatiuo sese. ablatiuo a sese. & pluraliter accusatiuo sese. ablatiuo a sese.

Ad vitulos quos hieroboam rex fecerat ire

Horret apostaticos increpat arcet iter

Sententia est talis. Thobias horrebat. i. refutabat adorare illos vitulos auri quos hieroboam rex hierusalem faciebat adorare sue genti: & increpabat apostaticos. i. redarguebat illos qd adorabant illa ydola & horrebant ipsos vt non iret apertius adorare ¶ **Co. thobias sup.** | horret | .i. respuit | ire ad vitulos | .i. ad ydola | qd hieroboam rex | hierusalem | fecerat arcet | .i. remouet | increpat apostaticos | .i. excommunicatos.

Fictilibus latrām prefert: ydolatria fordet

Sordet vt auctori preficiatur opus

Sententia est talis. Thobias pferrebat latram. i. seruitium dei fictilibus. i. illis ydolis que erant fomenta viciozum ydolatrie. i. illa cultura illozum deozum sordet. i. fetet. sordet inquit vt opus preficiatur auctori. ¶ **Construe.** thobias supple | prefert | .i. preponit | atriam | .i. sacrificium dei | fictilibus | .i. illis ydolis | ydolatria | id est illud peccatum | sordet | .i. fetet ei supple. sordet inquit | vt opus preficiatur | id est preferatur | auctori | suo supple. scz deo.

Plures esse deos negat: vnum predicat: vnum

Laudat. vt vnus omnia laude metat

Sententia est talis. Thobias negabat esse plures deos: qz illi pagani ponebant plures deos: et predicabat vnum deum tantum: & laudabat vnum deum mente bona vt metat oia id est acquirat gloriam paradisi laude vnus dei ¶ **Con. thobias sup.** | negat plures deos esse. predicat vnum | scz deum | laudat vnum | & oia laude vnus dei supple. et | vt metat | id est acquirat paradysum supple.

Oditi: amat: reprobati: probati: execratur: adorat

Crimina: iura: nephas: fas: simulacra: deum.

Sententia est talis. Thobias semp habebat in odio crimina: amabat iura: reprobabat nephas. i. re non licita fieri probabat pbas. i. omne licitū fieri. ipse excommunicabat simulacra. id est illa ydola et adorabat deum ¶ **Construe.** | thobias sup. odit crimina: amat iura: reprobat nephas | .i. illicitum | pbat fas | .i. licitū | execratur | .i. excommunicat | simulacra | .i. ydola | adorat deum |

Fas: simulacra: deum: probati: execratur: adorat:

Crimina: iura: nephas: oditi: amat: reprobati:

Ista duo metra dicunt idem cum duobus precedentibus: sed auctor transfudit ipsa ad ostendendum se esse bonum metricatorē. ¶ **Con. thobias | sup. probat fas | .i. licitū fieri | execratur | .i. excommunicat | simulacra | .i. illa ydola | adorat deum: crimina reprobati: amat iura: odit nephas.**

Seminat: auget: alit: exterminat: arguit: arcet:

Dogmata iura decus scismata probra dolos

Sententia est talis. Thobias continue augendo cultum diuinum arcebat & exterminabat arguendo factis dogmatibus. i. documentis scismata dolos & probra. i. turpitudines populi. obseruando semper iura & docedo sanctis operibus. ¶ **Construe.** thobias supple | seminat dogmata | .i. documenta | decus | .i. pulchritudo | auget | .i. augmentat | iura | .i. dei supple | exterminat arcet | .i. destruit | arguit | .i. reprehendit | scismata | .i. diuisiones | probra dolos | id est turpitudines.

Scismata probra dolos exterminat arguit arcet

Dogmata iura decus seminat auget alit

Et qz ista duo metra cum duobus precedentibus idem in sententia sonant: prout auctor superius in aliquibus metris taliter vsus est ad ostendendum se fore bonum metricatorē: ideo &c. ¶ **Construe. thobias sup. arcet arguit exterminat dolos & probra scismata | & seminat dogmata: alit auget decus iura.**

De lucerna verbi & exempli.

Qlateat iubar in tenebris geminata lucerna
Thobie titulos preradiare facit

Sententia est talis. Lucerna geminata. s. predicationes & opa faciunt preradiare thobiaz. i. pre

alijs lucere titulis: vt iubar ⁊ sanctitas ⁊ sapia sua nō lateat in tenebris. i. in ipso non sit abscondita.
 ¶ Con. [Lucerna geminata]. i. laus duplex. s. bona opa ⁊ sc̄a p̄dicatio [facit p̄radiare]. i. fulgere
 [titulos]. i. laudes [tbobie:ne]. p̄vt ⁊ nō vt [iubar]. i. claritas [nō lateat in tenebris]

Prima lucerna patet fermone: secunda cboruscat

Exemplo: quod ait lingua fatetur opus

¶ Sententia est talis. Dicitū est q̄ tbobias fulgebat duplici lucerna: mō dicit q̄ p̄lina p̄tz fermone
 i. sacra p̄dicatioe. ⁊ sc̄da exēplo: q̄ illud qd̄ faciebat ⁊ cordabat bñ suis sermonibus: q̄ sicut p̄dicabat
 ita faciebat. ¶ Construe. [Prima lucerna patz fermone]. i. verbo [sc̄cūda cboruscat]. i. resp̄ndet
 [exemplo op̄]. i. operatio fatetur illud supple. quod lingua ait.]

Exemplo legitur doctrina quod edocet actu

Consolidat mentis expositiua manus

¶ Gn̄ia ē talis. Sc̄ta doctrina tbobie legif. i. cognoscif exēplo. q̄ dabat bonū exēplū: ⁊ faciebat qd̄
 p̄dicabat. Et man⁹ expositiua mētis sue plena pietate indicabat bonā mentē suā in dando elemosy-
 nas: q̄ sicut cognoscunt boies: ⁊ mētes pie confirmant actu qd̄ docēt: ⁊ sic erat in tbobia: q̄ dabat
 h̄c quid hēbat. ¶ Con. [doctrina tbobie sup.]. legif. i. cognoscif [exemplo. man⁹]. i. operatio [exposi-
 tiua]. i. ordinatiua [mētis]. i. cogitatiois [consolidat]. i. firmat [qd̄ docet actu]. i. facto.

Hoc doctore deum recolit iudea deorum

Cultus abes rectum militat error abit

¶ Gn̄ia est talis. iudea. i. illi qui erant in terra illa colebant ⁊ honorabant deū sanctis documētis et
 sanctis p̄dicationib⁹ tbobie: ⁊ dimittebant illos deos ⁊ illa ydola q̄ ibi colebant: ⁊ sic rectū. i. iusti-
 cia regnabat: ⁊ error abijt sanctis p̄dicationib⁹ ⁊ operationib⁹ suis. ¶ Con. [iudea] illa patria vel ille
 gentes que erāt in ipsa [recolit]. i. honorat [deū hoc doctore]. i. tbobia. [cultus deoz abest]. i. defici-
 cit [militat]. i. equitat [rectum. error abit]. i. deficit.

Dum redit annorum ternarius erogat omnes

Primitias decimas compatiēte manu

¶ Gn̄ia est talis. Tbobias in fine triū annoꝝ soluebat bene ⁊ plene primitias ⁊ decimas bonoz suo
 rū manu cōpatiente ⁊ iuuante. Sū in antiquo testō ip̄i soluebant primitias ⁊ decimas appellabant
 primitias primos fruct⁹ oim rerū suarū: ita q̄ qñ ip̄i habebāt vni iumentū qd̄ nūq̄ habuerat pullū
 ip̄i dabāt primū deoz: qñ in aliquo agro nō fuerat vñq̄ seminātū bladū: p̄lina ānata erat deoz: da-
 bant p̄bytero legis: ⁊ sic de oibus reb⁹ suis: nō faciebant hoc nisi semel in vita sua nisi vellēt. Sꝫ
 tbobias dabat de trib⁹ annis in trib⁹. ¶ Cō. [ternari⁹]. i. numer⁹ triginta ānoꝝ [redit] [tbobias sup.
] [erogat]. i. dat amore dei [oēs primitias ⁊ decimas manu cōpatiente]. i. habēte cōpassionē.

Profelitos alienigenas sustentat ad bozam

Seminat et spargit vt sine fine metat

¶ Gn̄ia est talis. Tbobias iuuabat seu sustentabat elemosynis suis iudeos extraneos ⁊ p̄selitos. id
 est paupes alienigenas. i. de aliena terra: ⁊ seminabat in isto seculo elemosynas: ⁊ dabat debita boza
 vt meteret in paradiso sine fine: i. regnū dei acquirebat qd̄ nō habebat sine. Construe. tbobias sup
 ple [sustentat]. i. sustinet [p̄selitos]. i. paupes [alienigenas] [sc̄z gentes ex terra aliena] [seminat ad
 bozam ⁊ spargit] [ad bozam supple] vt metat sine fine.]

Condolet afflictis: miseris blanditur egenis

Quas dispergit opes multiplicare studet

¶ Gn̄ia ē talis. Tbobias p̄dolebat dolore afflictioꝝ ip̄e blādiebat misis dulcib⁹ v̄bis. p̄fortabat eos
 ⁊ sp̄gebat opes. i. diuitias egenis. i. paup̄ib⁹: quas multiplicabat. i. quib⁹ ip̄e abundabat. ¶ Construe
 [Tbobias sup. cōdolet afflictis]. i. tormentatis [blanditur miseris]. i. consolatur [studet multiplicare
 opes]. i. diuitias [quas disp̄git]. i. diuidit [egenis]. i. paup̄ibus.

¶ De adolescentia tbobie.

Amq; pupillaris etas expirat honestas

Crescit et in messem surgit adulta seges

¶ Gn̄ia est talis. Etas puerilis ⁊ opa puerilia que erant in tbobia. exp̄iauerūt: bona opa
 ⁊ honestas ⁊ sc̄ritas i eo creuerūt: ⁊ mēs sua adulta. i. eleuata surgit i bonis opib⁹ ⁊ mo-
 ribus. ¶ Construe [etas pupillaris]. i. pueri [expirat]. i. morif [iamq;]. i. mō [honestas
 crescit res] [seminata supple. ⁊] [seges adulta]. i. magna [surgit in messem]. i. in bonis operib⁹.

Primeuis tunicis rosa dedignata teneri

Er̄it florifero cortice spirat odor.

¶ Senia ē tal. Sc̄t̄itas thobie dedignata teneri etate. s. puerili exiuit ī bona opa cortice florifero. i. ex thobia q̄ flozebat bonis st̄atib⁹: ⁊ odor. i. sapia spirauit. i. creuit. ¶ Lō. | rosa dedignata | .i. et uita | teneri | .i. p̄m̄enis tunicis | er̄it florifero | .i. florido | teneri. odor spirat | .i. crescit vel er̄it | cortice |

Rubigo p̄imeua perit maturioz etas

Emicat et fructum dissimulare negat

¶ Senia est talis. Rubigo p̄imeua. i. opus puerile perit. etas maturioz. i. firmioz emicat. i. resplendet p̄ bona opa: ⁊ negat dissimulare fructū. i. bonū fructū. ¶ Lon. | p̄imeua rubigo | .i. opus puerile | perit etas maturioz | .i. firmioz | emicat | .i. resplendet | ⁊ negat dissimulare fructū | .i. fingere bonū fructū

Est adolescētis etas suspectioz etas

Lubrica delicijs ebr̄ia legis egens

¶ Senia est talis. Etas adolescētis. i. pueri multū suspecta ⁊ dubia: qz nemo p̄t bene iudicare d̄ p̄nero quā fidē habebit: qz dicit Salomon in suis p̄uuerbijs q̄ quattuor sunt ignota boi: ⁊ vniū penit⁹ ignotū. Pr̄imū ē via nauis per aquā transeūtis. Sc̄dm̄ est via auis volātis p̄ aerē. Tertiuū ē via serpētis gradiētis sup̄ terrā. Quartū est via pueri quā penit⁹ ignoram⁹. Ista etas puerili lubrica: ⁊ qz stati est mala ⁊ stati bona: id̄ dicit̄ ysus. Qui p̄nero fuit nihil ipetrat: oia pdit. Silr̄ etas pueri est ebr̄ia delictis: ⁊ est indigēs legis ⁊ bone doctrine ac boni exempli ⁊ documētis. ¶ Lon. | etas adolescētis est suspectioz | ⁊ etas adolescētis in quā est | lubrica delicijs: egens | .i. indigens | legis |.

Ne plures habeat velut emissarius annam

Thobias sociam destināt esse thori

¶ Sententia est talis. thobias voluit accipere vxorē vt nō esset adulter: ⁊ nō esset ad modum emissarij. i. illius equi qui habet plures equas: sicut sunt isti adulteri qui habēt plures meretriculas: ⁊ id̄ destinauit ⁊ ordinauit annam eē vxorem suā. Construe | thobias destināt | id est ordināt | annā | id ē illam mulierem | esse sociam thori | id est lecti | ne p̄ro vt ⁊ non: vt non | habeat plures | vxores | velut p̄ro sicut | emissarius | .i. id est ille equus.

Non inuentiu veneris prolis amore

Uxoratur amat fructificare deo

¶ Senia est talis. thobias nō cepit seu nō p̄derit vxorē incētio seu amore lururie: s̄ amore plis bñ decimat fructificare deo. i. generare fructū destinātū ad fructū dei. ¶ Lon. | thobias sup̄ | nō vxoratur ardore icētio | .i. falso amore | veneris | .i. lururie: s̄ vxoratur | amore plis | .i. p̄genici amat fructificare deo |.

¶ De thobie ⁊ anne matrimonio.

Et adolescentis frenata licentia sponso

Sponsa datur iusto sobria: parq; pari

¶ Senia est talis. Licētia adolescētis erat frenata. i. restringebat ⁊ refrenabat malos appetit⁹ carnales: ⁊ sponsa data fuit sp̄so sobrio. s. anna data fuit iusto. s. thobie: ⁊ p̄ decus fuit parit⁹: qz abo erāt pares. ¶ Lō. | Licētia | .i. volūtas | adolescētis | .i. thobie | est frenata | .i. habēs frenū | sponsa | .i. anna | sobria | .i. bñ mēsurata | datur iusto: qz pro | ⁊ par datur pari |.

Nubere virtuti virtus letatur honestas

Baudet honestatis comparis eē comes

¶ Sententia est talis. Virtus gaudet ⁊ letatur nubere virtuti. āna virtuosa letatur nubere virtuti. La diūgi viro virtuoso. s. thobie: ⁊ honestas. i. mulier honesta gaudet esse comes honestatis id est boni honesti compari sibi. ¶ Lon. | virtus | .i. virtuosa | letatur nubere virtuti | .i. virtuoso. ⁊ est ibi vna figura que vocat̄ andiadis que habet fieri qñ substantiū resoluitur in adiectiuum vt virtus in virtuosa ⁊ honestas gaudet esse comes honestatis comparis | id est similis.

Consonat et redolet melius iunctura bonorum

Beatior est flos cum flore colore color

¶ Senia est talis. Unio bonoz cōsonat ⁊ p̄cordat ⁊ redolet meli⁹ q̄ unio vni⁹ boni ⁊ vni⁹ p̄auit: ⁊ flos s. thobias florib⁹ bonis operib⁹ est gratior cū flore. i. cū anna flozēs bonis operib⁹ ⁊ virtutib⁹. ¶ Lō | fr̄ue | iunctura | .i. unio bonoz | cōsonat | .i. p̄cordatur ⁊ redolet | .i. sentit bonū | meli⁹ est flos | .i. gratior | cū flore: ⁊ color est gratior cū colore | .i. thobias efficebat magis gratus cum anna florida.

Er̄go relatiuo consensu pudoris

Conceptit emeritum carcere prodit onus

¶ **S**nia est talis. Cella pudoris. i. anna pudica & casta ꝓcepit puerū a tbobia ꝓsensu relatiuo. i. mutua voluntate vtriusq; parētis: ꝓsensus relatiu' vocat qñ vtracq; ps ꝓcordat eādē voluntatem sic erant isti: quia āna volebat fructificare deo: & tbobias fil' r on'. i. fruct' emerit' ꝓdit carcere. i. aduētū anne qz ipsa fecit vnū pulchrū filiū. ¶ **Q**lō. [Ergo cella] .i. camera [pudoris] .i. castitat' [cōcepit puerū sup] cōsensu relatiuo .i. mutuo [r on' emeritū] .i. fil' emeritus [ꝓdit] .i. erit [carcere] .i. de vētre anne.

¶ **N**atiuitas tbobie iunioris.

¶ **A**gricolam locupletat ager secunda maritum
 ¶ **E**roz progenie floridiorē beat

¶ **S**nia est talis. Tbobias erat agricola & anna erat ager & dicit ꝓ ager. i. anna locupletat agricolam. id est tbobiam progenie floridiorē. id est pulchris filijs & filiabus. ¶ **C**onstrue [ager] id est cāpus [locupletat] .i. facit diuitē [agricolam] .id est tbobiam [vroz] .id est femina [secunda] id est fertilis [beat maritum] suum sup. progenie floridiorē [id est multum florente].

¶ **S**oluitur in puerum partus patris equiuocatur

¶ **N**omine progenies sedulitate patris.

¶ **S**nia est talis. Factum fuit ꝓ anna peperit vnū puerū siue filiū pulchrū: ille fuit equiuocat' .i. equaliter vocatus noie patris sui scz tbobias: & hoc ꝓpria voluntate: qz ipse volebat ꝓ filius suus vocaretur sicut & ipse. ¶ **C**onstrue [partus soluitur in puerum: ꝓgentes] .i. filius [equiuocatur] .i. appel latur vel equaliter vocat nomine patris [sedulitate] id est voluntate [patris] scz tbobie.

¶ **S**ole nouus radius prodit lux lumine dignus

¶ **S**ol radio radius sole nitore nitōr

¶ **S**nia est talis. Radi' nou' .i. paru' tbobias ꝓdit sole. i. et matre sua: & lux .i. paru' tbobias ꝓdit. i. erit lumē. i. ex matre sua. Sol. i. pater est dign' radio. i. filio: & radi' .i. fili' est dign' sole. i. patre: et nitōr. i. fili' est dign' nitore. i. patre. ¶ **Q**lō. [nouus radi'] .i. paru' tbobias [ꝓdit sole] .i. ex matre sua & [lux] scz pu' tbobias ꝓdit sup. i. erit [lumen] .i. ex matre [sol. i. pater] dign' radio .i. filio. & [radi'] .i. filius est [dignus sole] .i. patre: & [nitōr] .i. filius est [dignus nitore] .id est patre.

¶ **V**ernat prole pater dignus prole patre dignum:

¶ **C**las figulo figulus vase parente puer

¶ **S**ententia est talis. Pater dign' vernat ple. i. filio. plis. i. filius vernat patre. vas. i. pu' tbobias q̄ erat sicut vas dign' figulo. i. p̄i suo q̄ erat sicut figulus figul'. i. pater est dign' vase. i. filio suo puer est dign' parente. ¶ **C**onstrue [pater dign' vernat] .i. filio [plis] .i. filius [vernāt patre] vas. i. pu' tbobias qui erat sicut vas est [dignus figulo] .id est patre suo qui erat sicut figulus. & pater ē [dignus vase] id est filio suo: & puer [est dignus] supple [parente] id est patre.

¶ **E**docet nunc tutela patris tenere tenozem

¶ **L**egis in excessum luxuriare vetat

¶ **S**nia est talis. Immediate sicut paru' tbobias fuit modicū magn' pater su' docuit ip̄m legere et tenere fidē: & veniit ip̄i luxuriare in excessum. i. in supbiam: nō expectando ꝓ eēt magn' vt faciunt aliq; q̄ nō docēt pueros suos donec sunt magni. ¶ **C**onstrue [tutela] .i. custodia [patris] edocet hunc .i. p̄ nū tbobias [tenere tenozē legis] & [vetat] .i. defendit [luxuriare] .i. crescere [in excessum] .i. supbia.

¶ **E**t timeat dominum dat primula dogmata certus

¶ **Q**uod domini timor est initiale bonum

¶ **S**nia est talis. Primū documentū qd dedit tbobias filio suo fuit ꝓ timeret dñm: qz ipse erat certus ꝓ timor est initiū ois bonitatis & ois sapie vt dicit psal. Initiū sapie timor dñi. ¶ **C**onstrue [tbobias sup. dat filio suo] primula [i. documenta] vt timeat dñm certus ꝓ timor dñi est bonū initiale.

¶ **T**bobias in ninuē progreditur.

¶ **I**nde venit ninuē genitorem prole maritum

¶ **C**oniuē cognatum concomitante tribu

¶ **S**ententia est talis. Tbobias recessit a hierusalem & iuit in ninuē: & duxit secum filiū suū & vrozem suam & progeniē suam. ¶ **C**onstrue Tbobias supple [venit inde] .i. post ninuē. i. illam ciuitate[m]: & hoc filio concomitante genitorem. id est patrem. [& hoc coniuē] .id est muliere concomitante [maritum] & hoc [tribu] id est progeute concomitante supple id est associante [cognatum]

¶ **S**acrilegos refugit conuictus deuouet escas

¶ **B**entales negat bis commaculare fidem

Sententia est talis. Quando thobias fuit niniue ipse fugiebat questiones illarum gentium que erant sacrilege. ⁊ nolebat comedere cum ipsis. ⁊ respuebat etiam escas gentiliū vt non macularet bis. i. illis conuenticulis. **C**onstrue. Thobias supple | refugit conuictus sacrilegos deuouet | .i. respuit escas gentiles: negat commaculare fidem bis.

Non conuenticulis horum commuicat. immo

Horret quos ydolis sacrificare videt

Sententia est. thobias nolebat precipare puenticulis. i. p̄d̄is illoꝝ gētiliū: imo horrebat siue respuebat illos paganos q̄s videbat sacrificare ydolis. **C**onstrue. Thob. sup. nō cōicat. i. nō p̄cipat puenticulis. i. p̄is conestionib⁹ | horꝝ | .i. gentiliū | immo | p̄ sed | horret | illos | q̄ videt sacrificare ydolis

Et quia corde deum vir iustus honozat honozem

Pensat honoze patris primipotentis apert

Sententia est talis. Et q̄ vir iustus. s. thobias honozat deū corde. iō apert. i. altitudo p̄mipotentis pensat. i. restituit honozem honozī patris. **C**onstrue. Et q̄ | thobias sup. | vir | .i. homo | iustus | .i. sc̄tus honozat deum | suo toto sup. corde | apert | .i. altitudo | primipotentis | .i. dei omnipotentis | p̄sat | .i. recompenlat honozem honoze patris.

Familiaritas thobie apud regem salmanasar.

Salmanasar dat ei diuino munere solus.

Et queat arbitrio liberioꝝe frui

Sententia est talis. Quidā rex qui vocabatur salmanasar concessit thobie diuina inspiꝝatione q̄ ipse posset frui libero arbitrio: quod nullus iudens habebat a rege p̄ter thobias: quia deus faciebat hoc ⁊ posuerat in corde regis. **C**onstrue. Salmanasar | ille rex | dat | .i. tribuit | ei | .i. sc̄z thobie | vt ipse thobias solus queat | .i. possit | frui | .i. vti | arbitrio | .i. voluntate | liberioꝝi. i. libera. ⁊ hoc dico supple | munere | .i. dono | diuino | .i. dei.

Regis in aspectu placet huic extendit babenas

Non reliquis regis gratia regis amor

Sententia est talis. Thobias placebat in aspectu regis. ⁊ gratia eius se extēdebat circa eum solum dādo sibi libertatē ⁊ nō alijs. **C**onstrue. Thobias supple | placet in aspectu | .i. visu | regis | sc̄lis salmanasar | gr̄a regis. amor regis extendit huic | sc̄licet thobie | babenas | .i. libertatē | nō reliquis. i. non alijs

Cognatis dispergit opes precepta salutis:

Predicat ⁊ geminat proximitatis opem

Sententia est talis. Thobias dispensabat opes cognatis suis. i. dabat eis ad comedendū ⁊ bibendum ⁊ predicabat eis opera salutis siue docebat eis precepta legis dei geminabat opem proximitatis. **C**onstrue. Thobias sup. | dispergit | .i. diuidit | opes | .i. diuitias suas | cognatis | suis sup. | predicat precepta salutis: ⁊ geminat | .i. duplicat | opem | .i. auxilium | proximitatis | siue supple.

Est lingue cognata manus documenta maritat

Rebus honestati coniugat oris opes

Sententia est talis man⁹. i. bona op̄ io est cognata lingue. q. d. q̄ faciebat de facto illud quod dicebat de lingua ip̄e maritabat documēta rebus. i. sicut dicebat faciebat ⁊ opes oris coniugabat honestati. i. sua v̄ba sonabant honestatem mentis. **C**onstrue. | manus | .i. opario bona est | cognata lingue | .i. thobie | maritat | .i. coniungit | documēta rebus coniungat | .i. coniungit | opes | .i. diuitias | oris honestati

Sic mentes recreat corpora dogmate mentes.

Corpora subsidio pascit vtroq; deum

Sententia est talis. Thobias recreabat. i. reformabat ⁊ iuuabat corpora ⁊ mētes. ⁊ ip̄e iuuabat corpora subsidio. i. iuuamine corporali siue sustentamento corporali ⁊ aias seu mētes dogmatis: ⁊ bonis morib⁹ pascebat deū vtroq;. **C**onstrue. Thobias supple | recreat | .i. reficit | sic | .i. taliter | mentes ⁊ corpora recreant in quā | mētes | .i. aias | dogmate | .i. doctrina | ⁊ corpora subsidio | .i. iuuamine | ⁊ pascit deū vtroq;. i. dogmate ⁊ subsidio. i. vni ⁊ altero.

Defunctos sepelit viuos sustentat ⁊ omni

Obssequio pietas officiosa iuuat.

Sententia est talis. Thobias tempore suo sepeliebat mortuos ⁊ sustentabat viuos elemosinis danco potum ⁊ conestionē ⁊ pietas officiosa viget. i. vigorē h̄z omni obsequio. **C**onstrue. thobias sup. sepelit defunctos. i. mortuos | sustentat viuos: ⁊ pietas officiosa iuuat omni obsequio. i. omni seruitio

**Quadrata pietate iuuat: viuos ope: bustis
Defunctos: animas dogmat: membra cibis.**

Sententia est talis. q̄ t̄bobias iuuabat pplm quadruplici pietate. ipse iuuabat viuos ope. i. a uti-
lio ⁊ iuuabat defunctos bustis. q̄ sepeliebat eos qm̄ moriebant ⁊ iuuabat aias dogmate. i. sc̄tā p̄dis-
catidē ⁊ ēt iuuabat paupes cibis. i. epulis: q̄ cibabat ipsos. **¶ Lon. Tbo. sup.** | iuuat quadrata pietate
i. quadruplici pietate. iuuat inq̄ viuos ope | .i. auxilio: ⁊ iuuat defunctos. i. mortuos | bustis | .i. illis
vafis in quib⁹ ponunt mortui: ⁊ iuuat aias dogmate ⁊ iuuat mēbra pauperum cibis. i. epulis.

¶ De quattuor virtutibus cardinalibus.

Tbobie titulos virtutum quattuor auget

Gratia plus sapiunt lilia mixta rosis

Snia talis ē. Gratia q̄ttuor virtutū cardinaliū augebat ⁊ magnificabat laudes t̄bo-
bie ⁊ famā: quia ipse hēbat quattuor virtutes cardinales: q̄ sūt iusticia. tēperātia. p̄u-
dentia. ⁊ fortitudo ⁊ plures alies: sed ipse hēbat istas precipue. Et postea dicit q̄ lilia sapiunt plus. i.
habent meliorē odorē qm̄ sunt mixta rosis. **¶ Lon.** | gratia quattuor virtutum | cardinalium sup. | au-
get titulos | .i. laudes t̄bobie | lilia | .i. illi flores | mixta rosis | .i. cum rosis | sapiunt plus.

Tbobias rigidus sapiens consultus honestus

Est animo forti dogmata iure modo

Sententia est talis. T̄bobias rigidus. id est firmus forti aīo sc̄z in aduersitatibus suis erat sapiēs
dogmate. id est predicatione: ⁊ consultus iure. id est in factis suis: ⁊ honestus modo. i. vita ⁊ conuer-
satione sancta. **¶ Lon.** | T̄bobias est rigidus | .i. firmus forti animo | t̄bobias in quā est firmus dogma-
te t̄bobias inq̄ est consultus iure. ⁊ honestus modo. id est manerie.

Iustum iura: modus moderatum: dogmata doctum

Efficiunt fortem contribulata caro

Snia est talis. iura q̄ faciebat t̄bobias faciebant ipm̄ iustum: ⁊ modus. i. mensura faciebat ipm̄ mo-
deratū. i. mensuratū: ⁊ dogmata. i. documenta ipsius t̄bobie faciebāt ipsum doctū. i. sapientē ⁊ caro
t̄bobie contribulata. i. tribulationibus afflicta efficiebat ipm̄ fortem. i. constantē in aduersis. **¶ Lō.**
iura efficiūt iustū. i. t̄bobiam modus. i. mensura efficit moderatū. i. bene mensuratū dogma. i. docu-
menta efficiunt ipsum sup. | doctum | .i. sapientem | caro contribulata | efficit. i. facit ipm̄ fortem.

Quadrata virtute ratus templum salomonis

Quadratus poterit edificare lapis

Snia est talis. T̄bo. erat ratus. i. fortificatus quadruplici virtute. vt dictū ē ibi T̄bobie titulos
tutū ⁊ lapis quadrat⁹ erat t̄bobias q̄ hēbat q̄ttuoz virtutes cardinales q̄bus poterat edificare tēplū
alomonis. i. aiam p̄ bona opa q̄ est templū dei. **¶ Lonstr.** | lapis quadrat⁹ | ratus | .i. fortificatus q̄-
drata virtute. i. quadruplici v̄tute poterit edificare tēplū salomonis | .i. dei.

¶ T̄bobias in rages proficiscitur.

¶ Inde rages vrbem medorum tendit eunt:

Assistente viro coniuge prole tribu

Snia est talis. T̄bobias recessit a ninive. ⁊ accessit rages que erat ciuitas medoz: ⁊ p̄iūt
sua cū liberis ⁊ tota familia sua siue tribu iuerunt cū ipso. **¶ Lō.** | T̄bobias supple | tendit |
id est vadit inde. i. post | rages vrbem | .i. ciuitatem | medorum | .i. illorum gentium. ⁊ hoc | coniuge |
id est muliere | assistente. i. stante presente: ⁊ tribu | assistente supple | viro eunt. id est filio.

T̄bobiam mouet hic cognati visa gabeli

Pauperes misero condolet alma fides

Snia est talis. Quando t̄bobias fuit rages: ipse motus pietate erga pauperes gabeli cognati sui
voluit ei succurrere. ⁊ cōcessit ei pecuniā vt videbit̄ inferius. **¶ Lon.** | pauperes gabeli cognati visa
h mouet t̄bobia. fides alma | .i. sancta | condolet | .i. id est comparit̄ | misero | .i. gabelo qui erat paup. |

Nature fortuna potens preponderat bozret

Naturam sequitur lucra sophistica fauoz

Snia est talis. Aliq̄ ponūt fortunā esse deā: ⁊ dicūt q̄ sunt tres dee in quodā monte sc̄z antropos
lathefis. ⁊ cloro. ⁊ iste fatant boies vt dicunt isti. ⁊ fm̄ istam opinionē snia ista. i. t̄bobias qui natura
liter nō deat esse ditioz gabelo: q̄ equaliter participabāt vnā naturā: sed quod vnus esset ditioz: al-
tero hoc faciebat fortuna: id est illa dea q̄ fatauerat istum t̄bobiam q̄ esset ditioz gabelo: quequidē

fortuna superat naturā: eo q̄ fm naturam vnus: non debebat esse ditior altero. Ita expositio nō est bona: quia si hoc esset verū q̄ aliqui essent fortunati: q̄ ille dee faterent boies tollere: liberū arbitriū. Et hoc probat Boetius sic dicens: q̄ si aliquis homo fateret ita q̄ de necessitate esset bonus: q̄ nullum meritū haberet postq̄ de necessitate esset bonus. Itē liberū arbitriū tolleret: vt patet si bono de necessitate esset pbus. Itē aliter dicit q̄ fortuna nō est aliud q̄ diuina puidētia q̄ superat naturā. Itē oēs boies fm naturā debēt esse equaliter diuites: tñ puidētia diuina scz deus pmittit q̄ vn⁹ sit ditior altero aliquotiens ad cōmodū aie illius q̄ bene vtitur: vel ad dānum illoꝝ qui mala vtunt: r̄ ista puidētia bozet. i. abbozet naturā. i. nō operat fm cursuz nature vt dictū est. Postea nota supra illud qd̄ dicit lucra sopbista fa uoz: ad videnduz quo amore thobias diligebat gabelū inē aristotilē. vj. et bicoꝝ: q̄ amor est duplex. Quidā est amor ppter lucrū: vt duo mercatores diligūt se ad inuicē: q̄ vn⁹ lucrat cū altero: r̄ et tali amore thobias nō diligebat gabelū. Alius est amor ppter delectationē: vt aliqui diligūt mulierē ppter delectationē carnalē: videlz ppter lururiā. r̄ similiter eū nō diligebat tali amore. Ali⁹ est amor ppter honestū: r̄ tali amore thobias diligebat gabelū: r̄ tō dicit q̄ fauoz sequit lucra sopbista. r̄ thobias nō diligebat gabelū ppter fauozē nec ppter tale lucrū sed ppter honestū. ¶ Constrne. ¶ fortuna .i. diuina puidētia potens preponderat .i. dominaat natura .i. excellit natura .i. vt dictū est supple bozet .i. timet. scz fortunā nam fauoz sequit lucra .i. comoda sopbista .i. deceptoria.

Fluitat ad censum venalis amicus egenum

Sed verus refouet non fabricatus amor

¶ Gnā est talis. Amicus venalis. i. auarus fluitat ad censum. i. pstat viginti scuta vt babeat viginti q̄noz. r̄ dicit se verū amicū: r̄ tñ est venalis: sed thobias nō faciebat sic: q̄ ipse pstat amorē r̄ cbaritate deit: nolebat habere aliquid de vsura. ¶ Con. [amicus venalis fluitat .i. currit ad censum .i. ad pecuniā] sed amor ver⁹: nec pzo r̄ et nō fabricatus refouet .i. nutrit egenū .i. pauperem.

Thobie pietas nescit fluitare gabelo

Condolet et renuit dissimulare fidem

¶ Gnā est talis. Pietas thobie nesciebat deficere gabelo: r̄ p̄dolescat paup̄tati suē: r̄ renuebat. i. refutabat dissimulare fidē: q̄ fides vult q̄ vnus iuuet alteri de bonis suis. ¶ Con. [Pietas thobie nescit fluitare .i. currere ad censum. intellige ipse nō pstat gabelo vt ipse haberet lucrū siue vsuraz sz ppter deū r̄ tō nō fluitabat ad diuitias] condolet gabelo. renuit dissimulare .i. negare fidem.

Argenti sub cyrographo bis quinq; talenta

Tradit amicitiam testificatur opus

¶ Gnā est talis. Thobias tradidit decē talenta argenti gabelo: r̄ appellabatur talentū sicut nos facimus mō marcā argenti vel aurī: r̄ voluit h̄re cedulā signatā pp̄ria manu suā: vt opus pecunie illa testificaret amicitia. ¶ Con. [thobias sup. tradit gabelo bis q̄nq; talenta argēti .i. decē sub cyrographo .i. sub vna cedula signata sua manu] opus [id traditio pecunie] testificat amicitia .i. amorē.

Regis amicitia thobie regis r̄ amici

Hec dederant domini vernat amore cliens.

¶ Dic auctor antipobozizat siue r̄idet cuiā q̄nōni q̄ posset sibi fieri. Diceret aliq̄s: ofie dicatis mihi vñ babuerat thobias illas pecunias r̄ illa talenta: cū d̄. Hec dñi r̄. r̄ ipse r̄idet qd̄ dictū ē superi⁹: q̄ rex babuit ipm multū in grā suā: diuina tñ grā. i. deī mediante: q̄ dedit ei liberū arbitriū faciendū q̄cqd̄ vellet in regno suo: r̄ tō rex r̄ amici sui r̄ tota curia dederāt illa talenta thobie. ¶ Con. [amicitia regis .i. grā regis. i. deī] dederat hec thobie. [i. talēta] cliēs .i. fuitoz: vernat .i. r̄idet amore dñi.]

¶ Decessus regis salmanasar.

**Austo curriculo proliti temporis instat
Salmanasar mortis boza tributa petens.**

¶ Gnā est talis. Spacio modici t̄pis trāfacto salmanasar voluit mori r̄ soluere tribuā nature. ¶ Con. [curriculo t̄pis .i. puo cursu t̄pis] pliti .i. longi boza mortis salmanasar petēs tributa instat bausto .i. p̄terito. vel sic [curriculo t̄pis bausto .i. exaeto vel p̄terito] boza mortis salmanasar petens tributa [t̄pis sup. proliti instat]

De medio sublatus obit rex pessima: proles

Sennacherib regnum dilapidare studet

¶ Gnā est talis. Postea rex salmanasar sublatus ē de medio. i. de mūdo isto r̄ mortu⁹ fuit: r̄ tūc sennacherib fili⁹ su⁹ pessim⁹ studuit lapidare r̄ destruere regnū suū r̄ gentes sui regni. ¶ Con. [rex sub

Thobiam rex sennacherib sepelire peremptos

Percipit: ira fremit: pessima pena placet

Sententia est talis. Tunc quando iste rex sennacherib percepit q̄ thobias sepeliebat mortuos ip̄ se incepit fremere p̄ nimia ira: & fecit ipsum incarcerari. **C**onstrue | sennacherib rex percepit thobiam sepelire peremptos | id est mortuos | ira fremit | quia incipit irasci id est ira fecit ip̄sus fremere | pena pessima | id est proeterna | placet | sennacherib supple.

Thobiam iubet interiri: pro munere damnat:

Pro merito cruciat: pro pietate premit

Sententia est talis. Postea sennacherib iussit q̄ thobias interficeretur: loco muneris damnauit ipsum & loco meriti cruciauit illum. & loco pietatis pressit illum. **C**onstrue. sennacherib supple. | iu bet | .i. precipit | interiri | .i. occidi | thobiam. damnat | .i. punit | pro munere | .i. loco muneris | cruciat id est affligit | pro merito | .i. loco meriti | premit | ipsum supple | pro pietate | .i. loco pietatis.

Confiscantur opes thobie quas generales:

Non proprias sentit aduena: sentit inops

Sentia est talis. opes thobie fuerunt capte & posite in thesauro regis: q̄ erant generales. & nō pp̄rie oibus pauperibus: q̄ nō approp̄iabat t̄m̄ sibi: sed dabat oibus amore dei. **C**onstrue. | opes | .i. diuitie | thobie confiscantur | .i. in manu regis ponuntur | quas. s. diuitias | aduena | .i. extraneus | sentit generales & non pp̄rias | & quas supple | inops | .i. pauper | sentit | generales & non proprias supple.

C De fuga thobie pro metu sennacherib

Nescit abesse deus iustis: seruatur ab hoste

Thobias soboles vnica sponsa tribus

Sentia est talis. Deus nescit nec pot̄ abesse iustis & cōfidētib⁹ in ip̄o: & seruauit dū ab hoste. i. ab illo rege thobia vt non interficeret ipsum: et seruauit etiam filium suum. s. thobiam & vxorē & progeniem suam. **C**onstrue | deus nescit | .i. nō potest | abesse | .i. deficere | iustis | & habētibus bonam spem: thobias sup. | seruatur ab hoste | & | soboles | .i. filius | vnica | .i. solus seruatur ab hoste sup ple. & | sponsa vnica | seruatur ab hoste supple | tribus | .i. progenies seruatur ab hoste.

Mortis ab antidotum fugiunt vtuntur amico:

Presidio tegit bos proximitatis amor

Sententia est talis. Thobias & filius suus vxor: sua & tribus sua timebāt mortē. & ideo fugiebāt ad remediū & presidium mortis: & utebātur p̄sidio amico: & amor. proximitatis regebat illos. i. deus qui erat primus. **C**onstrue. | fugiūt ad antidotū | .i. ad remediū | mortis | .i. thobias vxor: sua & filius suus ip̄i sup. | vtunt p̄sidio | .i. defendit | ul | amico | .i. amiceabili | amor. proximitatis tegit. i. cooperit | bos | vñ antidotum dicitur aban qd̄ est contra & dotum quod est documentū. quasi documentum contra.

Thobias latitat nudus poscensq; timoris

Antidotum domino subueniente latet

Sentia est talis. Thobias latitabat se totus nudus & spoliatus diuitijs suis. ip̄e petebat remediū timoris: q̄ orabat deū: vt vellet eū liberare de tali periculo qd̄ fecit subueniēdo ei semp. **C**onstrue. Thobias latitat | .i. spoliatus se abscondit | q̄. p̄. | poscens | .i. requirens | antidotū | .i. remediū | timoris latet & hoc dño subueniente | .i. inuāre. ibi est metap̄hora: quia ponitur causa pro effectu. s. ira p̄ gaudio

Post lamenta redit lyra: iurisdicatio regis

Expirat remeat gaudia meror̄ abit

Sentia est talis. Gaudia redierūt post fletū & dolore: q̄ thobias erat absconditus. & non audebat se mō strare p̄pter regē: sed rex infirmatus fuit: & tūc thobias exiuit & dimisit illū dolore recipiēdo leticiā. **C**onstrue. | lira | .i. gaudium | redit | .i. reuertit | post lamēta | .i. post fletū | iurisdicatio | .i. dñatio | regis expirat. i. morit̄ | gaudia remeat | .i. reuertunt | meror̄ | .i. fletus | abit | .i. morit̄. vñ lira p̄ma correpta est quoddā instrumentū musicū. s. rebec galice: & trāsumit ad significandū gaudium. q̄ q̄si bō ducit ip̄m videt̄ gaudere. & ita capis hic sed prima longa est illa aratura quā fecit bubulcus in arando. **C** Decessus sennacherib.

Proximitas nomies exhaustis quinq; diebus

Rex perimit figulum vas genitura patrem

Sententia est talis. Sennacherib in fine quadragintaquinque diez diuina gr̄a p̄mittēte mala morte crudelissima decessit. i. mortuus fuit. q̄ ip̄se habebat quendam filium qui occidit ipsum. **C**onstrue

Tbobie

Res opprimis .i. mox: et hoc [nonies quibus diebus] .i. quadraginta quibus diebus [erant] .i. vete
ritis perimit .i. occidit [figulum] .i. patrem qui generat ipsum. et sic erat. sicut figulus vas .i. filius
[perimit] .i. occidit [figulum] .i. patrem et [genitura] .i. filius perimit patrem supple.

Tbobias redit in lucem latitare coactus

Emergit domino restituntur opes

Quonia est talis. Rege semnachert perempto tbobias redit in lucem. i. in die et ipse coactus se absconde
re trahit. i. appet cora oibus: et opes quas pessimus rex sibi remouerat fuerunt et oes restitute. Con.
[tbobias redit] .i. reuertit [in lucem coactus] latitare .i. se abscondere [emergit] .i. apparet foris opes
id est diuitie [restituuntur] .i. traduntur [domino scilicet] tbobie.

Conuiuium tbobie et cognatorum eius.

Instat festa dies tbobias sudat in vsum

Letitie ridet exbilarata domus.

Sententia est talis. Quando rex fuit mortuus: tbobias habuit pacem et iuit per ciuitates
et tunc voluit facere festum. et tota familia sua fuit leta et plena magno gaudio. et incepit ridere et face
re magnum festum. Con. [dies festa] .i. festi [instat] .i. appropinquat [tbobias sudat] .i. laborat [in
vsum leticie] .i. gaudij [domus] .i. familia [exbilarata] .i. gauisa [ridet] .i. facit festum.

Ad conuiuolum cognatos conuocat escis

Dispositis natum conuocat ista refert.

Sententia est talis. Tbobias fecit magnum prandium: et fecit parare multas epulas et quando pa
rate fuerunt vocauit filium et dixit ei illa que sequuntur. Con. [Tbobias] .i. [supple] conuocat .i. simul
appellat [cognatos ad conuiuolum] .i. ad paruam comestionem. et hoc [escis dispositis] .i. ordinat
[conuocat] .i. appellat [natum] .i. filium et refert ista que sequuntur supple.

Uade voca: bonos tibi quos commendat origo

Nostra timoratos elige iussus abit

Filio vocato pater dixit illi. Fili vade ad plateam et inuita omnes viros et mulieres de genere nos
stro quod veniant ad prandium. et elige timoratos. i. viros timentes deum. Et tunc ipse sicut bonus filius
et obediens obediuit precepto patris sui. Con. [D fili sup.] vade .i. transi [quod] pro et [voca] .i.
inuita omnes bonos [quos nostra origo] .i. nostrum genus [commendat] .i. vult [euge timoratos] .i.
viros timentes deum ipse supple scilicet filius [inuitus] .i. preceptis [abit] .i. vadit.

Dum puer accelerat patri parere platea

Nudus et cesus israelita patet

Et dum puer transfret ad implendum illud quod pater sibi preceperat. ipse inuenit in medio itine
risynum iudeum mortuum et tunc timuit timore magno. Con. [Dum] pro quando: quando [pu
er accelerat] .i. properat [parere] .i. obedire [patri] suo sup. [israelita] .i. vnus homo de israel [cesus]
id est mortuus [patet] id est apparet ei scilicet filio [nudus platea] .i. in platea.

Condolet occiso patrem pietate monetans

Patrisare studet: degenerare negat

Filius tbobie quando vidit istum iudeum mortuum condoluit multum: et monetans. i. simulans pa
tri suo pietate studebat patrisare et negabat degenerare. Con. [Filius tbobie] .i. [supple] condolet
id est compatitur [occiso] .i. iudeo mortuo [monetans] .i. simulans [patrem pietate] studet patrisa
re. et negat degenerare. id est esse malus: nam pater scilicet magnus tbobias erat bonus

Ad patrem reditum maturat: singula narrat

Elisa madet fletu sollicitudo patris

Hoc viso inmediate reuersus est ad patrem suum. et narrauit sibi quod iudeum mortuum inuenerat: et tunc pater fuit
miser sollicitus: et incepit flere. Con. [puer sup.] maturat .i. pater [reditum] ad patrem narrat .i. refert [singula]
la. i. oia visa sollicitudo .i. diligentia [madet fletu] patris quod habuit magnam dolorem quoniam audiuit illa noua

Surgit ab accubitu: ieiunus abit: pietatem

Inuitat corpus intumulare fitit

Dicandito pater surrexit de mensa in qua nondum adhuc comederat. sed totus ieiunus tanquam ple
nus pietate inuit ad illam partem et cogitauit quod sepeliret ipsum. Con. [tbobias sup.] surgit ab accubitu .i.
a prandio [abit] .i. vadit [ieiunus] .i. inuitat pietatem. fitit .i. cupit [intumulare] .i. sepelire [corpus].

Lollit et occultat corpus: quia lesus abbozret

Infidias quod agit notificare timet.

¶ Et q̄m̄imum thobias vidit iudeum accepit eū ⁊ occultauit corpus. q̄ ipse thobias lefus alias. i. reprobentis: q̄ sepeliebat mortuos. timebat q̄ aliquis infidiaretur sibi: ⁊ q̄ itez oporteret ip̄m latitare ⁊ erire ciuitatem: sicut quando rex vinebat. ⁊ ideo timebat facere hoc publice: ⁊ nolebat q̄ aliquis videret. ¶ Construe. [thobias sup. tollit. i. accipit] corpus ⁊ occultat. i. abscondit] quia lefus. i. vultus rarus] abhorret. i. timet] infidias: ⁊ timet notificare. i. manifestare illud supple quod agit.

Noctis ad aduentum suspirat tempus opacum

Eligit et timidus noctis amicat opem

¶ Thobias optauit multum tempus obscurum: ⁊ noctem obscuram elegit. ⁊ ipse plenus timore amicat opem noctis. ¶ Const. thobias sup. [suspirat. i. desiderat] aduentum noctis] vel considerat] eligit tempus opacum. i. obscurum] ⁊ timidus amicat. i. suadet] opem. i. auxilium noctis.

Gentiles timet infidias insistere quippe

Excaturizantes lefus abhorret aquas.

¶ Thobias multū timuit incurere infidias gentiliū seu paganorū. ⁊ timebat aquas excaturizantes. i. gētes paganas calefactes ⁊ feruētes cōtra iudeos. ¶ Con. thobias sup. [timet infidias gentiles. i. gentiliū] insistere. i. esse contra] quippe. i. certe] lefus. i. reprobentis] abhorret. i. timet aquas et caturizantes. i. arduentes ⁊ feruētes

¶ Laus thobie de sepultura mortuorum.

Quoniam corpus sepelit compassio mentis bonozat

Facta sacrum gemitu coniuge vernat opus

¶ Quia thobias sepeliebat corp⁹ illi⁹ iudei cōpassio mētis bonozabat factū i bac sepultura: ⁊ opus sacrum vernat. i. resp̄lēt gemitu adiuncto: q̄ gemebat ⁊ flebat dum sepeliebat illud corpus. ¶ Con. [dum] pro quando quando thobias supple] sepelit corpus] illius iudei supple] cōpassio mētis bonozat facta. opus sacrum vernat. i. resp̄lendet] gemitu. i. fetu] coniuge. i. adiuncto

Fletibus ora rigans non ignorat: quia quisquis

Seminat in lacrymis prosperitate metet

¶ Thobias rigabat ora sua fletibus dum conplebat opus misericordie. ⁊ non ignorabat. immo bene sciebat q̄ ille qui seminat in lacrymis. i. facit opera pia misericordie efflendo metet in prosperitate. i. in leticia ⁊ gaudia: quia habebit regnum paradisi. ¶ Construe. thobias supple] rigidus ora fletib⁹ non ignorat] immo bene scit supple] q̄] quisquis. i. quicumq̄] seminat in lacrymis. i. facit opera misericordie] metet prosperitate. i. in leticia ⁊ gaudia: ⁊ habebit regnum dei

Inde domum repetens: fatagit memorare quod amos

Oze propheta concinit: immo deus

¶ Hoc facto thobias rediit ad domū suā ⁊ incepit reminisci illi⁹ qd̄ p̄pheta amos dicerat virtute diuina inspirante. s. illud quod sequit̄ in alijs versibus. ¶ Construe thobias supple] repetēs. i. reuer- tēs inde. i. postea] domū. i. ad domū] fatagit. i. conatur] memorare illi⁹ sup. [qd̄ amos. i. ille pro p̄pheta imo p̄ sed: fed] deus] p̄ os ipsius p̄phete supple] cōcinit. i. dicit] oze p̄pheta] i. prop̄phete.

In lamenta dies festi vertuntur in actu

Verba prophete notificata patent

¶ Festū ⁊ gaudiū qd̄ thobias faciebat ⁊ volebat facere totū cōuersum fuit in luctū ⁊ tristitiā ⁊ dolorem: sic patet q̄ verba p̄phete q̄ dicit q̄ dies festi vertūt in luctū sunt vera ⁊ manifesta. q̄ thobias volebat gaudere ⁊ ipse fleuit. ¶ Cō. [dies festi vertunt in lamenta. i. luctū] vel in lamenta. i. in fletu] verba p̄phete. i. p̄phete] notificata. i. manifestata] patent in actu. i. in facto

Inuida thobiam reprobat vicinia damnat

Obsequium meritum garrulitate premit

¶ Vicini inuidi thobie inceperūt ip̄m p̄bare de bonis operib⁹ q̄ faciebat ⁊ garrulauerūt ⁊ murmurauerunt contra illum dicentes q̄ ipse faciebat p̄pter vanam glouiaz. ¶ Construe] vicinia. i. vicini thobie] inuida. i. cupid] reprobat thobiam. i. vilipendit: ⁊ vicinia inq̄] dānat. i. condemnat] obsequium. i. seruitium] premit meritum. i. iustum ⁊ bonum] garrulitate. i. murmuratione.

Mentis inops audes sepelire cadauera: nunquid

Sennacherib gladios commemorare potes.

Tbobie

¶ Tūc dixerūt vicini. O infelix q̄liter es tu. ausus sepelire corpa mortuoz q̄ nō sunt nisi cadauera nū
qd nō recolis q̄ sen nacheribvolebat te interficere si potuisset inuenisse credis q̄ forte rex q̄ est mō
nō interficeret te si ipse sciret. ¶ Lō. [D inops]. i. indigēs mēt. [i. intellect⁹] q̄liter sup. [andes sepeli
re cadauera. nūqd]. i. nō [potes cōmemorare. i. recordare] gladios sennacherib. i. punctiones senna
cherib illius regis qui voluit te interficere

Iusto proposito thobias constat in actu

Iustitie stabilis fructificare studet

¶ Thobias non obstante inuidia vicinorum suorum habebat propositum honestus sine iustum & fir
mum in deo & bonam spem & firmam: & studebat quantum poterat fructificare opera sua in actu ius
ticie & pietatis. ¶ Construe. [Thobias constat]. i. firmus stat [iusto proposito]. i. honesto consensu
[studet fructificare in actu]. i. in facto iusticie stabilis. i. firmus & constans.

Ante bonus melior fit optimus: ardet honestas

Uerborum plebis asperiore sono

¶ Thobias ante q̄ faceret hoc bonus & postea fuit melior & optim⁹ & honestus sancte mentis. i. mēs
sua erat facta cupiens sepelire mortuos sono asperiore plebis. i. populi. ¶ Construe thobias erat sup
ple. ante bonus fit melior: & optim⁹. honestas vberior. i. securior [ardet]. i. inflānatur [sono]. i.
garrulitate [plebis]. i. populi sono supple asperior.

Quippe timor domini probis preponderat bozret

Murmure plebeio deprecare fidem

¶ Qdō dī. q̄ timor dñi artabat thobias ad faciēdū b q̄ ipse faciebat: & timor dñi sepabat murmur ppli &
etiā preponebat timorē dñi pbzis ppli. & timebat diminuere fidē quā hēbat in dño garrulitate ppli
¶ Lō. [q̄ppe]. i. certe. [timor dñi p̄poderat]. i. p̄fert. [pbzis]. i. dedecorib⁹ [bozret]. i. dubitat [deprecā
re]. i. diminuere [fidē] quā hēbat sup. [murmure plebeio]. i. ppli. ¶ Lectitas thobie

O fessio sudore viro gratissimus bospes

Sit sopor inuitat languida membra quies

¶ Thobias qñ epeliuit mortuū fuit totus fessus & sudabat multū & hūit somnū & voluit
dormire & incepit byare. ¶ Construe [sopor]. i. somnium [sit bospes gratissimus viro].
id est thobie [defesso]. i. fessio sudore. i. calore [quies inuitat membra languida]. i. vult dormire

Vir fractus corpore thoro sua membra supinat

Fessus: yrundo domum circinat: oua fouet

¶ Postea dicit q̄ vir thobias fractus corpore supinauit membra sua supra lectum. & tunc venit que
dam irundo que fecerat nidum suum in domo in qua sonebat oua & circumdabat domum. ¶ Construe
[vir]. i. thobias [fractus corpore supinat]. i. prostermit [sua membra thoro]. i. lecto [irundo]. i. avis
[circinat]. i. cumulat [domum] & fouet. i. nutrit [oua].

Proximus est paries vbi sunt cunabula prolis

Et natura iubet delictiosa luto

¶ Paries est proximus lecto vbi erāt cunabula. i. nidi irundinā parua: qui nidi erant de luto vt na
tura irundinis iubet. i. erigit: quia irundo habet talem naturam q̄ semper facit nidum suum de luto
& hoc vult dicere secundus versus. ¶ Lō. [paries]. i. murus [est] primus vbi cunabula. i. nidi [plis
sunt]. i. parue irundinis [delictiosa luto]. i. fece [vt] p̄ sicut: sicut [natura iubet]. i. precipit.

Fer oculos cecat dum soluit yrundo tributum

Ventris yrundineo stercore visus obit

¶ Irundo soluit tributum ventris dum circumdabatur domum & illa fer cecidit supra oculos thobie
& tunc amisit visum stercore irundinis. ¶ Lō. [fer]. i. sterco [dum] p̄ qñ: qñ [irundo]. i. illa avis [sol
uit tributum ventris]. i. stercozat [visus obit]. i. moritur [stercore irundineo. i. irundinis].

Dic temptat famulos deus vt patientia prestet

Exemplum quasi sol collaterale inbar

¶ Tunc posset perere mō aliq̄s q̄liter de⁹ p̄misit q̄ thobias amitteret visum. & tūc respōdetur p̄pter
pectā que fortassis cōmiserat debuit amittere: sed de⁹ nō p̄misit q̄ amitteret. p̄pter pectā que ipse com
misisset. q̄ erat valde iust⁹: sed ad pbādū patiētā suā in tribulationib⁹ suis & firmitatē in rebus ad
uersis: quia deus aliquotiens vult probare famulos suos & permittit q̄ habeant aduersitatē in hoc
seculo: vt manus meritum habeant in alio. Construe [deus temptat]. i. probat [sic] id est taliter [fa
mulos: vt patientia prestet]. i. det [exemplum] id est experientiā [quasi sol] p̄stet supple id est det

[iubar] id est claritatem [collaterale] id est adiungibile.

A granis paleas discriminat area summi

Judicis elimat membra: flagellat amans

¶ Deinde dicitur quod sapientia summi iudicis. id est domini diuidit bonos homines a malis hominibus: ne inclinēt eos ad peccatū: ipse. id est dominus amans eos elimat membra. id est purgat et flagellat. id est aduersitate ut dicitur est. Con. [area] id est gratia [summi iudicis] id est domini [discriminat] id est sperat [paleas] a grauis. [elimat] id est purgat. [et] [flagellat membra] vel sic. vltimū vsus amās membra id est bonos homines [elimat] id est flagellat et purgat.

Quod fornat auro: quod ferro lima: flagellum

Messibus est: est iustis asperitatis onus

¶ Sicut aurū purgat in fornace et ferrū cōplanat lima: et messes purgant flagello: nec magis nec minus iusti viri et sancti probant et purgant in asperitatibus. id est in tribulationibus: et ideo onus asperitatis est iustis. id est purgat iustos sicut fornat aurū et lima ferrū. Con. [onus asperitatis] id est tribulatio[nis] est iusti [id est] lud[us] quod fornat [est] auro [et] ille sup. quod [lima] est [ferro] et illud quod [flagellū] est supple[m] messibus.

Austrobie in aduersis.

In grates cecatus agit: non murmurat ira

Nec strepitu satagit manifestare deum

¶ Mododo. qui amisit vsum spiritum potuit incepit laudare deū et regratari in aduersitate sua: et nō murmurabat nec irascebat sicut faciūt multi: quia quādo hōit aduersitates quāsi desperant se: et videt eis quod deus nō possit eis iuuare. iste thobias nō faciebat sic: imo semp̄ habebat verā spē in deo. Con. [vir] id est thob. [cecat] agit [et] reddit. grates. non murmurat [id est] non garrulat [ira nec strepitu] id est loquela vel murmure [satagit] id est conat [magnificare] id est laudare [deū]

Aspera mollificat patientia quicquid amarum

Instar belisei dulce farina facit

¶ Smita est talis. Patientia in tribulatiōe mollificat oēm tribulatiōem et angustia. id est facit dulce quod cū quod malum quod homo patitur: hō pacificus est farina belisei. id est gratia veri dei quae facit dulce quodcumque amarū. id est asperū. Con. [patientia mollificat] id est dulcorat [aspera] id est angustias [farina belisei] id est illius p̄p̄bete [facit dulce omne] illud sup. [quicquid instat amarum] id est valde amarum.

Suadet beliseus vt agrestes conterat herbas

Isracitarum concio iussa fauet

¶ Smita est talis. beliseus. id est ille p̄p̄beta ita appellatur: quia erat nepos belye. vt recitat in theodoro suaste p̄p̄lo isrl. id est iudeoz qui moriebant fame vt cōterent. id est molerēt herbas de cāpis in mortario: et tūc ipsi fecerunt p̄ceptū eius. Con. [beliseus] id est ille p̄p̄beta [suadet] id est monet: vt [cōtio] id est societas [isrlitarū] id est iudeoz [cōterat] id est mollat [herbas agrestes] id est amaras [iussa] id est p̄cepta p̄p̄bete sup. [fauet]

Conterit attritas ollis conseruat ad vsūm

Cictus inde famen pacificare parat

¶ Smita est talis. Ille p̄p̄s iudeoz cōterit herbas sicut iussit beliseus: et posuit ipsas in ollis et cacabit: vt comederet quā esuriet: et vt nō moreret fame. Con. [contio] id est societas sup. [conterit] id est molit [herbas] et conseruat attritas [id est] cōtritas [ollis] id est in ollis [ad vsūm] victus: itudet pacificare famen

Dum gustant preamara stupent clamatur in olla

Mors pater est: adbibet mella farina patris

¶ Sententia est talis. Dum illi comedebant illas herbas amaras stupuerunt multum et clamauerūt ad beliseum p̄p̄betam et dixerunt. O dñe pater mors est in olla: quia erat ipsis multū durū et amarū comedere illas herbas: quia videbat ipsis quod moriebant. Et tunc beliseus p̄p̄beta rogauit deū: et farina patris. id est gratia dei dedit mel. id est dulcedinē vt statim videbif. Con. [stupent] id est pro quā: quādo [gustāt] id est quādo comedūt [preamara] id est valde amara [clamatur] ad beliseum p̄p̄betas supple [farina] id est gratia [patris] id est dei [adbibet] id est [mella] id est dat dulcedinem

Aspice quid lateat: nucleus latet in nucē: granum

Si placet a stipulis eliciatur adest

¶ Smita est talis. tu debes respicere smitam et fructus qui latent in istis verbis: predictis. id est in p̄p̄bolis: quia sicut nucleus latet in nucē: ita smita spūalis latet in istis verbis: predictis. granū eliciat stipulis. id est ista verba exponūtur: et smita spūaliter loquēdo eliciat. Con. [aspice] id est respice [quid lateat] in istis p̄p̄bolis supple. [nucleus] latet in nucē. id est sententia spūalis [granum] eliciatur. id est extrahatur

[a stipulis] .i. a paleis [si placet] adest .i. presens est.
Concio claustralis tibi sit plebs israel: berbe
Disciplina rigor olla propbeta deus

Snia est talis. mo incipit exponere q dicit r dicit q contio israelitar. i. iudeoz intelligit. quicumqz fiat? cuiuscumqz ordinis fuerit siue sint ordinis bti bndicti: vt sut monachi nigri siue ordinis bti frascisci: vt sunt frs minores: r sicut de? qui habuit multas sustinere pnias: ita p herbas debes intelligere disciplinā quā dñt bte religioz: qz dñt eē valde disciplinari. p ollā dat itelligere rigorē r firmitatē quā dñt bte p pphētā itelligit de? qui q̄tidie monet religiofos vt capiāt disciplinā r qz bēant rigidum ppositum r firrum s̄ tēptatōes dyaboli qui aliq̄tiēs cogit ipos exire de ordine cā comitē tendi aliqua pctā r alia mala faciendi. ¶ Con. | plebs | .i. pplus | israel | illius patrie | sit tibi cōtio | .i. ordo | claustralis | .i. religioz | berbe | sint sup. | disciplina: olla | sit | rigor: propbeta | sit | deus |.

Clerus belifeus dulcorat amara cicutam;

Mellificat fragiles roborat addit opem

Snia est talis. verus de? dulcorat amara. i. onus abstinentie r cor: reptiois qd est valde amarus r asperum religiofos. de? facit dulce p bonā patientiā: r facit fortes illos qui sunt debiles corō r cōpatitur illis qui petunt r requirunt auxiliū suum: r dat eis fortificationē vt possint resistere aduersitatib? suis. ¶ Cō. | verus belife? | .i. verus de? | dulcorat. i. dulcificat | amara mellificat cicutā | .i. amaritudinē siue asperitatē | roborat | .i. pfirmat | fragiles | .i. debiles | addit | .i. adiungit | opem | .i. auxiliū.

Grata farina datur humilis patientia moruz

Nutrix egregij pectoris alma comes

Snia ē talis. Farina quā de? religiofos mellificat amara. i. pnias castitatē r paupertatē quas dñi bte veri religiofi pbi r sancti. qua pnia nutrit oim bonoz morz: qz oportet qz religiofi in sua religioe patientiant | sustineāt multos labores r multas tēptatōes: r iō in oib? istis dñt bte patientiā ¶ Cō. | patientia humilis nutrit morz alma | .i. sc̄tā | comes pectoris egregij | .i. nobilis | datur | .i. dñt | farina grata.

Si quid amarescit tibi si riget ira farinam

Hanc adhibe. ridet ira cicuta sapit

Snia est talis. Tu es religiosus r ordo incipit te grauare: r aliquātulū pnia incipit eē tibi amara r ira riget tibi. i. incipis trislar r molestari: bēas bāc farinā. i. patientiā: r ira ridebit qñ bēbis tristitiā r cicuta. i. patientia amara sapiēt tibi. i. sapore babebis: dum tñ babueris bonā patientiā. ¶ Con. | Si quid | .i. aliquid | amarescit | .i. fiat amax | tibi | r si ita riget | .i. fiat rigida | adhibe | .i. adiuuge | hanc firmā | .i. patientiā | ira ridet | .i. gaudet | cicuta | .i. illa herba que id valde amara sapit |

Chamo vel freno rigabo constringe rebelles

Marillas asine discutientis onus

Snia est talis. Tu babes vnā asellā pingue r grossaz: tu vis illā onerare aliquo onere: ipa discutit onus r projcit ipm in terrā r nequis ipam tenere: restringe bene marillas illius cū chamo r cum capistro r freno rigido: r postea tu facies qd volueris de ipa: r portabis on? r nō remouebit se apli? ¶ Cō. tu sup. | pstringe chamo vel freno rigido marillas rebelles asine discutient? on? | .i. p̄ciētis

Est onus ordo grauis sed bonoz matilla libido

Frena rigor tenor est chamus asella caro

Snia est talis qz ordo grauis r restrict? quē bnt religiofi est on? multus ponderosus: r qñ possunt sufferre eū eē eis magn? bonoz r sunt valde bonoz: adī tales: r libido. i. luxuria qua multotiēs affligit est matilla: s; rigor. i. fortitudo boni cordis r firmi ppositi est frenum cum q dñt restringere libidinē: r cham? nō est illud q tenor. r abstinentia mali restrictio asperitas. r asella nō est aliud q caro q nō valet portare on? .i. ieiunare r facere abstinentiā. Construe | Ordo grauis est onus: sed libido | .i. luxuria est | matilla: rigor | est | frena: chamus | capistrum | bonoz | est timor | caro | est asella |

Tbobie tribus insultat: tibi pessima ceco

Pro mercede datur pena: cicuta fauo

Snia est talis. Progenies tbobie incipit deridere tbobiā r gaudere de aduersitate sua r dicebāt sibi d rustice tu sepeliebas mortuos r pena pessīa dāt tibi p mercede tua. r cā est bona. qz tu faciebas hoc propter vnā gloriā: r cicutas. i. asperitas siue amaritudo datur tibi loco dulcedinis. ¶ Con. tri bus. i. pgenies | tbobie insultat | .i. cōtrariat r trussat sibi. o rustice sup. | pena pessima datur tibi ceco | p mercede cicuta | .i. illa herba que est amara | dāt tibi ceco fauo | .i. loco mellis r dulcedinis. ¶

inuito inultas non significat exaudis: sed significat habere gaudium ⁊ truffari de aliquo in tribulatione existente: vt habemus in vitā sancti laurentij.

Hos tibi dat fructus elemosina plurima crebri

Funeris obsequium continuata fides

¶ **S**onia est talis. ¶ **T**bobia quid dat tibi deus p elemosinis tuis dicebant vicini sui: ⁊ etiā multi de p genie sua. credo q̄ deus loco plurius elemosinaz dat tibi bos fruct⁹. s. cecitatē ⁊ tribulationē. ¶ **L**o. [plurima elemosina dat tibi bos fructus. s. obsequij. i. seruitij] [funeris. i. mortis] [crebri. i. densi] [fides] [continuata] dat tibi bos fructus. ¶ **U**nde funus funeris proprie significat illud officium quod fit sepeliendo mortuos. ⁊ dicitur a fumibus incensis: quia ibi comburuntur funes qui sunt infra telas. ¶ **I**ncrepat os vir mente ratus mansuetus abhorret.

Probris probra malis equiparare malum

¶ **E**t quia sententia est plana. ¶ **L**on. Tbobias sup. [vir rat⁹] .i. firmus [increpat] .i. criminat [bos] [mansuetus. i. simplex ⁊ dulcis vel pacificus] [abhorret] .i. timet [equiparare probra] [probris. i. reddere] [malū] p malo ⁊ dicere probra probris ⁊ abhorret. inq̄. s. tbobias [equiparare malum] [malis]

Ad petram fatagens primos allidere motus

Ire primitias luxuriare vetat

¶ **E**cce qd̄ facebat tbobias. Ipse nolebat irā suā vel melācolia demonstrare ppter deus ptra illos: sed habebat recursum ad patrē. s. ad deū eū deprecando vt dimitteret sibi recipere in bona paciētia ⁊ quātū poterat refrenabat irā suā ⁊ non pmittebat eā augmentare. ¶ **L**o. Tbo. sup. [fatagens. i. ni] [rens] [allidere. i. cōmouere] [primos motus ad petram] .i. ad xpm vel ad firmitatem quia erat firm⁹ [vetat] .i. respicit luxuriare. i. crescere primitias. i. principia ire. i. rancoris.

In domino gaudens dominum merore sepulto

Laudat cuius onus leue suaue iugum

¶ **T**bobias gaudebat in domino ⁊ hoc merore abiecto. ⁊ laudabat dominum in tribulatione sua cui⁹ onus est leue: ⁊ cuius iugum est suaue. ¶ **C**onstrue. Tbobias supple [gaudens in domino] [laudat] [dominū] ⁊ hoc [merore] .i. fletu [sepulto] .i. absconsol. omnis scz dei est suaue. i. dulce.

Inmotus patiens reprobris responsa propinat

Pauculaq; pietas officiosa iubet

¶ **T**bobias immotus ⁊ patiens ⁊ modestus dabat pauca responsa reprobris. i. illis pessimis qui dicebant sibi opprobria: ⁊ non respondebat nisi sicut pietas officiosa dictabat. ¶ **C**onstrue. tbobias sup. [inmotus] .i. non motus [patiens ⁊ modestus] propinat. i. ministrat pauca responsa. i. paucas respō siones: reprobris. i. vituperijs. que. s. responsa pietas officiosa iubet. i. precipit.

In dominum nolite loqui peruersa: molestum

Nil puto q; faciat primipotentis aper

¶ **D**omini dicit tbobias illis gentibus que improperabant sibi non loquimini peruersa nec extra nea contra deum: quia credo firmiter q̄ deus altissimus nunq̄ facit aliquid molestum nec iniustum ¶ **C**onstrue. ¶ **D** gentes peruersae sup. nolite loqui peruersa in dñm. i. cōtra dñm [nil pro non ⁊ aliquid] non puto q; aper. i. altitudo primipotentis. i. dei faciat aliquid molestum. i. iniustum.

Expectare decet nos vitam gaudia cuius

Sumet quisquis amat continuare fidem

¶ **D**ñi dicit tbobias. in veritate nos oportet expectare vitam eternam quam deus promisit fidelibus gaudia cuius vite accipiet ille qui vult continuare fidem bonam. Nam ille qui continuabit fidē accipiet eam. ¶ **C**onstrue decet. i. oportet [nos expectare vitam: gaudia cuius] quisquis [amat] continuare fidem sumet eam supple.

Est hec vita breuis tenebrosa sopsistica vita

Et ventura manens: lucida vera dies

¶ **D**ominū vita hui⁹ mundi est multū breuis ⁊ obscura ⁊ multum fallibilis. sed vita vera. s. paradisi semper est lucida ⁊ vera dies. ¶ **C**onstrue [Hec vita est breuis] [hec] [vita] est tenebrosa. hec vita sup. est sopsistica. i. deceptoria [vita ventura] [scilicet paradisi] est [manens] [est] [lucida] ⁊ est dies vera.

Quicquid agat dominus regnat benedictus in omni

Tempore: laus eius semper in ore meo

Quicquid dominus det mihi semper laudabo illum: et semper benedicam illi: ideo dico quod ipse regnat benedictus in omni tempore: et laus eius sit semper in ore meo. **Construe.** quicquid dominus agat ipse regnat benedictus in omni tempore: laus eius sit semper in ore meo.

Sic non preualuit temptatio frangere sanctum

Job stabilem casu consolidante virum.

Sentia est talis. Nulla temptatio potuit frangere sanctum iob. et amisit omnia bona que habebat et filios et filias: et nunquam blasphemavit deus. ita patiens fuit thobias quod nunquam temptatio potuit ipsum frangere per alibum triulationem. **Construe.** temptatio non preualuit. id est non potuit frangere sic. id est taliter sanctum iob virum stabilem. id est firmum: et hoc casu consolidante. id est tribulatione confirmante.

Non quantum natura iubet: peruersa sed ultra

Femineos mores condolet anna viro

Aнна dolebat de thobia qui erat plenus languore. et dicit auctor quod anna non dolebat de ipso solum quantum erigebat cursus nature mulierum: immo dolebat plusquam erigeret: quia natura mulierum est multum peruersa. et non diligit mulier maritum suum perfecte: ut patet in pluribus viris. quod nunquam vxor faceret viro suo id quod vir facit vxori suae: tamen anna tamquam bona mulier dolebat de illo plusquam doleret finem quod mulier erat in hoc superabat naturam mulierum. **Construe.** Anna condolet viro scilicet thobie. non tantum supple quantum natura peruersa iubet sed ultra mores, femineos.

Nature fragilis morum medicina grabatum

Elisitat et nuclei testa sapore sapit

Quamuis mores mulierum et natura sit fragilis. tamen anna medicina et auribus visitabat grabatum. id est lectum thobie. quod sicut testa sapit amore nuclei: ita anna saporebat. scilicet conpariebat angustias thobie. **Edo.** medicina fragilis nature morum. id est anna visitat grabatum. id est lectum thobie super. et testa sapit amore nuclei

Mentiri natura stupet. dum sponsa marito

Exhibet irata prosperitate fidem

Natura mulierum mirabatur multum mentiri in anna eo quod faciebat marito auxilium dando sibi verba consolatoria in sua aduersitate talia qualia faciebat in prosperitate sua. **Con.** Natura stupet mentiri dum pro quando: quando sponsa. id est anna irata. id est habens vultum iratum exhibet. id est prebet fidem. id est auxilium marito. id est thobie: ac si esset supple in prosperitate.

Integra iura thori seruare studet: licet ista

Rara sit agricolo deficiente seges

Aнна quantum poterat seruabat castitatem obseruando iura thori non corrupendo singulum quis thobias esset impotens ad coitum: et de raro posset sibi reddere debitum: et hoc est quod dicitur: sed rara seges. **Edo.** Anna sup. studet seruare iura thori. id est lecti integra. sed ista seges sit rara. id est tarda: sed agricolo deficiente

id est thobie: quod defectus pueniebat ex parte thobie.

Anna thobie conparitur

Sponso compatitur sociali mente maritus

Sustinet obsequitur mulcet bonorat amat

Aнна habebat compassionem de thobia marito suo. qui positus erat in tali carcere: et sustinebat illum mente sociali: et mulcebat blandiebatur et bonorabat ac amat illum. **Construe.** anna compatitur. id est compassionem habet sponso. scilicet thobia. sustinet maritum mente sociali obsequitur. id est obedit. mulcet. id est blanditur. bonorat amat.

Militat ad victum quem dat textura propinat

Paucula multiplici sedulitate viro

Ponit sententiam sic: dicitur quod anna erat tertrix et thobias erat rector: et de argento quod ipse lucrabatur emebat cibaria ad comedendum. et ministrabat illi paucula secundum facultatem suam cum magna sedulitate. **Construe.** anna militat. id est laborat ad victum: quem textura dat. propinat id est ministrat paucula viro. scilicet thobie. sedulitate multiplici. id est facultate.

Thobie manibus quesita viatica vite

Desert mens redimit quod minus actus habet

Aнна attulit viaticum in manibus thobie: et dicit auctor quod mens redimebat quod minus actus habebat erpone re. id est non poterat facere quantum vellet in mensa sua. **Edo.** desert. id est portat. scilicet anna viatica. id est victus vite. quesita. id est acquisita. manibus mens. id est voluntas redimit illud. quod actus. id est factus. habet minus.

Dum pbebo redit emerito quez sedula desert.

Edulus auditur percipiente viro

Quo anna veniebat de foro empta aliqđ edulū tarde in occasu solis caprinus balavit: tunc thobias qui nihil videbat audiuit hoc. ¶ Conſtruet dū pro qñ: qñ [anna redit] de foro ſupple. ⁊ b[pbe] bo [i. ſole] emerito [i. cubato] edulus quē ſedula [i. ipſa diligens] deſert [i. portat] auditur ⁊ hoc [viro percipiente] [i. intelligente].

Quod nequit intuitus denunciatur auris et alter**Sensus ab alterius perditione viget**

Thobias percipiebat per auditū qđ nō poterat percipere per viſum: qz ſenſus. ſ. auditus fortificatur per carentiā viſus: qz virtus unita eſt fortior ſeiſpā diſperſa: vt dicūt naturales: nō virtus vicina erat unita vir tuti auditivæ: ⁊ ſō melius audiebat qđ ſi vididiſſet. ¶ Con. [auris denunciatur] illud ſup. [qđ intuitus] [i. viſus] nequit [id nō pōt denunciare ſupple] ⁊ alter ſenſus [i. auditus] viget [i. vigorem habet] perditione alterius [ſcilz viſus].

Reddite thobias clamatur furtiva videte**Ne fit preda iuuat propria furta nocent**

Quā thobias audiuit bedulū capizantē credidit qđ anna furata fuiſſet illū ⁊ clamavit illi qđ redderet latrocinium ⁊ cauere qđ nō eēt preda: qz propria qđ bō bz iuuat ſed furta nocent. ¶ Con. [Thobias clamatur] reddite furtiva: videte ne [p vt ⁊ nō: vt nō] fit pda. [propria iuuat furta nocent.]

¶ Inſultat anna Thobie.

Anna dolet: natura redit: ſe voce fatetur

Secus et obiurgat aſperiore ſono

His auditis āna incepit multū dolere d illis qđ thobias dixerat ſibi: ⁊ natura qđ bona thobie pnoſticit. Anna pzo hēbat pietatē de thobia iam incepit retrahere ⁊ redire manifeſtat ſe eē mulierē vocer: ⁊ icipit obiurgare thobia ſono aſperiffimo. ¶ Con. [āna dolet] ppter illa qđ ſibi dicebat thobias ſupple [natura redit] [i. ſ. natura mulierū qđ eſt valde peruerſa] [ſecus] [mulierum ſup.] [fatur ſe vocer] [obiurgat] [i. litigat] [ſono aſperiore.]

Irrita deperijt tua ſpes: elemoſina vana

Quid valeat viſus perditione patet

Quo ruſtice pzaue dicit Anna thobie: tua elemoſyna vana qua faciebas perijt: mō cognoſco ⁊ p[er] bz bñ in pditiōe viſus qđ tu nō faciebas elemoſynas amore dei nec bonore dei: ſz ppter vanā gliaz. ¶ Cō. [tua ſpes irrita] [i. vana] [deperijt] [p[er] pditiōe viſus] [i. noſcīt] [qđ elemoſyna vana valeat]

¶ Lamentatio Thobie ad deum.

Thobias geminat gemitus ancilla doloris

Fletus vnda rigat imbre madente genas

Quā thobias audiuit opprobria qđ dicebat ſibi anna incepit gemere: flere ⁊ irrigare genas lachrymis ⁊ fletibus. ¶ Conſt [Thobias geminat gemitus] [vnda] [i. aqua] [fletus] [i. luctus] [ancilla doloris rigat genas] [imbre] [i. pluuia] [madente] [i. ſtillante].

Plasma patrem: ſigulum vas: fontem riuulus: eger

Depoſcit medicum voce timore fide.

Plasma id eſt formatus ſcz thobias depoſcit patrem id eſt deum voce timore ⁊ fide. vas depoſcit ſigulum. riuulus depoſcit fontem: ⁊ eger id eſt infirmus depoſcit medicum voce timore ⁊ fide. ¶ Con ſtruet [plasma] [id eſt formatus ſcz thobias] [depoſcit patrem] [id eſt deum] [voce timore ⁊ fide] [vas] [depoſcit] [ſigulum] [⁊] [riuulus depoſcit fontem] [eger] [id eſt infirmus] [depoſcit] [medicum]

Iuſtus es ⁊ iuſta tua ſunt examina ſumme

Rex eterne potens vita lucerna ſalus.

Quo domine deus dicebat thobias. Tu es iuſtus: ⁊ tua examina ſunt iuſta tu es potens tu es lucerna tu es verus dies. ¶ Cōſtruet. D [ſumme rex eterne potens vita] [tu es ſupple] [lucerna id eſt lux] [tu es ſupple] [ſalus] [id eſt ſaluator] [tua examina] [id eſt iudicia] [ſunt iuſta.]

Rex regum dominus dominantium cuius amicitia

Verbera dulceſcit pena flagella iuuant

Quo dñe deus tu es rex ſup oēs reges. tu es dñs oim dñantium: vbera ſine tribulationē ⁊ aduerſitates tuas amicitia boiem: ⁊ pena dulcis ſine flagella tua iuuant boiem ad eundū ad padifiſum. ¶ Cō. D [ſumme rex eterne] [tu es ſup] [rex regum] ⁊ [es dñs dominantium] [verbera] [i. tribulationes] [cuius] [ami]

cant .i. suadent | pena | cuius | dulcescit .i. dulcoratur .r. | flagella | cuius | iurant .

Que memorare nequit mens ratio noscere laud es

Et altare loqui lingua locare locus

Qonstrue. o dñe tu es supple | que mens nequit memorare | r. que supple | ratio noscere .i. cognoscere. vel ratio .i. cognitio nequit. r. que | laudes | nequeunt | et altare | r. que | lingua | nequit | loqui r. quem | locus | nequit | locare.

Sub perpendicularo disponis singula nullum

Se mediante ratum deprecatur opus

Perpendicularū dicit petrus helye in scdo maioris est illa massa ferrea quā latom⁹ qñ edificat bz p mensurādo parietē r. pro videndo an sit rectus vel tort⁹: r. ibi accipit p recto iudicio: r. tunc dicit jobias. **D**ñe deus. tu disponis oīa sub recto iudicio: r. nullū opus ratum depreciaf te mediante.

Qon. **D** summe rex eterne tu sup. | disponis .i. ordinas oīa | singula sub perpendicularo .i. sub recto iudicio | nullū opus ratū .i. firmū | depreciaf .i. minuit: r. hoc | te mediante |

Non tibi peccantis mors sed conuersio vita

Non vindicta placet non cruoz immo salus

Domine deus tibi non placet mors peccantis: sed vt conuertatur r. confiteatur peccata sua r. cōterat r. faciat penitentiam de peccatis suis. **Q**onstrue. **D** summe rex eterne supple mors peccantis id est peccatoris | non placet tibi: sed econuerso. vita | placet tibi. r. | non vindicta. cruoz | id ē effusio sanguinis | non placet | tibi | immo | pro sed: sed | salus | hominis supple.

Grates exhibeo tibi te cecatus adoro

Damnatus vereoz: et cruciatus amo

Dñe deus ago tibi grates de tribulatione in qua posit⁹ sum: quare dimitte mihi accipere in patientiā. Ego cecus adoro te. ego dānatus q̄tum ad vsum r. gaudia huius mūdi vereoz r. timeo te. et ego cruciatus pena r. angustia amo te. **Q**on. **D** summe rex eterne supple | exhibeo .i. do | tibi grates cecatus adoro te. damnatus vereoz | id timeo te | et cruciatus .i. tormentatus | amo | te.

Ne reminiscaris serui delicta parentum

Sunt peccata licet multa remitte reis.

Dñe deus noli reminisci peccata serui tui grauissimi peccatoris: r. licet peccata meoz parentum sint infinita nō respicias eos fm peccata sua: sed fm tuā p̄ssimā misericordiā placeat tibi parcere eis. **Q**onstrue. o summe rex eterne | ne .i. p. r. et non: non | reminiscaris .i. memozes | delicta .i. peccata | serui .i. jobie | licet peccata parentū sint multa: remitte .i. parce | reis .i. i. ip̄sis peccatoribus vnde filius non portabit iniquitatem patr̄s eternaliter: sed bene temporaliter.

Nos nocui nos transgressi tua iussa: sed erga

Vulnera non gaudij: sed medicantis egent

Domine deus nos sumus nocui apud te. nos transgressi sumus tua precepta: sed vulnera non indigent glagis sed medicantis: etiā peccatores non indigent morte nec iudicio: sed pietati r. miseri cordie qui es specialis medicus sez peccati. **Q**onstrue | nos | sumus supple | nocui | nos sumus | transgressi tua iussa .i. precepta tua | vulnera egra .i. infirma | nō egent .i. non indigent | gladij .i. puitionis | sed medicantis egent .i. medici.

Non intres in iudicium cum paupere diues

Cum seruo dominus: cum fluitante potens.

Sonia est plana. **Q**on. o dñe de⁹ q es diues sup. | nō intres i iudiciū cū paupe .i. cū me paupe r. nō i tres i iudiciū sup. cū seruo | r. tu sup. | potēs | nō intres i iudiciū | cū me fluitante .i. labente.

Non intres in iudicium cum puluere fortis

Erule rex stabilis bospite messe fator

D fortissime nō intres i iudiciū cū me q sum puluis. o rex nō intres i iudiciū cū me bospite. o fator nō intres in iudiciū cū me qui sum sicut messis. **Q**on. o summe rex eterne fortis | sup. | nō itres in iudicium cum puluere | r. rex | nō intres in iudicium cū | erule | r. stabilis .i. firmus | nō intres in iudiciū cum | bospite | r. | fator | id est seminator | non intres in iudicium cum | messe |

In vas quis figulus fabricam faber ingenituram

Quis pater in stipulam: quis fator arma gerit.

QD dñe deus q̄s figulis d̄s ferrē arma cōtra suū vas. q. d. null⁹. q̄s faber d̄s ferrē arma ð fabricam suaz. q. d. null⁹. **D**ñe de⁹ tu es figulus ⁊ ego sum vas q̄ fecisti me. ego suz fabrica ⁊ tu es faber: ego sum tua genitura ⁊ tu es pater q̄ me creasti. ego suz stipula tu es fator: ergo dñe de⁹ tu nō debes me dānare nec destruere. **Con.** [q̄s figul⁹] d̄s ferrē arma contra suū vas sup. vel [in vas]. q. d. nullus. ⁊ quis sup. [faber] d̄s ferrē arma in [fabricā]. i. contra fabricā. ⁊ [quis pater gerit arma in geniturā] i. contra geniturā. ⁊ quis [fator] gerit arma in [stipulam]. i. contra stipulam.

Ultio non placeat tibi sed miseratio flecte

Judicium misero parce medere malis

QD dñe de⁹ ultio p̄cōis nō placet tibi s̄ miseratio: flecte iudiciū tuū: ⁊ p̄ce mibi miserrimo p̄cōis: ⁊ medere malis meis. **Q**lō. **D** summe rex eterne sup. [ultio] i. vidicta [p̄cōis nō plz tibi s̄ misera] tio: flecte. i. reprime [iudiciū]. i. p̄ce misero [p̄cōis] medere malis. i. p̄ctis meis q̄ feci cōtra te.

Peccavi redeo miserere precor miserandi

Tempus adest: miseros te refouere decet

QD dñe de⁹ ego sum grauissim⁹ p̄cōis: ⁊ peccavi multū ap̄d te: rogo te q̄ miserar⁹ mei p̄cōis. mō est tps in quo tu debes misereri qm̄ sum positus in tali carcere. **D**ñe oportet te soluere miseros. i. illos q̄ sunt positi in carcere tuo. **Q**lō. **D**ñe de⁹ sup. [peccavi] i. feci peccatū [redeo] i. reuerto ad te vt placeat tibi mibi p̄cere. ego sup. [precor miserere] i. aiā babeas [tps miserandi] i. parē di [adest] i. p̄fens: est [decet te refouere] i. nutrire [miseros] i. peccatores.

Heu patior: refouentis egens abiectio plebis

Fabula vicinis ridiculosa lues.

QD dñe de⁹ ego patior multū: ego sum egēs refouentis. ego sum abiectio. i. refutatio plebis: qz re spuit me: qm̄ suz cec⁹. ego suz fabula vicinis meis: qz faciūt fabulā de me. ego sum lues plena rubi gine. **Q**lō. [heu egēs refouētis] i. nutrētis [patior] i. penas b̄o: ego suz sup. [abiectio] i. derisio [plebis] i. ppli. ego sū [fabula] i. trussa [vicinis] meis. ego suz [lues] i. putredo [ridiculosa] i. plena derisio n̄ibus.

Heu video: vermīs homo non consumere fruges

na derisio n̄ibus.

Natus vita nocet postulo morte frui.

QHeu dicebat thobias. ego suz h̄mis ⁊ nō suz b̄o: ego suz nat⁹ ad p̄sumedū siue etponēdū bona tpa h̄ariuare nō facio nisi exponere ⁊ nihil lucroz. vita mea nocz mibi. rogo deū vt moriar in breui tpe **Q**lō. [heu] dicebat thobias. ego suz sup. [nat⁹] p̄sumere. i. destruere [fruges] i. blada [video: ver] mis ⁊ nō b̄o. vita nocet [mibi] ego [postulo] i. req̄ro [frui] i. vti [morte] qz i h̄itate vellē eē mortu⁹.

Heu vite tedet animam derisio factus.

Publica posco mori: mors mibi sola salus

QHeu miser dicebat thobias aiā meā teder: qz vinit tñi. ego q̄ suz derisio ppli publica: toto cona mine posco mori. mors ē sola sal⁹ mibi i h̄ seculo. **Q**lō. [heu miser dicebat thobias] aiā [meā] te detvite. ego sup. [fact⁹] derisio publica. i. diuulgata [posco] i. req̄ro [mori] mors ē mibi sola salus.

Postulo suscipias animā tua sacra volūtas

Fiat vt optate mortis amor fruar

QD dñe de⁹ dicebat thobias: rogo te q̄ tu suscipias aiā meam: ⁊ q̄ tua sacra volūtas fiat de me: vt ego fruar amore mortis quā sepūssime optaui. **Con.** dñe de⁹ dicebat thobias [postulo] i. rogo [su] scipias aiā [meā] tua sacra volūtas fiat [de me] fruar amore mortis optate. i. desiderate.

Est mibi vita mori: mors viuere mors mibi vita

Dulcior est: redolet viuere mortis amor

QMors est vita mibi. q. d. quando recolo mortē viuere est mibi mors. mibi ē dulcior mors q̄ vita. amor mortis redolet. i. repñtat viuere. **Construe** [mori est mibi vita. mors] est [mibi viuere. mors] est mibi dulcor: vita. amor mortis redolet. i. representat [viuere.]

Te precor aspira: patior succurre molestoz

Consolare: queros respice: posco faue

QD dñe de⁹: rogo te q̄ tu aspicias me tuā sanctā grām largiēdo patior rogo te q̄ tu succurras mibi molestoz rogo te q̄ tu p̄soleris me: sequoz mādata tua respice i ista tribulatiōe: ⁊ ego postulo vt faueas mibi. **Q**lō. **D**ñe de⁹ [te p̄cor aspira] i. aspicias me [potior] multū [succurre] mibi [molestoz] solare. i. cōsoleris sequēda mādata tua sup. [respice] me [posco] i. req̄ro [fauē] i. obedi.

Sic mortem dolo: inuitat: sententiā mortis

Fronte patet legitur ore doloris omnis

¶ Dolor inuitabat mortē: et finis mortis patebat in fronte: quia erat cecus: et scio volebat esse mortuus: et omnis doloris legitur ore: quia bene apparebat in facie quod valde erat tristis et dolens. ¶ Lon. [dolor inuitat] .i. petit [sic] .i. taliter [mortem] .i. finis mortis patet in fronte [quia erat cecus: et ideo desiderabat mortem] .i. omnis doloris legitur [i. cognoscitur] ore [i. facie] .i. facie. nam erat valde tristis et dolens.

¶ Transitus ad saram filiam raguelis.

¶ In precibus similibus querimonia consonat vrbē Medorum: loca sunt dissona: tempus idem

¶ Modo loquitur et dicitur: quod in ciuitate medorum erat orta vna qrela: filius: et dicitur quod loca in quibus fiebat erat diuersa: sed tempus erat idem: quia in eodem tempore fiebat. ¶ Lō. [filius primo natus] .i. qrela [consonat] bis [scilicet] vrbē [i. in ciuitate medorum] .i. loca sunt dissona [i. distantia] [tempus] est idem.

¶ Increpat excessus ancille sara venusta

¶ Virgo cui raguel est pater anna parens

¶ Sacra virgo filia raguelis et anna nobilissima mulier que erat mater eius habuit vnam ancillam superbam: et vna die sara increpabat illam: quia ipsa fecerat aliquid inonestum. illa ancilla dixit ei multa mala: de quibus videbit inferi. ¶ Lon. [sara virgo venusta] .i. pulchra et dulcis [increpat excessus] .i. mala facta [ancille cui] [scilicet] sara [raguel] .i. ille homo est pater anna [i. illa femina] est parens [i. mater].

¶ In fragili sexu species miratur bonesto

¶ Nupta sibi moxum forma maritat opes

¶ Pulchritudo que erat coniuncta bonestati sara mirabat in fragili sexu. i. in sexu mulieris que est debilis nature: natura mulieris et forma et pulchritudo maritabant sibi opes mox. i. boni mores erant iuncti cum pulchritudine. ¶ Lon. [species] .i. pulchritudo [miratur esse] in fragili sexu: forma nupta bonesto [i. bonestati] [maritat] .i. coniungit [sibi opes] .i. diuitias [moxum]

¶ Septem nupta viris fuit bec: quos demonis ira

¶ Pressit et illelo vernat bonore pudor

¶ Sara habuit septem maritos: et accipiebant eam propter delectationem carnalem: et ideo ira demonis prefficit eos: et mortui sunt mala morte. Et vera castitas vernauit in bonesto illelo: quia non accepit eam propter libidinem: sed causa proles habende. ¶ Lon. [bec] [sara] fuit [nupta] septem viris quos ira demonis prefficit [i. occidit] et pudor [id est] castitas [vernat] bonore illelo [i. non corrupto].

¶ Pressit pena reos dum carnis amore pudoris

¶ Virginei fatagunt primitiare rosam

¶ Pena pessima pressit eos: quia cupiebant saram propter delectationem et cupiditatem carnis dum conabantur violare rosam. id est saram pulchram: sicut rosam amore carnis. i. ardore luxurie. ¶ Lō. [pena] prefficit reos dum [pro] quibus fatagunt [i. nitunt] [primitiare] .i. deflozare [rosam] pudoris virginei amore carnis

¶ Dasmio demonis est nomen pars vltima vocis

¶ Restat ne videar intitulari malum

¶ Ille dyabolus qui occidebat illos viros vocabatur Dasmio: sed iste auctor remouit vltimam partem dictionis vt non videatur malum intitulari. ¶ Lon. [Dasmio] .i. nomen demonis [scilicet] illius dyaboli [pars vltima vocis] [scilicet] de [restat] .i. remouetur [ne] [pro] vt et non videtur [intitulari] malum

¶ Fiat bonore dei decisio nominis hostem

¶ Nempe dei pudor est equiparare deo.

¶ Ergo dicit auctor feci decisionem nominis bonore dei: quia pudor est quod hostis dei equiparatur ipsi deo. ¶ Construe [decisio nominis] .i. incopatio [fiat bonore dei] .i. nempe [id est] certe [pudor] [id est] non est ad belial domini coniunctio lucis: [verecundia] est [equiparare] [hostem] dei deo

¶ Ad tenebras: themesis hac ratione placet

¶ Coniunctio diuini non est ad belial. i. ad dyabolum coniunctio lucis est dei que est vera lux non ad tenebras. i. ad dyabolum: qui comparatur tenebris. et ideo themesis. i. illa figura fit que vna dicitio corrupta. plz mibi dicit auctor: hac ratione que dicta est. ¶ Construe [coniunctio diuini non est ad belial] .i. ad dyabolum [con] iunctio lucis [i. dei] non est ad tenebras. themesis [i. illa figura] [plz] hac ratione

¶ Ancilla vituperat saram.

¶ Virginei ancillam dum regit ira riget

¶ Dum increpamus facere mentionem de fara dimisimus propositum nostrum faciēdo mētionē de illo diabolo q̄ occiderat illos septē viros declarādo quare corrupit nomē illi⁹ diaboli. mō redeam⁹ ad propositū de fara vbi dimisimus: q̄ illa ancilla dū dīsa sua castigabat eā: ira in ipsa incepit. ¶ **Ed.** [mentio fare]. i. ppositū sumptū de fara [repetat]. i. resumatur [a diuerticulo]. i. ab illa parte a qua dimisimus [dum]. pro quando: quando [regit]. i. gubernat [ancillam]. ira riger [i. incipit regere]

In dominam conspirat atrox ancilla venenum

Naturale loquat elicit ista refert

¶ Ista ancilla crudelissima incepit dicere malum domine sue. ⁊ loquat incepit elicere venenum naturale. i. maliciam suam quam habebat ex natura sua: quia malicia est de natura mulieris. ⁊ incepit dicere illa que sequuntur inferius. ¶ **Con.** [ancilla atrox]. i. crudelis [conspirat]. i. surgit [in dominam] loquat elicit. i. carpit. venenum naturale ⁊ refert. i. dicit que sequuntur.

Infecunda precor viuas ⁊ inutilis expers

Comiugij damnis obrupta prolis inops

¶ Ecce quid dicebat ancilla. Ego precor deo: q̄ tu viuas infecunda ⁊ viuas etiam inutilis id est sine commodo: ⁊ viuas expers id est sine parte coniugij: ita q̄ nunq̄ habeas maritum. ⁊ viuas obrupta id est corrupta ⁊ destructa damnis: ita q̄ nunq̄ habeas bonum. ⁊ precor etiam deo q̄ tu viuas inops id est indigens prolis. ita q̄ nunq̄ habeas progeniem. ¶ **Constructio est plana.**

Pena ream reprimat pietas diuina viroꝝ

Interfectricem fructificare negat

¶ Ego precor deū q̄ pena pessima dicebat ancilla reprimat te reā de morte: tuoz viroz quos occidisti ⁊ diuina pietas viroz iteritoꝝ. i. interfectoz negat te fructificare. i. habere fructū de corpore tuo

Innocuam nunquid propomis cedere sicut

Nocte cecidisti prodigiosa viros

¶ Interfectrix dicebat ancilla nūquid vis tu interficere me innocuam de morte viroz tuoz sicut tu prodigiosa. i. interfecit occidisti viros tuos: dicas mibi: quia forte ita vis facere de me.

His dolet auditis pia virgo propbeta doloris

Virginei fletus pullulat ora madent

¶ Virgo piissima quando audiuit verba que dicebat sibi ancilla illa doluit multum: ⁊ fletus qui est propbeta id est signum doloris virginei pullulat. i. causatur ex inde: ⁊ ora. i. facies madent fletu.

Ad fame gemit interitum ne lesa laboret

Fama famis mortis impetuosa placet

¶ Sara gemit ad interitum id est ad remotionem bone fame: ⁊ bona fama lesa laborat vt non dicat q̄ fit interfectrix. fame. id est desiderium mortis impetuose placet ei. id est optat moxi subito: vt nō amitteret bonam famam.

Desolata sedet conclauī mesto cubili

Incubat ⁊ lachrymas continuare studet

¶ Sara tota desolata sedebat in cōclauī id est camera sua ⁊ mesta incubabat in cubili suo ⁊ studebat continuare fletus ⁊ lachrymas. ¶ **Constructiones metroꝝum precedentium sunt plane.**

Defluit in lachrymas: iterat lamenta dieta

Nec tridiana placet. bis cibus absq̄ cibo

¶ Incipit deslere lachrymas ⁊ iterare lamēta. ⁊ tenuit hoc per tres dies nō comedendo nec bibēdo in istis tribus diebus. s̄ sp̄ flendo conquirebatur. ¶ **Ed.** [defluit in lachrymas iterat]. i. iterat incipit lamenta [i. fletus] nec tridiana. i. cōtinue per tres dies [placet] [ei] [bis cibus placet] [absq̄ cibo].

Mesta die quarto dominum rogat antia: tales

Eiacuat genua prepediente preces

¶ Quando fuit in quarto die ipsa roganit dñm faciēdo tales preces quales audies in sequentibus genua prepediente: q̄ non poterat loqui ita gemebat in corde suo. ¶ **Con.** [mesta]. i. ipsa tristis sc̄z [fara] roganit dñm quarto die [⁊] [antia] id est tristis [eructat]. i. exprimit [tales preces] [⁊] [hoc] genua prepediente. i. mestante.

Deprecatio virginis ad deum.
Oratorum pater alme patrum tibi sit benedictum
Nomen. sit tibi laus gloria regna decus.

Qd alme pater nostrorum patrum nomen benedictum sit tibi laus sit tibi gloria sit tibi regna sit tibi decus. i. bonor sit tibi. **C**onstructio est plana.

Exilio via: vita polo: dur orbe lucerna

In tenebris pelago nota labore quies.

Qd oise deus dicebat sara: tu es via in exilio. i. in isto mundo. tu es vita polo. i. i paradiso. tu es dur orbe: dirigis orates. tu es lucerna in tenebris. i. illis q sunt in pctō mortali vel i tribulatioe qñ de nocte faciūt recursum ad te inueniūt i te charitatē. tu es nauta i pelago. i. i isto mundo q ē vniū mare qz sic nauti mediātib⁹ trāseūt boies i mari. ita te mediāte illi q sunt in pfectioe trāseūt istū mūdū sō spites nō peccādo. tu es qes i labore. i. illis q sunt i tribulatioe ⁊ angustia: ⁊ bñt patientiā ⁊ spes firmā i te desunt

alias nauti

Principium sine principio: sine fine priorum

Tempore te series temporis esse studet

Qd domine deus. tu es principium sine principio. quia tu non habuisti nec habebis finem. ⁊ series id est ordinatio temporis studet tu esse priorum. quia tu excedis omne tempus. **C**onstrue. **D**alme pater nostrorum patrum supple tu es principius sine principio ⁊ sine fine series temporis studet te esse priorum | id est primum | tempore | id est ante q tempore esset.

Defectum sine spes offendiculum sine nube

Sol sine desidio: par sine nocte dies

Qd deus tu es spes sine defectu. offendiculum sine offensione: ⁊ es sol sine nube. i. sine obscuritate tu es vera par sine desidio. i. sine discordia. ⁊ tu es dies sine nocte. **C**onstructio sine pena.

Te colo laudo voco rogo diligo posco timore

Affectu precibus spe pietate fide

Qd alme pater nostrorum patrū. colo. i. bonoro te timere. laudo te affectu id est desiderio voco te precibus: rogo te spe: diligo te pietate. ⁊ posco te fide. **C**onstructio est plana.

Quippe vie tibi iudicium miseratio verum

Sunt: verus iudex es miserere precor

Qd domine deus iudicium ⁊ miseratio ⁊ veritas sunt vie. i. sunt illa pro quibus tu miserearis mei peccatrice. **C**onstrue | quippe | id est certe | iudicium miseratio verū sunt tibi vie. | i. itinera. tu supple es verus iudex misere precor

Etultas venia non iudicio pietate

Non nece non gladius sed medicina placet

Qd deus tu etultas. id est exaudis peccatores venia ⁊ non iudicio. id est quando bō ad penitentiā tu parcis sibi ⁊ non condemnamus ipsum. ⁊ tu etultas etiam pietate: ⁊ non nece. id est morte gladius. id est mors non placet tibi: sed medicina ⁊ penitencia ⁊ conuersio

Absolvas precor innocuam de cede virozum

Obiecta scelus hoc purificare velis.

Qd domine deus rogo te q tu absolvas me que sum innocens de morte istorum virozum: ⁊ deprecor te q tu velis purificare hoc scelus. i. manifestare gentibus q nō est verum q occiderim ipsos.

Nupsi non stimulo carnis: nec amore virilis

Contactus remoue crimina: parce precor

Qd domine deus ego nupsi illis viris. sed hoc non stimulo carnis. id est ardore luxurie nec amore contactus virilis. id est delectationibus carnalibus. ideo rogo te q tu remoueas crimina: ⁊ parcas mihi innocenti de illo peccato

Parce precor: quia malo pati discrimina vite:

Quam fame vicio sordidiorē premi

Qd domine deus rogo te q tu parcas mihi: quia malo: id est plus diligo pati discrimina vite q premi: id est deprimi vicio fame sordidiorē.

Parce precor: quia ne patiar dispendia fame

Interitu cupio commodiorē frui

Qd domine deus parce mihi si placet: q citius volo mori q pati dispendia ⁊ opprobria fame. **C**onstrue | parce | id est rogo te parce mihi supple | quia frui cupio | id est vti | interitu | id est morte | cōmodiorē ne | pro vt ⁊ non: vt non | patiar dispendia | id est damna | fame |.

Scrutaris renes ⁊ corda deus patet omne

Cox tibi: mens loquitur: testificatur opus

Qd domine deus tu inuestigas corda ⁊ renes hominum. omne cor: id est omnis cogitatio patet tibi mens loquitur tibi id est dum meditor: aliquid boni vel mali semper est tibi manifestum: quia mens ostendit bonum ⁊ malum: ⁊ opus similiter notificatur tibi.

Scis me summe pater immunem sanguine cede

Nec volo nec volui commaculare manus

Qd summe pater tu scis me immunem id est innocentem sanguine id est mortuo: um. tu scis q̄ non volo nec volui maculare id est defendere manus meas cede id est morte.

Sunt tua iudicia iustissime rector abyssus

Multa nec humane cognitionis egent

Qd domine deus tua iudicia sunt a deo alta ⁊ profunda sicut abyssus. ⁊ non indigent cogitationis humane tam alta et profunda sunt.

Flores post byemen: mel post absinthia risum

Post lachrymas prestas: post tenebrosa iubar

Qd dñe deus tu das florē post byemē: post asperitatē leticiā. ⁊ vitā eternā post aduerfitatē bui? mū di: q̄ intelligit p̄ byemē. ⁊ das mel post absinthia. i. post amaritudinem: ⁊ das risum post lachrymas id est gaudium post dolorem: ⁊ iubar post tenebras id est claritatem paradisi post istum mundum.

Cur cecidere viri scis nescio forte maritum

Uis alium salua virginitate frui

Qd dñe deus tu scis q̄re illi viri mortui sunt: ⁊ q̄tum est de me ego nescio: ⁊ tñ ego imagino: q̄ forsan tu vis q̄ habeā aliū maritū q̄ fruaf mea virginitate. **Q** Lon. **D** dñe deus. tu scis sup. [cur]. i. quare [viri cecidere]. i. mortui sunt: ego sup. [nescio]. tu vis sup. [forte aliū maritū frui virginitate salua]

Elite malo statum labi q̄ labe reatus

Fama labat: cessat pena: reatus eat.

Qd domine prediligo vite mee labi id est cadere ⁊ mori: q̄ fama labat. i. cadat: ⁊ loquatur cōtra me labe id est macula: reatus. id est culpe sine peccati. pena cesset. reatus. i. peccatum: eat id est recedat

Largitor: venie rex summe salutis amator

Et dator: obiectum crimen abesse iube

Qd domine deus rex largitor venie ⁊ amator salutis mee id est sanationis mee ⁊ dator: salutis etiā iube id est precipi: crimen obiectum abesse id est cessare: quia iniuste patior opprobria.

Es mihi sola salus: mihi sola medela: vel aufer

Criminis obiecti probra: vel adde mori

Qd domine rex: tu es mihi sola salus: ⁊ es mihi sola medela. i. medicina: vel aufer. i. remoue: probra criminis. i. peccati obiecti. i. improperti mihi: vel adde mori. i. da mihi breuiter mortem.

Affligor: misere precor: defende ledor

Subuenias crucior: protege ledor: ades

Qd dñe de? ego multū affligor: rogo te q̄ tu miseraris mei: ⁊ p̄cor: te q̄ tu defendas me ab istis op probrijs q̄ dicunt mihi gētes: ⁊ q̄ ego multū laboro: rogo te q̄ tu iuues me ego multū crucior. i. tor mētor: rogo te q̄ p̄tegas me siue defendas. ego ledor. i. vulneror: rogo te assis mihi succurrendo.

Thobie ⁊ sare deprecatio exauditur.

Nescit abesse deus in se sperantibus: egros

Uisitat: elisos erigit arcet onus

Qdeus nescit abesse. i. deficere sperantibus in se. i. iustis hominibus quando sperant in ipso: ipse uisitat egros ⁊ infirmos p̄r bonam ⁊ sanctam patientiam: egerit id est dirigit elisos id est miserios q̄ errantes: arcet id est remouet: onus id est tribulationem per patientiam.

Impetrat auxiliū pietas pia virgo perorat

Et senior: redolet cordis odore preces

Qpietas quā dñs habuit de thobia ⁊ de sara ipetrauit illi? auxiliū. ⁊ go pia ⁊ iusta ⁊ senior: thobias porant p̄ces eoz redolet. i. pulcēt deo: odore cordis. i. bonitatis: q̄ rogabāt deū bono corde ⁊ bona

Est accepta duo: prefata querela duorum

voluntate.

Sunt vota: salus vnica: plaga duplex.

Querela de qua locuti sum? scz thobie r sare est accepta. i. placēs dño r vota. i. pces duozum scilicet thobie r sare fiunt salus. i. miseratio siue medela. salus est vnica. plaga. id est dolor est duplex.

QDicitur raphael ad vtriusqz presidium.

De celo missus adest raphael qui vulnera sanet

Ambozum redimat proba: propinet opem

QDeus misit raphaelez de celo vt sanaret vulnera. i. dolozes amboz: scz thobie r sare: redimeret. id est remoueret proba: r propinaret id est ministraret opem

Tbobias domino grates agit vt moriatur

Credit apud dominum conualuisse preces

QThobias agit. i. reddit grates domino: r ipse credidit preces conualuisse apud dñm vt moriatur.

Displicet huic mors grata patri: quia gaudia prolis

Discutiet mortis pernicioza dies

QMors erat grata thobie: r placebat ei qm̄ erat et parte suis: displicebat ei amore sui filij: quia sciebat q qm̄ moreret amitteret gaudia sua r bfer magnū dolorē. QConst. [mors grata] .i. placens [huic] .i. thobie displicet [sibi] patri qz dies mortis pnciosa discutiet .i. remouebit [gaudia] .i. [plis]

Quippe pater prima vernat pietate dolozem

Letificat prolis gloria prolis amor

QNo erat mirū si thobias dolebat de filio suo: qz vernabat pietate r bonitate: r gloria filij letificabat r diminuebat voluntatē moriēdi quā habebat pater. QSecda distinctio huius libri

Datrisare studet thobias iunior horti

Delicias rosule testificatur odor

QFilius thobie qm̄ poterat studebat vt assimilarat patri suo. scz q faceret bona opera sicut pater suus r odor rosule. id est laus filij thobie testificatur delicias id est probitates horti. id est thobie patris qui dicebatur hortus. Et nota qz ibi est comparatio abusiua: quia ponitur comparatiuus sine re adquam comparetur scilicet iunior.

QVessis agrum redolet: radicem vigula fontem

Riuus: messis agro: messe probatur ager

QVessis. i. filij thobie: redolet. i. repñtat agrum. i. patrem suū thobiā q erat probus: r ita erat filij? vigula. i. thobias iuuenis redolet radicem. i. patrem suū. riuulus. i. paruus thobias redolet fontem id est patrem suum. messis id est filius probatur agro id est patre: r ager id est pater probatur messe id est filio suo. ex hoc apparet q auctor: iste vtitur ibi quadam matbematica similitudine.

Lampas luce micat lux lampade patris bonore

Preradiat proles: prolis bonore pater

QLampas id est pater micat id est resplendet luce id est filio: r lux id est filius micat lampade id est patre: proles id est filius preradiat. i. lucz bonore patris. r pater preradiat bonore prolis id est filij.

In fructum renouatur ager: rosa primula spinam

Festinat redimit plantula grata senem

QAger. id est thobias pater senex renouat in fructū id est in filium suū. primula rosa. i. thobias filij? festinat spinā. i. patrē suū. primula. i. parua planta. i. filius grata redimit senē. i. thobiā patrez suum.

Dum recolit prolem pater et primordia sacre

Indolis emergunt gaudia vita placet

QDū thobias pater recolit suū natū pulchz bonū r gratiosum: r recolebat siue memorabat primordia. i. pncipia sacre indolis. i. scē. pbitatis filij sui gaudia emergūt. i. exeunt. r vita placet r nō morz

Dum sponse memorat opprobria gaudia mergunt

Meroz: amor vite languet: obire fitit

QPostea qm̄ thobias recolebat opprobria r iniurias q vroz sua anna sibi dixerat meroz. id est dolor mergit. id est distigit gaudia q habebat thobias r amor vite languet r fitit. i. desiderit obire. i. mori

Sic dubitat: sic mortis amor cum prolis amore

Disputat r pugnat cum pietate dolor

QPostea dicit auc. q thobias dubitabat sic. i. talit. s. vtrū eligeret seu obtaret plus mortē q vitam

et amor: proliis id est filij disputabat sic cum amore mortis id est erat in dubio an plus diligeret viuere amore filij sui: quod mori ratione opprobiorum que dixerat sibi ama vel ratione cecitatis. et dolo: que habebat de opprobrijs pugnabat cum pietate quam habebat de filio suo.

Non sibi sed genito genitor viuere: quis:

Amplius esse neget: non negat esse pater.

Thobias nolebat viuere sibi nisi amore filij sui: quia videbat ipsuz esse bonum et probum: quis neget esse amplius. id est quis appetat recedere ab isto seculo non negat esse pater. id est in quantum erat amore filij nolebat mori: sed viuere.

Mors et vita placent: genitori vita: dolenti

Mors placet: a patre vita dolente fugit

Mors et vita placet thobie. vita placet genitori id est thobie in quantum erat genitor. mors placet dolenti id est thobie: in quantum erat dolens et cecus. vita fugit a patre dolente id est pater in quantum dolens et afflictus fugiebat vitam et appetebat mortem.

Et vitam probat et reprobat: negat: appetit: bozet:

Flagitat: infestat: eligit odit: amat.

Thobias reprobat id est desiderabat sic vitam et reprobabat id est non appetebat vitam: sed bene appetebat in quantum pater: et renuebat in quantum cecus et dolens. negat in quantum cecus et dolens. appetit id est desiderat vitam in quantum pater. et in quantum pater flagitat. id est maledicit ipsam mortem et optet in quantum cecus infestat. id est detestat in quantum cecus eligit in quantum pater. odit in quantum cecus et amat in quantum pater

Allegat pro morte dolo: natura perorat

Proli: sic fluitat inter vtrumque pater

Dolo: alegabat pro morte. id est dolo dicebat quod thobias debebat appetere mortem quia langueret natura perorat. id est aduocat proli. id est natura dicebat thobie quod debebat appetere vitam amore filij sui pater scilicet thobias fluitat. id est dubitat sic inter vtrumque. id est inter vitam et mortem quod nesciebat quam plus appetere vel mortem vel vitam.

Mors tamen hac ratione placet quia premia sperat

Emeritus: sperat celica regna patris

Ratio quare mors placet thobie erat ista: quia sperabat gaudia paradisi. et emeritus. id est senex sperabat regna celica patris. [Con.] tamen mors placet [thobie sup.] hac ratione. quia emerit [sperat] prem ia. id est stipendia: et [sperat] regna celica patris.

Obi peregrinus patriam sitit vt patris ede

Exilium mutet hospiciunq; domo

Thobias erat peregrinus in isto seculo et sitiebat. id est cupiebat patriam supernam. id est paradysum: vt mutaret exilium. id est istum mundum ede patris. id est in paradysum: quod per et mutet hospitium domo. Nota quod hospitium et domus differunt. quod hospitium dicitur esse mansio ad tempus. vt si ego ire ad aliquam partem et manere per unam diem vel per duos hoc appellat hospitium: sed domus est mansio perpetua. vt sunt illi qui manent continue in habitatione perpetua.

Sperata mercede ratus contagia mundi

Respuit ad celum premeditatur iter

Thobias ratus. id est firmatus mercede. id est premio sperata mercede respuebat contagia. id est maculas mundi et premeditabatur id est cogitabat iter. id est viam suam ad celum. id est ad paradysum.

Ergo vocat natum qui patris gloria patris

Est speculum patris sollicitudo frequens

Modo pater vocat filium suum. qui filius erat gloria patris scilicet thobie: et qui filius erat speculum id est gaudium et conseruatio patris: et qui erit sollicitudo patris frequens.

Et putat optata certus de morte vocata

Prole sue domui dispositurus ait

Thobias certus de morte optata. id est desiderata sicut putabat: quia videbatur ei quod moreretur tunc dispositurus. id est ordinaturus sue domui. id est sue familie ait. id est dicit: et hoc prole vocata

Sermo thobie patris ad filium.

Ate precor mea iussa libens intellige: patris

Expedit in fructum fructificare preces

Thobias loquebatur ad filium suum et dicebat ei. Fili charissime rogo te quod velis

libenter mea precepta intelligere. quia expedit tibi q̄ fructifices in te. **Construe.** **D**late precor
intellige libens mea iussa: expedit preces patris. fructificare fructum.

Nate cauenda caue sectaræ sequenda relega

Crimina vas mentis purificare stude.

Qd fili rogo te q̄ caueas illa que debent caueri: vitari: & sectare. i. insequere illa que debent sequi
scilicet bonos viros & probos. relega. i. ponas extra conscientiam tuam crimina. i. peccata excludere
velis purificare. i. illuminare vas mentis. i. conscientie tue.

Spinis & tribulis purgare noualia debet

Qui serit vt semen fructificare queat

Qd fili ille qui seminat in aliquo nouali. i. in aliq̄ nouo câpo debet remouere spinas & tribulos & ve
pres. vt semen diffusum p̄ campū possit fructificare. **Ad** p̄positū fili mi ille q̄ vult seminare bona opa
& bonas virtutes: vt teimare: dare elemosinas: facere penitentiam & abstinentiã q̄ sunt semina metet
fructum. i. visionē dei: & habebit regnū paradisi: ideo debes purgare metē & cōscias p̄ confessionē & cō
trictionē spinis & tribulis. i. peccatis malis que p̄gunt cor & animā. vt erinde semen. i. teimum ele
mosina penitentia & alia bona que facies fructificent id ē dent regnū celeste scilicet paradīsum.

Purga vasa: nisi purges liquor omnis acescit

Infusus pereunt semina: messis obit

Qd fili tu debes purgare vasa in quibus ponis bladū & vinū: qz nisi purgares omnis malus humor
& malus odor deuiastaret & macularet bladum tuū. & postea non posses fructificare in campo quando
seminares. **Ad** p̄positū tu debes purgare vasa. i. corpus & animā: quia nisi peccares a peccatis: teiu
nia & penitentie essent corrupte & defedate ex malo liuore peccati: & non possent fructificare. qz nul
lum fructū haberes dū esses in peccato mortali nec possent fructificare: qz nullū fructū haberes dū
esses in peccato mortali. **Con.** **D** fili [purga]. i. mūda [vasa: nisi purges]. i. nisi mūdes [omne liqz
infusus]. i. positus intus [acescit]. i. fit acris. ac semina pereunt: messis]. i. fructus [obit].

Cede malis: cede virtutes: sic floribus hortus

Messe redundabit area: spina rosis:

Qd fili rogo te q̄ tu recedas a malis hominib⁹ & recolas bonas virtutes & bonos boies. iuxta psal
mistā. **Lū** sancto sc̄tus eris. & tunc hort⁹ tu⁹ redūdabit floribus. i. corp⁹ tuū abūdabit bonis virtutib⁹
& area redundabit messe. i. aīa tua habebit magnā copiā bonoz in paradiso: & spina redūdabit rosis
i. cogitatio abūdabit bonis opib⁹. **GLō.** **D** fili [cede. i. recede] [malis]. i. a malis hoīb⁹ sup. & [cole]
i. bonoz vtutes. i. boies virtuosos [hortus redūdabit]. i. abūdabit [sic florib⁹] & area
i. grāgia redundabit sic sup. [messe]. i. fructu. & spina redūdabit [sic] [rosis].

De fuga septem viciozum. Et primo de superbia.

Spina nocens dedit ventosa superbia morum

Prodiga: nequitiæ fomes: origo necis

Quicquid tibi docet filium suum euitare septem peccata mortalia. & primo superbiam dicens. o fili
rogo te q̄ non sis supbus. qz supbia est pct̄i mortale valde nocēs. nā destruit bonos mores. & fouet
oēm maliciã. i. turpitudinē & est principū morū corpis & aīe. **GLō.** [supbia v̄tosa]. i. plena v̄tol [spi
na nocēs]. i. peccatum valde nociuū [pdigia moy]. i. annihilatrix moy [fomes]. i. nutrit [neq̄tie]. i.
prauitatis [origo]. i. principium [necis]. i. mortis [desit]. i. deficiat tibi supple. **De auaricia.**

Est auaritie fer: qua sua deesse stupefcit.

Copia nuda: sitis ebria: plena fames

Qd fili rogo te q̄ tu nō sis auarus nec cupidus: qz hō auarus hāc hz p̄petatē q̄ q̄to plus abūdāt tā
to plus timet q̄ nō deficiat. Et est q̄dā sit⁹ ebria. qz sic hō ebri⁹ dū pl⁹ potat & plus sitit: ita est de au
ro: qz q̄n plures diuitias hz & plus cupit. **GLō.** [fer auaricie desit]. i. [auaritie] [copia]. i. abundātia
[nuda]. i. postq̄ satis hz & ei videt q̄ nihil habeat sup. & dicit q̄ est nudus stupefcit sua deesse. i. de
ficere & [sitis ebria stupefcit sua deesse sup. &] [fames plena] [stupefcit sua deesse mō]. **De inuidia.**

Inuidiam fugias que nata nocere dolore

Zeta doet letis commoda visa premit

Qd fili rogo te q̄ tu fugias inuidiã tm̄ q̄tū poteris: qz ipsa est semper nocens & nunq̄ p̄dest. qz inui
dus nunq̄ hz bonū: & inuidia letat in dolore. i. hō inuid⁹ tristat q̄si aliq̄ h̄it gaudiū & leticiã & hō inuid⁹
premitur quando videt commodū alicuius. **Construe.** [o fili sup. [fugias inuidiam que nata est no
cere. &] [eta est dolore]. i. quando aliquis tristatur homo inuidus supple letatur &] [dolet letis]. i. quā

do aliquis gaudet homo inuidus tristatur | comoda visa premit | ipsam scilicet inuidiam.

¶ De luxuria.

Respue luxuriam que prodiga sanguinis hostis

Est anime fragilis carnis amica nocens

¶ O fili rogo te q̄ toto conamine tuo respuas luxuriam que luxuria est prodiga sanguinis ⁊ quia de uastat corpus ⁊ damnat animam: quia est hostis anime ⁊ est amica carnis fragilis. ¶ Lō. | respue | .i. sperne luxuriam que est prodiga sanguinis | ⁊ que est hostis anime. ⁊ que est | hostis anime. ⁊ que est hostis anime: ⁊ que est supple | amica nocens carnis fragilis | .i. debilis.

¶ De ira.

Paruulis ad petram furor allidatur vt ira

Sospita pereant scismata regnet amor

¶ O fili quando eris iratus babeas recursum ad petram. i. ad deum qui est vera petra: ⁊ furor siue di scordia recedet a te ⁊ in te amor regnabit. ¶ Construe | paruulus furor | .i. parua ira | allidatur | .i. ter- minetur | ad petram | id est ad xp̄m | vt scismata | .i. discor- dia | pereant | .i. recedant. ⁊ | ira sospita | .i. excusa | amor regnet.

¶ De gula.

Nunq̄ crede gule cui crapula seruit obedit

Bustus adulatur dulcis in ore sapor

¶ O fili rogo te q̄ non sis gulosus: quia per gulam veniunt multa mala in mundo. Construe o fili sup. | nunq̄ | pro non ⁊ vnq̄: non | crede | vnq̄ | gule cui crapula | .i. pinguedo | seruit | ⁊ | gustus obedit | ⁊ | sapor | .i. suauitas | in ore adulatur.

¶ De accidia

Effugias auide mentis contagia vite:

Tedia diuini muneris esto memor

¶ O fili rogo te quantum possum q̄ fugias contagia mentis auide. ⁊ fugias tedia vite. i. non sis piger: sed semp facias aliqd boni. ⁊ esto memor muneris diuini. ¶ Con. o fili sup. | effugias | .i. fuge | cō tagia. i. cupiditates | mentis auide | .i. cupide. ⁊ fuge inq̄ | tedia vite | ⁊ | esto memor diuini muneris

Sis humilis largus miserator: castus abundans

Parce modo iure munere plaude deo

¶ O fili sis humilis p̄ce. sis largus mō sis miserator. sis castus: ⁊ sis abūdās plaude deo munere iure

Inferre virtutes decisis sentibus: borto

Purgato poterunt fructificare rose

¶ O fili rogo te q̄ tu in corde tuo vel radiare ⁊ inferre virtutes sed p̄io reoue pctā ⁊ maculas ⁊ pur- ga p̄sciētā tuā: ⁊ tūc virtutes poterūt fructificare. ¶ Lō. | inferre | .i. semina | virtutes | ⁊ decisis sentibus | .i. spinis | decisis | .i. pctis remotis p̄ p̄fessionē | rose | .i. virtutes ⁊ bo- na opera poterūt fructificare | ⁊ hoc borto purgato. De obseruatione decalogi.

¶ De p̄ce: hoc iubeo toto conamine: tota

Et anima toto dilige corde deum

¶ Dicit thobias docet filium suum q̄ teneat decem p̄cepta legis. ⁊ primo docet ip̄m tenere p̄ceptū ⁊ dicit sic. ¶ O fili ego p̄ce: ⁊ moneo te quantum possum q̄ ex toto conamine tuo ⁊ ex tota aīa tua. ⁊ ex toto corde tuo diligas dñm. ¶ Con. O fili sup. | p̄ce: hoc | .i. moneo hoc p̄cipio hoc sup. | dilige | id est ama | deum | ex toto corde tuo. ⁊ ex tota anima ⁊ ex toto conamine. i. ex totis viribus tuis.

Et legi faueas tibi sicut ameris ametur.

Proximus a primo pendet amore sequens

¶ Secundum p̄ceptum legis est. ¶ O fili si tu velis amare deum dilige proximum tuū sicut deus di- ligit te: ⁊ sicut tu velles q̄ diligeres tenurta illud. dilige proximum tuum sicut teipsum: ⁊ iste amor dependet ex primo amore scilicet dei. ¶ Construe | proximus ametur tibi. i. a te | sicut ameris | .i. sicut tu amas te | vt faueas | .i. obedias | legi. sequens | amor sup. | pendet a primo amore.

Sabbata deuotius recolas vt precipit alma

Lex seruire dies festo relegat opus

¶ Tertium p̄ceptum. Tu debes deuote colere ⁊ honozare festa sanctorum sicut precipit sancta ma- ter ecclesia ⁊ etiam lex nōstra: ⁊ ideo non debes facere aliquod opus seruile in ipsis. ¶ Construe | tu supple deuotius recolas | .i. honozes | sabbata | id est festa | vt | p̄. o sicut | alma lex precipit. dies festa relegat | id est detestatur | opus seruile | id est inonestum.

Et patris et matris potiaris honoze tenorem

¶ Hec. s. voluntas requirit tanq̄ prior operis inter alias ancillas: r̄ pponit p̄mū gradū operi foroz i. aliaz ancillar. ¶ Eō. [dec.] s. voluntas est prior gradu iter socias | i tpe sup. q̄. | p. r̄ | officiosa | i. fui ens seu finalis | p̄figit | i. pponit | primū gradum operi forozum | i. aliarum ancillarum.

Inde secunda subit consulta licentia quicquid

Expediat licito continuare studet

¶ Secunda ancilla seu conditio operis est licentia consultata: quia posito q̄ tu velles facere eam do mum in villa r̄ tu non haberes licentiam nihil valeret opus: quia forte princeps ville destruere eā scilicet domum r̄ ista ancilla videlicet licentia: studet. i. remouet consiliare quando debet fieri debite licite r̄ iuste. ¶ Construe | Licentia consultata subit inde | id est post | secunda | ancilla supple | studet | continuare quicquid expediat | facere supple | licito | id est licite.

Tertia propositi consummativa facultas

Supremam satagit consiliare manum

¶ Tertia ancilla operis est facultas seu potestas sine diuitiis: quia posito q̄ tu velles facere vna tur rim in villa r̄ posito etiam q̄ dñs vellet: r̄ tu non haberes pecuniam sufficientē nihil valeret. r̄ ista facultas est consummativa r̄ pfectiva ppositio operis: r̄ conatur consiliare r̄ implere. s. p̄ficere vltimaz perfectionem. ¶ Construe | facultas consummativa | i. confectio | propositi | est | tertia | ancilla supple | r̄ | satagit | id est nititur | consiliare supremam manū | id est vltimam operationem.

Hec tria quicquid agas cole: concurrentibus istis

Quolibet humanum fructificabit opus

¶ D fili mi charissime rogo te quantū possum quicquid tu agas r̄ facias recolas. i. babeas in memo ria istas tres ancillas: r̄ istis tribus concurrentibus opus humanū generabit tibi bonum fructum

¶ Eō. [cole hec tria. q̄quid agas quolibet op? humanū fructificabit | r̄ hoc | istis concurrentibus.

¶ De effectu carnis: mundi: r̄ demonis.

ffuge tres hostes anime: versutia quorum

Peruersis triplici perditione nocet

¶ D fili rogo te q̄ tu fugias tres inimicos q̄s bz aia cuiuslibet hoīs: quoz inimicoz prauitas nos suos hoīs triplici documēto inducit in p̄ditionē. ¶ Con. [Effuge tres hostes anime versutia | i. dolus seu prauitas | quoz nocet peruersis triplici perditione

Tres hostes hominis demon: caro: mundus: acerbant

Insidjs fructus spiritualis opes.

¶ Hic declarat istos tres hostes: r̄ dicit q̄ sunt mundus: caro: r̄ demon: r̄ isti tollunt hostes r̄ amibi lant opes id est fructus spirituales insidjs.

Est caro defectus ancilla sopbisticus hostis

Mundus apostatici demonis ira riget

¶ Caro est principium r̄ ancilla defectus est mundus qui est fallax: r̄ bz rigoz ire dyaboli apostati ci. ¶ Construe | caro est ancilla. mundus | est supple | hostis sopbisticus | id est deceptorius | ira de monis | id est dyaboli | apostatici | id est excommunicati | riget | id est rigozem habet.

Mundus spondet opes: regnat cognata voluptas

Carne superstio demonis arma gerit

¶ Mundus spōdet. i. p̄mittit opes. i. diuitias. voluptas. i. delectatio carnis seu luturia cognata car ni regnat. r̄ ypocrisis. i. falsa religio gerit arma demonis. ¶ Con. | mundus spondet opes. voluptas cognata regnat carne | i. opere carnali | superstio | i. falsitas | gerit arma demonis | i. dyaboli.

Mundus auaritia temptat caro seuit biatu

Luturie latrām demonis ira premit

¶ Auaricia decipit: mundus tēptat. r̄ iō debeu? eē largi dādo paupib? elemosynas. caro seuit ardore lururie. r̄ iō debem? sibi apponere castitatē mētis r̄ corpis ira demonis p̄mit latrā. i. diuinū cultū r̄ iō debem? illi apponere deuotionē r̄ cōmutationem seruēdo deo oibus bonis. ¶ Con. patet

Proditor est demon anime seducit ocellos

Mundus: adulatur renibus egra caro

¶ Sna est plana. ¶ Eō. demon | i. dyabol? est | p̄ditor | i. traditor | aie. mundus seducit | i. fallit | o cellos | i. paruos oculos | caro egra | i. deceptoria | adulatur | i. fauet | renibus | i. luturie.

Palpat adulatur: pollicitisq; ligat

¶ Caro alludit | id est ioculatur | spiritui | id est anime | blanditur | id est mulcet spiritum | inescat | id est cibatur spiritum | palpat | id est tangit | adulatur: q; pro r | ligat pollicitis | id est promissionibus.

Quam caro spiritui dat delectatio pomum

Esse potest: pomum mordet auara caro

¶ Illa supple | delectatio quam dat caro spiritui potest esse pomum. | r | caro auara mordet pomum | id est delectationem carnalem. quia delectatio carnis sine luxuria comparatur pomo.

In pomo tria sunt: odor r sapor r calor: immo

His tribus allicitur ambitiosa caro

¶ In pomo tria sunt accidentia. s. odor. color. r sapor. r caro ambitiosa. i. cupida alligatur his tribus scilicet color. odori. r sapor. ¶ Lon. | tria. s. tres sunt | in pomo scz odor. color. r sapor. immo pro sed: sed caro ambitiosa | .i. cupida | allicitur | .i. alligatur | his tribus | scz. odori. color. r sapor.

Laudis odor tactus sapor: r calor oris ameni

Sunt in carne quibus illaqueatur homo

¶ Odor laudis. sapor tactus: r calor oris ameni. i. delectabiles sunt in carne. q; caro letatur: quia iocatur r laudatur. Item caro habet saporem gustando delectabilia. Item delectatur in colore pulchre mulieris r his tribus homo illaqueatur. i. in infirmum proicitur. ¶ Constructio est plana.

A morsu vetito mors dicitur omnia mordens

Nominis exponit significata sui

¶ Mors dicitur mordens omnia morsu vetito. i. deuotato. mors exponit significata sui nominis.

Pone merum talos caro notia clamitat audit

Et dolet offendi spiritualis bonor

¶ Caro notia r pessima clamat quotidie r monet spm q; ponat mensam r etiam tappillos. i. ludum tappillozum ad repectandum corpus. sed bonor spualis. i. aia a deo creata incorruptibilis dolet offendi i. maculari per peccatum carnis. ¶ Construe | caro notia | .i. nocens | clamitat | .i. sepe clamat | pone merum | .i. bonum vinum | r talos. bonor spiritualis | .i. anima | audit r docet offendi.

Spiritus exclamat crucifige ream crucifige

Carne[m] templa dei destruit egra caro

¶ Spiritus clamat ad hominem q; affligit. i. crucifigat carnes. q; caro egra. i. pcti subsidita r vilis ma inflammata a re doze luxurie destruit templa dei. ¶ Construe | spūs | .i. aia exclamat crucifige reas | per penitentiam | crucifige | iniquam | carnem caro egra destruit templa dei | .i. animas.

Spiritus expugnat carnem ne sponsa maritum

Ledat r infligat collaterale malum

¶ Spūs pugnat s carnē q; est sponsa aie: vt dictū est vt sponsa. s. caro nō ledat maritū. i. spm p pctm r infligat. i. intus ponat malū collaterale. i. adiungibile: q; aia r caro sunt iuncta. ideo tale malum est collaterale. ¶ De fuga carnalis voluptatis.

A

St carni cognata venus iactantia: fastus

Ambitio liuor crapula rixa dolus

¶ Venus. i. luxuria est cognata carni. r iactantia est cognata carni. fastus. i. superbia est cognata carni. ambitio. id est cupiditas est cognata carni liuor. i. inuidia est cognata carni r crapula. i. pinguedo est cognata carni. r rixa. i. litigatio est cognata carni r dolus. i. fraus est cognata carni.

Ventre saginato veneris suspirat ad vsu[m]

Carne[m] amica caro: carnea membra petens

¶ Venter impinguatus est causa productiua luxurie: r ipa caro que est amica delectationis carnalis petit corruptionem. r hoc vtre saginato. i. impinguato. caro amica carnis suspirat. i. girat. ad vsu[m] veneris. i. luxurie petens membra carnea.

Cluctus sobrietatis dat grata remedia luxus

Et veneris paucis vtere luxus obit

¶ Sis tu euitare luxuriā viuas sobrie. comede r bibe sobrie r tūc euitabis luxuriā. r vtere parce bibendo r comedēdo. r tūc luxus fugiet r crapula q; generat luxuriā. ¶ Ld. | sobrietatis | .i. mēsuratio | vict? dat grata remedia luxus | .i. supfluitas vener? vtere id est yescere paucis | luxus | id est superfluitas

Lobit id est moritur.

Spiritus excludit viciū carnale propinat

Vitam spiritui mortificata caro.

¶ Spūs .i. aīa excludit .i. extra ponit viciū carnale. caro mortificata .i. afflictā p penitētiāz .ppt
nar .i. administrat vitā .i. eternam spiritui id est anime. ¶ Salomon.

Afferit vt salomon tria sunt confusio quorum

Excludit fragiles commodiore domo

¶ O fili cbarissime fm qd dicit salomon in suis puerbīs tria sunt entia quoz malicia facit exire fragiles a domo .p̄pa. ¶ Lō. tria sunt vt p sicut sicut salomon afferit .i. affirmat | cōclusio quoz .i. malicia | excludit .i. extra ponit | fragiles domo .i. de domo | commodiore .i. propria.

Hec tria sunt fumus: aqua stillans: noxia coniunt

Sub palea granum spirituale latet

¶ Dic auctor ostendit q̄ sunt illa tria r dicit: q̄ fimum est fumus: q̄ si domus tua eēt tota plena fumo opteret q̄ tu exires extra vel moires. Scōs est aq̄ cadēs i domo p regulā vl̄ de sup̄. Tertiu ē multē mala. nā si aliq̄s bz p̄auā mulierē r ip̄a litigat opz q̄ exeat domū. nā si litigat secū faceret. p̄ cer to aliq̄d malefactū. ¶ Lō. [Hec tria | iā dicta sup̄. sunt fum⁹ aq̄ stillās r | cōiunt .i. femina | noxia | .i. nocēs | granū spūale | .i. snia spūalis | latet sub palea | .i. sub met̄bap̄ora. q̄ p ista intelligit̄ alia.

Est aqua consuetum scelus: ignorantia fumus

Coniunt esse potest nata nocere caro

¶ Dic auct. declarat spūaliter illd qd dixerat naturaliter: r dicit q̄ p aquā stillāre intelligim⁹ scel⁹ cōsuetū. r p fumū ignorantia. r p iunge carnē. i. coz⁹. ista sunt apta nocere aīe. ¶ Lō. | scelus | .i. crudelitas sine traditio p̄ueta est aqua | ignorantia | est | fumus. caro nata nocere pōt esse cōiunt. | .i. mulier.

Nate precor dissuesce malis: cole dogmata carnem

Refrena: tria sunt damna: medela triplex

¶ O fili rogo te inq̄tum possum q̄ amore dei discedasa malis hominib⁹ r fuge societatem eoz. adi scas bona documenta. sis probus. refrena carnem tuam non dimittas ei facere quod voluerit. tria sunt dogmata medere tribus. ¶ Constructio est plana. ¶ Salomon.

Septem sperne deo que sunt odiosa: supremum

Detestatur: babes ex salomone fidem

¶ O fili sperne id est respue septem que sunt multuz odiosa deo. crede salomoni quia tu babes fidem id est crudelitatem istarum rerum r certicu dinem ex salomone: sed deus multuz detestatur vltimum. vt videbitur inferius.

Scilicet bec: oculi: sublimes lingua dolosa

Sanguinis innocui cede cruenta manus

¶ Ecce illa que sunt odiosa deo per ordinem. oculi sublimes id est superbi lingua plena dolo id est mendax manus cruenta cede id est sanguine innocui sanguinis id est quando aliquis occidit aliquē innocentem. ¶ Construe. bec scilicet que sequuntur oculi sublimes | id est supbi | lingua dolosa. manus cruenta | id est maculata | cede | id est moxet | sanguinis innocui | id est innocentis.

Additur bis cordis meditatio pessima proni

Ad mala discursu labiliorē pedes

¶ Pessima meditatio id est parua cogitatio cordis additur supradictis: r pedes labiles id est mala adduntur etiam supradictis. ¶ Construe. Pessima meditatio | id est cogitatio | cordis additur bis p̄des proni | id est inclinati | ad mala discursu labiliorē | adduntur supradictis supple.

Testis falsidicus quod detestabile constat.

Esse deo fratrum scismata scena ferens

¶ Sextū qd displicet deo est testis mēdar q̄ ponat falsum testimoniū. Sz septimū r vltimū qd deus bz in odio est qn aliquis ppter inuidiā ponit malivolētiā inter fratres: r istud est mag⁹ detestabile deo q̄ oīa iā dicta. ¶ Con. | testis falsidicus | .i. deceptor⁹ r mēdar addit bis sup̄. r | ferens | .i. semi nās | scismata | .i. diuisiones | fratru scena | .i. crudelis | qd stat esse detestabile deo | addit sup̄dictis

Non in carne tibi fuerit fiducia carnem

Comprime ne reprimat te viciosa caro

QD fill non cōfidat in carne: qz submergeret te in infernū. cōpime carnē p penitentiā ⁊ castitatē vt caro plena vitioꝝ nō reprimat te per pctm ⁊ p malū appetitū puenientē ex carne. **Q** Cōstrue[si] ducia nō fuerit tibi in carne. cōpime carnē: ne[] p ⁊ et nō. vt[] caro vitiosa[] .i. plena vitioꝝ[] nō reprimat te[] .

Q De humana fragilitate.

Siquis materiam perpendat originis vnde
Unde supercilium tollitur: vnde timor

Q Si aliqz bñ consideret materiā sue originis de qua ē videlz de limo terre q̄ est vilioꝝ materia q̄ ē i mūdō: ipse nō hēbit cām supbiendi ⁊ essendi elat⁹. **Q** Cō. [si q̄s] .i. aliqz[] perpēdat [] .i. imaginet[] materiā originis. vñ [] .i. de qua est supple[] vñ [] ad maiorem affirmationem[] supercilii [] .i. supbia[] tollit [] .i. eleuatur. ⁊ [] vnde timor [] tollitur supple[] .

Est caro vas luteum vas lamentabile femum

Aridulum: fragilis glebula faccus olens

Q Corpus est quoddā vas luteū plenū stercoꝝ: ⁊ est vas lamentabile. i. flebile: ⁊ est fenū aridū. i. siccū: ⁊ est glebula. i. parua gleba fragilis. i. nō fortis: ⁊ est faccus olens. i. fetens. **C**onstructio patet.

Carnis vita labor: carnis conceptio tabes

Menstrua: putredo finis: origo lutum

Q Vita carnis est labor ⁊ dolor. i. dum hō viuūt in hoc seculo nō facit nisi laborare. cōceptio carnis: ē tabes menstrua. i. turpis ⁊ sanguinosa. ⁊ fili⁹ carnis ē putredo. ⁊ origo carnis lutum. i. fet.

Sperma prius: modo faccus olens: post vermibus esca

In tumulto quaqz dote superbit homo

Q Quia caro fuit sperma. i. illud semen qd̄ egit de mēbro viri in coitu in ventre mulieris: remanens ex illo semine fit caro: modo caro tua est faccus olens ⁊ fetens: post in tumulto est esca vermibus ergo dicit auctor quare superbis. quasi dicat q̄ nescit cām. **C**onstrue caro supple[] est [] prius [] .i. pro [] sperma [] .i. illa materia [] est modo faccus olens [] .i. fetens: postea est supple[] esca vermibus in tumulto: q̄ [] pro [] ⁊ [] qua dote [] .i. qua ratione homo superbit []

Est sapiens marcet sapientia morte redundans

Diuitijs: lapsu mobilioꝝe fluunt

Q Es tu sapiēs: ppter h̄ nō debes eē supb⁹: qz sapia ānihilat q̄tum ad istū mūdū p mortē: es tu redūdans diuitijs: ppter h̄ nō debes eē supb⁹: qz diuitie fluūt. i. currūt lapsu mobilioꝝe. i. labilioꝝe

Es probus expirat probitas: es honestus: honestas

Labitur: es fortis: fortia morte iacent.

Q Es probus ⁊ nobilis dico tibi q̄ pbitas tua expirabit ⁊ cōfundet q̄tum ad istum mundū: sed nō q̄tum ad alium: qz si sis pbus in isto mundo erit tibi remuneratū in alio: videlicz in paradiso. es tu honestus: honestas labitur. es tu fortis: fortia cadunt ⁊ iacent morte. **C**onstructio patet.

Regreditur cinis in cinerē: resolutio carnis

Monstrat principij materiale lutum

Cinis regreditur id est reuertitur in cinerem. resolutio carnis monstrat id est ostendit lutum. i. fecem esse principium materiale.

Histes ne timeas tua circūcidere debes

Membra deo: quod obest emutilare stude

Q D fili tu debes circūcidere mēbra tua deo. i. baptizare: qz baptisim⁹ vocat circūcisione. p vt ⁊ nō: vt nō timeas hostes. i. diabolos: q̄ re de⁹ voluit circūcidi fm legē iudeoꝝ: ad denotandū q̄ erat subiect⁹ legi iudeoꝝ ergo tu debes circūcidere tua mēbra: ⁊ stude emutilare. i. remouere illud quod obest id est nocet.

Ne vanum videas oculos auerte fenestris

Ne patulis mortis ingrediatur byems

Q D fili auerte oculos ne videant vanitatem. byems mortis. i. pctm mortale nō ingrediat fenestris patulis. i. p oculos apertos: qui sūt fenestre corporis. **Cō.** [auerte [] .i. remoue[] oculos ne videāt vanū i. vanitatem: ⁊ ne [] pro vt ⁊ nō: vt [] byes mortis nō ingrediat fenestris patulis [] .i. in oculis apertis.

A labijs expelle dolum: meditatio cordis

Conspectu vigilii iudicis oret opem.

QD filiu debes expellere dolum: fraudem a labijs tuis. I. non debes dicere nisi bona verba: et cor tuum debet orare ad dominuz conspectu vigili. **C**onstrue [expelle] id est remoue dolum a labijs id est ab ore [meditatio cordis tui ore opem] id est auxilium [iudicis conspectu vigili].

A lapsu diuerte pedes vaga lumina flecte

Ad lacrymas animam ne moriatur ama.

QD fili diuerte pedes tuos a lapsu. non dimittas eos vt facient peccata. flecte lumina vaga ad lacrymas id est quando aliquando respice aliquem mulierem propter delectationez carnalem de

bes flere ama animā tuā ne moriat. i. ne dānetur.

De laude diuina

Us figulum laudare studet: mens concolor oz.

Consonet: vt laudem confiteatur opus

QD fili qui es vas dei stude laudare figulū. i. deū qui fecit te. mens concolor. i. cōcolor dans consonet ori. babeas in mente illud qd dicis ore: vt opus confiteatur laudem.

Con. [vas stude laudare figulū. i. deū] mens concolor consonet ori: vt opus confiteatur laudē.]

Se laudi confirmet opus nisi facta maritas

Verbis verba nocent friuola: fructus obit

Qopus confirmet se laudi: nisi maritas. i. nisi adiungas facta verbis: verba friuola id est sine fructu nocent: et fructus obit. i. nisi facias illa que predicabis hoc quod facies non habebit fructum

Turtus ad asilas rostrum deflectit in actu

Sermones sapiens fructificare facit

QD fili facias sicut turtur facit qm amittit parem suuz ponit se supra arbozem siccam et flectit rostrū suum ad asilas: ita sapiens homo facit suos sermones fructificare in actu. **C**onstrue [turtur facit rostrum suum ad asilas] sapiens facit fructificare sermones suos in actu] suo.

Est laus sacra dei via vite: celica vita.

Laudatoris bonoz plasmatis hostis onus

QSacra laus id est sancta laus est via vite: et est vita celica laudatoris: et est bonoz plasmatis id est bono minis formati a deo: et est onus id est pondus hostis id est dyaboli.

Laus diuina iuuat: laborum fit labor bospes

In reliquis studeas magnificate deum

QLaus diuina id est dei iuuat hominem ad eundum ad paradysum. labor fit bospes laborum. studeas id est cogita magnificare id est laudare deum in reliquis id est inter cetera.

Lubrica fortune non te premat alea: viuas

Maior in aduersis prosperitate minor.

QAlea. id est ludus fortune lubrica. i. mirabilis non premat te: viuas maior. i. fortior in aduersis. i. in aduersitatib: et minor prosperitate. i. humilior in diuitijs: qz quanto eris ditior tanto te humiliat

Quanto maior eris malis discedere viuas

In magno minimus: in dominante minor

QD fili rogo te q tu discedas a malis. i. a pctis: qz quāto eris maior et magis honoratus i bonorib: itius mudi et in officijs velis descendere ad humilitatem: et rogo te q viuas minimus. i. humiliatus in magno id est qm eris magnus in bonore constitutus viuas famulus. i. obediens sicut cliens. i. seruitor

Et tua sit pronus ad prima commoda supples

Alterius plausu plaude: dolore dole

QD fili tu sis pronus id est humiliat te. plaude id est gaude plausu id est gaudio: et dole dolore alteri vt sis pronus id est inclinatus ad tua proxima commoda id est propinqua.

Sperne malos: cole prudentes: compefce rebelles

Da miseris: fontes respue: parcere reis

QD fili sperne malos boies et pctores: cole. i. bonora prudētes: cōpefce. i. refrena rebelles: da miseris: paupib: respue fontes. i. nocētes et pigros ad faciēdū bonū: parce reis. i. qm aliqd dixerit tibi iniuriā noli sibi nocere: s3 pce. **Q**De fame nutrimento.

Quicquid agas vicio nunq mergatur honestum

Fama lucro rebus preficiatur bonoz

QD fili quicquid agas bonū et honestū. nunq pro non et vnq fama non mergatur vn

Spitio id est peccato: fama non mergatur vn̄ p̄ lucro: bonoꝝ p̄ficiatur rebus.

Sit tibi iuris amor: timor exitij: pudor almus

Criminis innocue simplicitatis bonoꝝ

¶ Qd fili amor iuris sit tibi timor: exitij id est destructionis sit tibi pudor: almus id est sancta verecūdia criminis sit tibi: bonoꝝ simplicitatis innocue e sit tibi.

Sit tibi lex domini requies: caro victima a mundus

Et ilium celum patria: vita deus

¶ Qd fili lex dñi sit tibi requies: caro sit tibi victima id est sacrificium: mundus sit tibi et ilium: celum sit tibi patria deus sit tibi vita.

¶ De morum elegancia.

Is bonus ⁊ redolens fame dulcedine morum

Lampade vita dolet moribus orba mori.

¶ Qd fili sis bon⁹ ⁊ redolēs. i. bonū odorē emittēs dulcedine fame: ⁊ tu sis redolēs lāpade moris. i. titulis ⁊ claritate bonoꝝ mor. vita occulta. i. puata morib⁹ dolz mori.

Sis pius obsequio: facundus dogmate suavis

Alloquio: stabilis mente fauore placens

¶ Qd fili sis pius obsequio id est pulchro seruitio dans ⁊ prebens omnibus adiutorium: sis facundus id est fertilis: vel facundus id est pulchre loquens dogmate id est documento: sis suavis alloquio. i. in loquela: sis stabilis id est constans mente ⁊ placens fauore id est seruitio.

Par iram reprimat: fastum patientia: lutum

Sobrietas. odium gratia: probra decus

¶ Qd fili par reprimat iram. i. maliciam: ⁊ patientia reprimat fastum. i. superbiam: sobrietas. id est mensura reprimat lutum. i. superfluitatem ⁊ gratia reprimat odium. i. maliciam ⁊ decus. i. bonoꝝ. reprimat id est constringat probra id est iniurias.

¶ Nihil acquiritur sine onere.

¶ Queratur bonoꝝ onus intricetur honoꝝ

Queris opes ad opus fructificare petunt

¶ Qd fill si queris bonoꝝe omis intricat bonoꝝ. i. iungat bonoꝝ. o fili queris tu opes: opes petunt fructificare ad opus. i. ad faciendū elemosynā. ¶ Lon. [si bonoꝝ querat: onus] id est pena [intricet] .i. misceat [bonoꝝ: queris opes] .i. diuitias [petunt fructificare ad opus].

Si querantur opes tribuas vt oportet egeno

Diuces opum fer opem: sic operantur opes

¶ Si queras opes id est diuitias: rogo te q̄ tribuas egenis. i. paupibus. vt pro sicut: sicut oportet: diues fert id est portat opem id est auxilium opum. a. diuitiarum: opes. i. diuitie operantur sic.

Queris opes inopi fer opem venaris bonoꝝem

Si queratur bonoꝝ non fugiatur onus

¶ Qd fill si tu queras opes fer opem inopi. i. pauperi ⁊ si tu venaris bonoꝝem id est queris bonoꝝem noli fugere opus. i. penam sine qua vir bonoꝝ acquiritur.

¶ De fuga superbie.

¶ Delectet bonoꝝ onus adiacet erigit esse

Fructus bonos oneris: fructus bonoris bonus

¶ Qd fill si bonoꝝ delectet re onus adiacet. i. ppe iacet: q̄ fructus oneris est bonoꝝ ⁊ fruct⁹ bonoris est on⁹. ¶ Lon. [si bonoꝝ delectet] .i. plz tibi [on⁹] .i. pena [adiacet: bonoꝝ erigit] .i. est requirit [esse fructus oneris] .i. pene ⁊ onus erigit esse fructus bonoris.

Si queratur bonos vt onus restringat bonoris

Delicias: oneri compatiatur bonoꝝ

¶ Bonos querať. i. petat si. i. taliter: on⁹ restringat delicias bonoꝝis. bonoꝝ cōparatur oneri. i. pene

Flubas bonos oneri: nec onus blasphemet bonoris

P̄fidium: nec bonoꝝ inficietur onus

¶ Bonos mubat oneri. i. pene. ne p̄ vt ⁊ non: vt on⁹ nō blasphemet p̄fidium bonoꝝis: nec. p̄ et non: ⁊ bonos nō inficiatur. i. non neget onus. i. penam.

¶ De fuga auaritie

¶ Sed non excutiet sensus sitis ebria: cuius

Pullulat ex gustu multiplicata fames.

¶ Qd fill rogo te q̄ sitis. i. cupiditas ebria. i. plena census. i. diuitiarum non excutiat. id est

non affligat te: et comestione cuius fames multiplicata. pullulat id est erit.

In cupidis fitit ebrietas: presentia defunt

Querit habens: inbiat copia: plenus eget.

¶ Ebrietas id est superfluitas diuitiarum fitit. i. indiget in cupidis: presentia defunt. i. habens diuitias querit id est petit plura: copia diuitiarum inbiat: et plenus diuitijs eget: quia nunquam saturatur.

Deu quid pro croceis affectat stercoza morum

Prodigus et seruus ambitionis homo

¶ Deu quid. i. quare homo prodigus: et seruus ambitionis. i. cupiditatis affectat. i. desiderat stercoza. id est res mundanas et corruptibiles pro croceis morum. i. pro rebus celestibus et incorruptibilibus.

Deu quid opes opibus cumulat: quid propria querit

Eum se nemo queat appropriare sibi.

¶ Deu quid. i. quare homo cumulat opes opibus: diuitias diuitijs: et quid propria querit. i. petit propria: cuius nemo queat. i. possit appropriare se sibi: ac si vellet sic arguere quod illud quod magis videtur inesse et non inest: nec illud quod minus: sed magis videtur quod homo possit appropriare se sibi: et tamen non potest: ergo debet sibi appropriare diuitias celestes. i. paradisum cum bonis operibus acquirendo.

Nil possessus habet: quia quisquis habetur habere

Nulla potest: se non possidet ergo nihil.

¶ Sententia est plana. ¶ Con. Possessus ab aliquo: nil pro non et aliquid non habet aliquid super. Quia quisquis. i. quicquid habetur ab aliquo super. nulla pro non et vlla: non potest habere vlla. i. a liqua ergo nihil pro non et aliquid: ille super. qui se non possidet: non possidet aliquid supple.

Seruit habens habitis nec habet sed habetur: auarum

Census habet: domino predominantur opes

¶ Habens diuitias seruit diuitijs habitis: nec pro et non: non habet se. sed habetur. census. i. pecunia habet auri: opes. i. diuitie predominantur domino. ¶ Quod nihil sit proprium domini.

Iure poli non iure fori communia constant

Omnia libertas vnica: parq; status.

Iure poli proprium nihil est a iure forensi

Improbis emergit proprietatis amor

¶ Nihil est proprium iure poli id est celi siue secundum deum: amor id est cupiditas proprie tatis id est diuitiarum improbis id est peccatis: emergit id est erit a iure fori id est a consuetudine seculari.

Ambitio patitur opes: communio prima

Expirat paritas dispariata fugit.

¶ Ambitio id est cupiditas patitur id est diuidit opes id est diuitias: prima coniunctio expirat id est moritur. et paritas dispariata id est equalis fugit.

Eum nequeas tuus esse tuum nihil est: suus esse

Nemo potest: igitur nil reor esse suum

¶ Eum nequeas id est cum non possis esse tuus nihil est tuum: nemo potest esse suus: igitur nil pro non et aliquid non reor id est non imaginor aliquid esse suum: cum sit alterius.

Rebus ab humanis excludit propria claudens

Omnia pugillo primipotentis aper

¶ Aper. i. altitudo primipotentis. i. dei gloriosi claudens omnia pugillo suo. i. habet in parte sua excludit. i. remouet et prohibet propria id est res proprias rebus humanis id est nature humane.

¶ Felix: sed felici felicior omni

Quem sibi primipotens destinat esse suum

¶ Deus ille est felix id est beatus: sed felicior id est beator: omni felici id est omni beato: quem primipotens id est deus gloriosissimus destinat id est ordinat sibi esse suum in paradiso.

¶ Felix quem summus habet possessor: haberi

Sic preit omnimode proprietatis opes

¶ Deus ille est felix quem summus possessor id est deus habet id est potest habere sic id est taliter non preit id est non precedit opes id est diuitias omnimode proprietatis et omnis manerit.

Rursus nil domini proprium permittit habere

Mortis hęcens: vitam terminat: era rapit.

¶ Hęcens. i. aduersitas mortis. nil pro non & aliquid non permittit rursus. i. iterum homini habere aliquid proprium terminat id est finit vitam istam mundanam: & rapit era id est diuitias mortis.

Mortis ad occursum cessat possio: tran sit

Ad dominos: & habens & quod habetur: abest.

¶ Tota possessio cessat. i. amittitur ad cursum. i. ad aduentū mortis. trāsit. i. possessio de dño in dñm: & habēs & illud qđ habet abest. i. morit. q: habēs diuitias & ipse diuitie mutāt dñm que prius habebāt

Seruus auaritie sibi non dominatur abutens

Arbitrio proprio proprietate caret

¶ Ille qui est sub iugatus & nō dñatur sibi ipse immo abutitur pprio arbitrio: caret pprietate & rebus sibi appropriatis. ¶ Construe. [seruus auaricie non dñat sibi abutens pprio arbitrio caret pprietate.]

Sic tria deproprietant proprium diuina potestas

Claudens cuncta iugum mortis auara lues

¶ Tria sunt que tollunt & pbidēt appropriare aliquid sibi. s. deus: subiectio mortis: q: totum dimitti mus in morte. & putredo auara. i. crudelissima. ¶ Construe. [Tria deproprietāt sic ppriū scz deus. i. potestas diuina] claudens cuncta [i. oia: & iugum] i. dominium] mortis: & lues [i. i. putredo] auara.]

Cum proprium nihil esse scias est danda facultas

Quęq; retenta nocent: particulata inuuant

¶ Cōcludit qđ postq̄ tu nihil bēs ppriū qđ tu des facultatē & diuitias tuas solū qđ retineas illa qđ suffi ciūt ad vitā: q: quęq; retēta iniuste nocēt: & particulata. i. iuste acq̄sita & distributa inuāt. ¶ Con. [cū ni hil] p nō & aliqd cū nō scias [aliqd] eē ppriū: facultas est dāda: q: q: retēta nocēt. & [particulata] inuāt.

Dispensa quod habes vt consulit vsus ad vsum

Non ad auaritie pabula confer opes

¶ Dispensa quod habes ad vsum pauperū: & non ad pabula auaritie. ¶ Construe [dispensa] i. o: di na illud] quod habes. vt [pro] sicut: sicut] vsus consulit [scilicet] vsus pauperum] confer [i. da] opes]

Da nudis: da pauperibus da pinguibus vti

Non decet in membris esuriēte deo

¶ Dispensa da mudo vestitū. & da pauperibus ad comedendum & ad bibendum: quia non est bonus comedere altilia pinguia pauperibus qui representant personam dei esuriētibz ¶ Construe [da nudis] vestimenta supple da] pauperibus] bibere & comedere] non decet te vti pinguibz] & hoc deo esuriēte in membris [i. i. pauperibus qui sunt mēbra dei. ¶ Qualiter sit dandum.

Quattuor: bec cognata dantis sunt causa voluntas

Dantis cui dederis: materiesq; dati

¶ Quia fecerat mentionem de elemosina ostendit quot requiruntur ad perfectam & bonam elemosinam dicens: qđ requiruntur quattuor. scz causa finalis: quia debemus dare finaliter propter deum bona voluntas: ille cui dederis qđ sit indigēs. & materia qđ illud quod tu dabis sit de proprio labore tuo & non de alieno: & qđ sit bonum illud quod dabis & non vile: sicut faciunt multi qui dant pauperibus illud quod parum aut nihil valet. ¶ Con. [bec quattuor sunt cognata] i. cōiūcta] dātis] s. [ca] volūtas dātis. & [ille sup.] [cui dederis: qđ] p r] materies dati.

Cui dederis sit egens te cognoscente voluntas

Grata: materies propria: causa deus.

¶ Declarat illa qđ dixerat dicens: qđ tu debes respicere qđ ille cui dederis sit indigēs & qđ cognoscas bē bene: & voluntas sit grata. & materies sit propria. & deus sit causa. ¶ Constructio patet

Affectus preit effectum non aspice quantum

Sed fluat es quanta sedulitate datum

¶ Bonus affectus mētis dātis preit effectū. i. excedit datū & p̄ualet qđ datū & ideo nō cures quantum sit datū qđ dabis tibi: sed respice bonā voluntatē. & bonū affectū mētis qđ pl̄ daret si haberet ¶ Cō. [affect] i. desiderii] preit [i. p̄cedit] effectū nō aspice quātū datū] sit] s. ex quāta sedulitate fluat.

Non tibi quod dabitur: sed cur intellige solum

Sola voluntatis forma moueat opus

¶ Nō sit tibi cura qđ dabit tibi: sed cur dabit. ¶ Cō. [nō intellige solū qđ dabitur: sed cur] i. i. quare so

la forma ad maiorē affirmationē repetit[voluntatis moueat].i. dicit[opus].i. operationem.

Obsequio refouetur amor quia verus amicus

Dantis in affectu non datione pater

Quia sententia est plana. **Construe** amor refouetur [id est nutritur] obsequio [id est seruitio].
[quia verus amicus patet in affectu dantis non datione.]

Nomunq̄ fuge quod dabitur susceptio domi

Arbitrij vendit libertoris opes

**Tu nō debes semp capere qd dabit: qz mun? acceptum facit boiem liberū esse serui. nam imedia
te qñ homo accipit mun? ipse ponit se in subiectione ⁊ seruitute dātis donec restituerit sibi.** **Con.**
[fuge nōnūq̄].i. aliqñ illd sup. qd dabit tibi. susceptio domi vedit opes].i. diuitias [arbitrij libertor
is]

Sepe repulsa iuuant: nocent imperare repulsa

Liberat arbitrium: munera sumpta: ligant

Construe [repulsa iuuant sepe imperare nocet. repulsa liberant arbitrium] [id est libertatem] [mu
nera] [id est dona] [sumpta] [id est capta] [ligant] [arbitrium supple.]

Tenditur arbitrium dum viuatur ex alieno

Sumptu paue tuo vescere liber eris

Qd fili caue q̄rū poteris qz nō viuas ex alieno sumptu. vescere tuo pane ⁊ liber eris. **Con.** patet

Si locus est plerumq; datum non respue quippe

Qui fugit oblatum retribuisse negat

**Multotiens debes accipere datū ⁊ non respuere qñ ille q̄ dat est amī? tu?. nam non dat tibi spe
retributiōis. sed amore tui. nā ille qui renuit datū negat retribuere ⁊ dare.** **Con.** [nō respue plerū
qz datū si locus est].i. adest [quippe].i. certē [qui fugit oblatū negat retribuisse.]

Donis dona dator: qui poscit adulterat instar

Fenoris aut speciem venditionis habet

Ille q̄ dat aliq̄ dona ⁊ alī det ei. peccat ac si eēt fenerator. **Qd.** [q̄ poscit].i. q̄ regrit [dona donis
adulterat].i. peccat [bz instar].i. similitudinē [fenoris: aut spēm].i. maneriē [venditiōis]

Da cito da gratis gratum: ne gratia fiat

Venalis grato munere gratus eris

**Tu debes dare cito illud quod das: ⁊ nō debes tardare: debes dare bona voluntate: ⁊ gratis. vt
grā tua non sit venalis. vnde illi qui tardāt muncravidēt vendere illud qd dant.** **Construe** [da ci
to: da gratis gratū: ne] [pro vt ⁊ non. vt] [gratia non fiat venalis: eris gratus munere grato.]

Bratus est iamiamq; datum meritiq; nouerca

Esse solet dantis defidiosa manus

**Ego dico qz datū qd datur cito ⁊ statim est grau? q̄ illud qd dat tarde ⁊ grauitate. vñ manus defi
diosa dantis est nouerca meriti. q. d. qz tollit meritū dantis.** **Construe** [datum iamiam].i. cito [est
gratus qz] [p ⁊ manus].i. operat[sol] [dantis defidiosa solet esse nouerca meriti.]

Denigrat meritum dantis moza: sed raptum

Nimia plus laudis: plusq; fauoris habent

Construe [nimia moza dantis denigrat].i. annihilat [meritum: sed munera data] [gratis sup.] [ba
bent plus laudis. qz] [pro ⁊ habent] [plus fauoris]

Sic des pro modulo census: ne prodiga dandi

Virgus in vicium collaterale ruat

**Tu debes dare fm capacitatem tuam ⁊ possibilitatem: ⁊ fm mensuram tuaz rerum: vt mensura
dandi non excedat facultatem: ⁊ cadas in paupertatem.** **Con.** [des sic pro modulo].i. tuē modulum
siue mensuram [census].i. pecunie tue [ne] [pro vt ⁊ non: vt] [virtus dandi] [pdiga nō ruat. i. non cadat
[in vicium].i. in peccatum] [collaterale]

Largus eris dans digna dari: dans digna teneri

Prodigus vt capias grata nocua caue

**Si tu des illa que sunt digna dari ⁊ illa q̄ pōt sustinere possibilitas tua: tu eris largus: ⁊ si tu des
illa que non sunt digna dari ⁊ illa q̄ debes retinē tu eris prodigus: ⁊ ideo caueas vt nō des tantum
qz noceas tibi: vt exinde possis habere illa que sunt grata.** **Construe** tu supple] [dās digna dari eris

largus: & dans digna teneri | eris | pdigus: caue noxia vt capias gratia |

Parcus eris retinens que censet digna teneri

Ufus auarus eris distribuenda tenens

¶ Tu eris parcus si retineas illa que sunt necessaria ad vsum tuū: s; tu eris auarus si debeas aliquid dare: & retineas q̄ posses dare sine dāno tuo. ¶ Con. | retinens ea que vsus censet | .i. iudicat | digna teneri: eris pcus | .i. mensuratus: & tenēs distribuenda | .i. illa que deberes distribui | eris auarus |.

Prodigus excedit mensuram: largus bonori

Seruit: fructificat parcus: auarus eget

¶ Qui excedit mensuram expēdēdo est prodigus: & ille qui expēdit & dat non tantus quantū sua potestas requirit est parcus: & ille qui est parcus non expēdit nec dat vltra mensurā: & fructificat & facit bonum fructum: & ille qui est auarus indiget. ¶ Constructio patet.

Sit tua larga manus non prodiga parcus auarus

Esse caue: sp̄reto coctice grana metes

¶ Tua manus sit larga dādo paup̄ibus: & nō sit prodiga scz q̄ non expēdas plus q̄ pecunia tua potest. sis parcus. id ē mensuratus: caue ne sis auarus: metes grana id est bonū fructum: & hoc coctice sp̄reto id est paupertate. ¶ Constructio patet.

Pauperiem consulta regat patientia pauper

Succincta studeas sobrietate frui

¶ Si tibi contingat tibi q̄ sis pauper: habebas bonam patientiam & bene consultam: vt viuas sobrie & succincte de illis paucis que habes. ¶ Construe | patientia consulta regat pauperiem | supple paup̄ | studeas frui sobrietate succincta |

Pauper delicias fuge: pauperis exigit esse

Simplicitas humilis ingeniosa comes

¶ Tu es pauper fuge inquantū poteris delectatiōes mundanas: q; ois pauperies in tres diuiditur scz q̄ sit simplex: humilis & ingeniosa. ¶ Constr. tu sup. | pauper fuge delicias | .i. delectationes carnales & mundanas | simplicitas humilis ingeniosa exigit | .i. requirit | esse comes pauperies |

Consule quid moueat rugosa crumena monete

Nescia ieiunij faucibus era petens

¶ Tu es pauper homo & habes bursam vacuā: tu debes esse consultus: q̄ non petas plura q̄ nō possis soluere: quia oportet q̄ tu eēs lator. ¶ Construe | consule | id est respice | crumena rugosa nescia monete: petens era | id est denarios | faucibus ieiunij moneat |

Hec tria displicent lasciuia senecta coacta

Latria: pauperies deliciosa petens,

¶ Tria sunt que multum displicent deo: quando homo est senex & vacat rebus laciuis. i. pctis: & quādo aliq̄s non vult seruire deo nisi coacte: & q̄n pauper delicias petit & bona cibaria. ¶ Con. | hec tria displicent | scz | senecta lasciuia | .i. iocunda & latria coacta | & pauperies petens | diuitias.

Paupertatis onus bonor est patientibus: immo

Semina virtutum commodiora facit

¶ Non habes verecundiam si sis pauper: quia onus seu asperitas paupertatis si capias in patientiā est magnus bonor: & facit semina virtutum esse commodiora. ¶ Constructio patet

Non defectus opum: sed desperatio confert

Pauperiem mentis deficiente statu

¶ Defectus diuitiarum non dat pauperiem seu non facit hominem egeum: sed desperatio mentis videlicet quando desperat. Construe | defectus opum | id est diuitiarum | non confert | id est nō dat | pauperiem | & hoc | statu mentis deficiente |

Non rerū cumulus: sed sufficientia mentis

Ditat: sufficientiant paucula diues eris,

¶ Superfluitas diuitiarū nō facit boiem diuitē: sed sufficientia mentis: videlicet q̄n bō contentat̄ de hoc qd̄ de? dat sibi. Pauca sufficient tibi & tu eris diues q̄tum ad deum: licet non q̄tum ad mūdum ¶ Con. | cumulus | .i. abundantia & superfluitas | rerū | .i. pecuniarū | non ditat | .i. nō facit hominē diuitem | sed sufficientia mentis: paucula | .i. pauce res | sufficiāt | tibi: & tu sup. | eris diues |

Est sine melle fauus: sine messe seges: sine fructu

Arbor: amicitia coniuge vita carens

¶ Domo iuuenis vel antiquus in hoc seculo existens sine amico et sine amicitia: quia non amatur ab aliquo est fauus sine melle. i. sine ducedine: et est sicut seges sine messer: sicut arbor sine fructu. quia est mortuus. ¶ Cō. [vita carens amicitia coniuge] i. coniuncta sibi est [fauus sine melle] et est [seges] i. id est bladz seminatus [sine messe] quia nihil meret. et est arbor sine fructu. i. quem non affert fructu.

Dulcis amicrozum verna congressus: honesti

Nulla superfluitas federis esse potest.

¶ Dulcis congregatio amicrozum respicendat quoniam multi amici sunt in simul et est bonum et pulchrum et nulla superfluitas potest esse in amore honesto et licito. ¶ Cō. [dulcis congregatus] i. amicitia vno amicrozum huius] id est respicendat [nulla superfluitas federis] i. bonitatis] honesti potest esse [in amicitia supple]

Sis placidus placidis recoletentes te cole: iusta

Iusta relatio gaudet honore fides

¶ D. fili rogo te quod tu sis placidus et dulcis hominibus placide bonorum tibi te fides iusta bona et honesta letatur amore relatio. ¶ Construe [sis placidus placidis. cole] i. honora] recoletentes] id est bonos] nozantes] te fides iusta] id est bona et honesta] iusta] iterum ad maiorem affirmationem] gaudet bonore relatio] id est permutable.

¶ Tres gradus amoris.

Sunt in amore tres gradus: triplex gratia: fundat

Prima: secunda fouet: tertia firmat opus

¶ In amore sunt tres gradus quia triplex gratia. prima fundat amorem et bonam concordiam secunda fouet amorem. tertia firmat amorem. ¶ Con. [tres gradus] i. tres modum] [sunt in amore: triplex gratia] est in amore] [prima] [gratia] [fundat] i. ponit fundamentum] et principium in amore. et secunda fouet] i. nutrit] tertia firmat opus] id est amorem.

Fundat origo: fouet progressio fedus amico

Obsequio solidat continuata fides.

¶ Origo. i. bonum principium fundat amorem progressio. i. continuatio fouet seu nutrit amorem: et bona fides continuato obsequio firmat amorem. vñ si tu amares aliquem et non continuares amorem et bonas fides: amor non esset completus quare debes amare perfecte et fideliter. ¶ Cō. [origo] i. principium] fugat] progressio fouet] fides continuata] solidat] fedus] i. amorem] [obsequio amico] i. amicitia.

Prima serit fedus: rigat altera: tertia messes

Siccatur et boreolo consiliare studet

¶ Prima gratia. s. origo serit fedus. i. ligamē amoris: quod vñ amicus incipit diligere alium per mutua loquā. s. quoniam loquitur simul. altera. s. pfeuerantia amoris: rigat amorem. i. eā facit florere et germinare tertia gratia siccatur. i. maturatur messes. i. fructus amoris: et facit fructificare. ¶ Cō. [bona] [gratia] [sup.] [serit] i. seminat] [fedus] i. amorem] [secunda] [rigat] et] [tertia] [siccatur] [messes] et] [studet] [consiliare] [boreolo] i. paruo] [gratiano] quasi dicat quod eligat fructum amoris

Ritritura triplex tenero tribuatur amori

Te duce: ni foueas semine messis obit

¶ Optet nutrire amorem tenere quoniam de nouo acquirit iter duos amicos: et tunc amor tenet per plures actus fortificat. et nisi foueas seu nutrias semine fructus non potest erire et triplex nutritura est in illo amore. ¶ Cō. [triplex] [nutritura] [tribuatur] i. def] [amori] [tenero] et] [hoc] [te] [duce] i. ductore] [ni] p] [nisi] [foueas] [semina] i. nutrias] [messis] i. fructus] [obit] scilicet] [fructus] [posse] inter] [duos] [amicos]

Fedus alit mozum par gratia: par studiozum

Elus in obsequijs alterutrata fides

¶ Auc. dicebat quod in amore triplex est nutritura: non declarat quod sunt iste tres nutriturae: et dicit quod vna est per gratias bonorum mozum: quoniam quoniam aliquid duo casti et mundi vñ diligit alium simile attrahit sibi suum simile. Secunda nutritura est per usus studij quoniam quoniam sunt duo boni clerici et morati fuerunt simul per multa tempora in studio sed vñ diligit alium. Tertia nutritura est bona et firma fides alterutrata in obsequijs et causata in fermitijs: quoniam vñ seruit alteri fideliter. ¶ Cō. [par] [gratia] [mozum] [alit] [fedus] et] [fides] [alterutrata] i. facta in] [obsequijs] [alit] [fedus] supple

¶ Cathena quinque sensum.

Elus in obsequijs alterutrata fides

Elus in obsequijs alterutrata fides

Quod fili natura dedit tibi quinque famulos. i. quinque potentias et quinque organa ad seruendum corpori et ad ministrandum ei in bonis operibus et ad faciendum seruitium dei: caue quod regas bene eos et frigas bene iura sua: quia isti famuli aliquotiens faciunt amittere corpus et animam quando corpus dimittit se regi ab illis. **Q**uoniam o fili precor .i. rogo rege .i. gubernare quinque famulos .i. quinque sensus corporales quos famulos natura officiosa dedit ministros .i. seruos visibus humanis.

Visus odoratus auditus tactus amicus:

Bustus ventris opus officiale gerunt

Quod ostendit qui sunt illi famuli et dicit quod visus auditus odoratus tactus et gustus amicus ventris gerunt .i. portant corpori opus officiale .i. mortale quod homo sepe peccat mortaliter per ipsos. **Q**uoniam patet.

Si quis adulatur sensus non crede maligno

Sepe ministerio seruus acerbat berum

Quod fili si aliquis istorum sensuum adulatur tibi .i. moneat te facere aliqua inbonesta non credas ei: quia multotiens seruus facit prauum dominum malo consilio suo. et maxime quando dominus est stultus et credit illi. **Q**uoniam construe .i. quis sensus .i. si aliquis adulatur .i. blanditur te non crede sibi seruis acerbat sepe berum .i. dominum ministerio maligno .i. id est malo.

Corporis excubias dum seruat vsus abutens

Officio mentem vulnerat urget berum

Visus seruans excubias .i. insidias corporis respiciendo mala et vana sicut mulieres ad percipiendum abutitur proprio officio: et vulnerat siue mutilat mentem et potissime quando currit sensus et urget .i. mouet berum ad faciendum peccatum. **Q**uoniam .i. dum per quod visus .i. ille sensus seruat .i. custodit excubias corporis .i. sepe super abutens .i. stulte vtens officio suo vulnerat .i. percutit mentem et urget .i. perstringit berum .i. dominum suum.

Visus obest: oculos legatus amoris adulter

Mentis opes anime depreciare studet

Quododo declarat qualiter isti famuli aliquotiens ledunt corpus et dicit quod visus nocet et oculus vergus est nuncius amoris illiciti adulter .i. maculator mentis studet maculare animam per peccatum et per malum consensum. **Q**uoniam .i. visus obest .i. nocet oculus legatus .i. nuncius amoris et luxurie adulter mentis studet depreciare .i. diminuire opes .i. virtutes et bonos mores bonestos anime.

Interius babilonis opes: redimicula mundi

Nunciat in mortis damna fenestra patens

Visus qui dicit fenestra patens .i. apparet aliquoties propter danum nostrum quod facit nos cadere in mortem eternam denunciat interius diuitias istius mundi que non est nisi vna babilon .i. vna confusio: et ponit cor suum et obliuiscitur dominum et facit ipsum peccare aliqui venialiter aliqui mortaliter. **Q**uoniam .i. fenestra .i. oculus siue visus patens .i. discoperta in damna mortis denunciat .i. facit concipere interius .i. intra mentem opes .i. diuitias babilonis istius mundi .i. nunciat redimicula .i. ornamenta.

Carnem delicis corrumpit inebriat vnde

Prodit auarus amor: prodit auara lues

Visus corrumpit carnem respiciendo delectabilia ex quibus pronemita mala cogitatio et malus sensus et inebriat eam delicis et peccatis. **Q**uoniam construe .i. corrumpit .i. id est denastat visus .i. carnem delicis .i. id est voluptatibus et inebriat .i. id est implet ipsam supple delicis vnde .i. id est de qua parte supple lues .i. id est putredo auara .i. id est praua et vnde amor auarus prodit .i. id est erit.

Numunquod nocet auditus non percipit oris

Non credenda fides impetuosa nocet

Auditus nocet multis: videlicet quando auris percipit illa que non debet percipere. sicut delectabilia et aliqua verba turpia. **Q**uoniam construe .i. auditus nocet non nunquam .i. aliquando quia due negationes equivalent vni affirmationi fides impetuosa .i. id est praua nocet dum pro quando quando auris percipit .i. id est intelligit non credenda .i. id est illa que non debent credi.

Tactus adulator fallit dum vendit amanti

Plana superficies que scabiosa latent

Sensus tactus aliquoties decipit nos per hunc modum: videlicet quando est subiectus amore mulieris et videt quod habet superficiem scabiæ: tangit supra faciem vel supra alium locum et credit quod in toto corpore sit plana: tamen intus est plena scabiæ. **Q**uoniam .i. tactus adulator .i. deceptor fallit .i. decipit dum per quod quando superficies .i. facies pulchra plana .i. sine macula vendit amanti illa supple .i. que latent scabiosa .i. turpia.

Bustus edax ventris vanator: predo crumene

Irato vacuas increpat ore manus

¶ Bustus. i. sensus gustus edax. id est comestor. venator. i. procurator: ventris predo. i. euacuator. crumene. i. burse: quia nihil dimittit in bursa. quoniam totum exponit. increpat id est criminatur manus vacuas quando inuenit cibum ore irato. **¶** Constructio patet

Zedit odoratus minor: bis sine crimine sensus

¶ Hic tibi collatis fratribus esse potest.

¶ Odoratus inter alios sensus est sensus minus ledens et qui minus facit hominem peccare. in imo quo ad respectum aliorum potest esse sine peccato. **¶** Construe odoratus ledit [id est vulnerat] minus bis scilicet sensibus: hic [scilicet sensus odoratus] potest esse sine crimine [id est sine peccato]. et hoc [fratribus] suis scilicet alijs sensibus [collatis] id est comparatis [tibi].

Hos famulos cogas tibi deseruire ministri

¶ Imperium domino dedecus esse potest

¶ Tu debes cogere istos famulos. i. istos quinq; sensus seruire tibi. et esse subiectos tibi: quia dedecus est seruiri esse super dominum. **¶** Con. cogas [i. constringas] bos famulos deseruire [i. obedire] tibi imperium [i. dominium] ministri [i. famuli] potest esse dedecus [i. vituperium] domino

Sit tibi vita decens: discretio prouida: iustum

¶ Consilium stabilis actio: fama nitens

¶ Vita decens. i. edueniens et honesta sit tibi discretio. i. sapientia. prouida sit tibi consilium iustum sit tibi actio. i. operatio stabilis. i. firma sit tibi. et fama. i. bonum nomen resplendens sit tibi. quia homo bonus et pius debet habere omnia ista. **¶** Constructio patet. **¶** De fama merito.

¶ St fame preciosa fames si fama laborez

¶ Vita labat precium labitur: alget bonoz

¶ Fames. i. cupiditas seu desiderium bone fame est preciosa. i. bona: quia quando non habes bonam famam et cupis bene et velles bene si posses hoc est bonum: quia si fama laborez contra te. i. non habeas bonam famam et quod dicatur de te quod tu es malus: vita tua labit. i. cadit in precium. labitur. i. nisi lucratur per hoc quod non habes famam essendi bonus: quia bonoz alget. i. fugiet: quia non habes bonozem. **¶** Constructio patet

¶ Gratius est meritum fame quam fama potiri

¶ Imperio minus est quam meruisse decus

¶ Meritum fame est gratius. i. melius quam fama potiri. i. uti impio est minus quam meruisse decus. i. bonozem.

¶ Est grauius pene meritum quam pena necari

¶ In cruce credo nunquam meruisse crucem

¶ Meritum pene est grauius quam pena. credo aliquem necari. i. occidi in cruce vel in alio tormento esse minus quam meruisse crucem. i. patibulum. et quando aliquis meruit suspendi vel puniri aliquo tormento propter sua malefacta et non punitur: melius esset quod puniretur in isto mundo quam in alio.

¶ Famosos recolat mores: infamia mortis

¶ Est species sepeliat fama sepulta decus

¶ Tu debes recollere. i. bonozare famosos. i. plenos fama. infamia. i. mala fama est species. i. maneris es mortis: quia homo diffamatus est sicut mortuus. et fama sepulta sepeliat decus id est quando aliquis amittit bonam famam ipse amittit bonozem mundi.

¶ Sarcina dedecoris damno preponderat omnis

¶ Est grauitas fame perditione minor

¶ Habere dedecus. i. malam famam et cedit omne dedecus in hoc seculo. et in isto mundo non est maius damnum quam perditio fame. **¶** Construe sarcina [i. onus] dedecoris: preponderat [i. antepoztat] siue prefertur [damno. omnis grauitas] [i. omnis perditio] est minor: perditione [i. quam] perditio bone fame. quasi diceret quod alie perditiones nihil sunt respectu perditionis fame.

¶ Non credas titulis fame te consule: crede

¶ Mentis vera canit mens sibi fama fauet

¶ Tu non debes credere laudibus fame. semper. unde si aliquis veniat ad te et dicat tu es melior: bono et sapientior totius patrie non credas ei: sed respice in mente tua si est ita: quia illa bene scit si est verum. **¶** Construe ne pro non: non credas titulis [i. laudibus] fame. consule [i. cape consilium] crede

de menti: mens canit | .i. scit | vera fama fauet | .i. obedit | sibi | scilicet menti.

Fama citat laudem: laus premia: premia mentem

Mens studium: studium dogmata: dogma decus

¶ Dic aut. vñf colore rhetorico q̄ vocat̄ ḡdatio: q̄ descendit de ḡdu i ḡdū. di. q̄ fama citat. i. cōmouet laudē: seu facit bolez laudari: laus citat. i. cōmouet p̄mia. i. facit bolez p̄miari ⁊ p̄mia citat. i. cōmouet mētē: q̄ qñ bō lucrā sp̄ i mētē sua cogitat facē debitū ⁊ mēs citat. i. cōmouet studiū. q̄ qñ aliq̄s babz bonā sp̄e ip̄e studet ⁊ facit int̄m q̄ est bon⁹ cleric⁹: ⁊ studiū citat. i. cōmouet dogmata: q̄ qñ aliq̄s est bon⁹ cleric⁹ dat bona documenta. ⁊ dogmata citat decus i. bonorē: quia qñ hoc facit homo hortatur.

¶ De doctrine nutrimento.

Doctrina pater est vsus: doctrina scolaris

Intercisa perit continuata viget

¶ vsus est pater doctrine. i. scientie. q̄ qñ aliquis habet scientiam ⁊ ipse frequentat ip̄am docendo alijs immediate est practicus doctrina. i. scientia scolaris intercisa

id est non continuata perit. i. deperditur. quia quando aliquis vult esse clericus ⁊ vadit ad studium p̄ vnū annum: ⁊ postea dimittit ire ⁊ negligit: ipse obliuiscitur illud quod addidit: ⁊ tō op̄ q̄ stinuat ⁊ vadat sp̄ si velit eē practi⁹: sed doctrina. i. scia p̄tinuata viget. i. bz vigorem ⁊ affert fructum.

Pullulat in flores natura labore ministro

Virtutis: requies cōtinuata nocet

¶ Naturale ingenium hominis crescit ⁊ abundat in iusticia quando laborat in bonis virtutibus: sed quando continuat requiem ⁊ non laborat: tunc induratur ⁊ nihil proficit. ¶ Construe[n]tura | natura | .i. naturale ingenium | pullulat | .i. crescit ⁊ erit | in flores | .i. in virtutibus ⁊ scientijs: ⁊ hoc | labore ministro virtutis ⁊ requies continuata nocet | quia quando homo nihil facit valde nocet ei.

Est anime cultura labor caro nuda labore

Sit sterilis: obfita mentis inops

¶ Labor studij vel alteri boni op̄is est cultura aie: caro nuda. i. carēs labore sit sterilis. i. sine fructu ⁊ sit obfita. i. plena sp̄itis. i. p̄cis ⁊ sordib⁹ ⁊ malis morib⁹: ⁊ caro carēs labore sit inops. i. paup̄ mēis

Ex requie serpit pestis seuissima lutus

sis. i. fructus

Armiger ⁊ fame prodigus hostis amor

¶ Pestilentia seuissima. id est crudelissima peccati prouenit ex requie. Et luxuria hostis prodiga fame prouenit etiam ex requie. ¶ Constructio est plana.

St amor iniustus iudex aduersa maritans

Rerum naturas degenerare facit

¶ Amor ē iudex iniust⁹: q̄ nūq̄ bō ibur⁹ amore p̄no. i. luxurie poterit bñ liberare de aliquo negotio: imo si faciat malū nescit cognoscere. ⁊ facit naturā degenerare. vñ si aliq̄s imbutus amore faciat malū nō videtur sibi malū. Itē si de natura sit inclinatus ad bonū amor facit ipsum inclinare ad malū. ⁊ sic natura degenerat. ¶ Lon. | amor est iudex iniustus | .i. prius | maritans | .i. adiungēs | aduersa | .i. res contrarias | facit naturas rerum degenerare | .i. nō seq̄ bonā cōplecionem.

Consonat antitibesis: in amore: scientia nescit

Jra iocatur: bonor: sordet abundat egens

¶ Antitibesis. i. p̄uouersia p̄cordat i amore. scia nescit. bō ḡē i amore si bz scias. bonor sordet. i. vile scit i amore: qm̄ q̄ pōit amorē i meretricē pdit bonorē dei ⁊ sc̄i. ⁊ egēs abūdat. i. bō q̄ est ibur⁹ amore meretricē postq̄ nihil bz dicit q̄ bz facit. ¶ Lō. antitibesis. i. illa figura q̄ nō ē aliud q̄ p̄ria positio | cōsonat | .i. loq̄t in amore meretricē: q̄ recte talis bō credit illa sup. eē p̄sona ⁊ licita: ⁊ sunt deo p̄traria | scia nescit in amore | .i. talis bō nescit scias nec bz | ira iocatur | .i. letat ⁊ fingit se eē letū ⁊ iocosus vt placeat meretricē si ofideret se iratū meretricē: nō curaret de ip̄o: q̄ crederet q̄ apli nō b̄ret argētū | bonor sordet | .i. fetet ⁊ vilescit q̄ tūc vitupat̄ sicut porc⁹: ⁊ egens abundat: vt dicitur ē: q̄ p̄to pl⁹ est paup̄ tāto plus sibi videt q̄ sit diues qñ solū meretricē ostēdit sibi pulch: a facie ⁊ letū vultum.

Probra probant: reprobant laus: desperatio sperat

Spes metuit: profunt notia: lucra nocent.

¶ Probra ⁊ vitupia q̄ dicūt mulieres p̄uis boib⁹ ⁊ luxuriosis q̄ sequunt̄ meretrices. pbāt ip̄os: vidēt eis esse laudes q̄ q̄dā dicunt totū est eis gratū ⁊ placēs: ⁊ qñ boies laudāt ip̄as vidēt eis q̄ vituperent eas: q̄ qñ mulier dimittit: infelicē q̄ nō bz argētū vel q̄ nō facit ad volūtātē suā: ip̄e sperat q̄

habebit adhuc ipsam et faciet melius? voluntate sua: quod videt de bonis suis ut beate argentum: et possit complere voluntate sua. quoniam facit damnum videtur quod faciat commodum: et sic gloria profunt ei et lucra nocent. Nam si sit in loco ubi deberet facere commodum suum et veniat ei memoria meretricis: ipse dimittit totum: quod videtur ei quod lucrum sibi nocet tunc. **Ed.** [pbria]. i. vituperia et opprobria [pbat]. i. laudat [infelicem]. i. ibutus a more meretricis [laus reprobat]. i. vituperat [desperatio sperat]. i. b3 spe ut dictum est [spes metuit] i. dubitat [noria] res nocentes sup. [profunt]. i. perficiunt et lucra comoda displicent sibi.

Anxietas in as more sapit dulcescit amarum

Ternat byems: sudant frigoza: moribus alit

Quoniam anxietas sapit in amore. i. quod tunc b3 sit positus in anxietate et tribulatione: sed quod solum videat meretricem suam nihil sibi videtur esse. Amor meretricis amarum sit tibi dulce: illa que debet esse amara sunt tibi dulcia: byems. i. aduersitas vernat. i. respundet in amore: frigoza sudat. i. dum sunt male indur et male calciati et viger frigus videtur ipsis quod sudat ex nimio calore: sed quod solum videant meretrices suas moribus. i. infirmitas alit. i. nutrit in amore: postquam sunt infirmi non faciunt copulatum. **Ed.** patet.

Ne noceat carmen compece labore: laboza

Zanguescit viciu nil age moribus adest

Quoniam deus refrenare carnem tuam per magnam laborem: tunc vitium languescit: quod si nihil facias moribus aie que est peccatum aderit tibi. **Ed.** [pcesce]. i. refrena [carnem] [tua] [labore]. i. p labore [ne] [pvt] et no: vt no noceat. i. si iherat tibi nocumetum [laboza] [vitiu]. i. p[ctm] [languescit]. i. perit [nll] p no et aliqd: no [age] i. no facias aliqd [moribus]. i. p[ctm] adest. i. p[ctm] est: quoniam b3 nihil facit immediate cadit in peccatum per temptacionem dyabolicam.

Nostrozum sectare patrum vestigia patres

Que coluere coleique docuere doce

Quoniam rogo te quod sequaris vestigia. i. documeta et mandata nostrorum patrum que processerunt: et cole ea que ipsi coluerunt: et doce illa que ipsi docuerunt. **Ed.** [sectare]. i. sequere [vestigia]. i. ordinaciones [nostrorum] [patrum]: cole. i. bonoza ea que ipsi coluere. i. p[ctm]: [doce] ea que ipsi p[ctm] docuere. i. docuerunt.

Assistrices doctrine: scz natura ingeniu: exercitatio: perseverantia.

Unt assistrices doctrine quattuor barum

Conugio studiu fructificare facit.

Quoniam filii quattuor assistrices. i. quattuor ancille siue nutrices doctrine. s. scientie sunt scz studium. i. labor: qui solet fructificare. i. fructum apportare. scz sciam coniugio. i. matrimonio siue vnione barum scz assistricum. Nota quod assistrix idem est quod ancilla: et dicitur ab

assisto assistis: quod semper assistit et est presens in domo.

Prima parit natura quod ingeniu fouet: auget

Etis exercitij perficit vsus opus.

Quoniam naturale ingeniu quod est p[ctm] ministratrix scie p[ctm] illud quod ingeniu fouet: quod os ille que vult bene scias beate naturalr bonu ingeniu et quod exerceat studiu. quod nisi exerceat actu studendi non b[ctm] scias. ite os quod vtatur studio: quod iste modus p[ctm] et p[ctm] totu opus. **Ed.** sic [natura]. i. naturale ingeniu [p[ctm]]. i. ministratrix ta[m] p[ctm] [p[ctm]]. i. cat illud sup. [quod] ingeniu fouet. i. nutrit et vis. i. fortitudo siue potetia [exercitij] i. labor: [studij] auget. i. augmetat ip[s] ingeniu: quod quoniam b3 b3 ingeniu et studet immediate acq[ir]it sciam et [vsus] p[ctm] opus. i. sciam: quod quoniam b3 b3 naturalr potetia ad laboradu et ingeniu acutur bonu et b3 scias et postea vtis scia sua et docet alijs immediate e p[ctm].

Est incultus ager: sed fertilis artis egenum

Ingeniu studij sedulitate carens

Quoniam dicuntur facit tale copatione et dicit ingeniu boie carens scia et carens sedulitate studij. i. quod non intedat nec curat studere: sed facit illud: t[em] si studeret b[ctm] scias: e sicut ager situat in bono loco: quod non e b[ctm] cultus non affert fructu sed e infertilis: ita e de ingenio quoniam non vacat studio: quod quis careat scia t[em] si applica ret se ad studiu b[ctm] scias. **Ed.** [ingeniu] [egeniu]. i. idigens [artis]. i. scie et [carens] [sedulitate]. i. diligetia [studij]. i. scbole [e] ager. i. cap[us] non cultus. i. incultus [sed fertilis]. i. portans fructu [quod] e de se si colere

Est sterilis sed cultus ager studij labor expers

tur et arare.

Ingenij iungas bec duo messis adest

Quoniam dicit auctor facit alia copatione tale et dicit quod labor et applicatio studij in boie studete siue bono ingenio e sicut ager b[ctm] cultus arat non ferens fructu: quod terra non est bona nec posita in bono loco ad fructificadu ita e de boie carete bono ingenio: et id si vis bene sciencia babeas ista duo scz bonum ingenium et frequetes studiu: tunc b[ctm] scias. **Ed.** [labor] [studij] [expers]. i. siue p[ctm] [ingenij] [est] [ager] [steril]

lis id est sine fructu sed cultus longas bec duo scilicet ingenium et exercitium messis .i. fructus
 siue scientia adest id est presens est. De societate bonorum.

**Consiule doctores legis: discede malorum
 Et conuenticulis concomitare bonos**

¶ O fili cōsiule doctores legis et sapiētes et noli praticare cū malis hoibus. ¶ Consi.
 cōsiule. i. require pro consilio doctores .i. magistros legis: discede a conuenticulis
 i. a p̄adijs maloz hoiz sup. et cōcomitāte. i. associare et sequere bonos hoies sup.

Et de nectare fauim: nectar de nectare: riuum

De fluuio: adiuu: de radiante metas

¶ Concomitare bonos vt metas fauim id est bonum fructum de melle id est de bonis operibus et
 bonis societatibus: et vt metas nectar id est scientiam: de nectare id est de scientia: et vt metas riuum
 de fluuio: et vt metas id est vt legas radium de radiente. ¶ Constructio patet.

Et granum de messe tibi de fonte salubri

Pocula de docta dogmata mente legas

¶ Facias illa que dicta sunt vt legas id est metas granum de messe id est bonum fructum de bonis
 operibus que facis in hoc seculo: et legas tibi pocula de fonte salubri: vt legas dogmata id est docu-
 menta de mente docta id est sapienti ¶ De fuga malorum.

Laude bonis: fuge prauorum consortia: labem

Et pice tractata contrahit e gra manus

¶ O fili plaude. i. gaude bonis. i. p̄p̄ bonos et cū bonis: et fuge consortia. i. societates pra-
 uoz hoiz: q̄ sicut man⁹ scabiosa posita in pice molli trahit ad se et amoueri non p̄t q̄n
 fit defedata: et maculata pice: ita p̄t eē q̄ soci⁹ si seq̄t consortia prauis soci⁹ nō sit prauis et
 maculat⁹ et imbutus foridibus. ¶ Et d. [plaude] .i. letare bonis [fuge] consortia prauoz ma-
 nus egra. i. infirma siue scabiosa p̄trahit labē .i. maculā [et pice tractata]. ¶ De fuga peccati.

Domino placeas noli peccare relega

Peccatum: veniam posce: beatus eris.

¶ O fili noli peccare vt placeas dño: relega et evita pct̄i: et redre deuote et corde stri-
 to veniā dño et tu eris bt̄us. ¶ Et d. [noli peccare vt placeas dño: relega] .i. et cōmuni-
 ca [peccatum: posce] .i. require [veniam] de peccatis tuis: et tu [eris beatus] .i. saluus
 Da miseris: potum sitienti funde: molestum

Letifica parcus semine pauca metes

¶ Da miseris. i. pauperibus elemosynā. funde. i. fundēdo dona potū sitienti. i. b̄nti sitim. letifica. i. cō-
 solare molestū. i. tristē: vt q̄n aliq̄s est tristis et dolēs p̄pter aliquā perditiōē vel p̄pter aliā rē: tu de-
 bes ip̄m confortare: et parcus. i. auar⁹ semine. i. dando elemosynas et faciēdo bonū stricte et nō largime
 tes pauca in paradiso. ¶ Constructio p̄z ¶ Commendatio elemosyne

St ancilla dei simplex elemosina: mortis

Antidotum venie porta: salutis iter

¶ Elemosyna simplex. i. data amore dei solū est sicut ancilla dei: et est antbidotū. i. defē-
 diculum seu remediū mortis eterne. i. inferni et est porta venie: et est iter. i. via salutis. i.
 paradisi seu misericordie dantis. i. illi⁹ q̄ dat ipsam indigentibus ¶ Constructio patet.

Disputat aduersus dantis peccata perorat

Auctori redimit probra precatur opem

¶ Elemosina est aduocata q̄ disputat aduersus pct̄ā. i. p̄tra pct̄ā dātis ip̄as paup̄ib⁹. et orat. i. obtinet
 et rogat auctori p̄ cōmodo et salute ipsius auctoris. redimit. p̄bra. i. pct̄ā. et precatur opem. i. auxiliū

Peccatum mors est anime: mors debita pena

Peccati sana vulnera: morbus obest

¶ Peccatum est mors anime: et mors peccati est pena debita anime per hoc q̄ peccatoz non est con-
 fessus nec contritus de peccato suo. sana vulnera. i. pct̄ā per confessionem: contritionem: et peniten-
 tiam: et moribus. i. peccatum abest. i. deficit: et per consequens pena que deberes pati propter ipsum

Cordis amor manibus preponderat: hostia grata

Est humilis domino spiritus ara placens

¶ Amor cordis: spōderat. i. p̄fect̄ manib⁹. i. op̄atōib⁹: q̄ q̄ aliq̄s dat elemosinā p̄t̄ deū bono cor-
de: et nō dat nisi modicū. p̄ualet q̄ si daret multa: et nō caret bono corde sp̄s b̄uill̄: est hostia. i. sacrifi-
ciū grata. i. placēs dño: et ara. i. altare placēs et multū grata: ¶ Lōmendatio largitatis

Quod amas si quis deposcit amicus amatum
¶ Si dederis merito nulla petita feres

¶ Si quis amicus petat a te aliquid: da illi illud quod amas et nō illud quod tu abbores q̄
nisi dederis illud q̄d amas: q̄i potes ab illo dabit tibi repulsus. ¶ Lō. [da] [illud] [q̄d] [amas]
[si] [q̄s] [vni] [i. si] [aliq̄] [sami] [deposcit] [i. red̄it] [tibi] [ni] [p̄] [nisi] [nisi] [dederis] [amatu] [i. rem] [amata] [nisi]
[la] [ip̄] [o] [non] [vlla] [non] [feres] [i. non] [portabis] [vlla] [petita] [i. aliquas] [res] [merito] [i. per] [meritū].

Est dare letitie vox: verbum nobile verbum

Mellissimum: dantis gloria: dantis bonor

¶ Dare. i. illud v̄bū dare est vox leticie. i. gaudij: q̄ q̄i paupes sunt in aliquo loco: et audiūt dicere: da
illis pauperibus elemosinā ipsi gaudent et letantur multū. et est v̄bū nobile. et verbum mellissimum. i. dul-
ce: vt mel: q̄ dulciter nobiliter et suaviter petunt et est gloria dātis apud deū. dum tū nō sit vana glo-
ria et est bonor dantis. i. illius qui dat: et potissime quando donum est bonum et abudans.

Est rogo vos miseri: vox importuna pudoris

Prodiga meroris plena fauoris egens

¶ Rogo. i. ista vox rogo est vox. i. clamatio miser̄. i. paup̄is. q̄ dicit semp rogo vos vt det̄ elemosinā
amore dei et est vox importuna. i. inuidiosa: et est pdiga. i. de nastabilis pudoris. i. verecūdie. q̄ nō h̄
verecūdiā petēdi. et est plena meroris et tristitie. q̄ sp̄ videt̄ flere: et est egēs. i. indigēs fauoris. i. obe-
dientie: quia nullus obedit ei. rogo est vox naturaliter posita: et est neutri generis: et indeclinabile.

Debita solue precor: largire rogata roganti.

Si poteris superat munera mentis bonor

¶ Si filii precor. i. foga te q̄ libenti aīo soluas debita tua. et largire. i. da roganti rogata. i. petita si po-
teris. i. possis bonor mentis superat munera. i. dona et omnes diuitias. ¶ Constructio patet

Da dabitur: dimitte tibi dimittet opimus

Judex cum simili femina lance metes

¶ Da et dabitur tibi: q̄ si tu des elemosinā libenti aīo et amore dei: deus dabit tibi gloriā paradisi par-
ce illi cui voluisti malū: deus parceret tibi: nā deus mensurabit tibi mensura qua mensuratus fueris.
¶ Construe [da] [elemosinā] et deus dabit tibi sup. paradisi [dimitte] [i. parceret] [i. fecit] [tibi] [malum]
sup. [i. iudex] [opimus] [i. diues] [est] [plenus] [omni] [gratia] et bonitate sup. [dimittet] [i. parceret] [tibi] [metes]
[id] [est] [recipies] [femina] [id] [est] [veniam] et misericordiā pro meritis tuis supple [cum] [simili] [lance] [id] [est]
[scutella]: quia sicut tu dederis pauperibus sic deus dabit tibi veniam et misericordiam.

Spargere dapes coperi nudos: caput accipe. membris

Hospitibus sepeli corpora viue deo

¶ Tu debes spargere. i. effundere cibos pauperibus esurientibus. i. habētib⁹ famem: et debes induere
re nudos. et debes hospitare pauperes in domo tua cum capite. i. cum sp̄o qui est caput et princeps
pauperum. nam voluit esse pauper in hoc mundo. et debes inuare ad sepeliendum corpora pauperum
et debes viuere caste probe et sancte secundum deum. ¶ Constructio patet

Sperne malignantes. sapientes consule: prauos

Non reprobes nec te magnificare velis

¶ Si filii rogo q̄ tu effugas boies malos et prauos non velis te magnificare et laudare: sed specta q̄
aliq̄ laudent te et magnificent te. ¶ Con. [sperne] [i. respue] [malignantes] [i. prauos] [consule] [i. requi-
re] [p̄] [filio] [tuos] [sapientes] [nec] [p̄] et nō: nō [reprobes] [i. nō] [blasphemes] [prauos] [nec] [p̄] et
nō: et nō velis te magnificare. i. laudare. ¶ De soluendis debitis.

Solue laboranti lucra mercennarius omnis

Debet pro merita conditione frui.

¶ Si filii si conringat te habere operarios solue bene eis illa q̄ p̄missisti: et potissime si bene lucrati fu-
erint: q̄ oīs oparius dignus est mercede sua. ¶ Lō. [solue] [lucra] [laborati] [i. operarios] [omnis] [mer-
cennarius] [i. omnis] [qui] [locat] [se] [debet] [frui] [condicione] [promerita] [i. bene] [deseruita] et bene lucrata.

Solam solus ama sponfam solam cole soli

Huic socie solum te faciare velis

Quod fili quando habebis uxorem ama eam et non aliam mulierem. et recole eam ut velis te associare huic soli facie et non alteri mulieri. **Con. tu sup.** [solus ama solā sponfam. cole. i. bonora ipsam solā et velis sociare te solum huic soli [sponse]. De fuga adulationis.

Non caput impinguet oleum peccantis et aures Si quis adulator lactat omitte fidem.

Oleū peccantis nō impugnet caput tuū. i. nō stat bonū ppositū tuū in malū. Et si quis adulator inebriat aures tuas pravis verbis et fallacibus non exhibeas ei fidē. **Con.** [oleū peccantis. i. illius qui peccat] nō impinguet caput tuū. i. mergat [si qs adulator. i. si quis deceptor: [lactat] id est inebriat] aures tuas [malis verbis supple] omitte. i. remoue [fidem. i. credulitatem].

Si quem quis reprobet discernere te decet: vtrum Hostis an inuidus an ambitiosus adest

Si tu habes unū bonū amicum aut sociū: et quā prauus q̄ sibi voluerit malū veniat ad te: et dicat tibi habes societate cū tali hoste: ita dices tur in veritate ipse est prauus et pessimus: et diffamabit corā te: tu non debes leniter credere. immo debes respicere an ille sit inimicus suus aut inuidus: q̄ bene regit se aut cupidus. **Con.** [si quis. i. si aliquis] reprobet. i. diffamet [quē. i. aliquē coram te] decet te discernere. i. respicere [an] pro vtrū: vtrum est [inuidus. i. vtrum] abest ambitiosus. i. cupidus

Ambitio: liuor: odium: tria sunt mala: quorum

Factores facili credulitate nocent

Ambitio. i. cupiditas. liuor. i. inuidia. odiū. i. malivolentia sunt tria mala: factores quoz nocent credulitate leui: quia quando homo habet ista tria in se facilius nocent ei. **Con. constructio patet.**

Hostis si reprobat hostem non crede: furorem

Exercere suum te mediante fitit

Si aliquis hostis. i. inimicus reprobat id est desonestet hostē suū coram te: non crede id est nō credas ei: quia ipse cupit exercere. i. explicare suum furorem id est suam iram te mediante id est iudice et consentiente sibi. **Con.** constructio patet.

Inuidus vt noceat alijs studet: aut sibi soli

Aut prodesse suis ambitiosus amat

Homo inuidus studet vt noceat alijs: q̄ sp̄ est tristis de bono aliorum: sed ambitiosus. i. cupidus et plenus cupiditate amat prodesse sibi soli: aut pro vel: vel amat prodesse. i. proficere suis. i. illis de genere suo et non alijs qui non sunt de progenie sua. **Con.** constructio patet.

Sic famuli merces perit: expectata potentes:

In famulos armat impetuosa fides.

Si tu es magnus dñs vel potēs et habes famulū q̄ morat? fuit tecū p unū annum vel p duos et termino suo incōpleto voluerit recedere tu nō debes ei retinere salariū suū ppter vires tuas: nec idē facere expectare vt faciunt aliqui prauī qui inueniunt occasiones vt tollāt pauperi seruo salariū suū **Co.** [merces. i. premiū] famulū. i. seruū] expectata perit sic. i. et tali modo [fides impetuosa. i. praua] armat potentes. i. diuites] in famulos. i. contra famulos et seruos.

Solue libens mortem: ne desperatio vite

Pro digā te merita perditiōe premat

Quando tu eris in articulo mortis non desperes te immo recipias mortem in bona tranquillitate et patientia. vt non sepeliaris in infernum. **Con.** [Solue libēs] id est libētē] mortem: ne] pro vt et nou: vt desperatio prodiga vite non premat te perditiōe merita] id est digna.

Mors properat: fuga nulla patet mortale tributum

Soluere nature iure tenetur homo

Nullus homo potest fugere mortem nisi forte ad tempus: vt quādo est in aliquo loco vbi viget pestis siue epidemia ipse recedit vt euitet mortem: quia si non recederet forte moreret sicut alij: sed nō potest ipsam euitare quin moriatur semel: quia quilibet homo tenetur soluere tributum mortis sū legem nature. **Con.** [mors properat] id est vadit cito] nulla fuga patet: homo tenetur soluere tributum mortale iure] id est lege] nature] quia iudicatum est hominib; semel mori.

Suscipe iudiciū domini: p̄ce supplicet: rebus

Dispersis: humili corde: timore rato.

Q Suscipe iudiciū. i. miserationē dñi p̄ce supplice. i. rogando ⁊ supplicando ip̄m ⁊ dispergēdo bona tua paup̄ib⁹: ⁊ cū magna volūtate corde ⁊ timore firmo. **Q** Lon. [suscipe]. i. cape [iudiciū dñi p̄ce]. i. orationē [supplice]. i. deuote [reb⁹] dispersis. i. distributis [corde humili ⁊ timore rato]. i. firmo.

Quis fugiat patriam miser erul: patria celum.

Mundus exilium: hic mare: portus ibi

Q Ille q̄ fugit patriā suā est ille q̄ est erul. p̄pter sua malefacta: ⁊ q̄ erulat p̄ iusticiā patriā suā ē celū siue paradisu: ⁊ mūdus ē exiliū: iō ille erit de paradiso qui facti p̄ctm ⁊ nō cōplet mādata dei: ⁊ mittit i exiliū. i. in istū mūdū. **Q** Lō. [quis]. i. qualis [fugiat patrias]. i. paradisu [miser erul]. i. ille q̄ erulat [patriā] est [celū]. mūdus [est] [exiliū]. mare [est] abyssus siue p̄fusio [hic]. i. in isto mūdō: ⁊ [port⁹]. i. f. par ⁊ requies est [ibi]. i. in paradiso. **Q** De contemptu vite temporalis.

St hac valle grauis cursus via lubrica iugis

Antietas: tempus mobile: vita breuis

Q Cursus grauis. i. pōderosus ē in ista valle siue in isto mūdō: ⁊ via lubrica. i. labilis ⁊ obscura ē in isto mūdō. ⁊ antietas. i. langnor ⁊ pena iugis. i. p̄tinua ē in isto mūdō. ⁊ tps. i. spaciū mobile. i. trāitorio ē in isto mūdō. ⁊ vita breuis ē in isto mūdō. **Q** Lō. patz

Mors parcat reprobis: deuorat florida: quippe

Gentis erigitur: spina roseta iacent

Q Mors parcat aliquotiens reprobis. i. boibus prauis ⁊ dimittit ipsos viuere: ⁊ desorat florida. id est accipit bonos viros ⁊ probos in iuuentute ⁊ nō dimittit ipsos viuere: qd̄ clare patz p̄ file. multo tiens vent⁹ magn⁹ fiat: ⁊ tunc spine que nihil valent erigunt seu eleuant recte sursum. ⁊ roseta plena rosis que sunt bone ⁊ odorifere iacent in terrā inclināta p̄pter ventū. **Q** Lon. [mors p̄cat reprobis]. i. prauis ⁊ [deuorat]. i. destruit [florida]. i. res floridas: sicut p̄bi boies qui florent p̄pter virtutes [quippe]. i. certe [spina erigitur]. i. eleuatur ⁊ [roseta iacent]

Patris honore frui studeas: matrem cole: prolem

Expedi in matris fructificare decus.

Q fili rogo te q̄ tu diligas patrem tuum ⁊ honores matrem tuam: quia decus est filio quando veneratur matrem ⁊ etiam patrem. **Q** Construe [studeas frui honore patris]. i. honora [matrem]. expedi [prolem]. i. filium [fructificare in decus]. i. in honorem [matris]

Post patris esequias defuncta matre paterno

Maternum tumulum continuare stude

Q fili rogo te q̄si ego ero mortu⁹ q̄ tu velis post me sepelire matrē tuā que mortet post i tumulo meo ⁊ nō i alio. **Q** Lō. ⁊ hoc sup. [matre tua defuncta]. i. mortua [post ereqas]. i. post obitū siue sepul turā p̄ris tui [stude]. i. cogita [p̄tinuare tumulū maternū]. i. matris tue [paterno]. i. illi q̄ ē p̄ri tuo

Expedi vt quos vna fides quos vnit amoris

Integritas tumulus dispariare neget

Q Expedi. i. cōuenit vt tumulus. i. fouea siue sepulchri neget dispariare. i. deequare illos quos vna fides vnit. i. iungit: ⁊ quos integritas amoris vnit etiā. Bonū ⁊ expediēs est illis qui semp̄ habuerunt vnam fidem: vna voluntatem: ⁊ vnum amorem in se vt tumulus illioꝝ nō fiat dispar. i. nō diuidant ad inuicē: vt illi q̄ sic habent vnu tumulū foueāt vnam fidem ⁊ amorem eundem

Esto pacificus: fuge iurgia: vincula pacis:

Celica sunt anime pabula: corpus alunt.

Q fili esto pacific⁹. i. paciēs ⁊ amabilis oib⁹. fuge iurgia ⁊ lites vincula. i. ligamina pacis sunt pabula aie celica: qz pascūt aiam spūaliter: ⁊ alunt. i. nutriunt corpus. **Q** Constructio patet.

Plausus alit gentes: gens gaudia: gaudia pacem

Pat requiem requies femina semen agros

Q Plausus alit gentes: qz bō let⁹ longi⁹ viuūt q̄ ille q̄ est tristis. Nā tristes apparēt eē mortui semp̄ gens alit gaudia qz gentes faciūt gaudia ⁊ festa. gaudia alunt pacē. qz vbi est gaudiū ibi est par. alit requie: qz q̄si bō est in pace ipse est in quiete: requies alit femina: qz q̄si bō est in hēte ⁊ null⁹ tribulat ip̄m: ipse seminat ⁊ facit op⁹ suū. Semen alit agros: qz q̄si in aliquo agro seminat bonū semen: ager nutrit ip̄m. Et filr semen nutrit agrū: ita etiā i aia q̄si inserunt bone virtutes ⁊ boni mores nutriūt ip̄m aiam: ⁊ et corp⁹ spūalr.

Deu vitam gerimus inopem timeamus amica

Mente deum cumulus prosperitatis adest

¶ Deu nos portam? vitam indigentē & miserā dum viuim? in isto seculo: id timeam? deū bono timore filiali: q̄ cumul? .i. abundantia prosperitatis .i. faciendi bonū adest .i. presens est. ¶ **Eccl.** [beu gerim? i. portam? | vitā inopē timeam? deū mente amica | .i. amicitia] cumul? | .i. sup̄fluitas | prosperitatis | i. gaudij | adest | .i. presens est. ¶ **Instructio tzbobie ad filiū p̄ decem talentis querendis.**

Argenti consanguineo bis quinq; gabelo

Fili cyrographo teste talenta dedi.

¶ **Q**d fili ego fenel tradidi decē talenta cognato nro gabelo argēta: cartula testate. ¶ **Eccl.** **D** fili ego | dedi | .i. p̄stiti | bis quinq; talēta | .i. decē talēta | argēti gabelo | .i. illi boi | consanguineo | .i. cognato nro: | cyrographo teste | .i. cedula scripta p̄pria māu: | & dicitur cyros grece qd est man? latine & graphos qd est scriptura: q̄si manual scriptura

Et talentū dicebat antiqui? vn? modus cōputādi aurū & argētū: sicut dicim? hz duas marchas auri vel argēti.

Debita cyrographum trade: petita ferēs

¶ **Q**d fili gabelus cognatus noster moratur in quādam ciuitate que vocatur rages: vade illuc & pete debitum: & trade ei cyrographum id est cedulam & appozta debitus: quia cito trader tibi. ¶ **Construe** [manfikat | id est manet scilicet gabelus | rages vbe medozum | id est illarum gentium] vade rages deposce | id est require | debita. trade cyrographum | & ferēs | id est appoztabis | petita | id est q̄sita

His monitis accede patris: te credere patris

Consilij pietas intemerata subz

¶ **Q**d fili istis rebus monitis accede id est appropinqua et obedi patri tuo: quia pietas id est fides in renerata id est incorrupta iubet te credere consilij patris tui

Tuue vale valeas cum veneris ante tribunal

Judicis. in patria gaudia pacis babe.

¶ **Explicit sermo tzbobie.** Incipit tertia distinctio que est persuasio ad filium: vt eat rages petiturus decem talenta gabelo depositario.

Ec genitor cui sit progenies deuota fauorem

Exhibet assensum commodat ista refert

¶ **Genitor** id est pater ait .i. dicit sic .i. tali modo sicut dictum est: cui p̄gentes .i. filius humilis deuote exhibet id est docet fauorem id est obedientiā: & commodat id est prestat assensum id est consensum & refert id est dicit ista que sequuntur

Pro modulo pater etatis parere paratus

Sum tibi: quod filius approbo: iussa sequar.

¶ **Q**modo loquitur filius ad patrem. **D** pater mi in veritate ego sum paratus parere tibi .i. obedire p̄ modulo .i. iuxta etatem qualitatis mee: ego laudo q̄ tu moneas mibi & ego insequar tua p̄cepta.

¶ **Con.** o | pater | mi | sum parat? | .i. presto | parere | .i. obedire | tibi p̄ modulo | .i. iuxta modulū | etatis | mee | approbo | .i. laudo illud sup̄. [qd | tu | suades | .i. mones mibi | sequar iussa | .i. p̄cepta tua.

Si nescis ignoro vias: ignoro gabelum

Quis dabit ignoto quas tibi seruat opes

¶ **P**ater mi tu bene scis q̄ ego nō nosco iter illi? ciuitatis nisi tu doceas mibi: ego etiā non cognosco gabelū nec ipse me: ideo vix trader mibi ignoto sibi et alienigene pecuniā quā tibi debet. ¶ **Eccl.** [si | pro non | non | nescis | .i. bene scis: nam due negatiōes aequivalent vni affirmatiōi] ignoro | .i. id est q̄ ignoras | vias | id est itinera | ignoro | .i. nō cognosco | gabelum | id est illum hominem | vix dabit | mibi supple | ignoto | id est non cognito | opes | id est diuitias | quas seruat tibi]

Cui genitor: noli certis dubitare recedat

Pessimus in dubia sorte propheta timor.

¶ **T**unc pater respondit filio. **D** fili noli dubitare de rebus certis & pellas a te illum timores qui est signum pessimum in fortuna dubia. ¶ **Construe** cui sez filio | genitor | ait | noli dubitare certis propheta | id est nuncius | pessimus in sorte dubia recedat certis]

Ne timeas: tibi soluet depositarius omne

Depositum: reddet debita: tutus abi

Qd fili non babeas timorem: quia debitor soluet tibi illum quod debet: et ideo vade securus. **C**onfrue ne pro non: non timeas id est dubites depositarius id est debitor soluet tibi omne debitum id est rem debitam reddet tibi debita: abi id est vade tutus id est securus.

Ciso cyrographo reddet quesita viarum

Ne seducaris scismate quere ducem

Immediate sicut ipse videbit cyrographum: ipse soluet tibi debita quesita: postquam tu dicis quod ne scis iter quere aliquem nunciū qui vadat tecum et doceat te ne decipiaris diuersitate viarum. **C**onfrue cyrographo reddet id est tradet tibi quesita id est perita quere id est indaga duces id est ductores ne pro ut et non ut non seducaris scismate id est propter diuisionem viarum id est itinerum.

Iustus abit iuuenem videt oblatum sibi forme

Dotibus insignem letificatus ait

Doc auditio filii incipit ire et recedere: et dum eēt et domū modicā longeari oculos suos appuit sibi quādam iuuenis pulcherrimam: et erat angelus quem deus miserat: tunc filius fuit multum letus: et dixit illi illa que sequuntur. **C**onfrue ipse super iussus id est preceptus abit id est vadit vidit iuuenem oblatum id est presentatum sibi insignem id est nobilem et pulchrum dotibus id est proprietatibus forme id est pulchritudinis letificatus id est gauisus. **C**onfrue ait ad est dicit.

Cuias es o iuuenis: raphael sic israelita

Sum puer: huic rages notificabis iter

Filius thobie ait illi. O iuuenis cuias es. id est de qua patria es tu: raphael respondit. Ego sum israelita. id est de israel siue de iudea: et sum iudeus. Et tunc dixit puer huic scilicet raphaeli. Notificabis. id est docebis tu mihi iter rages. id est illius ciuitatis.

Huic raphael via nota mihi patet: ede gabeli

Mansi si placeat ire redire veni

Raphael dicit. Ego scio bene viam: via est nota mihi. Ego mansi ede. id est in domo gabeli. Si tibi placeat ire et redire veni mecum: quia ego ducam et reducam te. **C**onfrue huic raphael ait super via patet id est apparet mihi tota id est manifesta mansi ede id est in domo gabeli: si placeat tibi ire et redire id est reuertit veni mecum supple: quia ego reuertar te, sanum et bylarem.

Nosco viam rages: vrbis est sita monte vocato

Egbatbenis: noui quo properare paras

Ego dicit raphael scio viam et cognosco bene iter rages. id est illius ciuitatis que est constructa in quodam monte qui vocat mons egbatbenis: ego bene scio quia tu velles ibi esse. **C**onfrue nosco id est cognosco via id est iter rages vrbis id est ciuitatis sita id est posita monte id est in monte vocato egbatbenis: noui id est cognoui quo id est ad quem locum paras id est proponis properare id est ire.

Quem viget ignorat puer: ignorat raphaelem

Esse sue comitem quem rogat esse vie

Filius thobie videbat bene raphaelem: et nesciebat quod esset angelus dum rogabat eum quod esset comes suus. **C**onstrue puer ignorat illum supple quem videt scilicet raphaelem ignorat illum quem in se rogat id est precatur esse comitem id est socium sue vie id est suo itineri esse raphaelem.

Angelus angelicas dotes occultat obumbrat

Effigies hominis spiritualis iubar.

Confrue angelus occultat id est cooperit dotes id est proprietates angelicas quia nolebat se monstrare esse angelum effigies id est species sine similitudo hominis obumbrat id est obscurat spirituale iubar id est claritatem: quia angelus qui erat claritas spiritualis latitabatur sub specie humane nature.

Quem natura leuat: pietas inclinatur bonestati

Forma ministerij pensat bonozis opes

Pietas inclinatur. id est faciebat humiliare angelum tunc quantum possibile erat nature humane: secundum naturam suam deberet se eleuare. **C**onfrue pietas inclinatur id est humiliatur illum super quem natura leuat id est sursum forma id est pulchritudo ministerij bonestati id est fuit pulchrum pensat id est retribuit opes id est diuitias.

Et radium nubes obumbrat: et vmbra lucernam

bonozis

Sic latet angelice nobilitatis opes

Confrue nubes id est natura humana obumbrat id est obscurat sic radium id est naturam angelicam que est clara et splens des sicut radius solis et vmbra id est species hominis obumbrat id est obscurat sic lucernam id est naturam angelicam que est valde lucens aper id est altitudo et pulchritudo nobilitatis angelice latet sic sub natura humana supple.

Sic preceptoris non immemor angelus esse

Quil minor obsequio: conditione prior.

Angelus non est immemor: immo bene memor: sic verborum preceptoris dñi qui dicit: qui se humiliat exaltabit: et filius qui fuerit maior in vobis fiat tamquam minister: vult esse minor obsequis. i. humilior seruitus: et vult esse prior. i. primus conditoe. i. quando erat tempus ipse volebat esse primus.

Ad patrem maturat iter: puer omnia narrat

Cusa iubet iuuenem letus adesse pater

Inuenio raphaele puer totus festinus rediit ad patrem suum: et narravit illi omnia que viderat: et quomodo inuenerat illum iuuenem: et tunc pater percussus leticia iussit quod faceret venire iuuenem: et ita fecit. **¶** Leon. puer maturus. i. festinat iter ad patrem: narrat. i. refert omnia visa. i. que viderat. **¶** per letus. i. iocundus. i. iubet iuuenem adesse. i. presentem esse. **¶** Raphaele ingreditur domum thobie ut mercenarius

Recinctus raphael venit: intrat tecta: salutat

Patrem progrediens exiguosque lares

Tunc raphael venit precinctus. id est cinctus subtus: quia habebat tunicas leuatas: et erat cinctus cum quadam zona sicut sunt cordigeri: et intravit tecta. id est domus exiguos. i. paruas: salutat patrem id est magnum thobiam. **¶** Constructio patet.

Dicens sit dominus vobiscum: verba salutis

Obstupet anxietas obetenebrata senis

Raphael intravit dicens: dominus sit vobiscum. Et tunc senex anxius quia erat cecatus obstupuit multum propter verba salutis raphaelis. **¶** Construe salutavit patrem angelus supplet dicens dominus sit vobiscum: anxietas. id est languor: [senis. i. anti qui scilicet thobie qui erat antiquus] obetenebrata. i. obscurata: quia nihil videbat. **¶** obstupet. i. miratur verba. i. propter verba salutis.

Cecatus tenebris languens squalore grabati

Sordidulus nescit pullulet vnde salus

Thobias existens in tenebris. id est in obscuritatibus quia miserat visum languens: et sordidulus. i. fetidus squalore. i. fetore grabati id est lecti: infirmus nescit vnde. i. de qua parte salus pullulat. id est erit. Nota quod scolor proprie significat fetorem pronenientem ex visceribus. **¶** Constructio patet.

Anxius et rogicans mortis compendia vite

Flebilis horrescit dona salutis openi

Thobias anxius. i. languidus: et rogicans. i. sepe rogans compendia. i. breuitates mortis horrescit. i. respuit dona vite flebilis: et horrescit opere. i. auxilium salutis. i. sanat. **¶** Annotatio thobie de excecatione sua.

Je queritur: fluat vnde salus misero mihi: cuius

Pena quies: mors est viuere vita mori

Thobias querit et miratur sic dicens. o dñe deus vniuersi. de qua parte salus. i. salutatio fluat. i. veniat mihi misero. id est mihi pauperrimo ceco cuius quies est pena et cuius mors est viuere et vita cuius est mori: et ipse dicebat quod si moriret videbat quod esset viuus: et si viuisset videbatur sibi quod esset mortuus propter suam infirmitatem.

Iheu mors pigra venit nec preuenit: est mihi vita

Mors melior tenebris languo: posco mori

Deu mors venit pigra. i. tarda nec pro et non: non preuenit. i. non venit pacte: sed pigre et tarde mors est in alto: mihi vita. i. que vita. et qua plus placet mihi mori quam viuere languo. i. habeo languorem tenebris. i. obscuritatibus. ego posco. i. rogo mori. **¶** Exortatio angeli ad thobiam

Ic raphael: spera domini suffragia: spera

In domino dominum dilige sanus eris.

Raphael dicit thobie. O thobia spera suffragia. i. iuuamina dñi. i. dei: et spera. i. beas spem et fidem in dño: dilige. i. ama dñm. i. deum: et eris sanus mente et corpore.

Est pietas pregrata dei: predulce flagellum

Virga decens: vulnus utile: suauis iugum.

Pietas id est misericordia dei est pregrata. id est valde grata: et flagellum. id est verberius est predulce. id est valde dulce: et virga. id est correctio et castigatio decens. id est conueniens est vulnus utile: et est scilicet pietas dei iugum. id est onus suauis. id est amicabile.

Verbera sunt patris velut vbera grata medetur

Vulnere: verberibus mulcet: amore domat

Verbera. i. correptiones patris. i. dñi sunt velut vbera grata. i. sicut māmille plene lacte q̄ sūt val de placētes puero famenti. medef de' vulnere mulcet. i. blandit vberib' r̄ domat. i. corrigit amore.

Elimat recoquit figulus sua vasa: flagellat

Quas recipit medico vulnere pastor oues

Figulus elimat. i. recoquit sua vasa vt sint pulchra r̄ meliora: r̄ bon' pastor castigat r̄ flagellat oues
Ad ppositū deus p̄t dici figulus q̄ elimat r̄ recoquit nos multotiēs p̄ aduersitates r̄ tribulationes
Itē de' p̄t esse pastor: vt ip̄emet dicit in euangelio. Ego sum pastor: bon' ego cognosco oues meas
r̄. Et in psal. Nos aut̄ pplus ei' r̄ oues pascue ei'. Et ipse pastor. i. de' flagellat oues. i. nos xp̄ianos
vulnere medico quo ad aīam. **Elōstrue** figulus. i. ille qui facit vasa **elimat** i. i. planat r̄ recoquit
id est iterum coquit | sua vasa pastor flagellat | i. verberat | oues quas recipit | r̄ habet | vulnere me
dico | quo ad animam supple.

Quodo loquitur tbobias cum rapbaele.

Tunc senior iuuenis bone dic mihi que sit origo

Sanguinis: unde genus protrabis ede precor

Tbobias pater dicit rapbaeli. o iuuenis dic mihi originē r̄ principiū tue p̄geniei et de quo gñe tu es r̄ p̄cor q̄ manifestes mihi. **Elō.** | senior | scz tbobias ait | tūc | sup. bone iuuenis dic mihi q̄ origo | i. natiō | s̄guis | i. tui gñis | sit p̄cor | i. rogo | te | ede | i. declara r̄ manifesta | mihi | vnde | i. de qua p̄te | protrabis originem | i. babes r̄ cas | pis originem | genus | id est progeniem tuam

Responsio rapbaelis ad tbobiam

Si rapbael: queris an mercenarius assit

An satis est eius notificare genus

Tūc rapbael dicit tbobie. Credis q̄ hō q̄ vult se p̄ducere sit tibi. i. si ego suz opari' et velim me conducere vtrū ego nō possim manifestare me. **Elōn.** | cui rapbael | ait | sup. | queris | i. petis tu an pro vtrū: vtrū mercenari' | i. opator | sit | i. assit tibi. an | p | vtrū | vtrū | est. id est satis est notificare. i. manifestare genus id est consanguinitatē.

Uis audire: vocor azarias ananie

Filius: bec animo sollicitudo cadat

Dicit rapbael tbobie: vis tu scire gen' meū. Ego vocor noie pp̄rio azarias: r̄ suz fili' ananie. i. sum fil' cum s̄dā boīs q̄ vocat ananias: r̄ b sollicitudo. i. mala crudelitas siue p̄sumptio cadat. i. fugat de tuo aīo. **Elō.** | vis | tu sup. audire. vocor azarias filius ananie. b sollicitudo. i. ista conatō seu locutio cadat. i. recedat aīo tuo.

Prouidus hac sepelit calliditate genus

Angelus scilicet rapbael nolebat demonstrare operationes propter quas cognosceretur q̄ esset angelus. immo occultabat suas nobilitates propter sapientiam suam. Construe angelus negat exaltare | id est manifestare | suas dotes | id est suas proprietates: immo pro sed: sed prouidus id est sapiens | sepelit | id est occultat. siue abscondit | genus | id est progeniem suam hac calliditate id est ista sapientia

Sermo tbobie ad rapbaelem

Tunc supplet senior: non irascatr amice

Quod volui generis cognitione frui

Tbobias dicit āgelo amice noli irasci amore dei: nec bēas p' malo: qz volui b̄re cognitionē tue originis. **Elō.** senior supplet. i. b̄uilis ait sup. tūc amice nō irascatr q̄. i. qz volui frui | i. vti | cognitione generis | i. consanguinitatis tue

Si placeat rages natum perducere presta

Præsidium puero consule confer opem

Q̄ amice si placeat tibi ducere istū puerū rages da ei p̄fidū. cōsule illi. r̄ da sibi adiutorū. Elō. | si placeat | tibi | p̄ducere | i. ducere | natū | i. puerū nostrū | rages | i. ad illā ciuitatē da illi p̄fidū | i. defensionem | consule | i. da consiliū. s. puero r̄ confer | i. da | opem | i. auxiliū illi supple.

Non dubites: dabitur merces condigna laboris

Antidotum memet distribuente feres

Tbarissime amice nō dubites: qz ego hñ solūā tibi: bene restitūā penas tuas. r̄ portabis mercedez

laboris tui. Et cum hoc bene me distribuente portabis etiam ambidotus que est medicina contra venenum. Et dicitur ab antbi quod est contrax: et dosis quod est venenum quasi medicina contravenenum. ¶ Con. [ne] p non: non [dubites merces] .i. remuneratio [condigna dabitur] tibi. tu sup. [feres] .i. portabis [ambidorum] .i. bonam salarium [laboris tui: et hoc] [me distribuente]

Ad medos puerum ducas exoro: reduces

Plus peto plus reditus q̄ via prima placet

¶ O amice mi charissime rogo te q̄ tu ducas istū puerū ad terrā medoz. et rogo te q̄ tu reduces ipm q̄ scias p certo q̄ pl? plz regressus ipsi? q̄ p̄ia via. et si scire q̄ nō reduces ipm non traderes tibi.

¶ Cō. [exoro] .i. rogo te [ducas puerū ad medos] .i. ad illas gentes [peto pl? q̄ reduces] .i. q̄ tu res uertaris mihi ipm [reditus plz] [mihi] [plz q̄ p̄ia via]. ¶ R̄n̄s̄o repbaelis ad tbobiam.

Te rapbael: quod possis adest: me preside fretus

Me duce tutus erit: me comitante ratus

¶ Tunc rapbael dicit tbobie. in veritate illud qd tu petis fiet tibi. fili? tu? erit firm? pp mei: q̄ defendā ipm? erit secur? pp mei: q̄ ducā ipm. et erit rat? pp mei: q̄ sociabo ipm. ¶ Con. [rapbael] [ait] [sic] [illud sup.] [qd poscis] .i. requiris [adest] .i. presens est

[filius tuus sup.] [erit fretus] .i. tutus: et hoc [me preside] .i. defensore. et erit [tutus] .i. securus. et hoc [me duce] .i. ducete. et erit [ratus] .i. firm?: et hoc [me comitante] .i. associante ipm.

Flet solis genitor digressu: preside tanto

Baudet: spes reditus gaudia p̄esse facit

¶ Pater flebat ppter digressu filij sui: q̄ cogitabat q̄ bēbat tā bouū duciorē et q̄ reduceret ipz ipe gaudebat: ducebat festum. ¶ Cō. [genitor] .i. pater [flet digressu] .i. recessu [sobolis] .i. filij sui [gaudet] .i. letat [tanto p̄side] .i. custode [spes redit? facit gaudia p̄esse] .i. ante esse.

Progenies et pater alterutrant suspiria proles

Patris amore gemit: proles amore pater

¶ Pater et filij dabāt suspiria: et filij flebat patrē. et p̄ flebat amore filij. ¶ Cō. [progenies] .i. filij? et p̄ alterutrāt .i. alterutrābāt [suspiria] .i. lamentatiōes: q̄ vn? suspirabat pp aliū [proles] .i. filij? gemit amore patris. et pater gemit amore plis. ¶ Digressio tbobie minoris a patre

Reparat ergo vie condigna viatica' patris

Cura deo grates multiplicare studet.

¶ Tunc tbobias pparat magnā copā bonoz ciboz in recessu filij q̄s comederēt in itinere: q̄ tū potuit multiplicauit laudes dno. Nota q̄ nos bēm? cibū et viaticum. et differūt vt habes i grecismo: q̄ cib? seu diariū dicitur cib? q̄ sufficit boi p vnā diē: vt oparij dicūt b̄e dia ria sua. Et viaticū dicitur cib? q̄ sufficit boi p iter suū: vt si homo vellet ire romā et portaret secū vic? suos et durarēt sibi donec ipse eēt romā: ille vic? appellaret viaticū: et dicitur de via vie et ycos qd est custos: q̄ custodit boies i via a fame. idē corp? xpi appellat viaticū theologis: q̄ sufficiens est ducere boiem de ista via. i. de isto mūdo in aliū. Et ē impedimentū pstructionis viatica vie: q̄ viaticū valet tñ sicut co mestio facta in via. Et alqñ addit via: tūc nō valet nisi tñ comestio iuncta illi textū. Equiales ge minis barū etc. ¶ Construe[ergo] .i. pro tanto [cura] .i. diligentia patris [p̄parat viaticū] .i. comestio nes [vie condigna: studet] .i. cogitat [multiplicare grates] .i. laudes [deo]

Digressurus aue geminat puer. oscula nato

In geminat gemitu flebilioze pater

¶ Quā puer recessit de domo pris sui cepit geminare salutē: et tūc p̄ et mat̄ iceperūt geminare oscula filio gemēdo et flēdo. ¶ Cō. [puer digressur?] .i. regressurus [geminat] .i. duplicat [aue] .i. salutem [pater ingemiat] .i. multū gemitat [oscula] .i. basia [nato] .i. filio suo [gemitu] .i. plāctū [flebilioze]

In lacrymas animam dispensat mesta senectus

Patris: quippe pater degenerare negat.

¶ Senex tristis et dolēs ponebat totū tps suū i lacrymas et i tristitiā q̄n pup su? recessit et necesie: bat degenerare. ¶ Con. [senec? patris mesta] .i. tristis [dispētat] .i. ordinat [aias suā] [in lacrymas] quippe .i. certe [pater negat degenerare] q̄ p̄ naturaliter debet esse bonus filio.

Clamat eat dominus vofiscum: vos comittetur

Angelus et vigili sedulitate regat

Natus et incolumis prosperiore gradu

¶ Deus ducet. i. adducet. i. reuertetur hūc scz puerū n̄minat. i. fill' noster remanebit. i. reuertet so-
spes. i. san' corpe: reuertet etiam incolumis. i. sanus mēte: gradu. i. passur. p̄sp̄riore. i. in meliore

Cessat ad banc vocem matris querimonia: fletus

Castigat lachrymas terminat: ora premit

¶ Tunc qm̄ mater audiuit patrē sic loquentē: cessauit q̄ queri. r̄ tēperauit lamēta r̄ lachrymas: r̄ ter-
sit ora. i. faciē suā mādentem fletibus cū capitergio. ¶ Construe [querimonia]. i. planctus matris
[cessat ad banc vocem] quā dicit pater. fletus castigat lachrymas. vel sic castigat fletus. i. tempe-
rat: teriat. i. fimit: lachrymas: r̄ premit. i. tergit [ora]. i. faciē suā r̄ oculos suos.

¶ Itineris exercitatio.

Procedunt comites puer angelus: hic duce felix

Hic puer socio dux raphaele puer

.i. uer' r̄ angelus comites. i. socij procedunt. i. vadunt ante: hic scz puer est felix: duce
¶ Angelo ducente ipsum: r̄ hic scz raphael est felix socio. i. tbobia sociante ipm̄: dux

Id est angelus est felix puero: r̄ puer est felix raphaele. i. propter raphaelem.

Se tanto ductore puer raphaele ministro

Se dominū nescit sedulitate regi

¶ Puer nescit se regi. i. gubernari tanto excellenti doctore quantus erat angelus: r̄ nescit si regi se-
dulitate id est diuina prouidētia dei scz raphaele ministro. i. famulo.

Pascit vterq; viam verbis collega fidelis

Et custos fatagit premium ire canis

¶ Uterq; id est angelus r̄ puer pascit. i. transit viā verbis: quia loquebantur r̄ confabulabantur inf
se eundo pariter: r̄ canis collega. i. nuncijs fidelis fatagit. i. conatur ire premium. i. primus.

Ambos prima dies prope tygrim ducit in anem

Tbobias properat mundificare pedes

¶ Prima dies ducis ducit ābos scz angelū r̄ puerū ppe tigrī. i. ppe illū fluiū q̄ vocat tigris: r̄ tbobias
pperat mundificare. i. mūdare r̄ lauare pedes suos in anē. i. infra aquā ill' fluij. ¶ Constructio ē plana

Piscis adest pedibus immerfis instat byatum

Ampliat vt patulo deuoret ore pedem

¶ Tunc quādo tbobias lauabat pedes suos in tigrī: venit quidam magnus piscis qui deuorauit vni
pedem suorum. ¶ Construe [piscis adest] id est presens est in aqua [instat] id est appropinquat scilz
piscis [pedibus immerfis] id est impositis infra aquam [ampliat] id est aperit [biatum] id est gulas
[vt deuoret] id est comedat [ore pedem patulo] id est aperto.

Clamitat beu piscis me deuorat: extrabe suadet

Angelus extracto pisce: medela patet

¶ Postea qm̄ vidit q̄ ille piscis hēbat pedē suū in traos: ipse clamauit ad angelū q̄ piscis deuoraba-
ipm̄ extitit āgel' dixit q̄ extraheret r̄ ita fecit: q̄ ex illo fecerūt aliquā medicinā: vt vidz̄ iseri' ¶ Ed
[clamittat]. i. tbobias [beu piscis me deuorat]. i. mōdet [me. āgel' suadet]. i. monet sibi eēbe ipm̄
piscē sup. [medela]. i. medicina [patet]. r̄ hoc pisce extracto. i. p̄cto extra.

¶ Exanteratio piscis.

Extrahit angelicis monitis: exanterat inde

Intestina rapit sedulitate ducis

¶ Tbobias trahit. i. extrahit ex aquā piscē monit'. i. p̄silijs āgelic'. i. āgel' et āterat

.i. euentrat siue eē ponit: intestina. i. interiora: sedulitate. i. āmonitiōe. ducis. i. angeli q̄ ducebat ipm̄.

Eligit explorat fel cor: iecur: bec tria sunt

Prouidus insinuat angelus: ille fauet

¶ Tbobias inuestigat. i. indagat totū vētrē piscis: r̄ exinde eligit r̄ capir fel cor r̄ iecur. Angel' p̄f
q̄. i. sapiēs insinuat. i. demōstrat b̄ tria. i. istas tres res sumi. i. capir: ille. i. tbobias fauet. i. obedit sibi.

Quod piscis superest delibutum sale vite

Sufficit vsq; rages perficiatur iter

¶ Istud quod superest. i. superat siue remanet piscis de pisce delibutum. i. siue positus sale. id est in sale

sufficit vite ad comedendum vsq; inter. i. donec iter rages. i. illius ciuitatis perficiatur. i. compleat:
vel vsq; iter perficiatur rages. i. illam ciuitatem

Luce sequente vie rediunt fastidia verbis

Alterius rogat hoc a raphaele puer

¶ Rediunt. i. mouet fastidia. i. redia vie. i. itineris die. i. luce sequente vobis alteri. i. altercatōis: q; vn?
loq;bat cū altero diuersis vobis: vt iter nō duraret eis: tñ puer rogat. i. petit hoc qd sequitur a raphaele

Dic azaria mi frater de pisce reponi

Quod suades aliquis commoditatis habet

¶ Azarias frater mi dic mihi ea. i. illa que suades. i. moues reponi. i. referuari de pi
sce hñt ipsa aliquid. i. aliquem rem commoditatis. i. pficui ⁊ vtilitatis.

¶ Causa extractionis piscis.

¶ Angelus huic non vana rogas: sed seria iussi

Seruari tria que commodiora scio

¶ Angelus rñdit: in vitate tu nō petiisti vana: imo fecisti bonā petitionē ⁊ vtilē: ideo dico q; ego p
cepi tibi q; tu seruares tria. s. fel: cor: iecur: que ego scio valde cōmoda. **¶** Lō. [angelus] ait huic non
rogas. i. non petis [vana]. i. praua: sed seria id est bona iussit tria seruari: que scio commodiora.

Particulam cordis adhibe carbonibus omne

Demonum fumo subueniente fugit

¶ Adhibe. i. adtinge particulam. i. vnā partē cordis carbonibus. i. pone partem cordis supra carbo
nes arduentes: ⁊ tunc omne. i. omne opus diaboli fugit: ⁊ hoc fumo subueniente. i. adueniente.

Fel prodest oculis fellis medicamine morbus

Omnia abest oculos obtenebrare potens

¶ Fel istius piscis prodest. i. proficit oculis: omnis morbus. i. omnis infirmitas potens obtenebrare
id est cecare siue obfuscare oculos abest medicamine. i. medicamento fellis.

Lumina fel sanat virtus promiscua cordis

Et iecoris pulso demone prestat opem

¶ Fel istius piscis prodest. sanat lumina. i. oculos. virtus. i. potestas cordis: ⁊ iecoris promiscua. i. mi
stra sit siue vnita: prestat. i. dat opem ⁊ auxiliū: ⁊ hoc demone pulso

Inde puer loquitur: vbi vis maneamus i ista

Nocte: tua refert dicere dicta sequar

¶ Puer. s. paruus thobias loquitur inde. i. dicendo: vbi ⁊ in quo loco vis tu q; maneam? ista nocte: di
cas mihi: quia refert. i. interest tua dicere. ⁊ ego sequar tua iussa. i. tua precepta ⁊ tua dicta.

¶ Persuasio raphaeelis thobie de sara ducēda filia raguellis ⁊ anne vxoris sue.

¶ Angelus huic raguel prope mansitat equus honesti

Cultor et affinis proximitate tribus

¶ Raphael dic. sic thobie. raguel moratur ppe qui est de pgenie tua: ⁊ est bon? ⁊ deuo
tus hō nos tbinus penes ipm. **¶** Lō. [angelus] ait huic. i. thobie raguel mānsitat. i.
manet ppe cultor: i. custos. equus honesti. i. honestati: ⁊ affinis. i. vicinus proximi

tate tribus. i. pgeniei tue ⁊ est ibi endiadis: quia ponitur adfectiuum pro substantiuo.

Qui patri seruantur opes huic vnica vernat

Nata decens: patris gloria: matris amor

¶ Iste raguel habet vnā solam filiam pulchram bonam ⁊ resplendentem bonis moribus ⁊ virtuti
bus: illa est placentia patris sui: ⁊ habet hereditatem post mortē patris sui: ⁊ erit heres. **¶** Lōstrue
[vnica nata]. i. vnā sola filia [decens]. i. pulchra [vernat]. i. resplendet [huic. cui] scz filie opes. i. di
uitie patris seruantur ⁊ est supple gloria patris ⁊ amor matris.

Hec tibi debetur: deposce pater dabit: imo

Hac vxore metes predia: rura domos

¶ Hec. i. ista filia debet tibi: q; ipsa d; esse vxor tua. id deposce. i. require ipaz pfi. ⁊ pater dabit tibi im
mo p sed: s; metes. i. hēbis pdia. i. multa prata: ⁊ rura. i. cāpos ⁊ domos hac vxore. i. est femina ista

Tota tibi patris dabitur substantia: ducas.

Hanc moneo: puer bis obstupefactus ait

Q puer di. angelus: ego rogo et moneo te quod tu capias istam filiam pro uxore. quia tota hereditas sui patris erit pro te: et tunc puer stupefactus propter istam verba dixit illa que sequitur. **Q** **Ed.** [moneo ducas. hanc. i. istam filiam] [tota substantia. i. tota possessio patris dabit tibi puer obstupefactus. i. admiratus his. i. propter istas res] [aut. i. dixit hoc quod sequitur supple.] **R**esponso thobie ad angelum.

Eldui sic fama refert fuit bec data septem

Sponsis: demonio mortificante iacent

Qui tu dicis quod ducas in uxorem istam filiam ego audiui narrare et fama est quod ista filia habuit septem maritos et quoniam cubabat secum diabolus inficiebat eos. **Q** **Ed.** [audiui: fama refert.]

i. dic sic. et h fuit data. vii. spous. i. viri [facit] mortui: h demoi. i. diabolo mortificante. i. occidete ipsos
Si patiar similes casus vtriusque parentum
Unicus hostes constat me moriente mori.

Q Si vnicus. i. existens solus filius vtriusque parentum. s. patris et matris patiar. i. sustineam similes casus. i. similes euentus siue pares mores: constat. i. certum est: bos. i. illos mori: et hoc me moriente

Constructio patet.

Responso angeli ad thobiam

Angelus huic: aderunt tibi gratia remedia gratum

Antidotum monitis percipe tutus eris

Q Angelus ait huic. s. thobie. remedia grata aderunt. i. presentia erunt tibi contra demonem et antidotum. i. presidium contra venenum diaboli gratum. i. bonum: percipe. i. obedi vel presentia mandatis meis: et eris tutus. i. securus contra diabolum.

Hos demon perimit quos delectatio carnis

Non sobolis stimulat virginitate frui

Q Angelus dixit. ne timeas: quia diabolus occidebat illos quia accipiebant illam amore delectationis et non progeniei nec amore dei. **Q** **Lon.** [demon perimit. i. occidit] [bos quos delectatio carnis. i. peccati] [lucurie et] [non sobolis. i. consanguinitatis] [stimulat] [frui virginitate].

Quisquis sicut equus aut mulus gaudet abuti

Coniuugio: carnis victus amore perit

Q Ille qui vit in coniugio suo sicut equus vel mulus qui non curat quoniam est in coitu an generet aut non sed solum ut habeat delectationem perit. i. moritur morte prava tanquam denictus. i. corruptus amore carnis. **Q** **Ed.** [quod quis. i. quicunque] [gaudet abuti. i. stulte. vti] [coniugio. i. matrimonio] [sicut equus. aut. pro vel mulus] [ipse victus amore carnis. i. luxurie] [perit. i. moritur morte eterna: quia vadit ad infernum] [supple.]

Virgine non tacta tribus ora noctibus: instat

Clotis vota preces accumulare prece

Q Raphael dixit thobie antequam tu rogas virginem ora pro tres noctes dominum quod det vobis bene fructum qui sit a seruitium suum. **Q** **Lon.** [ora. i. roga] [tribus noctibus. instat. i. vaca accumulare vota votis: et instat] [in. i. vaca accumulare. i. augmētare preces. i. oroes] [prece. i. orationi] [virgine non tacta.]

Prima nocte secur combure namque fugabis

Demonium: piscis commoditate iuuat

Q Prima nocte que iacebis cum uxore tua incende in corde tuo et in corde camere tue. et pone te cur intra ardere: et tunc fumus pueniens ex combustione securis fugabis demonem qui erat in camera tua. pro occidendo te sicut alio: et ad hoc commodum valet secur piscis. **Q** **Lon.** [combure secur piscis] [prima nocte fugabis. i. pones] [demonium. i. diabolum] [iuuat hac commoditate. i. hac utilitate]

Nocte sequente deo fundas suffragia: possis

Et patriarcharum religione frui

Q Fundas. i. facias suffragia. i. preces et orationes deo nocte sequente. i. secunda: ut possis frui religione. i. sanctitate patriarcharum et prophetarum.

Tertia nocte fructum dabit ut benedictus honore

Multiplicis proles fructificare queas

Q In tertia nocte obtineris illud quod petuisti: scilicet ut tu beatus possis habere prolem que sic apud deum grata et religiosa. **Q** **Lon.** [tertia nocte dabit fructum ut benedictus queas. i. possis] [fructificare honorem proles multiplicis. i. ut habeas multos filios et multas filias.]

Has tres ecrubias cole: ne putredine carnis.

Victus quam metuis promerere necem

¶ Laue bene vt tu colas ista tres noctes. i. illa que fient in istis tribus noctibus: vt tu victus ardoze lururie non seruias sine lucreris mortem quam tu times. **Ed.** | cole bas tres excubias |. i. istas tres noctes | ne | pro vt ⁊ non: vt victus. i. deceptus putredine. i. inflammatione carnis ventris non promerere. i. non deseruias | necem quam metuis | id est times: ⁊ quam babuerunt alij mariti.

Sic age fructus adest diuino debet amoze

Sic tua virginea carne carere caro

¶ Age. i. facias sic. i. sicut ego dixi tibi: fructus. i. filius adest. i. presens est. tua caro debet carere sic. i. abstinere tali modo carne virginea ⁊ non coeas amoze lururie cum virgine: sed amoze diuino dei.

Indiget nox quarta thoro spe prolis babēde

Non veneris monitis crede medela datur

¶ In quarta nocte tu cubabis cū vxore tua sperando habere pgeniem: ⁊ nō amoze lururie: ita crede monitis meis. ⁊ medicina dabitur contra demonem ¶ **Construe** | quarta nox indulget |. i. dat operam seu intendit thoro. i. lecto | spe |. i. propter spem | prolis |. i. progeniei | babēde |. i. digne haberi | non spe veneris |. i. lururie | crede monitis |. i. pceptis meis | medela |. i. medicina datur tibi.

¶ Sermo raguelis ad thobiam.

Angelus bec: puer obsequitur raguelis ad edē

Angelice monitu sedulitatis venit

¶ Angelus dicit bec que dicta sunt. puer obsequitur. i. obedit sibi. eunt. i. vadunt ad edē. i. ad domū raguelis. monitu. i. consensu: sedulitatis. id. sapientie angelice

Occurrit raguel iocunda fronte serena

Hospitium factum purpurat oris bonoz

¶ Raguel qñ vidit ipsos venire iuit eis obuiā tor' iocūduz: ⁊ bonoz sue. facie: qz faciebat bonū vultū faciebat resplēdere totū hospitium. ¶ **Ed.** | raguel occurrit |. i. vadit | eis obuiā | frōte |. i. facie | iocūda |. i. leta | bonoz oris |. i. facie serena. i. illuminat ⁊ facit pulchz hospitium purpurat. i. nobilitat factum.

Hospitis arridet non bospes gratia plausus

Hospitis hospitium gratius esse facit.

¶ Gratia. i. species hospitis arridet. i. letatur nō bospes. plausus. i. gaudiz hospitis facit esse hospitium gratius ⁊ amicabile: qz faciebat valde bonū vultum propter aduentum illoz.

Beret in aspectu puer diiudicat oris

Effugiet tanta gratuitate stupet

¶ Raguel beret. dubitat v' beret. i. inclinat se in aspectu. i. respectu pueri. diiudicat. i. deseruit oris effugie. i. similitudinē faciei stupet. i. mirat tāta gratuitate. i. tāta gratia quāta habebat filius thobie.

Ex prolis facie patrem prenoscit arbor

Fronde pater legitur prolis in ore pater.

¶ Raguel cognouit immediate thobiā. i. thobiā patrē in facie filij sui: ita similitudinarie arbor patz in fronde sua. vñ si ego babeā vnā arborē in horto meo scindat vna brāchia ab ea ⁊ ego videā illam cognoscā immediate qz est de tali arborē: ita similitēr filius cognoscebat in facie patris. ¶ **Ed.** | construe | raguel sup. | p'noscit |. i. cognoscit | patrem ex facie. i. propter faciem | prolis |. i. filij | arbor pater |. i. cognoscitur | fronde pater legitur |. i. cognoscitur | in ore |. i. in facie | prolis |. i. filij.

Post ait: anima soroz consobzino ninnuite

Hic quantum simili consonat ore puer

¶ Postea raguel locut' fuit cū anna vxore tua ⁊ dixit illi. **D** anima soroz mea respice istū iuuenē qm̄ est similis faciei thobie q est psobzin' nñ ninnuita. i. de ninnue. ¶ **Ed.** | ait post | o | anima soroz mea | vel | anima soroz ait post: qm̄ hic puer cōsonat |. i. cōco: dat | ore |. i. faciei | simili consobzino ninnuite |.

Post ait hospibus: mihi queso plaudite vestra

Que sit origo: mihi certificate genus

¶ Postea dicit hospibus suis scz angelo ⁊ puero thobie. **D** dñi non habetis p malo: ego rogovos q placeat vobis notificare mihi vnde vos estis oriundi ⁊ de quo genere vos estis. ¶ **Ed.** | raguel supple | ait post hospibus queso |. i. rogo vos | plaudite |. i. manifestate mihi | que |. i. qualis | vestra origo sit | ⁊ certificate mihi genus vestrum.

¶ Responso angelis ad raguelē.

Angelus bec: nos neptalici sumus et minuitis

Captiuus voluit nos superesse deus

Angelus respondit in veritate nos sumus neptalici de quadam ciuitate que vocat mini
uer: quis maior: ps illi? ciuitatis sic pdita et destructa: tñ voluit nos de? reseruares
custodire sanos. ¶ Cō. angelus ait: bec nos sumus neptalici .i. de illa patria: de?
voluit nos superesse. i. euitare: et minuitis .i. ex illis gentibus [captiuus].

Sic raguel: nūquid tboham gratia vestra

Nouerit: angelus bec: nouimus ambo virum

Tūc raguel dixit. O dñi mei postq̄ vos estis de ninive: dicatis mihi amore dei si cognoscat? quēdā
bonū boiez q̄ vocat tboham. Et tūc dixit angelus in veritate ambo cognoscimus illū. ¶ Con. raguel
ait: sic. nūquid vestra gratia nouerit .i. cognouerit [tbohā] illuz boiem qui est de ciuitate ninive
[angel?] scz raphael ait: bec ambo .i. nos duo [nouim?] .i. cognouimus [virū] .i. illū. scz tboham.

Arbe tribu nobis tboham est proximus iste

Tbobie puer est: filius: adde fidem

Dixit angelus ragueli. Tboham est nobis propinquus vbe et tribu. i. nos sumus de ciuitate de qua
ipse est. Item sumus de progenie sua. vnde iste puer est filius suus: q̄ bec credas fir-
miter. ¶ Construe. tboham est proximus nobis vbe .i. ciuitatis: et tribu. i. progenie
iste puer est filius tbohe. adde .i. adiunge [fidem] .i. credulitatem.

Tbobias a raguele cognoscitur.

Is sibi narratis raguel stupet: obscula letus

Dat puero: teneris fletibus ora rigat

¶ Quis raguel audiuit q̄ erat fili? cognati sui tbohe: cepit illū osculari: et cōpletari mirabiliter et ince-
pit modicū flere ex nimio gaudio. ¶ Cō. Et hoc istis rebus sup. [narrat?] .i. recolis [sibi raguel stu-
pet [ipse supple] letus .i. iocundus [dat oscula] .i. basia [puero] et [rigat ora] .i. facie [fletibus] teneris.]

Baudia testatur verbis: benedictio filii

Sit tibi multa precor: perpetuumq̄ decus

Raguel testatur gaudia verbis dicens sic. O fili precor. i. rogo deum multa benedictio sit tibi q̄ p
et decus perpetuum sit etiam tibi.

Es sacro genitore factus quem voce fateris

Et facie simili simplicitate places

Dicebat raguel tbohe. Tu es factus. i. seminatus: siue genitus sacro genitore. i. sancto et probato p-
tere quē fateris. i. similes voce. i. sermōe: et quem fateris etiam. i. vultu: quia tu es similis patris tuo
in loquela: et in formatione faciei: tu places illi simili simplicitate.

Hec dicente viro lachrymis etuberat vroz

Anna pio fletu filia sara madet

Anna audiens raguelem sic loquentem incipit flere: et etiam filia sua sara. ¶ Construe. Et hoc [vi-
ro scilicet raguele dicente] supple [bec] .i. illa verba que dicta sunt [anna vroz] [sua] etuberat .i. ma-
det fertili: et [lachrymis] sara filia madet fletu pio .i. dulci et amabili

Inde iubet redire domum: desudat in vsum

Obsequij cerebris ama puella pater

Raguel iubet. i. precipit inde redire domū: anna. i. vroz raguele: puella scz sara filia omne et rague-
lis et pater scilicet raguel desudant. i. laborant in vsum obsequij. i. seruitij cerebris. i. dulcis

Fercula festa parant: aries mactatur bonore

Hospicij: cumulat prandia mentis bonor

Tūc raguel fecit parare pulchre prandij cū bonore et amor hospitijs. ¶ Cō. [parāt] [fercula] .i. cibaria
[festa] .i. festiua: [lia] aries [i. muto] mactat .i. interficitur [bonore] hospitijs .i. domus [bonor] mētis
cumulat .i. augmentat [prandia]. Nota q̄ festa est adiectiuum: et declinat in tō festus festa festum.

Curstat buc illuc raguel discumbere letus

Suadet vtrumq̄ puer inficiatus ait

Tūc raguel incipit currere hinc et inde p̄ domū: et cepit q̄ vtrūq̄ sederet in mēsa: et tūc puer dixit q̄
nō sederet. nec comederet donec q̄ obtinuisset. qd̄ peteret. ¶ Cō. [raguel] curstat .i. sepe currit buc

Tbobie.

Uestrum coniugium deus abraam confirmet ⁊ etiam faciet vos beatos ⁊ secundos prole id est so-
bole: solidet id est robozet federa id est amorem: ⁊ prestet id est det vobis opem.

Inde pater calamum deposcit: federa firmat

Coniugij: scripti testificante nota

Deinde raguel pater petiit pergamenum calamum et incaustum ad faciendum litteram matrimo-
nij: vt federa coniugij possent testificari per notam. **Construe** pater deposcit id est requirit inde
id est post calamum .i. pennam firmat id est confirmat federa id est pacta coniugij ⁊ hoc no-
ta id est littera scripta testificante id est testimonium dante siue prebente

Deinde vacant epulis vt sufficientia dicat

Non gula non ventris ambitus immo fames

Post comederunt ⁊ biberunt sufficienter tantum quantumz sufficientia erigebat ⁊ non tantum qua-
tum cupiditas ventris volebat: sed quantum sufficiente ad pacificandum famem. **Construe** deus
de vacant id est intendunt vt pro sicut sufficientia dicat .i. erigit non gula: non ambitus .i. cu-
piditas ventris dicitur supple. i. monet immo pro sed sed fames .i. esuries.

His fictis tenebris sopito sole iubente

Patre maritalem preparat ama thozum

Postq̄ ipsi fecerunt festum ⁊ postq̄ sol occidit raguel precepit anne q̄ prepararet lectum vt cubaret
⁊ ita fecit. **Construe** his .i. istis rebus factis sole sopito .i. indormito tenebris: anna preparat .i.
disponit thozum maritalem .i. coniugalem: ⁊ hoc patre iubente id est precipiente.

Virgo timet: teneris lacrimis extuberat: vsium

Comeris ignoti primula gleba timet

Tuc virgo timuit multum ⁊ incepit lacrymarum: nec mirum: q̄ hgo timebat vsus luxurie ignotum: q̄ no
erat desolozata. **Co.** hgo .i. sara timet ⁊ extuberat .i. madet lacrimis teneris .i. dulcibus primu-
la gleba timet vsium .i. ascensum vomeris ignoti .i. non notum: quia non nouerat ad huc virga virilez

Solatur genitor sic: tedia multa labores

Multos passa tace filia: funde preces

Tuc pater incepit solari ipam dicens sic. O filia charissima tu es passa multa tedia ⁊ multos dolo-
res: ideo rogo te q̄ taceas: ⁊ effunde preces dno vt placeas. ei. **Co.** genitor .i. p̄ solat .i. confortat
ea ⁊ sic sol filia tu sup. passa multa tedia ⁊ multos labores tace ⁊ funde .i. multiplica preces.

Plausum post lacrymas: mel post absinthia prestet

Omnipotens: redimat prosperitate crucem

Dicit raguel. dñs dat leticia post tristitia: ⁊ delectationes post tribulationes bufus mundi: ⁊ redi-
mit tormetu pspitate. **Co.** ops p̄stet .i. det plausum .i. gaudium post lacrymas ⁊ p̄stet mel .i.
dulcedine post absinthia .i. post amaritudines bui mundi: ⁊ redimat crucē .i. pena prosperitate

Introductio raguelis ad thobiam

Inde prius puerum pater introducit vterq̄

Titubat vt manu collaterata manus

P̄ ducit puez ad camera: ⁊ vterq̄. s. puer ⁊ filia cubuit pacifice sicut vna man⁹ cū alia
Co. p̄ h̄us introducit .i. ponit infra lectum inde .i. post puez vterq̄ titubat sic vt p̄
sicut man⁹ collaterata .i. coniuncta manu q̄ ceperunt se per manus ⁊ inuenit cubitum.

Mente pares par forma beat: par gratia mozum

Consona vota paris religionis amor

Construe par forma id est equalis pulchritudo beat id est letificat pares id est similes mente
par gratia beat pares mente: ⁊ vota mozum psona id est concordantia beat similes mente. ⁊ amor
religionis paris id est similitudinis beat pares mente.

Felix coniugium par copula dum sociantur

Quorum par pietas: par genus: vna fides

Co. construe coniugium .i. matrimonium est felix ⁊ copula .i. coniunctio est par .i. similis dū p̄ q̄ q̄
illi sociant .i. coniunguntur pietas quoz est par genus quoz est par ⁊ fides quoz est vna .i.

Ambo pares paritas quos comparat ovis et eui

Mentis comparitas dispariare negat

Con. [ambo] .i. illi duo .f. puer: & filia [sunt pares] .i. similes [cōparitas] .i. equalitas mētis [negat dispariare] illos quos paritas .i. similitudo [oris] .i. faciei [eui] .i. etatis [comparat] .i. affimilat.

Nubit casta pio iusto deuota puella

Comigie vir dignus digna puella viro

Construe [puella casta] nubit .i. desponsatur [pio] .i. casto. & puella [deuota] nubit viro iusto. vir est dignus puella [scilicet] fara. & [puella est] digna viro .i. paruo t hōie marito.

Quippe dolo purus puer. excessus pueriles

Horret et in puero scit redolere senem

Construe [quippe] .i. certe. [puer purus] .i. mūdus [dolo] .i. fraude [horret] .i. refutat [excessus] id est superfluitates: & [scit redolere] .i. representare [senem] .i. antiquum in puero.

Preuenit etatem ratio preponderat agro

Messis adulta minor messe stupescit ager

Construe [ratio] preuenit .i. precedit [etatez] messis .i. sapientia [adulta] preponderat .i. preualet [agro] .i. corpori [ager] .i. corpus [stupescit] .i. miratur esse [minor] messe .i.

Expectare negat torporem temporis annos

Transgrediens virtus increpat atq; moram

Construe [puer] negat expectare torporem .i. pigriciam [temporis] .i. p: & [virtus] transgrediens id est transiens [annos] increpat .i. criminatur [moram] id est expectationem.

In puero sapit euentum stupet arboze maior

Fructus: conqueritur area messe minor

Construe [sapit] .i. representat [puer] euentum .i. sapientē & discretū in tenero .i. in etate pueri [fructus] .i. sapientia [stupet] esse [maior] arboze .i. in corpore quasi dicat qd fm qd erat iuuenis erat nimis sapiens [area] .i. grangia siue superficies corporis [conqueritur] minor messe .i. scientia.

Mira patent eui nouitas oblita dierum

Obstupet in puero delituisse senem:

Construe [mira] .i. mirabilia [patent] .i. apparent [nouitas] eui .i. etatis [oblita] .i. non recordata [dierum] obstupet .i. miratur [delituisse] .i. dimisisse [senem] .i. sapientem [in puero] .i.

Commendatio fare.

Vtra femineum sexum virgincula vernat

Moribus in fragili pectore rara seges

Construe [virgincula] .i. parua virgo [sex] fara [vnat] .i. respundet [moribz] [bonis] [vltra] ferū femineū .i. vltra additionez mulieris [fides] rara .i. parua [vnat] sup. .i. respundet [in pectore] fragili .i. in natura mulieruz que sunt fragiles

Esse pudica decus satagit: sed forma pudori

Seq; pudor forme consilare studz

Virgo satagebat qd esset pudica .i. casta. & studebat sp illd qd esset pulchru & honestū & bonū. **GL.** [satagit] .i. conat .f. vgo eē pudica .i. casta & decēs .i. pueniēs [forma] .i. pulchritudo [studet] cōsiliare se pudori .i. castitati qz p: & [pudor] .i. castitas [studet] consiliare supple [forme] .i. pulchritudini.

Alloquio suavis: verbo succinta: modesta

Vultu: fraude carens: officiosa datis

Construe [vgo] .f. fara sup. [suavis] .i. mit: & dulcis [alloquio] .i. pulchrisloquio: erat succinta .i. bene ornata [verbo] qz bene loquebat temperate: & non minus erat [modesta] .i. bene mensurata [vultu] id est facie: quia habebat bonam faciem & humilem erat carens fraude: quia nō habebat aliquem dolum in se: & erat [officiosa] .i. larga datis: quia dabat libenter & abundanter amōze dei.

Sobria mente: vago discursu libera: fastus

Nescia: consulta simplicitate placens

Construe .erat scilicet virgo supple [sobria] id est bene modesta [mente] .erat libera discursu: placens simplicitate id est humilitate [consulta] id est bene consulata.

Arma supercilium gerit exclusiua fanoris

Illiciti veneri forma fauere negat

Ite meretrices sp gerūt in facie aliqua signa magna & illicita & praua ad peccū luxurie: vt ridendo

alfe respiciendo: r in currēdo binc r tnder: r iō dicit auctor q̄ ista h̄go secludebat oīa ista mala a se: r portabat arma q̄ sunt signa opposita. s. signū humilitatis r castitatis. ¶ Q̄d. sup̄cilium .i. sup̄ficies faciei pulchre r honeste gerit. .i. portat arma exclusiua. .i. repulsiua fauoris. .i. consensus illiciti. .i. in cō uenientis. forma .i. pulchritudo negat fauere. .i. obedire ueneri. .i. peccato luxurie.

Forma pudicitie pacem coniurat r hostis

Que solet esse fidem perpetuare studet

¶ Con. forma .i. pulchritudo pudicitie. .i. castitatis. cōiurat pacē: q̄ semp uolebat esse in pace: r ista studet. .i. perpetuare. .i. finire. .i. fidem. .i. credulitatem: que scilicet fides solet esse hostis. .i. inimica.

Femina pulchra potens pia casta modesta maritat

Sic aduersa ligat que fluitare solent

¶ Con. femina .i. sara est. iusta. est. placens. est. pudica. .i. casta r pulchra. r maritat. .i. adiungit sic aduersa. .i. tria. s. pulchritudinē r castitatē r ligat ea sup. q̄ solēt fluitare. .i. discurre: r esse diuisa. s. castitatē r pulchritudinē. ¶ Cōpatio antiq̄z modernoz fidelium. ¶ Antum coniugij prefati forma modernis.

Distat coniugij: quis sine labe thorus

¶ Q̄d h̄c auctor dicit q̄ cōiugij thobie r sara differt a cōiugij q̄ fiūt bodiernis t̄pib̄. Quis nubit modo causa prolis habende simpliciter. Et q̄s letus est sine macula peccati luxurie: quasi dicat q̄ nullus. ¶ Con. D̄ deus sup. quantum forma .i. pulchritudo. cōiugij prefati. .i. sup̄radicti. distat. .i. differt cōiugij. .i. a cōiugij modernis. .i. presentibus r que fiūt bodierna die: quis thorus. .i. quis lectus est sine labe. .i. sine macula: quasi dicat q̄ nullus.

Ecclesie nostre quantum synagoga fidelis

Temporis antiqui preeminet: unde pudor

¶ Con. D̄ dñe deus sup. quantum synagoga .i. ecclesia iudeoz fidelis temporis antiqui: quia colebat in antiquo testamento. preeminet. .i. resplendet r presertur nostre ecclesie scz quantum ad hoc q̄d est seruare castitatem. unde. .i. de qua parte. pudor. .i. uerecundia est nobis supple.

Nos pudeat q̄ presuerit iudea moderne

Ecclesie nucleo testa figura rei

¶ Nos debemus habere magnam uerecundia q̄ iudea sine synagoga fuerit anteq̄ ecclesia nra moderna: r q̄ testa fuerit anteq̄ nucle: r q̄ figura presuerit rei. unde synagoga iudeoz est tanq̄ testa: r ecclesia est tanq̄ nucleus. Item synagoga iudeorum est tanq̄ figura: r nostra ecclesia est tanq̄ res. ¶ Cōstrue. pudeat. id est uerecundetur. nos a iudea. id est synagoga iudeorum. presuerit. id est p̄ponat quantum ad castitatem. ecclesie moderne. pudeat nos inq̄ q̄ testa p̄suerit nucleo r figura rei.

Beu quantum deserta fides mendicat et unde

Catholice cecidit religionis aper

¶ D̄ domine deus quantum fides christi est deperdita: r quantum altitudo religionis catholice cecidit. ¶ Con. true. beu quantum fides deserta mendicat. id est indiget r est pauper. r unde aper. religionis catholice cecidit. id est per dita.

Que nubit quis nunc homo yfo ratur amore

Prolis quis ueneris armiger esse negat.

¶ Con. D̄ dñe deus sup. que nubit modo: amore prolis. .i. p̄gentei: quasi dicat q̄ nullus: sed amore desiderij carnalis: r quis negat esse armiger. .i. seruitor: ueneris. .i. luxurie: quasi dicat q̄ nullus.

Introducta timet pia uirgo: propheta pudoris

Supplicat in vultu suppliciore rubor

¶ Con. uirgo pia .i. dulcis. introducta. .i. missa intus lectū. timet: rubor. .i. rubedo. p̄pheta. .i. signū pudoris. .i. uerecundie. supplicat. .i. appetit. in vultu simpliciore. .i. in facie uirginis simplicis.

Illibata timet fossorem gleba timefcit

Ad maris accessum uirginitatis bonoz

¶ Q̄d. nos uidem. sup. q̄ gabel. et̄is sup. in uinea uel in cāpo timet agricolā siue fossorē: bonoz uirginitatis timefcit. .i. incipit timere. ad accessum. .i. ad apporimationē. maris. .i. masculi.

Angelici monitus thobias fit memor: unde

Cassiduli presert auxiliare iecur

¶ Postea thobias fuit reminiscens de bis q̄d dixerat sibi angelus q̄ faceret prima nocte: r

accepit secur & posuit supra carbones: & fecit illud cremare. ¶ Con. [t]hobias fit memor monitus. id est precepti [angelici presertim] id est perficit siue extrahit inde [cassiduli] id est cassidule siue a sacco [secur auxiliare] id est prebens auxilium.

Servatam iecoris partem carbone marito

Urit odor fumi spargitur: hostis abit

¶ Tunc incipit cōburere secur: & dū cōbureret ipm: odor fumi iecoris cōburētis disperfit se p domū & tūc dyabolus qui erat abscondus in confinio domi qui volebat ipm interficere sicut fecerat alios recessit d domo. ¶ Con. thobias [urit] .i. cōburit [p]tē iecoris servatā .i. custoditā [carbone] .i. cū carbone [marito] .i. sūcto [odor fumi spargit] .i. diffinit p domū [hostis] .i. dyabolus [abit] .i. recedit.

Partibus egipti summis raphaelis ministro

Demonis improbitas illaqueata tacet

¶ Dyabolus recessit & iuit ad vltimas partes egipti. Et est opinio theologorum quod quando vnus dyabolus temptauit aliquē boiem per longa tempora: & nō potest habere victoriā: ipse vadit ad aliquā partem desertam & nō habet amplius p̄tatem temptandi: ita fuit de illo dyabolo quē tēptabat thobias nam ipse fuit erulatus ab angelis: & fuit transmissus in sine desertorum egipti: & ibi est ad huc vsq; ad diem iudicij. ¶ Con. [improbitas] .i. p̄uitas [demonis] tacet illaqueata .i. ligata [in summis] .i. in posteriorib; [egipti] & hoc [raphael ministro] .i. assistente famulo

¶ Sic alloquitur thobias saram vxorem suam.

Thobias vocat vxorem: cui talia: sara

Surge thoro: decus est nos vigilare deo.

¶ Quā hoc fuit factū thobias vocauit vxorē suā & dixit illi. O sara surge de lecto & regram deū. Con. [t]hobias vocat vxorē cui [ait supple] .i. dicit [talia] [o] [sara: surge] [thoro] .i. de lecto [decus] .i. bonor: [est nos vigilare deo] .i. rogare & laudare deum.

Patrisare decet nos sacra stirpe creati

Debemus meritis equiparare preces

¶ Con. [decet nos] [patrisare] .i. simile patres nostros: nos dico [creati] .i. formati [sacra stirpe] .i. sancta progenie [debem] equiparare .i. simile [preces meritis] .i. operibus bonis.

Post triduum dabitur nobis commissa facultas

Coniugij virgo surgere iussa fauet

¶ Con. dicit thobias sup. [facultas] .i. licentia [coniugij] .i. matrimonij [cessa] .i. ordinata deo [dabit] nob post triduum .i. post tres dies [virgo iussa] .i. p̄cepta [surgere fauet] .i. obedit marito supple.

Virgo verecundat soluens tributa pudoris

Virginei: roseus pullulat ore rubor.

¶ Con. [virgo] [scz sara] verecundat .i. verecundā habet [q] [pro] [rubor] [roseus] .i. filius rose [soluens] tributa pudoris .i. verecundie [virginei] pullulat .i. apparet [ore] .i. facie.

Surgit vterq; preces satagunt effundere: vite

Incolumis rogitant prosperitate frui

¶ Con. [vterq] [scz thobias & sara] surgit [et] [satagunt] .i. conant [effundere] .i. dicere [preces] & [rogitant] .i. sepe rogant [frui prosperitate vite incolumis] id est salue.

Thobias docet exemplo que predicat ore

Supplicat vt pietas officiosa iubet

¶ Con. [thobias docet] [exēplo] [ea] que p̄dicat ore [q] sicut dicebat ita faciebat: & [supplicat] .i. supplicationem facit deo [vt] p̄ sicut [pietas officiosa] .i. ministra [iubet] .i. ¶ Oratio thobie.

Deus omnipotens benedicant singula: laudes

Exhibeant ignis: humo: inane: solum

¶ Quō incipiūt rogare dñs dicēdo [de] [om̄ps] [q] p̄t facere oia singula .i. oia q̄ sūt in mūdo [b̄ndicāt te] .i. dicāt te esse b̄ndictū [ignis: humo:] .i. aqua que ē humida [inane] .i. aer qui est inanis: & [solū] .i. terra [exhibeant] .i. dent tibi [laudes]

De limo placuit formare terre parentem

Primum solus erat posteritatis inops

¶ Con. [vterq] .i. domine deus supple [placuit] [formare] [primum] [parentem] [scilz adam] [de limo terre]

ipse solus erat inops id est indigens posteritatis id est sequele siue progentei.

Huic euam sociam tua dispensatio iungi

Disposuit: nostrum pullulat inde genus

¶ Con. tua dispensatio .i. tua ordinatio siue sapia disposuit .i. ordinauit euam huic .i. ad sociam id est comitem vii .i. de qua prelostrum genus .i. nostra progenies pullulat .i. exit et hinc principium

Sic nos confocia sic firma federa nostri

Conugij: sic nos fructificare velis

¶ Con. O dñe deus sup. confocia .i. simul socia nos sicut fecisti adam et euam: et etiam firma .i. cōfirma federa .i. amores nostri coniugij: et velis nos fructificare sic id est tali modo.

Nos non sollicitat veneris lasciuia: verum

Progenies: verum posteritatis amor

¶ Con. O dñe deus sup. lasciuia id est iocunditas seu delectatio veneris id est luxurie nō sollicitat .i. nō comoueat nos verū p sed: sed progenies: verū p sed: sed amor posteritatis .i. pgeniet.

Nos sociat nos legitime consensus amicat

Mentis non teneri predo pudoris amor

¶ Construe. consensus mentis legitime id est bone et fidelis pure et munde sociat nos et amicat nos id est facit nos esse amicos non amor malus predo id est rapto pudoris id est castitatis. teneri seu teneret: quia praua cogitatio luxurie priuat castitatem mentis.

Da sobolem rogo que studeat per secula seculi

Successiua tuum magnificare decus

¶ Construe. O domine deus rogo te se: z sara da nobis sobole id est progentem que studeat id est nitatur magnificare id est laudare tuum bonorem per secula seculi id est seculi successiua id est venientia vnum post alium. **¶** Oratio fare.

Sara refert misere precor miserere duorum

Et nobis liceat consensuisse simul

¶ Con. Sara refert id est respondit: dicit. O deus sup. precor .i. rogo te misere mei et precor te miserere id est misericordia habeam duorum se: mei et mariti mei vt liceat id est cōueniat nobis consensuisse id est intrasse in bono statu

felicis et prospero: et declinat in consensu nos. **¶** Dic vocat raguel seruos.

Nde vocat raguel seruos dum predo diei

Ballus peruigili precinit ore diem

¶ Tunc qui fuit boia q̄ vocat gallicam? gallus incipit cātare. et raguel p totam noctem vt gilans et audiens ipsos orantes vocauit seruos vt surgeret. **¶** Construe. raguel vocat in de id est post seruos .i. famulos suos dum pro quādo: quando gallus predo .i. vaticinator: diei p̄cinit .i. sil canit: et denotat diē venire ore peruigili .i. cātādo vigilāter

Suspectus senior vigilat: timet iste maritus

Ne cadat in septem procubuisse liquet

¶ Raguel pater fare qui erat senex hēbat suspitionē an thobias esset mortuus sicut alij mortui fuerant ideo vigilauit per totā noctē. **¶** Con. senior suspectus .i. imaginatiuus et timidus vigilat timet ne .i. p q̄: p̄ iste maritus cadat .i. moriatur vt pro sicut: sicut liquet .i. clarū est et manifestū septē maritos supple. procubuisse .i. cecidisse siue mortuos fuisse. **¶** Unde nota q̄ liqueo duo significat. **¶** Vno modo idem est q̄ fluo fluit: et pertinet ad res fluidibiles: vt aqua et alia. **¶** Alio modo idem est q̄ clareo clares: et inde habemus liquidus liquida liquidum: et sic similiter dic.

Ergo parat foueam lugubri mente sepulchrum

Thobie generum morte iacere timet

¶ Quid modo raguel fuit stupefactus et pallidus: et iussit famulis q̄ irent factum vnam foueam in qua sepeliretur thobias in quodā angulo domus abscondo vt gentes nescirent: quia timebat q̄ esset mortuus. **¶** Con. [g] .i. pro tanto parat .i. disponit scilicet raguel foueā mente lugubri .i. vigili: et diligēti sepulchro .i. ppter sepulchro siue sepulturā thobie: timet generū suū iacere morte.]

Post sponse loquitur: eat vna pedissequa vitam

Et generi properet notificare necem.

In ipso gaudia emergunt .i. exenit extra corpus: et meror .i. fletus obit .i. moztur

Anne deinde iubet vt querat prandia: querat

Congrua queq; quibus expediatur bono:

Postea ragnel pcepit anne q; pararet bene ad prandiu taliter q; essz eis bono. ¶ Lō. [iubet] scz ragnel [deinde] .i. post [anne] .i. mulieri sue [vt qrat] .i. parat siue idagar [pradia] et querat [que] q; congrua .i. quecuq; res bonas et cōuenientes [quibus bono expediatur] .i. manifestetur.

Inde duos vitulos pingues ouiumq; maritos

Quattuor occidi precipit: anna fauet

Postea pcepit ragnel q; irent ad gregem et adducerent duas vaccas pingues et quattuor mutoz nes pingues etiam q; anna faceret interficere: et ipsa concessit ei. ¶ Construe [precepit] in de .i. post [duos vitulos pingues: q; pro et] quattuor: maritos ouiu occidi: anna fauet .i. obedit.

Zetus adesse dapes iubet: introducit amicos

Cicinos domulq; ridet bonore domus

Construe. ipse sup. [lecus] scz ragnel pcepit [dapes] .i. cibos [adesse] .i. presens esse [introducit] .i. intus mittit [amicos et] vicinos domus .i. familia seu illi de domo vt filij serui et ancille [q;] .i. p[ro] et [ri] det bonore domui. ¶ Comparatio antiquorum et modernorum.

Disonat beu quantum mense mensura modernis

Delictijs quantas scurra ligurrit opes

Quo die de q̄tū discoueniebat mēsa seu isto pradiū cōmūis modernoz .i. delictijs q̄ sunt hodiernis t̄pib⁹. Quo die de quāta bona et quātas delicias expedit leccator vel tra mensuram. ¶ Con. [beu q̄trum mensura istius mense] dissonat .i. disconuenit [delictijs] .i. cuz de licijs [modernis] .i. p̄tibus [quātas opes scurra] .i. leccator [ligurrit] .i. exponit vel cōsumit

Quid seruire gule prodest vt pcedo macelli

Cleniter precipiti pondere membra premat

Quo die quid p̄ficiat seruire dare sibi oīa q̄ appetit q̄i venter q̄ est depredator macelli: qz nō dimittit bonū globū in macello q̄i pōt ipm b̄re premit mēbra pondere p̄cipiti .i. leui qz multa mala ventunt corpori nimis bibendo et comedendo. q. d. nihil. ¶ Constr. [quid p̄det seruire gule vel venter p̄do macelli] .i. lamator [premat membra pondere] .i. onere [precipiti] .i. velociori.

Elt viuant comedunt prudentes: bystrio viuut

Elt comedat: vendit p̄dia: vendit agros

Con. viri sup. [prudentes] .i. sapientes comedunt [vt viuant] .i. possint vitam sustentare: [s] [bystrio] .i. gulosus vel leccator viuut vt comedat [id vult viuere delectādo se in comedēdo bonas epulas et] bolos .i. mollos pingues: potādo bonū vinū. et vedit p̄dia .i. possessiōes et multa p̄ata et vedit a clenibus esca datur: escis venter: deus escas .i. capos

Destruet et ventres vt sacra verba canunt

Construe [esca] .i. cibos [datur ventribus] et [venter escis] .i. cibis [deus destruet escas et] ventres vt pro sicut: sicut [sacra verba canunt] .i. scribunt et ostendunt

Hoc conuiuiole via vite sufficit: omnis

Lux⁹ abest: omnis fici pectoris ira piper

In isto prandio erāt parata tantum illa que sufficiebant ad sustentandū vitā et ad remouendū fastidij: nō erat sup̄fluitas: et erant pauca: sed illa pauca sufficiebant comedentibus. ¶ Con. [via vite sufficit hoc conuiuiole: omnis lux⁹] .i. superfluitas comedendi [abest] .i. deficit: et omnis crapula [i. pinguedo abest in hoc conuiuiole sup. [pauca] .i. pauca res [placent] .i. in isto conuiuio.

Non petitur placitura gule venatio: nullum

Alcile: nec fici pectoris ira piper

In isto prandio nō erant leporos nec cuniculi nec alie venatiōes que placēt multū gule. et cibi isti pradij nō erāt parati nec cōditi cū pipere: qz multū nocēt pectori sicco. ¶ Lō. [venatio placitura] .i. placēs gule nō petit [scz in isto conuiuiole] multū alcile .i. capo vel gallina peris [nec] .i. p̄ et nō: et per .i. illa spēs aromatica [ira] .i. que est ira [pectoris fici] nō petitur in hoc conuiuiole supple.

Non verubus voluntur aues: gustusq; saorum

Judex non studet hic intitulari merum

¶ibi non voluntur aues de riparia cum verubus: nec gustus iudicat de sapore: studebat ibi eliger e melius vinum: quia non bibeant nisi semper de vno. **¶**Construe| aues non voluntur |.i. non ver-
tuntur | verubus |.i. in verubus q; pro: gustus inder. i. cogitator | saporuz non studet |.i. non laborat
| intitulare | id est laudare | bic | scilicet in isto prandio | merum | id est bonum vinum.

Nullus adulatur: sententia nulla palati

Queritur: bic satis est pacificare famem

Nullus de qnq; sensib⁹ dabat placentia nec delectatione corpi. Prio visus non dabat placentia re-
spiciendo cibos: nec gust⁹ comedendo cibos: nec odorat⁹ ipos odorado. ibi no erat diuersa snia seu opi-
nio q; cib⁹ esset melior: vel qd vini esset meli⁹: sed ibi cib⁹ erat sufficiens q poterat bene remouere
famem. **¶**Lo. | nullus | sensus | adulat |.i. bla dit vel dat delectatione corponi nulla snia palati qrit. i. pe-
tit in illo coniuio | bic est satis |.i. res sufficiens | pacificare |.i. remouere | famem | aduerbii loco nois. f.
satis p sufficiens. **¶**En. pe. be. ij. ry. oi. q; aduerbium sumit multoties loco nois. vel dico q pot sic con-
strui: est bic pacificare famem. et tenetur ly est impersonaliter sicut dicendo: sic est de mudo: quare et.
Sufficit bic quicunq; liquor: cibus omnis: vt esca

Sit quacunq; fames vita liquoze fitis

¶Quo ducq; vini siue rubeu sine claz bonu ad potadu sufficiebat bic ad remouendu fitim. et etiaz q
cuq; cibaria bona et honesta sufficiebat in illo pradio ad remouedu famem. **¶**Con. | qcunq; liq² |.i. qdvis
vini | sufficit |.i. abudat | bic |.i. in isto coniuio | ois cib⁹ | sufficit etiā bic: vt fames fit victa. i. remou-
ta et pacificata | quacunq; esca |.i. fitis |.i. appetit⁹ bibendi quocunq; sup. | liquoze |.i. quocunq; vino.

Prestant nulla gule nature paucula vite

Elisum pauperibus plurima cuncta deo

¶Construe | nulla | pro non et vlla non | prestant. i. non dant | gule | vlla | paucula nature | quia parum
comedebant et illud quod comedebant solum erat necessarium ad sustinendum vitam et naturam: p-
stant inq; vsum vite | qd comedebant totu illud quod vsus vite reqrebat. prestant supple. i. dant | plu-
rima |.i. multas res pauperibus et prestant. i. dant cuncta. i. omnia | deo |.i. ad honorem dei.

Prestat bonoz dapibus. inter conuiuia letus

¶bobiam raguel flagitat: ista refert

¶Dicit q dapes dabant honorem domino: quia erant satis et erant bene parate. Postea raguel fecit
vnam requestam et petiuit illa que sequuntur. **¶**Construe. | bonoz | prestat |.i. valet plus | dapibus | et
dapes prestant supple honorem domino. vt dictum est raguel letus inter conuiuia |.i. inter conuiuia
res flagitat: id est interrogat bobiam | refert ista | id est illa que sequuntur.

Me tua sollicitat fateoz digressio gaudens

¶quo presente fui disgreidente queroz

¶Dixit raguel coram oibus inuitatis. Vener mi scias in veritate q multu me facit sollicitum tuus
digressus: quia tu faciebas mihi magnu gaudiu et magnum solamen qn eras mecu et modo qn tu vis
recedere facis mihi magnum dolorem et tristitia: quia non eris plus mecum. **¶**Construe. | ego sup.
| fateoz |.i. confiteoz | tua digressio |.i. tuus recessus | sollicitat |.i. monet me | queroz |.i. conqueroz:
et hoc te disgreidente. i. recedente | quo presente fui gaudens. i. letus.

¶Hic petit raguel t bobiam vt secum moretur ad buc.

Hoc precor hoc moneo me deposcente duabus

¶Hebdomadis placeant continuare moram

¶Q gener mi ego rogo et moneo te vt tibi placeat manere mecum per duas septima-
nas. **¶**Lostrue | precor | hoc moneo | hoc | tibi vt | placeat | continuare moram | duabus
hebdomadis |.i. duabus septimanis: et hoc | me deposcente |.i. requirente tibi.

Coniuuro faueat precibus tua gratia: noli

¶Noli primitias depreciaze precum.

¶Ego quero q tu obedias mihi: et q tu des mihi illas petitiones: et rogo te q tu non des mihi repul-
sam quia est primum donum quod vnq; peti a te. **¶**Construe | coniuuro | te supple vt | tua gratia faue-
at |.i. obediat meis | precibus: noli noli | ad maiorem expressionem | depreciaze |.i. diminuere | primi-
tias | id est principia | precum | id est primas preces quas feci tibi.

Armata valere preces quod amicus amicum

¶Seu dominus seruum postulat arma gerit

¶Hic dicit auctor q preces sue babuerunt valitudinem seu valore: q; t bobias concessit ragueli q ipse

moraretur secū duabus septimanis. **Construe** preces armate .i. valide firme | valere .i. valerūt
obtinere illud supple qđ petebat. vnde armate sumitur pro valide: quia sicut homo armatus est va
lidus: ita iste preces erant valide et firme. Et illud quod | amicus postulat amico | et illud sup. qđ dñs
postulat .i. requirit seruo | gerit arma | .i. valorem seu validitūnem.

Inde facultatem thobie fronte serena

Dimidiat: scripto testificante nota.

Quo facto raguel diuisit sic oīa bona sua: et de medietate dedit bonas litteras thobie et delibavit
ei immediate. **Construe** focer. id est pater vxoris thobie supple | dimidiat | id est diuidit pe medie
tatem | inde | id est post | facultatem | id est hereditatem suā | thobie fronte .i. facie | serena .i. leta
et benigna et hoc | scripto testificante nota .i. comprobante

Post obitum reliquam partem largitur babendam

Confirmant statuunt federa: pacta ligant

Quod postea raguel dedit suam medietatem siue hereditatē thobie quā ipse haberet post mortem suā
et confirmant hoc bonis litteris. **Construe** largitur .i. dat scilicet raguel thobie | reliquam par
tem babendā .i. dignam haberi | post obitum .i. post mortem suam et | confirmant | hoc | statuunt |
i. ordināt | federa .i. cōcordias: et | ligant pacta .i. cōuenientias factas inter se per bonas litteras

Thobie pietas raphaelem mulcet: amicat

Obsequitur placida simplicitate fauet

Quod thobias incepit eē placidus et amicabile raphael: cepit blādiri illum et placere: et obedire illi tā
tum sicut potuit. **Construe** pietas thobie mulcet raphaelem. amicat: scz raphaelem | obsequitur |
id est obedit sibi et placet sibi | simplicitate placida |

Estumat hunc hominem forma deceptus: bonozem

Angelus angelicum notificare negat

Quod thobias erat deceptus in forma raphaelis: quia ipse credebatur qđ esset homo: quia erat i forma ho
minis: et tñ erat angelus: quia natura angelica tecta erat sub natura humana et angelus negabat demō
strare bonozem angelicū: quia non apparebat esse angelus: imo homo. **Construe** ipse | deceptus | scz
thobias | forma .i. figura | estimat .i. cogitat et credit | hunc | scz raphaelem esse | hominem: angelus
negat notificare .i. magnificare | bonozem angelicū .i. angeli.

Nescit quid lateat hominis sub imagine: nescit

Quis tegitur fragili cortice thuris odor

Construe thobias supple | nescit quid | .i. que res | lateat sub imagine .i. sub specie siue similitudi
ne | hominis | et | nescit quis odor thuris tegitur | .i. cooperitur | cortice .i. in cortice | fragili: quia ne
sciebat que species tegebatur sub corpore fragili hominis.

Erhibet huic grates colit hunc quem prece fauoris

Dictat amor: fida sedulitate rogat

Construe thobias | erhibet | .i. prebet | grates huic | .i. raphaeli | colit | .i. bonozat | hunc | .i. istum
| quem amor p̄co | .i. nuncius | fauoris dictat | .i. monet sibi: et | rogat | ipsum | sedulitate fida | .i. fidelit.

Scis azaria frater qđ nullo munere semper

Obsequijs valeam concolor esse tuis.

Quod azaria frat mi dicebat thobias angelo tu scis bene qđ pro aliquid de mundo ego nescire tibi re
stituere bona que tribuisti mihi. **Construe** | azaria frat | mi. tu | scis qđ nullo | p̄ nō et villo qđ non
| valeā | .i. possim | eē | concolor | .i. cōcolor | tuis obsequijs | .i. tuis seruitijs | villo munere | .i. aliq̄ dono
| Si tibi me seruum tribuam tibi confona merces

Digna dari nequeunt premia: dignus bonoz

Quod azaria frater mi. si ego me subderē famulū oībus seruitijs tuis non sufficeret tibi: quia ego nō
possum tibi dare merces dignas: nec digna stipendia. **Construe** | Si | lego | tribuam me seruum ti
bi: merces | .i. retributio | confona | .i. concordans | tibi: premia digna nequeunt | .i. non possunt | da
ri tibi: et | bonoz dignus | nequit tibi dari.

Quippe tibi sacra religio tibi verna bonestum

Propositum: morum gratia: firma fides.

Quod nec mirū: quia in veritate resplendens sacra religione: et das bonū consiliū et bonestū: et babes grām

virtutem et firmam spem. ¶ Con. [quippe] .i. certel [sacra religio] .i. sancta conuersatio] uernat tibi
[propositum honestum] uernat tibi sup. [gratia morum] uernat tibi] firma fides]

Excedis decus humanum: virtutis in usum

Mentem verba manus fructificare facis

¶ Cō. dicit thobias angelo sup. o azaria tu] excedis .i. supas] decus .i. bonozē] humanum] et] facis
mētē .i. cogitationē tuā] vba .i. p̄dicatiōes tuas] man⁹ .i. opa tua] fructificare i visum virtutis.

Tanta fides sed presidium fastidit bonorem

Mentibus humanis consiliare suum

¶ Con. O azaria sup. [tāta fides] [quāta ē tua] [tūm presidū] .i. magnū auxiliū sicut ē tuuz] [fastidit] .i.
tedet] [consiliare] .i. comparare] [tuū bonorem] [mentibus humanis] [hoc est dictū] [q̄ fastidiū ē] [q̄ tan
ta fides: etiam tantum presidium sicut erat in angelo inclinetur in hominibus.

Moribus incessu verbis quasi totus in astris

Exuis humane conditionis onus

¶ Construe. O azaria tu sup. [moribus] .i. virtutibus: et] [incessu] .i. de ambulatu: et] [virtutibus] [predi
cationibus] et] [sermonibus] ea supple] [quasi totus in astris] .i. inter secula] et] [exuis] .i. remoues onus
i. pondus] [conditionis humane]

¶ Deprecatio thobie raphaeli vt eat rages.

De precor: hoc rogito dominus mihi prestat bonoz:

Respondere tuo prosperiore manu

¶ Ego precor: deum q̄ ipse prestat mihi q̄ possis satisfacere tibi de labore tuo. ¶ Cō.
[precor: hoc rogito] .i. sepe rogo] [hoc dominus mihi prestat bonoz] .i. velit respon

dere non bonoz] [manu] .i. operatione] [prosperiore] .i. meliore.

Si mora nos teneat reduces vtrumq; parentem

Expressa reprimet anxietate dolor

¶ O azaria ego laudo q̄ non maneamus diu bicquia si diu maneremus timeo q̄ pater meus et ma
ter mea morirentur ex nimio dolore et ex magna anxietate. ¶ Con. [si mora teneat] .i. retineat] [nos
reduces] .i. regredientes] [dolor] [reprimet] [vtrūq; parentē] [scz patrē et matrem] [anxietate expressa]

De meus adiurat focer adiuratio cuius.

De retinet pudor est deprecare preces.

¶ Cō. [me] [focer] .i. pater vxoris mee] [adiurat] .i. iurat siue rogat me q̄ maneā dnab⁹ septimanis
sup. [cui] [adiuratio] .i. cōiuratio] [me retinet] [qz] [pudor] .i. verecūdia] [est deprecare] .i. depellere] [p̄
ces] .i. dedec⁹ eēt nobis si darem] [ei repulsam: qz est prima requesta quam fecit vñq; mihi.]

Clade rages seruos animalia sume gabelo

Tutus cyrographum trade talenta feres

¶ Rogo q̄ tu capias famulos et animalia et q̄ tu vadas rages petitiū argentū nostrū gabello: qz in vitate
tu appoztabis: s; q̄ tu tradas ei lram. i. obligatorū suū. ¶ Con. O azaria] [vade rages. sume] .i. cape
[seruos] et] [animalia] [trade tutus] .i. securus] [cyrographū] .i. cedula] [gabello] et] [feres talenta.]

Clade vale: iubeas nobis salutare gabelum

Cognatum: venia te veniente precor

¶ Construe. tu supple] [vade] [rages: et] [vale] .i. deus saluet te] [iubeas] .i. placeat] [salutare] .i. saluz
facere] [nobis gabelum cognatum] [nostrum] [precor] [q̄] [veniat] [scz gabelus: et] [hoc] [veniente te] et
dicas sibi q̄ veniat me visum et vxorem meam.

Angelus obsequitur thobie nescit abesse

Iustis angelice nobilitatis bonoz

¶ Angelus obsequitur] [id est] [paret siue obedit] [thobie] [bonoz nobilitatis angelice] [nescit abesse]
[id est] [deficere] [initis] [hominibus] [supple.]

Aspirat precibus: parat ire: duosq; camelos

Bisq; duos seruos eligit: baurit iter.

¶ Con. raphael] [aspirat] .i. fauet siue consentit] [precibus: parat] .i. proponit] [ire] [qz] [pro] et] [eligit] .i.
[capit] [duos camelos: qz] [p̄] [bis] [duos seruos] .i. quattuoz] [baurit] .i. capit et aggredit] [iter] [rages.]

¶ Ecce quomodo raphaēl venit ad domum gabeli.

Inde rages properat citus: ingressusq; gabell

Tecta: vie causas explicat: ista refert

Rapbael velociter iuit rages. et intravit domum gabell et dixit quare venerat: et retulit illi illa que dicta sunt. **C**on. ipse [citus]. i. veloci. pperat. i. vadit inde. i. post rages: q; pro: et: et ipse [ingressus]. i. intratus: tecta. i. domos: gabell explicat. id est declarat et manifestat: et refert. i. narrat res supple factas in itinere.

Cyrographum tradit recipit quesita gabelo

Thobie precibus concomitante redit

Rapbael tradidit litteram gabelo: et gabelus tradidit ei pecuniam: et redit rapbael ad preces thobie. **C**onstrue tradidit cyrographum: recipit: scilicet rapbael [quesita]. i. petita: et redit. i. reuertitur: et boel [gabelo concomitante precibus thobie].

Maturant reditum raguelis tecta gabelus

Intrat dum colitur connubiale: sacrum

Con. [Maturant]. i. pperant. s. rapbael et gabelus [reditum]. i. regressum [gabelus intrat tecta]. i. domos raguelis [dum]. i. p qm: quando [sacru connubiale]. i. sanctum matrimonium [colitur]. i. continuatur.

Precipiti pede thobias occurrit: amica

Voce relatiuum clamat vterq; vale

Immediate q; thobias vidit gabelum ipse iuit illi obuia et salutavit ipm: et alter similiter ipm: sic faciebant correlative. **C**o. [thobias occurrit]. i. vadit obuia gabelo sup. [pede precipiti]. i. veloci [vterq; clamat vale: relatiuum]. i. salutem dicente: q; salutabant se diuersimode [voce amica].

Sumens illud aue teneris rigat ora gabelus

Fletibus et relegit prolis in ore patrem

Gabelus dum accepit illam salutationem cepit flere: et cognouit patrem in facie filii: quia immediate cognouit quod erat filius thobie. **C**o. [gabelus sumens]. i. accipiens [illud aue rigat ora]. i. facies [fletibus teneris]: et relegit. i. iter legit sine cognouit [patrem in ore]. i. in facie [plis]. i. filij. **O**ratio gabell.

Rogus rogat bec: tibi sit filii benedictio: multa

Prosperitas: dominus te benedicat amen.

Construe. ipse [flens] scilicet gabelus supple [rogat]. i. dicit [bec multa]. i. plurima [benedictio sit tibi] [multa inquam] [prosperitas] id est abundantia sit tibi [dominus] [benedicat te amen]. i. ita fiat.

Optimus est genitor: elemosina cuius egenis

Compatitur: sepelit corpora: prestat opem

Pater cuius est optimus et pius homo. et facit multas elemosinas dando pauperibus: sepeliendo corpora mortuorum et dando filiis gentibus. **C**onstrue [genitor]. i. pater cuius est optimus elemosina compatitur. i. habet compassionem [egenis]. i. pauperibus [sepelit corpora] et prestat opem. i. auxilium.

Prospera det dominus vobis: det cernere natos

Natorum: tribuat multiplicare genus

Co. dicit gabelus sup. [dn̄s det vobis] [prospera]. i. bona et diuitias. et [det vobis cernere]. i. respicere seu videre [natos]. i. filios natorum. i. filiorum vestrorum [et tribuat]. i. det vobis multiplicare genus vestrum.

Tertius et quartus precor a vobis videatur

In vestre sobolis prosperitate gradus

Dicit gabelus: rogo dominum quod vos videat. pgeniem vestram usque ad tertium et quartum gradum. **C**o. [precor]. i. rogo dominum quod tertius et quartus gradus videat a vobis in prosperitate vestre sobolis. i. vestre progeniei.

Respondetur amen a circumstantibus inde

Dat festiua dapes mensa: lagena merum

Illi qui erant circum circa responderunt omnes amen. et postea fuerunt ad mensam. ibi fuit magna copia epularum et bonum vinum in lagena: et cum magno gaudio et leticia comederunt et biberunt.

Co. [respondetur amen a circumstantibus]. i. astantibus circa mensam [mensa festiua]. i. festinabilis dat inde id est post dapes. i. cibaria: et lagena dat merum. i. bonum vinum et clarum.

Dulcis amicosum redolet congressus amicos

Expediit affectus alterutrare suos

Dulcis est Agregatio amicorū resp̄det multū: q̄ qm̄ multi amici sunt simul ē magnū bonū ⁊ bone sū. nā expedit q̄ vn̄ amic⁹ narret alteri sua desideria ⁊ sua facta. ¶ **Co.** [dulcē] agressus. i. dulcē. quē tio amicorū redolet. i. resp̄det. [expedit]. i. puēit amicos alutrarī. i. narrare vni altere suos effect⁹

Commemorant: nec prandia festa timorem

Excludunt domini: nec pietatis egent

¶ Ipsi cōmemorabāt casus q̄ trāsierāt ⁊ prandia festiua: nō stabāt quin timerēt deū nec indigebāt pietate immo erāt pleni. ¶ **Co.** [cōmemorāt]. i. cōmemorant. [casus]. i. euentus. ne p̄ ⁊ nō: ⁊ prandia festa. i. festiua. nō excludūt. i. expellunt extra corda eorū timorē dñi: nec p̄ ⁊ nō: ⁊ non egent pietatis.

¶ **Co.** [Expectatio] t̄bobie maioris.

Tobias pater expectat: miratur: acerbat

Qui timet in dubijs deteriora canit

¶ **Co.** [Magn⁹] t̄bobias expectabat filius suū: ⁊ mirabat quare tm̄ morabat: q̄ timor q̄ est in rebus dubijs facit cogitare malū. ¶ **Co.** [Construe] t̄bobias pater expectat filiū mirat. [cur] manet. tantum supple timor qui canit. i. diuinat. [deteriora]. i. praua in dubijs acerbat. i. fit. [asperior]

Computat elapsi dispendia temporis eger

Nati conqueritur vltiore mo: a

¶ **Co.** [Construe] t̄bobias supple. [computat] dispendia. i. longos dies supple. [temporis] elapsi. i. preteriti ⁊ ipse infirmus supple. [conqueritur] mo: a nati. i. filij sui vltiore. i. transeunte vltra

Dum recolit prolis precium quasi prolis egenus

Dimidia queritur parte carere sui

¶ Dū t̄bobias reminiscebatur filium suū se esse indigentem ip̄o filio cōquerebat maluisse pdidisse medietatem omnium bonorum suorū q̄ ip̄m. misisse rages. p̄ pecunia recuperāda. ¶ **Co.** [dum] pro qm̄ quando. [recolit]. i. memoratur. [precium]. i. valorē prolis. i. filij sui. ip̄e egenus. i. indignus prolis id est filij. [queritur]. i. conqueritur carere. i. deficere dimidia parte sui. i. suorum bonorum.

Canitie pater impeta lamenta propinat

Que pietas mentis expositiua iubet.

¶ **Co.** [p̄] [sup] existens in canicie. i. in senectute. [impeta]. i. non pessa. [propinat]. i. ministrat lamē ta. i. planctus. que scilicet lamenta pietas expositiua id est manifestatiua mentis iubet

Te mihi quid nocui tibi fili: ve mihi nunquid

Scismata te retinent infidiosa vie

¶ **Co.** [Construe] [D] [fili] mi ve id est maledictio fit mihi quid id est quare nocui ego. [tibi: ve] id est malū veniat mihi nunquid id est nonne scismata. id est discordie. [vie] inuidiosa. [id est] discordiosa ⁊ deceptorū. [retinent] te. [quia] tu nesciebas iter.

Dic soror anna: putas q̄ depositarius ille

decessit: nunquid inficiantur opes

¶ **Co.** [D] [anna] v̄ro: mea: putas tu q̄ gabelus qui debebat nobis debitum fit mortuus ⁊ q̄ heredes sui de negēt filio meo illd̄ debitū. ¶ **Co.** [D] [anna] soror: mea dic mihi putas. i. cogitas tu q̄ ille depositari⁹

i. debitor. [decessit]. i. mortu⁹ fit: nūqd̄ opes. i. diuitie inficiant. i. denegant sibi ita q̄ heredes sui dicant q̄ nihil debent nobis Desolatio anne pro filio suo.

Anna parens ruit in lachrymas mestissima planctus

Aggregat: armato destruit vngue genas

¶ **Co.** [Anna] incepit modo flere ⁊ totam faciem suam destruere vnguibus. ¶ **Co.** [Construe] [anna] par: ens [id est] mater ruit. id est flet in lachrymas ipsa supple mestissima. i. tristissima [aggregat] id est congregat planctus. id est fletus. ⁊ destruit genas vngue armato. i. longo.

Ad prolis reditum mater suspirat: amica

Mente sapit matrem: degenerare negat

¶ **Co.** [Construe] ipsa mater scilicet anna supple. [suspirat] ad reditum prolis [id est] filij sui. [sapit] id est sapiendo presentat matrem manente amica id est admirabili. [negat] degenerare.]

Dant gemitus: senio: veterana. remedia fletus

Continui neuter accipit:anna refert.

Qonstrue[senior] scilicet bonus tbovias ⁊ veterana] .i. antiqua scilicet anna dāt gemitus neuter id est nec vnus nec alter accipit remedia fletus continui: quia semper flebant vnus de vna parte ⁊ alter de alia parte[anna refert] .i. dicit

Heu fili: mea sola salus: mea gloria: cesset

Heu moza: ne cogat nos moza mesta mori

Qonstrue[heum] misera. o fili supple mea sola salus: mea gloria: bec moza cesset: ne pro vt ⁊ non. vt moza mesta. id est tristis non cogat. id est non miratur[nos mori] quia in veritate si tu maneat vltra credo q̄ ego ⁊ pater tuus moriemur

Quid peregrinari te misimus vnica nostre

Virga senectutis: posteritatis bonoz.

Quare misimus te per patriam: sicut vnus peregrinus: tu qui eras corroboratio nre senectutis ⁊ bonoz nostri generis. **Q**lō. **D** fili[quid] .i. quare misimus te peregrinari. i. admodum peregrini[eras vnica virga] .i. sustentamentum siue defensio[nostre senectutis] eras supple bonoz posteritatis.

Te presente nihil aberat: tua gratia presens

Ampliat et redimit quod minus esse potest

Qd fili nihil deficiebat nobis quando tu eras nobiscum: quia tua gratia supplebat illa que deficiebant nobis. **Q**onstrue[nihil] .i. nulla res[aberat] .i. deficiebat nobis: ⁊ hoc te presente. tua gratia presens ampliat. i. abundat. ⁊ redimit id est supplet id supple quod potest esse minus

Nos miseri merito patimur: conamine quozum

Est data digressus copia causa vie

Qlō. [nos miseri] .i. maledicti patimur merito conamine quoz copia digressus est data: ⁊ causa vie est etiam data. **Q**onlatio: tbovie ad annā vpozē suam.

Te genitrix genitor solatur: tolle querelas

Nos decet in dubio prosperiora loqui

Qpostq̄ illa q̄ dicta sunt tbovias p̄ p̄fortauit annā sic dī. **D** anna dimitte q̄relas: qz nos debem' sperare p̄spera in dubijs. **Q**lō. [genitrix] ait sic vt dictū ē solaf genitor dicēdo. **D** āna supple[tolle] .i. remouet[q̄relas] .i. plāct' decet. i. opz nos loq̄ p̄spertioza. i. res meliores in dubio.

Anna tace noli turbari sospite nato

Baudebis: lachryme commoditatis egent

Qonstrue. **D** anna cbarissima soroz mea sup. [tace noli turbari] .i. esse turbata tu[gaudebis nato] id est filio nostro sospite. i. sano ⁊ saluo lachryme egent. i. indigent commoditatis

Ne timeas: vir qui puer moderatur babenas

Et reditum verna religione fide

Qnon oportet dubitare: quia ille bonus vir qui regit illum splendet religione ⁊ fide. **Q**onstrue. [**D** anna ne pro non: non] timeas vir qui moderatur. i. gubernat[babenas] .i. loza[⁊ reditum] .i. regressum pueri nostri[verna] id est pollet religione ⁊ fide.

Mater non recipit fletus solatia mater

Excubias vigili sedulitate gerit

Mater nō poterat se tenere qn̄ sp̄ fletet ⁊ respiciebat hinc ⁊ inde si veniebat: ac si esset vn' ⁊ excubi toz. **Q**lō. [mater nō recipit solacia fletus: gerit.] .i. facit excubias mater sedulitate. i. diligentia vigili.

Circinat egressus: scrutatur compita: querit

Explozat: sobolis non meminisse nequit

Qon. anna supple[circinat] .i. circūdat[egressus] .i. et itus p̄ quos filius suus recesserat pro viden do si reuenteretur: ideo[scrutatur] .i. indagat compita. i. quadriua[querit] .i. filiū explozat. i. eligit si est inter alios pueros: ⁊ [non nequit] .i. non potest meminisse prolis. i. videre[filium suum].

Dum recolit sobolem sapiunt lamenta querele

Dulcescunt: redolet prolis amore doloz

Qon. [dum] p̄ quando: qn̄[recolit] .i. memoratur. f. anna[sobolē] .i. filium suum[lamenta sapiunt] id est sunt tibi bona querele dulcescunt. i. fiunt dulces doloz redolet. i. est sibi bon' amore. plis. i. filij

Qdeprecatio raguelis vt ad huc secum tbovias moxetur.

Flet genitor: genitrix iterat lamenta: morantē

Ne mihi ne pereant me faciente moram.

Construe. In veritate dicit tbobias supple genitor meus: et genitrix mea iterat .i. duplicat suū iterum facit lamenta. ve. .i. maledictio fit mihi morantē: quia tantum moroz ne pro vt et non: vt nō pereant id est moriantur: et hoc me faciente moram.

Nolo mei causa patrem descendere: malo

Precipitare moram q̄ patricida mori

Construe. Ego supple nolo patrem meum descendere .i. id est mori causa. .i. propter causam mei. malo id est prediligō precipitare moram q̄ mori patricida. .i. q̄ sim occisor patris mei.

Copia sit nostri reditus: oratio nulla

Imperare potest: nos remeare iube

Construe. [copia] .i. diligētia [nostri reditus] .i. regressus sit nobis nulla oratio. .i. deprecatio p̄ impetrare q̄ morē supple dicebat tbobias iube focer mi nos remeare .i. redire ad patriam nostram. **Raguel** dat licentiam tbobie et fare eundē.

Am raguel nullis precibus nec amore teneri

Sentit eos mesta sedulitate fauet

Construe. Dum raguel vidit q̄ preces non poterant eos retinere dedit ei licentiam totus tristis. **Construe** [dū] p̄ q̄ntū raguel sentit eos nullis p̄ nō et vllis: non teneri .i. retineri vllis precibus nec amore fauet .i. obediētia sedulitate .i. bonitate mesta .i. tristi.

Saraz tradit ei famulos armenta camelos

Ancillas reliquas que reticentur opes

Construe tunc raguel supple tradit ei scilicet tbobie saram uxorem suam: et tradit eis supple famulos et ancillas armenta. .i. boues camelos et reliquas opes. .i. alias diuitias que reticentur. .i. tacentur quia non nomin omnia illa que dedit sibi

Partitur genero que singula possidet: ornat

Obsequijs: onerat rebus: honozat ope

Construe raguel sup. [partitur] .i. diuidit genero suo singula. .i. omnia illa que possidet ornat obsequijs .i. est seruitijs onerat [ipsum] rebus [et] bonozate ope. .i. auxilio.

Affligit focerum generi digressio: natam

Dum videt ire pater non pater esse nequit

Construe [digressio] .i. id est regressus generi affligit .i. id est tormentat focerum: dum pro quādo: quando [pater videt ire] .i. id est recedere [natā] .i. id est filiam suam non nequit immo bene quit esse pater. **Deprecatio** raguelis pro tbobia et sara.

Te rogitat: domini vos dirigat angelus: afflit

Aspiret: foueat prosperiore gradu

Construe. raguel supple rogitat .i. id est sepe rogat sic angelus domini dirigat vos afflit .i. id est presens sit vobis aspiret .i. id est obediat vobis: et foueat .i. id est auxiliat vos gradu prosperiore id est in leticia.

Si vestra mihi pateat generatio: summis

Delitijs: summa prosperitate fruar

Construe raguel supple dicit. Si vestra generatio .i. id est vestra proles mihi pateat .i. id est appareat fruar summis delitijs .i. id est magnis gaudijs: et summa prosperitate.

Tos dominus regat incolumes vos prole beatos

Efficiat: stabili vos pietate regat

Construe dicit raguel dominus regat vos incolumes .i. id est infanos et saluos efficiat .i. id est faciat vos beatos prole .i. id est progente: et regat vos pietate stabili .i. id est firma.

Tristis vterq; parens natam producit: amica

Ofula dant: fletu labiliorē madent

Construe [vterq; parens] scilicet pater et mater [tristis] .i. id est dolens [producit] .i. id est ducit [natā] id est filiam suam et dant sibi oscula .i. id est basia [amica] .i. id est amicitia: et madēt fletu liberiore.

Erudito raguelis: et amicat saram filliam suam.

Alibus et ornant: focieros venerare: maritum

Dilige: mechari respue: sperne malos

Q Pater et mater docebat filiam suam et dicebat ei quod veneraret patrem et matrem suam maritum et quod amaret maritum suum: et quod non faceret adulterium: et sperneret malos homines. **GL.**

Provideas domui: seruis blandire: proteruius

patet

Corrige pauperibus consule: plaude bonis

Construe provideas domui. i. prudentiam habeas de familia tua blandire seruis. i. moneas eos per blandimenta corrige proteruius. i. prauos homines consule. i. da consilium pauperibus plaude. i. letare et gaudere bonis. i. propter bonos

Sit discurrendi frenata licentia sponsi

Cognatos humiliter sedulitate cole

Quod filia habeas licentiam frenatam. i. non discurras per vicus et per plateas sicut faciunt prave mulieres: et venerare cognatos sponsi tui humiliter sedulitate et bono corde. **C**onstrue licentia discurrendi. i. sepe currendi sit frenata. i. habens bonum frenum cole. i. bonora cognatos sponsi. i. mariti tui sedulitate. i. diligentia humiliter

Sis pia sis simplex sis blanda modesta fidelis

Iusta fauēs humiliter sedulitate placens

GL. O filia super. [sis pia: sis simplex. i. dulcis] sis blanda. i. suavis: sis molesta. i. bene moderata: sis fidelis [marito tuo: sis iusta] sis fauēs. i. obediēs: sis humiliter [sis religiosa. i. deuota: et sis placens

His dictis iteratur aue: dant oscula: fletu

Delibuta pio: digrediuntur eunt

Con. Et his dictis super. aue. i. salus iteratur. i. duplicatur: quia ambo salutauerunt filiam et generum dant oscula. i. basia delibuta. i. mitta fletu pio digrediuntur. i. recedunt seu vadunt.

Ios reduces carram vna sex et quinq; diebus

Prouehit: hic ceptum dimidiatur iter

In undecim diebus ipsi iuerunt ad quandam ciuitatem vocatam carram: et ibi erat medium iter. **GL.** via prouehit. i. reducit bos. i. illos reduces. i. reuertentes carram. i. ad illam ciuitatem sex et quinq; diebus. i. undecim diebus iter ceptum. i. ceptum dimidiatur. i. paritur per medium hic scilicet carram.

Instructio rapbaelis ad thobiam.

T

Uobis rapbael bec suadet: amice parentis

Sis memor intuitu sospite cecus eget

Rapbael dicit thobie. Reminiscaris patris tui: quia ipse cecus est indiget visu sano et saluo. **C**onst. rapbael suadet. i. monet bec. i. ista thobie. o amice: sis memor parentis. i. patris tui. ipse cecus eget. i. indiget intuitu. i. respectu siue visu sospite. i. sano et bylari.

Maturemus iter conium: animalia serui

Nos poterunt gressu posteriore sequi

Dicit rapbael: laudo quod aliquantulum nos properemus et maturemus iter nostrum: quia coniuu. i. vobis animalia et serui poterunt sequi nos gressu posteriore: i. traditoze. **C**onstructio patet.

Thobias fauet his: procedunt ambo: relicta

Cetera succedunt languidiorze gradu

Construe thobias fauet. i. obedit his: siue prebet consensum illis que dixerat rapbael ambo procedunt. id est vadunt primum relicta cetera. i. alias res dimissas succedunt. i. veniunt post eos paulatim gradu. i. passu languidiorze. i. tardiorze.

Angelus hoc: de pisce datam tibi fellis habeto

Particula: vobis auxiliaris erit

Angelus dicit thobie. caue bene quod beas particulam fellis piscis quam precepit tibi seruare: quia erit vobis necessaria. **C**on. angelus dicit hoc. i. ista habeto particulam. i. quam prem fellis datam tibi de pisce: erit auxiliaris. i. adiuuis vobis: quia adiuuabit vos super. ad visum patris habendam.

Thobias fauet his: patrisque salute salutem

Qua fruitur natus alterutrare cupit

Construe thobias fauet. i. fauore dat his dictis. quod per ipse natus. i. filius cupit alterutrare. i. cabire: hic inter abos salutem patris salute. i. cum salute qua ipse fruitur. i. vitur: hoc est de

ctu q̄ cupiebat multum sicut bonus filius q̄ pater suus videret ⁊ vteretur visu sicut ipse

Accelerant natalis huius dulcedine gaudet

Tbobias: stimulos addit vterq; parens

¶ Construe[accelerant] .i. festinat siue preparant recedere[tbobias gaudet dulcedine huius] .i. ter rel natalis vterq; parens [scilicet pater ⁊ mater] addit .i. adiungit [stimulos] .i. respectus.

¶ Quomodo anna supra montem speculatur videns filium suum.

Anna supercilio montis speculatur amica

Sedulitate vices excubitoris agit

¶ Anna fuit supra quedā montē ⁊ de summitate ipsa respiciebat si suus filius veniebat. ⁊ faciebat ad modum excubitorum quando sunt in bello. ¶ Con. [anna speculatur] .i. respicit [supercilio] .i. de summitate [montis] agit .i. facit [vices excubitorum sedulitate amica] .i. amabili.

Dum desiderio famulantur lumina natum

Prospicit. expirat qui fuit ante dolor

¶ Dum anna respiceret filium cū magno desiderio ⁊ leuaret oculos vidit filium suum venientē ⁊ tūc dimisit dolorē quē prius bēbat. ¶ Con. [dum] p̄ q̄nt̄ q̄nt̄ [lumina] .i. oculi [famulantur] .i. deseruiunt [desiderio] prospicit .i. vidit [natum] .i. filium [dolor qui fuit ante expirat] .i. moritur

Baudia visa patri denunciat obuiam proli

Curstat: etatis immemor: exit anus

¶ Quā rediuit ad domū cū magna leticia nūciauit p̄ri q̄ fil⁹ veniebat: ⁊ postea currēdo iuit obuiā s̄ l̄ l̄ ita q̄ videbat eē iuuenis puella ita currebat. ¶ Con. [denunciat] .i. anna [gaudia visa p̄ri] curstat. i. sepe currit [obuiā] .i. p̄ri ⁊ ipsa an⁹ .i. āti q̄ [exit. imemor] .i. nō mēor [etat] q̄ currebat sic eēt. iuuenis.

Ad reditum geniti genitoris gaudia nullum

Obsequium vocis enucleare potest

¶ Nulla lingua posset expr̄mere siue loq̄ gaudia q̄ habebat p̄ri q̄nt̄ audiuit q̄ fil⁹ suus veniebat. ¶ Con. [nullū obsequiū] .i. p̄batio [vocis p̄t̄ enucleare] .i. manifestare [gaudia genitoris] .i. p̄ris [ad reditū geniti] .i. filij. ¶ Instructio āḡli ad tbobiā

Angelus bec iterat dominum prece pronus adora

Supplice dum patris ingrediēre domum

¶ Angel⁹ dixit tbobie: q̄nt̄ intrabis domū p̄ris tui flecte genua ⁊ inclina te in terrā ⁊ vultu simplici ⁊ corde humili ora deū. ¶ Con. [angelus iterat] .i. duplicat [bec] tu [ptin⁹] .i. inclinat [tua] ora dñm prece supplice: dum p̄ q̄nt̄ q̄nt̄ [ingrediēre] .i. dū intrabis [domū patris tui] .

Solue deo grates: cuius remeas ope gaudes

Incolumis placida commoditate fruens

¶ Angelus dixit tbobie: redde grates domino cuius auxilio redisti sanus: incolumis: ⁊ illesus. ¶ Con. construe. O tbobia supple [solue] grates deo ope [id est auxilio] cuius remeas [id est reuertis] gaudēs [⁊] incolumis [⁊] fruens commoditate placida.

Cuius presidio: cuius moderamine: cuius

Consilio nostrum fructificauit iter

¶ Solue grates deo presidio id est defensione cuius moderamine id est mensura cuius ⁊ consilio cuius nostrum iter significauit id est portauit fructum. ¶ Constructio patet

Oscula multiplica patri medicamine fellis.

Quod geris vnge patris lumina: morbus abit.

¶ Postea dab oscula p̄ri ⁊ inf̄ri mltipl̄: ⁊ postea vnge oculos p̄ris tui vnguetō qd̄ feci de felle piscis. ⁊ tu recupabis ei visum. ¶ Con. [Multiplica oscula] .i. basia [p̄ri] tuo [vngue] lūia .i. oculos p̄ris medicamine. i. medicina fellis qd̄ geris .i. portas morb⁹ id est infirmitatis abit id est recedit. ¶ Quomodo canis antecedit in limite

Ature viciū redimens pietate fidelis

Excubitor: certat prius ire canis

¶ Postea dicit q̄ tbobias ducebat quedā catulū. ⁊ ille ibat ante: ⁊ p̄mo intrauit domū. ¶ Con. [canis excubitor fidelis pietate redimens viciū nature certat] .i. nitit̄ [ire p̄m] .i. añ. Exp̄de qd̄ vult dicere viciū nature. Canes naturaliter cupidi ⁊ gulosi comedunt tantum q̄ cibis redit ad vomitum p̄ os: ⁊ iste canis non habebat illam naturam nec illum modum ⁊ hoc vult dicere redimens.

Blanditur laribus notis dominiq; salutes

Infinuat caude mobilitate loquens

¶ **Construe** | canis blanditur | id est mulcet | laribus | id est domibus | notis: q; | pro r | infinnuat | .i. de monstrat | salutes domini | scilicet: parui | t'bobie | loquens | scilicet canis | mobilitate caude |.

T'bobie canis aduentum p: e noſticit exit

Currit vterq; parens: binc anus: inde ſenex

¶ **Canis denūciauit p motū caude aduentū t'bobie: r tunc pater r mater curreunt aduerſus puerum pater ex vna parte r mater ex alia. ¶ Lō.** | canis pnoſticit | .i. noſticit | aduētū t'bobie | vterq; parēs exit | r currit | ita q; anus. i. vetula | currit binc | .i. ex vna parte: r | ſenex | .i. t'bobias ab alia.

Annos euacuat cecus pater: oſcula nato

Imprimū et palpat predubitante manu

¶ **Pater currebat ac ſi eſſet iuuenis: ita q; videbatur non habere tot annos ſicut habebat. r oſculaba tur puerum palpatando manu predubitante: quia timebat q; non eſſet propter hoc q; non poterat vi dere. ¶ Conſtrue** | pater tecus euacuat | .i. dimittit | annos: imprimū | .i. dat | oſcula nato | .i. filio: r palpat id eſt tangit ipſum | manu predubitante | .i. multum dubitante.

Or a madum lachrymis gaudentibus: oſcula plauſus

Amplexus ſatagit ingeminare: pater

¶ **Conſtrue.** | madum | .i. pater r mater | ora | .i. facies ſuas lachrymis gaudentibus. pater ſatagit | .i. conatur | ingeminare | .i. duplicare | oſcula plauſus | .i. gaudia r | amplexus | filio ſuo amplexus.

Angelus vt ſuadet t'bobias intrat: adorat

Eſt domino grates officioſus agit

¶ **Poſtea filius t'bobie intrat domum r adorant r rogant dominū r egit grates ſicut angelus mo nuerat ſibi. ¶ Conſtrue** | t'bobias intrat | .vt pro ſicut: ſicut | angelus ſuadet | .i. monet ſibi | adorat | .i. rogat dominum: r ipſe | officioſus | .i. obediens | agit | .i. facit | grates domino |.

Et pietas dicitat fellis medicamina proferit

Caffiduli: ſanat lumina: viſus adefi

¶ **Poſtea ſicut angel^o dixerat ſibi: piccit de caſſidulo ſel piſcis r vncit oculos patris ſui r recuperant viſum. ¶ Conſtrue** | proferit | .i. piccit | caſſiduli | .i. a caſſidulo | medicamina fellis: vt p ſicut: ſicut pie tas dicitat. i. ſanat lumina. i. oculos: r | viſus adefi | .i. preſens eſt vnde caſſiduli declinatur nominatiuo hoc caſſidulo genitiuo huius caſſidulis ablatiuo caſſiduli per illum textum. ¶ dat nomen in e

Eſt albugo velut oui membranula lapſa

Ex oculis lumen redditur: vmbra fugit

¶ **T'bobias habebat vnam pelliculam in oculis que impediēbat viſus que erat ſicut pellicula outis q; voluit albugo oui. r ex virtute illi^o medicaminis voluntate diuina prima pellicula decidit r t'bobias recuperant viſum. ¶ Conſtrue** | membranula | .i. pellicula | lapſa | .i. remota | ex oculis velut | p ſicut ſicut | albugo oui | .i. album oui | lumen | .i. viſus | redditur. vmbra | .i. cecitas | fugit | .i. recedit.

Exphylarat cecum viſum: dulcedo ſalutis

Bratius ex mo: bo preueniente ſapit

¶ **Conſtrue** | viſus erbilarat | .i. letificat | cecū. i. illū qui erat ante cecus | dulcedo ſalutis ſapit grati? | id eſt dulcius r melior: morbo preueniēte | id eſt precedente: quia quando homo fuit cecus r poſtea in ſe recuperant viſū: inſe reperit viſum meliorem q; ſi nunq; fuiſſet cecus.

Reſpirat vigor: intuitus priuatio pulſa

Cedit: adefi viſus: letificatq; ſenem

¶ **Conſtrue** | vigor: | .i. virt^o | intuitus | .i. viſus | reſpirat | .i. erit | priuatio | .i. cecitas | pulſa cedit | .i. dat locum ſiue recedit | viſus adefi | .i. preſens eſt | q; | pro r | letificat ſenem | .i. t'bobiam antiquum.

Precurſor baculus gaudet ceſſare: quieſcit

Tentatiua vie que ſolet eſſe manus

¶ **T'bobias quando erat cecus portabat vnum baculum in manu ſua cum quo appodiabat ſe r iſte ba culus gaudebat: q; ceſſabat: r manus cū qua ſolebat tentare viā ſimiliter gaudebat q; ceſſabat. ¶ Lō ſtrue** | baculus precurſor | .i. ante curſor | gaudet ceſſare. man^o | que ſolet eſſe tentatiua vie quieſcit

¶ **Lous t'bobie r anne vxoris ſue**

Lozificant dominum senioꝝ veterana: laborat
 Letitia: senioꝝ supplicata: ista refert

Qonstrue. | senioꝝ ⁊ veterana | .i. bonus thobias ⁊ coniunt. sua ama | glouificant |
 id est laudant dominum | laborat leticia | .i. propter leticiam | senioꝝ supplicat | .i. fac. ⁊
 supplicationem deo | ⁊ refert | .i. dicit | ista |.

Le benedicamus deus israel: es mihi gratum

Prefidium: morbi meta: salutis iter

Qonstrue. **D** domine | deus israel benedicamus tu | te | es mihi prefidium gratum: morbi meta | .i.
 finis infirmitatis mee: ⁊ iter salutis.

Tentas vt releues: pꝛemis vt medeare: flagellis

Sanas vulneribus scis redolere patrem.

Qonstrue. **D** domine deus supple tu | tentas | in hoc mundo homines per tribulationes ⁊ angusti
 as supple. vt releues eos in paradiso. ⁊ | pꝛemis | eos in hoc seculo: vt medeare. i. des medicinam | sa
 nas flagellis | .i. verberibus ⁊ tu | scis redolere | .i. representare | patrem vulneribus |.

Le laudo: te glouifico: te predico: cuius

Munere progenies aspicienda datur.

Qonstrue. **D** dñe de | sup. ego | laudabo te | ego | glouifico te ego predico te munere | .i. bono
 | cuius progenies | id est filius meus | datur | mihi | aspicienda | .i. respicienda.

Sara venit cum rebus suis.
T dilapsa dies est septima sara camelis

Seruis et reliquis concomitata venit

Qonstrue. **P**ostea septem diebus transactis sara venit: concomitata cum camelis cum seruis cum alijs rebus
Qonstrue. | vt | pro postqꝫ: postqꝫ | septima dies est dilapsa | .i. preterita | sara venit concomitata | id
 est associata | camelis | ⁊ est | seruis ⁊ reliquis | .i. alijs rebus.

Sara refert raguelis opes: centumqꝫ gabelo

Depositum: foceros letificante nuru

Qonstrue. | sara refert | .i. appoztat | opes | id est diuitias | raguelis | scilicet patris sui | qꝫ | pro ⁊ ⁊ cꝫ
 sum depositum | id est pecunia tradita | gabelo | ⁊ hoc ipsa | nuru | letificante ⁊ foceros | id est patrem
 ⁊ matrem sui matris.

Curfitat ama: senet nurui congaudet: amicis

Sudat in obsequijs officiosa domus

Qonstrue. | anna curfitat | .i. currit | senet scilicet thobias | congaudet nurui | sue | domus officiosa |
 id est familia obediens | sudat | .i. laborat | in obsequijs amicis | id est seruitijs amicabilibus

Thobie congressa tribus letatur amici

Conueniunt: celebrant gaudia: verba serunt

Qonstrue. | tribus | id est progenies | thobie congressa | .i. inuncta | letatur amici conueniunt | id est
 simul conueniunt | celebrant | .i. faciunt | gaudia | ⁊ serunt. i. seminant sui enarrant | verba |.

Abueniunt nabath ⁊ achioꝝ patris amici

Et consobzini proximitate tribus

Qonstrue. | nabath | .i. ille homo: ⁊ | achioꝝ | .i. alter homo: illi dico | amici patris. ⁊ consobzini | .i. co
 gnati | proximitate: tribus | .i. progenies | adueniunt | .i. simul veniunt: vel aliter | nabath ⁊ achioꝝ ve
 niunt | ⁊ alij amici patris: ⁊ sui | consobzini proximitate tribus | .i. consanguinitatis.

Iunior exultat thobias: prospera narrat

Queqꝫ vie monstrat commoda monstrat opes:

Qonstrue. | iunior thobias exultat | .i. gaudet | narrat queqꝫ prospera | .i. quascunqꝫ res bonas | mo
 strat commoda vie. i. itineris: ⁊ monstrat | scilicet iunior thobias | opes | id est diuitias

Magnificat laudes raphaelis: quo duce sanum

Ire redire dedit pꝛincipotentis apet

Qonstrue. | magnificat | .i. glouificat | sue dat | laudes raphaelis: quo duce | id est ducente | apet | .i. al
 titudo | pꝛincipotentis | id est dei omnipotentis | dedit | ipsum ire sanum | ⁊ | redire | etiam sanum

Qonuiuuium thobie pro reditu filij sui.

Post confobrinos plausus genitoris amicos

Conuocat ⁊ gemino uernat honore domus

¶ Construe | plausus genitoris | .i. gaudium patrie | conuocat | .i. uocat | post | id ē
postea | cōsobrinos | .i. cognatos | ⁊ amicos | suos | ⁊ domus | .i. familia | uernat | .i.
resplendet | gemino honore | scilicet honore filij ⁊ sare.

Brattia dum nubit nature fructus amoris

Plenior est: fauor hinc militat: inde genus

¶ Lō. dū | p qñqñ | gfa nubit nature fruct' amoris ē plenior | .i. abundantior | fauor militat | .i. ofia
tur | hinc | .i. de vna parte | ⁊ gen' militat inde | .i. de alia pte: ⁊ hoc est dictu qd hō bz pulchriū corpus
naturaliter est gratiofus de bona progeme ⁊ similiter mulier sua magis diligunt se adiuicem.

Hinc reditu prolis gaudent: hinc sospite visu

Patris sic geminat gaudia causa duplex

¶ Amici gaudebant ppter duas causas: uidelicet propter hoc qd filius reuerfus fuerat in bono sta-
tur: propter hoc qd pater recuperat uisum. ¶ Construe | gaudent hinc | .i. de vna parte | reditu p-
lis | .i. filij: ⁊ gaudent | hinc | supple. i. ab alia parte | visu patris sospite: duplex causa | scilicet reditus
prolis ⁊ uisus patris | geminat | id est duplicat | sic | id est tali modo | gaudia |

Zeta tribus septem conuina festa diebus

Continuat plausu mellificante dapes

¶ Lō. | trib' | .i. pgenies | leta | .i. iocunda | continuat conuina festa | .i. festiualia | septem dieb' | ⁊ b
| plausu mellificante | id est diuersificante | dapes | .i. cibos. ¶ Zbobias loquitur filio suo.

Inde pater loquitur nato: que premia digna

Isti que dabimus emolumenta uiro

¶ Hoc factu pater locutus fuit filio suoz dixit illi: quā mercedem dignam poterim'⁹
nos dare isti uiro qui te rages duxit ⁊ etiā reduxit. ¶ Lōstr. | pater loquitur inde | id
est post | nato | .i. filio suo: dicendo | que premia digna | ⁊ que emolumenta | .i. profici-
cua digna | dabim'⁹ | nos | isti uiro | quasi dicat nos non poterimus satisfacere sibi

Quippe tibi fidus comes extitit: utilis: almus

Clar: consilio prouidus: arte potens

¶ Nec mirum si non possumus dare sibi digna premia: nā fuit tibi uerus socius fidelis utilis: uerac
prouidus in dando consilium: ⁊ potens arte ⁊ sapientia. ¶ Construe | quippe | id est certe | extitit |
id est fuit. scilicet uir iste | comes | id est socius | fidus | id est fidelis | tibi | ⁊ extitit tibi | utilis: almus
uerac: prouidus | id est sapiens | consilio | ⁊ potens | id est utens | arte | id est sapientia.

Nil mortale sapit sua conuersatio: sacre

Mentis honestatem predicat oris bonoz

¶ In ueritate dicebat thobias credo qd iste homo excedit naturam humanam: nec credo qd sit sicut
nos alij: quia non sapit mortale nec facit que debētur hōi mortali. ¶ Construe | sua conuersatio: nil |
pro nō | aliquid: nō | sapit | .i. nō representat aliquid | mortale | .i. aliqñ rez mortalem | bonoz oris |
id est faciei predicat | id est ostendit | honestatem sacre mentis | id est sancte cogitationis.

¶ Filius thobie loquitur patri suo.

Filius huic: comes est dignus mercede labori

Respondere suo premia digna decet

¶ Tunc dixit fili' patri suo: iste filius est dignus bono salario ⁊ bona remuneratione: quia
bene promeruit. ¶ Construe | filius ait huic | scz patrib' | comes est dignus mercede |
i. remuneratione | decet | id est decens est | premia digna respondere suo labori |

Quanta fides eius: quis bonoz: que gratia: lingua

Nulla: labor nullus certificare potest.

¶ In ueritate nulla lingua ⁊ nullus labor lingue posset manifestare fidem eius ⁊ bonozam ⁊ gloriā
suam. ¶ Construe | nulla lingua | ⁊ | nullus labor potest certificare | .i. declarare seu enucleare | quan-
ta | .i. quā magna | fides | istius est supple | quis | .i. qualis | bonoz eius | sit: ⁊ que gratia | eius sit.

Et precio dignus operarius aspice quante

Quante contulerit commoditatis opem

¶ Filius Jobie dicebat: in veritate operari est dignus pro sibi promisso: respice quantē comoditatē ē auxiliū quod dedit mihi. **¶** Con. [O pater] opari est dignus pro sibi. aspice. .i. respice [opē]. .i. auxiliū quā te comoditatē: quāte comoditatis ad maiorē expressiōe] cōtulerit. .i. dederit mihi. vñ opē regis de ly cōtulerit a pte post et nō a parte ante ratione: de ly quāte: per illū textū. Quis qualis etc.

Duxit et rexit iter: fida pietate reduxit

In columen: gressu pravius: ede cliens

¶ In veritate ipse duxit me rages et reduxit me sanū et bylarē: rexit iter meū: et ibat primus in itinere et erat famul⁹ me⁹ i domo. **¶** Con. [duxit] me sup. rages. et [rexit] .i. gubernavit iter: et reduxit] me] in columē pietate fida. .i. fidei: erat sup. [prieu⁹] [gressu] et erat cliēs. .i. seru⁹ [ede]. .i. in hospicio.

Morsibus eripuit me piscis: ducere saram

Suasit: demonium depulit: vnde salus.

¶ In veritate iste bonus vir subtrahit me a morsu piscis: et monuit me quod desposarem saram: et expulit demonem ut non occideret me sicut fecerat alios: vnde salus est vobis. **¶** Con. [eripuit] .i. remouit me] morsibus. .i. a morsibus] piscis: suasit. .i. monuit me] ducere. .i. subarrare] saram: depulit] .i. expulit demonium] vnde. .i. de qua parte] [salus] est supple.

Post gradibus rages quesita talenta habelo

Attulit: bec genitor subueniente vides

¶ Iste bonus vir inuit rages et detulit pecuniā traditā gabelo: et restituit vobis visus. **¶** Con. [erue] gradus. .i. iens scz rapbael] post rages attulit. .i. appositauit] talenta: quesita. .i. petita] gabelo] [genitor] [tu sup.] vides] et hoc scz rapbael] subueniente] tibi. .i. tuate.

Commoda restituit tria te solamine tristem

Rectificat. cecum lumine: prole patrem

¶ Iste bonus vir et socius fecit tria commoda. primum commodum fuit quod confortauit siue rectificauit te qui eras tristis. Secundū commodum fuit: quia restituit tibi visum. Tertium quia restituit filiū tuum. **¶** Con. [erue] restituit] tibi] tria commoda: rectificat te tristez solamine] et rectificat supple te] cecum lumine] et rectificat te] patrem. prole. .i. filio

Blandus in obsequijs erat in sermone modestus

Proposito stabilis: religione sacer

¶ Ipse erat. scz rapbael sup. [blandus]. .i. suavis] in obsequijs: erat modest⁹. .i. temperatus] in sermone] erat] stabilis. .i. firmus] pposito] et erat] sacer. .i. sanctus] religione. .i. bone vite.

Quis studet illius preconia promere solem

Fumosis facibus irradiare parat

¶ Ille qui conat manifestare laudes istius boīs ē sicut ille qui in meridie quā sol bñ lucet vult clarificare siue illuminare ipsum solē cū facib⁹ fumosis. q. d. quod sicut ille qui facit fumofo siue inflāmato nō solem clarificare: ita parū aut nihil possit clarificare laudes eius. **¶** Con. [quod] studet] p mere. .i. manifestare] preconia. .i. laudes] illius parat. .i. pponit] irradiare. .i. clarificare] soles facibus. .i. brādis] famosis]

Que dabimus condigna viro stipendia: poscit

Dote compensari dote: fauore fauor

¶ Que digna remuneratio dabitur isti viro: in veritate optet quod dos sua compenset dote bona et fauore fauore. **¶** Con. [quod] stipendia. .i. que merces] cōdigna dabim⁹] nos isti] viro: dos poscit. .i. requirit] compensari dote. .i. pprietate] et fauo] poscit sup. .i. requirit cōpensari] fauore. .i. obedientia.

Glade roga genitor dignetur sumere census

Dimidium dignus vberiore dato

¶ Tunc dicit filius patri: vade et dicas illi quod placeat sibi capere medieta tes omnium bonorum nostrorum: quod adhuc non sufficiunt sibi. **¶** Con. [vade] genitor: vade] versus ipsum: et] roga ipsum dignetur sumere. .i. capere dimidium census] est sup. [dignus dato] vberiore. .i. meliore.

Qui seuit capiat coluit vineta fruatur

Fructu: fregit bimum vomere grana metat

¶ In veritate ipse seminavit campos et terras: id est dicit capere illa quod seminavit. quod quod seminat dicit capere pre seminis: coluit vineta nra: id est dignū est et iustū quod ipse fruatur fructu: ipse arauit terras nras: et id est metat et colligat grana. **¶** Con. [ille] sup. [quod] seuit. .i. quod seminavit] capiat] illa sup. quod seminavit. Et ille sup. qui] coluit vineta fruatur fructu] et ille in quod] fregit bimum. .i. terram: metat. .i. legat] grana]

Quomodo thobias et filius suus loquuntur ad angelum.

His dictis genitor natus raphaele vocato
Conueniunt resident interiore domo

¶ Istis dictis pater et filius vocauerunt raphaele et conueniunt simul et sederunt in domo interiore siue in vna camera secreta que erat in domo sua. ¶ Con. Et his dictis genitor et natus .i. filius conueniunt .i. simul veniunt et hoc raphaele vocato et resident .i. manent siue sedent domo .i. in domo interiore .i. in camera exite infra domum.

Sic genitor tibi digna deus stipendia prestat

Pro meritis merite messis bonore iunget

¶ Tunc dicit thobias pater. O azaria deus retribuatur tibi bona que tu fecisti nobis et det tibi digna premia pro tuis meritis: quia nos non possumus tibi reddere. ¶ Con. genitor ait sic: deus prestat tibi .i. det tibi digna stipendia pro meritis .i. pro beneficiis tuis: et iunget tibi bonore messis merite .i. fructu digno.

Pauperes que nostram nequit diuina facultas

Suppleat eclipsim ne patiat bonor

¶ Dicit thobias. ego rogo deum quod ipse suppleat tibi et remuneret tibi illud quod nostra pauperes non poterunt facere nec cogitare: ut tua honorabilis persona non patiat defectum. ¶ Constructio est plana.

Accipe dimidium census: cape fronte serena

Quod dabitur redolet gratis bonore datum

¶ O azaria rogo te quod tu digneris accipere medietatem bonorum nostrorum: adhuc non sufficienter tibi sed placeat istud modicum cape cum pulchra facie et benigna. quoniam sit minutum respectu tui: tamen nos damus bona voluntate et darem plus si haberemus: quia residuum est nobis necessarium ad viuendum. vnde donum datur bona voluntate et bono corde de recipi gratia quod illud quod datur sine voluntate. ¶ Con. accipe dimidium .i. medietatem pecunie nostre cape fronte serena .i. facie leta illud super. quod dabitur tibi datum .i. donum redolet .i. representat bonore: et sapit bonore dantis super. i. illius qui dat.

Et pateat iubar angelicum parat angelus: error

Discedit: redeunt vera: lucerna patet

¶ Tunc raphael qui erat verus angelus voluit errire de corpore humano et demonstrare naturam angelicam que existebat cooperta in corpore humano. vnde raphael formauerat sibi corpus de aere. nec mirum est: quia hoc etiam potest facere dyabolus. ¶ Con. angelus parat .i. proponit ut iubar angelicum .i. claritas angelica pateat .i. appareat error incredulitatis discedit .i. redit vera redeunt et lucerna patet

Emergit iubar ex tenebris farragine granum

Elicitur: nucleus cortice: nube nitore

¶ Et iubar .i. natura angelica que est clara emergit .i. erit et tenebris .i. de corpore filii corpori humano quod est obscurum granum .i. materia angelica elicitur .i. extrahitur farragine .i. de palea nucleus elicitur cortice .i. natura elicif de corpore filii corpori humano: et nitore .i. natura angelica que resplendet extrahitur supple nube .i. de corpore iam dicto.

Exiit abiguum veri nitore: exit opaca

Nocte dies: fumo flamma sepulta nitet

¶ Constructio nitore .i. id est materia angelica resplendens veri .i. id est veritas exiit .i. id est expulsa abiguum .i. similitudinem corporis humani dies .i. id est natura angelica exit de nocte opaca .i. id est obscura scilicet de corpore illo. similiter flamma .i. id est natura angelica sepulta .i. id est absconsa fumo .i. id est obscuritate: scilicet in similitudinem corporis nitet .i. resplendet.

Quomodo angelus respuit dimidium census.

Angelus bec: nolo precium mortale nec istis

Indigeo munus spirituale metam

¶ Tunc respondit angelus. Ego nolo aliquid precium nec munus mortale: nec indigeo talibus precibus: quia ego habeo munus spirituale ex illo qui misit me. ¶ Constructio patet.

Quod prestat dominum benedicite: fabrica fabro

Auctoribus suo confiteatur opus

¶ Vos multum debetis benedicere deum qui dedit vobis tanta bona: fabrica debet benedicere fabrum et eo quod habet suum esse ab eo. vos estis fabrica et deus est fabricator debetis ei benedicere et profiteri. Sicut opus confitetur suo auctori et regratiatur sibi debetis facere: quia vos estis opus deus est auctor.

Secretum regale regi deposcit ad horam

Mysterium latuit exhibeatur opus

¶ Con. [benedicite dñm. qd̄ .i. que res prestat .i. cōcedit vel prestitit vobis. bona supple [fabrica confiteatur fabri: qz [p [opus] confiteatur supple [auctori .i. suo factori.

Jeunare: comes prodest elemosyna iuncta

Ista reos possunt consiliare deo.

¶ Dñs ordinat secretū regi ad certā horā: ideo mysteriū angelicū latuit in corpore filii corpi huma no vsq; ad certā horā qua deus voluit q̄ appareret. ¶ Con. [secretuz regale deposcit .i. requirit [te gi: mysteriū latuit ad horā [certā ⁊ determinatā supple [opus exhibeat .i. detur.

Jeunare: comes prodest elemosyna iuncta

Ista reos possunt conciliare deo

¶ Rogo vos q̄ ieiunetis ⁊ faciatis elemosynas: qz elemosyna iuncta ieiunio potest pacificare pecca tores dño. ¶ Con. [ieiunare elemosyna comes [ieiunio] prodest: ista [scz elemosyna [iuncta [ieiunio supple] possunt conciliare reos deo]

Liberat a laqueis mortis elemosyna: sordes

Abluit: auctori dulce perorat opus

¶ Cō. [elemosyna liberat [boiem sup. a laq̄is mort̄] .i. a catenis infernalibus [abluit .i. lauat [sor des] .i. pctā. ⁊ ipa [porat .i. impetrat [op̄] dulce auctori .i. factori siue illi qui fecit ipam.

Titam perpetuat venturā prestat bonozem

Corporozem: prestat spirituale decus

¶ Elemosyna pot̄ acquirere perpetue vitā eternā. s. paradysus illi qui dat: necnō p̄stat bonozē corporālē ⁊ etiā spūalē. ¶ Con. [perpetuat .i. acquirit scz elemosyna [vitā eternā p̄stat] scz homini etiā [dec̄ spūale] .i. bonozem spūalem: ⁊ prestat in q̄ [bonozem corporozem.

Sunt eius comites pietas: fiducia plausus

Mentis sobrietas: intemerata fides

¶ Modo etiā declarat socias elemosyne: ⁊ dicit q̄ socie elemosyne sunt pietas: qz ille qui dat elemo synā debet eē pius fiducia: nā ille qui dat elemosyna d̄z habere fiducia in deo. qz remunerabit sibi plausus. nā ille qui dat d̄z dare cū leticia ⁊ bylaritate: sobrietas mentis. nā debet esse sobrius in mē te ⁊ in bono statuz: ⁊ fides intemerata. i. nō corrupta nō debet habere bonā fidem: non expectando remunerationē ab aliquo nisi a deo. ¶ Constructio est plana.

Quisquis iniqua gerit animam captiuat: bonestum

Persequitur iustum damnat bonozis eget

¶ Con. [quisquis .i. q̄cūq; gerit. i. facit ⁊ operat [iniqua] .i. res prauas siue iniquas [captiuat] .i. in carcerat [aiām] ⁊ p̄sequit bonestū dānat. i. condēnat iusti. i. rem iustā: ⁊ eget. i. indiget bonozis.

Probdolor: beu mors est retributio criminis beres

Antietas: meroz armiger ira comes

¶ Con. [beu p̄bolor] dolor sup. est mors eterna ⁊ retributio criminis. i. pcti antietas est beres criminis [meroz] .i. fier̄ est armiger criminis. ⁊ ira est comes criminis. vii. p̄bdolor est interiectio dolentis.

Occultum referare licet: sub ymagine tectum

Humana voluit me latitare deus

¶ Con. [licet] .i. conuenit vel licet mihi [referare] .i. manifestare [occultū] .i. rē abscofam siue natu rā āgelicā q̄ erat abscofa sub illo corpe ⁊ [de] voluit latitare .i. me tenere tectū. i. coopertū [sub ima gine. i. silitudine] humana .i. sub corpe filii corpi humano siue humane nature.

Dum nudos vestire soles: sepelire peremptos

Pascere mendicos collateralis erā

¶ Dixit angelus in veritate iobias qm̄ tu solebas vestire nudos ⁊ paupes ⁊ sepelire mortuos: ⁊ so lebas dare ad comedēdū ⁊ bibēdū paup̄ib; siue sanctib;? ego erā iust lat; tuū: ⁊ videbas omnia illa. ¶ Con. [dū] p̄ qm̄: qm̄ [soles] .i. solebas [vestire nudos. sepelire pemptos ⁊ mortuos pascere mēdic os] .i. esurientes ⁊ egentes ego eras collateralis. i. iurta te siue adiungibilis tibi.

De pro te fuisse preces perpende precanti

Mortales non gusto cibos: me latria pascit

De condumentum spirituale fouet

In veritate ego non comedo cibaria mundana sicut vos alij mortales: quia cultura dei et visio dei pascit me. ¶ Con. [ego nō gusto .i. nō cōmēdo cibos mortales: qz nō indigeo cibo corpali quē admodū vos alij mortales] latria .i. fuitū dei] pascit .i. nutrit me cōdimētū. i. spoztamentū ipūale fouet me sup.

De domini iubar irradiat me lampade summi

Presidis intuitus exsaturare nequit

Construe] iubar .i. claritas dñi] irradiat .i. clarificat me siue illuminat me intuitus .i. respectus neqt et saturare. i. replere me lampade. i. claritate summi presidis. i. summi iudicis.

Ut redeam tempus petit ergo reuertar ad illum

Qui me misit: eum vos celebrare decet

Ergo dicit angelus nō amplius bicqz tps requirit q ego recedā. ideo ego volo redire ad illū qui misit me ad vos: adorare et laudate eum. ¶ Con. [tempus petit vt redeam. ergo reuertar ad illum sci licet ad deum qui misit me decet vos celebrare. i. laudare et bonozare eum scz deum.]

Hoc moneo dominum benedicite: psallite laudes

Decantate dei: glorificate decus

¶ Con. ego sup. [moneo vobis] hoc benedicite dñm] .i. vñū deuz de illis sup. que dedit vobis] psal lite et decantate laudes dei] .i. psalmos] glorificate .i. bonozate] decus] .i. bonozem suum sup.

Quomodo raphael regreditur in celum.

Is dictis fugit ex oculis: nec luminis vsus

Ad patriam raptum notificare potest

¶ Con. [et bis] id est istis rebus dictis fugit. scz raphael] et oculis] id est a presen tia oculoz suoz] ne] pro vt et non: vt] vsus luminis] .i. oculi siue visus non potest no tificare raptū. i. ipm ad patriam. i. ad paradysum.]

Prostermuntur bumi tribus horis extasis ambos

Occupat accumulans vota fluuntqz preces

Ipse et filij sui irruerunt pre timore magno et ceciderunt pstrati supra terrā: et steterunt in tali statu per tres horas et postea surrexerunt et egerunt grates dño. ¶ Con. [prostermunt] .i. cadūt bumi. i. in humo siue in terram] extasis] .i. illa infirmitas] occupat] .i. tenet ambos scz patrem et filium tribz horis: accumulans vota: qz] pro et] preces fluunt] .i. reddunt preces deo.]

In mirabilibus domini dissudat vterqz

Laudibus gemitu flebiliore madent

¶ Con. [vterqz] id est vnus et alter scilicet pater et filius] dissudat] id est laborat] in mirabilibus id est propter res mirabiles] domini] id est dei laudibus. i. reddendo laudes] madēt gemitu flebili ore] pater scilicet rhabias et filius suus.]

Et quia regreditur raphael responderit vtrum

Cera labor metricus enucleare parat

Angelus regreditur in celū. Sz posset oiri vna qstio: an iste angelus erat verus vel fictus. Ad quā qdñe auctor rñdet p meira seqntia. ¶ Con. [et qz raphel regredit] .i. reuertitur: aliqs sup. queret ab aliq] [vtrū labor metricus pat] .i. pponit] enucleare] .i. manifestare] vera] .i. sicut verus] angelus] aut non.]

Seria non sterilis emergit questio digna

Solui ne lateat quod patuisse decet

Et qz qd digna emergit ne efficiat sterilis et ne lateat illud qd decet manifestari: auctor soluit et declarat put pz in tertū seqnti. ¶ Con. [qd digna emergit] .i. apparet] seria] .i. vtilis] nō sterilis] id est infructuosa] digna solui] .i. declarari] ne lateat] .i. abscondatur] qd decet patuisse] .i. manifestari.]

Discutiatur vtrum sit verus angelus: absit

Abfit vt angelico peccet in ore dolus

Ergo qñ queris si erat verus angelus? breuis dico q erat verus: qz nō plz deo q dolus siue fraus sit in ore angelico. ¶ Con. [discutiatur] .i. declaratur] vtrū sit] verus angelus: absit] .i. deficiat] absit] ad ma torem expressionem] vt dolus] .i. fraus] peccet in ore angelico] .i. angeli.]

Non potuit nisi vera loqui paranympbus ameno

Fonte: madens a quo vera fluentia flunt

¶ Quidam panis pb? .i. i. nuci? .f. agel? [madēs .i. balneās sel fōre ameno .i. i. Slectabilis] a quo [fōre] ve
ra fluēta .i. oēs bone vtutes ⁊ opatiōes [fluūt] .i. labunt ⁊ exeūt .f. a deo q̄ est ver? fons a q̄ veniunt
oia bona [nō potuit loq̄ nisi ha] .i. res has siue illud qd̄ erat verū: ⁊ nihil dicit qd̄ falsum fit.

Retulit ista: vocor azarias ananie filius

Filius: inciso cortice grana patent

¶ T bodias di. q̄ rapbael dixerat ei qm̄ erat secū ⁊ iterrogauerat qd̄ erat nomē suū dicit q̄ ige voca
ba? azarias fili? ananie: s; i istis noib? iplicant alia noia: ⁊ dant intelligi alie res si bñ expouant: qz
azarias interprat̄ adiutor: ananias interprat̄ gra dei: ⁊ iō tmi vult dicere azarias qm̄ fili? siue adiu
tor vel fili? gre v? glie dei. ¶ Quidam [retulit] .i. dicit .f. rapbael [ista] ego sup. [vo]co: azarias fili? ananie
grana .i. signa iportata siue ipartata p̄ azaria ⁊ anania [patēt] .i. apparet: ⁊ b [cortice inciso] .i. expo
sito

Inuoluit cinis igniculum: laterna lucernam

Et sensum: nucleum testa: fauilla iubar

¶ Nos videm? q̄ cinis inuoluit ⁊ coopit paz ignē in terra: ⁊ laterna includit cā delā ardentē: ⁊ vos
involuit sensum dicitōis: ⁊ testa nucis includit nucleū ipi? nucis. Et vna p̄gregatio carbonū includit
magā claritatē: qz nō opz nisi flare: ⁊ imediate appēbit lux. Ad p̄positū dico consiliū mō in istis di
ctiōib? azarias ⁊ ananias inuolūtur alie res significare p̄ ipas: qz azarias interprat̄ adiutor: ⁊ ana
nias interprat̄ gra dei. ¶ Quidam [cinis inuoluit] .i. ch̄ruit [igniculū] .i. puū ignē [laterna inuoluit] [lus
cernā] .i. lūmē [vos] inuoluit [sensem] .i. significatū [testa] inuoluit [nucleū] ⁊ [fauilla] .i. parua fat
involuit claritatē: qz ex vna parua face sequit̄ aliqñ magñ ignis.

Granum p̄nenteat stipulis: essentia forme

Res vmbre: cineris flamma lucerna luto

¶ Granū d; p̄ferri stipulis .i. paleis: ⁊ essentia d; p̄ferri forme: ⁊ res vmbre .f. flāma cinerib?: ⁊ lucerna
luto. Ad p̄positū natura angelica ē tanq̄ granū: corp? humanū est tanq̄ palea. ¶ Quidam [granū] p̄n
teat .i. ante luceat siue p̄ferat [stipulis] .i. paleis: ⁊ [essentia] p̄n̄teat sup. i. p̄ferat [forme] ⁊ [res]
p̄n̄teat [ymbre] ⁊ [flāma] p̄n̄teat [cineris] ⁊ [lucerna] p̄n̄teat [luto] .i. secc.

Inspice quid lateat: pateant enigmata: verum

Sit tibi quod recitat spiritus alma noys

¶ Quidam [inspice] .i. respice [qd̄] .i. q̄ res [lateat] [in istis dicitōib? sup. f. azarias ⁊ ananias] [enigmata]
i. figura ⁊ res obscure siue ambiguel. pateāt .i. appareant clare ⁊ manifeste: illud sup. [qd̄ spūs] recit
rat .i. dicit [sit tibi verū] ⁊ illud qd̄ etiā [alma noys] .i. mens recitat sup. i. dicit.

Dicitur adiutor azarias ananias

Gratia siue dei gloria: fige fidem

¶ Quidam [azarias] .i. illud nomē [d;] .i. interprat̄ [adiutor] [vt] dicit̄ est: ⁊ [ananias] [d;] sup. i. interpra
tur [gfa: siue] p̄vel: vel [gloria dei: fige] .i. appone [fidē] .i. bonā credulitatē.

Quippe ministerio deus angelico sua prestat

Munera: premonstrat signa: propinat opem

¶ Nec mirū est si erat ver? angel?: qz de? sepissime dat nobis auxiliū ⁊ facit nobis miracula mediā
re natura angelica: ⁊ vnitio angelico: ⁊ dat nobis bona: ⁊ si q̄s q̄rat: nūqd̄ de? possz bñ facere sine ipsis
⁊ sine auxilio ipsoz: dico q̄ sicz vult b̄ facere mediātib? illis vt magis exaltent ⁊ magis app̄opin
quat deitatē suā: ⁊ magis eleuent̄ p̄cipiēdo bonitatē suā. ¶ Quidam [quppe] .i. certe [deus] p̄stat .i. dat [sua
mūera] ministerio angelico .i. mediātē seruitio angelico seu cū angelis [signa] p̄monstrat .i. an̄ mon
strat misterio sup. angelico: [propinat] .i. mīstrat [opē] .i. auxiliū misterio .i. officio angelico supple.
Dum seruit naturae deo: dum celica replet

Iussa iuuant figulum vascula: membra caput

¶ Quidam natura angelica seruit ⁊ obedit deo: facit p̄cepta sua tūc iuuat deū: ⁊ mēbra .f. angeli q̄ sunt mē
bra dei iuuat deū q̄ est caput. Et si tu dicerēs: ē ne verū q̄ angeli iuuat deū. certe ita: ⁊ nō solū ange
li imo bñes fm̄ paulū q̄ dicit. Nos sum? adiutores dei: nō q̄ de? nō possit facere sine ipsis q̄ qd̄ facit
cū ipsis: s; de? dedit eis p̄tates faciēdi miracula mediātē gra sua ⁊ aliqua alia opera: nō q̄ ipsi de se
possunt facere: s; mediante gra dei: vt magis notificent glām ei? ⁊ magis appropinquent ad ipm̄.
Et nisi angeli facerēt boc nō possent sine eo p̄icipare tantā gliaz iō sunt adiutores dei. bñes etiā
qui sunt mēbra sp̄i habēt p̄tatem faciēdi bonū vel malū: boc est etiā in p̄tate eoz. Et quia iusticia

dei & sua est determinata q̄ si facim? bona opera erim? saluari: ideo si velim? saluari operemur: bon
 ualiter de? nō posset nos saluare faciendo iusticiā suā: ideo in q̄tum operam? bona iuuam? deū
 ad saluādū nos. ¶ Con. [dū] p̄ q̄si q̄si | natura angelica siue humana sup. | seruit deo | r̄ ipsa replet |
 i. cōplet | iussa angelicar: uascula | i. angeli q̄ sunt sicut parua uasa dei | iuuat figulū | i. deū qui est tā
 q̄ figulus: r̄ mēbra dei iuuat | caput | i. deū q̄ est caput r̄ p̄nceps eoz.

Quippe creaturis vti diuina potestas

Iure potestatis ad sua iura potest.

¶ Nec mirū si natura angelica seruiat deo: q̄ | quippe | i. certe de? siue | ptās diuina pōt vti creatur |
 quas creauit | ad iussa sua | i. p̄cepta | iure ptātis | siue sup. ¶ Constructio patet.

Quos ad filios exaltat adoptio summi

Patris eos domini iussa iuuare decet

¶ Nota q̄ triplex ē fili? .vii? est creatōis: sic nos oēs sum? filij dei dū bñ agim? in h̄ mūdo. Ali? ē
 fili? gñatiōis: sicut filij p̄ducti in esse p̄ actiā gñatiōē: siue p̄ habitatiōē maris cū femella r̄ p̄a
 gationē seminis. Ali? ē fili? p̄ adoptionē: vt si q̄s nō beat filij ip̄e pōt cape aliquē puerū r̄ dari illi
 bona sua: r̄ facere ip̄m heredē suū: r̄ isto mō nos sum? filij dei ē: q̄ nos sum? beredes sui: r̄ posside
 mus regnū suū: nisi defect? sit ex parte nri bñ doctores theologie. ¶ Nota q̄ filiol? significat duo.
 vno mō idē est q̄ ille puer quē potat cōpater siue patern? baptizari: sic nō sumit b. Alio mō idē
 est q̄ paru? fili? r̄ sic capif dicit: tunc dicit auctor q̄ op̄s q̄ nos sim? filiol? p̄ creatiōē r̄ p̄ adoptiōē
 nē: sicut sunt sancti angeli r̄ boni viri r̄ bone mulieres hui? mundi tenē do p̄cepta sua: obediendo et
 seruicō ei. ¶ Con. | decet eos | i. illos | iuuare iussa dñi quos adoptio | i. hereditas | summi patris |
 i. dei omnipotentis | exaltat in filios | i. in paruos filios.

Consule scripturas: lege pauli dogmata: paulus

Nos adiutores asserit esse dei

¶ Et q̄ simus adiutores dei. put supra tactū est. pbat paulus in quadam ep̄la vbi dicit q̄ nos sumus
 adiutores dei: r̄ hoc sic q̄ deus vult nos oēs saluos fieri: sed cum hoc ip̄e dedit nobis liberale arbi
 triū faciendi bonū vel malū: ideo si facim? bonū erim? saluari: sic iuuam? deū. ¶ Construe | consule
 scripturas | id est pete consiliū scripturarum | lege dogmata pauli | i. doctrinaz eius | paulus nos
 asserit | i. affirmat | esse adiutores dei |

Est azarias ananie filius omnis

Quo famulante dei gratia doxa patet

¶ Co. Dis homo sup. | est azarias filius ananie | ad sensuz dictū sup. | quo | i. ad quē | famulāte | i. ser
 uientel gratia dei r̄ doxa | i. gloria dei patet.

Sic sospita iacet dubitatio nubila lucent

Res radiat loquitur spiritus vmbra lucent

¶ Con. | dubitatio iacet sic sospita | i. dormita siue soluta | nubila | i. nubes siue res obscure | lucēt |
 id est illa q̄ primo erāt dubia modo patent manifesta | spūs. f. anima loquitur r̄ vmbra. i. ignorantia
 lucent | id est fit clara r̄ aperta. ¶ Laus zbobie r̄ anne ad dñm.

Frantur veterana senex maturior euo

Et sensu senior supplicat: ista refert

¶ Con. | veterana | i. antiqua. f. anna: | senex | i. antiqu? scz bon? zbobias | mirant? de
 miraculis dei r̄ de illis q̄ videbāt p̄ raphaē: r̄ tūc senior. i. zbobias | maturior euo |
 id est etate: q̄ erat senior āna r̄ sensu | q̄ erat sapientior ip̄e | supplicat | i. facit sup
 plicationē siue orationē r̄ refert ista | i. incipit dicere illa q̄ sequūtur.

Rex eterne deus: tibi laus: tibi gloria: regnum

Immortale tibi sit sine fine decus

¶ Ecce quid dicebat zbobias. O de? eterne laus sit tibi: regnū Imortale. i. sine morte qui semp duret
 sit tibi. r̄ decus. i. bonoz sit tibi sine fine. i. imperpetuū. ¶ Constructio patet.

Solus vbiq; potens: solus regis omnia solus

Sol est iusticie: sol sine nube nitens

¶ O deus rex eterne tu solus es vbiq; .i. in q̄cunq; loco. tu solus es potens: q̄ non est aliq; in mū
 do: ita potēs r̄ ita diues sicut tu es: r̄ tu solus regis dia. i. gubernas oēs reges: tu es solus sol iusticie
 q̄ es verus iudex: r̄ tu es sol nitens. i. resplendens sine nube. ¶ Constructio patet.

Te solum sine fine deum reuereantur adorant

Aer ignis aqua terra locale locus

¶ Aer ignis aqua terra locale. i. res tenens locum siue corpus locatum. ⁊ locus. i. res que locat alias reuerantur. i. bonozantur ⁊ adorantur. i. te laudant deum solū sine fine. ¶ **Constructio** pꝛz.

Quicquid erit fuit est tibi confiteatur ⁊ omnis

Lingua tuum nomen magnificare velit

¶ Quicquid. i. quicumq; erit fuit ⁊ est confiteatur tibi ⁊ omnis lingua velit magnificare. i. laudare et exaltare tuum nomen ⁊ tuam potestatem ⁊ maiestatem. ¶ **Constructio** est plana.

Res es eris sine principio sine fine creatis

Rebus cuncta creans non nequit esse prior

¶ Construe. o deus supple. tu es rex sine principio ⁊ eris sine fine creans. i. qui creas [cuncta] id est omnia [non nequit] i. nullo bene quit [prior] esse. i. i. primus esse [rebus] creatis.

Non habuit nec habere potest primordia princeps

A quo principium primitiuit iter

¶ Construe. [princeps] a quo principium primitiuitur [id est] incipit [iter] suum ⁊ non habuit [nec] prior ⁊ non ⁊ non [potest] habere primordia [id est] principia.

Non inceptit nec incipiet deus esse potestas

Cuius principij fons et origo fuit

¶ Deus non inceptit esse nec incipiet vnq; potestas cuius fuit fons ⁊ origo ortus principum.

Incepisse nequit causarum causa: creator

Orbis: origo boni: principioq; prior

¶ Construe. [causa] causarum [scilicet] deus qui est causa causarum [nequit] [id est] non potest [incepisse] creator orbis. i. seculi nequit incepisse supple. [origo] boni [nequit] incepisse [q;] p ⁊ prior [principio] id est anteq; principium nequit incepisse supple. i. habuisse principium.

Omnia qui fecit prior omnibus hec prior esse

Non potuit sobolis patre satore satum

¶ Construe. ille sup. [q;] fecit oia. i. oēs res q; sunt [prior] omnibus sobolis. i. pgenies siue filius nō potuit esse prior: patre [⁊] satū. i. bladū prius seminatu non potuit esse prius [satore]. i. seminatore.

Ducis ad infernum miserando reducis: acerbas

Nos pater et vitijs: ex pietate iuuas

¶ Con. O deus sup. tu [ducis] nos ad infernum. i. ad tribulationes ⁊ aduersitates: ⁊ [reducis]. i. res trabis [miserando]. i. habendo pietates de nobis. o. [pater] accedas. i. temptas nos [ex] vitijs. i. p vicia ⁊ iuuas nos [id est] das nobis adiutorium ⁊ sustentamentum ex pietate. i. per pietatem.

Nemo potens poterit vt te fugiat: tua virtus

Regnat vbiq;: preuius fortia sceua domas

¶ Construe. [nemo] id est nullus homo [potens] id est diues [poterit] facere sup. [vt] fugiat te. i. q; possit fugere. nam tua virtus id est potestas regnat vbiq; tu premis fortia. i. opprimis res fortes et domas id est castigas sceua id est crudelia siue res crudeles

Nescit bono: tuis eclipsim: tua gloria sine

Lux tenebras mortem vita: corona iugum

¶ Con. O deus sup. [bono] tu? nescit eclipsim. i. defectum [tua] glia [nescit] habere sup. [finem] [tua] lux nescit habere tenebras. i. obscuritates tua [vita] nescit habere mortem corona nescit bñe iugum

Bens quod non alius deus esse fuisse futurus

Esse queat stabili credulitate sciat

¶ Construe. [Bens] id est omnis populus [sciat] credulitate stabili. id est fide firma ⁊ perfecta [q;] alius deus non queat id est non possit [esse] [in] tempore presenti [fuisse] [in] tempore preterito: ⁊ esse futurus in tempore venturo: ita q; nunq; fuit nisi vnus deus hec est nec erit.

Crimina nostra patris pietas: castigat amicat

Supplicio sanat vber: clade docet.

¶ Cō. [pietas] pñs. i. dñi [castigat] nra crimina. i. nra pctā [amicat]. i. nobis est amicable: ⁊ pietas [q;] pñs [supplicō]. i. tormēto sup. sanat nos vber: docet nos. i. pietas ⁊ bōitas dñi [clade]. i. pestilētia

**Illum confiteor: illi grates ago: casus
Peccatoris ei non placet: immo salus**

Quod **C**onstrue ego supple confiteor illū. scilicet dñm nrm ago .i. reddo grates illi casus id est ruina siue dñi
natio peccatoris non placet ei iuxta illud. Nolo mortem peccatoris: sed ut magis conuertatur et vi
uat: immo salus. i. salutem. **P**ersuasio thobie ad populum israel ut laudet dñm.

Magnifica domini plebs israelita: lauda

Confiteare nega non meminisse dei.

Hic incipit pphetia thobie de hierusalem: loquitur agentē hierusalē et dicit sic. **O**
plebs israelita .i. popule de israel magnifica dñm: lauda. ipse de bonis sup. que dedit
tibi et confiteare ipse: et nega non meminisse immo bene meminisse dei.

Dispersit domini nos dispensatio nostris

Et collat exemplis gens inimica deum

Prosequitur thobias prophetizando de hierusalem et loquitur civitati hierusalē: ac si esset pñs: ut
sicut hoc quod ipse prophetizat de ipsa fieret in pñti vel esset tam factum et dicit sic. **D**ivinitas diuina di
misi nos: quia quidam sunt boni et alij prauis. gens iniqua. i. praua cogit deū nostris exemplis. **C**on
strue. **O** plebs israelita supple dispensatio. id est ordinatio domini dispersit id est diuisit nos gens
inimica colat id est veneretur deum nostris exemplis id est nostris bonis operationibus.

Quos narrare decet domini magnalia: magnus

Magnificas laudes promeruisse potest

Iudei: in veritate decens est quod vos narretis magna mirabilia dei que ipse fecit in hierusalem: quia
ipse est magnus: et sicut ipse est magnus sibi impendi debent magne laudes et magni honores. **C**on
strue decet id est conuenit vos narrare magnalia. i. mirabilia siue magna miracula domini ipse
magnus dominus potest promeruisse id est deseruisse laudes magnificas id est magnas.

Que bona contulerit vobis perpendite: regem

Exaltate fidem confiteatur opus

Iudei cogitate in bonis que dominus dedit vobis. et laudate illū sicut regem vestrū et excellentiss
mum. **C**on. perpendite. i. imagine et considerate. scilicet vos iudei que bona contulerit. i. dedit vobis
scilicet dominus exaltare id est laudate regem opus confiteatur fidem

A vitijs conuertimini coram patre: iusti

Esse studete: scelus cesset: abundet opem

Remoueat peccata vestra a vobis et conuertimini ad deum et studete esse probi iusti et mundi cor
de coram deo patre vestro. et scelus siue traditio que incepit esse in vobis propter abundantia diu
tiarum et aliorum bonorum cesset. i. recedat. et bonorum siue caritas abundet et remaneat inter vos

Sit domini timor in vobis castoq; timori

Nubat et in fructum promoueatur amor

Habeatis semper timorem et amorem dei in vobis: et timor siue amor dedicabitur in bonis fructū
Construe timor domini sit in vobis: quod p et nubat id est iungatur scilicet timor domini timor casto
id est bono et non vano: et amor promoueatur id est ducatur in fructum.

Electi domini dominum benedicite voce

Corde manu laudes vociferate deo

Iudei qui estis electi a domino benedicite dominum corde. voce id est oratione. manu id est opere
dando pauperibus et vociferate id est cantate dominum o laudes qui vobis dedit bona. **C**onstrue
O vos supple electi. i. vos dilecti benedicite dominum vociferate. i. cantate laudes deo corde
et voce id est per vocem et manu id est operatione: siue per vestram bonam operationem.

Hierusalem dominus nunc te castigat: iniqua

Plebs tua fusa tacet: flebilis exul inops

Ide hierusalem in veritate dominus castigat te id est donat diuersis afflictionibus et merito quia tua
plebs iniqua id est tuus populus prauus tacet male dispersa. i. diffusa per mundum et tacet flebilis. i.
dolens: et tacet exula paradiso. et tacet inops id est indigens et pauper. **C**onstructio patet.

Que patiaris mala promeruit tua crapula casus

Dignus te cruciat: talio digna premit

In veritate hierusalem tua crapula. i. tua pinguedo seu superfluitas promeruit. i. deseruit mala q̄ tu pateris casus dignus. id est tormentum dignum cruciat te: talio. i. remuneratio digna premit. i. tormentat te: nocet tibi. **C**onstructio patet.

Affligit reprobos deus ex pietate tenetur

Castigare suos prouida cura patris

In veritate deus affligit prauos boies q̄i recedunt a via bona & sequuntur praua: diuersis afflicti onibus: quia misericordia domini prouida tenetur castigare nos propter pietatem: q̄i non omnino relinquo relinquit eū. **Q**uod de affligit. id est flagellat [reprobos]. id est boies prauos [cura]. i. diligentia [patris]. i. dei patris prouida. i. sapiens tenetur castigare suos homines [ex pietate].

Non punit gladio domini clementia: nulli

Infert supplicium materiale deus

Deus nō punit prauos homines cū cultello nec cum alio instrumento materiali aut baculo vel en se: sed vt dicit immediate. **C**onstrue [clementia]. i. benignitas dñi nō punit gladio: deus nulli pro non & vlli nō infert. i. non dat vlli supplicium. i. tormentum materiale sed spirituale anime

Sic deus affligit reprobos: non visitat hosti

Exponit extrahit bona reflectit opem

Aliq̄s diceret: vos dicitis q̄ deus non dat tormentū naturale. q̄ non percutit nec vulnerat gētes siue affligit prauos boies. **R**espondeo per hunc modū q̄ non visitat ipsos per gratiā sicut faciebat quando erant boni: q̄ quando noluit reuertī ad ipsum tradit ipsos dyabolo hosti suo. & extrahit bona & dona que solebat eis facere: & remouet auxiliū suū: q̄ non inuat eos plus propter bonū: nō oia uerum ipsum in tribulationibus suis siue in prosperitatibus & isto modo affligit de tales homines sicut possumus videre per boies istius mundi: quia si aliquis consueuerit facere bonum alicui bono homini: vt vestire & nutrire ipsum: & iste bō qui nihil habet dicat malum de illo qui nutrit ip̄s ip̄e nō verberabit ipsum nec faciet verberare: sed nō faciet ei bona que consueuerat sibi facere: & sic ille bō affligitur. **S**ic faciet deus hominibus prauis & discolis vt dictum est **C**onstructio est plana.

Quipe pater noster dum se sperni videt hosti

Nos seruire suo nos refouere negat

Nec mirū si de amittit nos & tradit nos dyabolo q̄i videt q̄ spernim⁹ & vituperam⁹ ip̄s: & petri n̄m dimittit⁹ suā gl̄iam & societatem suā & oim angeloz & toti⁹ curie celestis: & seruit⁹ dyabolo: & credim⁹ nō eē subiectos sibi. **Q**uod. [p̄pe]. i. certe [dū pater noster videt se sp̄ni] a nobis: & videt sup̄ ple nos seruire suo hosti. i. dyabolo [negat]. i. deus [refouere]. i. nutrire [nos] benigna gratia sup̄.

Est pius: est patiens: ire turbatio nulla

Pacis in auctorem bella mouere potest

Pater noster deus est pius & est patiens. nulla turbatio. i. nulla pestilentia siue motio ire pōt mouere bella & excitare prelia in auctore. i. contra auctorem siue factorē pacis. **C**onstructio est plana.

Dicitur irasci quia dum se retrahit ire

Filius hostis atrox instat: acerbat: obest

Quod. **P**r̄ n̄ sup̄. [d̄]. i. videt siue apparet [irasci]. i. b̄ri admodū boīs irati [dū] p̄q̄i: q̄i [retrahit se]. i. q̄ nō facit ampli⁹ bona [hosti]. i. inimic⁹ atrox. i. crudelis. s. dyabol⁹ fili⁹ ire: q̄ sp̄ est irat⁹ instat. i. appropinquat se nobis: & acerbat. i. facit nos acres & malos: & obest. i. nocet nobis.

Tobias modo uertit sermonem suū ad ciuitatē hierusalē

Jerusalem tibi multa dedit dominus deus: ausa

Es reprobare deum: deprecare fidem

Construe. **D** [hierusalē dñs deus dedit tibi multa] tu sup̄. es ausa. i. audes reprobare. i. diffamare [deum] & es ausa supple [deprecare]. i. minuire [fidem] catholicam & legē domini.

Immutauit opum fluxus contagia vite

Perniciem merito perditionis onus

Con. [fluxus. i. superfluitas siue abundantia] opū. i. diuitiaz immutauit. i. attraxit & segregauit p̄ta & gl̄. i. p̄ctā marie ardore luxurie. immutauit etiā. i. flux⁹ p̄niciē. i. destructionē [vite eterne]. s. paradiſi & immutauit in q̄. i. generauit. s. cumul⁹ diuitiaz [onus]. i. p̄odus [p̄ditionis merito]. s. dānatōis eterne

Hostis eras fidei luxu corrupta soluta

Delictijs: vicijs: ebria legis inops

Construe. O hierusalē supple tu| corrupta | .i. destructa | luxu | id est superfluitate diuitiarum sup.
 eras inimica fidei ⁊ eras soluta | .i. dedicata delicijs | id est delectationibus carnalibus ⁊ eras iniqua
 ebria | id est plena vitijs | id est peccatis ⁊ eras inops | id est indigens legia.

Unde deus tibi consuluit mandata relegas

Celicola compensas perditione datum

QD ciuitas hierusalem deus consuluit tibi ⁊ tu tanq̄ superba neglexisti mandata sua ⁊ reddidisti si
 bi perditionem pro dato siue malum ⁊ est tibi methapboza. **Construe.** O hierusalem ⁊ est tibi metha
 pboza continens pro contento | deus consuluit | id est dedit tibi consilijs siue ordinationem: de qua
 parte siue propter quam causam supple | relegas | .i. respuis siue spernis mandata celica. id est pris
 ⁊ compensas | .i. retribuis | datum | .i. donum seu rem datam | perditione | id est p perditionē.

Iheu pateris gentile iugum captiua laboras

Sub domino domini carcere pressa gemis

Quod loquit thobias ciuitati hierusalē ac si esset in patriadiēs. In vitate pp̄ tua pp̄ria pctā tu pater |
 ingū ⁊ dñationē paganorū. s. sennacherib q̄ cepit te. ⁊ regē tuū duxit vincitū ⁊ remouit illi oculos: ⁊ h
 gavit eū in quōdā curru cū quatuor puer̄ suis. s. daniel: sidrach: mysach: ⁊ abdenagoer tu captiua labo
 ras sub dño. i. sub sennacherib q̄ ē dñs tu? ⁊ es afflicta p̄ ipm: ⁊ iaces p̄sa carcere dñi sui. cines p̄mā
 tur in carcere sennacherib: q̄ illi quatuor pueri postri sunt in carcere. **Clō.** o hierusalem supple | beu
 captiua | id est incarcerata | pater | iugum gētile | id est dominationem paganorū: ⁊ laboras sub do
 mino: ⁊ | pressa | id est constricta | carcere domini gemis | id est fles.

Non est qui miseram te consoletur asilum

Commodet auxilium presidiale ferat

Clō. o hierusalē aliqs sup. | nō est q̄ solet | .i. confortet te | misera | .i. pauperē ⁊ aliqs nō est qui cōmo
 det. i. tradat tibi | auxiliū | .i. defensionē: ⁊ ferat. i. prestet siue det tibi | auxiliū presidiale. i. presidium.

Ecce iacob premitur esau dominante cobercet

Josepb compedibus ismaelita potens

Clō. o ciuitas hierusalē | ecce | .i. vide | iacob | q̄ fuit fncipiū iudeorū | p̄mis | .i. opprimis ⁊ hoc esau
 siue ab esau | dñante | .i. regēte populū paganorū. s. nabugodonosor: q̄ erat rex assyriorū | ismaelita | .i.
 populus ismaeliticus vel rex ismaelaz siue illoz de ismael | potens | .i. magne auctoritatis | cohercet |
 id est constringit | iosepb compedibus | id est in carcere suo, vt tangitur in theodola

Exulat hebreus: egyptus imperat: instat

Perfidie cumulus spernitur egra fides

QD hierusalē in vitate tui iudei exultabuntur a te: ⁊ rex egyptiorū dñabit sup̄ eos: ⁊ iudei erūt ple
 nis perfidie ⁊ dolor: ⁊ tua fides sp̄net. **Clō.** | hebre? | .i. iudeus | exulat: egypt? | .i. hō de egypto | impat
 id est precipit | cumulus | id est abundantia | perfidie | .i. fraudis | instat | .i. appropinquat | fides | cas
 tholica supple | spernitur egra | .i. sicut infirma esset quia infirma communiter spernitur.

Fructibus beu raptis sicut custodia cessat

Pomorum cesis ciuibus orba iaces

Quos videm? q̄ q̄ in aliquo v̄gulto sunt multa poma ponunt custodes ad custodiendū illa: ⁊ quā
 do poma sunt collecta tunc cessat custos: q̄ ampli? nō est necessaria custodia. Ad ppositum dico tibi
 hierusalez: q̄ sicut poma cadūt vel furantur: ita p̄plus iudeorū mozas in te disperget ⁊ occiditur per
 inimicos paganos ⁊ tunc tu orbata tuis iudeis occisis cessabit sicut illa custodia pomoz. **Construe**
 O hierusalem tu sup. | orba | .i. vidua | ciuibus | .i. burgensibus tuis | cesis | .i. mortuis | iaces | .i. ma
 nes | sicut custodia pomoz cesa ⁊ hoc | fructibus | scilicet p̄mis | raptis | id est captis.

Inuitat deus ad veniam per scandala querit

Re te legitima religione frui

QD hierusalem deus inuitat te ad veniā. i. ad conversionē p̄ multa scandala siue exempla: ⁊ querit
 te fieri religiofam ⁊ deuotam ⁊ transmittet tibi multas persecuciones: ⁊ postea eris legitima bona
 ⁊ fidelis. **Construe.** o hierusalem | deus inuitat | .i. conuocat siue clamat te | ad veniā per scandala |
 ⁊ querit | .i. petit | rete | .i. temet ipsam | frui religione legitima | .i. bona ⁊ sancta.

Te deus impleuit opibus: dispendia inozum

Ceca superfluitas luxuriare facit

QD ciuitas hierusalē de? repleuit te multis diuitijs: ⁊ superfluitas illaz diuitiaz te fecit cadere in pctis

Multiplicabitur continuata salus

QD hierusalem habeas bonam spem in deo: confiteare ipm creatorē & saluatorē tuū: & laudare ipm
sepissime: & tūc ipse dabit tibi salutē cōtinuā & ppetuā. ¶ Lō. [refoue .i. nutri] spē tu [cōfessa dñm]
esse supple[reuertere] ad ipsum supple[multiplicā laudes: salus continuata dabitur] tibi.

Indilata tibi dabitur protectio: ciues

Restituet dominus: menia: rura: domos.

¶ Construe. D hierusalem [protectio .i. custodia vel defensio] [indilata .i. non prolongata] siue tar-
da dabitur tibi. dominus restituet [tibi] ciues [tuos] [menia .i. muros qui sunt nunc destructi:] & res-
tituet inq̄ tibi [rura .i. campos & alias possessiones:] & [domos].

Pristina reddetur tibi iurisdicctio: fractis

Bentis expulsa scismata plausus erit.

QD hierusalem. dominatio potestas & libertas quas habebas antiquitus reddetur tibi adhuc: & gan-
dium erit tibi qm̄ pagani erit separata te & q̄ ante tenebāt te subiectū. ¶ Lō. [iurisdicctio .i. domi-
natio] [pristina .i. preterita] reddetur tibi [hoc] gentibus .i. gentilibus [fractis .i. occisis:] & hoc
[scismata .i. discordia] [expulsa .i. proiecta] plausus .i. gaudium [erit] tibi.

Bentibus rabies modo victrix: victa tributum

Reddet supplicium vinceta coacta pati

QD ciuitas hierusalē: illa gēs pagana q̄ vicit te erit victa & supata a te: & erit tibi subiugata: & soluet
tibi tributū sicut tu soluis sibi nūc: & coges a te sustinere tormēta: vincula & carceres ¶ Lō. o hierusalē
[rabies .i. furor] [gētilis .i. paganorū] [mōvictrix .i. bñs victorā] [victa reddet tributū] .i. soluet tibi
tributū tibi sup. q̄ vincet a te: & [coacta .i. iussa] pati supplicium .i. tormēta [& vincula .i. ligamenta]

Psalle deo: pia vota deo persolue: fouebit

Te deus et redimet prosperitate crucem

¶ Construe. D hierusalem [psalle deo .i. canta laudando ipm:] & [persolue .i. pfecte solue] deo vota
pia [que voluisti illi] supple[dando sibi deuotas orationes] [deus fouebit .i. nutret] [te] [nutrimento
spūali & corporali:] & [redimet crucem] .i. tormentum & penam [prosperitate .i. in bona pace].

Reliquie nostri generis te pzeesse videbunt

Orbe tua dabitur ampla salute salus

QD hierusalem illi q̄ remanebunt de nostra pgenie videbūt adhuc te dñari & pzeesse toto orbi paga-
no. ¶ Con. [reliquie .i. residuum] [nostri generis .i. nostri pgenie] [videbunt te pzeesse] orbe .i. dñari
seculo salus ampla. i. larga & abundans] dabitur tibi tua salute .i. tua remuneratione.

Depredata prius fies predaria prede

Preda sue fiet predo ligatus inops

QD hierusalem tu eris prius depredata a gentibus & eris preda eorū: & quia capiant te sicut venato-
res capiunt predam: nā deus nō innabit te: & pagani inopes erunt capti & ligati a iudeis tuis: & habe-
bis pecuniam ab ipsis sicut babuerūt a iudeis & depredabis ipos sicut depredauerunt te. ¶ Construe.
D hierusalem tu [depredata .i. spoliata] [prius .i. primo] fies predaria. i. eris predata siue capta: & li-
gatus predo. i. populis gentilibus qui predatus fuit te] fiet preda sue prede [scz tuipsum].

Qui te despiciunt maledicantur: benedicens

Te benedicatur primipotentis ope

¶ Construe ciuitas hierusalē. illi supple[qui despiciunt] .i. spernunt [te] [maledicē] .i. sint maledicti
a deo hō sup. bñdicens te bñdicatur. i. sit bñdictus ope. i. auxilio] [primipotentis .i. dei oipotentis].

Filiolis letare tuis vrbs sancta: reducet

Vos ad te dominus commodiore via

¶ Construe [vrbs .i. ciuitas] [sancta hierusalē] [letare] .i. gaude tuis filiolis. i. tuis ciuibus qui sunt
tui filij dominus reducet. i. reuertetur [vos] [scilicet filios ad te:] via. i. itinere] [commodiore] .i. melio-
re: & loquitur thobias ac si esset presens. quia est propheta.

Clara smaragdus erit tibi siue saphirus: vt inde

Muros multiplices edificare queas

¶ Smaragdus ē lapis p̄ciosus clarissim⁹ q̄ valet multū ad habēdū claritatē: & saphirus est q̄dā ali⁹ la-
pis p̄ciosus q̄ vale multū ad medicinā: & tūc dicit sic. o hierusalē sup. [smaragdus] .i. illa petra speciosa
& fides pura & mūda] erit tibi siue [p] & saphirus .i. medicina dei erit tibi siue gr̄a dei q̄ p̄oici medicina

illoz q̄ reuertūt ad deū: vt q̄as. i. possis mibi edificare. i. p̄struere muros mltiplices. i. fortes ⁊ altos

Et lapidis fiet preciosi scemate muri

Ambitus: vt precium scematis oznet opus

¶ Con. D. hierusalem | ambitus | .i. circuitus | muri fiet ex scemate | .i. ex materia lapidis preciosi | vt precium scematis | id est materie | oznet | id est pulchrificet siue faciat pulchrum opus

Asperio: quāto precessit lesio: tanto

SUCCESSIT DABITUR LIBERIORE FRUI

¶ D. ciuitas hierusalem: tantum gaudium habebis ad huc quantum dolorem habuisti: quia dabitur tibi frui. id est vti | liberioze successu | id est habebis maiorem libertatem | tanto q̄to lesio | id est plaga | asperio: | id est magis aspera | precessit | id est fuit ante. ¶ Constructio patet.

Natio preuenit tibi: fundet munera: votis

Rebus adorabit religiosa deum

¶ Lō. | natio | id est generatio | preueniet | id est ante veniet | tibi | ipsa supple fundet. i. dabit tibi munera ⁊ ipsa religiosa. i. deuota adorabit deum votis ⁊ rebus scilicet dando. elemosynas.

Plebs dispersa tibi remeabit nescia luxu

Sobria iusta pacens officiosa deo

¶ Con. o hierusalem | plebs dispersa | .i. p̄p̄s tu? dispersus in diuersis partibus mundi | remeabit | .i. reuertet | tibi nescia luxu. i. non sciens superfluitates: sobria: iusta: placens: ⁊ officiosa. i. grata deo.

Per vicos populus canet alleluia platee

Ridebunt vario flore fauore loco

¶ D. hierusalem p̄p̄s tu? canet. i. cātabit alla cū magno gaudio cordis p̄ vicos: per itinera: platee videbuntur flores variē: q̄ p̄p̄s portabit flores secū diuersis speciebus redolentes: ⁊ redibit cū magno fauore letando ⁊ iocando. Nota q̄ alla s̄m theologos erponitur quattuor modis: vt p̄z p̄ bos x̄sus. Ambrosius cantat augustinus quod saluat. Laudat hieronymus gregorius pater est. P̄mo exponitur sic s̄m sanctum ambrosium: qui est doctor sancte matris ecclesie. Alle. i. canta. lu. i. laudes. ya. i. canta laudes d̄no. Sed iuxta augustinum alleluia est interiectio exprimens tm̄ gaudium quod maius non potest exprimi. ideo non cantatur nisi tempore iocoso: ⁊ post pascha: ⁊ non cantatur in quadragesima nec in missis mortuorum: quia in illis non est gaudium.

Plebs concinnabit domini preconiā mentis

Deuote iubilum notificabit opus

¶ Construe. o hierusalem | plebs | .i. populus tuus | concinnabit | id est simul cantabit | preconia | .i. laudes | domini iubilum | id est cantus mentis deuote notificabit opus bonum vel equum.

Rex benedicatur cuius clementia planctus

Preesse hierusalem resperit addit opem

¶ Dic loquitur thobias ad d̄m laudādo ip̄m ⁊ benedicendo sibi dicens. D. d̄ne deus tu sis benedictus: quia tua clementia ⁊ tua benignitas resperit planctus ⁊ querelas hierusalem: ⁊ dedit opē ⁊ victoriam p̄tra inimicos suos. ¶ Con. | rex benedicat clementia. i. benignitas | cuius resperit plāctus | .i. gemit? | preesse. i. ante esse | hierusalem | .i. illi ciuitati ⁊ | addit | .i. adiungit ⁊ dat opem. i. auxilium.

Spiritus omnis amet dominum: benedicat: adoret

Glorificet celebri sedulitate colat

¶ Construe. | Omnis spiritus | .i. omnis anima rationalis | amet dominum. benedicat ipsum | adoret glorificet. i. laudet: ⁊ | colat ipsum sedulitate | .i. diligentia celebri. i. laudabili.

Es pius: es fortis: pater dominus de minimatum

In patre te colimus: in domināte patrem

¶ Construe. | Pater | .i. dominus es pius ⁊ es fortis ⁊ colimus. i. adoramus te | dominus dominantur in id est omnium | in parte te colimus patrem in dominante.

Sit tibi maiestas laus fama potentia: virtus

Imperium resonet spiritus omnis Amen.

¶ Lō. D. d̄ne | maiestas | .i. d̄natio | sit tibi sup. laus sit tibi sup. fama | sit tibi potētia. i. potestas sit tibi virtus sit tibi imperium | .i. dominus sit tibi | omnis spiritus | .i. omnis res habens animam rationalem | resonet | .i. clamet | amen | .i. ita fiat.

¶ De firma fide thobie.

Sentio nec verba carent virtute moderno
 Tempore verborum pars manifesta patet

¶ Modo dicit auctor: q̄ verba zbobie siue prophetia sua non carent veritate: immo sunt vera & erūt & dicit q̄ vna pars prophetie patet manifesta in tempore moderno id est nouo: quia fuit prophetia q̄ ciuitas hierusalē esset oppressa & capta per paganos: & q̄ iudei essent dispersi & mortui: & plura alia mala: & totum hoc fuit factus. Nam ciuitas hierusalē fuit capta per Nabuchodonosor: iudei qui erant intus fuerunt interfecit & rex fuit ligatus & ductus in babilonem. Similiter pharaō oppressit eos accerrime donec Moyses deduxit eos in desertum: & totum hoc patuit & adhuc patet q̄ expelluntur a societate christianorum. ¶ Construe[nt] sentio[rum] sicut sic nec p[ar]t[em] & non verba carent virtute id est efficaciat[em] pars id est vna portio verborum siue prophetie patet manifesta tempore moderno id est presenti.

Altera respondet opez: pars sub iudice pendet

Et fluicat victo gaudeat hoste fides

¶ Altera pars prophetie zbobie dicit q̄ iudei reuertant[ur] ad dñm & d. q̄ ciuitas hierusalē erit reparata: & fiat sub voluntate dñi iudicio: qd̄ erit v[er]y & patebit ante diem iudicii: q̄ tunc oēs iudei baptizabuntur & fiet catholici & erūt saluati. ¶ Con. altera pars prophetie q̄ sp̄det. p[er]mittit op̄e. i. auxilium siue. i. q. d. q̄ iudei reuertūt ad dñm p̄det. i. depēde[re] & fluicat. i. stat vel vadit sub iudice. i. sub deo q̄ est summus iudex & non erit sup[er] magnificata donec in iudicio: & quotidie appropinquatur fides catholica iudeorum quam habebunt. Tunc gaudeat & hoc hoste. i. dyabolo victo id est imperato.

Clite reliquias post redd ita lumina pace

Haurit et illesa religione senex

¶ Post ista dicit q̄ zbobias tempore quo recuperavit visum. i. postq̄ fuit sanus & vidit & expendit & finit dies suos & vixit tranquillitate pace & religione vera & non ficta vsq̄ ad mortem sicut etiam prius fecerat. ¶ Construe[nt] senex. i. bonus zbobias haurit. i. capit siue expendit & cōtinuat reliquias id est residuum vite. i. dies suos post lumina reddita. i. post recuperationem visus pace. i. in pace & cōtinuat reliquias vite religione. i. sanctitate illesa. i. non corrupta nec ficta.

Dispensat radios sol vespere clarius: boza

Cespertina solet intitulare diem

¶ Facit auctor tales comparationem. Nos videmus q̄ sol plenius lucet & mittit melius radios suos in vespere & quando appropinquat vesper q̄ inter meridiem & nonam: vel qñ oritur in prima vel in tertia: id̄ aliqui solebant nominare siue incipere diem suum in illa boza. Ad p[ro]positū dicitur de zbobias: quia zbobias erponebat perfectus & plen[us] dies suos in senectute sua q̄ fecerat ante: q̄ quis semper bene ageret. ¶ Con. sol dispensat. i. reddit & ordinat plenius. i. magis plene radios vespere id est in boza vespertina: vel boza vespertina. i. vltima pars diei: iurta auctorem doctrinalis iurta quem est posita sententia. licet aliq̄ ponāt iurta grecisimū solet intitulare. i. manifestare diē suū.

Defudat virtutis agros celeste talentum

Multiplicans patris bozea messe replet

¶ Con. zbobias defudat. i. laborat agros. i. in agros virtutis: quia dabat magnus intentū ad seruandum deo qui est ager virtutis: & a quo fuit omnis virtus: & ipse multiplicans talentum celeste id est donum spirituale quod deus dederat sibi. i. rationes sine vsum rationis & intellectus repleat id est implet bozea id est granaria patris scilicet paradysum messe id est animabus.

Obsequitur legi: castigat turpia: prolem

Instruit exemplis: religione docet

¶ Zbobias obediebat & tenebat firmiter inādata legis & angmētabat & castigabat prolem: quia probebat q̄ non facerent peccata nec aliqua turpia: & docebat & instruebat filiū suū q̄ sequeretur suam bonitatem & retineret suā doctrinā: & dabat ei multa exēpla: & docebat ipsum statum religionis & sanctitatis. & etiā alios. ¶ Con. obsequitur. i. obedit scilicet zbobias legi. castigat turpia id est peccata instruit. i. docet prolem. i. filiū suū exemplis & docet ipsum religione. i. sanctitate.

Increpat elatos: natos mitgat egris

Compatitur: miseros visitat ore manu

¶ Con. increpat. i. criminat scz zbobias elatos. i. sup[er]bos de sua superbia mitgat. i. pacificat et dulcificat iratos: compatitur. i. compassionem habet egris. i. infirmis. quia habebat pietatem

de ip[s]is [u]isitabat miferos .i. pauperes [ore] [quia] confortabat ⁊ consolabat ip[s]os uerbis blandis: ⁊ confortabat ip[s]os etiā [manu] .i. in operando ⁊ dando elemofynas.

Continuat meritum merito: finēq; maritans

Principio: sanctus sanctior esse studet

Con. thobias [continuat meritū] .i. bñfactū [merito] .i. bñfacto: q; sp̄ pcedebat de bono in bonū faciēdo multas elemofynas [q; p̄] ⁊ et ipse sanct⁹ [maritans] .i. iungēs [finē] principio studet sanctior esse [q; in principio] sue etatis ipse erat sanct⁹ ⁊ bon⁹: in fine ad huc sanctior.

Am grauis est etate senex a carne tributum

Erigit asperitas irrenouata necis

Con. [senex] .i. bon⁹ thobias [est grauis] .i. ponderosus [iam] .i. modo [etate] .i. ppter etatē [asperitas] .i. angustia [necis] .i. mortis [irrenouata] .i. nō reuocata s̄ ue appellata [erigit] .i. requirit [tributū] i carne [q;] uoluit mori scz thobias.

Languet uita senis: mortis cognata senectus

Precinit aduentum flebilioze tuba

Construe [uita senis] .i. thobie antiqui [languet] .i. stat languida [senectus cognata] mortis [precinit] .i. cantat ⁊ facit scire [aduentum] mortis [tuba flebilioze]

Plurima clarescunt mortis sintbomata tanquam

Coniurata premunt tedia multa senem

Con. thobie apparebant multa signa mortis ⁊ multa tedia que comprimunt: affligunt hominem antiquum. **Construe** [plurima sintbomata] .i. plurima signa siue pprietates ⁊ maneries [mortis clarescunt] .i. incipiunt clarescere: apparere in thobia: siue [multa tedia] premunt senem .i. thobiam. **Con.** Epyteta senectutis.

Contrahitur statura senis uox rauca minores

Sunt oculi naris unda salua frequens

Ecce significata boni thob. [statura] .i. statio [senis] ⁊ trahit [q;] qñ credebatur stare pedes uel ire caudebat postq; bēbat baculū [uox] [fit] sup. [rauca] [q;] nō poterat p̄ loq̄ nisi uix intrū erat rauca [oculi] [sunt] [minores] [q̄] solebāt eē p̄ senectutē ⁊ sp̄ diminuebāt [naris] [fit] unda .i. hūida: q; p̄ciebat multos hūores p̄ nares q̄ uentebāt a cerebro: [salua] .i. spūū [fit] frequēs [q;] nō faciebat nisi spūē

Pes tremulus titubat: manus tremebunda: nouerca

Pectoris hinc tussis: inde catbarus obest

Con. [pes tremulus] .i. q̄ tremebat [titubat] .i. uadit hinc illinc: q; nō poterat stare firmiter [manus] [est] tremebūda .i. tremens: q; man⁹ tremebant sibi [tussis] nouerca [pectoris] obest .i. nocet sibi [hinc] .i. postea: ⁊ [catbarus] .i. illa infirmitas q̄ d̄: fluxus humorū [obest] inde .i. ab illa parte.

Seruoris stomachus dentis maxilla soporis

Lumina lippa: pilis area frontis eget

Con. [stomachus] eget .i. indiget [seruoris] .i. caloris: q; amiserat calorem naturālē [maxilla] [eget] [dētis] .i. dētibus: q; amiserat dētes: ⁊ est ibi ypallage posito nūeri p̄ nūero [lippa] .i. oculi lippī ⁊ pleni lipore [egēs] soporis .i. somni ⁊ dormitiōis [area] .i. planities [frōtis] .i. faciei siue capiti: [eget] pilis .i. capillis: q; amiserat capillos ⁊ erat cal⁹: ⁊ est ibi synodoche p̄te p̄ toto: frōs p̄ capite.

Bibbus terga premit: scabies caput: bernia clunes

Ruga cutem: pectus struma: ruina gradum

Con. [gibb⁹] .i. illa infirmitas [p̄mit] terga .i. dorso: q; ibat p̄ ⁊ uidebat eē gibbosus [scabies] [p̄mit] caput: q; bēbat malū in capite [bernia] .i. illa infirmitas [p̄mit] sup. [clunes] .i. testiculos s̄ u. g. ⁊ p. b. Alij dicit clūes .i. crura. ⁊ alij clūes .i. nates culi ⁊ meli⁹: q; bēbat malū i faucibus [culi] qd̄ appellat alio noīe bubo [ruga] .i. rugor [p̄mit] cutē .i. carnē: q; erat tot⁹ gulosus sic sūt isti senes [strūa] [p̄mit] pect⁹: q; erat struosus aī: ⁊ [ruina] [p̄mit] [ḡdū] .i. gressus: q; nō poterat ap̄l⁹ ire q; qñ credebatur ire ruebat

Hec senij non thobie sunt tedia: credas

Que loquor etatis non epiteta uiri:

Con. Dic auctor r̄idet cuidā qñ nō nondū est facta: s; posset fieri. Alijs poss; dicere mō thobias erat ipse ita malus homo pro peccatis suis deus dedisset sibi ista mala. Auctor respondet ⁊ dicit q; non sed ipse habebat illa pro tanto q; erat antiquus: quia illa eueniunt homini propter magnā senectū

rez. ¶ Con. [bec tedia sunt senj .i. senectur] non thobie credas [illa sup.] que loquor esse epitbes
ra .i. pprietates [etatis nō viri] qz ista proueniūt et etate magna ⁊ non ex parte bis

Mortis ad euentum semoz letatur: anbelat

Ad patriam: pater supplicat: orat opem.

¶ Con. thobias sup. [letatur] .i. gaudet [ad aduentū mortis. anbelat] .i. aspirat [ad patriā] .i. celum
supplicat] .i. facit supplicationē [pater: orat] .i. rogat seu petit [opem] .i. auxilium.

Mortis patente timet dominum non dico timore

Seruilis: sed eo q̄ reuertetur amat

¶ Dū thobias dedit ⁊ appropinquabat ad mortē timuit multū deū: ⁊ nō timebat ip̄m timore seruilis
ficut faciūt qdā pctōres q̄ timēt ip̄m ne dānent ip̄s: s; ita nō timebat ip̄m thobias: qz erat bon⁹ et
sanct⁹ ⁊ hēbat timorē ip̄s⁹. p̄ tāto q̄ amabat ip̄m: ⁊ istetimor appellat filialis: ⁊ est valde bon⁹ talis
timor. ¶ Lō. [timet] [sz thobias] [dñm] [ad b] [morte patere] .i. appārete [nō dico] [q̄ timeat ip̄m sup.]
[timore fuil] .i. piano [sz reuertet] .i. bonozat ip̄m siue timet [eo] .i. p̄ tāto q̄ [amat] .i. diligit ip̄m

Mors patz in floribus: mors pulsaf ad hostia prolem

Conuocat in cetum prouida cura patris

¶ Con. [mors patz] .i. apparet [in florib⁹] .i. in q̄ncz sensibus corp[is] [mors pulsaf] .i. clamat [ad hos
tia cura] .i. diligentia [pris] [puida] .i. sapiēs [cōuocat plē] .i. filiū [in cetū] .i. in societatem.

Ergo parat domui disponere que niniuitis

Et soboli sentit infidiosa refert

¶ Qdō q̄ thobias vidit q̄ erat ppe mortē: ip̄e ordinauit ⁊ disposuit de familia sua ⁊ dixit filio suo se
crete multa futura q̄ sciebat veniēda sup ciuitate niniue vbi ip̄s tūc morabatur. ¶ Con. [q̄ pat] .i. p̄
ponit [disponere] .i. ordinare [domui] .i. familie sue [⁊ refert] .i. dicit [soboli] .i. filio suo ea sup. [q̄
sentit] .i. scit ⁊ imaginaf [infidiosa] .i. in nascitura ⁊ discordantia [niniuit] .i. illis de niniue.

Ad patris editum natus septemq; nepotes

Conueniunt monet bos ore madente pater

¶ Filij thobie ⁊ sui nepotes q̄ erāt septē venerūt ad p̄cetū ip̄s⁹. qz mādauerat ip̄s q̄stū: ⁊ tūc pat
monuit ip̄s dulcissime plorando. ¶ Lōstr. [nat⁹] .i. fili⁹ [q̄] p̄ ⁊ septē nepotes [sui] [uenerūt] .i. si
mul venerūt [ad editū] .i. ad p̄ceptū [patris: pater monet bos] .i. illos [ore madere] qz multū fleuit.

Imminet interitus niniue: niniuita laborat

Ad casum populus: proxima pena patet.

¶ Qdō appropinquat destructio ciuitatis niniue dicit thobias: qz bñ sciebat q̄ destrueret p̄ b̄ q̄ de⁹
sibi reuelauerat: ⁊ id̄ p̄phetizabat q̄ p̄pls niniue ibat ad mortē: ⁊ q̄ pena appropinabat cōtra eos.
¶ Lō. [interit⁹] .i. mors siue destructio [niniue] .i. illi⁹ ciuitatis [iminet] .i. apparet [p̄pls niniuita]
[de illa ciuitate] [laborat ad casus] .i. ad mortē siue destructionē [pena] [pria patz] .i. apparet.

Non cecidit dominū verbum mirabile: cuius

Verba voluntatem concomitatur opus.

¶ Dñs dixerat q̄ ciuitas niniue destrueret p̄pter suapctā nisi confiteret ⁊ dimitteret viā malā quā
sequēbat: ⁊ factū fuit q̄ de⁹ voluit facere executionē ciuitatis p̄ b̄ q̄ ip̄e p̄posuerat destruere ip̄am ⁊ vo
lebat educere v̄ba sua in actū: s; ip̄se expectauit ad huc modicū: ⁊ mādauit populo niniuitano p̄r
nā p̄betā q̄ nisi infra q̄draginta dies reuertet ⁊ ad dñm tota ciuitas ⁊ populus q̄ erat infra sub
mergeret ⁊ cōbureret. ⁊ tunc p̄pls q̄ audiuit h̄cepit reuerti ad dñm cū magna p̄tritione cordis: et
incepit ieiunare ⁊ facere p̄niam ⁊ dñmiserunt mobilia vestimēta ⁊ splēdentia q̄ portabāt ⁊ rex simi
liter: ⁊ oēs vna sil cū rege induerūt saccos ⁊ decalciauerūt pedes suos ⁊ pe dib⁹ nudis ⁊ gēib⁹ flexis
petiuerūt misericordiā deo: ⁊ ieiunauerūt trib⁹ dieb⁹ ⁊ trib⁹ noctib⁹: ⁊ etiam oīa aialia p̄pter p̄cep
tū regis: qz p̄cepit q̄ nō darēt ad potandū nec ad comedendū: tūc dabāt gemitus ⁊ clamores terr
biles: ⁊ tuuc de⁹ pius ⁊ misericors motus pietate pepercit ciuitati ⁊ populo: existenti in ipsa ciuitate.
¶ Construe [verbum dominū mirabile non cecidit] id est nō fuit dimissum inuanū siue inuāe [verba
cui⁹] ⁊ voluntatē [cui⁹] [op⁹] .i. executio [cōcomitatur] .i. associatur.

Ierusalem reuocabit iter dispersio fratrum

Zeta: reuertetur israelita potens

¶ Lō. [dispersio] .i. diuisio ⁊ sepatio [fratru] .i. iudeoz [reuocabit] .i. regrediet [Iera. i. iocūda] [iter
suū] [biertin] .i. ad illam ciuitatez: quia iudei dispersi ad huc reuertent bierlm in magna leticia ⁊ l̄

raelita .i. ppl's israell reuertet potens .i. diues ⁊ pecuniosus in bierlm.

Quippe domus domini reparabit in meliorem

Quamuis fusa iacet edificata statum

¶ Ergo dom' dñi scz bierlm quīs sit mō destructa et dimiserit suos clues: tñ ipsa repabit miseratio ne diuina in melioze effectū q̄ prius. ¶ Lon. [quippe .i. certel dom' dñi reparabit .i. restituet. i. ciuitas bierlm] in melioze statū: quīs edificata sperante iacet fusa .i. destructa modo.

Israell in regem conuersatio prouida regum

Crederet: adorabit voce fauore datis

¶ Oēs reges mundi credent adhuc in bierlm: ⁊ portabunt sibi honorem: loquēdo secuz: obediendo sibi ⁊ dando sibi munera. ¶ Lon. [conuersio regū prouida .i. sapiēs] crederet in regē israell ⁊ adorabit eum] voce .i. p̄cibus] fauore .i. obedientia: ⁊ datis .i. donis.

Exaudite patrem vestrum: persuasio: cuius

Vos amat et patria sedulitate docet

¶ Construe] exaudite .i. audite] vestruz patrem .i. deum paradisi] persuasio .i. monitio] cui' amat vo' sedulitate .i. diligentia] patria .i. paterna

Hoc moneo domino seruite timore tremore

Exultate: deo mente placite pia

¶ Construe. ¶ fili ⁊ omnes nepotes sup. [moneo] vobis hoc .i. rogo vos] seruite domino timore ⁊ tremore .i. tribulatione] exultate .i. gaudete] mente pia ⁊ placere deo]

Se verbis conformet opus: doceatis in vsum

Iustitie vestras fructificare tribus

¶ Construe] opus] quod facietis] conformet se] siue concordet] verbis .i. sicut dicetis bona ⁊ docebitis alijs ita facietis: ⁊ doceatis vestras tribus .i. filios ⁊ filias vestras ⁊ progenie vestram] fructificare in vsum iusticie] id est bone vite.

¶ Persuasio thobie ad filium ⁊ nepotes.

Ate precor moneo votis sermōibus actu

Te tua te totum des holocausta deo

¶ Ed. o fili sup. [nate] mi p̄cor .i. rogo] te ⁊ moneo te] des] te totū] ⁊ tua holocausta] .i. sacrificia] deo votis .i. p̄cibus] sermōibus .i. orationibus] ⁊ actu .i. in facto.

Credeas consilijs rogo: nec vestigia patris

Sperne nec in patrem degenerare velis

¶ Lon. o fili] rogo] te q̄ tu sup. [credeas cōsilijs meis: nec] p ⁊ et nō: ⁊ nō] sperne vestigia .i. ordinationes siue opa] p̄fis] tui] nec] p ⁊ et nō] nō velis degenerare .i. dissimulare] patrem] tuum

Coniugium facias: oratio sponsa: maritus

Sit ieiunandi delitiosus amor

¶ Rogo te q̄ tu facias vnū coniugium oratione ⁊ ieiunio: ita q̄ oratio sit sponsa: ⁊ amor ieiunandi delitiosus. i. qui est delitiosus ⁊ placens deo sit maritus suus. ¶ Constructio est plana.

Ne steriles viuant elemosyna. prodeat alma

Proles prole patri fructificare stude

¶ Dictū est q̄ cōiugū facias ex oratione ⁊ ieiunio: sed caue bene q̄ nō ieiunes sine dando elemosynam quia nihil valeret. ¶ Construe] elemosyna alma] id est sancta] prodeat .i. creat ex oratione et ieiunio] ne] pro vt ⁊ non: vt non] viuant steriles] id est sine fructum. ¶ proles .i. fili] mi] stude fructificare patri] id est deo patri] prole] id est propter prolem siue progeniem.

Hic est funiculus triplet qui turbine nullo

Rumpitur: bac hostis reste ligatus abest

¶ Oratio ieiunū ⁊ elemosyna est vna qua funis triū cordarū q̄ nō rūpitur aliqua tentatiōe diaboli: ca: qz qñ bō facit ista vit' peccat: ⁊ istis trib' laq̄is siue cordis dyabol' ē ligat': ita q̄ nō pōt nocere p̄ sone faciēti ista tria ⁊ bñi istū funiculū de q̄ dicit salo. in suis p̄uerb. funicul' triplet difficulter rūp̄it. ⁊ p̄ ista tria satisfacim' ⁊ tria pctā q̄ facim': qz qñ peccam' in deū satisfacim' ei p̄ ofonē. Qñ peccam' in nosmetip̄os satisfacim' p̄ ieiunū: qñ peccam' ei primū satisfacim' ei p̄ elemosynā. ¶ Ed. h' funiculus .i. parua funis. ē triplet: qz nullo] p nō ⁊ yllol] nō rūp̄it .i. nō frangit] turbine] .i. in ali

qua turbatione [hostis] .i. dyabolus [ligat] bac reffe [id est isto] fine [abest] [id est deest].

Sic dabitur requies vite iocunda senectus

Jugis prosperitas continuata salus

Qonstrue [requies dabitur sic vite] [si facias orationes deuotas & seiuones & de elemosynas pauperibus amore dei] [senectus iocunda] [dabitur sic vite:] [salus continua] [dabitur sic vite] [scz faciendo illa que dicta sunt] [scz oratione elemosynam & ieiunium].

Mente deum memori benedicite laudibus eius

Impendatur amor: gratia fama: decus

Quo. **O** fili & mei nepotes sup. benedicite deum mente memori: bonor: impendatur .i. detur [laudibus eius]: gra [impedat sup. laudib] eius [fama] [impendatur laudibus etiam impendatur &] [decus].

Ecce pater niniuitarum confusio: casum

Urbs fert ex merita perditione ruens

Quic possent declarari illa que fuerunt superius declarata in illa parte: non cecidit dñi uerbus miserabile. **Q**uon. [ecce] .i. uidete [confusio] .i. destructio sine peccatum [niniuitarum] .i. illarum gentium [pater] .i. apparet [urbs] .i. ciuitas [refert] .i. portat casum [destructio nem: illa dico ruens] id est cadens [perditione] .i. destructione [ex merita] .i. quia bene meruit.

Glos pteor: hoc migrate loco: sic matre sepulta

Et nos continuet immediata quies

Quero precor vos qd recedatis a loco isto & leui poteritis: quia ista ciuitas destruet: mater vstra morietur paulo post meo: imediate qd sepelietis ipam recedatis & vadatis alibi. **Q**onstrue [pcoz] [i. rogo vos] [migrate] .i. transferte vos [hoc loco] .i. ab isto loco [vt quies immediata] .i. non media [ta] [continuet sic nos] [hoc] [matre sepulta] [quia opozet qd sepeliatis matrem vstram].

Chuite felices benedictio plurima summi

Patris vos patria commoditate regat

Qonstrue. **O** fili & nepotes [vinite felices] .i. beati [plurima benedictio summi patris] .i. dei [regat vos commoditate patria] .i. paterna.

Regredior cinis in cinerem: mortale tributum

Soluo libens mihi mors patris amore placet

Qonstrue ego sup. [ciuis] .i. qui sum ciuis [regredior] .i. reuerto: in cinerē ego solus libens .i. nō coactus [tributum mortale] .i. mortem: mors placet mihi amore patris. i. dicit.

Chuite deuoti domino sine crimine iusti

Chuanimes humili corde timete deum

Qonstrue [Rogo qd viuatis supple deuoti] [domino] [id est apud dominus] .i. vinite in qd sine crimine] .i. sine peccato. [vinite] [iusti] [et] [vnanimes] .i. vnus solius cordis. ita qd vnus volz alter faciat. & time te deum corde: & animo [humili] .i. bono dulci & simplici.

Crescat in immensum generatio vestra: valete

In domino stabiles pace salute fide

Qonstrue [Rogo deum supple] .i. generatio vestra [crescat in immensum] .i. sine mensura & multiplicetur in magna [pitate] [valete] .i. valorem habete [in domino supple] .i. sitis supple [stabiles] .i. mites [pace] .i. qd non loquamini nūnis. & sitis [stabiles] .i. dulces salute & fide.

Quonia tboie & pietas in extremis.

Is dictis senior domus disposuit: anbelat

Ad patriam spreto carcere regna fitit

Qonstrue. [bis] .i. istis [dictis] [rebus supple] [senior] .i. bonus [tboias] [disposuit] [id est ordinauit domus] .i. familie suo [anbelat] .i. aspirat ad patriam. i. ad paradysu fitit. i. capit [regna] [paradisi] [et] [hoc carcere] .i. est corpore spreto. id est exuto.

Judicium domini pater accipit ore sereno

Zeta mente: pia laude timore rato

Qonstrue [pater] [scz] [tboias] [accipit] .i. est recipit iudicium domini ore. id est vultu sereno. id est claro & mente leta & laude pia & accipit in qd ipsim etiam iudiciū timore rato. id est firmo & benigno

Quonia tboie. patris.

supple iugis. i. continua est tbobie: quies iocosa. i. paradisi est tbobie.

Non moritur: sed mutantur fluitantia certis

Terra polo gemitus pace quiete labor.

Construe. tbobias supple non moritur. immo uiuificatur: sed fluitantia. i. res labiles mutantur certis. i. in rebus securis: quia tbobias mutatur de isto mundo qui est labilis et incertus in paradisu qui est certus mutat supple polo. i. celo. i. tbobias qui erat terra portat in celum: quia ipse tbobias erat de terra pro vna parte: quia erat compositus ex quatuor elementis: et erat de celo ratione anime que uenerat de paradiso. gemitus mutatur pace et labor mutatur quiete. i. salute siue requie.

Ad solem radius ad patrem filius: et ul

Ad patriam victor ab dyadema redit

Construe. radius. i. tbobias qui erat radius redit ad solem. i. ad dominum qui est uerus sol filius redit supple ad patrem. id est de isto mundo redit ad patriam. i. ad paradisu: et victor id est ille qui habuit victoriam redit. id est reuertitur ad dyadema. id est ad coronam: quia tbobias uicit istum mundum spernendo suas uanitates: ut mereretur habere paradisu.

Iustus abit: nec obit sed abit ab hospite migrans

Carne petit patriam delicta scilicet patris

Construe. iustus scilicet tbobias abit quantum ad mortem corporalem. et non: et non obit. quia tum ad mortem spiritualem: sed abit. id est recedit migrans. id est transiens ab hospite carne. id est extra carnes: quia anima recessit a corpore qui erat hospes suus: quia erat collata in ipso et petit patriam. id est paradisu. et pro et et delicias. id est gaudia patris. id est dei.

Magnus erat: modo maior erit: sed maximus orbe

Orbe bonus melior optimus astra petit

Construe. tbobias supple erat magnus homo dum erat in isto seculo: et erit maior modo scilicet in celis. sed erit maximus orbe. id est in orbe ipse supple bonus orbe. id est in isto seculo melior et optimus id est valde bonus petit astra. i. sanctos et paradisu.

Iustus abit: nec obit abit orbe renascitur astris

Et iocunda nouum sydera sydus habent

Construe. tbobias supple iustus abit. i. recedit ab isto mundo. nec obit. i. non moritur spiritu aliter. i. moritur corporaliter. renascitur astris. id est incipit nasci et uiuere in celum. scilicet in paradisu. et iocunda sidera. i. in celum sidereum siue paradisu. habent nouum sidus. id est tbobias qui erat sidus relucens sanctis operibus et uirtutibus.

Epithaphium tbobie.

Doctrina moyses: alter dauid: alter belyas

Orbe iacob: celis israel astra colit

Moyses fuit quidam propheta bonus et sanctus: et pervertebat gentes suas sancta predicacione. **Dauid** fuit alter bonus propheta multum sanctus: et prophetizauit multa bona: ut patet in psalterio. **Belyas** fuit alter propheta qui frequenter orabat et rogabat deum ipse semel rogauit deum quod non plueret per tres annos et set menses: et non pluit. **Jacob** interpretatur supplantator: quia supplantauit fratrem suum scilicet esau: ut patet in theodolo. **Israel** interpretatur uidens deum. **Construe.** Et applicat ad prophetum. **Tbobias** fuit supple moyses doctrina. id est predicacione et documento: quia libenter predicabat et docebat alios: sicut moyses docuit populum dei in deserto: fuit alter dauid. i. prophetizando: ut patet in prophetis quas fecit in isto libro: et etiam ducendo vitam sanctam et honestam: et fuit alter belyas. i. orando et rogando deus: et faciendo multa miracula sicut fecit belyas: fuit iacob. id est supplantator et deceptor. orbe. id est in isto seculo: quia decepit istum mundum uolendo obedire sibi: et fuit israel. id est uidens deum. celis. id est in paradiso.

Et uulerat modo ciuis: erit nec obit: sed obedit

Patri: dum patrie dum patris optat opes.

Construe. tbobias supple erat et ul. dum erat in isto mundo. erit modo. scilicet in paradiso. ciuis. id est burgensis. nec pro et non. obit. quantum ad animam. sed obedit patri. id est deo qui uult quod moriatur corporaliter. dum. pro quando: quando. optat. id est desiderat. opes. id est diuitias. patrie. scilicet paradisi: dum optat etiam opes patris.

Quippe pater patrie pater ⁊ patriarcha patron⁹

Immo patrociniū legis obire nequit

¶ Nec mirum si thobias nō moriebatur morte spūali: morte corporali: quia erat pater patrie ⁊ patriarcha ⁊ defendiculum legis. ¶ Con. | quippe | .i. certe | pater patrie: pater | dico ⁊ | patriarcha ⁊ patron⁹: imo | pro sed: sed | patrociniū | .i. defensio | legis neq̄t | .i. nō pōt | obire | .i. mori sicut dictū est.

Non moritur: poterit nec mori cui fama perorat

Zaus loquitur: redolet fructus: abundat bonoz

¶ Tunc dicit qualiter poterit mori ille qui tanta fama ⁊ quē tāta laus diuulgat per orbē: ⁊ qui redolet bonis fructib⁹ ⁊ operib⁹: ⁊ ubi abundat oīs bonoz. ¶ Con. | nō morit⁹ | .s. thobias sicut dictum est nunquid ille sup. | poterit mori cui fama | .i. bonum nomē | perorat | .i. impetrat allegat: quasi dicat q̄ nō: cui sup. | laus loquit⁹ ⁊ cui | fructus redolet ⁊ cui | bonoz abundat |.

Unde dolens tristatur homo canit angelus vnde

Unde seruantur sydera: pallet bumus

¶ Angeli letantur de eo qd̄ natura humana. s. homo doleat ⁊ tristabatur sc̄z de thobia. quia angeli letabant de aduentu suo: a natura humana. s. homo dolebat de recessu. ¶ Construe | angelus canit | .i. cantat | vnde | .i. d̄ illa parte | homo dolens tristatur | .i. tristis: ⁊ | bumus | .i. terra | pallet | .i. pallida est | vnde sydera | .i. stelle | serenantur | .i. clarificantur siue fiunt clare.

Dormit cum patribus: dormit patris in lare: dormit

Et metat in patria celica lucra vie

¶ Construe | dormit | .i. quiescit sc̄z thobias | cum patribus | sanctis | dormit in lare | .i. in domo | patris | .i. dei sc̄z in paradiso | dormit vt metat | .i. capiat | lucra vie celica | .i. illa que lucratus fuit i hoc mundo: metat supple | in patria | .i. in paradiso.

Qui studuit seruare dei magnalia factum

Sanctorum numero connumerare decet

¶ Construe. In veritate iustum est q̄ ille ponatur in numero sanctorum supple | qui studuit seruare id est custodire | magnalia | .i. mirabilia | dei: decet | .i. decens est | connumerare | .i. simul computare illum sc̄z thobiam | numero | .i. in numero | sanctorum | .i. beatorum.

Qui dominum coluit exemplo dogmate vocis

Zaud relatiuo debet bonore frui

¶ In veritate dignum est q̄ ille qui coluit ⁊ honorauit deum bonis exemplis que dabat gentibus ⁊ dogmate. i. documento ⁊ predicatione: quia predicabat eos predicando ⁊ docendo: ⁊ etiaz continue laudes deo reddendo veneret bonore multiplici. ¶ Construe. iste sup. | qui coluit dñm exemplo dogmate vocis | ⁊ | laude: debet frui bonore relatiuo | id est pari.

Thobias niuiue iacet: eius fama nepotes

Irradiat: celum spiritus: ossa solum

¶ Con. | thobias iacet | .i. sepult⁹ est | niuiue | .i. in illa ciuitate | fama | .i. bona vita ei⁹. s. thobie | irradiat | .i. clarificat | nepotes suos | spūs | .i. aīa irradiat sup. | celū | .i. aīas exītes in paradiso | ossa | .i. corpus | irradiat | .i. nobilitat | solū | .i. terram.

¶ Numerus annorum thobie

Quinq̄ pater decies ⁊ sex preuiterat annis

Cum cecauit eum primipotentis aper

¶ Thobias erat etatis decies q̄nq̄ annoz ⁊ sex: ⁊ q̄nquaginta sex annos habebat q̄n perdidit lumen oculoz. ¶ Construe | pater | .i. thobia | preuiterat | .i. ante vixerat | annis decies quinq̄ ⁊ sex: sc̄z q̄nquaginta sex | cum aper | .i. altitudol | primipotentis | .i. dei oīpotent | cecauit | .i. orbauit siue fecit cecum | eum | sc̄z thobiam.

Elisum recepit sexagenarius: annis

Post vixit decies quattuor adde duos

¶ Postea dicit auctor q̄ thobias habebat sexaginta annos q̄n recuperavit visum: ⁊ sic fuit cec⁹ per quattuor annos qui restabant ad vniendū vsq̄ ad sexagesimū: ⁊ post recuperationē visus vixit ad huc decies quattuor cum duobus annis: ⁊ sic patet q̄ in summa vixit centum duobus annis. ¶ Con. | recepit | thobias sup. | visum sexagenarius | .i. habens sexaginta annos | vixit post decies quattuor | .i. quadraginta | adde | .i. adiunge | duos | annos: sic erunt centum ⁊ duo anni.

Amos adde duos centum mensura dierum

Tbobie stabili cognitione patet

¶ Si addas duos annos centū ānis sine nūero centū annoꝝ tu scies q̄t annis tbobias vixit ¶ Cōst. [adde duos ānos centū .i. numero centū annoꝝ] mēsurā dieꝝ tbobie p̄ cognitiōe stabili .i. firma

Patri compatitur cognatio: mesta querelas

Ampliat imbre rigat vberiore genas

¶ Progenies tbobie dolebat multū de morte ip̄i? tbobie: ⁊ nepotes erāt mestissimi ⁊ querēdo flebant ⁊ lacrimabant ⁊ lamentabant. ¶ Cōst. [Cognatio .i. p̄gentes] mesta .i. tristis] cōpatit̄ patri] .i. b̄z dolorem de morte tbobie q̄ erat pat̄ ⁊ dñs eoz] ampliat .i. cognatio. i. multiplicat ⁊ augmētat] querelas .i. plactus sine dolores: ⁊ rigat genas ymbꝛe vberiore .i. lacrymat abundanter.

Conueniunt tribus affines: mors vnica damno

Plurali patriam patre iacente premit

¶ Modo venit progenies tbobie ⁊ illi qui erant affines sine vicini venerunt omnes simul ad mortem eius: mors fuit vnica: quia solum tbobias mortuus fuit: sed damnū nō fuit solum immo plura: quia tota patria accepit magnum damnū. ¶ Cōstrue] tribus] id est consanguinitas ⁊ affines] id est vicini] conueniant .i. simul veniunt] mors vnica] id est sola] premit patriam damno plurali] id est multiplici] patre] sc̄z tbobia] iacente] id est moriente.

¶ Compassio tbobie iunioris ⁊ vxoris ⁊ cognatorum.

Tbobias dolet: anna gemit: fil et sara nepotes

Plangunt plebs gemitus ingeminare studet

¶ Cōstrue] tbobias] filius] dolet .i. habet dolorem] anna gemit: sara flet: nepotes] plangunt] ⁊] plebs] studet ingeminare gemitus.

Quippe tenor fidei: speculum virtutis: asillum

Iusticie: legis anchora mersa iacet

¶ Nec mirum si plangebant: quia tenor fidei iacet mersa: speculum virtutis iacet mersum: auriculum id est defensio iusticie iacet mersum: anchora id est tenacitas legis siue fortitudo: iacet id est manet mersa. i. mortua per hoc q̄ tbobias erat mortuus. ¶ Cōstructio patet.

T legis precepta ferunt sepelire laborat

Patres progenies officiosa patri

¶ Modo fili? sepeliuit patrē suū s̄m cōsuetudinē legis. ¶ Cōn. [p̄gentes] .i. fili?] offi] liosa] .i. obediens patri] laborat sepelire patrē suū] bono: iustice vt p̄ sicut: sicut precepta cęgis ferunt] .i. portant. ¶ Sepultura anne matris

Eniporis elapsu defuncta matre sepulchra

Filius amborum continuare studet

¶ Postea p̄cessu t̄pis post mortē patris m̄ obijt: ⁊ fili? sepeliuit eā in quodā tumulo iuxta p̄rem suū. ¶ Cōn. ⁊ hoc sup. matre defuncta. i. mortua] elapsu] .i. t̄p̄s] fili? .i. paruus tbobias] studet cōtinuare sepulchra amboꝝ sc̄z patris ⁊ matris.

¶ Tbobias minor ad foceros progreditur ⁊ vxor ⁊ familia.

A foceros maturat iter post funera matris

Tbobias abit hoc disgredeute tribus

¶ Quñ tbobias sepeliuit patrē ⁊ matrē suos ip̄e iuit ad raguelem ⁊ ad annā foceros suos ⁊ p̄gentes sua secuta est ip̄m ¶ Cōn. [tbobias maturat] .i. p̄perat] iter suū ad foceros] .i. ad patrē ⁊ matrē sue vxoris post funera. i. post mortem matris tribus. i. progenies] abit] id est recessit: ⁊ hoc: sc̄z tbobias] disgredeute] .i. recedente.

Sara virum sequitur patrem genitura suppellet

Tota domus domini concomitatur iter

¶ Tbobias recessit cum sara vxore sua ⁊ cū vno filio quē habebat ⁊ tota familia sequebatur ip̄m ⁊ beferēbant oīa ornāmēta dom̄. ¶ Cōn. [sara seq̄tur virū suū] .i. maritū suū. i. tbobias] genitura] .i. fili? seq̄tur patrē: tota suppellet] .i. totū vtensile dom̄] cōcomitat] .i. associat] iter domini.]

Eurfitat occurrens raguele: redimitq; senecte

Torpozem sobolis aduenientis amor

This deinde decem dies labentibus vno

Dempto mortis adest irrevocata dies

Con. hoc supple[annis decem labentib'] .i. cadentib' siue transeuntib' [deinde]
 i. post decies .i. p. decē vices: r vno dempto .i. excepto: r sic sunt cētū minus vnō dies
 mortis irrevocata id est irrenocabilis [adest] .i. p[re]sens est: quia tunc mortuus fuit.
In cinerem redit ante cinis: sacer astra serenat

Spiritus innocuo corpore vernat bumus

Construe. Ista supple[cuius] scilicet thobias [ante] id est ante q̄ moriretur [redit] id est regredit
 modo in cinerem. sacer spiritus [id est sua sancta anima] serenat .i. clarificat [astra] id est celum bum'
 id est terra vernat id est resplendet corpore innocuo id est innocente.

Thobiam mors ausa rapit: pietatis asilum

Mergit bumus mergit flebilis vmbra diem

Mors fuit bene ausa rapere r capere thobiā qui erat defensor pietat' r illuminatio totius mūdī
Con. mors ausa .i. audax [rapit thobiam] bumus .i. terra mergit asilum .i. auxilium r defendiculū pie
 tatis vmbra .i. mors flebilis mergit .i. occidit diem .i. thobiam qui erat vera dies r lux iudeorum.

Lex cum legisfero iacet: obruta remige nauis

Riuus fonte iubar lampade sole dies

Construe[lex] iudeoz [iacet obruta] .i. fracta r destructa [cum legisfero] .i. cum portante r seruans
 te legem scilicet cum thobias [nauis] iacet supple obruta cum remige .i. cum illo instrumento riuus
 iacet obrutus fonte .i. cum fonte [iubar] latet obrutum [lampade] r dies iacet obruta cum sole.

Eclypsis radiū speculum cinis vmbra nitorem

Mors patrem patrie pernicioſa rapit

Con. eclipſis .i. defect' vite rapit radiū .i. thob. q̄ erat radius fidel' cinis .i. terra rapit sup. peculuz .i.
 thob. q̄ erat speculū resplēdēs vmbra .i. obscuritas rapit lucernā .i. thob. q̄ lucebat .i. nitebat bonis fructu
 tib' r operibus mors pernicioſa .i. deuastabilis rapit patrem patrie .i. qui gubernat totam patriam.

Commutatur ei patria via: pace tumultus

Nubila luce: polo: terra: quiete: labor

Construe[via] .i. iste mundus cōmutatur ei .i. thob. patria [.i. paradiso] tumultus []
 id est murmur cōmutatur ei sup. pace .i. claritate terra cōmutat' ei polo .i. celo la
 bor commutatur ei quiete .i. in quiete. Sermo auctoris ad iudeos.

A gemitus iudea: dole synagoga duobus

Palleſcis radijs orba nitōris egens

Con. iudea .i. prophete iudeoz bene debetis dolere r dare gemitus p iſtis duobus
 viris sanctis defunctis p thobia r filio suo synagoga iudeorum tu es modo vidua: quia cares duob'
 radijs scilicet thobie r filio suo. r indiges splendore: quia propter ipſos resplendebas: etiā tota lex
 iudeorum. **C**onstrue. D iudea da gemitus. o synagoga .i. tu ecclesia iudeorum dole .i. babeas dolo
 rem tu dico orba .i. carens duobus radijs .i. duobus bonis hominibus qui radiebant ppter suam san
 ctitatem es supple[egens] .i. indigens nitōris .i. veri luminis paleſcis .i. incipis diminuiere.

Eclypsim duplicem pateris caligine mortis

Beu iacet in tenebris merſa lucerna duplex

Con. o iudea tu supple[pateris duplicem eclipſim] id est duplicem mortem scilicet thobie r filij
 sui beu in veritate duplex lucerna id est cbaritas .i. thobias r filius suus qui erant lucentes in toto
 orbe iudeorum [iacet merſa] id est posita [in tenebris] in caligine obscuritatis scilicet mortis

Orba patrociniō gemina lamenta sepultis

Legitimis legem legis egere dole

Con. iudea tu es modo orphana r carens defensione. tō bene debes lamentari r dolere p duobus vi
 ris sanctis r pbis qui sunt sepulti .i. p thobia r filio suo: qz lex indiget mō sustentamēto. **C**on. o iu
 dea sup. [orba] .i. carens patrociniō [.i. defensione] gemina [.i. duplici] lamenta [.i. fletus] tu dole
 egere .i. indigere [legis] .i. legisferi: hoc legitimis .i. tuis bonis defensoribus r custodib' sepultis.

Ecce secundus obit thobias nomine morum

Lampade patrizans dogmate laude statu

¶ Construe ecce. id est videre. secundus thobias id est filius boni hominis thobie. obit id est moritur patrizans id est similans patrem suum. lampade id est claritate morum dogmate id est sapientia laude et statu quia tenebat statum religiosi ex his que habebat.

Deu tenor expirat legalis utroque sepulto

Thobia trabea religionis egens

¶ Dñe de? tenor expiravit qui uterque thobias sepultus fuit et tota lex indeorum indiget modo habitu religionis. **¶** Lō. beu tenor. i. fortitudo. legalis. i. legis. expirat. i. moritur. h utroque thobia sepulto tenor dico. egēs. i. indigēs. trabea. i. veste religionis: quia non faciebāt amplius sicut boni religiosi.

Parca per antiphrasim mors incipe parcere: cesset

Antiphrasis verum nomen habere stude

¶ D mors tu vocaris parca. i. parcus per antiphrasim. i. per contrariā positionē: quia nulli parcis. rogo te quod parcas istis duobus scilicet thobie et filio. et loquitur ac si viueret adhuc. rogo te quod antiphrasis cesset. quod amplius non voceris parca per contrarium: et rogo te quod velis habere verum nomen. **¶** Construe. o mors: dicta supple. parca. et tenetur materialiter. per antiphrasim. i. per contrariū. incipe parcere. id est tu pce mono antiphrasim. i. illa figura que est contraria positio siue nominatio cesset et stude habere. i. aliquid acquirere verum nomen. i. veram nominationem siue impositionem nominis.

His ne probis iustis et sanctis parcere: parce

Parce probis: iustis sanctus uterque fuit

¶ D mors nunquam vis parcere thobie et filio suo probis viris et iustis. parce eis: quia uterque fuit sanctus probus et iustus. **¶** Construe. mors supple. nunquid. vis. tu. parcere probis. i. bonis hominibus iustis: vel pro et sanctus. parca parce. i. eis ad maiorem affirmationem. uterque scilicet thobias et filius fuit probus: iustus et sanctus qui ducebant vitam bonam secundum deum et legem.

Alter in alterutro dum vitam duxit in vno

Alteruter vocis alteruterque fuit

¶ Pater et filii ducebant vitam vno in altero: quia pater ducebat vitam in filio et filii in patre. et erant vno in paterne ratione et voluntate: et erant vno in voto et opere. **¶** Lō. dum. p. quoniam. quoniam alter. i. vno illoque duxit vitam in alterutro. i. in vno et alio ipsorum: quia ambo ducebant eandem vitam. ipse supple. fuit alteruter. i. vno illoque fuit uterque. i. vnus et alter ipsorum. votis. quia eadem vota et eadem opera faciebant ambo.

Dum discernit eos binarius esse videtur

Mendax dum numero sunt duo: rebus idem

¶ Ego dico dicit auctor quod numerus binarius qui diuidit istos duos scilicet thobiam et filium suum est mendax: quia denotat ipsos esse duos: et tamen sunt idem vita et conditione. **¶** Construe. dum. p. quoniam: quando binarius. i. numerus duorum. discernit. i. diuidit. eos scilicet thobiam et filium videtur esse mendax. i. iugas. dum. p. quoniam: quoniam sunt duo numero sunt idem rebus. i. mobilibus ut dictum est.

Mentitur dum scindit eos binarius: ausus

Dimidium toti connumerare suo

¶ Ego dico quod si numerus binarius sic appellatur dicit quod sunt duo ipse mentitur: quia connumerat partem siue medietatem toti ipsi toti. **¶** Lō. dum. p. quoniam: quoniam binarius. i. numerus. scindit. i. diuidit. eos. i. illos ipse supple. mentitur ausus. i. audax scilicet binarius connumerare dimidium. i. mediam partem toti suo.

Ambo: vno titulos natura recollige dando

Pauper que dederas retrabe diues eris

¶ Modo loquitur auctor nature dicens sic. O natura in veritate tu dedisti istis duobus magnam copiam titulorum et virtutum per excellentiam et remansisti tota pauper: et plus dedisti quam retinuisti et ideo recollige illos titulos et retrabe ad te ea que tu dedisti istis duobus: et tunc eris diues. **¶** Construe. o. natura recollige id est congrega. titulos id est laudes. ambo: vno scilicet thobie et filii sui. tunc dico pauper dando retrabe ea que tu dederas eris diues.

Ambo boni: vno hic: pietas erat ille fidelis

Hic erat: ille fides: hic sacer: ille sacrum

¶ Lō. ambo. scilicet pater et filius erant boni hic. i. vnus ipso. erat pius et ille. i. altererat super. pietas et est ibi maxima predicatio: quia abstracta accidentia non possumus bene predicare: sed de solo deo possumus dicere quod est summe bonus et non solum bonus ipsa bonitas: et ita non possumus proprie dicere de boie: sed auctor dicit de thobia: quia volebat multum laudare ipsum: sed vix sciebat quomodo posset

exprimere | hic fidelis | et ille | .i. alter | erat fides. hic | erat sacer. .i. sanctus | et ille erat sacer. .i. res sancta
De torrente via potauit vterque recepti

In patria nectar spirituale bibunt

¶ Vterque scilicet pater et filius sustinuit aduersitates et tribulationes huius mundi. et ideo de isto mundo sunt recepti in paradiso et fruuntur visione diuina. ¶ Construe | vterque potauit | scilicet bibit | de torrente | .i. de tribulatione et aduersitate | via | .i. in isto mundo qui dicitur via siue iter tribulationis: et propterea ipsi sunt recepti in patria. .i. in paradiso | bibunt nectar spirituale | .i. gratiam et gloria.

Nomine re similes: pars celica par in idipsum

Pascit et occasum non habitura quies.

¶ Ipsi erant similes nomine: quia ambo vocabantur similes: et re. .i. deuotione et sanctitate et pascunt diuina gratia eternaliter: et quiescunt in paradiso in perpetuum. ¶ Construe | pars celica par | dico et quies non habitura | id est quod non habebit occasum | id est defectum sine fine: quia nunquam deficiet pascit in idipsum id est perpetue siue eternaliter: quia iste tres dictiones in idipsum sumuntur loco huius aduerbii eternaliter fin aliquos. licet aliqui dicant quod est vnum aduerbium per se: est vna dictione: pascit inquam ipsos | similes nomine et re | vt dictum est.

Sanctum sancta patrem proles imitatur honesta

Innocuum stabilem sobria iusta piuum

¶ Construe | proles sancta | .i. filius sanctus imitatur. .i. similat patrem sanctum ipsa proles supple | honesta | imitatur supple | innocuum | .i. innocentem: ipsa inquam proles | sobria | imitatur ipsum stabilem et firmum: et ipsa proles | iusta | .i. plena iustitie imitatur ipsum piuum | scilicet patrem.

Horum vita decens sacra conuersatio quippe

Insequitur truncum virgula membra caput

¶ Vita horum scilicet thobie et sus silij fuit pueniens et honesta: et sua habitatio fuit sancta: nec mirum si filius erat honestus et sanctus: et imitaretur patrem: quia parua virga siue frons arboris insequitur truncum ipsius arboris: quod si truncus sit bonus virga erit etiam bona: et membra insequuntur caput pro defendendo ipsum: sic filius patrem. ¶ Construe | vita horum | fuit supple | decens | et | conuersatio horum fuit | sacra | .i. sancta | quippe | .i. certe | virgula insequitur truncum | et | membra | insequuntur caput.

Est domino soboles thobie grata sapore

Radiciis redolent vimina spirat odor

¶ Construe | soboles | .i. progenies | thobie est grata | .i. placens | domino: vimina | .i. parue virgule | redolent | .i. habent odorem | sapore radiciis | et | odor spirat | .i. sentit bonum odorem.

Hanc refouet summus pater vt discursibus eius.

Eulogij hominum patris abundet ope

¶ Construe | summus pater | .i. deus paradisi | refouet | .i. nutrit hac scilicet progeniem thobie: vt ipsa | abundet ope. .i. auxilio | patris | .i. dei omnipotentis | discursibus | .i. transitibus | eius | .i. etatis | eulogij | id est bonis verbis | boim | vnde eulogij dicitur ab eu quod est bonum et logos quod est sermo: quia

si bonus sermo

¶ Explicit hystoria thobie.

Isto ratem quia portus adest: bas fonte beati

Hieronimi presens vsus hausit aquas

¶ Sisto tria significat. vno modo id est quod represento: vt huius quod tuleret dominum vt fisteret eum. .i. presentaret. alio modo id est quod firmo. alio modo id est quod retineo: et sic sumit

B. Et tunc dicit auctor. ego mattheus vidocinensis retineo ingenium meum et pono sine ingenio meo de presertim speculatione. .i. de vita thobie: scilicet meum ingenium seu intellectum meum cepit hystoria optata ex translatione li. beati hieronimi. ¶ Sisto. .i. retineo | ratem | .i. ingenium meum seu intellectum. vnde ratem id est quod nauis: et prope est coniunctio trabum que nata super aquam: quod portus | .i. finis carminis | mihi adest | .i. presens est | presens vsus id est presens ingenium seu intellectus | hausit | .i. accepit | bas aquas | .i. istas hystorias et sententias siue istos versus | fonte | .i. a fonte siue translatione | beati hieronimi | .i. illius sancti doctoris.

Clinite thobie tituli: vos nullus obumbret

Liuz nulla lues: nulla procella premat

¶ Construe. O | tituli | .i. laudes | thobie viuite | .i. durate in perpetuum | nullus liuz | id est nulla inuidia | obumbret | .i. obfuret | vos: nulla lues premat | .i. putredo obumbret vos: et | nulla procella | .i. nulla tempestas siue tribulatio premat vos supple.

137
138
139

Non fauor appetitur aut fame fistula: scribo

Cunctis: scribo dei munere: scribo deo

Magister ridet cū dā questioni nondū facte: qñ tñ posset fieri dicit. **D** dñe magister fecistis vos istū libz ppter fauorem vel ppter leticiā seu cōplacētiā alicui? vel p acquirendō vobis famam: ita vt diceretur q̄ essetis bon? clericus r optim? metrificatoz. **R** sideo r dico q̄ ego feci istum libz: ad bonorē dei: r vt iuuenes addidiscerent bona documenta que sunt in ipso: vitam sanctam t̄ bobie: quibus mediantib? se scirent regere r gloriā dei acquirere. **C**onstrue[fauor: .i. complacētia v? obedientia alicui?] non appetitur .i. non desiderat[aut] pzo vel: vel] fistula .i. est laus vel fama nō appetitur etiā] scribo cunctis .i. est oībus volentib? ipsum audire] scribo munere dei. .i. dono dei q̄ dedit mibi gratiam faciendi ipm: r] scribo deo .i. est propter deum.

Nobis etameter desit galteridos: vti

Pentbametris elegis vindocinensis amat

In ista pte loq̄tur ḡ magm galterū q̄ fecit libz de aletādro qñ inuidendo sibi: q̄ ille magister in li. suo cōuenienter pcedit p versus etametros siue elegiacos: r ponit paucos pētbametros siue breues: ideo dicit auctor. Ego volo vti sicut ipse nec imitari ipm: q̄ esset tediosum nobis: s; malo pcedere p versus pētbametros r ornatos: vel ad min? per vñū pētbametru: siue per vñū breuē r alium longū. **C**ō.] etameter .i. versus set pedū siue longū] galteridos .i. magister galter?] desit .i. desiciet nobis. s. t̄ bobie] vindocinēsis .i. magister devindocino] amat vti elegis .i. versiculis grossis r ornatis] pētbametris .i. qñq; pedū. Et non intellige q̄ vtrūq; sit etameter: imo vñū est etameter r aliud pētbametru: sed auctor dicit pētbametris per hoc q̄ in isto li. sunt tot versus pētbametri sicut etametri: r magister galterus ponit plures etametros q̄ pētbametros vt dictum est

Glos elegi magis elegi: quia legis amicos

Glos metricē metrica censeo lege legi

Mag loq̄tur ḡ siculis suis ac si eēt res aitate p vnā figurā q̄ vocat fantasia: r dī. **D** ḡ siculi pedum qñq; ego elegi vos meli? q̄ alios ḡ sus: q̄ iudico vos esse abiliores ad metrificandū q̄ alios versus **C**ō.] elegi .i. imitimi ḡ siculi r logi ita q̄ dī vn? long? r alter breuis] elegi .i. cepi magis] vos] q̄ alios: q̄ ego supple] censeo .i. iudico vos esse supple] amicos legis metricē] r cēseo vos in q̄] legi .i. est esse lecto] lege .i. est lege] metrica .i. est fm legem metrificature.

Succinctus opus est elegis: elegia claudum

Vendicat ornatus integritate pedem

Cō.] opus .i. res conueniēs r vtilis est vti snia] elegis .i. versiculis] succinctis .i. bene ornatis r bene factis: quia vno longo r alio breui] elegia .i. pulcher modus metrificandi seu matria breuis r vtilis metrificature] vendicat .i. est acquiri siue erigit] pedem claudum .i. est breuem cum longo] integritate .i. est complemento r gratia] ornatus .i. est pulchri dictaminis.

Non placet aut placeat elegis yperbator: immo

Succincte breuitas emucleata iuuat

Adbuc loquit̄ auctor inuidiose contra magm galterū. r dī sic. In veritate ista figura q̄ vocat yperbator q̄ nō est aliud q̄ suspensiuā p̄structio r p̄fusio dictionū in locutiōe positay q̄ turbat intellectu legentis non placet mibi nec placebit sicut mago galtero in li. suo quē fecit de alexan. imo ordinatio duoz versū bene ordinata placet mibi: ita q̄ vnus sit longus r alter breuis: tunc nō est confusio in snia: nec turbat intellectu. **C**ōstrue] yperbator .i. illa figura] nō placet mibi] aut] per: r nō r nō] placet] s; yperbator] elegis .i. versiculis meis] imo] p̄ sed: sed] breuitas] snie] e nucleata] i. declarata] succincte .i. ordinata] iuuat .i. delectat auditores r legentes supple.

Pentbametri minor etametro velut armiger ymbzram

Explicat et claudit anterioris iter

Versus pentbameter. .i. qñq; pedū ē sicut armiger q̄ est minor dño: debes em̄ scire qd̄ qñ aliqd̄ magis dñs sicut miles equitat ē famul? trotari? q̄ sequit̄ ipm: r postea venit aliqd̄ r obuiat illi r nō est ausus petere militi qd̄ sit: sed petit trotario qd̄ ē: r tūc trotari? explicat r magnifestat illi nomen militis: ita ad ppositū versus pentbameter est minor versu etametro sicut trotari? est minor militi: r claudit iter anterioris. .i. sniam versus p̄cedentis. **C**onstrue] pentbameter minor etametro explicat .i. manifestat. s. pentbameter] ymbzra .i. obscuritate snie primi versus] velut] p̄ sicut: sicut] armiger] nomē sui dñi] claudit iter anterioris .i. sniam versus p̄cedentium.

Exameter p̄eit vt dominus: vestigia claudus

in isto libro supple: ipsa supple | stillat | id est fluit et cadit | fonte | id est a fonte | bonitatis: q̄ | pro et
 | deus dat bona que homo ministrat | id est dat alijs.

Plasmat dat obsequium deus incrementa propinat

Orata ministerim lingua carissima deus

¶ Construe plasma | id est formatus scilicet homo | dat obsequium. deus propinat carissima | id est gratiam siue ministrat.

Fructificat deus in famulo: diuina supellet

Est homo: ponit homo semina grana deus

¶ Construe | deus letificat | id est fluit et manifestat suam gratiam | in famulo | id est famulos suos homo est supellet diuina id est tanq̄ vox loquendo diuina seu spiritualia | homo | iniquas | ponit semina | quia deus ponit grana.

Dispensat figulus artem per vascula fractis

Etitur ad stabiles integritatis opus

¶ Construe | figulus | .i. deus qui fecit nos | dispensat | .i. ordinat et manifestat | artem | id est suam gratiam suam gloriam: et sua miracula | per vascula | .i. per praua vasa scilicet per homines qui sunt tanq̄ vasa et ipse | vititur fractis | id est hominibus prauis | ad opus integritatis stabilis | id est firme sicut vere sententie dei et integre: quia ita habent veram sententiam sicut alij boni.

Etnde prophete cayphas habz: vnde pylatus

Terba malis fruitur ad bona patris amor

¶ Dic auctor ostendit quod deus vititur prauis hominibus ad dicendum bona que postea cōplent vbi delictet in duobus hominibus antiqui testamenti scz in cayphas et pylato: quia cayphas fuit quidam homo qui fuit episcopus iherusalem in quibusdā annis: sed nō in omnibus: quia in quolibet anno ipse assensabat: et erat valde prauus. deus voluit q̄ pphetizaret dum dixit iudeis. Nonne ego bene dixi vobis q̄ crepedit. vt vnus hō moriatur p populo: et nō tota gens pereat: sed ipse hoc dixit mala intētio ne. Similiter de pylato qui fuit etiam in iherusalem p̄ses siue pcurator romanorū siue imperatoris: qui erat valde proteruus. et prauus. pphetizauit verum de xpo quando dixit. Tu es rex iudeorum. Et hoc totū fuit mediante diuina voluntate: que vititur prauis hominibus ad bona dicendum. ¶ Et dicitur. vnde .i. de qua parte cayphas bz verba prophete. vnde pylatus etiā bz verba p̄phete supple amor p̄ris. .i. destruitur malis. .i. prauis hominibus ad bona. .i. ad manifestandum sententiam suā.

Que tibi dat turonis metra vindocinensis alumnus

Perlege parisius: aurelianus babe

¶ Iste magister studuerat parisius: et aurelianus. id volebat q̄ liber suus in predictis ciuitatibus lege refert: p̄pterea inuocat ipsas: vt ipm librum recipiatur p legendo: q̄ ille due ciuitates sunt nobiliores regni francie: in ipsis sunt multi boni doctores et clerici p̄ q̄ vbi sunt vniuersitates. ideo auctor me inuocat ipsas: q̄ bene scit q̄ si iste due ciuitates recipiatur: nulla amplius dicitur. vnde isti duo versus possunt p̄strui tribus modis s̄m q̄ in ipsis pōt esse alumnus alūm alūma vno modo sic. ¶ Con. o | p̄sius p̄tinēs p contento p metronomiā | p̄lege | .i. perfecte lege metra q̄ vindocinēsis. .i. magister mathei de vindocino alūmus. .i. nutritus | turoni | .i. in illa ciuitate | dat tibi et hoc aurelianus babe | etiā hēto ista metra supple. Alio modo sic. ¶ Parisius perlege metra vindocinēsis. .i. magistri mathei alūm turonis. id est illius ciuitatis: et est ablatiu casus: quia est indeclinabile quia dicitur pe. be. q̄ in talibus noibus ciuitatū sumit ablatiuus pluralis indeclinabilis: vt andegauis et pictauis q̄ dat tibi et aurelianus babe. .i. habeto. Alio modo sic. ¶ Parisius perlege metra alumna. .i. composita et facta turonis q̄ vindocinēsis. .i. magister matheus de vindocino dat tibi et aurelianus babe. .i. habeto.

Vos mihi nutrices: vrbis martinopolis alma

Water: vbi patruū sed patris ossa iacent

¶ Dic auctor loquit ad istas duas ciuitates predictas: et cum hoc ad vnā aliā que vocatur martinopolis in qua ipse fuit nutritus: et in qua fuit auunculus suus et etiā p̄f suus et mat̄ sunt sepulti dicens. ¶ Parisius et aurelianus | vos | estis supple | nutrices mihi | q̄ nutritiūstis me lacte sciētie ¶ martinopolis .i. o tu sancte martine turonis | vrbis | .i. ciuitas alma. .i. sancta est | mater mihi: vbi | .i. in qua scilz martinopolis | ossa patruū | .i. auunculi mei: sed. .i. hic patris mei iacent. .i. sunt sepulta. ¶ Constructio p̄z

Uernat vbi p̄sul mihi compatriota decanus

Archiclaus: vbi vindocinense decus

¶ Dic laudat illā ciuitatē. s. matrinopolis dicens q̄ ibi erant tres hoīes cōpatriote. i. de eadem patria: scz presul: decanus qui erat thesaurarius qui portabat clauēs ecclesie ⁊ seruabat thesaurū ip̄i ⁊ magister matheus de vindocino per quos tota ciuitas relucebat. ¶ **¶** vbi. i. matrinopolis presul. i. episcopus cōpatriota. i. de vna patria mihi vernat. i. resplendet: ⁊ vbi decanus archidiaconus. i. clauiger siue thesaurarius compatriota etiam mihi vernat. i. resplendet: ⁊ vbi. id est in qua ciuitate decus vindocinense vernat. id est resplendet.

¶ Dic requies vbi thebee legionis alumni

¶ Jura monarchie pontificalis habent

¶ Dic auctor dicit q̄ in ciuitate matrinopoli erant quidam canonici qui erant valde nobiles: ⁊ habebant dominum supra ciuitatem ac si essent episcopi. ¶ **¶** Construe requies est hic. i. in isto loco vbi. i. in quo alumni id est canonici nutriti religionis thebee. i. nobilis: vel sic vocati habent iura monarchie id est vnius solius potestatis pontificalis id est episcopalis siue episcopi.

¶ Dic requies vbi mauricio sub principe vernat

¶ Martinopoleos intitulus aper

¶ Dic dicit q̄ in illa ciuitate erat quidam princeps nobilissimus qui appellabatur. Mauricius qui multum exaltauit dominum ciuitatis. ¶ **¶** Construe requies est hic vbi aper martinopoleos. i. altitudo sancti martini turonis intitulus. i. multum nobilitatibus vernat sub mauricio principe.

¶ Dic requies vbi sedis bonor cathedrales ⁊ ordo

¶ Jure suburbanos antioze preit

¶ Dic auctor recitat q̄ in suburbio erat vna canonica siue vnus canonicatus: ⁊ canonici illius erant subiecti illis de villa: quia non erant ita nobiles nec tam digni. ⁊ etiam canonicatus ville erat antiquior: q̄ ille qui erat extra villam: ⁊ in ipso erat sedes cathedrales siue episcopalis ⁊ ibi tenebatur curia ecclesie ⁊ non in canonicatu suburbano. ¶ **¶** Construe requies est hic. i. in illa ciuitate vbi. i. in qua bonor ⁊ ordo sedis cathedrales preit. i. precedit suburbanos. i. canonicos de suburbio siue de extra villam iure antioze id est precedente: quia erant digniores ⁊ alij subijcebantur eis.

¶ Dic requies vbi castrensis iactantia cleri

¶ Que par esse nequit ⁊ minor esse negat

¶ Dic dicit auctor q̄ in ciuitate matrinopoli erant multi boni clerici ⁊ ita sciētifici sicut erant in ciuitate castrensi vsq̄ quōdā erant magna vniuersitas: s; mō nō est ita ingens. ppter guerrā ¶ **¶** Construe requies est hic vbi iactantia. i. pompa siue arrogātia cleri castrensis de cbarres gallice que est nobilis ciuitas vel fuit antiquitas nequit esse compar. i. similis ⁊ negat esse minor.

¶ Riuius aridulus de vena paupere pingues

¶ Serpit ad ozreolos pauperioze lacu

¶ Dic auctor cōparat suū libru vni puo riuo sicco dicēs. liber me? quē ego feci est tan q̄ riuus? sic? sine valoze ⁊ sine fructu: qz fuit cōposit? de modico ⁊ rudi ingenio: ideo vadit vix ad magnos magistros parisijs ⁊ aurelianis. ⁊ nō audiebat ip̄m mōstrare alijs: quia nō faciebant cōputū: nec dignabatur ipsum legere pro hoc q̄ erat nimis facilis ⁊ de parua materia. Nota q̄ nos habem? repo pis. et serpo pis. ⁊ differūt: qz repo pis. significat ire ventrē ppe terrā: ⁊ p̄tinet ad aīalia habentia paruos pedes: vt sunt mures: lacerte: bufones: ⁊ sic de singulis: iō dicunt aīalia reptilia: sed serpo pis. i. incedere vētre p terrā p̄tinet ad aīalia hūmilia pedes: vt sunt serpētes. ⁊ dicunt aīalia serpētia: qz vadunt cū quōsdā modis q̄s hūmilia voluendo ser: est ire cū maxima pena. ¶ **¶** Con. riuulus. i. puus riuus siue iste paruus liber aridul? i. sic? sine fructu de vena. i. de intellectu paupere. i. rudi ⁊ sine snia serpit. i. vadit vētrē p terrā trabēdo ad ozreolos. i. mgros parisijs ⁊ aurelianis pingues ppter sciam: qz sunt valde scientifici lacu id est veditu pauperioze. i. debili modo: corrente: quia vix monstrō eis ip̄s

¶ Verborum placeat macies infantia metri

¶ Floris egena carens scemate nuda tropis

¶ Facilitas verborum dicit auctor placet mihi: ⁊ ignorantia mentis indigens ornatus placet mihi eodē mō: qz nō curo in libro meo vt figuris scematis ⁊ tropi ⁊ alijs figuris gramatice. ¶ **¶** Con. macies. i. planities siue leuitas verborum ⁊ leuis modus procedēdū in meo libro placet mihi supple infantia id est fragilitas metri egena. i. indigens floribus. i. ornatus carens scemate. i. ornamento ⁊ modo loquendū ornate ⁊ nuda. i. spoliata tropis id est illis figuris placet mihi: quasi dicat auctor ego be

ne fecissem difficiliori modo: & vltus fuiffes diuerfis figuris fi voluiffem: ego feci leuiori modo & potui ad finem vt oēs facilius & leu⁹ legerent & adiscerent.

Vera loquens non pingo metrum: ne picta supellet

Carminis incurrat ambitionis onus.

¶ Ego dicit auctor: nō pinguo metra mea sicut alij poete q̄ ponunt multas fabulas & multa mendacia in libris suis. id̄ sunt sicut p̄tura: sed ego loquor vera & res factas & vltas de vita thobie: & nō lūi vti figuris grāmaticē q̄ sunt pulchre sicut pictura in libro meo: ne alij magistri irrideret̄ mibi: & diceret̄ q̄ liber me⁹ nihil valeret & nō legeret̄. q̄ne ego ē̄ forte haberē vanā gloriā in me. ¶ **¶** Ego [loquens vera] .i. res veras [nō pingo metrum] .i. versum meū [ne] p̄ vt & nō: vt [supellet] .i. superfluous siue pulchritudo [carminis] .i. libri mei [picta] .i. ornata [nō incurrat] .i. non acq̄rat [onus ambitionis] .i. cupiditatē & inuidie.

Vernans methaphoris epythetis fabula nugis

Libra venatur credulitatis opem

¶ Auctor: noster reddit cām quare versus suos noluit pingere: q̄ in metris ornatis similitudinib⁹ methaphoricis & alijs figuris plenis fabulis & mendacijs acquirat̄ auxiliū credulitatē: q̄ quādo audito res vident siue audiūt tales similitudines & fabulas ipsi difficulter credunt: q̄ videtur eis mirū q̄ talia possint esse vera: ideo tales libri tractātes per similitudines & figuras negligunt: sed ego volēs q̄ liber meus legatur feci ipm̄ de vera materia vt re gesta & leui mō vt oēs tam lectores q̄ audito res caperet̄ cōplacentiā fructum & vtilitatē. ¶ **¶** **¶** Vernans [i. resplendēs] [methaphoriz] .i. similitudinibus: & [epithetis] .i. illis figuris suis p̄prietatibus [libra] .i. plena [nugis] .i. mendacijs [venatur] .i. inquirīt [opem crudelitatis] .i. fidelē.

Cera negant pingi: quia vera relatio vocum

Nescit adulari flozidioze sono

¶ Dicit auctor: q̄ non ops depingere illa q̄ sunt vera: q̄ p̄ eorū veritatē patēt & vident. ¶ **¶** **¶** Vera [i. res vere] [negat̄] [depingi] .i. eē̄ p̄cte: q̄ [vera relatio vocū] .i. dictionū ad suas figuras [nescit adulari] .i. mulceri siue nō vult depingi [sono flozidioze] .i. pictura apparenti: & non exēti.

Littera non fallat: perimit̄ p̄uersa legentem

Littera viuificat̄ spiritualis odoz

¶ D̄ lector: dicit auctor: tu debes exercere siue distinguere l̄ram: ne l̄ra p̄uersa .i. obscura beat̄ p̄turba re intellectū tuū: quia distinctio littere dat bonū sensum: in tra illud. Littera occidit: sp̄s aut̄ viuificat. ¶ **¶** **¶** Littera non fallat] .i. non decipiat te sup̄ple nec aliquid: quia [littera p̄uersa] .i. praua [perimit̄] .i. occidit [legentē: odoz] .i. spiritualis viuificat] .i. facit viuere.

Ad quoscūq; potest riuales contuge sensu

Postposito meretrici: littera flectit̄ iter

¶ Dic auctor: cōparat̄ l̄ram vni meretrici: q̄ sicut meretrix supponit se quibuscūq; hoīb⁹: & quādo est vrozata transit de suo viro bono ipm̄ dimittendo ad leccatorē siue ardelionē: q̄ supponere q̄buscūq; vult: ita est de exponētibus l̄ram: q̄ vnus trahit̄ ipam̄ ad vnū sensum & s̄m̄ intellectū suū: & alij ad aliū s̄m̄ respectū suū sicut placet̄: & alij dimittūt bonū sensum & trahunt̄ ipam̄ ad malū & faciūt de ipsa put̄ volunt sicut faciunt̄ ribaldi de meretrice. ¶ **¶** **¶** L̄ra meretrici] .i. cōis] [flectit̄] .i. dirigit [iter suū ad quoscūq; riuales] .i. quous malos expositos siue intelligentes ipsa sup̄. [potest] .i. vult: & hoc [sensu] .i. significato [cōiuge] .i. conuenienti [postposito] .i. dimisso.

¶ Cum vetito sensu vox peccat̄ adultera casus

¶ Conuertit̄ dubios amphibolia biceps

¶ D̄ modo auctor declarat̄ illud qd̄ dixerat̄ q̄ vox siue littera adultera siue meretrix vertit̄ se ad quoscūq; riuales. Et quare p̄turbat legentē: q̄ adultera .i. meretrix cū significato sibi p̄hibito siue vetito: aut vitium [id̄ ē̄] amphibolia: quia talis dictio habet duo significata sub vna voce importare et aliquoties stat̄ pro vno: & aliquoties p̄ reliquo: ideo p̄turbat legentē & audientē: quia illa amphibolia nocet in grāmatica. ¶ **¶** **¶** L̄ra vox adultera .i. meretrix quia vertit̄ se ad duo significata peccat̄: quia facit viciū cōsensu .i. intellectu vetito .i. prohibito amphibolia .i. illa figura siue fallacia biceps .i. habens duo capita siue duos sensus & respectus conuertit̄ .i. grat̄ casus .i. aduentus dubios siue sententias dubias: q̄ de opposito potest fieri oppositum vel econuerso vt verū est panē comedere canē vel non: q̄ amphibolia vocatur biceps: q̄ habet duo significata: ideo vocat̄ biceps de his & caput.

Ambibolia nocet: nocet equiuocatio: plura

Unicus equiuocat significata sonus

¶ Dicit auctor: q̄ sicut ambibolia nocet: ita similiter nocet equiuocatio: quia equiuocatio est diuersarum significationū sub vna voce comprehensio: vt canis: quia significat tria scz animal latrabile: piscem marinum: ⁊ rydus celeste: ista vox canis importat equiuoce ista tria significata: ⁊ ideo equiuocatio nocet sicut ambibolia: quia vna dictio diuersa bz importare: ideo aliquoties stat pro vno ⁊ a aliquoties pro alio: id causat deceptionē. ¶ Lon. [ambibolia] .i. illa fallacia [nocet: equiuocatio] .i. illa alia fallacia [nocet] etiam [vnicus sonus] .i. vnus solus terminus siue vna sola vox [equiuocat] .i. importat equiuoce [plura significata] .i. diuersas significationes.

Summus aristoteles vt protestatur elenchí

Sex fantasias voce latere docet.

¶ Auctor dicit q̄ sex sunt fallacie in dictione siue in voce que habet significatū apparens ⁊ non existens vt dicit Ari. in libro elenchoz seu fallaciarū: ⁊ etiā sunt septem extra dictionē: sed de illis non loquit actor: sic sunt. xij. in toto: vt habet videri in suo loco q̄i dicit q̄ noluit ipas ponere in versibus suis nec ipsi vti: vt nō deciperet gentes vel audientes suū libz. ¶ Construe [sum] aristoteles docet sex fantasias .i. fallacias siue apparentias ⁊ imaginatiōes [latere] .i. abscondere se [voce] .i. in voce seu dictione [vt] pro sicut: sicut [elenchus] .i. ille liber qui appellatur liber fallaciarum aristotelis siue elenchí [protestatur] .i. testificantur.

Non quid dicatur sed cur perpendite: quippe

Quodlibet intitulat mens operantis opus.

¶ Certe dicit auctor vos non debetis inquirere quis hoc bonū vel malū fecit: sed quare est factū: quia voluntas actoris laudat suū opus: ergo nō est videndū quid dicit: sed quare ego dixi. ego nō dixi pro laudando me: quia nō oportet q̄ ego laudē me: quia opus laudat operariū vt dicit cōiter. ¶ Construe [nō perpendite] .i. non cogitate [quid] .i. que res [dicatur] .i. dicta [sed cur] .i. quare est dicta [quippe] .i. certe [mens operantis] .i. operarij [intitulat] .i. nobilitat [quodlibet opus]. Et nota q̄ nō perpendite debet sic solui. i. nō perpendatis per hoc q̄ istud aduerbiū nō nunq̄ addit imperatiuo nisi in comparatione. vt babetur videri in grecissimo capitulo d' aduerbys.

¶ Laus auctoris ad deum.

Imperium tibi sit rex christe potentia virtus

Gloria maiestas laus dyadema decus

¶ Auctor istius operis videns se ad finem sui libri peruenisse reddit gratias altissimo creatori. d. ¶ D tpe rex audivel geipe [imperium] .i. dñatio. sit tibi [potētia] sit tibi [virtus] sit tibi [gl'ia.] sit tibi [maiestas] laus sit tibi [dyadema] .i. corona sit tibi ⁊ [decus] .i. bonor: sit tibi. ¶ Constructio pz.

Ens alius sed non aliud q̄ sit pater: immo

Cum patre non idem vnus idemq̄ patri

¶ Dic loquit de trinitate in istis duobz h'ibz ⁊ dicit q̄ sunt duo relatiua. vnū diuersitatis qd̄ est aliud qd̄ in masculino genere d' diuersitatē pperatiua siue materialē: s; in neu. ge. d' diuersitatē eēntiales. Et aliud idēptitatis quod est idem quod in masculino genere dicit idēptitatem ppropriatiuam siue pperitatis ⁊ persone. ⁊ in neutro genere dicit idēptitatem essentialē siue essentialē. ⁊ hoc loquēdo de idēptitate vel diuinitate patris ⁊ filij i diuinis: qz non in alijs. Et dicit: dñe ihū xpe tu es idem cum patre in essentia vel in diuinitate: sed non est idem in personis: ⁊ es alius ab ipso sed non aliud q̄ ipse sit. Alia differentia est q̄ ista duo relatiua in masculino genere produciunt: sed in neutro corripunt: vt pater in metro: sic pater duplex differentia inter ipsa. ¶ Constr. o chiste rex [ens] .i. exis [alius] .i. aliter: qz alia persona [sed nō aliud] .i. alias res [q̄ sit pater: immo] p'posed: sed [vnus idem] .i. vna ⁊ eadem [patri] qz pater ⁊ filij habent vnā ⁊ eandē essentia: s; diuersas personas:

Et pater et natus et spiritus est deus vnus

Et plures: tres sunt non tria: tres ⁊ idem.

¶ Dic auctor dicit q̄ pater filius ⁊ spūs sanctus sunt tres in personis ⁊ vnū in essentia. ¶ Construe [⁊ pater ⁊ natus] .i. filius [⁊ spūs est vnus deus] solus non [plures] quia non sunt tres dij: ipsi sunt [tres] in personis [non tria] .i. tres: qz vna ⁊ eadem essentia. ¶ Constructio patet.

Est personarum distinctio terna: sed vna

Est vsia: deus vnicus: vna noys

¶ Dic auctor ponit distinctionem in personis: et idempritate in essentia vel substantia. **¶** Construe
[distinctio] .i. diuisio personarum est terna .i. triplex: sed [vsa] .i. substantia siue essentia est vna
deus [est] [unicus] .i. vnus: et [noys] .i. mens est vna.

Natus ex ancilla deus: vt baptismatis almo

Fonte renascatur et renouetur homo

¶ Dñs de noster voluit nasci ex maria virgine: vt bō renasceret. .i. iterū nasceret renouaret et purga
ret pctō originali qd strabit pentib⁹ p baptismū qd instituit et ordinauit. Et pmo ipse fuit baptizat⁹
qz bō alr nō pōt purgari siue mundari et lege nra ppter circūsiōne quā iudei habebāt ante baptis
mū. **¶** Con. O deus [tu es supple] nat⁹ ex ancilla .i. virgine maria [vt bō renascat⁹ et renouet⁹] .i. fiat
nouus et innocens a peccato originali [almo fonte baptismatis] .i. aqua baptismi.

Nasceris ex ramo radix: sol sydere totum

Particula: figulus vase: colomis agro

¶ Deus est radix et fundamentum omnium bonorum. Tunc dicit auctor sic. O deus tu existens [ra
dix nasceris] .i. es nat⁹ [ex ramo] qz ex virgine maria. Et tu [sol] nasceris [sydere] .i. stella nascens
[pticula] .i. pna parte: qz virgo est ps respectu tu: et tu es [totum] [tu es] [figulus] qd formas et facis
oia: nasceris [vase] qz ex virgine maria que est tanq̄ vas qz tu formasti ipam: et tu [colom] .i. agrico
la nasceris [agro] .i. et agro siue campo: tu es tanq̄ colon⁹: qz colis et facis fructificare omnia: et vir
go maria idem est qd ager siue camp⁹ cultus a te. **¶** Constructio ptz.

¶ Condescendit aper conualli purpura sacco

Rex famule: cineri lampas: oliua rubo

¶ Construe [aper] .i. fortitudo: quia dominus noster cum descendit [conualli] .i. in valle sez in virgī
ne maria [purpura] .i. nobilis vestis: quia domin⁹ noster cōdescendit [sacco] .i. in virgīne maria que
erat tanq̄ saccus respectu xp̄i qui erat rex celi [rex condescendit supple] [famule] .i. virgīni marie q̄
nō erat nisi vna ancilla respectu xp̄i [lampas] .i. claritas condescendit [cineri] et [oliua] .i. illa arbor
preciosa et bona condescendit [rubo] .i. illi alteri arbori que non est tam bona. Nota qz conuallis de
clinatur nonnatio hoc conuallis. genitio huius conuallis. et est idez quod conuallio: ita qz illa p
positio inseparabilis non cōmutat suū significatum. **¶** Constructio patet.

Ne dispergat oues lupus hostis cardine clauso

Intrat et erit ouis pastor et agnus oue

¶ Con. [pastor ouis] .i. virgīnis marie [intrat] [ouer] et [agn⁹] erit oue [et hoc] [cardie clauso] .i. vnginta
te nō corrupta: vel sic [pastor ouis et agn⁹] intrat et erit oue et cardie clauso: ne [p vt et nō vt] [lupus] .i.
dyabolus [hostis] .i. inimicus [nō dispergat] .i. diuidat siue destruat [oues] .i. christianos.

Prodit messe sator: genitrix fit filia patris

Et geniti lactat filia virgo patrem

¶ Con. [sator] .i. de⁹ q̄ erat seinator virgīnis marie: qz formauit eā [p fit] .i. erit [messe] .i. ab ipa vir
gīne maria q̄ est sicut messis respectu dei [filia] .i. virgo maria q̄ erat filia dei: quia oēs sumus filij et
filie dei per creationē: quia creauit nos [fit genitrix] .i. mater [patris] .i. iesu xp̄i qui erat pater su⁹
vt dictū est [et geniti] .i. filij: qz erat mater sua s̄m naturam humanā: nam quia pepererat ipm [filia
virgo lactat patrem] .i. iohesum christū: quia dedit sibi lac suū.

Felix coniugium dum se sacra verba maritant

Auricule verbum fit caro patre carens.

¶ Dic auctor manifestat vñū coniugū qd fuit qñ deus incarnat⁹ fuit in ventre vnginis marie. d. q̄ ill
lud coniugū fuit felicissimū qñ angel⁹ gabriel a deo missus deportauit saluationē vnginis marie. d.
Aue grā plena dñs tecū: tūc virgo maria fuit multū turbata. Et qñ angel⁹ vidit b̄ confortauit ip
sam dicens. Ne timeas maria etc. Et tandē post verba q̄ locuti fuerunt p magnū spaciū tps simul: tūc
maria respōdit et dicit. Ecce ancilla etc. In istis octo verbis in instanti filius dei fuit incarnat⁹ in san
ctissimo ventre virginis marie et ex suo ppzio sanguine precioso et gloria et virtute dei patris sine a
liqua corruptione. **¶** Con. [coniugū] .i. matrimonū fuit sup. [felix] .i. benedictū [dus] p quādo: qñ
sacra verba maritant .i. iungunt se auricule .i. parne auri: qz virgīni marie: et ibi corumpitur dif
ferentia grecisim in illa parte. Dic aures hominū: auricule sunt asinoꝝ [verbum] .i. filius dei [fit ca
ro] .i. homo [carens patre] **¶** Ubi est sciendū qz triplex est generatio. quedā est diuina. a qua est huma
na siue temporalis. alia est gratuita. s̄m generationem diuinā deus habuit patrem et nō matrem s̄m

gnatione humanā siue tpale habuit matrē ⁊ nō patrē nisi putatiū: qz iosepb putabat esse pf suus carnalis: sz scdm generationē gratuitā habuit patrē ⁊ matrē: ⁊ frēs ⁊ sorozes ⁊ cognatos: quia ipsemet dicit in euangelio. Quicūqz fecerit voluntatem patris mei qui in celis est: dicitur est pater meus ⁊ mater mea frater meus ⁊ soroz ꝛc.

Angelus obstetric: pater infans: sermo maritus

Auris sponsa: parens nata: creatur homo

¶ Dic auctor declarat illud cōiugium siue illam conceptionem dicens qd in illa pceptione obstetric i. illa vetula que leuat puerū siue infantem de terra siue de partu quando nascitur fuit āgelus. ¶ Et dicitur angelus fuit obstetric. i. minister siue commater que leuat puerū in partu. pater. i. dominus fuit infans. i. puer. sermo que detulit angelus supple fuit maritus auris. virginis marie fuit sponsa quando recipit sermonē ab angelo. nata. i. filia sz virgo maria fuit parens. i. mater ⁊ creatur homo. sz deus qui fuit homo verus.

Intus ⁊ exterius totus: quia virgine totus

Totus apud patrem: totus vbiqz deus

¶ Con. deus fuit sup. totus intus. i. infra ventrē virginis marie: ⁊ fuit totus exteri⁹. i. extra vētrē dicte virginis: qd est intelligendū fm essentiā: qz aliter istud eēt hereticū ⁊ auctor nō posset saluari: qz vere fuit tot⁹ infra virgine ⁊ tot⁹ extra ipam essentiā: sz nō fm psonā: cū essentia tot⁹ fuit in virgine maria: ⁊ fuit totus apud patres: ⁊ fuit totus sz deus vbiqz. ¶ Constructio pater.

Felix partus vbi capit vrb capacio: almo

Virgo deum soli preuia sola deo.

¶ Con. part⁹ fuit felix. i. benedict⁹ in quo sup. alma. i. sancta capatio. i. capiens plus siue compendēs orbe. i. qd seculū capit deū: qz ipsa cōcepit in ventre suo que tñ oēs celī nec tot⁹ mundus non poterāt capere nec collocare. ideo de ipsa canit sancta mater ecclesia. Quia que celi capere non poterant tuo gremio contulisti. illa dico preuia. i. vadēs ante sola solī deo: qz anteqm mundus esset ipsa erat ordinata ad effendum mater dei ipsa sola ⁊ non alia.

Felix partus vbi parit aula pudoris aperta

Quamqz clausa velut sole micante vitrum.

¶ Iste part⁹ fuit felicissim⁹ qm virgo maria pepit filiū. i. deū incorrupta. i. nō corrupta que admodū nos videm⁹ solē transire per mediū vitri: tñ nō corrupit siue frāgit ipm vitraz: sz pmanet ita integerū qm recessit sicut erat anteqm trāfret p ipm. ¶ Et dicitur patus fuit sup. felix vbi aula pudoris. i. castitatis. i. vētrē virginis. parit clausa. i. incorrupta. qd apta. i. sicut apta velut p sicut: sicut vitz parit sup. radios ⁊ h sole micante. i. transeunte ipm sz vitru aliq ponunt vbi p post ⁊ bene.

Excludit fragilis nature crimina penam

Non culpam retinens virgine sumpta caro

¶ Deus voluit accipere carnē humanā in virgine maria ⁊ redimeret nos a peccatis nostris: vsi ipse cepit penā que inest homini ex parte nature humane: quia vere sit iuit. vere samuit. vere fuit fessus ⁊ sic de alijs passionib⁹ que adueniunt boi ex parte nature humane. sed non cepit penā culpe que iest homini ex parte peccati: qz nunq peccauit. ideo nunq fuit infirmus nec scabiosus nec guttosus ⁊ sic de alijs passionib⁹ q adueniūt homini ex pte peccati. id de ipso dicit ysaias. Dicitur est q peccatū nō fecit: nec inuent⁹ est dolus in ore ipsius: butyrū ⁊ mel comedit ꝛc. ¶ Con. caro sumpta. i. capta. virginis. i. libūs xps nat⁹ de maria virgine excludit. i. expulit ⁊ piccit eē se. crimina. i. peccata nature fragilis. i. debilis: quia non retinens culpam. i. peccatū sed penā. i. passionēs.

Cur penam retinens puniri venerat: vnde

Probra pati voluit sputa flagella crucem

¶ Con. cur. i. quare ipse retinens. i. deus. penā venerat puniri. i. venit puniri. vnde. i. de qua p: reuoluit ise pati. i. sustinere. pbria. i. opprobria. sputa flagella. i. verbera ⁊ crucē. i. passionem: qz dicat qd p salute siue redemptione nostra.

¶ Claus auctoris ad deum.

Et pie rex fortis rex optime: te benedicant

Cuncta creatorem testificata suum

¶ Auctor: iste in fine sui libri reddidit grates seu gratias xpo siue altissimo creatori dicens sic. O respice rex fortis: rex optime: cuncta. i. oia benedicant te illa dico testificata. i. confessā sunt creatorem. i. factorem suum: quia tu fecisti siue creasti omnia. ¶ Constructio pater.

Sit tibi laus quia uiuo: loquor quia paucula scribo

Metra tuum teneor: concelebrare decus.

¶ Dicit auctor. **O** domine laus sit tibi et honor: quia uiuo et loquor et scribo pauca metra te mediante pro quo teneor te adorare et laudare tuum decus. **¶** Construe. **O** rex pie supple [laus sit tibi: quia ego uiuo: et quia ego supple loquor: teneor. i. sum obligatus] concelebrare [id est laudare tuum decus id est bono: em tuum: quia ego scribo paucula metra. i. parua metra et graciola

Quod portum teneo tibi grates offero: quis

Laus humana deum magnificare nequit

¶ O die ego facio siue do tibi grates: quia placuit tibi ad finem libri mei me ducere: quis laus humana non possit te laudare plene et perfecte. **¶** Con. [offer]o. i. reddo grates. i. gratias tibi quod. i. quod teneo portum. i. finem meum quis laus humana. i. hominis: nequit. i. nequeat magnificare. i. laudare siue honorare. deum

Et laus in illa canit: quia significatio uocum

Deficit auctorem significare suum

¶ Certe dicit deus nulla laus potest te laudare complete: quia tu es in laudabilis: ita quod nulla creatura que sit in mundo potest te laudare perfecte: quia uoces significantiue deficiunt ad laudandum te. **¶** Construe [nulla laus canit] .i. laudat te: quia significatio uocum deficit significare. i. honorare suum auctorem.

De uirtute tua uocum penuria cogit

Nos quasi uagitu deficiente loqui

¶ Construe. In ueritate dicit auctor supple [penuria] .i. penuriae siue defectus uocum. i. dictionum cogit. i. uertit nos loqui de tua uirtute. i. de tua potestate [quasi uagitu] .i. sicut clamore deficiente. i. non sufficienter: quia omnes qui sunt in mundo et si essent adhibere plures: non essent sufficientes laudare deum propter suam magnam uirtutem. ideo dicit sanctus thomas in suo compendio theologie: de per aliquas partium orationis non potest nominari: et sic si non possit nominari per aliquam partium orationis omnes dictiones non sufficient laudare ipsum: cum omnes sint alicuius partis orationis. Primo non

potest laudari per nomina: quia ipsa significant substantiam cum qualitate et sic sunt composita deus est simplicissimus. Nec per uerba: quia ipsa significant flutum: modo deus non est uerbius immo festans cum sit substantia: et sic discurrendo per similitudines etc.

¶ Iterum laus actoris ad deum pro libro suo completo.

Unus et unus ades scribenti trinus in uno

Unicus in trino sit benedictus amen

¶ Construe. **O** domine deus tuus trinus [id est triplex in personis et unus in essentia: ego rogo te supple] ades [id est sis] presens mihi hoc opus siue hoc carmen et hunc librum uite thobie compilanti. tu trinus [id est triplex in personis in uno] id est es in una essentia unicus. [id est solus siue una essentia in trino.] id est in tribus personis sit benedictus amen. [id est ita fiat.]

In fontes elegi dormire: quiescite uobis

Compatior fessis imparitate pedum

¶ Nota quod nos habemus hic elegus elegi cuius penultima est correpta: et est idem quod uersiculus et habemus eligo eligis cuius penultima est producta: et est idem quod uersiculus gallice et ideo in istis duobus uersibus elegi capitur pro uersiculis. Et utitur actor ibi quadam figura prosaica qui habet fieri quando res animata loquitur ad rem inanimatam: uel res rationalis ad irracionales: quia ipsa res animata et rationalis loquitur ad suos uersus qui sunt inanimati. id est irracionales. Et dicit quod multum compatitur eis. nam inquit sic loquedo ad ipsos. **O** mei uersiculi bene compositi et gratiosi: ego multum compatior uobis et habeo magnam pietatem de uobis: quia uos itinerauistis tantum per istum totum librum ideo quiescite et cessate itinerare: quia uos debetis esse fessi: et maxime tu pentamester qui es ultimus: quia tibi deficit unus pes: non est mirum si sis magis fessus quam ex ameter qui habet plures pedes quam tu. **¶** Construe elegi. [id est uox mei uersiculi bene ornati] in fontes [id est non nocentes: quia uos non nocetis alicui nec perturbatis aliquem] [dormite et quiescite ego compatior] [id est habeo] compassionem uobis fessis. [id est lapsis] imparitate [id est in equalitate pedum] quasi dicit quod uos estis impares: quia non habetis tot pedes unus sicut alius ideo si fuissetis pares melius itinerauissetis. et facilius uenissetis ad metam: sed oportuit quod unus expectauerit alium.

Explicit et pletum thobiam qui legerit instet:

Thobiam merita religione sequit.

Parabolarum Alani

In veritate dicit auctor: mēs liber explicat. i. finitur hic: et non dicam plus aliquid de eo: ego rogo deum quod ille quicumque legerit ipsum totum ad longum non infat. id non arguet contra merita tibiobie sed insequatur exempla et virtutes ipsius ut possit acquirere paradysum. Construe liber meus super [explicit]. i. completus est et finitus. ille supple[re] legerit tibiobiam [id est hunc librum] explicitum id est completum et finitum usque ad finem [infat] id est appropinquat sequi tibiobiam. id est illi boni virum religione. id est sanctitate [merita] id est bene lucrata.

Et tibiobie liber vna cum suis glosulis finit feliciter.

Incipit probemium in parabolarum Alani.

Liber duobus modis solet noari. Primo fin quosdam appellat doctrinale altum: et vocatur doctrinale pro tanto: quia dat doctrinam. Unde doctrinale dicitur a doctrina et omnis liber dans doctrinam doctrinale potest appellari. tamen istud nomen doctrinale appropriatum est illi libro quem composuit magister alexander de villa dei qui incipit scribere clericulis. Alio modo solet vocari. Alanus de parabolis ab inventore nam actor istius libri vocabatur alanus: de quo legitur quod quadam die studeret parisiis sciens septem artes liberales necnon leges atque decreta suam scientiam proposuit exponere: et in aliquem fructum redigere seu explicare. Et cum in crastinum de tota trinitate predicare vellet scientiam et noticiam veram de illa cunctis audientibus exhibere: ipso pergente ad spacium prope quandam ripariam cogitans qualiter opus propositum complere posset quandam puerum reperit: qui tenens unum coclear in manu fecerat vnam parvam foueam modicum procul ab aqua: et bauriens aquam cum suo cocleari portabat ad foueam quam fecerat. et instanter sicut puer apposuerat aquam in foueam aqua terras intrabat: quia locus erat arenosus. Quod videns alanus dixit puero. O puer quid hic agis. Et puer respondens dicit. Totam istam ripariam in foueam meam ponere propositum: nec cessabo quousque propositum meum ad implauero. Cui alanus. Quando putas fecisse. Opus tuum licet sit puerile: tamen est impossibile tibi. Cui puer. Hoc citius fecero quam tu propositum tuum adimplueris. Et alanus respondit dicit. Quid enim propositum facere. Et puer dicit. Tu propositum declarare cras totam trinitatem per tuam scientiam in predicatione: quod est magis impossibile tibi. Quod audiens alanus multum terribitus reuersus domum et dicta pueri in se memorans: multum dolens et tristis suam presumptionem siue arrogantiam recognouit. Adueniente vero die crastina et hora predicationis ubi multitudo magna populi fuerat congregata. Alanus ascendens cathedram dixit loco thematis. Sufficiat vobis vidisse alanum. Quibus verbis dictis descendit de cathedra: et abiit. Quod videns populus non modicum stupefactus. fuit hoc facto alanus verecundia confusus pergere nolens parisiis transiit burgundiam: et in quadam abbacia sistentium nomine pastor omnium fuit: deinde conuersus ipsius abbacie ad modum laici. Accidit quod romae quidam heretici aduenierunt qui per sua argumenta falsasque filogisticas totam fidem catholicam subuerterent. quapropter papa mandauit omnes platos abbates et clericos totius christianitatis romam venire: quatenus dictos hereticos confunderent. Quod abbas magister alani: alano relicto in abbacia voluit romam pergere. Tunc alanus qui iam senex recuperauerat dixit magistro suo. O domine me tedit hic stare et diu est quod abbacia non exiit: quapropter humiliter deprecor: ut vobiscum per gratiam romam et bene seruiam vobis optimeque presbitero de eorum: tunc abbas pergens romam dixit secum alanum. Adueniente die disputationis: abbas voluit intrare locum disputationis cum quo alanus voluit intrare. Cui abbas dixit. vade ad hospitium: et presbitero de eorum: quod locum istum non posses intrare. propter custodes et clericos hereticos qui non sinunt intrare nisi platos et magnos clericos: et posses verberari. Cui alanus dixit. volo verberari ut intrare. Et supponens se clamidi seu cape sui magister intravit dictum locum. et ipse sedens ad pedes sui magistri audiuit disputationes. Heretici vero proponentes quosdam supauerunt et vicerunt. Quod videns alanus exiit latebras dicens magistro suo. Iube domine benedicere. Et abbas stupefactus dixit alano. Sile miser. quid vis facere. Tunc alanus intravit dicens ut presbitero: iube domine benedicere usque ad finem vicem. Quod videns papa permisit eum arguere et alanus recitans quosdam predictos hereticos motas arguit et confudit illos. Quod videns hereticus confusus dixit. Tu es dyabolus aut alanus. Cui alanus. Non sum dyabolus sed alanus. Tunc abbas magister suus voluit sibi suam dignitatem donare: quam alanus suscipere noluit: sed per papam et abbatem fuit sibi concessum ut duos clericos haberet in dicta abbacia qui clerici sub se libros quos ipse dicitare et scriberent: ubi plures libros fecit: inter quos fecit istum qui incipit. A pbebo pbebe. et. Alano vero mortuo fuit sepultus in dicta abbacia: super cuius tumulo scribitur ista versus. Alanus breuis hora bene in tumulo sepeluit. Qui duo qui septem qui totum sibi subdidit orbem Scire suum mores dare vel retinere nequit. Iste liber solet vocari apud fratres de parabolis. Et dicitur

parabola a para qd est iuxta r bole snia qst iuxta sniam. In pncipio hui' libri tria sunt inhrenda. Prio q r qe snt cae b' libri. Secdo qe e ei' titul'. Tertio cui pti pbie supponit. Quo ad pmiu sciendū est: q qtuor sunt cae hui' libri. s. efficiēs: materialis: formalis: r finalis. Lā efficiēs fuit mag' alan' de q super' dictū. Lā materialis est bona doctrina r parabolaz siue eteploz positio: vt in ipso con- tinef. Lā formalis est modus pcedēdi metric'. Lā finalis est duplex. s. grāmaticalis r moralis. Lā fi- nalis grāmaticalis ē: vt plecto isto libro multoz significatoz noticiā ac declinatioēs seu modos si- gnificandi habeam'. Lā finalis moralis est: vt isto libro perlecto bonis moribus atq; virtutibus ad beream'. Titulus ptiis opis est. Incipit liber magistri alani de parabolis. vel sic fm alios. Incipit doctrinale magistri alani d' parabolis. vl sic Incipiūt pabole magistri alani. Cui pti pbie supponit di- stinguēdū ē: q: vel legitur grāmaticaliter tm r sic supponit pbie moralī rationali. vl legit' realiter r cā doctrine r sic supponit pbie moralī. His visis sciendū est q liber iste diuidit in sex partes siue capitula fm q diuersimo de pcedit. P' imū capitulū pcedit p vsus binos. r incipit in pncipio r du- rat vsq; ad illā partē luctat. Scdm capl'm pcedit p versus qternos. r incipit ibi. luctat. r finit ibi. n̄ teneas aurū. Tertiu procedit per versus feterenos: r incipit ibi. nō teneas. r durat vsq; ibi. nō bñ de pedib'. Quartum caplin pcedit p octo r octo versus: r incipit ibi. nō bñ. r durat vsq; ibi. nō sunt di- gna coli. Quintū p versus denos: r incipit ibi. nō sunt digna. r durat vsq; ibi. si qe arare. Sextū capi- tulū pcedit de duodenos vsus incipit ibi. Si qe: r durat vsq; ad finē. Quodlibet aut caplin diuidit in tot partes qe in eodē sunt pabole vt patebit legēdo. ¶ Caplm primū.

Pbebo pbebe lumen capit a sapiēte
 Incipiens sensum quo quasi luce micat

¶ Dicauctor psequitur suū intentum: r pmo ponit parabolā dicēs q sicut luna sumit lumen suū a sole: sic incipiens debet sumere sensum siue sapiāz r bonā doctrinā a sapiente viro. ¶ Con. | pbebe | .i. luna | capit lumen | .i. claritatem | a pbebo | .i. a sole: sic | insipiēs capit sensum | .i. sapiētiā | a sa- piente: quo micat | .i. resplendet quasi luce |
 Nil aliud nisi se valet ardens etbna cremare
 Sic se non alios inuidus igne coqui

¶ Ponit aliā parabolā dicens q etna est mons in silicia semp ardens nec potest ardere alios mō- tes nisi seipm: sic est de mundo qui cupiens aliena r dolens de p: operis pūm vit r coquit seipm i igne doloris r tristitie nōbil nocens alijs nisi sibiipm. ¶ Con. | etna | .i. ille mons | ardens nil | .p nō r aliqd nō | valet | .i. nō pōt | cremare | aliqd | nisi se: inuid' coqt se sic. i. taliter: nō coqt | alios.

Sus de sorde leuat saltem dum colligit escas

Cur nunq surgit sorde volutus homo.

¶ Ponit aliā parabolā dicēs q sus illud aial surgit de sorde siue de plande: saltem dū vult comedere. Quare q bō inuolutus sorde. i. peccatis non surgat a pctō scz per p: tritionē: confessionē: r satisfac- tionē. ¶ Con. | sus surgit a sorde saltez dum colligit | .i. recolligit | escas: cur nunq | .p nō r vnq | bō volutus | .i. inuolut' | sorde | .i. peccato | non surgit | scz a peccato.

Tribus antiquis vinum committere noli

Nec senibus sensum: quem retinere velis

¶ Ponit aliā parabolā di. sicut in vasis antiqs vinū ponere nō debem': ne forte vetustate vasis siue putredine vinū pereat siue vastet: ita r sensum nostrū siue secretū quē volum' celare nō debem' re- uelare senib': q: vt ait catbo. sensus puerilis in illis est. ¶ Con. tu sup. | noli cōmittere | .i. imittere | vi nū vrib' | antiq's: nec velis cōmittere | sensum | .i. secretū | quē velis retinere senib' | .i. bōib' | supple

Nutitur in vetitum q in agros desinat equoz

Sic iuit illicitum q cito peccat homo.

¶ Auctor: ponit aliā pabolā diq si mare deslueret p cāpos intraret in locū sibi pbibitū. i. incōgruū q: talis nō est loc' ei'. Sitr bō q cito peccat intrat in pctm sibi pbibitū a deo. ¶ Cō. | equoz: nitit in trare supple fm vetitū locū sup. | q in agros: sic bō iuit | .i. intrat | illicitū q cito peccat

Sultior est stulto qui mandat balsama cribro.

Et verbis pleno verba tacenda viro

¶ Auctor: ponit aliā parabolā di. q ille est bene stult' q mādāt. i. imittit r mūdāt balsama. i. p: ciosa a romata vel vngūeta cribro pdit totū. sitr ille nō ē sapiēs q mādāt vel dicit verba tacenda viro loqua

Ponit aliam parabolam dicens q̄ si canis portet vel comedat corium unctum siue pingue vel carnes pingues vix potest ab eodem remoneri. Similiter homo gulosus non vult dimittere discuz ple num epulis siue mensam vsq̄ sit satur & plenus. **C**onstrue[canis nō trahitur leuiter a corio uncto] id est pingui nec nebulo [trahitur leuiter supple[disco dum satiatur eo scilicet disco]

Sub molli pastore capit lanam lupus: et grex

Incustoditus dilaceratur eo

Pōit aliā parabolā dicens q̄ lupus deuorat oues que sunt sub pastore molli & pigro ac ignaro. ita similiter diabolus deuorat oues. scz xpianos qui reguntur per pasto: em pigrum & mollem. scz p̄ malum prelatum seu curatum cui non est cura de ouibus & de animabus suoz subditorum. **C**onstrue lupus capit lanā sub pastore molli. i. pigro. & grex incustoditus dilaceratur. i. deuoratur eo scz lupo.

Clarior est solito post maxima nubila p̄bebus

Post inimicitias clarior est & amor.

Pōit aliā p̄bo. di. q̄ sol ē clarior & lucidior post tpa nubila & obscura: sicut post pluuias & nives: sic amor ē dulcior & feruetior post inimicitias seu lites & iurgia. **C**onstrue. p̄bebus. i. sol ē [clarior] .i. lucidior solito. i. more solito [post maxima nubila] .i. post tpa opaca [& amor est clarior] .i. dulcior [p̄ inimicitias.

Loricam duram possunt penetrare sagitte

Sic cor derisus & mala verba meum

Ponit aliā parabolā di. q̄ sicut sagitte possunt penetrare lorica duram: ita mala verba possunt penetrare cor sapientis. **C**onstrue [sagitte possunt penetrare lorica duram] id est illud vestimentum ferreum sic cor derisus & mala verba possunt penetrare cor meum.

Subtrahere ligna foco si vis extinguere flammam

Sic carnis motus ocia vna dapes

Auctor ponit aliā parabolā di. q̄ si aliqs velit ignē extinguere oportet eū ab igne subtrahē ligna ita similiter si velimus motus carnis extinguere sicut luxuriam: ebrietatem: & sic de alijs. nos vitare decet ocia & vna: abundantiaq̄ epularum. **C**onstrue. si tu sup. [vis extinguere flammam] .i. ignem subtrahere ligna foco. i. ab igne: si tu vis extinguere sup. [motus carnis subtrahere ocia vna & dapes.

Firmiter in portu tenet puppem anchora: *vel: puppim tenet anchora: ~~firmam~~*

Sic in proposito spes rata corda suo

Ponit aliā parabolā di. q̄ anchora est quoddā instrū quomissum i mare se figit in terram: & ibidē retinet firmiter nauem: ita similiter hō habens bonam spem in se firmat cor suū in bono. proposito et ibidem illud semper tenet. **C**onstrue. [anchora] .i. illud instrumētum [tenet fortiter puppem] .i. nauem in portu. i. in mari [moru] .i. suo [spes rata] .i. firma tenet sic. i. aliter corda in suo proposito.

Ripa retentat aquas pelagi: ne migret in aura

Sic tenet irati frena modesta manus

Ponit aliam parabolam di. q̄ sicut ripa maris tenens aquas maris ne fluant per arta & ne pereant mundum: sic & manus modesta. i. ratio tenet frena. i. voluntatem irati. **C**onstrue [ripa retentat] .i. retinet aquam pelagi. i. maris [ne migret] .i. ne transeat [in aura] id est in campos: & manus. i. ratio irati retentat. i. retinet [frena hominis supple irati] id est voluntatem.

Sepe cicatrices in vulnera prisca resurgunt

Ad mala facta sui gens male sana redit

Ponit aliā parabolā di. q̄ nos videmus sepe cicatrices resurgere in vulnera antiqua. etias hō malus postq̄ saluus factus est pctō ad huc redit ad illū malum. **C**onstrue [Cicatrices resurgunt sepe] .i. reuertuntur in vulnera prisca. i. pristina [gens male sana] .i. mala redit ad malefacta.

Fragrantes vicina rosas vrtica perurit

Et iustos semper turbat iniquus homo

Ponit aliam parabolam dicens q̄ vrtica vicina rosis id est. p̄pina rosis facit illas vzi: sic etiam homines mali habent vastare & turbare bonos. **C**onstrue [vrtica vicina] id est. p̄pina rosis supple perurit rosas fragrantis. i. odorantes. Et iniquus homo. i. malus homo [turbat semper iustos.]

In palea dum grana iacent immunda videntur

Est similis prauis qui manet inter eos

Ponit aliam parabolam dicens q̄ sicut grana q̄ iacent inter paleas videntur immunda: ita homo qui conuersatur inter malos homines videtur esse malus: quare confortia reproborum fugere debemus. **C**onstrue [dum] p̄: quando: quando grana iacent in palea videtur immunda homo sup